

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ “การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน”

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข และคณะ

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สัญญาเลขที่ RDG59A0020

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ “การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน”

คณะนักวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข	หัวหน้าโครงการ
อาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี	นักวิจัย
นายสงกรานต์ จันต๊ะคาด	ผู้ช่วยนักวิจัย
นางสาวกริญา งามสมสุข	ผู้ช่วยนักวิจัย

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คำนำ

โครงการวิจัยการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ กลุ่มจังหวัด และจังหวัดจนถึงระดับพื้นที่ 2) พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน

รายงานผลการศึกษาวิจัยฉบับนี้เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ที่ครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดกิจกรรมการวิจัยตามโครงการ เนื้อหาของรายงานประกอบด้วย 3 ส่วนหลักคือ การดำเนินการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในระดับจังหวัด การดำเนินการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาแบบบูรณาการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในระดับพื้นที่ และการพัฒนาโครงสร้างฐานข้อมูลเพื่อให้ประกอบการดำเนินงานทั้งสองส่วนข้างต้น โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นบทต่างๆ จำนวน 9 บท นอกจากนี้ คณะนักวิจัยได้จัดทำคู่มือจำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย **“คู่มือจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด”** และ **คู่มือการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในระดับพื้นที่”** เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดและคณะกรรมการบริหารจัดหวัดแบบบูรณาการและการพัฒนาชุดโครงการแบบบูรณาการของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคและองค์กรระดับพื้นที่ คู่มือทั้งสองฉบับนี้บรรจุอยู่ในภาคผนวก ซึ่งรายงานฉบับนี้ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว

รายงานผลการศึกษาวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการวางแผนพัฒนาของจังหวัดลำพูนในส่วนที่เกี่ยวของกับการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งจะเน้นกระบวนการจัดพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาในรูปชุดโครงการจากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ และตัวแทนประชาชนเพื่อนำไปสู่การจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตลอดจนการพัฒนารูปแบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรในกรณีของจังหวัดลำพูนอีกด้วย นอกจากนี้ ยังเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดอื่นๆ ที่มีบริบทและเงื่อนไขเช่นเดียวหรือใกล้เคียงกับจังหวัดลำพูนอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนหลังนี้ อาจจะต้องมีการประยุกต์ใช้ให้สอดรับกับเงื่อนไขและบริบทบางประการที่แตกต่างอีกด้วย

คณะนักวิจัย
กันยายน 2561

บทสรุปผู้บริหาร

1. ความสำคัญและที่มาของโครงการ

โครงการวิจัยการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูลจังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ กลุ่มจังหวัด และจังหวัดจนถึงระดับพื้นที่ 2) พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน

สุจริต (2555, 2557 และ 2558) ได้สรุป ในประเด็นว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและงบประมาณแบบบูรณาการโดยพิจารณาเรื่องทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเป็นกรณีศึกษาวิจัย พบว่า ยุทธศาสตร์ทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และกลุ่มจังหวัด ยัง “ขาดการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ให้ลงไปถึงระดับพื้นที่” และในปัจจุบันแม้จะมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดผ่านคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) แต่การเสนอของบประมาณยังต้องกลับไปที่หน่วยงานต้นสังกัดตามระบบงบประมาณเดิม ที่ให้ความสำคัญที่นโยบายและภารกิจของกระทรวงหรือกรมนั้นๆ มากกว่าความเชื่อมโยงเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ในลักษณะที่เป็น area-based development ทำให้โครงการไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งในคราวเดียวกันและขาดความเชื่อมโยง/ต่อเนื่องในการที่จะสร้างผลประโยชน์ให้เกิดอย่างเป็นรูปธรรมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้อง “ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ” ที่สะท้อนให้เห็นประโยชน์ระดับพื้นที่และมีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติอย่างแท้จริง และมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริม “การเชื่อมโยงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด” และสนับสนุนการตัดสินใจทั้งในส่วนการวางยุทธศาสตร์ การพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด การบูรณาการแผนงาน ที่เชื่อมโยง แผนยุทธศาสตร์ ประเทศ–ภูมิภาค–กลุ่มจังหวัด–จังหวัด ที่ตอบโจทย์การพัฒนา มาใช้ในการวางแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน (สุจริต, 2555; 2557; 2558)

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนา “หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ในคราวเดียวกัน” โดยใช้การจัดทำกิจกรรมโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเป็นกิจกรรมขับเคลื่อน เนื่องจาก “น้ำและการเกษตร” ยังเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ เป็นสิ่งที่กระต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนส่วนใหญ่ในประเทศ และดำเนินการศึกษาวิจัยในพื้นที่ “จังหวัดลำพูน” ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่การเกษตรเกือบร้อยละ 90 ของพื้นที่ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ ร้อยละ 47 ของประชากรในวัยทำงาน ประกอบอาชีพในภาคเกษตร เช่น สวนผลไม้ ไร่นา การป่าไม้ และการประมง ที่เหลืออีกร้อยละ 53 ประกอบอาชีพภายนอกภาคเกษตร อย่างไรก็ตาม ครัวเรือนประชากรจำนวนมากของจังหวัดลำพูนจะประกอบอาชีพทั้งภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมไปพร้อมกัน โดยส่วนใหญ่จะ

ประกอบอาชีพในการเกษตรเป็นหลักแล้วใช้เวลาที่เว้นว่างจากการทำงานในภาคการเกษตรเข้าไปทำงานในภาคอุตสาหกรรม จึงสามารถกล่าวได้ว่า จังหวัดลำพูนเป็นพื้นที่แห่งการเกษตร โดยเฉพาะการเกษตรด้านพืชสวนโดยเฉพาะการปลูกลำไยที่เป็นทั้งพืชเศรษฐกิจหลักและสัญลักษณ์ของจังหวัดลำพูน

ในด้านแหล่งน้ำ จังหวัดลำพูนมีแหล่งน้ำทั้งแหล่งน้ำจากธรรมชาติ คือ แม่น้ำปิง แม่น้ำกวง แม่น้ำลี้ แม่น้ำทา และแม่น้ำสาขาเล็กๆ หลายแห่ง รวมทั้งหนอง/บึง/กุดจำนวน จำนวนกว่า 100 แห่ง และแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเอง ได้แก่ สระขุด ฝาย และอ่างเก็บน้ำ มีจำนวนรวมกันประมาณ 1,000 แห่ง สำหรับการชลประทานจังหวัดลำพูนมีพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาแหล่งน้ำด้วยระบบการชลประทานประมาณ 3.50 แสนไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 55.14 ของพื้นที่การเกษตรประมาณ 6.40 แสนไร่ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาข้อมูลทรัพยากรน้ำจากระบบชลประทานที่สามารถพัฒนาพื้นที่รับประโยชน์ได้เพียงประมาณร้อยละ 50 ของพื้นที่เกษตร สะท้อนให้เห็นว่า ยังมีมีพื้นที่การเกษตรอีกร้อยละ 50 ที่ต้องอาศัยน้ำฝน นอกจากนี้ ยังพบว่า พื้นที่รองรับน้ำชลประทานดังกล่าวส่วนใหญ่ไม่สามารถรับน้ำชลประทานได้เต็มพื้นที่ เนื่องจากความขาดแคลนน้ำต้นทุน และถึงแม้ว่าจะมีแหล่งน้ำอื่น เช่น แหล่งน้ำธรรมชาติ สระ หรือน้ำบาดาล เข้ามาเติมความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรได้ แต่ในสภาวการณ์ปัจจุบันที่แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำปิง แม่น้ำกวง หรือแม่น้ำลี้ ไม่มีน้ำสมบูรณ์เช่นในอดีต เนื่องจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศโลก ดังเช่นกรณีภัยแล้งรุนแรงเมื่อปี 2558 ในขณะที่ความต้องการใช้น้ำในการอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตรมีสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากปัญหาระดับประเทศ คือ การขาดกระบวนการ กลไก ในจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและงบประมาณแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงถึงระดับพื้นที่ มาสู่ปัญหาระดับพื้นที่ดังเช่นจังหวัดลำพูนในเรื่องการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ทำให้โจทย์การวิจัยที่จะพัฒนา “หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการในคราวเดียวกัน” ที่สามารถสะท้อนความเชื่อมโยงแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ไปถึงระดับประเทศและมีการบรูณาการของกิจกรรม/โครงการพัฒนาที่สมบูรณในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก้ประชากรในพื้นที่อย่างแท้จริง โดยใช้พื้นที่จังหวัดลำพูนอันเป็นจังหวัดของการเกษตรเป็นพื้นที่ศึกษาวิจัย ย่อมมีความน่าสนใจทั้งในแง่การถอดบทเรียนในรูปแบบกระบวนการ กลไก ของการพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดฯดังกล่าวเพื่อนำไปใช้ในพื้นที่อื่นที่มีลักษณะ/บริบทของพื้นที่และเงื่อนไขด้านการบริหารจัดการและเศรษฐกิจ-สังคมที่คล้ายคลึงกัน และในแง่การแก้ปัญหาและพัฒนาในด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรให้แก่พื้นที่จังหวัดลำพูนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

2. วิธีดำเนินงานวิจัย

โครงการวิจัยฯ จะดำเนินงานโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตั้งแต่ ผู้กำหนดนโยบายระดับจังหวัด หัวหน้าหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ รวมถึงท้องถิ่นหรือเกษตรกร และมุ่งเน้นให้แต่ละส่วนมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่และผลลัพธ์ของการดำเนินงานที่จะสร้างประโยชน์ให้แก่ตน ผู้กำหนดนโยบายจะต้องได้รับทราบถึงการมีอยู่และการใช้ประโยชน์จากระบบในการทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการ หัวหน้าหน่วยงานจะต้องมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันและสามารถบูรณาการเข้าสู่ระบบเพื่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์สารสนเทศ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความสามารถใช้งานระบบได้อย่างดีและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริหารระดับสูงได้ ชุมชนหรือเกษตรกรจะต้องเห็นความสำคัญของการใช้ระบบเพื่อการจัดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรที่สามารถสร้างการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมด้วยธรรมาภิบาล

การพัฒนาระบบการเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร มีแนวคิดในการพัฒนาเครื่องมือสนับสนุนการทำงานที่มุ่งเน้นความสอดคล้องกับระบบปฏิบัติแบบเดิมของหน่วยงานโดยอาศัยความเข้าใจร่วมกันระหว่างนักวิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในทุกขั้นตอน รวมทั้งมีความสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติทางราชการ และกระบวนการทางสังคม รวมถึงปัจจัยภายในและระหว่างองค์กรที่อาจมีความสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการพัฒนา นอกจานี้ ระบบที่จะได้รับการพัฒนาขึ้นนี้จะต้องเป็นระบบที่สนับสนุนการทำงานโดยไม่เพิ่มภาระงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

3. ข้อค้นพบจากการวิจัย

ในการดำเนินงานวิจัยตอบวัตถุประสงค์โครงการวิจัย 3 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ กลุ่มจังหวัด และจังหวัดจนถึงระดับพื้นที่ 2) พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน

ในการพัฒนาหลักเกณฑ์กลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการ คณะนักวิจัยได้ดำเนินการภายใต้ขั้นตอนสำคัญ คือ **การใช้กลไกและกระบวนการเดิมของจังหวัดที่มีอยู่แล้ว**เป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานในการพัฒนาหลักเกณฑ์ฯ ขณะเดียวกันในช่วงการดำเนินงาน และมุ่งให้เกิด**การทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค** และ**คณะนักวิจัยพยายามถอดบทเรียนปัญหาและอุปสรรค ที่ทำให้กระบวนการพัฒนาเกิดความล่าช้าและไม่เกิดการบูรณาการอย่างแท้จริง** เช่น การรวบรวมกิจกรรมโครงการไม่ได้เริ่มต้นจากระดับพื้นที่ย่อย ปัญหาการขาดบุคลากรด้านยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต่างๆ ความล่าช้าของการดำเนินงานภายใต้ระบบราชการ หรือ ในระดับการประชุม ก.บ.จ. คณะกรรมการและฝ่ายยุทธศาสตร์จังหวัดฯ ไม่ได้คำนึงถึงการพิจารณาความเชื่อมโยงโครงการในลักษณะห่วงโซ่คุณค่ามากนัก เป็นต้น ซึ่งปัญหาและอุปสรรคตรงนี้ทำให้คณะนักวิจัยพยายามหา**กลไกที่สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จนทำให้กระบวนการบรรลุเป้าหมายได้ โดยคณะนักวิจัยได้ตอบโจทย์การวิจัยจากพัฒนากลไกและกระบวนการ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร 2) การสนับสนุนการวางจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบรณการ และ 3) การพัฒนาชุดโครงการพัฒนาด้านน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการในระดับพื้นที่**

ก. การดำเนินการตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร

การจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตรกรณีพื้นที่นำร่องจังหวัดลำพูน มีกระบวนการที่เริ่มจากการ**นำเสนอที่มาและความสำคัญของวางแผนและจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่**ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอันประกอบด้วยสำนักงานจังหวัด (โดยเฉพาะกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด) หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคในพื้นที่ และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าใจเป้าหมายของการดำเนินงานร่วมกันแล้ว สำนักงานจังหวัด**อาศัยอำนาจและเครือข่ายส่วนบุคคลของผู้ว่าราชการจังหวัดออกหนังสือเชิญ**

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุม ขณะเดียวกันคณะนักวิจัยนำเสนอข้อมูล ได้แก่ กรอบแนวคิดการบูรณาการเชิงพื้นที่ (แนวคิดการบูรณาการ 4 ขั้น และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า) ข้อมูลพื้นที่การเกษตรที่คณะนักวิจัยได้สำรวจเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ เสนอต่อที่ประชุมได้รับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อเสนอพื้นที่การเกษตรที่จะพัฒนาเป็นพื้นที่นำร่อง และขั้นตอนสุดท้าย ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหนังสือถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งคาดว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตรร่วมประชุมโดยมีวาระสำคัญ คือ การลงมติจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร และการคัดเลือกพื้นที่นำร่องเพื่อพัฒนาเป็นชุดโครงการนำร่องต้นแบบการพัฒนาโครงการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ ซึ่งคณะกรรมการ/คณะทำงานประกอบด้วย **1) คณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน 2) คณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง 3) คณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวง อย่างเป็นระบบ และ 4) คณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน**

คณะนักวิจัยมีข้อสังเกตสำคัญว่า **บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในแง่ความเข้าใจเป้าหมายต่อการดำเนินงานโครงการและในแง่การมีบทบาทในการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานและการให้สนับสนุนและช่วยอำนวยความสะดวกในการขับเคลื่อนการทำงานอย่างจริงจังและเอาใจใส่ คือ กลไกสำคัญ**ที่ทำให้กระบวนการนี้ประสบความสำเร็จ

ข. การดำเนินการพัฒนากลไกและกระบวนการการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัดในระดับจังหวัด

สำหรับงานสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนี้ คณะนักวิจัยไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่เนื่องด้วยเหตุปัจจัย 2 ประการ คือ คณะนักวิจัยได้เข้าไปดำเนินงานในช่วงรอยต่อการปรับเปลี่ยนโยกย้ายผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ จังหวัด ทำให้การนำเสนอแนวคิดการสนับสนุนการจัดทำแผนฯ ต้องล่าช้าออกไป และเหตุปัจจัยสำคัญอีกประการคือ การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของกลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ จังหวัดไม่เป็นไปตามรอบปฏิทินการจัดทำงบประมาณ (ของสำนักงบประมาณ) ที่แน่นอน ทำให้การเข้าไปสนับสนุนการทำแผนฯ ของคณะนักวิจัยเป็นไปอย่างไม่เต็มที่

อย่างไรก็ตาม คณะนักวิจัยได้อาศัยหน้าที่ของคณะอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน (ซึ่งกรรมการส่วนใหญ่เป็นส่วนหนึ่งของ ก.บ.จ.ลำพูนอยู่แล้ว) เป็นกลไกสำคัญในการพลักดันการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้เกิดการบูรณาการเชิงพื้นที่ โดยคณะนักวิจัยได้รวบรวมแผนพัฒนาจังหวัด 4 ปีย้อนหลัง (ปีงบประมาณ 2559-2562) นำมาวิเคราะห์เชิงสถิติและพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดการบูรณาการ 4 ขั้น และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า โดยยึดการบูรณาการเชิงพื้นที่ (ที่หมายถึงระดับชุมชน ตำบล) เป็นสำคัญจัดทำเป็น**รายงานข้อเสนอการพัฒนาแผนกิจกรรม/โครงการให้เกิดการบูรณาการมากขึ้น และเสนอต่อกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดเพื่อเป็นแนวทางสำหรับวาระการปรับแผนของ ก.บ.จ ต่อไป** นอกจากนี้ คณะนักวิจัยยังผลักดันข้อเสนอนี้ โดย**อาศัยบทบาทและอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดกับรองผู้ว่าราชการ (ฝ่ายยุทธศาสตร์) เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้ข้อเสนอเข้าสู่ที่ประชุม ก.บ.จ.** ครั้งสุดท้ายก่อนที่จังหวัดจะส่งรายการแผนพัฒนาจังหวัดไปยังสำนักงบประมาณ

ค. การดำเนินการพัฒนากลไกและกระบวนการการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการระดับพื้นที่ของหน่วยงาน

การพัฒนาพื้นที่นำร่องของโครงการวิจัยจะนำไปสู่การถอดบทเรียนและสร้างตัวแบบ (model) ในการสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการ ในระหว่างกระบวนการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร คณะนักวิจัยได้ลงพื้นที่ศึกษาปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในหลากหลายพื้นที่ เพื่อนำเสนอในที่ประชุมการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานเพื่อคัดเลือกพื้นที่นำร่องซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งคณะทำงานที่จะพัฒนาพื้นที่นำร่อง 2 ชุด คือ 1) คณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง และ 2) คณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ

คณะนักวิจัยอาศัยโครงสร้างของคณะทำงานทั้ง 2 ชุดและการร่วมทำงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานราชการที่ร่วมมือ (เป็นหน่วยงานที่หัวหน้าหน่วยงานหรือบุคลากรสำคัญของหน่วยงานเห็นความสำคัญ เข้าใจการทำงานของโครงการวิจัย และมีความยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินงานกับโครงการวิจัย ซึ่งหน่วยงานที่คณะนักวิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดีประกอบด้วย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) โครงการชลประทานลำพูน (ชป.) สำนักงานเกษตรจังหวัด (กจ.) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด (กษ.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และเทศบาลตำบล (ทต.) และอาจรวมถึงกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ให้ความร่วมมือในระดับพื้นที่) เป็นกลไกหลักในการดำเนินการพัฒนาพื้นที่นำร่องจนสามารถพัฒนาชุดโครงการนำร่องเป็นส่วนหนึ่งในแผนพัฒนาจังหวัด (ในช่องทางของแผนพัฒนาภาคปีงบประมาณ 2562) อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ คณะนักวิจัยใช้แนวคิดที่เรียกว่า **“ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน” เป็นกลไกในการขับเคลื่อน** กล่าวคือ การพัฒนาให้เกิดเป็นชุดโครงการนำร่องนั้นจะมุ่งเน้นให้มี **“การทำงานในกลุ่มย่อย”** คือ การปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงานเชื่อมโยง (คณะนักวิจัยและสำนักงานจังหวัดลำพูน) กับหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคเพื่อกำหนดหรือวางแผนกิจกรรมและโครงการในเบื้องต้น จากนั้นหน่วยงานหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันลงพื้นที่นำร่อง ร่วมกันศึกษา สำรวจ และแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น กับหน่วยงานในพื้นที่จนได้ข้อสรุปเบื้องต้น โดยจะมีหน่วยงานส่วนที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงอย่างเช่นคณะนักวิจัยและสำนักงานจังหวัดลำพูนเป็นผู้รวบรวมข้อสรุปเบื้องต้นนั้น เพื่อนำมาพิจารณา หาแนวทางในการพัฒนาชุดโครงการ และสร้างเป็นกรอบเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาที่บูรณาการตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ไปจนถึงปลายน้ำ เพื่อเสนอในการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งต่อไป และเมื่อมีการประชุมอีกครั้ง ก็จะกำหนดแนวทางการเก็บข้อมูลในพื้นที่นำร่องอีก โดยจะดำเนินการลงสำรวจพื้นที่และประชุมกลุ่มย่อยสลับกันไปจนเกิดเป็นชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการที่สมบูรณ์

นอกจากนี้ ยังมีกลไกสำคัญ 2 ประการ ในการขับเคลื่อนให้การพัฒนาชุดโครงการนำร่องบรรลุผล คือ **การประสานงานขอความร่วมมือของหัวหน้าหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค** (ดังเช่น สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่) ที่จะรับเป็นเจ้าภาพหลักและดำเนินการจัดทำข้อมูลเชิงเทคนิคอันเป็นเงื่อนไขสำคัญในกระบวนการทำโครงการเสนอของบประมาณ และอีกกลไกสำคัญ คือ **การประสานงานกับผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการ (ฝ่ายยุทธศาสตร์) และ ก.บ.จ.** เพื่อผลักดันให้ชุดโครงการบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาจังหวัดหรือกรอบแผนพัฒนาจังหวัดตามช่องทางที่เหมาะสม (ในกรณีชุดโครงการนำร่องทั้ง 2 ชุดนี้ จะเป็นส่วน

หนึ่งใน**โครงการศึกษาและออกแบบการบริหารจัดการแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดลำพูน** ซึ่งเสนอในแผนพัฒนาภาคฯ ประจำปีงบประมาณ 2562)

ง. การดำเนินการพัฒนาแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อสนับสนุนการทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการเชิงพื้นที่/ระดับพื้นที่

ผลจากการดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรแบบบูรณาการทั้งในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ โครงการวิจัยฯ ได้ดำเนินพัฒนาแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลฯ ผ่าน**คณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน** โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ในฐานะประธานคณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการจัดตั้ง **“ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน”** เพื่อสนับสนุนข้อมูลที่จำเป็นในการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นระบบ โดยใช้แนวทางการดำเนินงานว่า **“ศรีวิชัยโมเดล”** ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ตามแนวคิดภูมิปัญญาล้านนา **“งานหน้าหมู่”** คือ การร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมดูแลรับผิดชอบ โดยเริ่มจากการก่อสร้างอาคารสำนักงานศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน และติดตั้งระบบสารสนเทศน้ำแบบครบวงจรและมีความบูรณาการ ที่ประกอบด้วยส่วนของฮาร์ดแวร์ (คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบการเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์) ซอฟท์แวร์ (โปรแกรมคอมพิวเตอร์ระบบสารสนเทศน้ำที่ทำงานบนระบบข้อมูลและสารสนเทศเชิงพื้นที่ (Geographic Information System: GIS)) และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันน้ำและการจัดการน้ำจากหน่วยงานต่างๆ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีงบประมาณสำหรับการก่องานอาคารสร้างสำนักงานและระบบฮอาร์แวร์คอมพิวเตอร์ดังกล่าวแล้วและได้ดำเนินการก่อสร้างและจัดซื้อจัดหา สำหรับซอฟท์แวร์ระบบสารสนเทศน้ำนั้นในเบื้องต้น ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ขอความร่วมมือจากคณะนักวิจัยเพื่อพิจารณาจัดหาโปรแกรมระบบสารสนเทศที่เหมาะสม ซึ่งคณะนักวิจัยก็ได้ประสานงานกับหน่วยจัดการตันน้ำ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้พัฒนาซอฟท์แวร์ระบบสารสนเทศน้ำอยู่แล้วเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ ในขณะเดียวกันองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนก็ได้ดำเนินการศึกษาเพิ่มเติมโดยได้ไปทัศนศึกษาดูงานศูนย์บริหารจัดการน้ำของจังหวัดแพร่ที่ใช้ซอฟท์แวร์ระบบสารสนเทศน้ำของสถาบันสารเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) หรือ สสนก. และได้ตกลงขอใช้ซอฟท์แวร์ระบบสารสนเทศน้ำของ สสนก. ซึ่งระบบสารสนเทศภายของศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูนดำเนินการที่น้ำมาใช้นี้ดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดที่เรียกว่า “DSLMM” โดยประกอบด้วย ข้อมูลความต้องการใช้น้ำ จำนวนน้ำที่ใช้ได้ ระบบโครงข่ายน้ำ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งจะรวบรวมไว้ที่ศูนย์บริหารจัดการน้ำฯ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลสภาพภูมิอากาศ ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ข้อมูลระดับน้ำในแม่น้ำ/ในเขื่อน และเป็นข้อมูลที่ทำให้เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา (REAL TIME) รวมถึงข้อมูล **“ผังน้ำชุมชน”** ที่ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการสำรวจเส้นทางน้ำและแหล่งน้ำในพื้นที่ตนเอง และข้อมูลทั้งหมดจะถูกประมวลเพื่อการบริหารจัดการน้ำทั้งในภาวะปกติ เช่น การวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภคและบริโภค หรือการบริหารจัดการน้ำในภาวะฉุกเฉิน เช่น น้ำท่วมและน้ำแล้ง เป็นต้น

ผลจากความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน คณะนักวิจัยจึงมุ่งเน้นการพัฒนาสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวางแผนพัฒนาจังหวัดในการทำงานทั้งในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ด้วยการระบุลักษณะของข้อมูล/สารสนเทศที่ต้องการใช้และรวบรวมลักษณะ รูปแบบ และแหล่งของข้อมูล/สารสนเทศที่ต้องการ ตลอดจนศึกษาลักษณะของการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำเป็นสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนพัฒนาจังหวัดในการทำงานทั้งในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่เพื่อจะได้นำไปเชื่อมเข้ากับระบบสารสนเทศน้ำของศูนย์

บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน แต่เนื่องจากการดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงานของศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูนและการจัดหาระบบซอฟท์แวร์ระบบสารสนเทศน้ำยังอยู่ระหว่างการดำเนินงาน ณ ขณะนี้ก็ยังไม่เสร็จสิ้นสมบูรณ์ จึงยังไม่สามารถสร้างการเชื่อมโยงระบบสารสนเทศเข้าด้วยกันได้ และยังมีความจำเป็นที่จะต้องการดำเนินพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวางแผนพัฒนาจังหวัดอยู่ต่อไป

กล่าวโดยสรุปแล้ว ในการตอบโจทย์การวิจัยเริ่มจากกระบวนการได้เริ่มจากการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร แล้วใช้กลไกของคณะกรรมการ/คณะทำงานกับการประสานงานและดำเนินงานของคณะนักวิจัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ตามแต่บทบาทและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมแต่ละกิจกรรม เช่น บทบาทของหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคกับการดำเนินการจัดทำข้อมูลเชิงเทคนิคและการเป็นเจ้าภาพโครงการนำร่อง ส่วนหน่วยงานในพื้นที่เป็นผู้ให้ข้อมูลปัญหาและความต้องการ รวมทั้งเสนอความต้องการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ในขณะที่หน่วยงานเชื่อมโยงเช่นดังสำนักงานจังหวัด (โดยเฉพาะผู้ว่าราชการและรองผู้ว่าราชการ) จะมีบทบาทในการประสานงานทั้งในเชิงทางการ (การออกหนังสือ) และเชิงบารมี (คือการประสานงานโดยใช้เครือข่ายส่วนตัว) ในการขับเคลื่อนให้กระบวนการดำเนินไปอย่างสะดวกและเร่งรัดการดำเนินงานเพื่อไม่ก่อให้เกิดความล่าช้า นอกเหนือจากนี้ คณะนักวิจัยมีข้อสังเกตประการหนึ่งว่า การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนและจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการพื้นที่จังหวัดลำพูน มี**ภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนาในเรื่อง “งานหน้าหมู่” (ทุกคนเป็นเจ้าของพื้นที่ดังนั้นจะต้องร่วมกันปกป้องรักษาและพัฒนา) ที่เป็นหลักการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มาเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการ “ร่วมแรง ร่วมใจ” กับ**คณะกรรมการในการพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน โดยเฉพาะบุคลากรที่เป็นคนในพื้นที่ (ชาวลำพูน-เชียงใหม่) เอง ไม่ว่าจะอยู่หน่วยงานไหนก็จะให้ความร่วมมือกับการดำเนินงานอย่างเต็มที่

ข้อสังเกตอีกประการ คือ ภาพการบูรณาการเชิงพื้นที่ (กรณีกิจกรรมโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตร) จะเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมและสัมฤทธิ์ผลอันหมายถึงการถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญๆ 3 ประการ คือ 1) ความร่วมแรงร่วมใจอย่างเต็มกำลังของคน/หน่วยงานระดับพื้นที่ในการให้ข้อมูลปัญหาและความต้องการของพื้นที่อย่างชัดเจนเป็นระบบ และ 2) การประสานงานทั้งในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการของระดับผู้บริหารหน่วยงานประสานงานในระดับจังหวัด ซึ่งหมายถึงผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการ กับหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคกับหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันจัดทำกิจกรรมโครงการให้สมบูรณ์และมีลักษณะบูรณาการ และ 3) กลไกของ ก.บ.จ.ลำพูน ที่เอื้อต่อการผลักดันกิจกรรมโครงการไว้ในบัญชีโครงการเพื่อยื่นคำของบประมาณต่อสำนักงบประมาณ ซึ่งปัจจัยสำคัญทั้ง 3 ประการนี้ จะเกิดขึ้นได้นั้นต้องอาศัยทั้งระเบียบกฎหมาย วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน วิสัยทัศน์ของบุคคล ตลอดจนข้อมูลด้านสารสนเทศ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

4. สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

คณะนักวิจัยได้แบ่งปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะออกเป็น 3 ส่วน คือ *ส่วนแรก* ปัญหาของช่องว่างระหว่างขั้นตอนการจัดทำแผนของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง *ส่วนที่สอง* ปัญหาและอุปสรรคโดยภาพรวม และ*ส่วนที่สาม* ข้อเสนอในทางวิชาการ (ภายใต้แนวคิดทางสังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และรัฐศาสตร์)

ก. ปัญหาของช่องว่างระหว่างขั้นตอนการจัดทำแผนของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมข้อเสนอแนะ

หน่วยงาน/ส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดโดยตรงดังเช่น กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด หน่วยงานอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีข้อจำกัดบางประการที่เป็นอุปสรรคต่อการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ดังนี้

ก.1) กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดลำพูน

ปัญหาการขาดกำลังคน โดยกลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านแผนและนโยบายเพียง 6 คน ซึ่งหากพิจารณาภาระหน้าที่แล้ว กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ จะต้องเข้าไปยังชุมชนระดับตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อทำความเข้าใจการจัดทำแผนในระดับพื้นที่อย่างเชื่อมโยงกับระดับจังหวัดและระดับชาติ ก่อนที่จะเข้าสู่การพิจารณาแผนในระดับจังหวัดพร้อมกับทุกภาคส่วนในจังหวัดลำพูนภายใต้คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ด้วยจำนวนชุมชนในระดับท้องถิ่นที่มีกว่า 51 ตำบล และ 57 อปท. ทำให้จำนวนเจ้าหน้าที่เพียง 6 คน ไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อศึกษาและพัฒนาแผนงานแบบบูรณาการ และดำเนินงานให้เป็นไปตามขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการให้ทันตามช่วงเวลาที่กำหนดได้ นอกจากนี้ยังมี *ปัญหาขาดการบูรณาการข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำโครงการ/ชุดโครงการ* เกิดจากสาเหตุที่หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคกับจังหวัดโดยเฉพาะกลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ ไม่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนแบ่งปัน ในระดับบูรณาการข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมากนัก จะมีเวทีอย่างเช่น ก.บ.จ. เพื่อบูรณาการข้อมูล แต่ในทางปฏิบัติ คณะนักวิจัยพบว่า จังหวัดไม่สามารถรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากตัวแทนผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคไม่ใช่ผู้บริหารหน่วยงานที่สามารถตัดสินใจได้ ทำได้เพียงรับเรื่องไปแจ้งต้นสังกัด แต่ต้นสังกัดก็มีภาระหน้าที่อื่น จนทำให้ขาดความต่อเนื่องไป

ก.2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ปอท.)

หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ดังเช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล นับว่าเป็นหน่วยงานที่สามารถเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ตรงที่สุด อย่างไรก็ตาม คณะนักวิจัยพบ*ปัญหา*ว่า อปท. และชุมชนในพื้นที่ยังขาดข้อมูลในเชิงเทคนิคในการจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับชุมชน ขาดอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลและการออกแบบสิ่งก่อสร้างจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการน้ำ หรือแม้จะมีระเบียบให้หน่วยงานอื่นหรือบุคคลสามารถเข้าถึงข้อมูลหน่วยงานดังกล่าวได้ แต่ก็มีขั้นตอนทางราชการหลายขั้นตอน จนไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนได้

ก.3) อำเภอ

คณะนักวิจัยพบว่าในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดอำเภอยังมีบทบาทในการเชื่อมโยงระหว่าง ชุมชน และ อปท. กับจังหวัดน้อยไป ทั้งที่อำเภอเป็นหน่วยงานภายใต้อำนาจจังหวัดที่ใกล้ชิดกับชุมชนและ อปท. มากที่สุด อำเภอลี้ก็ดีหรืออำเภอเมืองลำพูนที่คณะนักวิจัยได้ร่วมพัฒนาโครงการ/ชุดโครงการในพื้นที่ และร่วมประชุมในระดับคณะกรรมการ/คณะทำงานในระดับจังหวัด คณะนักวิจัยยังไม่เห็นบาทบาทของอำเภอทั้งสองในการใช้อำนาจ (ภายใต้อำนาจของจังหวัด) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ หรือการ

ช่วยประสานงานกับหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคประจำอำเภอเอื้อเฟื้อข้อมูล องค์ความรู้และเทคนิคที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนแก่ อปท. เลย

<u>ข้อเสนอแนะปัญหาของช่องว่างระหว่างขั้นตอนการจัดทำแผนของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</u>

สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาของช่องว่างระหว่างขั้นตอนการจัดทำแผนของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น คณะนักวิจัยเสนอให้จังหวัดมอบหมายให้นายอำเภอแต่ละอำเภอจัดตั้ง **"คณะอนุกรรมการบูรณาการ"** ที่สามารถทำงานทดแทนงานของกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดได้ และประการสำคัญ คณะอนุกรรมการบูรณาการสามารถรวบรวมแผนที่มีลักษณะบูรณาการในเชิงพื้นที่อย่างเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดและประเทศได้ เนื่องจากคณะอนุกรรมการฯ จะประกอบ 1) ฝ่ายประสานงาน 2) ฝ่ายเชี่ยวชาญด้านเทคนิค และ 3) ฝ่ายพื้นที่ ที่ใช้บุคลากรที่มีของหน่วยงานต่างๆ ในอำเภอแต่ละฝ่ายจะมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการบูรณาการอย่างดี โดยแนวคิดหลักที่นำมาพิจารณาชุดโครงการแบบบูรณาการ คือ แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า แนวคิดบูรณาการ 4 ขั้น และการบูรณาการในพื้นที่เดียวกันเป็นหลักสำคัญ ก่อนที่จะกลั่นกรองแผนพัฒนาสู่ ก.บ.จ. ในลำดับต่อไป การจัดตั้ง**คณะอนุกรรมการระดับอำเภอจึงเป็นทั้งการแก้ปัญหาการขาดกำลังคนด้านแผนและนโยบายของจังหวัด เป็นการสร้างการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดทั้งในระดับพื้นที่และเชื่อมโยงกับระดับจังหวัดกับระดับชาติไปพร้อมกัน** นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการบูรณาการระดับอำเภอยังเอื้อให้ **อปท. ที่มีส่วนร่วมในคณะอนุกรรมการฯ** ในฐานะฝ่ายพื้นที่ **สามารถสะท้อนปัญหาและความต้องการของชุมชนได้โดยตรง** ในขณะเดียวกับก็ใช้บทบาทหน้าที่ในคณะอนุกรรมการฯ ใน**การขอข้อมูลและองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาโครงการ/ชุดโครงการจากหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคได้** และประการสำคัญ **การจัดตั้งคณะอนุกรรมการฯ จะเป็นการเพิ่มอำนาจหน้าที่และบทบาทให้แก่อำเภอเป็นหน่วยงานหลัก** (หรือฝ่ายประสานงานในคณะอนุกรรมการฯ) **ในการพัฒนาแผนหรือโครงการอย่างบูรณาการ** เนื่องจากอำเภอมีความใกล้ชิดกับชุมชนจึงเข้าใจปัญหาและความต้องการเป็นอย่างดี ขณะเดียวกับก็สามารถใช้อำนาจหน้าที่ภายใต้จังหวัดในการประสานงานขอความร่วมมือหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคเอื้อเฟื้อข้อมูล ความรู้ เทคนิค ให้แก่ อปท. ได้

ข. ปัญหาและอุปสรรคโดยภาพรวม พร้อมข้อเสนอแนะ

ข.1) ปัญหาและอุปสรรคที่ 1 (มุมมองทางรัฐศาสตร์)

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการดำเนินงาน (สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการเชิงพื้นที่) คือ หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่จะทำให้กระดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพ ไม่สามารถให้ความร่วมมือกับสำนักงานจังหวัดอย่างเต็มที่ ด้วยปัจจัยเรื่อง "อำนาจหน้าที่" ที่หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคขึ้นอยู่กับส่วนกลาง (กรม กระทรวง) ขณะที่ผู้ว่าราชการมีอำนาจหน้าที่ในการประสานงาน กำกับ ดูแล หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคเท่านั้น นอกจากนี้ การที่หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคมีหน้าที่โดยตรงในการจัดทำโครงการพัฒนาและงบประมาณเพื่อของสนับสนุนจากกระทรวงและกรมที่สังกัดด้วยงบประมาณก้อนโต (มหาศาล) กว่าโครงการพัฒนาและงบประมาณที่ผ่านช่องทางของโครงการพัฒนาและงบประมาณจังหวัด จึงขาดความสนใจที่จะจัดทำแผนโครงการพัฒนาและงบประมาณร่วมกับจังหวัด การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่เป็นการบูรณาการเชิงพื้นที่ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานจังหวัดจึงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่/สมบูรณ์ ในอีกด้านหนึ่ง ภาคส่วนท้องถิ่นดังเช่นผู้นำท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งเป็นกลุ่มและหน่วยงานที่เข้าใจปัญหา

และความต้องการของพื้นที่ ยังมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดไม่มากนัก เนื่องด้วยขาดอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานหรือมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานที่จำกัด (เช่น อำนาจหน้าที่ในการจัดทำข้อมูลเชิงเทคนิค) เมื่อเทียบกับหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค

ข้อเสนอแนะสำหรับปัญหาและอุปสรรคที่ 1 (ข้อ ข.1) ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ ผู้ว่าราชการควรมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการสั่งการให้หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคดำเนินการ เช่น การเป็นเจ้าภาพหลัก การให้ข้อมูลทางพื้นที่ การให้ข้อมูลเชิงเทคนิค และการอนุมัติการใช้พื้นที่ เป็นต้น ในขณะที่ภาคส่วนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการสะท้อนปัญหาของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง และ อปท. ที่มีศักยภาพ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ควรมีอำนาจในการดำเนินการที่มากขึ้น เช่น การเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคหรือการเป็นหน่วยงานเจ้าภาพภายใต้การอนุมัติของผู้ว่าราชการหรือฝ่ายปกครอง เพื่อให้การจัดทำโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดมีความหลากหลายคล่องตัวขึ้น ดังนั้น ข้อเสนอที่จะให้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินโดยกำหนดให้**ผู้ว่าราชการมีอำนาจหน้าที่คล้ายเป็นผู้ช่วยคณะรัฐมนตรีที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการบริหารงานและสั่งการแก่หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคและไม่ขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย** จึงควรได้รับการพิจารณาอย่างยิ่งและดำเนินการอย่างรอบคอบ เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวนี้มีผลกระทบต่อขั้วอำนาจของกระทรวง กรม และกองที่มีอยู่เดิม และจะต้องได้รับการยอมรับจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

จากประเด็นความคลุมเครือของอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ ภายใต้แนวคิดการบริหารราชการแผ่นดินที่ซ้อนทับกัน ดังกรณีที่หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคไม่อาจร่วมบูรณาการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดได้อย่างเต็มที่ **นำมาสู่ข้อเสนอในทางวิชาการอีกประการ คือ เสนอให้ อปท. กับหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค (จังหวัด อำเภอ) มีช่องทางในการร่วมกันเสนอของบประมาณกับส่วนกลางหรือสำนักงบประมาณได้ เทียบเท่ากับ กระทรวง กรม กอง นอกเหนือจากสามารถเสนอได้เพียงช่องทางงบประมาณแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อมุ่งเน้นให้กิจกรรมโครงการมีลักษณะการบูรณาการเชิงพื้นที่ยิ่งขึ้น**

ข.2) ปัญหาและอุปสรรคที่ 2 (มุมมองทางสังคมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์)

กิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดยังไม่มีลักษณะการบูณาการเชิงพื้นที่อย่างแท้จริง ยังมีลักษณะการบูรณาการแบบ “จับใส่กล่อง” ให้เห็นในการบูรณาการเชิงพื้นที่ในระดับจังหวัดเท่านั้น แต่ในระดับพื้นที่ย่อย เช่น หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ยังไม่เกิดการบูรณาการ ด้วยเหตุปัจจัยที่สำคัญอันได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจในความหมายของโครงการพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการที่แท้จริงและถูต้องตรงกันของทุกภาคส่วน ระบบการจัดสรงบประมาณของประเทศที่ไม่ยังเอื้อต่อการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมารณแบบบูรณาการที่เพียงพอ บุคลากรของกลุ่มงานยุทธศาสตร์ข้อมูลเพื่อพัฒนาจังหวัดมีไม่เพียงพอ หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคไม่มีความเข้าใจปัญหา/ความต้องการในพื้นที่และบริบทของพื้นที่ที่เพียงพอ และองค์กรบูรณาการของจังหวัด เช่น ก.บ.จ. กรอ. ดำเนินการอยู่ในเวทีระดับจังหวัดโดยไม่ได้เข้าไปทำงานในระดับพื้นที่อย่างแท้จริง (อีกทั้งยังไม่มีกลไกการทำงานในระดับพื้นที่ที่เด่นชัด) ทำให้ไม่สามารถสะท้อนปัญหาระดับพื้นที่ย่อย เช่น หมู่บ้าน ตำบล อำเภอได้

ข้อเสนอแนะสำหรับปัญหาและอุปสรรคที่ 2 (ข้อ ข.2) มีทั้งหมด 3 ประการ ดังนี้

1) ควรกำหนดความหมายและหลักการของ **“การบูรณาการ”** ที่ชัดเจน ซึ่งคณะนักวิจัยเสนอให้ใช้ **“หลักการบูรณาการ 4 ขั้น”** ที่ได้พัฒนาขึ้นในการวิจัยนี้เป็นหลักการของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและงบประมาณแบบบูรณาการ และจัดฝึกอบรมแนวคิดการบูรณาการและการจัดทำโครงการพัฒนา/งบประมาณ

แบบบูรณาการหน่วยงานต่างๆ ตั้งแต่ระดับพื้นที่ย่อย (หมู่บ้าน ตำบล) จนถึงระดับจังหวัดให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการบูรณาการที่ตรงกัน เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการเชิงพื้นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2) ควรพิจารณาเพิ่มงบประมาณสำหรับการจัดสรรให้แก่โครงการบูรณาการ โดยให้ความสำคัญและเข้มงวดในการจัดทำโครงการพัฒนาและแผนงบประมาณแบบบูรณาการโดยใช้หลักการบูรณาการ 4 ขั้น ดังที่ได้กล่าวมาในข้อ 1) และสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการพัฒนาแบบบูรณาการเพื่อประกอบการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณ

3) ควรจัดตั้งองค์กรบูรณาการที่มีโครงสร้างคล้ายกับ ก.บ.จ. กรอ. หรือคณะกรรมการ/คณะทำงานที่โครงการวิจัยจัดตั้งขึ้นในระดับพื้นที่ย่อยด้วย ซึ่งควรเรียกว่า “คณะอนุกรรมการบูรณาการในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่” เพื่อทำงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาแบบบูรณาการในระดับพื้นที่และสามารถสะท้อนปัญหาและความต้องการจากคนในพื้นที่อย่างแท้จริง นอกจากนี้ควรมีบุคลากรด้านแผนในระดับพื้นที่ย่อยเช่นกัน โดยอาจจะมีการฝึกอบรมคนในพื้นที่ให้สามารถพัฒนากิจกรรมโครงการเองได้ และเมื่อถึงขั้นตอนการรวบรวมแผนในระดับจังหวัด องค์กรบูรณาการระดับจังหวัดควรเชื่อมโยงแผนในลักษณะห่วงโซ่คุณค่าที่คำนึงถึงการบูรณาการเชิงพื้นที่ย่อยเป็นสำคัญ

คณะนักวิจัยเชื่อว่า ข้อเสนอหลักทั้ง 2 ประการดังกล่าว ประกอบกับข้อเสนอการรูปแบบการจัดการข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด จะนำไปสู่การวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกว่าเดิม

ค. ข้อเสนอในทางวิชาการ (ภายใต้แนวคิดทางสังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และรัฐศาสตร์)

บทเรียนทั้งการพัฒนากลไกและกระบวนการวางแผนระดับจังหวัด และการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่โครงการวิจัยพัฒนาขึ้น กอปรกับข้อค้นพบหลักจากประสบการณ์การทำงานในพื้นที่ของคณะนักวิจัยที่พบ สภาวะการรวมศูนย์อย่างกระจายระดับกรมของรัฐส่วนกลาง การแบ่งอำนาจและมอบอำนาจหน้าที่ให้ส่วนภูมิภาคน้อยเกินไปหรือไม่เหมาะสม รวมทั้งการกระจายอำนาจและโอนอำนาจให้องค์กรปกครองท้องถิ่นที่ยังไม่มากพอ เป็นอุปสรรคสำคัญของการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ คณะนักวิจัยจึงเสนอตัวแบบ (model) ของการพัฒนาชุดโครงการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ (สำหรับองค์กรบูรณาการระดับจังหวัด) และการพัฒนาชุดโครงการแบบบูรณาการระดับพื้นที่ (สำหรับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่) โดยใช้ชื่อว่า **“หริภุญชัยโมเดล (Hariphunchai Model)”**

หลักการทำงานของ หริภุญชัยโมเดล (Hariphunchai Model) ซึ่งเป็นแบบจำลองสำหรับการวางแผนโครงการพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในระดับจังหวัดหรือสำหรับพื้นที่จะต้องเกิดจาก **การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อันมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ที่ทำงานระดับจังหวัด และเทศบาลตำบล (ทศต) ที่ทำงานในระดับพื้นที่) และหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค และหรือภาคส่วนอื่นๆ (อันได้แก่ภาคเอกชน องค์กรเอกชน หรือองค์กรประชาชน)** ภายใต้การจัดตั้งและบริหารจัดการของคณะอนุกรรมการบูรณาการในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ และขับเคลื่อนการทำงานโดยใช้แนวคิด **“การบูรณาการ 4 ขั้น”** โดยเริ่มที่ขั้น **“การบูรณาการแผนงาน”** ซึ่งในขั้นนี้ จะต้องวาง

องค์ประกอบกิจกรรมการพัฒนาตามกรอบของแนวคิด **“ห่วงโซ่คุณค่า”** ที่กิจกรรม/โครงการจะต้องเชื่อมโยงกันจากต้นน้ำ กลางน้ำ ไปจนถึงปลายน้ำอย่างครบถ้วนและมี **“การดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน”** ซึ่งการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานตามแผนข้างต้นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกัน และหากต้องการพัฒนาโครงการหรือชุดโครงการพัฒนาให้มีระดับการบูรณาการที่สูงขึ้น ก็ควรมีการบริหารงบประมาณร่วมกันในขั้น **“บูรณางบประมาณ”** มีการทำงานร่วมกันอย่างกลมกลืนเพื่อให้ได้ผลงานในพื้นที่ที่ดี (แม้การทำงานของแต่ละหน่วยงานอาจจะมีลักษณะต่างคนต่างทำก็ตาม) ในขั้น **“บูรณางาน”** และการวางแผนพัฒนาโครงการหรือชุดโครงการที่มีการบรูรณาการขั้นสูงสุดคือ การปรับการทำงานของบุคลากรจากหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นทีมงานเดียวกันเสมือนเป็นบุคลากรขององค์กรเดียวกันในขั้น **“บูรณาคน”** ก็จะทำให้เกิดชุดโครงการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่/ระดับพื้นที่อย่างสมบูรณ์ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่อย่างอย่างสมบูรณ์ (มีการใช้งบประมาณที่คุ้มค่าและสร้างรายได้/ประโยชน์ให้แก่ประชาชนได้สูงขึ้นกว่าการวางแผนและจัดทำงบประมาณในรูปแบบเดิมที่ยังไม่มีการบูรณการที่แท้จริง)

ปัญหาสำคัญในการวางแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการอีกประการหนึ่ง คณะนักวิจัยพบว่า **“ดุลอำนาจที่ไม่เหมาะสม”** ระหว่างอำนาจของหน่วยงานราชการส่วนกลาง หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค และหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ อำนาจถูกรวมศูนย์อยู่ที่หน่วยงานราชการส่วนกลาง ในขณะที่หน่วยงานในพื้นที่ที่ต้องการการพัฒนาอย่างหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคมีอำนาจไม่เพียงพอในการตัดสินใจ และโดยเฉพาะหน่วยงานที่ใกล้ชิดเข้าใจเข้าถึงปัญหาของพื้นที่มากที่สุดอย่างหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)) มีองค์ความรู้ทางเทคนิค งบประมาณ และอำนาจในการตัดสินใจไม่เพียงพอ เป็นผลให้การพัฒนาโครงการ/ชุดโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดมีความล่าช้าและขาดการบูรณาการจากระดับพื้นที่สู่ระดับจังหวัดและระดับชาติ **ดังนั้น ชุดโครงการพัฒนาแบบบูรณาการจะสามารถพัฒนาไปถึงจุดสูงสุดของการบูรณาการ ได้ ก็จะต้องมีการจัดการปรับปรุงระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจโครงสร้างระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคและส่วนกลางเพื่อให้เกิดดุลอำนาจในทางรัฐศาสตร์ที่เหมาะสม** ดังนี้

1) ควรมุ่งเน้น**การกระจายอำนาจและการโอนอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น (decentralization and devolution)** เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ปอท.) มีอำนาจในการในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการด้วยตนเอง และควรได้รับงบประมาณจากส่วนกลางเพิ่มมากขึ้น ประการสำคัญส่วนกลางต้องโอนอำนาจให้ อปท. ทั้งในแง่โอนอำนาจทางการปกครอง (democratic decentralization) และโอนอำนาจในทางนิติบัญญัติ (legislative devolution) มิใช่โอนแต่หน้าที่รับผิดชอบมาเท่านั้น

2) ควรมี**การแบ่งอำนาจและการมอบอำนาจให้แก่หน่วยงานราชการในภูมิภาคอย่างเหมาะสม (deconcentration and delegation)** เพื่อให้หน่วยงานส่วนภูมิภาค (จังหวัด อำเภอ) มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการภายใต้ระเบียบกฎหมายที่ชัดเจน รวมทั้งมีอำนาจในการจัดสรรใช้จ่ายงบประมาณมากขึ้น และ

3) หลักการ**ทั้ง** 2 ข้อข้างต้น จะเกิดขึ้นได้จริงก็ต่อเมื่อ **“รัฐส่วนกลางต้องคลายการรวมศูนย์อำนาจ (loosening centralization)”** ในกรณีปัจจุบัน รัฐไทยมีการรวมศูนย์อำนาจไว้อย่างเข้มข้น ทั้งยังเป็นการรวมอำนาจแบบแตกกระจาย (fragmented centralization) คือ อำนาจกระจุกอยู่ที่กรม กอง กระทรวงต่างๆ แบบแยกส่วน ไม่มีการประสานงานบูรณาการระหว่างกัน ดังนั้น รัฐส่วนกลางต้องมีการผ่อน

คลายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม ซึ่งการคลายอำนาจของส่วนกลางนี้ ไม่ได้เป็นการลดอำนาจของหน่วยงานส่วนกลาง หากแต่พยายามใช้อำนาจอย่างยืดหยุ่น แสวงหาแนวทาง ความเป็นไปได้ในการสนับสนุนให้หน่วยงานส่วนภูมิภาคและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่และอำนาจ (ร่วมกับส่วนกลาง) ในการทำงานเชิงบูรณาการ ดังกรณีตัวอย่าง สำนักงานชลประทานเขตสนับสนุนส่งเสริมองค์ความรู้ด้านวิศวกรชลประทานแก่หน่วยงานท้องถิ่นให้สามารถสำรวจออกแบบเชิงวิศวกรชลประทานได้ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านน้ำเพื่อการเกษตร ในขณะที่สำนักงานจังหวัดมีอำนาจในการตัดสินใจด้านการจัดสรรงบประมาณมากขึ้น เข้ามาร่วมพัฒนาเป็นชุดโครงการเพื่อยื่นขอรับงบประมาณต่อไป เป็นต้น ซึ่งจะเห็นว่าส่วนกลางยังคงอำนาจไว้เช่นเดิม เพียงแต่ใช้อำนาจหน้าที่อย่างยืดหยุ่นเอื้อต่อการมมีบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่นกับหน่วยงานส่วนภูมิภาค

สารบัญ

		หน้า
คำนำ		**ก**
บทสรุปผู้บริหาร		**ค**
สารบัญ		**ด**
สารบัญตาราง		**ผ**
สารบัญรูป		**ภ**
บทที่ 1	**บทนำ : ความเป็นมาของโครงการ สภาพพื้นที่ และปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาของจังหวัดลำพูน**	**1**
1.1	ความสำคัญและที่มาของโครงการ	1
1.2	ข้อมูลพื้นฐานด้านน้ำกับการเกษตรพื้นที่จังหวัดลำพูน	3
1.2.1	ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพทั่วไปจังหวัดลำพูน	3
1.2.2	ข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำ	10
1.2.3	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร	14
1.3	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาของจังหวัดลำพูน	17
1.3.1	ปัญหาการพัฒนาโดยทั่วไปของจังหวัดลำพูน	17
1.3.2	ปัญหาด้านการเกษตร	18
1.3.3	สภาพปัญหาด้านน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดลำพูน	18
1.3.4	การแก้ปัญหาภัยแล้งของจังหวัดลำพูนที่ผ่านมา	20

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 2	**การทบทวนข้อกฎหมาย ระเบียบ และวิธีการ/กระบวนการที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณของจังหวัดลำพูนที่ดำเนินการอยู่ก่อนการดำเนินงานของโครงการวิจัย**	**23**
2.1	กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ “แผนพัฒนาจังหวัด”	23
2.2	กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ “งบประมาณเชิงบูรณาการ”	27
2.3	กระบวนการจัดทำ “แผนพัฒนาจังหวัด” และ “งบประมาณเชิงบูรณาการ”	31
2.4	การวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัดลำพูน	37
2.4.1	หลักการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัดลำพูน	37
2.4.2	การวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำคำขอการของบประมาณแบบบูรณาการในทางปฏิบัติและกิจกรรมโครงการที่มีลักษณะเชื่อมโยงกับระดับพื้นที่	43
2.4.3	ปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่พบ	48
บทที่ 3	**องค์กรบูรณาการระดับจังหวัดและเกี่ยวข้องการการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัดลำพูน**	**53**
3.1	องค์กรบูรณาการระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องการการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัดลำพูนที่มีอยู่เดิม	53
3.1.1	โครงสร้างหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จังหวัดลำพูน	53
3.1.2	คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจจังหวัดลำพูน (กรอ.จ.ลพ.)	55
3.1.3	สภาเกษตรกรจังหวัดและบทบาทการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	56
3.2	การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการด้านน้ำเพื่อการเกษตรที่โครงการวิจัยได้พัฒนาขึ้น	59

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 4	**กลไกและกระบวนการวางแผนระดับจังหวัดและการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่โครงการวิจัยพัฒนาขึ้น**	**67**
4.1	แนวคิดใช้	67
4.1.1	การบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า	67
4.1.2	การบูรณาการตามแนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น”	70
4.1.3	แนวคิดว่าด้วยเรื่อง “ระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินตามแนวทางรัฐศาสตร์”	73
4.2	กลไกและกระบวนการสนับสนุนการการวางแผนแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด	76
4.2.1	การพัฒนา/เชื่อมโยงชุดโครงการพัฒนาแบบบูรณาการในระดับจังหวัด	76
4.2.2	การผลักดัน/นำเสนอข้อเสนอการเชื่อมโยงชุดโครงการแบบบูรณาการ เข้าสู่ที่ประชุมขององค์กรบูรณาการระดับจังหวัดและคณะกรรมการเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ	77
4.3	การพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและการผลักดันเข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัด	78
4.3.1	การค้นหาปัญหาและความต้องการด้านน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่การเกษตรพื้นที่นำร่องทั้ง 2 แห่ง	79
4.3.2	การพัฒนาชุดโครงการนำร่องด้านการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร	88
	ก. กลไกการ “ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน”	91
	ข. การพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการผ่านกรอบแนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain)	92
	ค. การดำเนินการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ	95

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- การพัฒนาชุดโครงการนำน้ำจากขุมเหมืองถ่านหินเก่าลี้มาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ
- การพัฒนาชุดโครงการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ

4.3.3 การผลักดันชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการเข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัด 107

บทที่ 5 ข้อมูลสารสนเทศที่ต้องใช้ในกระบวนการวางแผนแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด และการพัฒนาโครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในระดับพื้นที่ของจังหวัดลพูน 109

5.1 โครงสร้างข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดและข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จังหวัดลำพูนใช้ในการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร 109

5.1.1 ข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดที่จังหวัดลำพูนที่ใช้ในการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน 109

5.1.2 โครงสร้างข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดที่จังหวัดลำพูนใช้ในการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัดจังหวัด 111

5.2 โครงสร้างข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จังหวัดลำพูนใช้ในการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในโครงการระดับพื้นที่ 112

5.2.1 ข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จังหวัดลำพูนใช้ในการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในโครงการพัฒนาระดับพื้นที่ 112

5.2.2 โครงสร้างข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จำเป็นต่อการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในโครงการพัฒนาระดับพื้นที่ 113

5.3 กระบวนการสนับสนุนการวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการด้วยข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร (ศรีวิชัยโมเดล) 117

5.4 กระบวนการและข้อเสนอแนะการจัดการข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อสนับสนุนการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในการวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำชุดโครงการพัฒนาระดับพื้นที่ 120

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5.4.1 กระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาระดับจังหวัดและจัดทำชุดโครงการพัฒนาระดับพื้นที่ 120

5.4.2 การจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาระดับจังหวัดและโครงการพัฒนาในระดับพื้นที่ให้อยู่ในรูปแบบที่ง่ายต่อการค้นหา 123

5.4.3 ข้อเสนอรูปแบบข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อสนับสนุนการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัด และชุดโครงการพัฒนาระดับพื้นที่ 129

บทที่ 6 กิจกรรมที่โครงการวิจัยดำเนินการ 137

6.1 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งคณะกรรมการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการจังหวัด 137

6.2 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการขอรับงบประมาณแบบบูรณาการ 140

6.3 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ 144

6.3.1 กิจกรรมการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง 147

6.3.2 กิจกรรมการพัฒนาชุดโครงการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ 156

6.4 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อเสนอรูปแบบสารสนเทศที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ 163

6.5 กิจกรรมที่คณะนักวิจัยเห็นว่าควรดำเนินการเพิ่มเติม 166

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 7	**บทเรียนจากการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับจังหวัดของจังหวัดลำพูน**	**169**
7.1	สรุปลักษณะทั่วไปของบูรณาการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเชิงพื้นที่ในจังหวัดลำพูน	169
7.2	การดำเนินการวางแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรระดับจังหวัด	171
7.2.1	การประยุกต์ใช้แนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” ต่อองค์กรบูรณาการในวาระต่างๆ	171
7.2.2	การผลักดันการเชื่อมโยงโครงการพัฒนาด้านน้ำการเกษตรให้เป็นชุดโครงการบูรณาการเข้าสู่การพิจารณาของบุคลากรด้านยุทธศาสตร์ของจังหวัดลำพูนและ ก.บ.จ.ลำพูน	172
บทที่ 8	**บทสรุปการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการในพื้นที่นำร่องจังหวัดลำพูน**	**181**
8.1	ภาพรวมการดำเนินการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดลำพูน	181
8.1.1	กลไกและกระบวนการการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร	188
8.1.2	กลไกและกระบวนการการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัด	189
8.1.3	กลไกและกระบวนการการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการระดับพื้นที่ของหน่วยงาน	190
8.2	ตัวแบบ (model) กลไก กระบวนการ และหลักเกณฑ์การวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการเชิงพื้นที่: บทสรุปจากผลการสังเคราะห์บทเรียน	193

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 9	**สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการในพื้นที่นำร่องจังหวัดลำพูน**	**195**
9.1	ปัญหา/อุปสรรคระหว่างการดำเนินงานการทำวิจัยและแนวทางการแก้ไขปัญหา	198
9.2	ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานเพื่อตอบจุดประสงค์ของโครงการวิจัย	204
9.2.1	ปัญหาและอุปสรรคการสนับสนุนการวางแผนแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ	204
9.2.2	ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานชุดโครงการนำร่องการวางแผนพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ	205
9.3	บทวิเคราะห์จากประสบการณ์การดำเนินงานของโครงการวิจัย	206
9.3.1	ปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้แนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า	207
9.3.2	ปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้หลักแนวคิดว่าด้วย “ระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินตามแนวรัฐศาสตร์”	210
9.4	ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการในพื้นที่นำร่องจังหวัดลำพูน	211
9.4.1	ข้อเสนอแนะด้านกฎหมาย	211
9.4.2	ข้อเสนอแนะด้านการจัดสรรงบประมาณ	213
9.4.3	ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการ กลไก และการประสานงานในการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ	214
9.5	ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป	217
กิตติกรรมประกาศ		**219**
บรรณานุกรม		**221**

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
ภาคผนวก		**223**
ภาคผนวก ก.	คู่มือจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด	225
ภาคผนวก ข.	คู่มือการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในระดับพื้นที่	261
ภาคผนวก ค.	หนังสือและคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดลำพูน	285
ภาคผนวก ง.	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดโครงการการนำน้ำจากแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง	303
ภาคผนวก จ.	แผนชุดโครงการการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง	331
ภาคผนวก ฉ.	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดโครงการการบริหารจัดการลุ่มแม่น้ำกวงอย่างเป็นระบบ	355
ภาคผนวก ช.	แบบสรุปชุดโครงการวิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ	403
ภาคผนวก ซ.	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	407
ภาคผนวก ฌ.	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน	421

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1.1	พื้นที่ของจังหวัดลำพูนโดยจำแนกเป็นรายอำเภอ	3
ตารางที่ 1.2	การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดลำพูน	4
ตารางที่ 1.3	สถิติจำนวนประชากรจังหวัดลำพูนในปี พ.ศ. 2551 - 2560 แยกตามเพศ	6
ตารางที่ 1.4	จำนวนและร้อยละของพื้นที่ และประชากรจำแนกรายอำเภอ จังหวัดลำพูน ปี 2559	7
ตารางที่ 1.5	ข้อมูลด้านสถาบันเกษตรกรกลุ่มองค์กรรายอำเภอ ปี พ.ศ. 2558	8
ตารางที่ 1.6	รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนและประชากรจังหวัดลำพูนจำแนกตามอำเภอ ในปี 2559	9
ตารางที่ 1.7	แสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2557	9
ตารางที่ 1.8	จำนวนแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดลำพูน	11
ตารางที่ 1.9	ข้อมูลพื้นที่ทำการเกษตรรายอำเภอของจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. 2558	14
ตารางที่ 1.10	ข้อมูลการประมาณการผลผลิตลำไยจังหวัดลำพูน ปี 2559/60	15
ตารางที่ 1.11	เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ผลิตต่อไร่ รายอำเภอ ปี 2557/58 และ ปี 2558/59	16
ตารางที่ 1.12	การการคาดการณ์การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร	19
ตารางที่ 1.13	แหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกทางการเกษตร	20
ตารางที่ 1.14	แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง	20
ตารางที่ 2.1	ความต่อของแผนแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนในลักษณะ “ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ” ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain)	41

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 2.2	โครงการที่มีการบูรณาการแผนจากหลายหน่วยงานโดยมีลักษณะต้น/กลาง/ปลายน้ำ	46
ตารางที่ 2.3	โครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรโดยมีลักษณะต้น/กลาง/ปลายน้ำ	48
ตารางที่ 3.1	คณะกรรมการกลุ่มภารกิจเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จังหวัดลำพูน	54
ตารางที่ 3.2	ขั้นตอนการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการนำร่องในระดับพื้นที่เพื่อจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ	60
ตารางที่ 4.1	ชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้งและความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ	97
ตารางที่ 4.2	ชุดโครงการวิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบและความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ	104
ตารางที่ 5.1	ข้อมูลที่จังหวัดลำพูนใช้ต่อการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัด	110
ตารางที่ 5.2	โครงสร้างข้อมูลที่จังหวัดลำพูนใช้ต่อการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัด	111
ตารางที่ 5.3	ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรม/โครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด	112
ตารางที่ 5.4	โครงสร้างข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จำเป็นต่อแผนงบประมาณบูรณาการในโครงการระดับพื้นที่	114
ตารางที่ 5.5	ฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการน้ำและหน่วยงานที่สามารถให้ข้อมูล	118
ตารางที่ 5.6	กระบวนการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำชุดโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการในระดับพื้นที่	120
ตารางที่ 7.1	โครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรโดยมีลักษณะต้น/กลาง/ปลายน้ำ	169
ตารางที่ 9.1	ปัญหาและอุปสรรคด้านความพร้อมของบุคลากร	207
ตารางที่ 9.2	ปัญหาและอุปสรรคด้านการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	208

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 9.3	ปัญหาและอุปสรรคด้านนโยบาย ระเบียบ และกฎหมาย	209
ตารางที่ 9.4	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ด้านกฎหมาย	211
ตารางที่ 9.5	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ด้านกระบวนการ กลไก และการประสานงานในการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ	214

สารบัญรูป

		หน้า
รูปที่ 1.1	แผนที่จังหวัดลำพูนแสดงที่ตั้งอำเภอ แม่น้ำ และภูมิประเทศ	5
รูปที่ 1.2	ปิระมิดประชากรของจังหวัดลำพูนในปี พ.ศ. 2549 และ 2559	7
รูปที่ 1.3	แผนภูมิแสดงระบบการชลประทานในจังหวัดลำพูน	12
รูปที่ 1.4	ข้อมูลจำนวนหมู่บ้านที่ประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำซากช่วงปี พ.ศ. 2557 – 2559	19
รูปที่ 1.5	การขุดลอกลำน้ำแม่ทาเป็นบ่อขนาดเล็กเพื่อเป็นแหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตประปาขนาดเล็กในหมู่บ้าน	21
รูปที่ 1.6	การผันน้ำจากพื้นที่เหมืองแร่เก่า (เหมืองบ้านปู) ด้วยรถสูบ – ส่งน้ำระยะไกลของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต ลำปาง 10เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งในอำเภอลี้	21
รูปที่ 1.7	ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขตลำปาง 10 ช่วยเหลือพื้นที่อำเภอลี้ในช่วงเดือนมีนาคม 2560 โดยเครื่องสูบน้ำระยะไกล สามารถช่วยเหลือเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลนาทราย-ลำปาง ผันน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรรวม 67,050,000 ลิตร ราฎรได้รับประโยชน์จำนวน 827 ครัวเรือน	22
รูปที่ 2.1	แผนผังคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)	26
รูปที่ 2.2	ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	32
รูปที่ 2.3	ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์	34
รูปที่ 2.4	แหล่งงบประมาณของแผนพัฒนาจังหวัด	35
รูปที่ 2.5	แผนพัฒนาจังหวัดภายใต้กรอบกฎหมาย นโยบายและแผนพัฒนาระดับประเทศ	36
รูปที่ 2.6	ที่มาของงบประมาณแบบบูรณาการภายใต้กฎหมายและกลไกต่างๆ	37
รูปที่ 2.7	กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด (โครงสร้างหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องและปฏิทินการทำงาน	39
รูปที่ 2.8	แผนพัฒนาจังหวัดลำพูนกับความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ในระดับชาติ	40
รูปที่ 2.9	การปรับปรุงยุทธศาสตร์จังหวัดลำพูน	44
รูปที่ 2.10	ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนในทางปฏิบัติ	45

สารบัญรูป (ต่อ)

		หน้า
รูปที่ 2.11	รูปแผนภูมิแท่งแสดงจำนวนโครงการที่เกี่ยวข้องกับน้ำเพื่อการเกษตรเทียบกับจำนวนโครงการที่ไม่เกี่ยวข้องกับน้ำเพื่อการเกษตร ในปีงบประมาณ 2560	47
รูปที่ 3.1	โครงสร้างหน้าที่ของสภาเกษตรกรจังหวัดและบทบาทการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	57
รูปที่ 3.2	ภาพกิจกรรมการลงพื้นที่เพื่อคัดเลือกพื้นที่นำร่อง	62
รูปที่ 3.3	การจัดตั้ง“คณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ”	65
รูปที่ 4.1	แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ของ Michael E. Porter	68
รูปที่ 4.2	กรอบแนวคิดว่าด้วยเรื่อง “การบูรณาการ 4 ขั้น”	72
รูปที่ 4.3	พื้นที่ดำเนินการโครงการนำร่องทั้ง 2 แห่ง	79
รูปที่ 4.4	ภาพขยายแสดงส่วนที่เป็นเส้นทางน้ำแม่น้ำลี้	80
รูปที่ 4.5	สภาพภัยแล้งบริเวณลำน้ำลี้ ในอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน	81
รูปที่ 4.6	สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน ช่วยเหลือชาวบ้านในฤดูแล้งโดยใช้รถสูบ ส่งน้ำระยะไกล สูบน้ำจากขุมเหมืองบ้านปู (BP1)	82
รูปที่ 4.7	ประตูน้ำ ผันน้ำจากแม่น้ำลี้สู่ขุมเหมืองบ้านปู (BP-1)	82
รูปที่ 4.8	การแก้ปัญหาภัยแล้งเบื้องต้นของเกษตรกรและ อปท. ในพื้นที่ตำบลลี้ โดยการใช้เครื่องสูบน้ำผันน้ำจากขุมเหมืองลงสู่คลองลำลองที่ขุดเชื่อมไปถึงแม่น้ำลี้	83
รูปที่ 4.9	ขอบเขตพื้นที่ชลประทาน (สีเหลืองโปร่งใส) และเส้นทางคลองส่งน้ำ (เส้นสีฟ้า) ของพื้นที่ชลประทานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่กวงในเขตจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน (พื้นที่ของจังหวัดพูน คือ พื้นที่สีขาวโปร่งใส ครอบคลุมอำเภอเมืองและอำเภอบ้านธิ)	84
รูปที่ 4.10	ฝายทดน้ำวังตอง	84
รูปที่ 4.11	ฝายทดน้ำแม่ร่องน้อย	85
รูปที่ 4.12	ปริมาณน้ำบริเวณฝายวังตองในช่วงฤดูฝน - ฤดูแล้ง	86

สารบัญรูป (ต่อ)

		หน้า
รูปที่ 4.13	วัชพืชในลำน้ำแม่กวงบริเวณฝายวังตอง	86
รูปที่ 4.14	วัชพืชและตะกอนทับถมทำให้น้ำในลำน้ำกวงขุ่นและส่งกลิ่นเหม็น	87
รูปที่ 4.15	สภาพของฝายวังตอง	87
รูปที่ 4.16	สภาพของฝายแม่ร่องน้อยในช่วงฤดูฝน	88
รูปที่ 4.17	กรอบการทำงานของโครงการวิจัยฯ เพื่อพัฒนาโครงการบูรณาการนำร่องในระดับพื้นที่	90
รูปที่ 4.18	กระบวนการพัฒนาพื้นที่นำร่องภายใต้กลไก “ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน”	91
รูปที่ 4.19	วิสัยทัศน์การพัฒนาชุดโครงการ“ชุดโครงการวิจัยการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง”	93
รูปที่ 4.20	วิสัยทัศน์การพัฒนาชุดโครงการวิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ	94
รูปที่ 4.21	กิจกรรมของชุดโครงการฯ ตามกรอบแนวคิดการบูรณาการแผนงบประมาณการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร	100
รูปที่ 5.1	ข้อมูลที่จำเป็นต่อจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัด	109
รูปที่ 5.2	กรอบแนวคิดการบริหารจัดการน้ำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	117
รูปที่ 5.3	กิจกรรมโครงการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานด้านการจัดการน้ำ จังหวัดแพร่	119
รูปที่ 5.4	ข้อเสนอเรื่องข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและโครงการระดับพื้นที่	123
รูปที่ 5.5	ตัวอย่างการจัดหัวข้อข้อมูลให้ง่ายต่อการค้นหา	125
รูปที่ 5.6	ตัวอย่างจัดทำข้อมูลในรูปแบบตาราง Excel โดยระบุข้อมูลให้ง่ายต่อการค้นหา	129
รูปที่ 5.7	ตัวอย่างค้นหากิจกรรม/โครงการ โดยการใช้คำสั่ง Filter	127
รูปที่ 5.8	ตัวอย่างค้นหากิจกรรม/โครงการ โดยการใช้คำสั่ง Filter เพื่อเจาะจงข้อมูลเพิ่มเติม	128

สารบัญรูป (ต่อ)

		หน้า
รูปที่ 5.9	ตัวอย่างการใช้คำสั่ง Filter เพื่อค้นหาพื้นที่ดำเนินการและกิจกรรม/โครงการที่เป็นไปได้ในการบูรณาการในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ	130
รูปที่ 5.10	ตัวอย่างการใช้คำสั่ง Filter ช่วยค้นหากิจกรรม/โครงการที่สามารถบูรณาการในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ	131
รูปที่ 5.11	ตัวอย่างการใช้คำสั่ง Filter ช่วยบูรณาการกิจกรรม/โครงการในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ	132
รูปที่ 5.12	ตัวอย่างบูรณาการแผนงบประมาณพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าในพื้นที่อำเภอลี้	133
รูปที่ 5.13	การจัดหมวดหมู่หัวข้อให้ง่ายต่อการค้นหาข้อมูลเพื่อจัดทำโครงการระดับพื้นที่	134
รูปที่ 5.14	การใช้คำสั่ง Filter เพื่อค้นหาวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐาน	135
รูปที่ 5.15	การใช้คำสั่ง Filter เพื่อค้นหาวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตร	135
รูปที่ 7.1	กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนที่มีการบูรณาการที่เรียกว่า “จับใส่กล่องบูรณาการ”	170
รูปที่ 7.2	กรอบแนวคิดการทำงานแบบ “การบูรณาการ 4 ขั้น” และการเชื่อมโยงการบูรณาการตามแนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า”	172
รูปที่ 7.3	วาระการประชุม ก.บ.จ.ลำพูน ครั้งที่ 1/2561 บรรจุข้อเสนอของโครงการวิจัยฯ อยู่ในวาระที่ 1.3	173
รูปที่ 7.4	ส่วนประกอบของชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำจากขุมเหมืองถ่านหินเก่าตำบลดงดำ อำเภอลี้แบบบูรณาการ	174
รูปที่ 7.5	ส่วนประกอบของชุดโครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำเพื่อการผลิตลำไยปลอดภัยและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในหมู่บ้านจำขี้มด ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูนแบบบูรณาการ	176
รูปที่ 7.6	ส่วนประกอบของชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรปลอดภัยตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง และตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซางแบบบูรณาการ	178
รูปที่ 7.7	ส่วนประกอบของชุดโครงการประตูระบายน้ำดงมะปินหวานเพื่อการเกษตรปลอดภัยหมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่งแบบบูรณาการ	179

สารบัญรูป (ต่อ)

		หน้า
รูปที่ 8.1	ภาพรวมการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดลำพูน	181
รูปที่ 8.2	การลงสำรวจพื้นที่บริเวณขุมเหมืองบ้านปู (BP-1) และขุมเหมือง SCG ร่วมกับหน่วยงานที่เข้าร่วมสำรวจพื้นที่	185
รูปที่ 8.3	คณะนักวิจัยได้ร่วมปรึกษาหารือและลงพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่	186
รูปที่ 8.4	ขั้นตอนการพัฒนากลไกและกระบวนการสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการเชิงพื้นที่	186
รูปที่ 8.5	สัญลักษณ์และความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอรายละเอียดของตัวแบบกลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการกรณีจังหวัดลำพูน	187
รูปที่ 8.6	กลไกและกระบวนการจัดตั้งคณะกรรมการด้านน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ	188
รูปที่ 8.7	กลไกและกระบวนการการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ	190
รูปที่ 8.8	กลไกและกระบวนการการพัฒนาพื้นที่นำร่อง	191
รูปที่ 9.1	แบบจำลองการพัฒนาโครงการพัฒนาแบบบูรณาการ (หริภุญชัยโมเดล) ในมุมมองที่ 1	195
รูปที่ 9.2	แบบจำลองการพัฒนาโครงการพัฒนาแบบบูรณาการ (หริภุญชัยโมเดล) ในมุมมองที่ 2	196

บทนำ

ความเป็นมาของโครงการ สภาพพื้นที่ และปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาของจังหวัดลำพูน

1.1 ความสำคัญและที่มาของโครงการ

จากงานศึกษาวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในประเด็นว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและงบประมาณแบบบูรณาการโดยพิจารณาเรื่องทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเป็นกรณีศึกษาวิจัย พบว่า ยุทธศาสตร์ทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และกลุ่มจังหวัด ยัง “ขาดการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ให้ลงไปถึงระดับพื้นที่” ซึ่งการสร้างความเชื่อมโยงนี้จำเป็นต้องเกิดความเชื่อมโยงทั้งแนวราบและแนวดิ่ง จากระดับประเทศลงสู่พื้นที่ และระหว่างพื้นที่ ทั้งนี้การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ให้ลงไปถึงแผนพัฒนาจังหวัด แต่ในปัจจุบันการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดผ่านคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) แต่การเสนอของบประมาณยังต้องกลับไปที่หน่วยงานต้นสังกัดตามระบบงบประมาณเดิม ที่ให้ความสำคัญที่นโยบายและภารกิจของกระทรวงหรือกรมนั้นๆ มากกว่าความเชื่อมโยงเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ในลักษณะที่เป็น area-based development ทำให้โครงการไม่สามารถเกิดได้ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งในคราวเดียวกันและขาดความเชื่อมโยง/ต่อเนื่องในการที่จะสร้างผลประโยชน์ให้เกิดอย่างเป็นรูปธรรมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ยกตัวอย่างเช่น การเชื่อมโยงทรัพยากรน้ำที่จำเป็นต้องพัฒนาเป็นระบบตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ในขณะที่การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและงบประมาณแบบบูรณาการที่ปัจจุบันแต่ละหน่วยงานมีข้อมูลและระบบฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อภาระหน้าที่ในการทำงานอยู่แล้ว แต่ยังขาดการบูรณาการข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบ (สุจริต, 2555; 2557; 2558)

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้อง “ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ” ที่สะท้อนให้เห็นประโยชน์ระดับพื้นที่และมีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติอย่างแท้จริง และมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริม “การเชื่อมโยงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด” และสนับสนุนการตัดสินใจทั้งในส่วนการวางยุทธศาสตร์ การพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด การบูรณาการแผนงาน ที่เชื่อมโยง แผนยุทธศาสตร์ ประเทศ–ภูมิภาค–กลุ่มจังหวัด–จังหวัด ที่ตอบโจทย์การพัฒนา มาใช้ในการวางแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน (สุจริต, 2555; 2557; 2558)

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนา “หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ในคราวเดียวกัน” โดยใช้การจัดทำกิจกรรมโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเป็นกิจกรรมขับเคลื่อน เนื่องจาก “น้ำและการเกษตร” ยังเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ เป็นสิ่งที่กระต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนส่วนใหญ่ในประเทศ และดำเนินการศึกษาวิจัยในพื้นที่ “จังหวัดลำพูน” ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่การเกษตรเกือบร้อยละ 90 ของพื้นที่ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ (พื้นที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 75 ของจังหวัดเป็นพื้นที่ป่าไม้) ร้อยละ 47 ของประชากรในวัยทำงาน ประกอบอาชีพในภาคเกษตร เช่น สวนผลไม้ ไร่นา การป่าไม้ และการประมง ที่เหลือร้อยละ 53 ประกอบอาชีพภายนอกภาค

เกษตร เช่น สาขาเหมืองแร่และย่อยหิน สาขาอุตสาหกรรม สาขาไฟฟ้า ประปา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ครัวเรือนประชากรจำนวนมากของจังหวัดลำพูนจะประกอบอาชีพทั้งภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมไปพร้อมกัน โดยส่วนใหญ่จะจะประกอบอาชีพในการเกษตรเป็นหลักแล้วใช้วาลาที่เว้นว่างจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตเข้าไปทำงานในภาคอุตสาหกรรม จึงสามารถกล่าวได้ว่า จังหวัดลำพูนเป็นพื้นที่แห่งการเกษตร โดยเฉพาะการเกษตรด้านพืชสวนดังเช่นการปลูกลำไยที่เป็นทั้งพืชเศรษฐกิจหลักและสัญลักษณ์ของจังหวัดลำพูน โดยจังหวัดลำพูนมีพื้นที่การปลูกลำไยมากกว่า 3 แสนไร่ จากพื้นที่การเกษตรทั้งหวัดประมาณ 6 แสนไร่ และให้ผลผลิตรวมทั้งในฤดูและนอกฤดูประมาณ 1.3 แสนตันต่อปี (สำนักงานจังหวัดลำพูน, 2560)

ในด้านแหล่งน้ำ จังหวัดลำพูนมีแหล่งน้ำทั้งแหล่งน้ำจากธรรมชาติ คือ แม่น้ำปิง แม่น้ำกวง แม่น้ำลี้ แม่น้ำทา และแม่น้ำสาขาเล็กๆ หลายแห่ง รวมทั้งหนอง/บึง/กุดจำนวน จำนวนกว่า 100 แห่ง และแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเอง ได้แก่ สระขุด ฝาย และอ่างเก็บน้ำ มีจำนวนรวมกันประมาณ 1,000 แห่ง สำหรับการชลประทานจังหวัดลำพูนมีพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาแหล่งน้ำด้วยระบบการชลประทานประมาณ 3.5 แสนไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 55.14 ของพื้นที่การเกษตรประมาณ 6.4 แสนไร่ ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่โครงการชลประทานขนาดใหญ่ร้อยละ 23 และพื้นที่พื้นที่โครงการชลประทานขนาดเล็ก อ่างเก็บน้ำ และฝายอีกร้อยละ 32 (สำนักงานจังหวัดลำพูน, 2560) อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาข้อมูลทรัพยากรน้ำจากระบบชลประทานที่สามารถพัฒนาพื้นที่รับประโยชน์ได้เพียงประมาณร้อยละ 50 ของพื้นที่เกษตร สะท้อนให้เห็นว่า ยังมีมีพื้นที่การเกษตรอีกร้อยละ 50 ที่ต้องอาศัยน้ำฝน นอกจากนี้ ยังพบว่า พื้นที่รองรับน้ำชลประทานดังกล่าวส่วนใหญ่ไม่สามารถรับน้ำชลประทานได้เต็มพื้นที่ เนื่องจากความขาดแคลนน้ำต้นทุน และถึงแม้ว่าจะมีแหล่งน้ำอื่น เช่น แหล่งน้ำธรรมชาติ สระ หรือน้ำบาดาล เข้ามาเติมความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรได้ แต่ในสภาวการณ์ปัจจุบันที่แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำปิง แม่น้ำกวง หรือแม่น้ำลี้ ไม่มีน้ำสมบูรณ์เช่นในอดีตเนื่องจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศโลก ดังเช่นกรณีภัยแล้งรุนแรงเมื่อปี 2558 ในขณะที่ความต้องการใช้น้ำในการอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตรมีสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดลำพูน (ภัยแล้ง), 2560)

จากปัญหาระดับประเทศ คือ การขาดกระบวนการ กลไก ในจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและงบประมาณแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงถึงระดับพื้นที่ มาสู่ปัญหาระดับพื้นที่ดังเช่นจังหวัดลำพูนในเรื่องการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ทำให้โจทย์การวิจัยที่จะพัฒนา “หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการในคราวเดียวกัน” ที่สามารถสะท้อนความเชื่อมโยงแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ไปถึงระดับประเทศและมีการบรูณาการของกิจกรรม/โครงการพัฒนาที่สมบูรณในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก้ประชากรในพื้นที่อย่างแท้จริง โดยใช้พื้นที่จังหวัดลำพูนอันเป็นจังหวัดของการเกษตรเป็นพื้นที่ศึกษาวิจัย ย่อมมีความน่าสนใจทั้งในแง่การถอดบทเรียนในรูปแบบกระบวนการ กลไก ของการพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดฯดังกล่าวเพื่อนำไปใช้ในพื้นที่อื่นที่มีลักษณะและเงื่อนไขที่คล้ายคลึงกัน และในแง่การแก้ปัญหาและพัฒนาในด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรให้แก่พื้นที่จังหวัดลำพูนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

1.2 ข้อมูลพื้นฐานด้านน้ำกับการเกษตรพื้นที่จังหวัดลำพูน

1.2.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพทั่วไปจังหวัดลำพูน

“พระธาตุเด่น พระรอดขลัง ลำไยดัง กระเทียมดี
ประเพณีงาม จามเทวีศรีหริภุญไชย”

คำขวัญจังหวัดลำพูน

ก. <u>สภาพทั่วไป</u>

“จังหวัดลำพูน” เป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานร่วมพันปี ในอดีตลำพูนเคยเป็นเมืองศูนย์กลางของอาณาจักร **“หริภุญชัย”** จากนั้นกลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนาก่อนที่อาณาจักรล้านนาจะถูกผนวกรวมกับราชอาณาจักรไทย ลำพูนจึงมีฐานะเป็นจังหวัดหนึ่งของภาคเหนือตอนบนดังเช่นปัจจุบัน จังหวัดลำพูนมีขอบเขตพื้นที่ประมาณ 2 ล้านไร่ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบหุบเขาและพื้นที่ภูเขา มีพื้นที่ป่าไม้กว่าร้อยละ 75 ส่วนพื้นที่ราบลุ่มอยู่บริเวณแม่น้ำสำคัญ 4 สายคือ แม่น้ำปิง แม่น้ำกวง แม่น้ำทา และแม่น้ำลี้ (รูปที่ 1.1) นอกจากนี้ยังมีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพทั่วไปจังหวัดลำพูนต่างๆ ดังนี้

ข. <u>สภาพพื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ</u>

สภาพทางกายภาพของพื้นที่จังหวัดลำพูน มีที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 18 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศาตะวันออก และมีศักยภาพเป็นศูนย์กลางของภาคเหนือและพื้นที่เศรษฐกิจ โดยขนาดของพื้นที่จังหวัดลำพูน มีพื้นที่ทั้งหมด 4,505.882 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,816,176.25 ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 4.85 ของพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งแสดงพื้นที่ของจังหวัดลำพูนโดยจำแนกเป็นรายอำเภอได้ดังตารางที่ 1.1

ตารางที 1.1 พื้นที่ของจังหวัดลำพูนโดยจำแนกเป็นรายอำเภอ

ส่วนราชการ	ขนาด ตร.กม.	ร้อยละ
อำเภอเมืองลำพูน	479.825	10.78
อำเภอป่าซาง	299.950	6.52
อำเภอบ้านโฮ่ง	596.901	13.31
อำเภอแม่ทา	762.630	16.68
อำเภอลี	1,701.990	37.96
อำเอทุ่งหัวช้าง	486.129	10.79
อำเภอบ้านธิ	129.024	2.72
อำเภอเวียงหนองล่อง	49.433	1.24
จังหวัดลำพูน	**4,505.882**	**100**

ที่มา: แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน 2561-2564 (ฉบับปรับปรุง)

อาณาเขตของจังหวัดลำพูน มีทิศเหนือติดต่อกับอำเภอสารภี อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง และอำเภอสามเงา จังหวัดตาก ทิศตะวันออก จังหวัดลำพูนติดต่อกับอำเภอห้างฉัตร อำเภอสบปราบ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง และทิศตะวันตกของจังหวัดลำพูนติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อำเภอฮอด อำเภอจอมทอง อำเภอหางดง อำเภอสันป่าตอง ในขณะที่ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปของจังหวัดลำพูน เป็นที่ราบหุบเขาและพื้นที่ภูเขา ซึ่งที่ราบอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด และเป็นส่วนหนึ่งของที่ราบเชียงใหม่-ลำพูน หรือที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง กวง ลี้ และแม่ทา ได้แก่ อำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง และตอนเหนือของอำเภอบ้านโฮ่ง พื้นที่ค่อยลาดสูงขึ้นในตอนกลางทางทิศตะวันออกเฉียงใต้และตะวันตกเฉียงใต้ ตั้งแต่อำเภอแม่ทา และตอนใต้ของอำเภอบ้านโฮ่ง พื้นที่ที่มีลักษณะเป็นที่ราบสูงและภูเขาสูง ได้แก่ อำเภอทุ่งหัวช้าง และอำเภอลี้

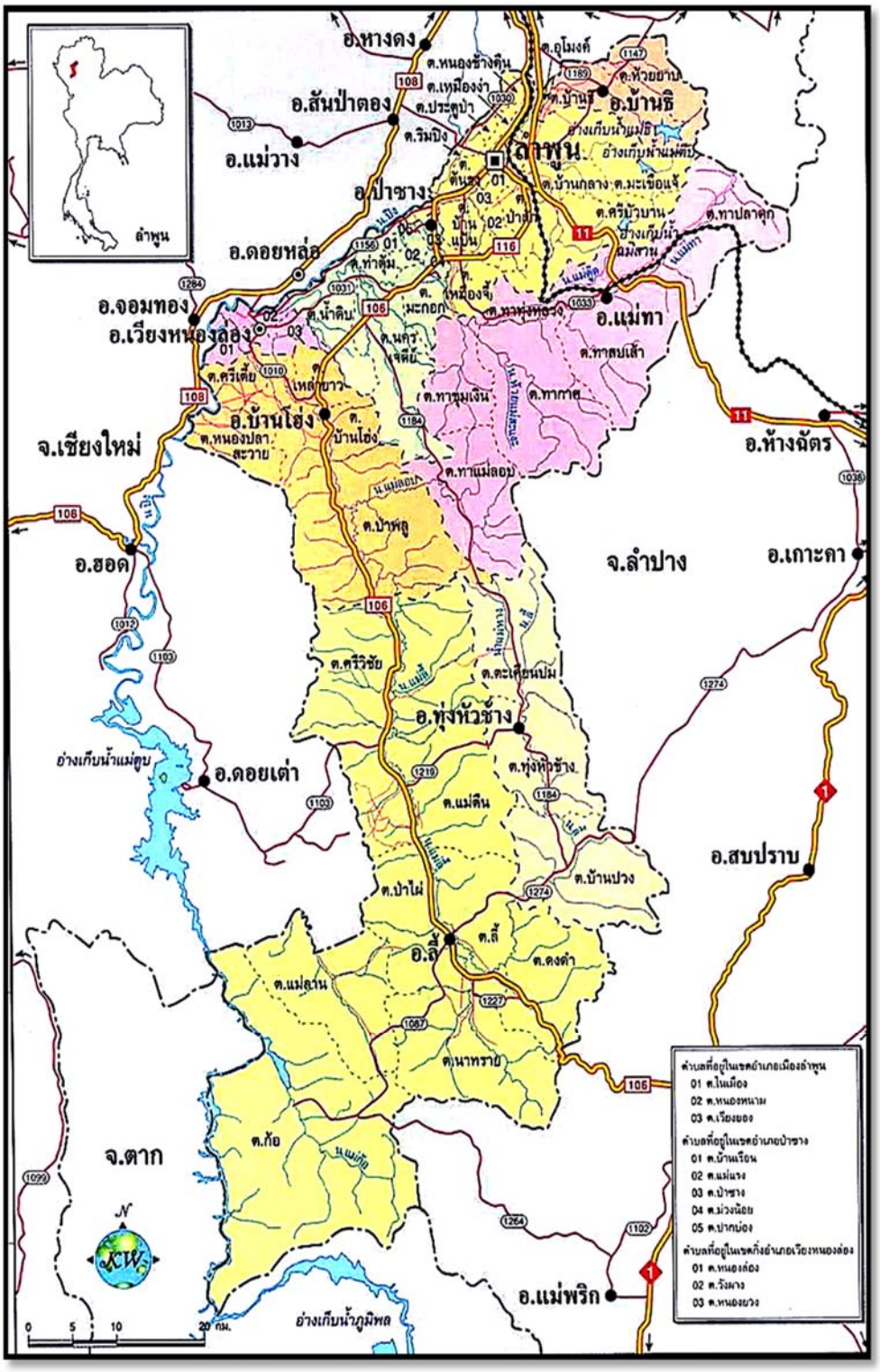
ค. <u>การปกครอง</u>

การปกครองของจังหวัดลำพูน แบ่งเขตการปกครองเป็น 8 อำเภอ 51 ตำบล 577 หมู่บ้าน และ 17 ชุมชน การปกครองส่วนท้องถิ่น มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 58 แห่ง ประกอบด้วย 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง 39 เทศบาลตำบล และ 18 องค์การส่วนตำบล ดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดลำพูน

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลเมือง/ตำบล	อบต.	ชุมชน
อำเภอเมืองลำพูน	479.825	15	159	14	2	17
อำเภอป่าซาง	299.950	9	90	4	4	-
อำเภอบ้านโฮ่ง	596.901	5	62	2	4	-
อำเภอแม่ทา	762.630	6	71	7	1	-
อำเภอลี้	1,701.990	8	99	7	3	-
อำเอทุ่งหัวช้าง	486.129	3	35	1	3	-
อำเภอบ้านธิ	129.024	2	36	1	1	-
อำเภอเวียงหนองล่อง	49.433	3	25	3	-	-
จังหวัดลำพูน	**4505.882**	**51**	**577**	**39**	**18**	**17**

ที่มา : แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน 2561-2564 (ฉบับปรับปรุง)

ที่มา: สำนักงานจังหวัดลำพูน (2559(ก))

รูปที่ 1.1 แผนที่จังหวัดลำพูนแสดงที่ตั้งอำเภอ แม่น้ำ และภูมิประเทศ

ง. <u>ประชากร</u>

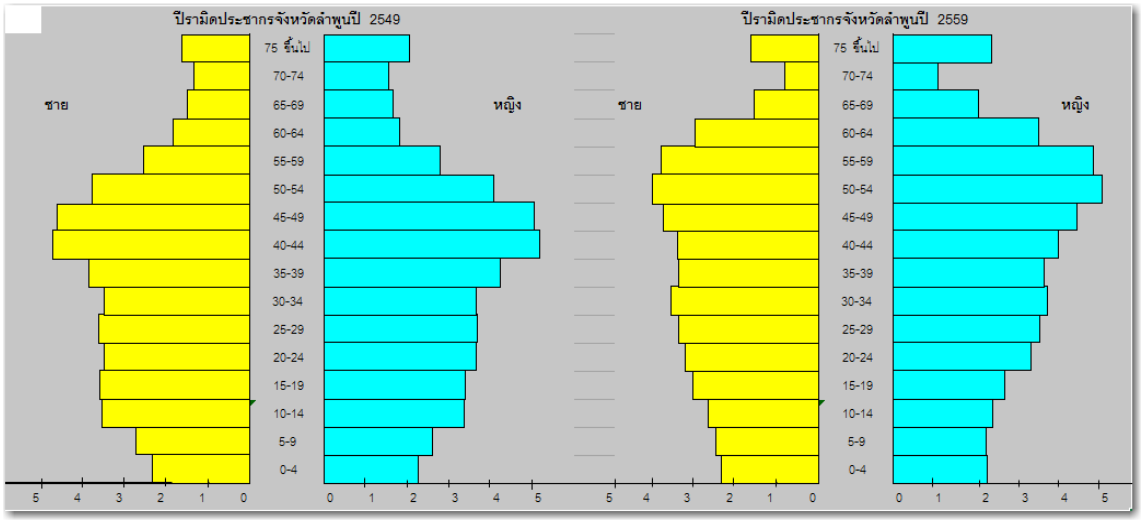
ประชากรในจังหวัดลำพูนประกอบด้วยชาติพันธุ์ไทยวน (หรือเรียกว่าคนเมือง) และไทลื้อ (เมืองยอง) ประเพณี วิถีชีวิตของคนลำพูนจึงผสมผสานมาจากวัฒนธรรมล้านนาและไทลื้อ (เมืองยอง) ปัจจุบัน (พ.ศ. 2560) มีจำนวนประชากรประมาณ 4405,918 คน แบ่งเป็นจำนวนประชากรเพศชายจำนวน 196,184 คน และจำนวนประชากรเพศหญิงจำนวน 209,734 คน (ตารางที่ 1.3)

ตารางที่ 1.3 สถิติจำนวนประชากรจังหวัดลำพูนในปี พ.ศ. 2551 - 2560 แยกตามเพศ

ปี	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
2560	196,184	209,734	**405,918**
2559	196,448	209,551	**405,999**
2558	196,902	209,483	**406,385**
2557	196,755	208,713	**405,468**
2556	196,747	208,521	**405,268**
2555	196,622	208,051	**404,673**
2554	196,509	207,443	**403,952**
2553	196,868	207,692	**404,560**
2552	197,278	207,415	**404,693**
2551	197,537	207,588	**405,125**

ที่มา: ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง

โครงสร้างประชากรในจังหวัดลำพูน โดยเปรียบเทียบประชากรระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 - 2559 มีแนวโน้มประชากรเป็นฐานของรูปปิระมิดแคบลง และกว้างขึ้นในช่วงอายุ 50 - 60 ปี ซึ่งทั้งกลุ่มอายุชายและหญิงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ.2559 จังหวัดลำพูนมีแนวโน้มประชากรสูงอายุเพิ่มมากขึ้น เป็นร้อยละ 18.87 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน, 2559) ดังรูปภาพที่ 1.2

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน

รูปที่ 1.2 ปิระมิดประชากรของจังหวัดลำพูนในปี พ.ศ. 2549 และ 2559

การกระจายตัวของประชากรในจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ.2559 โดยจำแนกเป็นรายอำเภอ พบว่าอำเภอเวียงหนองล่องและอำเภอเมืองลำพูนมีจำนวนประชากรต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร เป็น 358.85 และ 303.10 คน ตามลำดับ ในขณะที่ประชากรในอำเภอลี้ และอำเภอทุ่งหัวช้างมีจำนวนประชากรเบาบาง คิดเป็น 40.91 และ 41.38 คนต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร (ตารางที่ 1.4)

ตารางที่ 1.4 จำนวนและร้อยละของพื้นที่ และประชากรจำแนกรายอำเภอ จังหวัดลำพูน ปี 2559

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)		ประชากร (คน)		จำนวน ปชก.ต่อพื้นที่ 1 ตร.กม.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
อำเภอเมืองลำพูน	479.825	10.65	145,433	35.79	303.10
อำเภอแม่ทา	762.63	16.92	39,324	9.68	51.56
อำเภอบ้านโฮ่ง	596.95	13.25	40,725	10.02	68.22
อำเภอลี้	1,701.99	37.77	69,623	17.13	40.91
อำเภอทุ่งหัวช้าง	486.129	10.79	20,116	4.95	41.38
อำเภอป่าซาง	299.95	6.66	55,824	13.74	186.11
อำเภอบ้านธิ	129.024	2.86	17,601	4.33	136.42
อำเภอเวียงหนองล่อง	49.433	1.10	17,739	4.37	358.85
รวม	**4,505.88**	**100.00**	**406,385**	**100.00**	**90.19**

ที่มา: ประชากรทะเบียนราษฎร์, 2558

นอกจากนี้ ครัวเรือนในจังหวัดลำพูนมีจำนวนเป็น 1.63 แสนครัวเรือน ร้อยละ 47 ของประชากรในวัยทำงาน ประกอบอาชีพในภาคเกษตร เช่น สวนผลไม้ ไร่นา การป่าไม้ และการประมง ที่เหลือร้อยละ 53

ประกอบอาชีพภายนอกภาคเกษตร เช่น สาขาเหมืองแร่และย่อยหิน สาขาอุตสาหกรรม สาขาไฟฟ้า ประปา เป็นต้น (สำนักงานจังหวัดลำพูน, 2559(ก)) อย่างไรก็ตามประชากรหลายครัวเรือนที่ประกอบอาชีพทั้งภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมไปพร้อมกัน โดยส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรที่เว้นว่างจากการเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้เวลาว่างเข้าไปทำงานในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวเหนียวเพื่อบริโภคภายในจังหวัด แต่ปริมาณผลผลิตก็ยังมีปริมาณที่น้อยกว่าความต้องการของผู้บริโภคในจังหวัด ยังไม่รวมถึงผลผลิตปี พ.ศ. 2559 มีแนวโน้มว่าปริมาณข้าวจะลดลงเป็นผลมาจากภัยแล้ง

สำหรับข้อมูลด้านสถาบันเกษตรกรกลุ่มองค์กรรายอำเภอก็นับเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการพิจารณาภาพรวมด้านการเกษตรของจังหวัดลำพูน เพราะ**การรวมกลุ่มของเกษตรกร**ภายใต้องค์กรต่างๆ ดังเช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์กรเกษตร กลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตร (ธ.ก.ส.) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเยาชนเกษตร ย่อยมีเป้าหมายทางการเกษตรร่วมกัน ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรกลุ่มต่างๆ ได้อย่างตรงตามความต้องการของเกษตรกรนั้นเอง ข้อมูลในตารางที่ 1.7 แสดงให้เห็นว่า ในปี 2558 การรวมกลุ่มในรูปเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีจำนวนมากที่สุด (มีจำนวน 1,785 กลุ่ม และมีเกษตรกรสมาชิกจำนวน 43,195 ราย) รองลงไปได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตร ตามลำดับ (ตารางที่ 1.5)

ตารางที่ 1.5 ข้อมูลด้านสถาบันเกษตรกรกลุ่มองค์กรรายอำเภอ ปี พ.ศ. 2558

อำเภอ	กลุ่มเกษตรกร		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		สหกรณ์การเกษตร		ลูกค้า ธ.ก.ส.			กลุ่มเยาวชนเกษตร		วิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	ราย	กลุ่ม	ราย	สห-กรณ์	ราย	กลุ่ม	ราย	รายใหญ่	กลุ่ม	ราย	กลุ่ม	ราย
เมืองลำพูน	22	4,382	174	7,463	57	4,082	493	11,563	21	26	494	192	3,037
บ้านโฮ่ง	5	3,569	65	6,847	-	4,815	-	6,139	-	4	70	131	1,956
ลี้	43	3,878	62	1,285	6	550	67	1,491	-	7	279	66	981
บ้านธิ	1	479	35	925	2	1,576	112	3,287	11	3	108	24	513
เวียงหนองล่อง	4	120	24	441	1	254	92	3,404	-	3	65	48	541
รวมทั้งหมด	**98**	**17,813**	**548**	**30,219**	**96**	**17,202**	**1,785**	**43,195**	**152**	**69**	**1,574**	**859**	**14,129**

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน (2559)

จ. <u>เศรษฐกิจและรายได้ของประชากร</u>

แม้ว่าการประกอบอาชีพของประชากรในจังหวัดลำพูนจะมีสัดส่วนใกล้เคียงกันระหว่างอาชีพภาคอุตสาหกรรมกับภาคเกษตรกรรม แต่หากพิจารณาจากรายได้หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในปี 2557 แล้ว อาชีพนอกภาคเกษตรกรรมจะสร้างรายได้มากกว่าภาคเกษตรกรรมเกินกว่า 2 เท่าตัว (ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดจากภาคเกษตรกรรม 21,561 ล้านบาทเปรียบเทียบกับนอกภาคเกษตร 54,251 ล้านบาท ดังนั้น แม้รายได้ต่อหัวของประชากรในจังหวัดลำพูนจะสูง เนื่องจากอาชีพภาคนอกเกษตรให้ค่าตอบแทนสูง แต่เมื่อพิจารณารายได้จากภาคเกษตรแล้วยังสร้างรายได้ไม่มากนักเมื่อเทียบกับจำนวนเกษตรกรที่มีเกือบกึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด และฐานะของประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดลำพูนจึงยังอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 1.6)

ตารางที่ 1.6 รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนและประชากรจังหวัดลำพูนจำแนกตามอำเภอ ในปี 2559

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน	จำนวนคน	รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
เมืองลำพูน	42,151	122,839	257,359	88,310
บ้านโฮ่ง	11,715	35,355	214,777	71,167
ลี้	17,526	51,733	179,433	60,788
บ้านธิ	5,122	16,048	269,694	86,078
เวียงหนองล่อง	5,988	15,612	170,796	65,509
แม่ทา	11,510	34,685	222,188	73,732
ทุ่งหัวช้าง	5,651	17,425	152,255	49,377
ป่าซาง	15,460	46,667	244,034	80,844
รวมทั้งจังหวัด	**115,123**	**340,364**	**226,744**	**76,693**

ที่มา: สำนักงานจังหวัดลำพูน (2561)

นอกจากนี้จังหวัดลำพูนมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ในปี 2558 เป็นมูลค่า **58,249** พันล้านบาท โดยคิดเป็นผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคนเป็นมูลค่า **142,771** บาท ซึ่งสามารถจำแนกสาขาการผลิตจังหวัดลำพูนดังตารางที่ 1.7

ตารางที่ 1.7 แสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2558

สาขาการผลิต	ปี พ.ศ. 2558p (พันบาท)
ภาคเกษตร	**5,213**
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	5,084
การประมง	129
ภาคนอกเกษตร	**53,036**
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	245
อุตสาหกรรม	32,983
การไฟฟ้า แก๊ส และการประปา	1,597
การก่อสร้าง	1,912

ตารางที่ 1.7 แสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2558

สาขาการผลิต	ปี พ.ศ. 2558p (พันบาท)
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	5,560
โรงแรมและภัตตาคาร	201
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	634
ตัวกลางทางการเงิน	2,312
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	1,644
การบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	1,422
การศึกษา	2,607
การบริการด้านสุขภาพและสังคม	1,280
การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	531
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	110
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (พันบาท)	**58,249**
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ต่อคน (บาท)	**142,771**

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.2.2 ข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำ

ในเอกสาร “แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน (พ.ศ. 2557-2560) ฉบับทบทวนใหม่ รอบปี พ.ศ. 2560” ได้ให้ข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ ของจังหวัดลำพูน รวมทั้งข้อมูลด้านการเกษตรและทรัพยากรน้ำ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่จะเชื่อมโยงกับการจัดทำโครงการของแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งสำหรับข้อมูลพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำนั้นสามารถสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้ (สำนักงานจังหวัดลำพูน, 2559(ก))

ก. แหล่งน้ำตามธรรมชาติ

จังหวัดลำพูนมีแหล่งน้ำที่สำคัญ ประกอบด้วย ลำน้ำสายหลัก คือ แม่น้ำปิง แม่น้ำกวง แม่น้ำทา แม่น้ำลี้ และมีพื้นที่ชุ่มน้ำ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ คู คลอง ลำห้วย สระเก็บน้ำและหนองน้ำธรรมชาติ 155 แห่ง โดยพื้นที่ผิวน้ำ 18,853 ไร่ สามารถเก็บน้ำได้ 122 ลบ.ม. สำหรับแม่น้ำที่สำคัญของจังหวัดลำพูนมีจำนวน 4 สาย ดังนี้

1) **แม่น้ำปิง** เป็นแม่น้ำสายสำคัญโดยมีต้นกำเนิดที่จังหวัดเชียงใหม่ไหลลงมาทางทิศใต้ผ่านเมืองเชียงใหม่ ลำพูน ไปบรรจบกับแม่น้ำวังที่จังหวัดตาก โดยมีความยาวทั้งสิ้น 715 กิโลเมตร ซึ่งมีพื้นที่รับน้ำประมาณ 6,355 ตารางกิโลเมตร

2) **น้ำแม่กวง** มีต้นกำเนินอยู่ที่ดอยผีปันน้ำ ดอยมด ไหลไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ลงสู่ที่ราบจังหวัดเชียงใหม่-ลำพูน น้ำแม่กวงมีความยาวประมาณ 110 กิโลเมตร มีลำน้ำสาขาที่สำคัญ คือ น้ำแม่ทาและห้วยแม่สะแวะ โดยน้ำแม่กวงมีพื้นที่รับน้ำประมาณ 1,740 ตารางกิโลเมตร

3) **น้ำแม่ทา** มีต้นน้ำอยู่ที่ดอนขุนทาในเทือกเขาผีปันน้ำตะวันออก กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ไหลผ่านที่ราบเชียงใหม่-ลำพูน ผ่านอำเภอป่าซางแล้วบรรจบกับแม่น้ำกวงที่บ้านสบเทา โดยน้ำแม่ทามีความประมาณ 90 กิโลเมตร

4) **แม่น้ำลี้** มีต้นน้ำอยู่ที่ดอยสบเทิม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ไหลลงไปทางทิศใต้ผ่านอำเภอลี้ บ้านโฮ่ง ไปบรรจบกับแม่น้ำปิงที่บ้านวังสะแกง กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง โดยแม่น้ำลี้มีความยาวประมาณ 180 กิโลเมตร ซึ่งมีพื้นที่รับน้ำประมาณ 315 ตารางกิโลเมตร

นอกจากนี้ยังมีลำธาร ลำห้วย ที่สำคัญตามอำเภอต่างๆ ได้แก่ 1) น้ำสาน ไหลผ่านอำเภอเมืองลำพูน 2) น้ำเย็น ไหลผ่านอำเภอบ้านโฮ่ง 3) น้ำแม่ธิ ไหลผ่านอำเภอบ้านธิ 4) น้ำแวน ไหลผ่านอำเภอลี้ 5) น้ำก้อ ไหลผ่านอำเภอลี้ และ 6) น้ำออบ ไหลผ่านอำเภอบ้านโฮ่ง เป็นต้น

ข. แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเอง

นอกจากแหล่งน้ำธรรมชาติที่เป็นหนอง/บึง/กุดจำนวน จ 101 แห่งแล้ว จังหวัดลำพูนยังมีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเองในรูปของอ่างเก็บน้ำ สระน้ำ และฝาย โดยข้อมูลที่รวบรวมได้จากสำนักงานจังวัดลำพูนแสดงให้เห็นว่า จังหวัดลำพูนมีแหล่งน้ำรวม 1,007 แหล่ง ซึ่งส่วนใหญ่ (667 แห่ง) เป็นสระน้ำที่ขุดขึ้น รองลงมาเป็นอ่างเก็บน้ำและฝาย ตามลำดับ (ตารางที่ 1.8)

ตารางที่ 1.8 จำนวนแหล่งน้ำชนิดต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดลำพูน

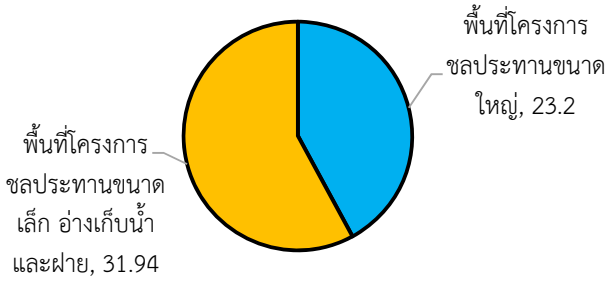
อำเภอ	อ่างเก็บน้ำ	สระ	หนอง/บึง/กุด	ฝาย	รวมทั้งหมด
เมืองลำพูน	16	262	45	30	353
บ้านธิ	5	87	5	0	97
แม่ทา	20	102	7	29	158
ป่าซาง	9	88	9	2	108
บ้านโฮ่ง	4	11	6	3	24
ลี้	60	77	18	21	176
ทุ่งหัวช้าง	11	27	4	23	65
เวียงหนองล่อง	0	13	7	6	26
รวม	**125**	**667**	**101**	**114**	**1,007**

ที่มา: สำนักงานจังหวัดลำพูน (2559(ก))

ค. การชลประทาน

จังหวัดลำพูนมีพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาแหล่งน้ำด้วยระบบการชลประทานทั้งสิ้น 352,824 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 55.14 ของพื้นที่การเกษตร 639,916 ไร่ (สำนักงานจังหวัดลำพูน, 2559) ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่โครงการชลประทานขนาดใหญ่ร้อยละ 23.20 และพื้นที่พื้นที่โครงการชลประทานขนาดเล็ก อ่างเก็บน้ำ และฝายอีกร้อยละ 31.94 (รูปที่ 1.3)

พื้นที่ได้รับการพัฒนาแหล่งน้ำ ร้อยละ 55.14 ของพื้นที่การเกษตร

ที่มา: เรียบเรียงจาก.ฉบับทบทวนใหม่ รอบปี พ (2560-2557 .ศ.พ) แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน“ศ ,สำนักงานจังหวัด) ”2560 .2559((ก)

รูปที่ 1.3 แผนภูมิแสดงระบบการชลประทานในจังหวัดลำพูน

พื้นที่รับน้ำในโครงการชลประทานของจังหวัดลำพูน มีรายละเอียดดังนี้

1) พื้นที่รับน้ำจากโครงการชลประทานขนาดใหญ่ รวมจำนวน 148,469 ไร่

1.1) โครงการชลประทานเขื่อนแม่กวงอุดมธารา ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ แต่ครอบคลุมการส่งน้ำถึงเขตอำเภอบ้านธิและอำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูนด้วย โดยเป็นพื้นที่ชลประทาน 51,814 ไร่

1.2) โครงการชลประทานขนาดกลางจำนวน 9 แห่ง ซึ่งเป็นพื้นที่ชลประทาน 96,655 ไร่ ได้แก่

1.2.1) อ่างเก็บน้ำขนาดกลางจำนวน 4 แห่ง ความจุรวม 35.10 ล้าน ลบ.ม. มีพื้นที่ชลประทาน 22,790 ไร่ ดังนี้

- อ่างเก็บน้ำแม่สาน อำเภอเมืองลำพูน พื้นที่ชลประทาน 11,150 ไร่
- อ่างเก็บน้ำแม่ธิ อำเภอบ้านธิ พื้นที่ชลประทาน 3,900 ไร่
- อ่างเก็บน้ำแม่ตีบ อำเภอเมือง พื้นที่ชลประทาน 4,950 ไร่
- อ่างเก็บน้ำแม่เมย อำเภอแม่ทา พื้นที่ชลประทาน 2,790 ไร่

1.2.2 ฝายทดน้ำขนาดกลางจำนวน 5 แห่ง พื้นที่ชลประทาน 73,865 ไร่ ดังนี้

- ฝายชลขันธ์พินิจ อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่ชลประทาน 44,515 ไร่ และ พื้นที่ชลประทานในเขตจังหวัดลำพูน 33,075 ไร่
- ฝายมหาโชค อำเภอเมืองลำพูน พื้นที่ชลประทาน 3,700 ไร่

- ฝายวังตอง อำเภอเมืองลำพูน พื้นที่ชลประทาน 3,300 ไร่
- ฝายหนองสลีก อำเภอป่าซาง พื้นที่ชลประทาน 5,800 ไร่
- ฝายเหมืองดั้ง อำเภอบ้านโฮ่ง พื้นที่ชลประทาน 16,550 ไร่

2) พื้นที่รับน้ำจากจำนวนอ่างเก็บน้ำและฝายในโครงการชลประทาน รวมจำนวน 204,355 ไร่

2.1) โครงการชลประทานขนาดเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 61 แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ 55,844 ไร่

2.2) โครงการชลประทานขนาดเล็ก (ถ่ายโอนภารกิจให้ อปท) 82 แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ 104,971 ไร่

2.3) โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า 25 แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ 33,628 ไร่ และ

2.4) พื้นที่รับน้ำจากอ่างเก็บน้ำมีปริมาณความจุ 60.23 ลูกบาศก์เมตร และฝายในโครงการชลประทานจำนวน 48 แห่ง รวม 9,912 ไร่

นอกจากนี้ในปัจจุบันกรมชลประทานจะได้จัดทำโครงการอุโมงค์ผันน้ำจากฝายแม่แตงเพื่อเข้าไปเก็บกักในเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล และทำอุโมงค์ผันน้ำจากเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชลไปเติมที่เขื่อนแม่กวงอุดมธารา แต่โครงการดังกล่าวยังอยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้างอุโมงค์และซึ่งตามกำหนดการต้องให้เวลาอีก 5 ปีข้างหน้า (การก่อสร้างได้เริ่มดำเนินการแล้วเสร็จและกำหนดดำเนินการแล้วเสร็จในปี 2564 แต่การดำเนินการจริงอาจเกิดความล่าช้ากว่ากำหนดได้

จากข้อมูลพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำข้างต้นแสดงให้เห็นว่า จังหวัดพูนมีแหล่งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคจากหลากหลายแหล่งที่มา ทั้งจากแหล่งธรรมชาติ โครงการชลประทานขนาดใหญ่ โครงการชลประทานขนาดเล็ก การสูบน้ำด้วยไฟฟ้า อ่างเก็บน้ำ ฝาย การขุดสระ/บ่อ น้ำบาดาล และน้ำประปา ซึ่งน่าจะเพียงพอต่อความต้องการของประชากรในจังหวัดลำพูนที่มีจำนวนไม่มากนัก เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ **อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาข้อมูลทรัพยากรน้ำจากระบบชลประทานที่สามารถพัฒนาพื้นที่รับประโยชน์ได้เพียงประมาณร้อยละ 50 ของพื้นที่เกษตร สะท้อนให้เห็นว่า ยังมีมีพื้นที่การเกษตรอีกร้อยละ 50 ที่ต้องอาศัยน้ำฝน** และถึงแม้ว่าจะมีแหล่งน้ำอื่น เช่น แหล่งน้ำธรรมชาติ สระ หรือน้ำบาดาล เข้ามาเติมความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรได้ แต่ในสภาวการณ์ปัจจุบันที่แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำปิง แม่น้ำกวง หรือแม่น้ำลี้ ไม่มีน้ำสมบูรณ์เช่นในอดีตเนื่องจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศโลก ในขณะที่ความต้องการใช้น้ำในการอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตรมีสูงขึ้น ประกอบกับปัญหาแม่น้ำลำคลองตื่นเขินด้วยขยะโคลนตม หรือแม้แต่แหล่งน้ำบาลดาลก็ขุดเจาะให้เจอน้ำยากเพราะมีการขุดเจาะจำนวนมาก และประการสำคัญคือปริมาณน้ำในเขื่อนแม่กวงฯ ที่มีเพียงร้อยละ 30 ของปริมาณรับน้ำปกติทำให้การจัดน้ำเพื่อการเกษตร อุปโภคบริโภค และอุตสาหกรรมในพื้นที่โซนตะวันตกพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และพื้นที่ทางตอนเหนือของจังหวัดลำพูนต้องลดลง และจะเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงขึ้นในอนาคต หากไม่ได้รับการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม

1.2.3 ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร

ก. การเกษตร

จังหวัดลำพูนมีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 6.32 แสนไร่ จากพื้นที่ของจังหวัดราว 2.82 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 30 โดยประมาณ โดยอำเภอลี้มีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุดประมาณ 1.77 แสนไร่ และอำเภอเมืองลำพูนมีพื้นที่การเกษตรรองลงมา 1.13 แสนไร่ พื้นที่การเกษตรโดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผล/ไม่ยืนต้นประมาณ 3.31 แสนไร่ รองลงมาเป็นที่นา 1.45 แสนไร่ และที่ปลูกพืชไร่ 1.36 แสนไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 1.9)

ตารางที่ 1.9 ข้อมูลพื้นที่ทำการเกษตรรายอำเภอของจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. 2558

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่การเกษตร					
		ที่นา (ไร่)	ที่ปลูกพืชไร่ (ไร่)	ที่ปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น (ไร่)	ที่ปลูกพืชผัก (ไร่)	ที่ปลูกไม้ดอก/ไม้ประดับ (ไร่)	รวมพื้นที่การเกษตร (ไร่)
เมืองลำพูน	299,891	63,325	3	44,872	4,675	12	112,887
บ้านโฮ่ง	373,063	9,198	1,112	53,517	4,093	-	67,920
ลี้	1,063,744	14,761	78,763	79,326	5,005	-	177,855
บ้านธิ	80,640	14,450	1,688	15,096	863	5	32,102
เวียงหนองล่อง	30,896	2,346	147	19,386	553	-	22,432
แม่ทา	476,644	18,672	5,422	28,085	2,767	50	54,996
ทุ่งหัวช้าง	303,831	10,226	48,912	25,813	849	162	85,962
ป่าซาง	187,469	12,137	746	64,634	-	-	77,517
รวมทุกอำเภอ	**2,816,178**	**145,115**	**136,793**	**330,729**	**18,805**	**229**	**631,671**

ที่มา: รายงานสำนักงานเกษตรอำเภอ (สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน, 2559)

พืชการเกษตรดังเช่นไม้ผลและพืชไร่ คือ พืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดลำพูน โดยเฉพาะพืชประเภทลำไย หอมแดง และกระเทียม รองลงมาได้แก่ พืชผัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส่วนข้าวนั้น ส่วนใหญ่เป็นการเพาะปลูกเพื่อการบริโภคในจังหวัดซึ่งยังคงต้องมีการนำเข้าจากต่างจังหวัด โดยข้อมูลที่สำคัญของพื้นเศรษฐกิจมีรายละเอียดดังนี้

<u>ลำไย</u>

ลำไยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในจังหวัดลำพูนโดยมีการเพาะปลูกใน 8 อำเภอ ซึ่งในปี 2559/2560 เป็นพื้นที่ทั้งหมด 268,795 ไร่ โดยเนื้อที่ให้ผลผลิตจำนวน 268,224 ไร่ และพันธุ์ลำไยที่เกษตรกรนิยมปลูกคือพันธุ์อีดอ สำหรับผลผลิตของลำไยในปี 2559/60 มีผลผลิตรวม 122,809 ตัน คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย 458 กก./ไร่ (เป็นลำไยในฤดูจำนวน 65,221 ตัน และลำไยนอกฤดูจำนวน 57,558 ตัน) สำหรับอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกลำไยมากที่สุด คือ อำเภอลี้ รองลงมา คือ อำเภอป่าซาง อำเภอเมืองลำพูน อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอแม่ทา ตามลำดับ (ตารางที่ 1.10)

ตารางที่ 1.10 ข้อมูลการประมาณการผลผลิตลำไยจังหวัดลำพูน ปี 2559/60

อำเภอ	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ให้ผลผลิต (ไร่)			ผลผลิต(ตัน)		
			รวม	ลำไยในฤดู	ลำไยนอกฤดู	ลำไยในฤดู	ลำไยนอกฤดู	รวม
ลี้	8,063	77,995	77,995	73,542	4,453	20,778	16,028	36,806
ป่าซาง	9,546	46,723	46,723	37,986	8,737	11,462	10,792	22,254
เมืองลำพูน	8,754	41,659	41,594	39,499	2,095	11,525	9,360	20,885
บ้านโฮ่ง	8,011	36,551	36,551	26,844	9,707	7,908	8,495	16,403
แม่ทา	3,849	26,528	25,787	13,959	11,828	4,216	6,018	10,234
เวียงหนองล่อง	2,934	17,856	17,854	13,162	4,692	3,662	4,354	8,016
บ้านธิ	1,574	11,328	11,328	10,439	889	2,885	2,406	5,291
ทุ่งหัวช้าง	1,470	10,155	10,155	10,056	99	2,785	135	2,920
รวม	**44,201**	**268,795**	**267,987**	**225,487**	**42,500**	**65,221**	**57,588**	**122,809**

ที่มา: การคาดการณ์ของสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูนและสำนักเศรษฐกิจการเกษตร (คณะทำงานยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำพูน, 2559)

<u>หอมแดง</u>

ตามสถิติเพาะปลูกในปี 2558/2559 จังหวัดลำพูนมีพื้นที่ปลูกและพื้นที่ให้ผลผลิตหอมแดงรวมจำนวน 4,983 ไร่ ให้ผลผลิต 10,579 ตัน คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย1,822 กก./ไร่ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ อำเภอบ้านโฮ่ง รองลงมา คือ อำเภอป่าซาง อำเภอลี้ ตามลำดับ

<u>กระเทียม</u>

ในปี 2558/2559 จังหวัดลำพูนมีพื้นที่ปลูกกระเทียม 3,165 ไร่ โดยเป็นพื้นที่เก็บเกี่ยว 3,165 ไร่ และ ให้ผลผลิต 3,235 ตัน คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย 929 กก./ไร่ อำเภอที่มีพื้นที่ปลูกกระเทียมมากที่สุด คือ อ.ลี้ รองลงมา คือ อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอเวียงหนองล่อง อำเภอเมือง อำเภอแม่ทา อำเภอทุ่งหัวช้าง และ อำเภอป่าซาง ตามลำดับ

<u>ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์</u>

ในปี 2558/2559 จังหวัดลำพูนมีการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใน 4 อำเภอ เป็นพื้นที่ทั้งหมด 99,574 ไร่ โดยเนื้อที่ให้ผลผลิต 97,552 ไร่ มีผลผลิตจำนวน 67,611 ตัน คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย 693 กก./ไร่ (ตารางที่ 2.8) อำเภอที่มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มากที่สุด คือ อำเภอลี้ รองลงมา คือ อำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอแม่ทา และ อำเภอบ้านโฮ่ง ตามลำดับ

ข้าว

จังหวัดลำพูนมีการเพาะปลูกข้าวใน 8 อำเภอ ซึ่งใน 2558/2559 มีพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด 104,227 ไร่ มีผลผลิต 61,971 ตัน คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย 599 กก./ไร่ อำเภอที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ อำเภอเมืองลำพูน รองลงมา คือ อำเภอบ้านธิ อำเภอแม่ทา และอำเภอลี้ ตามลำดับ เป็นต้น (ตารางที่ 1.11)

ตารางที่ 1.11 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ผลิตต่อไร่ รายอำเภอ ปี 2557/58 และ ปี 2558/59

อำเภอ	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิต (ตัน)		ผลผลิตต่อไร่ (กก.) ความชื้น 15%	
	ปี พ.ศ. 2557/58	ปี พ.ศ. 2558/59	ปี พ.ศ. 2557/58	ปี พ.ศ. 2558/59	ปี พ.ศ. 2557/58	ปี พ.ศ. 2558/59	ปี พ.ศ. 2557/58	ปี พ.ศ. 2558/59
เมืองลำพูน	42,870	35,850	42,870	35,263	27,180	21,863	634	620
บ้านโฮ่ง	3,584	3,646	3,584	3,594	2,204	2,167	615	603
ป่าซาง	11,071	10,487	11,071	10,457	7,097	6,651	641	636
แม่ทา	16,200	15,489	16,200	15,413	9,736	9,124	601	592
ลี้	12,957	12,635	12,957	12,611	7,100	6,747	548	535
ทุ่งหัวช้าง	10,191	10,145	10,191	9,954	5,452	5,236	535	526
บ้านธิ	16,570	13,713	16,570	13,646	10,671	8,747	644	641
เวียงหนองล่อง	2,181	2,262	2,181	2,254	1,400	1,436	642	637
รวม	**115,624**	**104,227**	**115,624**	**103,192**	**70,840**	**61,971**	**608**	**599**

ที่มา: คณะทำงานพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านพืช (ภาคเหนือ) มติที่ประชุมครั้งที่ 1/2559 เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2559 (คณะทำงานยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำพูน, 2559)

ข. การเลี้ยงสัตว์

โคนม

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีการเลี้ยงโคนม หนาแน่นเป็นอันดับที่ 2 ของภาคเหนือตอนบน โดยพื้นที่ที่มีการเลี้ยงโคนมมากที่สุดอยู่ที่อำเภอบ้านธิ อำเภอแม่ทา และอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูนมีการผลิตน้ำนมดิบส่งศูนย์รับน้ำนมดิบ 7 สหกรณ์ 2 บริษัท ซึ่งเฉลี่ยวันละ 125 ตัน เป็นมูลค่าประมาณ 2 ล้านบาท/วัน สำหรับราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย 18 - 19 บาทต่อกิโลกรัม และมีต้นทุนการผลิตเท่ากับ 15.00 บาท

โคเนื้อ

โคเนื้อในจังหวัดลำพูน มีเลี้ยงมากในอำเภอลี้ อำเภอแม่ทา และอำเภอเมืองลำพูน พันธุ์ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์โคพื้นเมือง และโคลูกผสมบราห์มัน มีตลาดนัดซื้อขาย 2 แห่ง อยู่ที่หมู่ที่ 6 ตำบลวังผาง อำเภอเวียงหนองล่อง และหมู่ที่ 4 ตำบลหนองนาม อำเภอเมืองลำพูน

สุกร

จังหวัดลำพูนเป็นแหล่งผลิตสุกรขุน ส่วนใหญ่เลี้ยงที่อำเภอแม่ทา อำเภอเมืองลาพูน อำเภอลี้ และอำเภอบ้านธิ และเลี้ยงเป็นระบบฟาร์ม โดยผลผลิตทั้งลูกสุกรและสุกรขุน จะเคลื่อนย้ายออกจากจังหวัดเพื่อการจำหน่ายในพื้นที่และนอกพื้นที่ โดยเฉพาะใกล้เคียง เช่น เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง

ไก่

การเลี้ยงไก่เนื้อและไก่ไข่ในจังหวัดลำพูน มีพื้นที่ที่เลี้ยงมากในอำเภอป่าซาง อำเภอเมืองลำพูน และอำเภอบ้านโฮ่ง เป็นการเลี้ยงแบบฟาร์มใหญ่ของบริษัทเอกชนและลูกเล้า ใช้เพื่อบริโภคในจังหวัดและขำหน่ายในจังหวัดใกล้เคียง สำหรับการเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง มีการเลี้ยงแบบทุกครัวเรือนเพื่อบริโภคและส่งเสริมรายได้ให้ครอบครัว

ค. การประมง

การประมงในจังหวัดลำพูน มีผลผลิตจากแหล่งน้ำทางธรรมชาติ ประมาณ 2,180,360 กิโลกรัม ซึ่งรวมมูลค่าการผลิต 76,858,842 บาท ในขณะที่ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีจำนวน 1,939,409 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าการผลิต 87,497,487 บาท สำหรับจำนวนผู้ประกอบการ จำนวนฟาร์ม และเนื้อที่การเลี้ยงที่ขึ้นทะเบียนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน 2,588 ราย พื้นเลี้ยง 2,890.35 ไร่ และมีผลผลิตปลานิลมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ปลาดุก ปลาตะเพียน และกบตามลำดับ โดยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผู้เลี้ยงส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อยังชีพ เช่น การเลี้ยงปลาในบ่อดิน ในร่องน้ำในบ่อซีเมนต์ และในบ่อพลาสติก การเลี้ยงปลาในกระชัง ในแม่น้ำปิงและแม่น้ำกวง

1.3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาของจังหวัดลำพูน

1.3.1 ปัญหาการพัฒนาโดยทั่วไปของจังหวัดลำพูน

ข้อมูลจากแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ.2561-2564 ซึ่งจัดทำโดยฝ่ายเลขานุการ ก.บ.จ.ลำพูน และกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำพูน แสดงข้อมูลการพัฒนาทั่วไปในจังหวัดลำพูน เป็น 4 ประเด็นดังนี้

1. ปัญหาด้านการคมนาคมขนส่ง ระบบโครงข่ายคมนาคม ถนนในพื้นที่จังหวัดและถนนเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่อำ ตำบล หมู่บ้าน/ชุมชน ยังไม่ได้มาตรฐาน ไม่เพียงพอและหลายพื้นที่ไม่ค่อยได้รับการพัฒนา เนื่องจากความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งบางพื้นที่เกินศักยภาพของท้องถิ่นในการดูแลรักษา ทั้งนี้จังหวัดลำพูนยังขาดระบบขนส่งสาธารณะ โดยเฉพาะในเขตรอบเมืองและระหว่างอำเภอ เพราะมีแรงงานนอกจังหวัดและแรงงานต่างด้าว

2. ปัญหาด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ จังหวัดลำพูนจำเป็นต้องให้บริการรองรับกลุ่มแรงงานที่มาอาศัยในพื้นที่จังหวัด ประมาณ 100,000 คน ทำให้เกิดความไม่เพียงพอต่อความต้องการ

1) ยังไม่มีศูนย์จำกัดขยะในภาพรวมของจังหวัด
2) การขาดแคลนน้ำ เช่น น้ำบาดาลและน้ำท่าในฤดูแล้งไม่เพียงพอ แหล่งกักเก็บน้ำขนาดเล็ก และความต้องการใช้น้ำจำนวนมากขึ้น น้ำบาดาลมีปริมาณและคุณภาพไม่เหมาะสม

3. ปัญหาภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาอุทกภัย ปัญหาภัยแล้ง ปัญหาหมอกควันและไฟป่า ปัญหาวัชพืชในแม่น้ำกวง ปัญหาการใช้สารเคมีในการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม

4. ปัญหาอื่นๆ เช่น การขาดแคลนฝีมือแรงงานภาคเกษตรโดยเฉพาะในฤดูเก็บเกี่ยว ไม่มีตลาดกลางในพื้นที่เพื่อจำหน่ายสินค้าเกษตร หัตถกรรม และส่งผลไม้ไม่เกิดการสร้างบรรยากาศการจูงใจแก่นักลงทุน การลักลอบขนยาเสพติด และการขาดแคลนผู้เชียวชาญในการออกแบบและผลิตสินค้า

1.3.2 ปัญหาด้านการเกษตร

เอกสารประกอบการชี้แจงเสนอต่อคณะอนุกรรมาธิการพิจารณางบประมาณในลักษณะบูรณาการจังหวัดและกลุ่มจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำพูน ปี 2559 ชี้แจ้งข้อมูลด้านเกษตรกรรมจะเห็นว่า จังหวัดลำพูนมีครัวเรือนประชากรร้อยละ 45 ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ยังมีอาชีพเกษตรกรรมพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและปลูกกันมากเป็นอันแรก คือ ลำไย ซึ่งสามารถสร้างรายได้ภาคเกษตรกรรมเข้าสู่จังหวัดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ กระเทียม หอมแดง พืชผัก/พืชไร่ โดยมีการตั้งโรงงานรับซื้อและแปรรูปในพื้นที่จำนวนมาก และเป็นผู้ประกอบการชาวไทยและต่างประเทศ จึงสามารถสรุปปัญหาที่สำคัญในภาคเกษตรกรรมในจังหวัดลำพูน ได้แก่

(1) **ปัญหาภัยธรรมชาติ** ได้แก่ ปัญหาอุทกภัยสร้างความเสียหายแก่พื้นที่เกษตรกรรมและภัยแล้ง

(2) **ปัญหาด้านแหล่งน้ำ** ที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาทั้งระบบชลประทาน และนอกระบบชลประทาน

- ระบบชลประทานในจังหวัด มีปัญหาคือ พื้นที่เกษตรกรรมที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาด้านการชลประทาน จำนวน 330,606 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.66 ของพื้นที่เกษตรกรรมที่มีความจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อรองรับการช่วยเหลือเกษตรกรในอนาคต
- ปัญหาน้ำท่วมในลุ่มน้ำต่างๆ เช่น ลุ่มน้ำลี้และลุ่มน้ำทาในระยะหลังมักจะมีความรุนแรงและเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ควรได้รับการช่วยเหลือจากส่วนกลาง โดยเริ่มตั้งแต่การจ้างศึกษาความเหมาะสมในการบริหารจัดการทั้งระบบในรายลุ่มน้ำและการออกแบบโครงการเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างระบบและยั่งยืน

(3) ปัญหาภาวะราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ โดยเฉพาะปัญหาราคาลำไยตกต่ำ

(4) ปัญหาต้นทุนการผลิตที่มีราคาสูงขึ้น

(5) ปัญหาด้านเงินทุน เกษตรกรมีทุนดำเนินการน้อย ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมของกลุ่มได้อย่างต่อเนื่อง และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ส่วนใหญ่มีหนี้สิน เนื่องจากปัญหาผลผลิตตกต่ำ ปุ๋ยและยาราคาแพง ทำให้ไม่สามารถชำระเงินกู้ จึงทำให้เงินทุนหมุนเวียนขาดสภาคล่องและไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้ ปัญหาด้านการเกษตรของจังหวัดลำพูน โดยจังหวัดลำพูนซึ่งมีครัวเรือนประชากรร้อยละ 45 ประกอบอาชีพเกษตรกร

1.3.3 สภาพปัญหาด้านน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดลำพูน

ในช่วงปี พ.ศ. 2557 – 2559 พื้นที่จังหวัดลำพูนประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรเป็นอย่างมาก ข้อมูลจากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน (ปภ. ลำพูน) หน่วยงานหลักของ**ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดลำพูน (ภัยแล้ง)** (2560) รายงานจำนวนหมู่บ้านที่ประสบปัญหาภัยแล้ง (รูปที่ 1.4) โดยพื้นที่อำเภอลี้มีจำนวนหมู่บ้านที่ประสบภัยแล้งมากที่สุด 78 หมู่บ้าน รองลงมาในพื้นที่อำเภอแม่ทา 71 หมู่บ้าน และอำเภอเมือง 40 หมู่บ้าน ตามลำดับ

ที่มา : ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดลำพูน (ภัยแล้ง)

รูปที่ 1.4 ข้อมูลจำนวนหมู่บ้านที่ประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำซากช่วงปี พ.ศ. 2557 – 2559

นอกจากนี้ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดลำพูน (ภัยแล้ง) ยังรายงานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2560) ว่า ในปี พ.ศ. 2559 สถานการณ์ภัยแล้งได้เริ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม 2559 และสิ้นสุดในวันที่ 30 พฤษภาคม 2560 โดยมีการการคาดการณ์การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรตามตารางที่ 1.12

ตารางที่ 1.12 การการคาดการณ์การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

พื้นที่เพาะปลูก	จำนวน (ไร่)	รวมทั้งสิ้น (ไร่)	พื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบ	
			จำนวนไร่	จำนวนเกษตรกร
1. นาข้าว (นาปรัง)	10,357	10,357	469	80
2. ทำไร่		135,878	465	30
- ข้าวโพด	74,694			
- มันฝรั่ง/มันสำปะหลัง	4,790			
- ถั่ว/หอม/กระเทียม	9,096			
- อื่น ๆ	31,218			
3. ยางพารา	8,285	8,285		
4. ไม้ผล		331,755	5,120	512
- กล้วย	2,895			
- ลำไย	270,125			
- มะม่วง	23,259			
- อื่นๆ	35,476			
รวม	**669,835**	**669,835**	**6,854**	**622**

ที่มา: ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดลำพูน (ภัยแล้ง)

ในขณะที่แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่จังหวัดลำพูนไม่สามารถใช้ได้เต็มประสิทธิภาพตลอดทั้งปี โดยส่วนใหญ่แหล่งน้ำประเภทต่างๆ สามารถใช้น้ำได้เพียงแค่ครึ่งปีเท่านั้น (ตารางที่ 1.13)

ตารางที่ 1.13 แหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกทางการเกษตร

ประเภทแหล่งนำ	จำนวน (แห่ง)	ปริมาณนำ (ลบ.ม)	หมายเหตุ
1. อ่างเก็บนำ/เขือน			
- ขนาดใหญ่	2	217,870,000	ปริมาณนำใช้ได้ถึงเดือนมิถุนายน
- ขนาดกลาง	4	15,690,000	ปริมาณน้ำใช้ได้ถึงเดือนมิถุนายน
- ขนาดเล็ก	4	3,750,000	ปริมาณน้ำใช้ได้ถึงเดือนพฤษภาคม
2. ฝาย	11		ปริมาณน้ำใช้ได้ถึงเดือนพฤษภาคม
3. คู คลอง หนอง บึง	104		ปริมาณนำใช้ได้ถึงเดือนเมษายน

ที่มา: ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดลำพูน (ภัยแล้ง)

1.3.4 การแก้ปัญหาภัยแล้งของจังหวัดลำพูนที่ผ่านมา

ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดลำพูน (ภัยแล้ง) มีความพยายามแก้ไขปัญหาภัยแล้งในเบื้องต้น อาทิ เช่น การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบถึงสถานการณ์น้ำ/ภัยแล้ง ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรกักเก็บน้ำไว้ใช้สำรองรวมทั้งแนะนำใช้น้ำจากบ่อบาดาลเพื่อการเกษตรอย่างประหยัด นอกจากนี้ยังมีแนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งอื่นๆ ดังตารางที่ 1.14 และตัวอย่างในรูปที่ 1.5 รูปที่ 1.6 และ รูปที่ 1.7

ตารางที่ 1.14 แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

เดือน	ปัญหา/การแก้ไข
มีนาคม	- ไม่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำ/หากมีจะใช้รถบรรทุกแจกจ่ายน้ำสะอาด
เมษายน	- รณรงค์ประชาสัมพันธ์ในการบริหารจัดการน้ำอุปโภคบริโภค - จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์/วิเคราะห์สถานการณ์ หาแนวทางแก้ไข - จัดรอบเวรการปล่อยน้ำให้กับประชาชนผู้ประสบภัยแล้ว เพื่อป้องกันการแย่งชิงน้ำ/วางแผนการแจกจ่ายน้ำ/ใช้น้ำจากแหล่งน้ำหลัก ฝายชั่วคราว จำนวน 250 แห่ง
พฤษภาคม	- ใช้น้ำจากแหล่งน้ำหลัก/กรณีขาดแคลนน้ำผิวดิน ใช้วิธีขุดบ่อขนมครกในแม่น้ำ เพื่อใช้น้ำซับใต้ดิน
มิถุนายน	- ใช้น้ำจากแหล่งน้ำหลัก/คาดว่าเมื่อเข้าสู่ฤดูฝน จะมีปริมาณน้ำมากขึ้น

ที่มา: ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดลำพูน (ภัยแล้ง)

รูปที่ 1.5 การขุดลอกลำน้ำแม่ทาเป็นบ่อขนาดเล็กเพื่อเป็นแหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตประปาขนาดเล็กในหมู่บ้าน

รูปที่ 1.6 การผันน้ำจากพื้นที่เหมืองแร่เก่า ส่งน้ำระยะไกล – ด้วยรถสูบ (เหมืองบ้านปู)ของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต ลำปาง 10เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งในอำเภอลี้

รูปที่ 1.7 ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขตลำปาง 10 ช่วยเหลือพื้นที่อำเภอลี้ในช่วงเดือนมีนาคม 2560 โดยเครื่องสูบน้ำระยะไกล สามารถช่วยเหลือเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลนาทราย-ลำปาง ผันน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรรวม 67,050,000 ลิตร ราษฎรได้รับประโยชน์จำนวน 827 ครัวเรือน

กล่าวโดยสรุปแล้ว พื้นที่จังหวัดลำพูนประสบปัญหาภัยแล้งในระดับที่น่าเป็นห่วง ไม่มีน้ำอย่างเพียงพอในฤดูแล้ง ส่งผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรและการดำรงชีพของชาวลำพูนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในเบื้องต้นจังหวัดลำพูนโดยศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดลำพูน (ภัยแล้ง) มีความพยายามแก้ไขปัญหาภัยแล้งดังตัวอย่างที่เสนอข้างต้น **แต่ก็เป็นเพียงการแก้ปัญหาเพียงระดับเฉพาะหน้า ยังไม่สามารถแก้ปัญหาในระยะยาวได้** เพราะหากปีที่ไม่มีปริมาณน้ำมากก็ต้องประสบปัญหาซ้ำซากเช่นเดิม ดังนั้น กิจกรรมโครงการที่สามารถแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำในพื้นที่จังหวัดลำพูนในระยะยาวจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น และการดำเนินงานวิจัยใน **โครงการ “การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน” นี้จะเป็นส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาด้านน้ำ (โดยเฉพาะด้านน้ำเพื่อการเกษตร) อย่างเป็นระบบ มีความยั่งยืน และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง**

บทที่ 2

การทบทวนข้อกฎหมาย ระเบียบ และวิธีการ/กระบวนการที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณของจังหวัดลำพูนที่ดำเนินการอยู่ก่อนการดำเนินงานของโครงการวิจัย

2.1 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ “แผนพัฒนาจังหวัด”

“แผนพัฒนาจังหวัด” เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศที่สำคัญอันหนึ่ง เนื่องจากเป็นแนวทางการพัฒนาในระดับพื้นที่ (area) มุ่งหมายพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างความมั่งคั่ง มั่นคง ปลอดภัย และแก้ปัญหาตามความต้องการของผู้คนในจังหวัดโดยตรงภายใต้เจตนารมณ์ทั้งในแง่ของกฎหมายและนโยบายของรัฐ โดยแผนพัฒนาจังหวัด (รวมถึงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด) ได้ริเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2551 และมีวิวัฒนาการความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกฎหมายที่สำคัญ 4 ฉบับ คือ 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 2) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 3) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 4) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 และ 5) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2560

ใน**รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550** เป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐ ได้กำหนดให้รัฐต้องมีการบริหารราชการแผ่นดินอันเป็นนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยให้รัฐสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด และการบริหารส่วนท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวม เจตนารมณ์ของรัฐธรรม พ.ศ. 2550 นำไปสู่กรอบในการจัดทำ “แผนพัฒนาจังหวัด” ตามที่ระบุใน **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550** ในขณะที่ **พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546** มุ่งการปฏิรูประบบราชการเพื่อให้การปฏิบัติราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น โดยเฉาะการให้ส่วนราชการกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกันในภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกันนั้น ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของการบริหารบ้านเมืองที่ดีที่มีความรวดเร็ว คุ้มค่า และสัมฤทธิ์ผล นอกจากนี้ การให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ โดยจัดทำเป็นแผน 4 ปีซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดินนั้น เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่ทำให้การบริหารบ้านเมืองที่ดีเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนอันจะเป็นประโยชน์สุขและแก้ปัญหาให้กับประชาชนอย่างแท้จริง

กฎหมายที่เป็นแนวทางในการจัดทำ “แผนพัฒนาจังหวัด” อย่างเป็นรูปธรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวข้างต้น คือ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 โดยพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ได้ระบุหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดอันมีมาตราสำคัญๆ สรุปโดยสังเขปดังนี้

มาตรา 3 ในพระราชกฤษฎีกานี้

"จังหวัด" หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแต่ไม่รวมถึงกรุงเทพมหานคร

"กลุ่มจังหวัด" หมายความว่า กลุ่มจังหวัดที่จัดตั้งตามมาตรา ๒๖

"ก.น.จ." หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

"ก.บ.จ." หมายความว่า คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

"ก.บ.ก." หมายความว่า คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

"แผนพัฒนาจังหวัด" หมายความว่า รายการเกี่ยวกับโครงการและแผนงานต่าง ๆ ของจังหวัดที่จำเป็นต้องจัดทำเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของจังหวัดในอนาคต

"แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด" หมายความว่า รายการเกี่ยวกับโครงการและแผนงานต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัดที่จำเป็นต้องจัดทำเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดในอนาคต

"แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด" หมายความว่า แผนที่แปลงแผนพัฒนาจังหวัดสู่การปฏิบัติโดยระบุถึงโครงการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของจังหวัด ทั้งนี้ ไม่ว่าโครงการนั้นจะดำเนินการโดยจังหวัด กระทรวง ทบวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือเอกชน

"แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด" หมายความว่า แผนที่แปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดสู่การปฏิบัติโดยระบุถึงโครงการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในกลุ่มจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด ทั้งนี้ ไม่ว่าโครงการนั้นจะดำเนินการโดยจังหวัด กลุ่มจังหวัด กระทรวง ทบวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือเอกชน

"งบประมาณจังหวัด" หมายความว่า รายการงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่จังหวัดยื่นคำขอจัดตั้งต่อสำนักงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

"งบประมาณกลุ่มจังหวัด" หมายความว่า รายการงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่กลุ่มจังหวัดยื่นคำขอจัดตั้งต่อสำนักงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด

"ภาคประชาสังคม" หมายความว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชนและองค์กรภาคประชาสังคมอื่นที่ ก.น.จ. กำหนด

"พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี" หมายความรวมถึงพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมและพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายด้วย

มาตรา 6 การบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการให้คำนึงถึงหลักการ ดังต่อไปนี้

(1) การบริหารงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัดหรือแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แล้วแต่กรณี

(2) การสร้างโอกาสและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคมในจังหวัด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันและการแก้ไขปัญหาร่วมกันเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(3) การกระจายอำนาจการตัดสินใจลงไปสู่ระดับผู้ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ

(4) การส่งเสริมและสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(5) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความโปร่งใส และมีการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติราชการ

(6) การบริหารงบประมาณจังหวัดให้เป็นไปตามวิธีการบริหารงบประมาณจังหวัดแบบบูรณาการตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติตามที่ ก.น.จ. กำหนดตามข้อเสนอแนะของสำนักงบประมาณ

มาตรา 26 ให้ ก.น.จ. พิจารณาจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

การจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัดตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัดทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัด เว้นแต่ ก.น.จ. จะกำหนดเป็นอย่างอื่น

จากนิยามและหลักการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการข้างต้น จะเห็นว่า คณะกรรมการทั้ง 3 ชุด คือ คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) และคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) มีบทบาทหน้าที่ในการจัดทำและนำ "แผนพัฒนาจังหวัด" และ "แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด"

ไปใช้โดยตรง ซึ่งที่มาและหน้าที่ของคณะกรรมการทั้ง 3 ชุด ไว้ในมาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 10 มาตรา 11 มาตรา 12 มาตรา 13 (สามารถดูรายละเอียดมาตราดังกล่าวในภาคผนวก ค) ซึ่งกล่าวได้ว่า ก.บ.จ. ของแต่ละจังหวัดมีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยที่มาและอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 10 และมาตรา 11 มีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 10 ในจังหวัดหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการคณะหนึ่งประกอบด้วย

(1) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(2) รองผู้ว่าราชการจังหวัดทุกคน เป็นกรรมการ

(3) ผู้แทนหัวหน้าส่วนราชการที่มีสำนักงานอยู่ในจังหวัดไม่ว่าจะมีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลาง เป็นกรรมการ

(4) ผู้แทนรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการอยู่ในจังหวัด เป็นกรรมการ

(5) ผู้แทนหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีสำนักงานอยู่ในจังหวัด เป็นกรรมการ

(6) ผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการ

(7) ผู้แทนภาคประชาสังคม เป็นกรรมการ

(8) ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัด และประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นกรรมการ

ให้หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการตาม (3) (4) และ (5) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งตามจำนวนหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.น.จ. กำหนด

จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาซึ่งผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม (6) และผู้แทนภาคประชาสังคมตาม (7) ให้เป็นไปตามที่ ก.น.จ. กำหนดโดยให้คำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

กรรมการตาม (3) (4) (5) (6) และ (7) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

องค์ประชุมและการประชุมของ ก.บ.จ. ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา 11 ก.บ.จ. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) วางแนวทางปฏิบัติและอำนวยการให้การบริหารงานแบบบูรณาการในจังหวัดเป็นไปตามหลักการนโยบาย และระบบตามที่ ก.น.จ. กำหนด

(2) จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเสนอต่อที่ประชุมตามมาตรา 19 เพื่อรับฟังความคิดเห็น

(3) ส่งเสริม ประสานความร่วมมือการพัฒนาระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคมและภาคธุรกิจเอกชน เพื่อสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการลงทุนและชักชวนภาคธุรกิจเอกชนมาลงทุนในจังหวัดและให้มีการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัดอย่างยั่งยืน

(4) จัดทำบันทึกความเข้าใจกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

(5) วิเคราะห์ บูรณาการ และจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและคำของบประมาณจังหวัด ก่อนนำเสนอต่อ ก.น.จ.

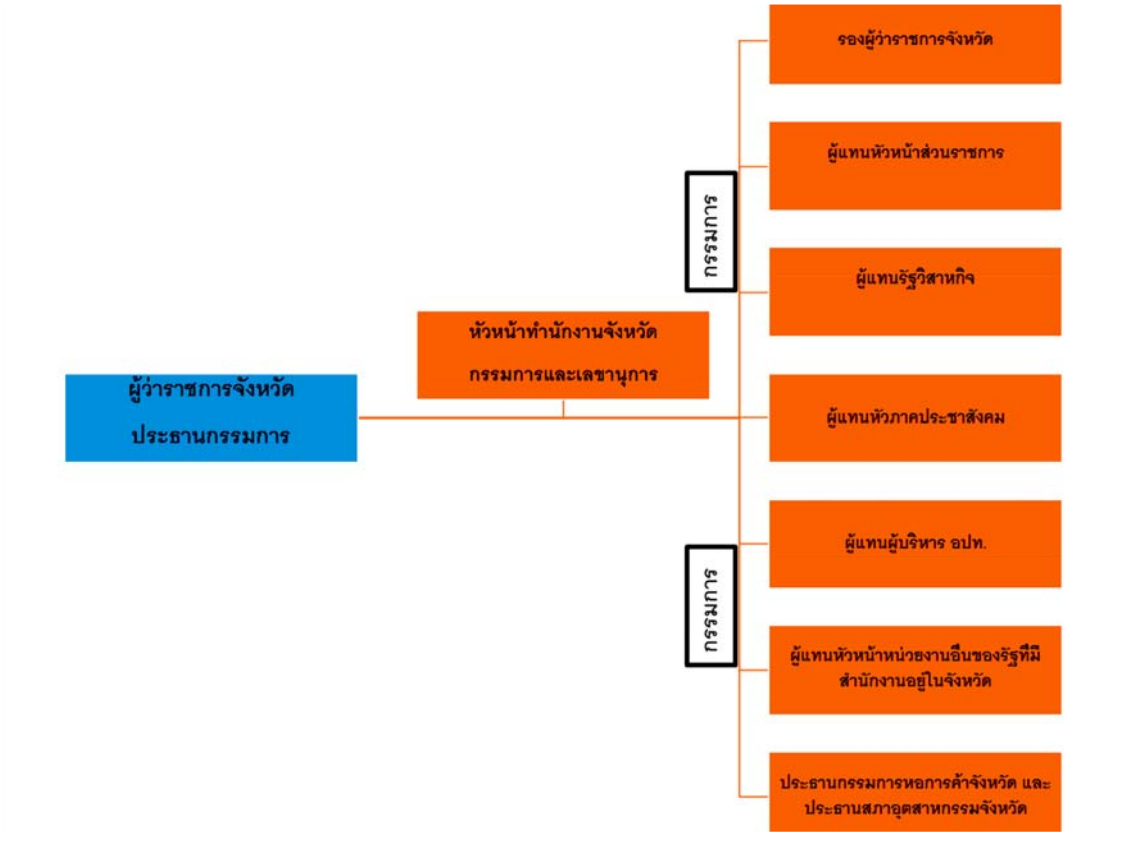
(6) กำกับ ให้คำแนะนำ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด และรายงาน ก.น.จ.

(7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

(8) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ ก.น.จ. หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในกรณีที่ ก.บ.จ. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตาม (2) คณะอนุกรรมการดังกล่าวอย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้แทนตามมาตรา 10 (6) ไม่น้อยกว่าสามคนและผู้แทนตามมาตรา 10 (7) ไม่น้อยกว่าสองคน

เมื่อพิจารณาโครงสร้างของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการที่กำหนดตามมาตรา 10 ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 จะสามารถแสดงได้ดังรูปที่ 2.1

ที่มา: เรียบเรียงจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 มาตรา 10

รูปที่ 2.1 แผนผังคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)

กล่าวโดยสรุปแล้ว **พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551** ที่ให้จัดตั้ง **คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)** คือกฎหมายที่แปรเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ต้องการให้รัฐจัดการบริหารราชการแผ่นดินโดยให้รัฐสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณพัฒนาพื้นที่ และมีการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์สุขต่อประชาชนอย่างที่สุดตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งนำไปสู่การให้จังหวัดมีการจัดทำ “แผนพัฒนาจังหวัด” ตามความมุ่งหมายที่บัญญัติในพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550

2.2 กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ “งบประมาณเชิงบูรณาการ”

ประเทศไทยมีความพยายามจัดทำงบประมาณในเชิงหน้าที่มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 โดยสำนักงบประมาณได้จัดทำงบประมาณสำหรับเรื่องหรือโครงการที่มีความเกี่ยวข้องหน่วยงานจากหลายภาคส่วน ต่อมาในช่วงประมาณ พ.ศ. 2544-2550 รัฐบาลให้ความสำคัญกับการบูรณาการในระดับพื้นที่มากขึ้น ดังเช่น การบริหารจังหวัดโดยมีผู้ว่าราชการเป็นผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด (ผู้ว่าฯ CEO) ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 มีการจัดทำแผนงบประมาณในเชิงบูรณาการประจำปีงบประมาณเป็นครั้งแรก โดยมีแผนงบประมาณในเชิงบูรณาการทั้งสิ้น 13 แผนงาน อาทิเช่น แผนงบประมาณเพื่อการพัฒนาแผนงานงบประมาณการพัฒนาสนามบินสุวรรณภูมิ แผนงบประมาณการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นต้น และปี พ.ศ.2549 มีการจัดทำแผนงบประมาณในเชิงบูรณาการ 15 แผนงาน และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้มีการจัดทำงบประมาณเชิงบูรณาการอย่างเป็นระบบมากขึ้น โดยมีนโยบายสำคัญหรือเร่งด่วนของรัฐบาลเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณโดยแบ่งหมวดหมู่เป็นด้านหลักและประเด็นย่อย มีการกำหนดให้รองนายกรัฐมนตรีรับผิดชอบงานแต่ละด้าน รวมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนโยบายแต่ละด้านกำหนดแผนและเป้าหมายร่วมกัน ก่อนที่จะของบประมาณ (ทิพวรรณ, 2558: 147-176) และตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป การจัดทำงบประมาณเชิงบูรณาการก็จะต้องจัดทำให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะ 20 ปีจำนวน 6 ยุทธศาสตร์ 25 แผนงาน (รายละเอียดของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ 6 ยุทธศาสตร์ 25 แผนงานจะได้กล่าวถึงในหน้า 37-40)

นอกจากนี้ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 78(2) มีส่วนที่ระบุให้**รัฐต้องสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่** ดังนั้น การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดจะต้องมีการจัดทำแผนงบประมาณควบคู่ไปด้วย และหากพิจารณาจากพระราชกฤษฎีกาที่มาและหลักการจัดทำ “แผนพัฒนาจังหวัด” ดังกล่าวในหัวข้อ 2.1 จะเห็นว่า แผนพัฒนาจังหวัดเกิดขึ้นจากคณะกรรมการที่มาจากหลายภาคส่วนในจังหวัดนั้นๆ ดังเช่นภาคราชการ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงกล่าวได้ว่า แผนพัฒนาจังหวัดมีลักษณะที่ “บูรณาการ”[1] อยู่ในตัวเอง กล่าวคือ มีการเชื่อมโยง และมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน จากภาคส่วนต่างๆ เพื่อสะท้อนถึงความต้องการของผู้คนในจังหวัดจากภาคส่วนต่างๆ ด้วยเหตุนี้ การจัดทำแผนงบประมาณย่อมต้องเป็น “แผนงบประมาณแบบบูรณาการ” ในตัวของมันเอง โดยที่มาและหลักเกณฑ์การจัดทำ “แผนงบประมาณแบบบูรณาการ” มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายของรัฐ ดังนี้ 1) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 2) ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2557 และ 3) นโยบายของรัฐบาลว่าด้วย “ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)”

---

[1] คำว่า **บูรณาการ** มีความหมายอย่างน้อย 2 ประการ **(ที่มา :** บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ.2550 เวลา 7.00-9.30 น.)

1) การทำให้เป็นเนื้อเดียวกันโดยรวมหรือผสมผสานส่วนต่างๆ เข้าด้วยกัน เช่น การสอนภาษาแบบบูรณาการ หมายถึง การรวมทักษะการพูด ฟัง อ่าน เขียน ไว้ในวิชาเดียวกัน หลักสูตรแบบบูรณาการสำหรับภิกษุสามเณร เป็นหลักสูตรที่รวมหลักสูตรธรรมศึกษา บาลีศึกษา และสามัญศึกษา ให้เป็นหลักสูตรเดียว

2) การเชื่อมหรือประสานกับสิ่งอื่นหรือหน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียนหลายแห่งบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ที่มีรากฐานจากความเป็นไทยและนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

ใน**ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2548 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6) พ.ศ. 2557** ในข้อ 4 มีการกำหนดนิยามคำว่า **"เป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติ"** ที่หมายความว่า "ผลสัมฤทธิ์ที่รัฐบาลต้องการจะให้เกิดต่อประชาชนและประเทศ" ทั้งเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณดังกล่าวนำมาสู่การกำหนด **"ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี"** ของรัฐบาลชุดปัจจุบัน (ปี 2560) โดยมีวิสัยทัศน์ คือ *"ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"* นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองตอบต่อการบรรลุ ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและ เป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ โดย "ยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี" มีเนื้อหาครอบคลุมยุทธศาสตร์ 6 ด้านด้วยกัน ดังนี้

ด้านที่ 1 : ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง เช่น การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศและพัฒนาความมั่นคงทางการเมือง ขจัดคอร์รัปชั่น หรือการปรับกระบวนการทางานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวดิ่งสู่แนวระนาบมากขึ้น เป็นต้น

ด้านที่ 2 : ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เช่น การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้าการลงทุน การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน การยกระดับผลิตภาพแรงงานและพัฒนา SMEs สู่สากล และการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการขนส่ง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

ด้านที่ 3 : ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน เช่น การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียม และการสร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี เป็นต้น

ด้านที่ 4 : ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม เช่น การสร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้าทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและความเข้มแข็งของชุมชน เป็นต้น

ด้านที่ 5 : ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบน คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การวางระบบบริหารจัดการน้าให้มีประสิทธิภาพทั้ง 25 ลุ่มน้ำโดยเน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ด้านที่ 6 : ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เช่น การปรับปรุงโครงสร้าง บทบาท ภารกิจของหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดที่เหมาะสม การวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ การพัฒนาระบบบริหารจัดการกาลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ และการปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ เป็นต้น

จากกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่มุ่งเน้นพัฒนาชาติใน 6 ด้าน ดังกล่าว นำไปสู่การที่รัฐให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ (agenda) โดยมีรองนายกรัฐมนตรีแบ่งหน้าที่กำกับดูแลแผนงาน ซึ่งกำหนดไว้ใน 6 ยุทธศาสตร์ 25 แผนบูรณาการ คือ (สำนักงบประมาณ, 2559 (ก))

1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

1) แผนงานบูรณาการสร้างความปรองดองและ สมานฉันท์
2) แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
3) แผนงานบูรณาการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์
4) แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

2) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

1) แผนงานบูรณาการพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ
2) แผนงานบูรณาการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
3) แผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ
4) แผนงานบูรณาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
5) แผนงานบูรณาการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล
6) แผนงานบูรณาการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา
7) แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ

3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของคน

1) แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัย
2) แผนงานบูรณาการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4) ยุทธศาสตร์ด้านการแก้ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างการเติบโตจากภายใน

1) แผนงานบูรณาการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนเข้มแข็ง
2) แผนงานบูรณาการจัดการปัญหาที่ดินทำกิน
3) แผนงานบูรณาการพัฒนาระบบประกันสุขภาพ
4) แผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับ สังคมผู้สูงอายุ

5) ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการน้ำและสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

1) แผนงานบูรณาการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม
2) แผนงานบูรณาการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3) แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

6) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

1) แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ
2) แผนงานบูรณาการปฏิรูปกฎหมายและพัฒนากระบวนการยุติธรรม
3) แผนงานบูรณาการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ
4) แผนงานบูรณาการส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5) แผนงานบูรณาการส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

เมื่อพิจารณาจากข้อกำหนดการจัดทำแผนงบแระมาณเชิงบูรณาการดังกล่าวข้างต้นนี้ การจัดทำแผนงบประมาณเชิงบูรณาการน้ำเพื่อการเกษตรจะเกี่ยวข้องแผนงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศจำนวนสองแผนงาน คือ แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของยุทธศาสตร์ด้านการจัดการน้ำและสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และแผนงานบูรณาการส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการของยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ นอกจากนี้ รัฐยังให้ส่วนราชการมีการบูรณาการงบประมาณในมิติพื้นที่ (area) กล่าวคือ ส่วนราชการรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นๆ บูรณาการการจัดทางบประมาณร่วมกับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณในมิติพื้นที่อย่างสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ให้เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี รวมทั้งนโยบายสำคัญอื่นๆ ของรัฐ (สำนักงบประมาณ, 2559)

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีในรัฐบาลปัจจุบัน (ปี 2560) ยังได้จัดตั้ง**คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.)** ขึ้น เพื่อเชื่อมรอยต่อการบูรณาการในระดับพื้นที่ (จังหวัด/กลุ่มจังหวัด) ให้สอดคล้องกับ

นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น โดย ก.บ.ภ. จัดตั้งขึ้นภายใต้**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2560** มีเนื้อหาสาระสำคัญดังนี้

ข้อที่ ๓ "แผนพัฒนาภาค" แผนที่กำหนดทิศทางการพัฒนาภาคที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนระดับชาติและนโยบายรัฐบาล มีมิติการพัฒนาเชิงกายภาพและพื้นที่ครอบคลุมทุกมิติ เป็นเครื่องมือบูรณาการแผนของส่วนราชการ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลและประเด็นการพัฒนาภาคสู่การปฏิบัติ

ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองนายกรัฐมนตรีทุกคน เป็นกรรมการ

(๓) รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการมอบหมายให้กำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาค

(๔) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการ

(๕) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการ

(๖) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เป็นกรรมการ

(๗) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เป็นกรรมการ

(๘) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๙) ประธานกรรมการสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

(๑๐) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

(๑๑) ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

(๑๒) ประธานสมาคมธนาคารไทย เป็นกรรมการ

(๑๓) ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นกรรมการ

(๑๔) ผู้แทนภาคประชาสังคมหรือประชารัฐที่นายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการแต่งตั้งไม่เกินสองคน

(๑๕) ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ

(๑๖) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ เป็นกรรมการและสังคมแห่งชาติ และเลขานุการ

ให้ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนสำนักงบประมาณ และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

องค์ประชุมและการประชุมของ ก.บ.ภ. ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

กรรมการตาม (๑๔) และ (๑๕) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

ข้อ ๕ ให้ ก.บ.ภ. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดกรอบนโยบายและวางระบบในการบริหารงานภาค กลุ่มจังหวัดและจังหวัดแบบบูรณาการ เพื่อให้สามารถบริหารงาน แก้ไขปัญหา และพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด

(๒) กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดแผนพัฒนาภาค แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดการจัดทำและบริหารงบประมาณจังหวัด งบประมาณกลุ่มจังหวัด และงบประมาณของส่วนราชการที่จะดำเนินการตามแผนพัฒนาภาค

(๓) บูรณาการแผนของส่วนราชการและแผนพัฒนาระดับพื้นที่ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนในพื้นที่ของกระทรวง กรม สอดคล้องกับศักยภาพหรือประเด็นปัญหาในพื้นที่และเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาล

(๔) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาภาคแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด คำของบประมาณของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และงบประมาณของส่วนราชการที่จะดำเนินการตามแผนพัฒนาภาคตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

(๕) กำกับดูแลการดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์

(๖) เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในการจัดตั้งกลุ่มจังหวัด และกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด

(๗) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

คณะอนุกรรมการตาม (๗) อย่างน้อยต้องมีคณะอนุกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาคของแต่ละภาค และให้มีหน้าที่และอำนาจเป็นคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ด้วย

นายกรัฐมนตรีในฐานะประธาน ก.บ.ภ. และ ก.น.จ. อาจมีคำสั่งให้มีการประชุมร่วมกันระหว่าง ก.บ.ภ. และ ก.น.จ. เพื่อพิจารณาเรื่องที่เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายได้

กล่าวได้ว่า “แผนพัฒนาภาค” ใน **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2560** คือ**เจตนารมณ์ในเชิงงบประมาณแบบบูรณาการ**ที่จะทำให้เกิด**การบูรณาการเชิงพื้นที่อย่างเชื่อมโยงกับนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น** โดยการให้จัดตั้ง**คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.)** เป็นกลไกในการดำเนินการพิจารณาแผนของทั้งราชการส่วนภูมิภาคและแผนพัฒนาจังหวัดให้มีความสอดคล้องกับทิศทางนโยบาย ยุทธศาสตร์ระดับชาติ

2.3 กระบวนการจัดทำ “แผนพัฒนาจังหวัด” และ “งบประมาณเชิงบูรณาการ”

ผลจากการทบทวนกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี และนโยบายของรัฐบาล ที่เกี่ยวข้องกับ “แผนพัฒนาจังหวัด” และ “งบประมาณแบบบูรณาการ” ข้างต้น แสดงให้เห็นถึงที่มาของแผนฯ และโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับแผนฯ และเพื่อให้แผนฯ เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้จริง จึงนำมาสู่กระบวนการจัดทำแผนฯ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

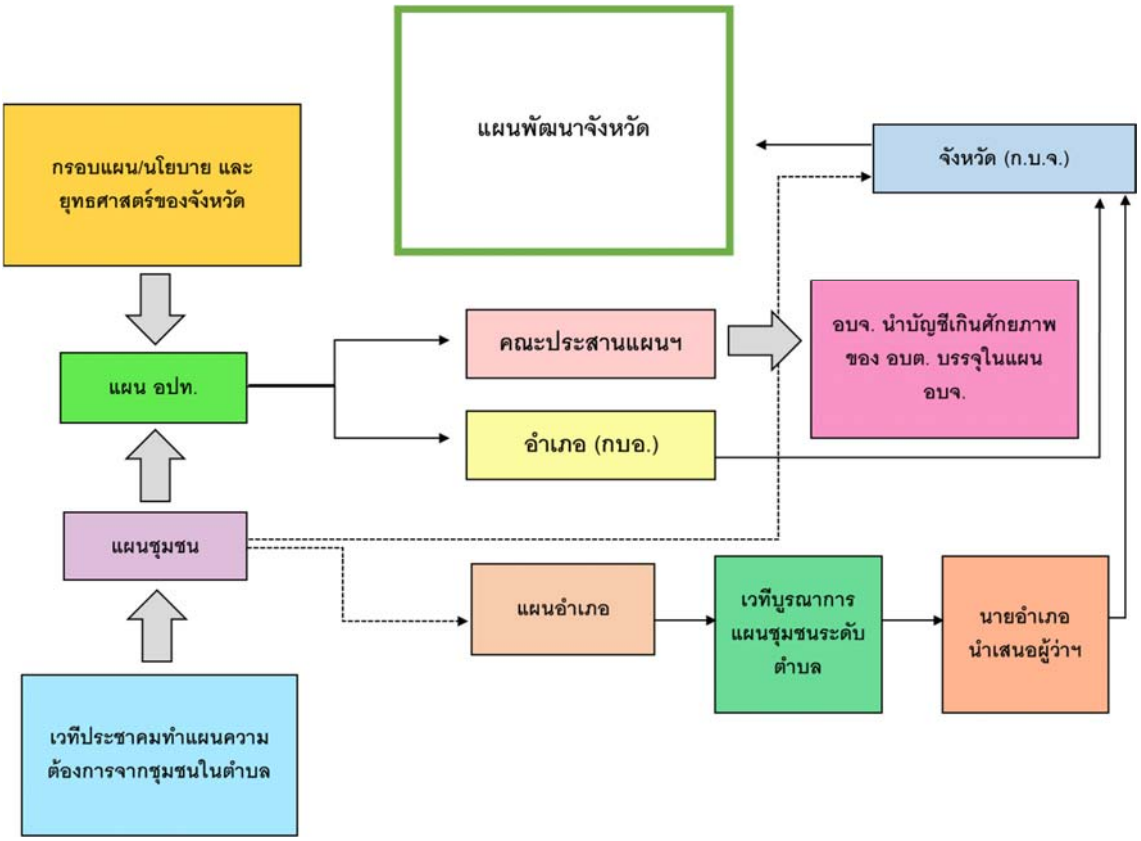
ก. กระบวนการจัดทำ “แผนพัฒนาจังหวัด”

“รายงานวิจัยโครงการวิจัยการพัฒนาระบบและกระบวนการจัดทำแผนจังหวัดบนพื้นฐานยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม” (จิริกา, 2552: 7-8) ได้ศึกษาแนวทางการจัดทำ**แผนพัฒนาจังหวัด**จากกรณีศึกษา 7 จังหวัด สรุปได้ว่า แผนพัฒนาจังหวัดเกิดขึ้นจากแผนงานและโครงการในระดับตั้งแต่ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอำเภอที่เสนอขึ้นมาอย่างเป็นลำดับ ซึ่งจังหวัดลำพูนก็ได้ดำเนินตาม โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ คือ (ดูรูปที่ 2.2 ประกอบ)

1) **ระดับชุมชน** มีการจัดทำแผนชุมชนด้วยการประชาคมหมู่บ้าน
2) **ระดับตำบล** คณะทำงานในตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยบางส่วนนำแผนชุมชนมาบรรจุไว้ในแผน ในขณะที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลจะมีการทำแผนพัฒนาและนำมาทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณเพื่อส่งให้อำเภอเป็นผู้อนุมัติ นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกโครงการที่เกินศักยภาพของตนเองทำเป็น “บัญชีเกินศักยภาพ” ส่งให้อำเภอและจังหวัด

3) **ระดับอำเภอ** จัดทำแผนพัฒนาโดยคณะทำงานของอำเภอ หรือคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) ที่นำแผนพัฒนาระดับตำบลมาจัดหมวดหมู่หรือลำดับความสำคัญ แล้วส่งไปให้คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ต่อไป

4) **ระดับจังหวัด** โครงการที่เข้าสู่ระดับจังหวัดจนกลายเป็นแผนพัฒนาจังหวัดมาจากหลายช่องทาง เช่น โครงการเกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ตรงกับภารกิจขิงองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) โครงการที่มาจากแผนพัฒนาระดับอำเภอ หรือโครงการที่ส่งตรงมาจากแผนชุมชนหรือหน่วยงานราชการระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด นอกเหนือจากกระบวนการดังกล่าวข้างต้น

ที่มา: เรียบเรียงจากโครงการวิจัยการพัฒนาระบบและกระบวนการจัดทำแผนจังหวัดบนพื้นฐานยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม (จิริกา, 2552: 8)

รูปที่ 2.2 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

เมื่อได้แผนพัฒนาจังหวัดเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จะส่งแผนฯ ให้คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) และคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ จึงเป็นอันแล้วเสร็จ โดยแผนพัฒนาจังหวัดจะมีระยะเวลาในการดำเนินงานครอบคลุม 4 ปี และใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนประจำปีของจังหวัดที่เรียกว่า **“แผนปฏิบัติราชการประจำปี”**

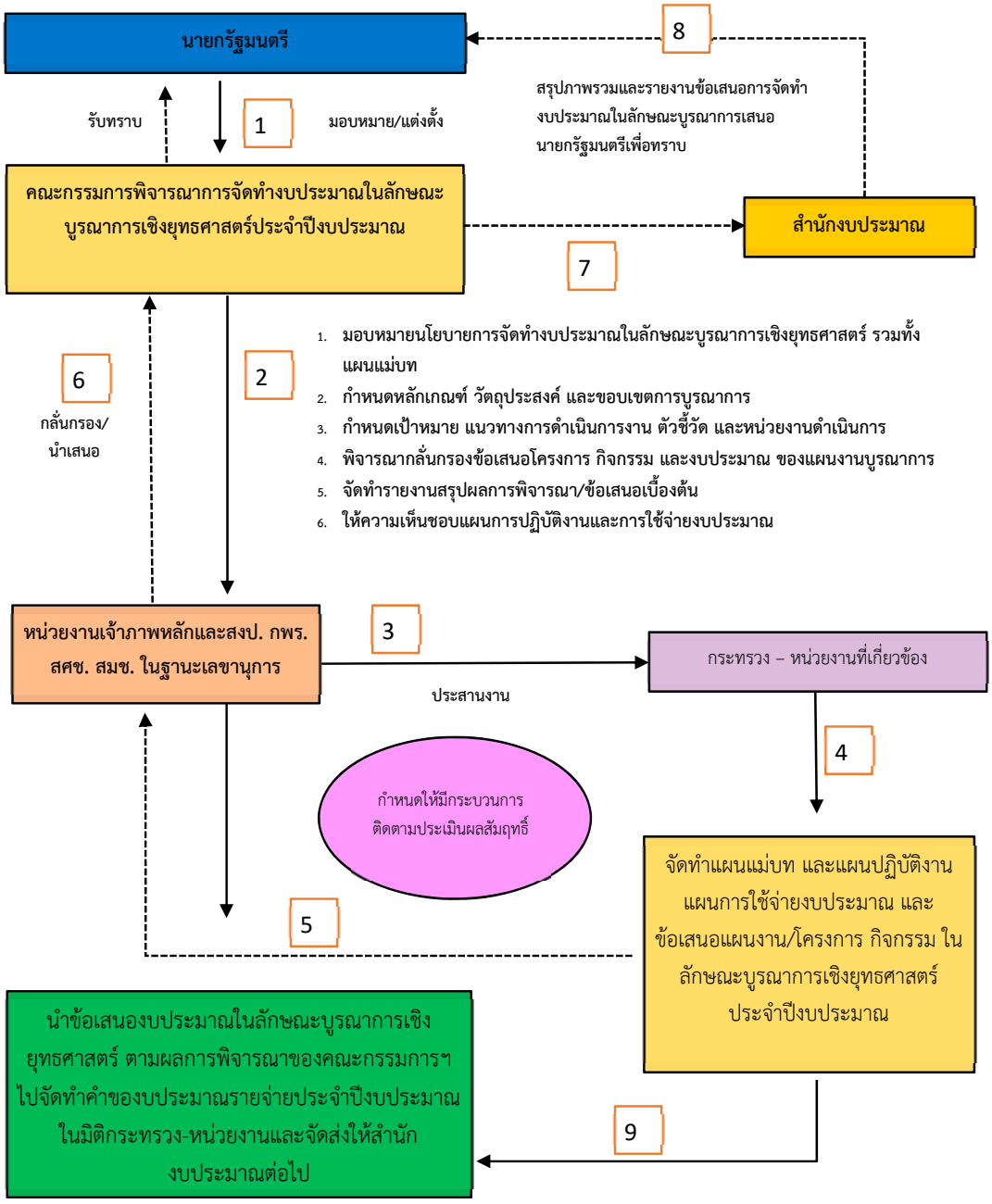
อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 รัฐบาลพยายามผลักดันนโยบายที่เน้นให้แผนพัฒนาของจังหวัดและส่วนราชการต่างๆ เกิดจากการมีส่วนร่วมหรือการบูรณาการจากทุกภาคส่วนมากขึ้น เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญทั้ง 2 ฉบับ ปรากฏเป็นรูปธรรมในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 โดยใน “คู่มือ แนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการในแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ” โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (จิริกา, 2552) ได้เสนอแนวทางการจัดทำ**แผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการในลักษณะบูรณาการจากขึ้นในทุกภาคส่วน โดยยึดหลักการ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาและร่วมรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น”** ร่วมถึงให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและเปิดเผยข้อมูลข่าวสารผ่านระบบประชาพิจารณ์ และการบริหารงานในรูปแบบเครือข่ายการประสานกันระหว่างหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน องค์กรประชาชน นอกจากนี้ การบูรณาการทรัพยากรเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน โดยให้จังหวัดขอตั้งและบูรณาการงบประมาณจังหวัด และมีงบลงทุนของกระทรวง ทบวง กรม รวมทั้งงบอุดหนุนเฉพาะกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการลงทุนของเอกชนร่วม

ทั้งนี้ให้จังหวัดลำพูนได้นำปัญหาและความต้องการของประชาชนมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจกรรม ขยายการบริการ และเชื่อมโยงบูรณาการกับแผนชุมชนและแผนระดับต่างๆ รวมทั้งสนับสนุนกลไกการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน

ข. กระบวนการจัดทำ “งบประมาณเชิงบูรณาการ”

หลังจากได้จัดทำ “แผนพัฒนาจังหวัด” เสร็จสิ้นแล้ว คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จังหวัดลำพูนต้องนำแผนฯ เสนอของบประมาณ โดยโครงการที่จังหวัดดำเนินการจะถูกนำมาจัดทำเป็นคำของบประมาณจังหวัดจากสำนักงบประมาณ โครงการที่รับผิดชอบโดยกระทรวง/กรมจะใช้งบประมาณจากกระทรวง/กรม โครงการที่เกิดจากความร่วมมือโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ จะใช้งบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโครงการที่ได้รับการสนับสนุนหรือความร่วมมือจากภาคเอกชนจะรับเงินสนับสนุนจากเอกชน อย่างไรก็ตาม จังหวัดยังมีอีกช่องทางในการของบประมาณจากสำนักงบประมาณ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะที่จังหวัด (และกลุ่มจังหวัด) เป็นส่วนราชการที่สามารถของบประมาณเองได้ตามระเบียบวิธีงบประมาณ พ.ศ. 2548 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6) พ.ศ. 2557

โดยยกตัวอย่างเช่นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 รัฐมีนโยบายผลักดันให้ส่วนราชการของบประมาณในลักษณะบูรณาการมากขึ้น ดังเช่นโครงการของแผนพัฒนาที่มีลักษณะเชิงบูรณาการตามแนวนโยบายที่รัฐบาลผลักดัน ซึ่งในการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ตามปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีขั้นตอนโดยสรุปจำนวน 4 ขั้นตอนที่จังหวัดลำพูนต้องดำเนินการ คือ (ดูรูป 2.3 ประกอบ)

ที่มา: เรียบเรียงจาก “คู่มือการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561” (สำนักงบประมาณ, 2559(ข))

รูปที่ 2.3 ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์

1) **ขั้นตอนการทบทวนงบประมาณ** (ดำเนินการในช่วงเดือน ตุลาคม – มกราคม) โดยส่วนราชการต่างๆ รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายแก่สำนักงบประมาณ และสำนักงบประมาณร่วมกับส่วนราชการต่างๆ ทบทวน/ปรับปรุงเป้าหมาย กลยุทธ์ ผลผลิต โครงการกิจกรรม และตัวชี้วัดผลสำเร็จในปีที่ผ่านมา

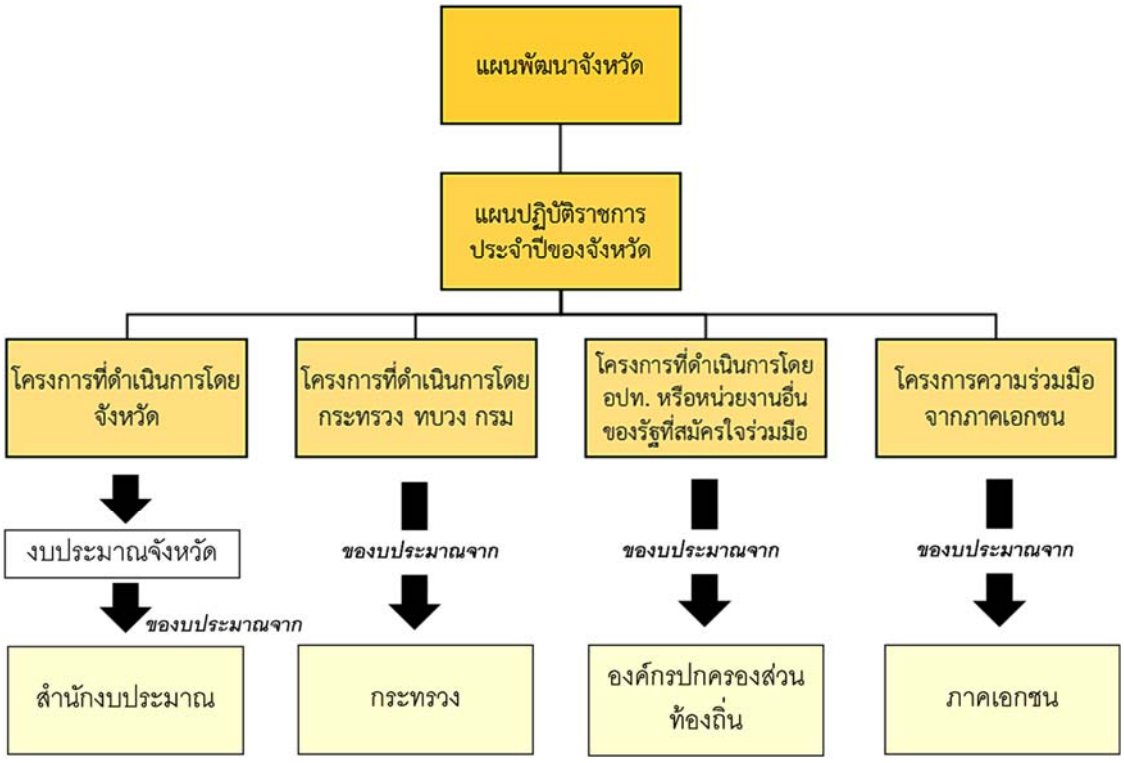
2) **ขั้นตอนการวางแผนงบประมาณ** (ดำเนินการในช่วงเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์) โดยการบูรณาการงบประมาณในมิติพื้นที่ (area) คือส่วนราชการต่างๆ บูรณาการการจัดทำงบประมาณร่วมกับ

จังหวัดและกลุ่มจังหวัดอย่างสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด รวมทั้งเป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) และนโยบายที่สำคัญของประเทศ (agenda) และส่วนราชการจัดข้อเสนองบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ

3) **ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ** (ดำเนินการในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม) ส่วนราชการต่างๆ จัดทำราชระเอียดวงเงินและคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ตามกรอบของการบูรณาการงบประมาณเชิงพื้นที่ (area) เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา จากนั้นส่วนราชการนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของคณะรัฐมนตรี แล้วให้สำนักงบประมาณจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณราชจ่ายประจำปีงบประมาณเพื่อให้รัฐมนตรีพิจารณา ก่อนที่จะเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (รัฐสภา) อนุมัติ

4) **ขั้นตอนการอนุมัติงบประมาณ** สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 3 วาระ ด้วยกัน ก่อนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติฯ ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อประกาศบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป

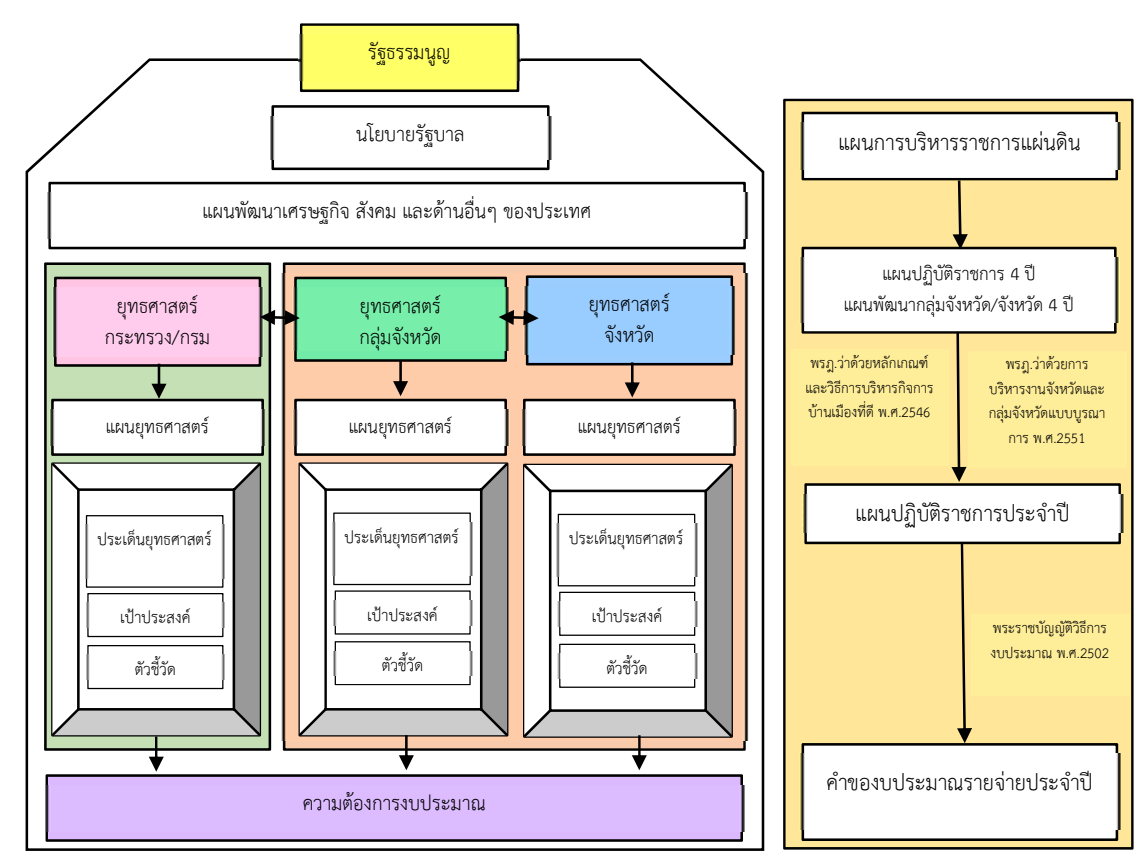
อย่างไรก็ตาม แม้ว่างบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด รวมถึงแผนพัฒนาภาคจะมีลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์และเกิดขึ้นจากการบูรณาการเชิงพื้นที่ (area) ระหว่างส่วนราชการในพื้นที่จังหวัด กลุ่มจังหวัดและภาค ทว่าแหล่งงบประมาณที่ส่วนราชการต่างๆ ได้ (จังหวัดก็ถือเป็นส่วนราชการหน่วยหนึ่ง) ไม่ได้มาจากแหล่งเดียวกัน ดังแผนภาพที่แสดงในรูปที่ 2.4

ที่มา: เรียบเรียงจาก คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด (พ.ศ.2557-2560) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2559)

รูปที่ 2.4 แหล่งงบประมาณของแผนพัฒนาจังหวัด

เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า “แผนพัฒนาจังหวัด” ของทุกจังหวัดและรวมถึงแผนพัฒนาของจังหวัดลำพูน เกิดขึ้นจากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและเป้าหมายหลักของนโยบายระดับประเทศ โดยมีพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา และระเบียบต่างๆ แปรเจตนารมณ์และเป้าหมายดังกล่าวเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ โดย “แผนพัฒนาจังหวัด” รวมถึง “แผนปฏิบัติราชการประจำปี” (ก่อนที่จะเสนอของบประมาณจากสำนักงบประมาณ) มีพัฒนาการตามขั้นตอนต่างๆ เป็นไปตามรายละเอียดในรูปที่ 2.5

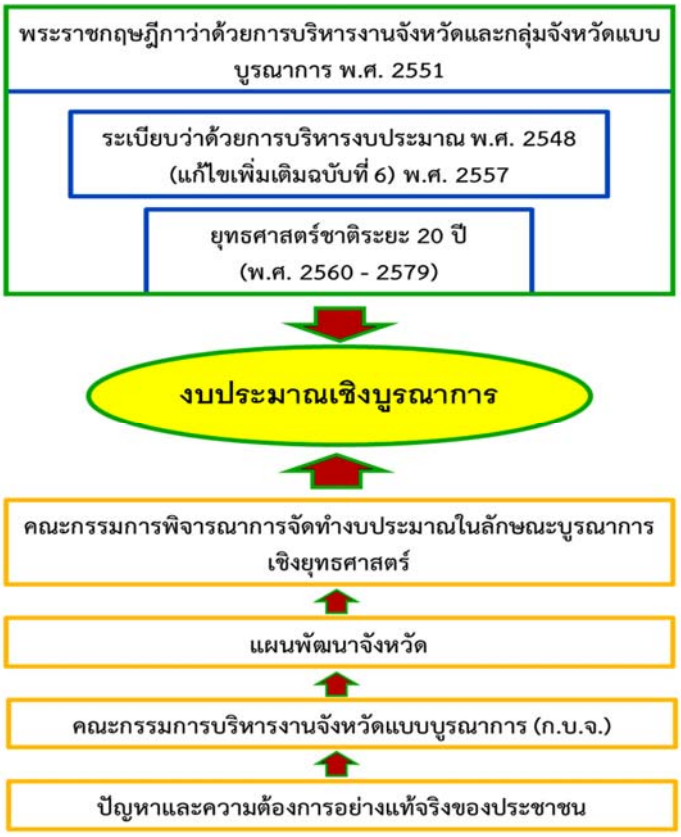

ที่มา: เรียบเรียงจาก คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด (พ.ศ.2557-2560) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2559)

รูปที่ 2.5 แผนพัฒนาจังหวัดภายใต้กรอบกฎหมาย นโยบายและแผนพัฒนาระดับประเทศ

กล่าวโดยสรุป **การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมีหลักการสำคัญอย่างน้อย 2 ประการ คือ ประการแรก โครงการ กิจกรรม และแผนงานต่างๆ เป็นการสะท้อนถึงปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริงของประชาชนที่สอดคล้องกับกรอบหรือยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศ และประการต่อมา ในกระบวนการจัดทำแผนจะต้องเกิดจากการร่วมคิด ร่วมวางแผน (อันจะนำไปสู่การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในที่สุด) จากทุกภาคส่วน** ทั้งภาคประชาสังคม ภาคราชการ ภาคเอกชน ในลักษณะที่เรียกว่า “บูรณาการ” เข้าด้วยกัน เพื่อสะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริงและทิศทางการพัฒนาของประเทศชาติ ก่อนที่จะจัดทำ “งบประมาณแบบบูรณาการ” โดยมี “คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ” (ก.บ.จ.) คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.)

และคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) เป็นผู้พิจารณา และในส่วนของการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของแต่ละจังหวัดและกลุ่มจังหวัดนั้น ดำเนินการผ่านกลไกการดำเนินงานของ “คณะกรรมการพิจารณาการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์” โดยมีหลักการสำคัญในการพิจารณาการอนุมัติงบประมาณจากแผนพัฒนาอันสะท้อนถึงความต้องการของพื้นที่ (area) อย่างแท้จริง ในขณะเดียวกันก็ต้องสอดรับกับยุทธศาสตร์หรือนโยบายการพัฒนาของประเทศ (agenda) ด้วยเช่นกัน ดังภาพประกอบ 2.6 ที่แสดงถึงที่มาของ **“งบประมาณเชิงบูรณาการ”**

ที่มา: วิเคราะห์โดยคณะนักวิจัย

รูปที่ 2.6 ที่มาของงบประมาณแบบบูรณาการภายใต้กฎหมายและกลไกต่างๆ

2.4 การวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัดลำพูน

2.4.1 หลักการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัดลำพูน

จากการทบทวนระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และการศึกษาถึงกระบวนการจัดทำ “แผนพัฒนาจังหวัด” และ “งบประมาณเชิงบูรณาการ” คณะนักวิจัยได้ศึกษา**การวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัดลำพูนในทางหลักการ** เริ่มจากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ได้แก่ 1) “แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน (พ.ศ.2557 -

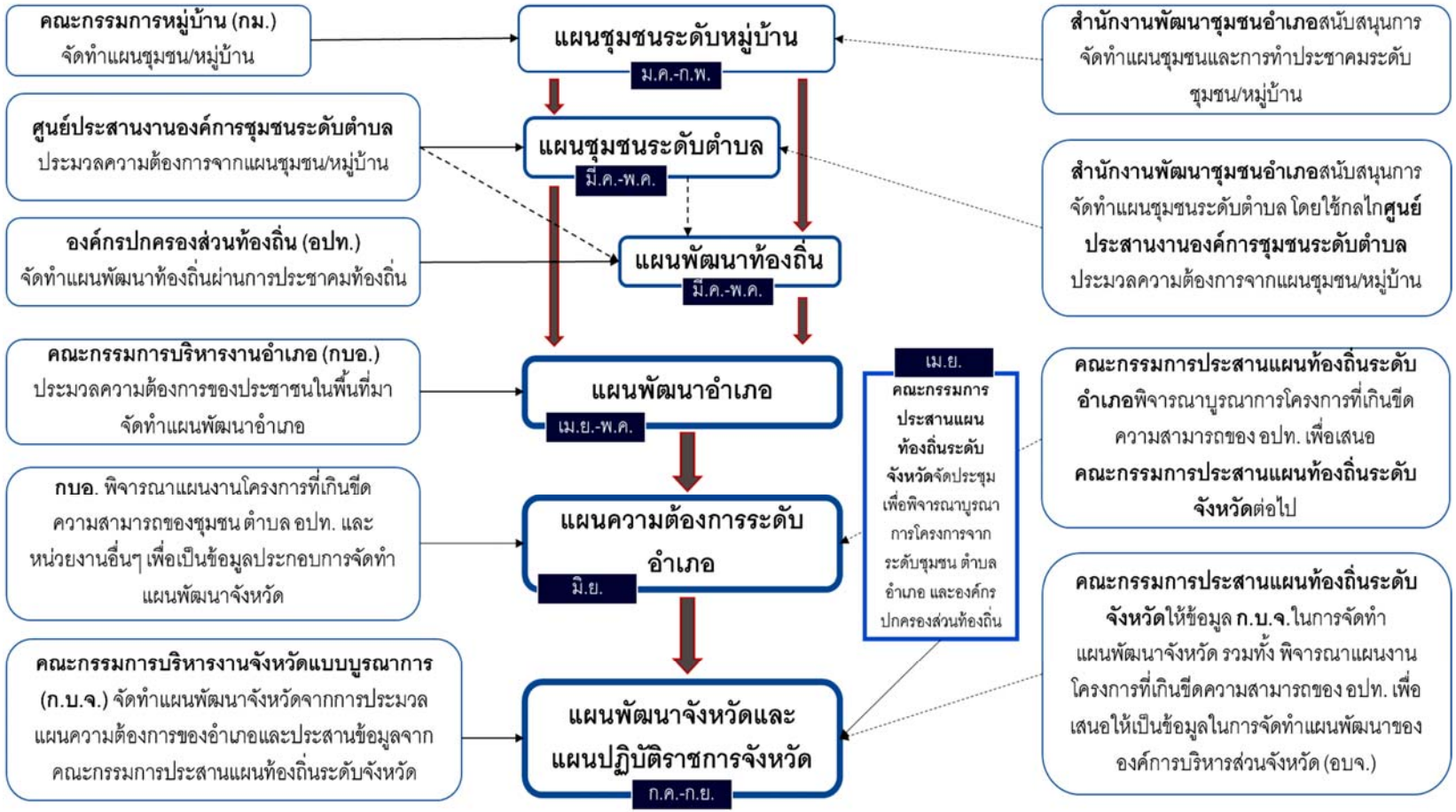
2560) ฉบับทบทวนใหม่ (รอบปี พ.ศ.2560)" (สำนักงานจังหวัดลำพูน, 2559(ก)) 2) "คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด 4 ปี รอบใหม่ (พ.ศ. 2561-2564) และแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561" (สำนักงานจังหวัดลำพูน, 2559(ข)) และ 3) แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน (พ.ศ. 2561 - 2564) ฉบับทบทวนใหม่ (สำนักงานจังหวัดลำพูน, 2561) จังหวัดลำพูนมีแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดภายใต้กรอบพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2551 โดยหลักการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนมีสาระสำคัญครอบคลุม 3 ประเด็นหลัก คือ กระบวนการการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ความเชื่อมโยงของแผนพัฒนาจังหวัดกับยุทธศาสตร์ในระดับชาติ และความต่อเนื่องของแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนในลักษณะ "ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ" ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain)

ก. กลไกและกระบวนการการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน

หลักการสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนประการต่อมา คือ การดำเนินงานตามปฏิทินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยยึดหลักการที่มุ่งเน้นให้ประชาชนชาวลำพูนเสนอความต้องการด้านการพัฒนาพื้นที่ของตนเองให้มากที่สุด โดยในกระบวนการจัดทำแผนฯ ตามปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่กำหนดโดยสำนักงบประมาณ จะจัดทำในช่วงตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกันยายน เริ่มจากรวบรวมตั้งแต่แผนในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอ ตามลำดับ รวมถึงแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อดำเนินการศึกษาปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและจัดทำโครงการ/กิจกรรม และส่งให้สำนักงานจังหวัดลำพูนโดยกลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเพื่อรวบรวมและกลั่นกรองแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในเบื้องต้น ตลอดจนการจัดทำแผนงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด จากนั้นสำนักงานจังหวัดลำพูนจะนำเสนอแผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้แก่ ก.บ.จ. เพื่อเป็นผู้พิจารณากลั่นกรองจนเป็นแผนพัฒนาจังหวัดอย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ เพื่อให้แผนฯ ในระดับต่างๆ มีความเชื่อมโยงไม่ซ้ำซ้อนกัน จะมีคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการประสานแผนทั้งในระตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด พิจารณาการคัดกรอง เชื่อมโยง แผนในระดับนั้นๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (ดังแสดงในรูปที่ 2.7)

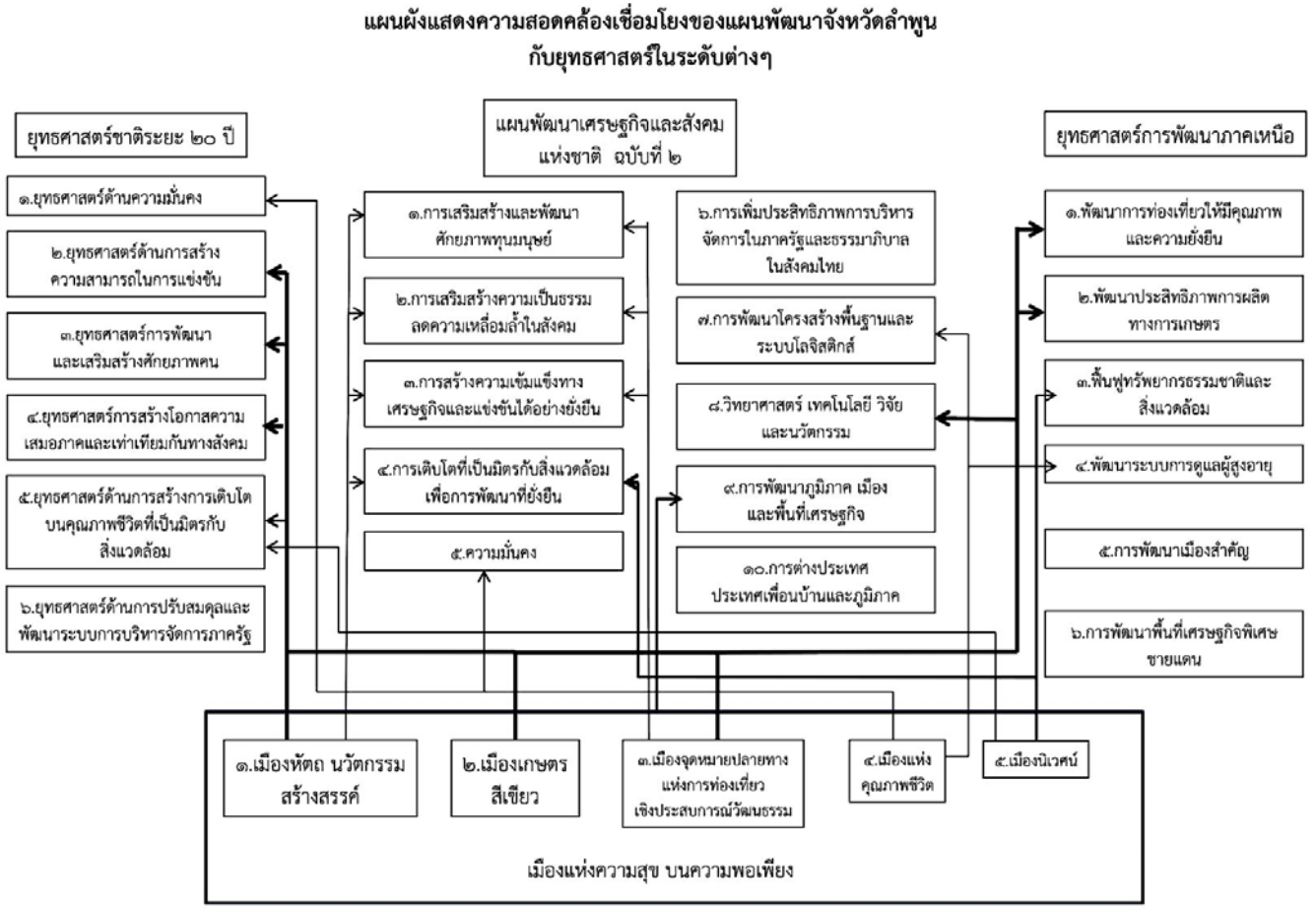
ข. ความเชื่อมโยงของแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนกับยุทธศาสตร์ในระดับชาติ

หลักการสำคัญอีกประการหนึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด คือ ความเชื่อมโยงของแผนฯ กับยุทธศาสตร์ในระดับชาติอันประกอบด้วย "ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี" และ "แผนชาติ 12" (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12) ที่มีการกำหนดกรอบวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาประเทศไว้ เพื่อให้แผนพัฒนาในระดับกระทรวง กรม จังหวัด และหน่วยงานอื่นๆ นำมาเป็นกรอบในการกำหนดแผน ซึ่งในของแผนพัฒนาพัฒนาจังหวัดลำพูนมุ่งเน้นพัฒนาภายใต้วิสัยทัศน์ **"เมืองแห่งความสุข บนความพอเพียง"** โดยการพัฒนาการเกษตร อุสาหกรรม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม อย่างสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ในระดับชาติดังกล่าว (รูปที่ 2.8)

ที่มา: เรียบเรียงจาก คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด 4 ปี รอบใหม่ (พ.ศ.2561-2564) (จังหวัดลำพูน) (สำนักงานจังหวัดลำพูน, 2559(ข))

รูปที่ 2.7 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด (โครงสร้างหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องและปฏิทินการทำงาน

ที่มา: “แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน (พ.ศ.2561 – 2564) ฉบับทบทวนใหม่ (สำนักงานจังหวัดลำพูน, 2560)

รูปที่ 2.8 แผนพัฒนาจังหวัดลำพูนกับความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ในระดับชาติ

ค. ความต่อเนื่องของแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนในลักษณะ “ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ” ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain)

นอกจากนี้ แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ยังมีหลักเกณฑ์สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ของจังหวัดทั้ง 5 ประการ จะต้องมีกิจกรรมโครงการที่ทั้งสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และมีความต่อเนื่องในลักษณะ **“ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ”** กล่าวคือ โครงการกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์มีการพัฒนาต่อยอดนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดหมายปลายทางในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของคนในจังหวัดอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 ความต่อของแผนแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนในลักษณะ “ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ” ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain)

Value Chain	**ยุทธศาสตร์ที่ 1** เมืองหัตถนวัตกรรม สร้างสรรค์ (Creative Craft Innopolis)	**ยุทธศาสตร์ที่ 2** เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture)	**ยุทธศาสตร์ที่ 3** เมืองจุดหมายปลายทางแห่งการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์วัฒนธรรม (Cultural Experience Destination)	**ยุทธศาสตร์ที่ 4** การพัฒนาสู่เมืองแห่งคุณภาพชีวิต (Quality of life)	**ยุทธศาสตร์ที่ 5** การพัฒนาสู่เมืองนิเวศน์ (Eco-town)
	เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่บุคลากรและผู้ประกอบการโดยการจัดการองค์ความรู้และทักษะการบริหารจัดการ	**พัฒนาปัจจัยการผลิตเพื่อรองรับเกษตรสีเขียว**	**สร้างโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์วัฒนธรรมเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและการเกษตร**	**ปลูกจิตสำนึกรักบ้านและชุมชนเพื่ออนุรักษ์วิถีชีวิตท้องถิ่นที่ดีงาม**	**อนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุณค่า**
<u>ต้นน้ำ</u>	•พัฒนาทักษะความรู้และสมรรถนะของบุคลากร •สร้างความเข้มแข็งให้ผู้ประกอบการ •เชื่อมโยงกลุ่มผู้ประกอบการ •พัฒนาโครงการพื้นฐานและโลจิสติกส์	•พัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอและเหมาะสมต่อระบบเกษตรสีเขียว •พัฒนาพันธุ์สินค้าเกษตรท้องถิ่น •พัฒนาเกษตรปราดเปรื่องต้นแบบที่สามารถใช้เทคโนโลยีสีเขียว •พัฒนาระบบอัจฉริยะเพื่อสนับสนุนการวางแผนการผลิตสินค้าเกษตร	•สร้างกิจกรรมประสบการณ์ในแหล่งท่องเที่ยว •พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ •เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวร้านอาหารของที่ระลึกและชุมชนชาติพันธุ์ต่างๆ เป็นโปรแกรมท่องเที่ยว •ยกระดับเทศกาลเชิงวัฒนธรรมให้มีความเป็นนานาชาติ	•บริหารจัดการชุมชน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง •ปลูกจิตสำนึกในคุณธรรม จริยธรรม สร้างความปรองดองสมานฉันท์ •สร้างความตระหนักและอนุรักษ์วิถีชีวิตท้องถิ่นที่ดีงาม	•ปลูกจิตสำนึกและส่งเสริมการสร้างเครือข่ายอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม •สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ และภาคเอกชน

<u>กลางน้ำ</u>	**พัฒนากระบวนการผลิตด้วยนวัตกรรม**	**พัฒนาระบบเกษตรสีเขียวด้วยนวัตกรรม**	**พัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ วัฒนธรรม และการจัดการความรู้เพื่อการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ**	**สร้างโอกาสและพัฒนาภาพชีวิตของประชาชนทุกกลุ่มวัย**	**เพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งในการดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม**
<u>กลางน้ำ</u>	• พัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ด้วยความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาปัจจัยการผลิตสิ่งสนับสนุน • พัฒนากระบวนการผลิตการผลิตด้วยนวัตกรรม	• สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการวางแผน ควบคุมและเพิ่มผลิตภาพของเกษตรสีเขียว • ส่งเสริมการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตรสีเขียวเชิงฐานวัฒนธรรมเกษตรท้องถิ่น • สร้างมาตรฐานตามความต้องการของตลาด	• พัฒนาหลักสูตรความรู้ในสถานศึกษา • พัฒนาหลักสูตรและบุคลากรการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ • พัฒนาหลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์วัฒนธรรมสำหรับชุมชน	• สร้างโอกาสในการเรียนรู้ การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้แก่คนทุกกลุ่มทุกวัย • เสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน • ปรับปรุงและพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในหมู่บ้านและชุมชน	• การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและพลังงานทางเลือก • พัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน ภาครัฐและภาคเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ
<u>ปลายน้ำ</u>	**สร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดโดยการบริการจัดการด้านการตลาดในเชิงรุก**	**สร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดโดยการบริหารจัดการด้านการตลาดในเชิงรุก**	**พัฒนาช่องทางการตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ**	**พัฒนาสังคมน่าอยู่สู่ความยั่งยืน**	**การใช้นวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการและเป็นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน**
	• พัฒนาช่องทางกลุ่มตลาดคุณภาพที่นิยมสินค้าท้องถิ่นสร้างสรรค์และมี กาลังซื้อสูง	• พัฒนาช่องทางกลุ่มตลาดคุณภาพที่นิยมสินค้าเกษตรปลอดภัยและมีกำลังซื้อสูง	• พัฒนาช่องทางและเจาะกลุ่มตลาดที่นิยมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์และมีกำลังซื้อสูง	• สร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคมและประชาชน ผู้ที่อยู่อาศัยในจังหวัด • ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน • ส่งเสริมเอกลักษณ์วิถีชุมชน	• พัฒนาองค์กรเพื่อความยั่งยืนในการบริหารจัดการ

2.4.2 การวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำคำขอการของบประมาณแบบบูรณาการในทางปฏิบัติและกิจกรรมโครงการที่มีลักษณะเชื่อมโยงกับระดับพื้นที่

ในหัวข้อ 2.4.1 ข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ในเชิงหลักการจังหวัดลำพูนได้มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามหลักการที่สอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ การร่วมทำแผนฯ โดยภาคส่วนต่างๆ ที่จะท้อนความต้องการของคนในพื้นที่ เชื่อมโยงกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง และจัดทำตามขั้นตอนหรือปฏิทินอย่างครบถ้วยสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม **ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในทางปฏิบัติ จังหวัดลำพูนมีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นไปตามหลักการส่วนหนึ่งซึ่งทำให้เกิดกิจกรรมโครงการที่มีลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่ แต่อีกส่วนหนึ่งก็ยังไม่มีลักษณะการบูรการมากนัก เนื่องด้วยเงื่อนไขและข้อจำกัดบางประการ (ดังจะกล่าวในรายละเอียดในหัวข้อที่ 2..4.3) จึงทำให้การมีกิจกรรมโครงการที่มีลักษณะเชื่อมโยงกับระดับพื้นที่ไม่มากนัก** โดยคณะนักวิจัยได้วิเคราะห์การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน 3 ปี ย้อนหลังว่ามีความเชื่อมโยงในลักษณะบูรณาการมากน้อยเพียงใด ดังนี้

ก. การทบทวนปรับปรุงยุทธศาสตร์จังหวัด

หากกล่าวในภาพรวม จังหวัดลำพูนมีวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดภายใต้ 3 แนวทางด้วยกัน คือ **1) เมืองอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 2) เมืองเกษตร (เมืองลำไย) ปลอดภัย และ 3) เมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม** นำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด 5 ยุทธศาสตร์ด้วยกัน โดยในระยะปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และ 2562 จังหวัดลำพูนได้ปรับปรุงยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์เดิมให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไปและพยายามกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ให้เป็นรูปธรรม (practical) มากขึ้น (รูปที่ 2.9) อันจะทำให้กิจกรรมโครงการต่างๆ เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง ซึ่งกล่าวได้ว่าทำให้เกิดการบูรณาการเชิงพื้นที่มากขึ้นในทางหนึ่ง

ข. ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนในทางปฏิบัติ

จากการเข้าร่วมประชุมในลักษณะสังเกตการณ์ในประเด็นการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนในทางปฏิบัติ (รูปที่ 2.10) คณะนักวิจัยพบว่า จังหวัดลำพูนมิได้ดำเนินการทำแผนฯ ตามปฏิทินการจัดทำงบประมาณของสำนักงบประมาณเสียทีเดียว เนื่องด้วยบุคลการฝ่ายยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดมีจำกัด จังหวัดลำพูนจึงใช้วิธีลงพื้นที่แนะนำการจัดทำแผนในระดับต่างๆ จากนั้นทำหนังสือแจ้งไปยังหน่วยงานต่างๆ เพื่อส่งกิจกรรมโครงการ

ค. วิเคราะห์แผนพัฒนาจังหวัดลำพูนในภาพรวม และในกิจกรรมโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตร

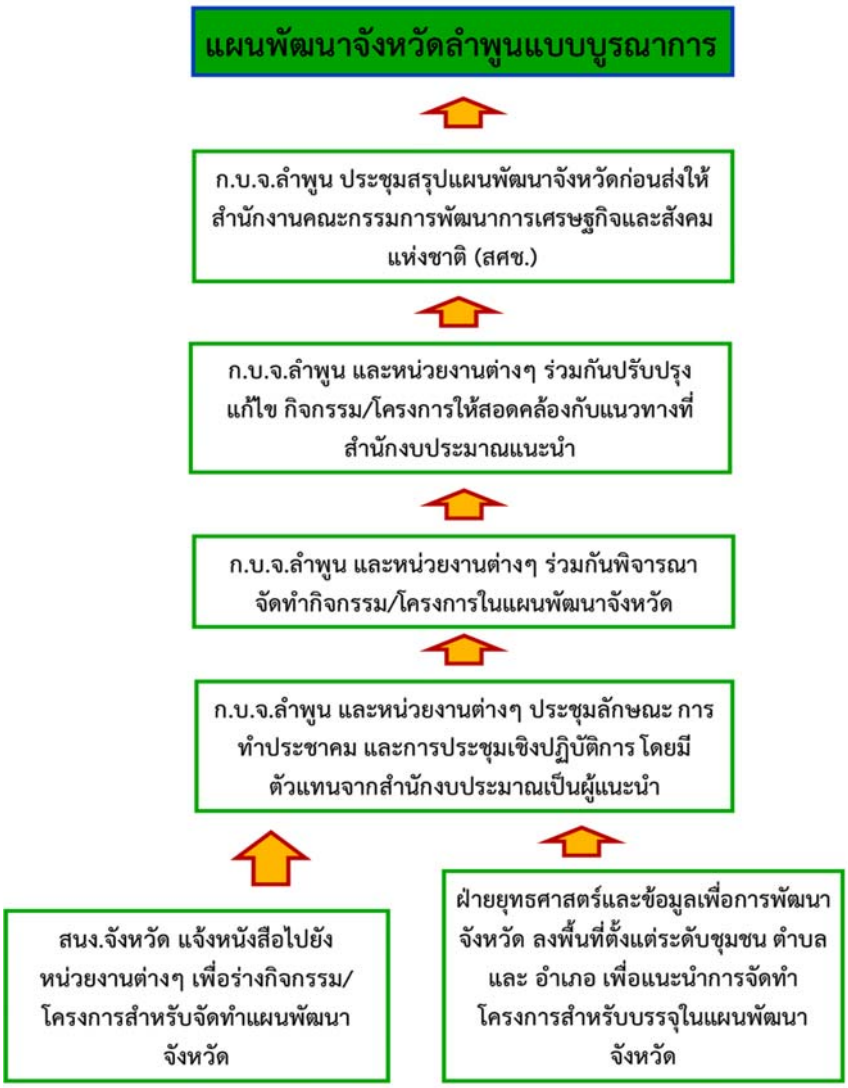
จากการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนในปีงบประมาณ 2560 - 2562 และการสัมภาษณ์หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด คณะนักวิจัยพบว่า ทั้งกิจกรรมโครงการในภาพรวม และกิจกรรมโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตรในแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ยังมีจำนวนกิจกรรมโครงการและลักษณะที่บูรณาการไม่เด่นชัดนัก โดยจังหวัดลำพูนได้รับอนุมัติงบประมาณโครงการตามแผนปฏิบัติราชการจังหวัดลำพูน ตาม พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2560 จำนวน 53 โครงการ และ ตาม พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2561 จำนวน 13 โครงการ (ในปีงบประมาณนี้จังหวัดลำพูนพยายามจัดกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ภายใต้โครงการเดียวกัน) **เมื่อวิเคราะห์โครงการภายใต้กรอบแนวคิดการบูรณาการในลักษณะมีหน่วยงานต่างๆ ร่วมมือกัน พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มี 7**

โครงการที่มีหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดร่วมบูรณาการกัน ในขณะที่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มี 3 โครงการที่มีหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดร่วมบูรณาการกัน

ที่มา: ประมวลจากแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนปี พ.ศ. 2560 และ 2561-2562

รูปที่ 2.9 การปรับปรุงยุทธศาสตร์จังหวัดลำพูน

ที่มา: สังเคราะห์วิจัยโดยคณะนักวิจัย

รูปที่ 2.10 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนในทางปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาภายใต้กรอบการบูรณาการในลักษณะที่มีหน่วยงานต่างๆ รับผิดชอบดำเนินการโครงการร่วมกันและมีกิจกรรมโครงการต่อยอดกันในลักษณะ “ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ” กิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน 3 ปีล่าสุดได้แก่ ปีงบประมาณ 2560 ปีงบประมาณ 2561 และปีงบประมาณ 2562[2] มีลักษณะบูรณาการดังกล่าว เพียงปีงบประมาณละ 1-2 โครงการเท่านั้น (ตารางที่ 2.2) โดยเฉพาะกิจกรรมโครงการในช่วงปลายน้ำเพื่อต่อยอดไปสู่ความมั่นคงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของคนในจังหวัดลำพูนยังไม่ปรากฏไม่เป็นรูปธรรมนัก

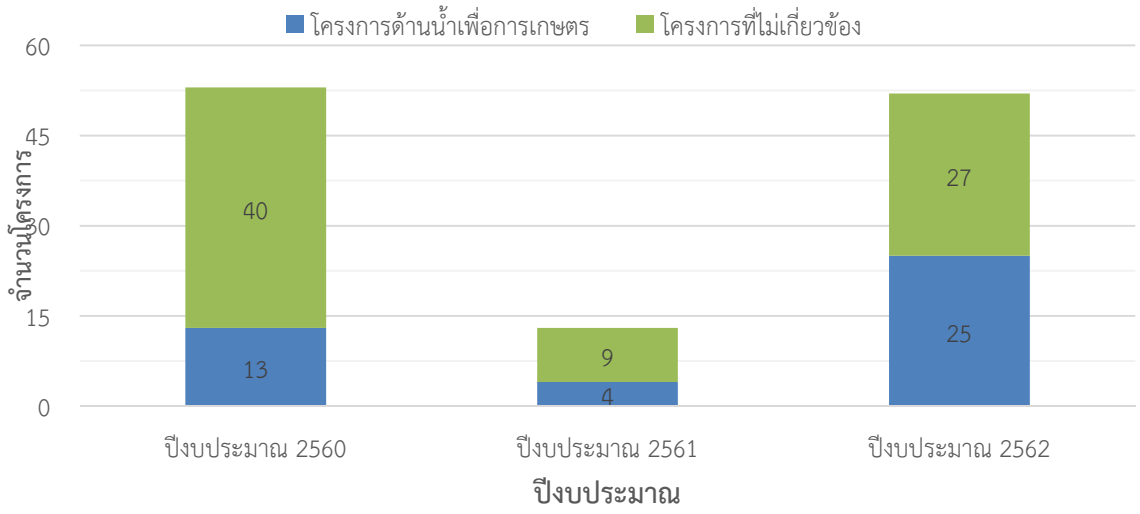
[2] กิจกรรมโครงการในปีงบประมาณ 2562 ยังไม่ได้รับการพิจารณา แต่คณะนักวิจัยนำรายการในบัญชีกิจกรรมโครงการที่สำนักงานจังหวัดได้ดำเนินการยื่นของบประมาณประจำปีงบประมาณ 2562 มาร่วมวิเคราะห์ด้วย

ตารางที่ 2.2 โครงการที่มีการบูรณาการแผนจากหลายหน่วยงานโดยมีลักษณะต้น/กลาง/ปลายน้ำ

โครงการ/ กิจกรรม	ต้นน้ำ	กลางน้ำ	ปลายน้ำ
ปี 2560	● โครงการส่งเสริมและพัฒนาหัตถ อุตสาหกรรมสู่สากล	● โครงการส่งเสริมและพัฒนาหัตถ อุตสาหกรรมสู่สากล	● โครงการสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการผลิตการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย สินค้าเกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตร ● โครงการท่องเที่ยววิถีไทย วิถีลำพูน
ปี 2561	● กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบการผลิตลำไยคุณภาพทั้งระบบ	● กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตลำไยเพื่อการส่งออก ● โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะม่วง	● กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการผลิตลำไยอบแห้งเนื้อสีทองให้ได้มาตรฐาน
ปี 2562	● โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน	● โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน	● โครงการส่งเสริมและพัฒนาหัตถ-นวัตกรรมสร้างสรรค์ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่สากล

และเมื่อพิจารณาเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับน้ำเพื่อการเกษตรในปีงบประมาณ 2560 โครงการด้านนี้มีจำนวน 13 โครงการ (จากทั้งหมด 53 โครงการ) ปีงบประมาณ 2561 มีจำนวน 4 โครงการ (จากทั้งหมด 13 โครงการ) และปีงบประมาณ 2562[3] มีจำนวน 25 โครงการ (จากทั้งหมด 52 โครงการ) (รูปที่ 2.11)

[3] กิจกรรมโครงการในปีงบประมาณ 2562 ยังไม่ได้รับการพิจารณา แต่คณะนักวิจัยนำรายการในบัญชีกิจกรรมโครงการที่สำนักงานจังหวัดได้ดำเนินการยื่นของบประมาณประจำปีงบประมาณ 2562 มาร่วมวิเคราะห์ด้วย

รูปที่ 2.11 รูปแผนภูมิแท่งแสดงจำนวนโครงการที่เกี่ยวข้องกับน้ำเพื่อการเกษตรเทียบกับจำนวนโครงการที่ไม่เกี่ยวข้องกับน้ำเพื่อการเกษตร ในปีงบประมาณ 2560

และหากพิจารณาถึงสัดส่วนของกิจกรรมโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตรกับกิจกรรมโครงการทั้งหมดในปีงบประมาณ 3 ปีล่าสุด จะเห็นได้ว่า มีสัดส่วนไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมด ทั้งที่พื้นที่จังหวัดลำพูนมีเกษตรกรในภาคเกษตรกรรมเกินกว่า 3 ใน 4 ของประชากรทั้งหมด (เมื่อรวมกับจำนวนผู้ที่ทำงานในภาคอุสาหกรรมเป็นอาชีพเสริม ยามเมื่อเว้นว่างจากงานเกษตรกร) นอกจากนี้ หากพิจารณาในรายระเอียดของกิจกรรมโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตรที่มีลักษณะต่อเนื่องกันแบบ “ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ” (ตารางที่ 2.3) ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) จะพบว่า ในปีงบประมาณ 3 ปีล่าสุด มีเพียง 1-2 โครงการต่อปีงบประมาณที่เห็นลักษณะการต่อยอดเชื่อมโยงกัน อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่ากิจกรรมโครงการต้นน้ำส่วนใหญ่เป็นเพียงกิจกรรมก่อสร้าง บำรุง ซ่อมแซมเท่านั้น

ตารางที่ 2.3 โครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรโดยมีลักษณะต้น/กลาง/ปลายน้ำ

โครงการ/กิจกรรม	ต้นน้ำ	กลางน้ำ	ปลายน้ำ
ปี 2560	● โครงการพัฒนาศักยภาพแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตรและแก้ไขปัญหาภัยแล้งและป้องกันอุทกภัยในหลายอำเภอ ***** โดยส่วนใหญ่เป็นโครงการในลักษณะการก่อสร้าง บำรุงซ่อมแซม**	● โครงการยกระดับคุณภาพลำไย ● โครงการลดต้นทุนข้าว	● โครงการสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์
ปี 2561	***** โดยส่วนใหญ่เป็นโครงการลักษณะการก่อสร้าง บำรุงซ่อมแซม**	● โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดลำพูน	● โครงการที่น่าสนใจ คือ โครงการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน แต่กิจกรรมภายใต้โครงการฯ ยังเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับก่อสร้างเหมือนเดิม
ปี 2562	***** ส่วนใหญ่เป็นโครงการในลักษณะการก่อสร้าง บำรุงซ่อมแซม**	● โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยเกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน	● โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยเกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน

2.4.3 ปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่พบ

กล่าวโดยสรุปแล้ว จากการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนและการสัมภาษณ์หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ในรายละเอียดของกระบวนการจัดทำแผนฯ ในทางปฏิบัติ **พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคบางประการที่ทำให้แผนฯ ไม่มีลักษณะบูรณาการนัก อาทิเช่น ข้อกำกัดของช่วงเวลาในขั้นตอนการรวบรวมแผนฯ ที่สั้นเกินไป การขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำแผน ปัญหาความล่าช้าของระบบราชการ ปัญหาขาดฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการเขียนกิจกรรมโครงการ และปัญหาความซ้ำซ้อนและขาดความเชื่อมโยงของกิจกรรมโครงการจากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น** ลักษณะที่ไม่บูรณาการของแผนฯ จังหวัดลำพูน ปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมในแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ (ปี 2560 - 2562) จังหวัดลำพูนมีจำนวนกิจกรรมโครงการในลักษณะบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) เพียงปีงบประมาณละ 2-3 ชุดโครงการเท่านั้น ซึ่งกิจกรรมโครงการที่มีลักษณะบูรณาการนั้นพบว่า เป็นเพียงการบูรณาการจากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ และการบูรณาการด้วยการเชื่อมโยงเนื้อหาของโครงการ แต่ยังไม่ปรากฏการบูรณาการเชิงพื้นที่ในแผนฯ ดังที่บุคคลากรฝ่ายจัดทำแผนของจังหวัดลำพูนมี

ข้อคิดเห็นว่า ***"การจัดทำแผนฯ ของจังหวัดลำพูน ยังเป็นไปในลักษณะจับใส่กล่องตามยุทธศาสตร์และหาความเชื่อมโยงเนื้อหา (ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า) ตามลักษณะของโครงการที่เห็นว่าเชื่อมโยงกันด้านเนื้อหาได้ แต่ในเชิงพื้นที่แล้วยังไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้"*** กล่าวคือ กิจกรรมโครงการที่มีลักษณะเชื่อมโยงกันเกิดขึ้นจากการร่วมมือทำกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ แต่กิจกรรมโครงการเหล่านั้นยังไม่ดำเนินการต่อยอดกันภายในพื้นที่เดียวกัน พื้นที่ที่หมายถึงชุมชนเดียวกัน ไม่ใช่พื้นที่ในระดับจังหวัดหรืออำเภอ

โดยคณะนักวิจัยได้สรุปปัญหาดังกล่าวมีต้นสายปลายเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1) ข้อกำกัดของเวลาในขั้นตอนการรวบรวมแผน

แม้แผนพัฒนาจังหวัดลำพูนจะจัดทำขึ้นตามรอบปฏิทินที่สำนักงบประมาณกำหนด ซึ่งเริ่มจากการรวบรวมแผนในระดับหมู่บ้านเป็นเบื้องต้น แต่ในทางปฏิบัติการรวบรวมแผนของจังหวัดจะทำในระดับตำบลและอำเภอเป็นสำคัญ เนื่องด้วยข้อจำกัดของเวลาไม่เพียงพอ การจัดประชาคมเพื่อเสนอแผนในระดับหมู่บ้านจึงไม่สามารถทำได้ครบถ้วน 500 กว่าหมู่บ้านภายในระยะเวลา 2 เดือน ฝ่ายจัดทำแผนฯ ทำได้เพียงเข้าร่วมประชุมหรือประชาคมหมู่บ้านเพียงบางส่วน ในขณะที่หมู่บ้านต่างๆ เอง แม้กระนั้น ก็ยังไม่สามารถรวบรวมปัญหาและความต้องการของชาวบ้านเพื่อพัฒนาเป็นแผนพัฒนาของหมู่บ้านได้อย่างครบถ้วน เนื่องด้วยข้อจำกัดของเวลาเช่นกัน ทำให้การรวบรวมแผนอย่างเป็นรูปเป็นร่างจะทำอย่างจริงจังในระดับตำบลและอำเภอ โดยจะมีศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบลและองค์การบริหารงานอำเภอ (กบอ.) เป็นส่วนที่จะกลั่นกรองความซ้ำซ้อนของแผนและจัดหมวดหมู่ให้เข้ากับกรอบยุทธศาสตร์ของจังหวัด อย่างไรก็ตาม แม้การจัดทำแผนในระดับจังหวัดที่มี ก.บ.จ. เป็นคณะกรรมการพิจารณาขั้นสุดท้าย แต่ในทางปฏิบัติ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดจะเป็นผู้คัดกรองกิจกรรมโครงการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเป็นหน่วยงานหลัก เพราะด้วยข้อจำกัดของเวลาที่จะต้องจัดทำแผนฯ ให้เสร็จทันในช่วงเดือนกันยายนเพื่อเสนอของบประมาณเชิงบูรณาการต่อไป

2) ข้อกำกัดของเวลาในขั้นตอนการรวบรวมแผน

ปัญหาอีกประการที่ปรากฏในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนคือ ขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญในการทำแผน ดังตัวอย่างกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดซึ่งเป็นฝ่ายที่มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดโดยตรงมีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญการทำแผนไม่ถึง 10 คน แต่จะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการรวบรวมแผนตั้งแต่ระดับหมู่บ้านขึ้นมา ไม่เพียงเท่านั้นยังมีหน้าที่ในการให้ความรู้เรื่องการทำแผน การกลั่นกรองพิจารณา รวมทั้งประสานงานกับฝ่ายที่มีหน้าที่จัดทำแผนของส่วนราชการอื่นๆ ด้วยจำนวนบุคลากรพียงเท่านี้ กอปรกับระยะเวลาที่มีจำกัด ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดไม่สามารถสะท้อนกิจกรรมโครงการที่เกิดจากการบูรณาการจากหลายภาคส่วนได้

นอกจากนี้ การขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำแผน ยังส่งผลต่อการเชื่อมโยงแผนกันระหว่างแผนในระดับภูมิภาค (ตำบล อำเภอ จังหวัด) กับแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งในหลักการจะมีคณะกรรมการประสานแผนท้องถิ่นระดับอำเภอและระดับจังหวัดเป็นผู้พิจารณากิจกรรมโครงการที่เกินขีดความสามารถของ อปท. จึงจะโอนให้อยู่ในแผนพัฒนาจังหวัด ทว่าในทางปฏิบัติยังไม่มีการประสานแผนกันมากนักโดยเฉพาะแผนในระดับตำบลกับระดับอำเภอที่จะเชื่อมต่อกับแผนของ อปท.

3) ปัญหาความล่าช้าของระบบราชการ

ปัญหาความล่าช้าของระบบราชการนับเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเกิดการบูรณาการได้ไม่เต็มที่ ถึงแม้ว่าเจตนารมณ์ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 คือ การทำให้ระบบราชการมีความรวดเร็วตอบสนองปัญหาของประชาชนอย่างทันท่วงที แต่ในทางปฏิบัติพบว่า ระบบราชการยังมีความล่าช้า ด้วยเหตุผลที่องค์กรราชการยังมีขนาดใหญ่จากจำนวนฝ่ายทำงานและขั้นตอนการทำงานที่ซับซ้อน โดยเฉพาะการร่วมทำงานกับหน่วยงานภายนอก ถึงแม้จะเป็นหน่วยงานราชการเช่นเดียวกัน แต่ต่างกรม/กระทรวงที่สังกัด ทำให้การดำเนินการมีความล่าช้า เพราะความไม่ชัดเจนในกฎระเบียบหรืออำนาจหน้าที่ที่ต้องให้ความร่วมมือกัน ดังตัวอย่างเช่น การจัดทำกิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดที่ต้องมี 2 หน่วยงานร่วมงานขึ้นไป แต่ละหน่วยงานจะต้องพิจารณาจากกฎระเบียบหรือคำสั่งของกรม/กระทรวงของตนเองก่อนว่าได้ระบุอำนาจหน้าที่ให้ปฏิบัติงานกรณีนี้ได้หรือไม่ ซึ่งต้องใช้เวลานานจนส่งผลให้การทำกิจกรรมโครงการเชิงบูรณาการไม่ทันกาลตามปฏิทินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด หรือปัญหาเรื่องการไม่สามารถใช้พื้นที่ที่ต้องการพัฒนาเป็นกิจกรรมโครงการได้ ด้วยเหตุผลหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ (เช่น กรมป่าไม้ กรมเจ้าท่า กรมที่ดิน กรมธนารักษ์) ไม่สามารถอนุมัติการใช้พื้นที่ได้ หรือต้องมีขั้นตอนการขออนุมัติที่ต้องใช้เวลาหรืออำนาจระดับคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

4) ปัญหาขาดข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการเขียนกิจกรรมโครงการ

ในการเขียนโครงการในลักษณะบูรณาการนั้น รายละเอียดเนื้อหาของโครงการมีความเกี่ยวข้องกับองค์ความรู้หลายด้าน ซึ่งต้องอาศัยหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ อาทิเช่น การจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค เนื้อหาของโครงการจะต้องเกี่ยวข้องกับองค์ความรู้เรื่องภูมิศาสตร์ของแหล่งน้ำและทางเดินของน้ำ พื้นที่รับน้ำ คุณภาพของน้ำ พื้นที่การเกษตร ผังเมือง การใช้น้ำของเกษตรกรและประชากร ฯลฯ ซึ่งหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญองค์ความรู้ดังกล่าวจะต้องร่วมกันให้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์จนเกิดเป็นโครงการที่สามารถปฏิบัติจริงได้ แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดเรื่องเวลา บุคลากร และความล่าช้าของระบบราชการดังกล่าวข้างต้น ทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้ข้อมูลหรือองค์ความรู้อันเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้โครงการได้รับการอนุมัติงบประมาณ เป็นต้น

5) ความซ้ำซ้อนและขาดความเชื่อมโยงของกิจกรรมโครงการ

แม้แผนพัฒนาจังหวัดจะได้รับการอนุมัติงบประมาณเรียบร้อยแล้ว แต่ยังพบปัญหาว่า กิจกรรมโครงการในแผนฯ มีความซ้ำซ้อนและขาดความเชื่อมโยงกัน อาทิเช่น ในบางโครงการแม้มีจุดประสงค์ที่สามารถเชื่อมโยงต่อยอดกันตามหลักการ “ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ” แต่ทว่าเมื่อพิจารณาในเชิงพื้นที่แล้ว ไม่สามารถต่อยอดกันได้ เนื่องจากพื้นที่ไม่ได้เชื่อมต่อกัน หรือลักษณะปัญหาและความต้องการของพื้นที่แตกต่างกัน หรือบางโครงการมีความซ้ำซ้อน เช่น มีเป้าประสงค์เดียวกันแต่แยกกิจกรรมโครงการหรือแยกหน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นจากไม่มีระบบตรวจสอบความซ้ำซ้อนและการพิจารณาความเชื่อมโยงของกิจกรรมโครงการ ซึ่งต้นตอของปัญหานี้สามารถเชื่อมโยงไปถึงเรื่องการขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำแผนได้เช่นกัน

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในเชิงพื้นที่ดังเช่นในกรณีของกลุ่มลำไยแปลงใหญ่แม่ทาหรือกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายพญาอุต จะพบว่ามีกิจกรรมโครงการที่มีลักษณะเชิงบูรณาการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่การเกษตรทั้ง 2 แห่ง และมีความพยายามเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมพัฒนาแหล่งน้ำและส่งเสริมการผลิตทางการเกษตร แต่กิจกรรมโครงการเหล่านั้นไม่ได้เกิดขึ้นตามแผนพัฒนาจังหวัด แต่เกิดจากแผนปฏิบัติ

งานหรือนโยบายเฉพาะของหน่วยงาน อันเป็นงานตามหน้าที่ (function) ของหน่วยงานที่ทำงานในพื้นที่เท่าที่พอจะเชื่อมโยงเพื่อพัฒนาพื้นทีร่วมกันได้ ซึ่งมีลักษณะของการเชื่อมโยงตามการร้องขอของเกษตรกรหรือเจ้าหน้าที่จากเกษตรอำเภอที่ทำงานคลุกคลีกับเกษตรกรหน่วยงานที่เข้ามาร่วมดำเนินการไม่ได้เข้าไปร่วมกันศึกษาจากพื้นที่ว่าปัญหาคืออะไร และร่วมกันคิดว่าแต่ละหน่วยงานจะมีกิจกรรมหรือโครงการไปช่วยแก้ไขปัญหานั้นๆ หรือพัฒนาพื้นที่ให้ดีขึ้นตามหลักของการบูรณาการที่ควรจะเป็น

การทบทวนข้อกฎหมาย ระเบียบ และวิธีการ/กระบวนการที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณของจังหวัดลำพูน และข้อค้นพบด้านปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในบทนี้ นำไปสู่การที่คณะนักวิจัยได้สร้างแนวทางการพัฒนา**กลไกและกระบวนการวางแผนระดับจังหวัดและการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร โดยคณะนักวิจัยเห็นควรว่าต้องเริ่มจากจัดตั้งองค์กรบูรณาการ**ที่จะขับเคลื่อนการพัฒนากลไกและกระบวนการฯ ดังกล่าว จนสามารถสรุปเป็นบทเรียนและตัวแบบ (model) สำหรับการวางแผนระดับจังหวัดและการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในปั้นปลาย

บทที่ 3

องค์กรบูรณาการระดับจังหวัดเกี่ยวข้องการการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัดลำพูน

3.1 องค์กรบูรณาการระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องการการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัดลำพูนที่มีอยู่เดิม

จังหวัดลำพูนมีองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการเพื่อพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดที่สำคัญ 2 องค์กร คือ **คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดลำพูน (ก.บ.จ.ลำพูน)** และ**คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจจังหวัดลำพูน (กรอ.จ.ลพ.)** โดย **กรอ.จ.ลพ.** จะมีการประชุมระหว่างภาครัฐและเอกชนทุกเดือนเพื่อสะท้อนปัญหาและเสนอแนวทางการพัฒนาจังหวัดร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพิจารณากิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดต่อไป ในขณะที่ **ก.บ.จ.ลำพูน** จะเป็นองค์กรพิจารณากิจกรรมโครงการต่างๆ ที่เสนอมาจากทุกภาคส่วนในพื้นที่จังหวัดลำพูน และร่วมกันประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเป็นแผนพัฒนาจังหวัดในที่สุด นอกจากนี้ จังหวัดลำพูนยังมี**สภาเกษตรจังหวัดลำพูน** ที่เป็นองค์กรบูรณาการที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ไปสู่การจัดทำนโยบายด้านการเกษตรระดับชาติ

3.1.1 โครงสร้างหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จังหวัดลำพูน

คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) คือ กลไกสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในฐานะที่เป็นคณะผู้พิจารณาร่างแผนพัฒนาจังหวัดที่มาจากภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เป็นแผนพัฒนาฯ ที่สมบูรณ์ ก่อนที่จะถึงขั้นตอนส่งต่อให้คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) พิจารณาเห็นชอบ โดยโครงสร้างของ ก.บ.จ. ลำพูน เกิดขึ้นตามกรอบพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2551 มาตรา 10 ที่ระบุโครงสร้างของ ก.บ.จ. ประกอบด้วย

1) **ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ**
2) **รองผู้ว่าราชการจังหวัดทุกคน เป็นกรรมการ**
3) **ผู้แทนหัวหน้าส่วนราชการที่มีสำนักงานอยู่ในจังหวัด เป็นกรรมการ**
4) **ผู้แทนรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการอยู่ในจังหวัด เป็นกรรมการ**
5) **ผู้แทนหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีสำนักงานอยู่ในจังหวัด เป็นกรรมการ**
6) **ผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการ**
7) **ผู้แทนภาคประชาสังคม เป็นกรรมการ**
8) **ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัด และประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นกรรมการ**
9) **หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ**

อย่างไรก็ตาม จังหวัดลำพูนได้แต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มย่อยเพื่อขับเคลื่อนการทำแผนพัฒนาจังหวัดอย่างครอบคลุมมิติปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ในนาม**คณะกรรมการกลุ่มภารกิจ**

เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จังหวัดลำพูน ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 คณะกรรมการกลุ่มภารกิจเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จังหวัดลำพูน

ลำดับ	กลุ่มภารกิจคณะกรรมการ	ที่ปรึกษา/ประธาน/เลขานุการ
1	ด้านเศรษฐกิจ	• ที่ปรึกษา: รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่รับผิดชอบภารกิจงานด้านเศรษฐกิจ • ประธาน: พาณิชย์จังหวัด • เลขาฯ: นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ
2	ด้านสังคม	• ที่ปรึกษา: รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่รับผิดชอบภารกิจงานด้านสังคม • ประธาน: พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด • เลขาฯ: หัวหน้ากลุ่มพัฒนายุทธศาสตร์ สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
3	ด้านความมั่นคง	• ที่ปรึกษา: รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่รับผิดชอบภารกิจงานด้านบริหารและความมั่นคง • ประธาน: ปลัดจังหวัด • เลขาฯ: ป้องกันจังหวัด
4	ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	• ที่ปรึกษา: รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่รับผิดชอบภารกิจงานด้านเศรษฐกิจ • ประธาน: ผอ.สนง.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด • เลขาฯ: ผอ.ส่วนยุทธศาสตร์ สนง.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
5	คณะทำงานฝ่ายเลขานุการ	• ที่ปรึกษา: หัวหน้าสำนักงานจังหวัด • ประธาน: พาณิชย์จังหวัด • เลขาฯ: ผอ.กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลฯ สำนักงานจังหวัด

ที่มา: คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด 4 ปี รอบใหม่ (พ.ศ. 2561-2564) โดยกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำพูน (สำนักงานจังหวัดลำพูน, 2559(ข))

กลุ่มภารกิจ/คณะกรรมการทั้ง 4 ชุดแรก มีหน้าที่ดำเนินการเหมือนกันดังนี้

1) ดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ภายใต้กลุ่มภารกิจที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และแนวทางที่จังหวัดมอบหมาย
2) นำข้อมูลทั่วไปในส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องโดยใช้ข้อมูลย้อนหลัง 4 ปี มาวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค (SWOT) ให้เชื่อมโยงเหตุและผล และการทบทวนยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมายในระยะ 4 ปี และกลยุทธ์ในการขับเคลื่อน เพื่อประกอบการทบทวนและจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน 4 ปี รอบใหม่ (พ.ศ. 2561-2564)
3) พิจารณาจัดทำแผนงาน/โครงการในระยะ 4 ปี ที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทางในรูปแบบห่วงโซ่คุณค่า (value chain) และเน้นการให้ความสำคัญกับปัญหาและความต้องการในพื้นที่
4) สนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจ แผนงาน/โครงการตามนโยบายรัฐบาลโดยกระบวนการมีส่วนร่วมตามกลไก “ประชารัฐ” ตามความเหมาะสม

5) พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน (เพิ่มเติม) เน้นการมีส่วนร่วมที่มาจากทุกภาคส่วนแบบกลไก “ประชารัฐ” ตามความเหมาะสม
6) ปฏิบัติงานและสนับสนุนภารกิจอื่นๆที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน หรือ ก.บ.จ.ลำพูน

และคณะทำงานฝ่ายเลขานุการมีภาระหน้าที่ดังนี้

1) สนับสนุนข้อมูลยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำพูน กรอบแนวทางการพัฒนาที่ ก.บ.จ.ลำพูนกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และที่เกี่ยวข้องให้แก่กลุ่มภารกิจ
2) ประสานงานส่วนราชการประจำจังหวัดลำพน อำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้แก่กลุ่มภารกิจ
3) วิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่มภารกิจ เพื่อนำเสนอต่อ ก.บ.จ.ลำพูน
4) ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกลุ่มภารกิจ
5) ปฏิบัติงานและสนับสนุนภารกิจอื่นๆที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน หรือ ก.บ.จ. ลำพูน

3.1.2 คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจจังหวัดลำพูน (กรอ.จ.ลพ.)

คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) จัดตั้งขึ้นในสมัยรัฐบาลของพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เมื่อปี พ.ศ. 2524 โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นฝ่ายเลขานุการ และมีคณะกรรมการที่มาจากภาครัฐและภาคเอกชน อันประกอบด้วยรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจและหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ส่วนกรรมการภาคเอกชนประกอบด้วยผู้แทนจาก 3 สถาบัน คือ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย หลังจากนั้นกลไก กรอ. ได้ขยายออกไปสู่ส่วนภูมิภาค ซึ่งนาไปสู่การจัดตั้ง กรอ. จังหวัด มีกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงาน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และมีคณะกรรมการประกอบด้วยส่วนราชการภาครัฐและภาคเอกชน มีหน้าที่ร่วมกันเสนอแนะนโยบาย แนวทางและมาตรการทั้งในด้านการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัด

สำหรับโครงสร้างคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจจังหวัดลำพูน (กรอ.จ.ลพ.) ประกอบด้วย

ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน	**ประธาน**
ประธานสภาอุสาหกรรมจังหวัดลำพูน	**กรรมการ**
ประธานธนาคารจังหวัดลำพูน	**กรรมการ**
คลังจังหวัดลำพูน	**กรรมการ**
พาณิชย์จังหวัดลำพูน	**กรรมการ**
อุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน	**กรรมการ**
เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน	**กรรมการ**
ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำพูน	**กรรมการ**
ท่องถิ่นจังหวัดลำพูน	**กรรมการ**
ประชาสัมพันธ์จังหวัดลำพูน	**กรรมการ**
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐกิจ	**กรรมการ**
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคม	**กรรมการ**
ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคลำพูน	**กรรมการ**
หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำพูน	**กรรมการและเลขานุการ**

ภารกิจหน้าที่หลักของคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจจังหวัดลำพูน (กรอ.จ.ลพ.) มีดังนี้

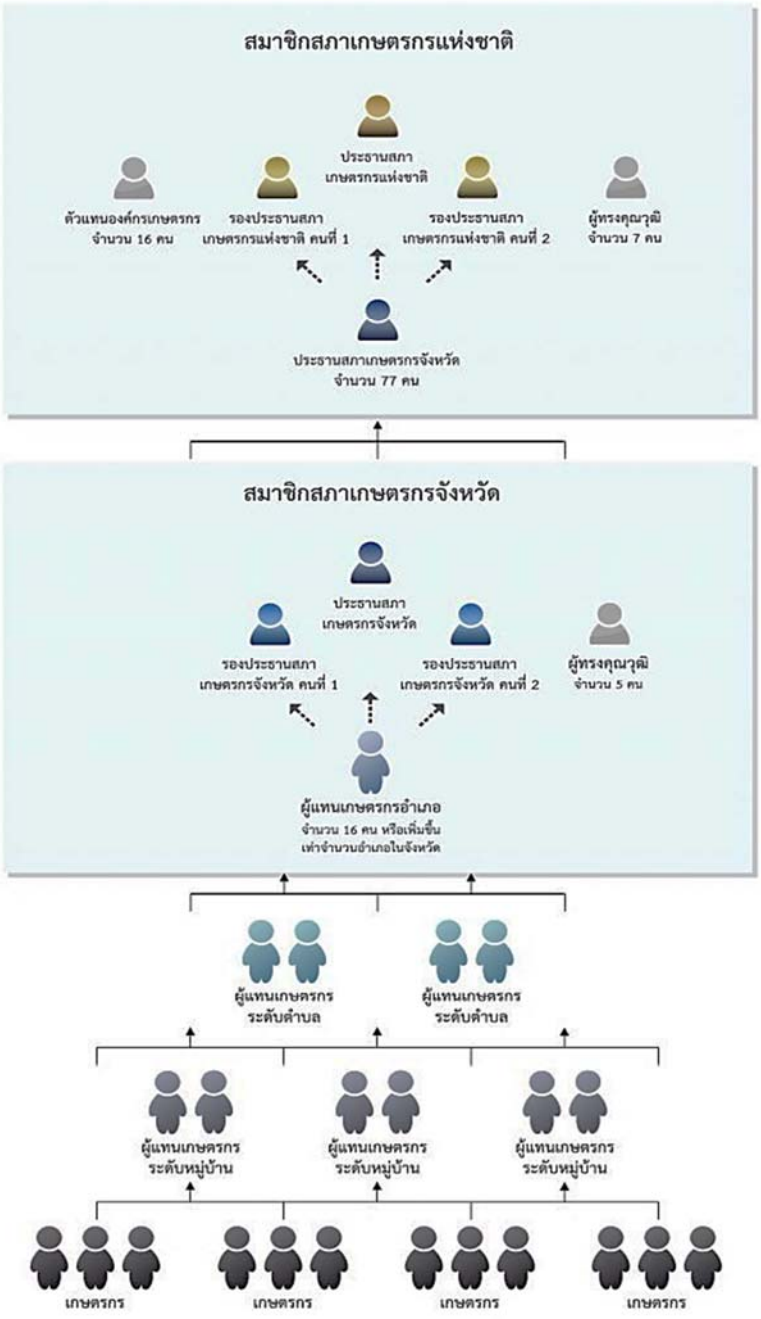
1) เสนอประเด็นปัญหาและความต้องการอย่างสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของนโยบายระดับชาติ โดยมุ่งเน้นประโยชน์แก่ประชาชนเป็นหลัก มีความโปร่งใส ไม่ทุจริตคอร์รัปชั่น ไม่ผูกขาดและเป็นธรรมกับผู้ประกอบการ
2) ประเด็นข้อเสนอควรต้องบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานระหว่างภาคเอกชนให้เป็นเอกภาพ โดยประเด็นข้อเสนอต้องขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับภาพรวมเชื่อมโยงไปสู่ภูมิภาคด้วย เช่น การค้าและการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ การขับเคลื่อนอุตสาหกรรม การส่งเสริมการท่องเที่ยว การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ และการแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ เป็นต้น
3) ภาครัฐร่วมกับภาคเอกชน พิจารณาจัดระบบติดตามผลการดาเนินงานร่วมกับหน่วยงาน ที่รับผิดชอบเรื่องตามที่ภาคเอกชนเสนอ เพื่อให้การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

3.1.3 สภาเกษตรกรจังหวัดและบทบาทการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

นอกจากองค์กรบูรณาการที่จังหวัดลำพูนได้จัดตั้งขึ้น คณะนักวิจัยพบว่า สภาเกษตรกรจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นองค์กรที่รัฐจัดตั้งขึ้น โดยมุ่งการสร้างเครือข่ายสมาชิกสภาที่มาจากเกษตรกรในพื้นที่ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด จนถึงระดับประเทศ เพื่อเป็นอีกช่องทางในการเสนอปัญหาและความต้องการในระดับพื้นที่อย่างแท้จริง ขึ้นไปสู่การรับฟังและพิจารณาของผู้ออกนโยบายระดับประเทศ ดังนั้น สภาเกษตรจังหวัดจึงเปรียบเป็นองค์กรบูรณาการองค์กรหนึ่งที่บูรณาการความต้องการของเกษตรกรให้สอดคล้องกับการวางแผนพัฒนาตั้งแต่ในระดับชาติลงมา

การจัดตั้งสภาเกษตรกรแห่งชาติ สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 84(8) ประกอบมาตรา 303(1) ได้บัญญัติให้รัฐจัดทำกฎหมายว่าด้วยสภาเกษตรกรให้แล้วเสร็จภายใน

หนึ่งปี เพื่อสนับสนุนให้มีสภาสำหรับเกษตรกร ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนเสริมสร้างสมานฉันท์ของเกษตรกรทั้งประเทศ ทำให้เกษตรกร มีความเข้มแข็ง มีการรวมตัวกัน และสร้างเครือข่ายเกษตรกร นอกจากนี้เกษตรกรสามารถจัดทำแผนแม่บทเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา กำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการ และสภาพปัญหาอันแท้จริง รวมทั้งให้เกษตรกรได้รับการพัฒนา**ส่งเสริม**ให้ได้รับความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรกรรมด้านต่างๆ ในการนี้ โดยโครงสร้างหน้าที่ของสภาเกษตรกรจังหวัดและบทบาทการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแสดงดังรูปที่ 3.1

ที่มา : สภาเกษตรกรแห่งชาติ

รูปที่ 3.1 โครงสร้างหน้าที่ของสภาเกษตรกรจังหวัดและบทบาทการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. 2553 กำหนดให้มีสภาเกษตรกรแห่งชาติ ประกอบด้วยสมาชิกดังต่อไปนี้

1) ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดเป็นสมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติโดยตำแหน่ง
2) สมาชิกซึ่งสมาชิกตาม (1) เลือกจากตัวแทนองค์กรเกษตรกรด้านพืช ด้านสัตว์ ด้านประมง และด้านเกษตรกรรมอื่น ๆ จำนวนสิบหกคน โดยกระจายตามความสำคัญและครอบคลุมสาขาอาชีพเกษตรกรรมในแต่ละด้าน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สภาเกษตรกรแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
3) สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสมาชิกตาม (1) และ (2) เลือกจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านเกษตรกรรม จำนวนเจ็ดคน โดยมาจากด้านพืช ด้านสัตว์ และด้านประมง อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สภาเกษตรกรแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สมาชิกตาม (2) ต้องเป็นสมาชิกขององค์กรเกษตรกรที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงาน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่สภาเกษตรกรแห่งชาติกำหนด

ทั้งนี้สภาเกษตรกรแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดนโยบายการส่งเสริม และการพัฒนาความเข้มแข็งแก่เกษตรกร และองค์กรเกษตรกร ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การผลิต การแปรรูป การตลาด และการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม
2) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดนโยบาย และแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ระบบวนเกษตร ระบบเกษตรธรรมชาติ ระบบไร่นาสวนผสม ระบบเกษตรอินทรีย์ และเกษตรกรรมรูปแบบอื่น
3) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร การพัฒนาเกษตรกรรม รวมทั้งการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4) เสนอแผนแม่บทต่อคณะรัฐมนตรี
5) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริม และสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านพันธุธรรมพืช และสัตว์ท้องถิ่น ผลผลิตทางเกษตรกรรม และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการแปรรูปผลผลิตทางเกษตรกรรม
6) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดแนวทางการประกันความเสี่ยงของราคา และผลผลิตทางเกษตรกรรม รวมทั้งการกำหนดสวัสดิการให้แก่เกษตรกร
7) เสริมสร้างความร่วมมือ และประสานงานกับภาครัฐ และเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อพัฒนาเกษตรกรรม
8) พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร และองค์กรเกษตรกร
9) ให้ความเห็นต่อนโยบาย กฎหมาย หรือข้อตกลงที่เกี่ยวข้อง และมีผลกระทบต่อเกษตรกร
10) ให้คำปรึกษาและข้อแนะนำแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร และตามที่สภาเกษตรกรจังหวัดเสนอ
11) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือที่ปรึกษาตามความจำเป็น
12) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

จากปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่ไม่มีการบูรณาการระดับพื้นที่ดังกล่าวไว้ในบทที่ 2 คณะนักวิจัยมีข้อสังเกตว่า สาเหตุสำคัญของปัญหาดังกล่าว คือ องค์กรบูรณาการระดับจังหวัดที่มีอยู่เดิม ดังเช่น กรอ.ลพ. ไม่ได้เสนอปัญหาและความต้องการ (ด้านน้ำ

เพื่อการเกษตร) ในวาระการประชุมอย่างเชื่อมโยงในลักษณะต่อยอดกันกับหน่วยงานอื่นและพัฒนาขึ้นในพื้นที่เดียวกัน เพียงแต่เสนอปัญหาเฉพาะพื้นที่หน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ อาทิเช่น กิจกรรมการสร้างถนน ซ่อมแซม คลองชลประทาน ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ เป็นต้น ในขณะที่ ก.บ.จ.ลำพูน ในฐานะองค์กรที่จะต้องเสนอ พิจารณา กลั่นกรองกิจกรรมโครงการที่หน่วยงานต่างๆ เสนอมาให้เกิดการบูรณาการเชิงพื้นที่ภายใต้แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) (ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดการบูรณาการเชิงพื้นที่และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าในบทที่ 4) ยังเป็นการบูรณาการในลักษณะ “จับใส่กล่องบูรณาการ” กล่าวคือ พิจารณากิจกรรมโครงการต่างๆ เป็นไปในลักษณะจับใส่กล่องตามยุทธศาสตร์และหาความเชื่อมโยงเนื้อหา (ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า) ตามลักษณะของโครงการที่เห็นว่าเชื่อมโยงกันด้านเนื้อหาได้ แต่ในเชิงพื้นที่แล้วยังไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้

3.2 การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการด้านน้ำเพื่อการเกษตรที่โครงการวิจัยได้พัฒนาขึ้น

แม้ว่าจังหวัดลำพูนจะมีองค์กรบูรณาการที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการถึง 2 องค์กร อย่างไรก็ตาม **คณะนักวิจัยเล็งเห็นว่าโครงสร้างหน้าที่ของทั้ง 2 องค์กร เป็นองค์กรบูรณาการในภาพรวมของจังหวัด ยังไม่มีองค์กรที่บูรณาการในเรื่องน้ำเพื่อการเกษตรโดยเฉพาะ** ดังนั้น คณะนักวิจัยจึงดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ขึ้นมา เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดด้านน้ำเพื่อการเกษตรโดยตรง

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในลำดับแรก คือ **“คณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ” เพื่อเป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ในการขับเคลื่อนโครงการฯ** ที่ประกอบด้วย **1) หน่วยงานที่มีศักยภาพสามารถดำเนินการในโครงการพื้นที่นำร่อง** (หน่วยงานในพื้นที่นำร่องที่สามารถให้ข้อมูลเชิงพื้นที่ การออกแบบและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการชลประทาน และสามารถปฏิสัมพันธ์กับราษฎรในพื้นที่ได้) **2) หน่วยงานในพื้นที่** (เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำ) ที่จะสะท้อนปัญหาและความต้องการของพื้นที่ได้อย่างชัดเจน และ **3) หน่วยงานประสานงาน** (เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำพูน และคณะนักวิจัย) ผู้ที่จะเป็นแกนกลางในการเชื่อมโยงให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน **โดยการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานจะเริ่มต้นจากการที่คณะนักวิจัยของโครงการในพื้นที่กับคณะนักวิจัยส่วนกลางได้เข้าพบหน่วยงานที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดโครงการนำร่อง** ดังแสดงรายละเอียดของกิจกรรมการที่ดำเนินการในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ขั้นตอนการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการนำร่องในระดับพื้นที่เพื่อจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ

ลำดับ	กิจกรรมที่ดำเนินการ	ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม
1	แนะนำโครงการวิจัยต่อสำนักงานจังหวัดลำพูน	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และการพัฒนาจังหวัดลำพูน รับฟังแนวทางการทำงานของโครงการวิจัย และชี้ให้เห็นถึงปัญหาด้านโครงสร้างของระบบราชการ และปัญหาทางการเกษตรและแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดลำพูน เช่น ขาดการพัฒนาแหล่งน้ำ การก่อสร้างถนนจำนวนมาก เป็นต้น
2	แนะนำโครงการวิจัยต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน (อบจ.ลำพูน)	อบจ.ลำพูน รับฟังแนวทางการทำงานของโครงการวิจัย ชี้ให้เห็นถึงปัญหาในพื้นที่จังหวัดลำพูน (โดยเฉพาะปัญหาด้านน้ำ) และให้ข้อมูลเรื่องโครงการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการทรัพยากรน้ำจังหวัดลำพูนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลน้ำ แต่ยังขาดระบบซอฟแวร์และฮาร์ดแวร์ในการจัดตั้ง
3	แนะนำโครงการวิจัยต่อโครงการชลประทานลำพูน	โครงการชลประทานลำพูน รับฟังแนวทางการทำงานของโครงการวิจัย และให้ข้อมูลเรื่องการจัดทำแผนโครงการและของบประมาณจากส่วนกลาง โดยมีงบประมาณจากกรมชลประทานแล้ว ดังนั้นจึงไม่ได้มีโครงการภายใต้งบประมาณของจังหวัด คณะนักวิจัยยังเห็นว่า ตัวแทนโครงการชลประทาน ยังไม่มีความเข้าใจในงานของโครงการวิจัยฯมากนัก
4	แนะนำโครงการวิจัยต่อสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน	หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูนและตัวแทนจากสำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน รับฟังแนวทางการทำงานของโครงการวิจัย โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดฯ ชี้ให้เห็นถึงปัญหาทางการเกษตรของจังหวัดลำพูน และให้ข้อมูลเรื่องเกษตรแปลงใหญ่ กรณียกกลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ตำบลหากาศ ที่ประสบผลสำเร็จในระดับดีเป็นตัวอย่างโครงการแบบบูรณาการ
5	แนะนำโครงการวิจัยต่อฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 (ฝายหนองสลีก)	หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ ๒ รับฟังแนวทางการทำงานของโครงการวิจัย ให้ข้อมูลเรื่องวิธีการส่งน้ำของฝายหนองสลีก พื้นที่การเกษตรที่รับน้ำ และการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายหนองสลีก ชาวบ้านตำบลบ้านเรือน อำเภอป่าซาง
6	แนะนำโครงการวิจัยต่อผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน	ผู้ว่าราชการ รับทราบและทำความเข้าใจกับโครงการวิจัยฯ และแสดงความเห็นด้วยกับการพัฒนาแหล่งน้ำในจังหวัดลำพูน โดยผู้ว่าราชการ มีความสนใจการพัฒนาแหล่งน้ำที่เป็นโครงการพระราชดำริเป็นพิเศษ
7	แนะนำโครงการวิจัยต่อกลุ่มงานยุทธศาสตร์และการพัฒนาจังหวัดลำพูน	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และการพัฒนาจังหวัด รับฟังแนวทางการทำงานของโครงการวิจัย และเสนอว่า พื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ในตำบลหากาศเป็นพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาอยู่แล้ว จึงเสนอให้คณะนักวิจัยเลือกพื้นที่ยังไม่ได้รับการพัฒนามาเป็นชุดโครงการนำร่อง
8	แนะนำโครงการวิจัยต่อสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน	เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์รับฟังแนวทางการทำงานของโครงการวิจัย และชี้ให้เห็นถึงปัญหาทางการเกษตรที่ทางชาวบ้านเผชิญอยู่ เช่น

ตารางที่ 3.2 ขั้นตอนการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการนำร่องในระดับพื้นที่เพื่อจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ

ลำดับ	กิจกรรมที่ดำเนินการ	ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม
		อ่างเก็บน้ำไม่มีประสิทธิภาพในการการกักเก็บน้ำ สินค้าล้นตลาด สัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่มีปัญหา เป็นต้น
9	การจัดประชุมใหญ่โดยสำนักงานจังหวัดลำพูน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธาน และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม	ผู้ว่าราชการ และคณะนักวิจัยชี้แจงแนวทางการทำงานของโครงการวิจัย มีคำสั่งให้จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการฯ 1 ชุดและคณะทำงาน 3 ชุด เพื่อช่วยขับเคลื่อนการทำงานของโครงการวิจัยฯ

โครงการวิจัยฯ ได้ดำเนินการเพื่อนำไปสู่การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดลำพูน โดยคณะนักวิจัยได้เข้าพบหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ดังเช่น สำนักงานจังหวัดลำพูน องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน โครงการชลประทานลำพูน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน เพื่อแนะนำและชี้แจงการดำเนินงานของโครงการวิจัยฯ จากนั้นนักวิจัยได้เข้าพบผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเพื่อแนะนำและชี้แจงการดำเนินงานของโครงการวิจัยฯ โดยละเอียด

ในการนี้ ด้วยอาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี นักวิจัยของโครงการมีความสนิทสนมกับท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นการส่วนตัวเนื่องจากเคยเข้ารับการศึกษาในระดับปริญญาโทร่วมกัน ทำให้สามารถติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าในการดำเนินงานของโครงการวิจัยเพื่อเติมอย่างไม่เป็นทางการอย่างต่อเนื่องตลอดจนร้องขอความกรุณาให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนได้จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดตั้งคณะทำงานดังกล่าว โดยในเบื้องต้นคณะนักวิจัยได้เรียนขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเพื่อให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเป็น 2 ชุด คือ คณะกรรมการอำนวยการและคณะทำงาน และได้ร้องขอให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธานคณะกรรมการในชุดที่ 1 คือคณะกรรมการอำนวยการ ซึ่งก็ได้รับการตอบรับจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นอย่างดียิ่ง โดยท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนได้เรียกประชุมเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 ครั้ง การประชุมครั้งที่ 1 เป็นการประชุมเพื่อเปิดตัวโครงการวิจัยฯ อย่างเป็นทางการ และหารือแนวทางการจัดตั้ง“คณะกรรมการด้านน้ำเพื่อการเกษตรระดับจังหวัด” (คณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ) ตลอดจนการกำหนดพื้นที่และโครงการนำร่องเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธาน

ในการประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะนักวิจัยได้เสนอเสนอข้อมูลจากการลงพื้นที่การเกษตรและพบปะพูดคุยกับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดลำพูน (รูปที่ 3.2) ได้แก่ **1) กลุ่มเกษตรกรลำไยแปลงใหญ่ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา 2) กลุ่มเกษตรกรผู้รับน้ำฝายหนองสลีก อำเภอป่าซาง 3) กลุ่มเกษตรกรศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน บ้านสันคะยอม อำเภอเมือง 4) สำรวจพื้นที่เกษตรบริเวณคลองส่งน้ำระหว่างแม่ปิงกับแม่กวง อำเภอเมือง 5) สำรวจพื้นที่อ่างเก็บน้ำ (เหมืองแร่เก่า “ขุมเหมืองบ้านปู” และ “ขุมเหมือง SCG”) อำเภอลี้** ตลอดจนศึกษาดูงานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่กวงอุดมธาราและโครงการส่งน้ำและ

บำรุงรักษาแม่แฝก-แม่งัด จังหวัดเชียงใหม่ อันเป็นแหล่งน้ำต้นทุนของแม่น้ำปิงและแม่น้ำกวง สายน้ำหลักของพื้นที่จังหวัดลำพูน เพื่อเสนอต่อที่ประชุมเพื่อขอความเห็นจากที่ประชุมซึ่งประกอบด้วยทั้งหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการในพื้นที่ และตัวแทนภาคประชาชน ได้แลกเปลี่ยน หารือ และนำมาสู่ข้อสรุปในการจัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร

รูปที่ 3.2 ภาพกิจกรรมการลงพื้นที่เพื่อคัดเลือกพื้นที่นำร่อง

ผลการประชุมในครั้งนั้นมีข้อสรุปที่สำคัญ 2 ประการ (รูปที่ 3.3) คือ ประการที่ 1 ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตรระดับจังหวัด 4 ชุด[1] ได้แก่ 1) คณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน 2) คณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง 3) คณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ และ 4) คณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน และข้อสรุประการที่ 2 คือ การกำหนดพื้นที่โครงการนำร่องเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการจำนวน 2 แห่ง คือ การพัฒนาการนำน้ำจากขุมเหมืองบ้านปูและขุมเหมือง SCG มาใช้ในการเกษตร และการพัฒนาลุ่มน้ำกวงด้วยการสร้างประตูระบายน้ำฝายแม่ล่องน้อยและฝายบ้านยู้ในเขตอำเภอเมืองลำพูน ซึ่งรายละเอียดของคณะกรรมการแต่ละชุดที่จัดตั้งขึ้นมีดังนี้

[1] สามารถดูหนังสือแต่งตั้งคณะกรรมการด้านน้ำเพื่อการเกษตรระดับจังหวัดทั้ง 4 ชุด ในภาคผนวก ค.

1) <u>คณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน</u>

จังหวัดลำพูนได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนเพื่อแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งน้ำที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของภาคการผลิตต่างๆ ให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยโครงสร้างของคณะกรรมการ ประกอบด้วย ส่วนราชการทั้งส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ตัวแทนภาคเอกชน อาทิเช่น เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดลำพูน หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน นายอำเภอทุกอำเภอ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน นายกเทศมนตรีเมืองลำพูน ประธานหอการค้าจังหวัดลำพูน ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดลำพูน ในขณะที่เกษตรจังหวัดลำพูน ผู้อำนวยการโครงการชลประทานลำพูน เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำพูน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธานคณะกรรมการฯ และคณะนักวิจัยโครงการฯ นี้เป็นที่ปรึกษา

คณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูนมีหน้าที่หลัก คือ

1) กำหนดแนวทางและวางแผนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่จังหวัดลำพูนเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนารองรับการใช้น้ำในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และอุปโภคบริโภค รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดลำพูน
2) พิจารณาแผนงานโครงการเพื่อบูรณาการงบประมาณและเสนอขอรับการสนับสนุนจากแหล่งงบประมาณต่างๆ
3) สนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจตามนโยบายของรัฐบาลไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่
4) พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพิ่มเติมตามความเหมาะสมและจำเป็น
5) ปฏิบัติงานและสนับสนุนภารกิจอื่นๆที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนหรือคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดลำพูนแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.ลำพูน)

2) <u>คณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง</u>

โครงสร้างของคณะทำงานชุดนี้เหมือนกับคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน แต่เพิ่มคณะทำงานขึ้นมา คือ ธนารักษ์พื้นที่ลำพูน นายกเทศมนตรีตำบลลี้ นายกเทศมนตรีตำบลดงดำ เพื่อให้การทำงานในพื้นที่มีประสิทธิภาพ

คณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง มีหน้าที่ ดังนี้

1) สรุปข้อมูลปัญหาอุปสรรค พิจารณากำหนดแนวทางและแผนงานโครงการเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ภาคเกษตร และการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง
2) นำเสนอแผนงานโครงการในการบริหารจัดการน้ำต่อคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน

3) สนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจตามนโยบายของรัฐบาลไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่และสนับสนุนภารกิจอื่นๆที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน หรือคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดลำพูนแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.ลำพูน)

4) รายงานผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนและผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

3) <u>คณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ</u>

โดยพื้นฐานโครงสร้างของคณะทำงานชุดนี้มีโครงสร้างคณะทำงานเหมือนกับคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน และเพิ่มเติมคณะทำงานที่จะเอื้อต่อการทำงานในพื้นที่ คือ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน ธนารักษ์พื้นที่ลำพูน หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษา โครงการชลประทานลำพูน นายกเทศมนตรีเมืองลำพูน นายกเทศมนตรีตำบลริมปิง นายกเทศมนตรีตำบลเวียงยอง

คณะทำงานฯ ชุดนี้มีหน้าที่ ดังนี้

1) สรุปข้อมูลปัญหาอุปสรรค พิจารณากำหนดแนวทางและแผนงานโครงการในการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ

2) นำเสนอแผนงานโครงการในการบริหารจัดการน้ำต่อคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน

3) สนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจตามนโยบายของรัฐบาลไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่และสนับสนุนภารกิจอื่นๆที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนหรือคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดลำพูนแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.ลำพูน)

4) รายงานผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนและผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนทราบ

4) <u>คณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน</u>

นอกจากคณะกรรมการอำนวยการฯ ที่เปรียบเสมือนคณะกรรมการกลางที่จะคอยประสานงานและกำกับดูแลคณะทำงานในพื้นที่นำร่องทั้ง 2 ชุด ให้ดำเนินงานได้อย่างราบรื่นแล้ว จังหวัดลำพูนยังได้แต่งตั้งคณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน เพื่อสนับสนุนการดำเนินของคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลอีกด้วย โดยคณะทำงานชุดนี้ ผู้รับผิดชอบหลักคือองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน (อบจ. ลำพูน) เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีนโยบายในเรื่องการบริหารจัดการน้ำด้วยระบบสารสนเทศอยู่แล้ว

โครงสร้างของคณะทำงานประกอบไปด้วย เช่น หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำพูน ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน ท้องถิ่นจังหวัดลำพูน เกษตรจังหวัดลำพูน สถิติจังหวัดลำพูน ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำพูน เป็นคณะทำงานและมีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นคณะทำงานและเลขานุการ พร้อมด้วยผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และผู้อำนวยการกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน คณะนักวิจัยโครงการนี้ เป็นที่ปรึกษาคณะทำงานฯ

หน้าที่ของคณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน คือ

1) รวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลด้านการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน
2) สนับสนุนข้อมูลการบริหารจัดการน้ำให้แก่คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนและเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัด
3) ศึกษาและพัฒนาระบบสารสนเทศ การแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำในพื้นที่จังหวัดลำพูนตลอดจนการใช้นวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการน้ำให้เป็นระบบ
4) รายงานผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนและผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนทราบ

รูปที่ 3.3 การจัดตั้ง“คณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ”

จากคณะกรรมการ/คณะทำงานทั้ง 4 ชุดดังกล่าว คณะกรรมการอำนวยการมีลักษณะโครงสร้างหน้าที่เพื่อมองภาพรวมด้านน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดลำพูนจึงมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ส่วนคณะทำงานเกี่ยวกับโครงการนำร่องทั้ง 2 ชุด มีผู้ว่าราชการเป็นประธาน หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นเลขานุการ และกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดเป็นผู้ช่วยเลขานุการ เพื่อนำไปสู่การ

ผลักดันให้โครงการนำร่องเข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัดในปั้นปลาย ในขณะที่คณะทำงานด้านสารสนเทศฯ มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเป็นหน่วยงานำเนินการหลัก เนื่องด้วยสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานที่ต้องการสร้างศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูนอยู่ในแผนพัฒนาปีงบประมาณ 2560 – 2561 อยู่แล้ว

คณะนักวิจัยมีข้อสังเกตว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้กระบวนการการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการทั้ง 4 ชุด สำเร็จลุล่วงได้นั้น นอกจากหน่วยงานราชการในจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นน้ำเพื่อการเกษตรจะเข้าใจแนวทางการทำงานของโครงการและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับคณะนักวิจัยเป็นอย่างดีแล้ว **“บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัด (ลำพูน)”** ก็นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานทั้ง 4 ชุด เกิดขึ้นได้ กล่าวคือ การปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดจะยึดการปฏิบัติงานตามกระทรวง กรม ที่หน่วยงานสังกัดเป็นหลักมากกว่าการทำงานนอกเหนือจากภาระหน้าที่จากกระทรวง กรม (งาน function) ดังเช่นกรณีการจัดทำชุดโครงการเชิงบูรณาการ ฯ นี้ อย่างไรก็ตาม **ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนได้แสดงเจตนารมณ์ที่มุ่งมั่นในการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างชัดเจนในที่ประชุม** (จากที่ท่านมีประสบการณ์ในการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเมื่อครั้งที่ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการ) และใช้อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด (ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน) ในฐานะหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหารซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด ด้วยการสั่งการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานขึ้นมาโดยมีสำนักงานจังหวัดและกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ/คณะทำงาน จนเกิดเป็นชุดคณะกรรมการ/คณะทำงานทั้ง 4 ชุดในที่สุด นอกจากนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัด (ลำพูน) ยังทำหน้าที่ประสานงานขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เห็นว่าน่าจะมีส่วนช่วยพัฒนาโครงการนำร่องได้สำเร็จทั้งโดยการประสางานผ่านทางโทรศัพท์และการออกหนังสือราชการเพื่อขอความร่วมมือ

กล่าวโดยสรุปแล้ว องค์กรที่มีลักษณะบูรณาการของจังหวัดลำพูนที่จังหวัดลำพูนได้จัดตั้งตามระเบียบกฎหมายระดับชาติ คือ **คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดลำพูน (ก.บ.จ. ลำพูน)** และ**คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจจังหวัดลำพูน (กรอ.จ. ลพ.)** ซึ่งมีหน้าที่หลักในการบูรณาการทุกภาคส่วนในจังหวัดร่วมกันเสนอประเด็นในการพัฒนาจังหวัด โดยในท้ายที่สุด ก.บ.จ.ลำพูน จะเป็นกลไกที่จะพัฒนาความต้องการร่วมของจังหวัดเป็นกิจกรรม/โครงการในแผนพัฒนาจังหวัด อย่างไรก็ตาม ในประเด็นที่เฉพาะเจาะจงลงมาดังเช่นประเด็นน้ำเพื่อการเกษตร ย่อมต้องมีกลไกเฉพาะประเด็นด้วย ดังนั้น **คณะนักวิจัยได้พัฒนาคณะกรรมการ/คณะทำงานที่เรียกว่า “คณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ” ขึ้นมาเพื่อเอื้อต่อการขับเน้นประเด็นน้ำเพื่อการเกษตรให้ปรากฏในแผนพัฒนาจังหวัดจากการบูรณาการทั้งในแนวราบ (การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่) และบูรณาการในแนวตั้ง (การเชื่อมโยงความต้องการในระดับพื้นที่กับนโยบายระดับชาติ)** จนนำมาสู่การจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานที่เหมาะสม 4 ชุด ดังกล่าวข้างต้น

บทที่ 4

กลไกและกระบวนการวางแผนระดับจังหวัดและการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่โครงการวิจัยพัฒนาขึ้น

4.1 แนวคิดใช้ในการดำเนินการวิจัย

ในการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้เกิดลักษณะการบูรณาการทั้งในแนวราบ (การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่) และบูรณาการในแนวตั้ง (การเชื่อมโยงความต้องการในระดับพื้นที่กับนโยบายระดับชาติ) คณะนักวิจัยได้ใช้แนวคิด ดังนี้ **1) การบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า 2) การบูรณาการตามแนวคิดว่าด้วย "การบูรณาการ 4 ขั้น"**และ **3) การบูรณาการตามแนวคิดว่าด้วยเรื่อง "ระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน"**

4.1.1 การบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า

แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) เป็นแนวคิดในทางบริหารธุรกิจ Michael E. Porter เป็นผู้เริ่มเสนอแนวคิดนี้ในหนังสือเรื่อง *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior* (Porter, 1985) Porter เสนอว่า แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า คือ ลำดับของกิจกรรมต่างๆ ซึ่งผลิตภัณฑ์จะผ่านไปสู่กิจกรรมทั้งหมดในห่วงโซ่ตามลำดับ ผลิตภัณฑ์จะได้รับคุณค่าในแต่ละกิจกรรม ห่วงโซ่ของกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้ผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มมากกว่ามูลค่าของกิจกรรมทั้งหมดรวมกัน (Porter, 1985 อ้างใน จิรกา, 2552)

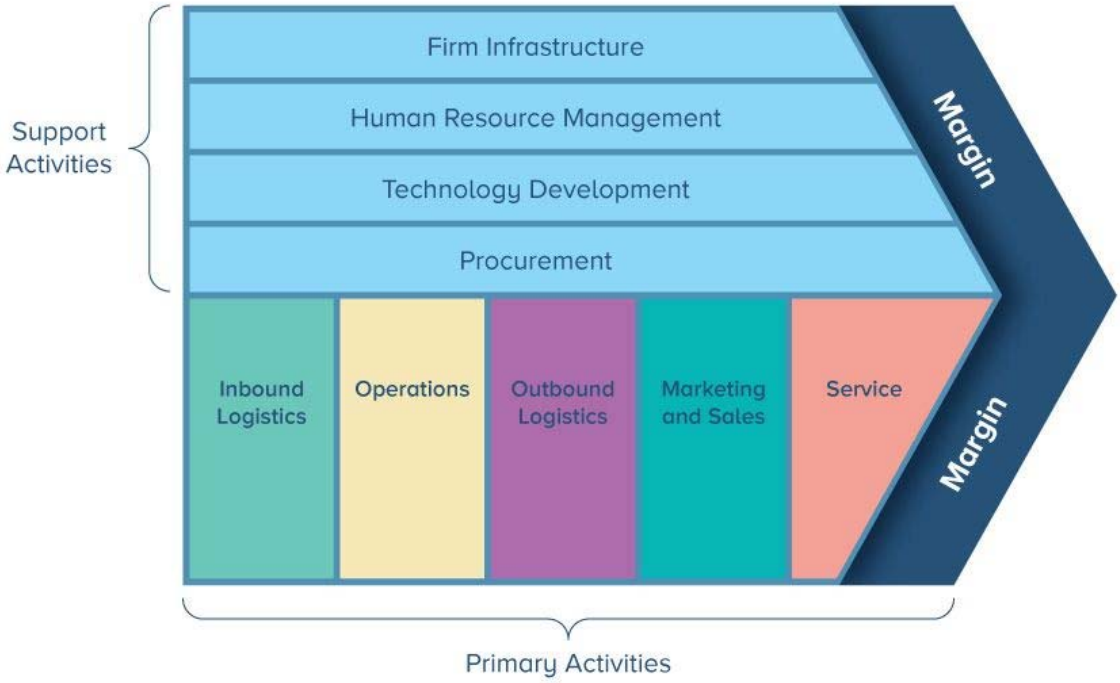
Porter มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับกิจกรรมในโซ่คุณค่า เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนในการจัดหาแหล่งวัตถุดิบ การแปรรูป ตลอดจนกระบวนการส่งมอบสินค้าและบริการ เพื่อวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนและกิจกรรม กล่าวได้ว่าห่วงโซ่คุณค่า คือการเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ ที่สร้างมูลค่าเพิ่ม ทั้งเกิดขึ้นภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้เกิดศักยภาพในการแข่งขัน (รูปที่ 4.1)

แบบจำลองห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ที่ Porter สร้างขึ้น ได้จำแนกกิจกรรมภายในองค์กรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ **กิจกรรมหลัก (Primary Activities) และกิจกรรมสนับสนุน (Support Activities)** ซึ่งทุกกิจกรรมทุกประเภทมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มกับสินค้าและบริการขององค์กร โดย 5 กิจกรรมหลักในแบบจำลองข้างต้น เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและสร้างสรรค์สินค้าและบริการ การตลาดและการขนส่งสินค้าไปยังผู้บริโภค กิจกรรมกลักของห่วงโซ่คุณค่ามี 5 กิจจกรรม ดังนี้

- Inbound Logistics เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการได้รับการขนส่ง การจัดเก็บและการแจกจ่ายวัตถุดิบ
- Operations เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนหรือแปรรูปวัตถุดิบให้ออกมาเป็นสินค้า ซึ่งเป็นขั้นตอนในการผลิต
- Outbound Logistics เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บ รวบรวม จัดจำหน่ายสินค้าและบริการไปยังลูกค้า

- Marketing and Sales เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชักจูงให้ลูกค้าให้ซื้อหรือบริโภคสินค้าและบริการ

Customer Services เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมถึงการให้บริการเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้ารวมถึงการบริการหลังการขาย

ที่มา: https://www.smartsheet.com/everything-you-need-to-know-about-value-chain-analysis (เข้าถึงเมื่อ 3 กันยายน 2561)

รูปที่ 4.1 แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ของ Michael E. Porter (1985)

กิจกรรมหลักข้างต้นจะทำงานประสานงานกันได้ดีจนก่อให้เกิดคุณค่าได้นั้นจะต้องอาศัยกิจกรรมสนับสนุน (Support Activities) จำนวน 4 กิจกรรม ซึ่งส่วนกิจกรรมสนับสนุนเหล่านี้ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้กิจกรรมหลักให้สามารถดำเนินไปได้ นอกจากนี้ กิจกรรมสนับสนุนนอกยังจะต้องทำหน้าที่สนับสนุนซึ่งกันและกันอีกด้วย กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่คุณค่าประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1) Procurement เป็นกิจกรรมในการจัดซื้อจัดหาปัจจัยต่างๆ (input) เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมหลัก
2) Technology Development เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีที่ช่วยในการเพิ่มคุณค่าให้สินค้าและบริการหรือการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีความทันสมัยและ/หรือลดต้นทุนการผลิต

3) Human Resource Management เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคล โดยเริ่มตั้งแต่วิเคราะห์ความต้องการ สรรหา และคัดลือก ประเมินผล พัฒนา ฝึกอบรม ระบบเงินเดือนและค่าจ้าง และการจัดการแรงงาน

4) Firm Infrastructure โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร ได้แก่ ระบบบัญชี ระบบหรือโครงสร้างขององค์กร การเงินและการบริหารจัดการขององค์กร ระบบสารสนเทศ และการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

นอกจากกิจกรรมสนับสนุนนอกจากจะทำหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมหลักแล้ว กิจกรรมสนับสนุนยังจะต้องทำหน้าที่สนับสนุนซึ่งกันและกันอีกด้วย ซึ่งการที่จะทำให้ห่วงโซ่คุณค่าดำเนินการเพื่อสร้างคุณค่าใขสินค้าและบริการที่ดีได้นั้น องค์กรจะต้องมีระบบสารสนเทศซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในห่วงโซ่คุณค่าที่ดี และในส่วนของการพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานการตัดสินใจและการควบคุมก็จะต้องทำหน้าที่สนับสนุนเชื่อมต่อกิจกรรมในทุกๆ องค์ประกอบของห่วงโซ่คุณค่าเป็นการสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของธุรกิจหรือองค์กร

สรุปได้ว่าแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าคือ ห่วงโซ่ของกิจกรรมที่ทำให้ผลผลิตมีคุณค่ามากกว่าผลรวมของคุณค่าในแต่ละกิจกรรม การดำเนินการตามห่วงโซ่คุณค่าให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์และการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ โดยการขจัดกิจกรรมที่ไม่จำเป็นออกไป และเพิ่มกิจกรรมที่ให้คุณค่าเพิ่มขึ้น ห่วงโซ่คุณค่ามีขอบเขตการดำเนินงานตั้งแต่ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบไปจนถึงการส่งมอบผลิตภัณฑ์ ดังนั้น กระบวนการดำเนินกิจกรรมตามห่วงโซ่คุณค่าจะต้องครอบคุลมกิจกรรม**ต้นน้ำ** อันเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการปัจจัยการผลิต **กลางน้ำ** อันเป็นกิจกรรมการผลิตผลผลิตและการจัดการผลผลิต ถึง**ปลายน้ำ** อันเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการตลาดหรือจายขายผลผลิตและการบริการลูกค้า โดยมีจุดเน้นสำคัญอยู่ที่กิจกรรมระดับปลายน้ำซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะสร้างคุณค่าในสายตาผู้บริโภคอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการดำเนินการตามห่วงโซ่คุณค่าจะต้องกำหนดผู้รับผิดชอบหรือเจ้าภาพของแต่ละกระบวนการให้ชัดเจน โดยการแยกบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยให้ชัดเจน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน (สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, มปป.)

ในภาครัฐมีการนำแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) มาใช้การร้อยเรียงภารกิจของรัฐที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงคุณค่า และการดำเนินการต่างๆ ไว้ด้วยกันภายใต้สิ่งที่เรียกว่า “การบูรณาการ” ยกตัวอย่างในการบูรณาการแผนงานโครงการในแผนพัฒนาของหน่วยงาน ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

1) การคัดเลือกผลผลิตของจังหวัด โดยพิจารณาศักยภาพของจังหวัด ทั้งด้านการเงินและที่ไม่ใช่การเงินรวมทั้งพิจารณาการมีส่วนร่วมของผู้รับผิดชอบหลัก (primary activities) และผู้รับผิดชอบกิจกรรมสนับสนุน (support activities) รวมทั้งคำนึงถึงนโยบายรัฐที่สนับสนุนและผลผลิตที่สร้างรายได้ดีให้จังหวัดในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

2) การกำหนดภาคีหลัก (key stakeholders) หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการการดำเนินงานกิจกรรมโครงการ

3) กระบวนการส่งต่อระหว่างห่วงโซ่ (chain) เพื่อเปิดช่องว่าง โดยพิจารณา supply chain ของการผลิตตั้งแต่ต้นจนถึงผู้บริโภคขั้นสุดท้าย จะเห็นกระบวนการและความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภคในขั้นต่อไป

4) จัดทำแผนพัฒนาผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการในข้อ 2 เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น และนำไป เป็นแนวทางในการจัดทำเป็นแผนพัฒนาจังหวัด

5) ภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ ร่วมพิจารณาแผนยุทธศาสตร์จังหวัด

6) จัดทำแผนพัฒนาผลผลิตเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น เพื่อนำไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อสนับสนุน กิจกรรมหลัก ในฐานะส่วนราชการมีบทบาทเป็นกิจกรรมสนับสนุน (support activities) และภาคีต่างๆที่เกี่ยวข้องในกระบวนการร่วมพิจารณาแผนพัฒนาจังหวัด (จิริกา, 2552)

ทั้งนี้องค์ประกอบของการทำ Value chain ประกอบด้วย ผู้ดำเนินการกิจกรรมหลัก (primary activity) ในแต่ละกระบวนการ เช่น ตัวอย่างผลผลิตข้าวได้แก่ เกษตรกร เปรียบเป็นกระบวนการ**ต้นน้ำ** เพราะเป็นผู้ทำการผลิตในแปลงนา ส่วนกระบวนการ**กลางน้ำและปลายน้ำ** มีภาคธุรกิจซึ่งดำเนินธุรกิจการแปรรูปเบื้องต้นหรือ อาจแปรรูปขั้นสูง เป็นผู้นำวัตถุดิบข้าวไปดำเนินการต่อ เช่น โรงสี หรือ ขนมขบเคี้ยวที่แปรรูปจากข้าว โดยกระบวนการกลางน้ำ ปลายน้ำ อาจเป็นธุรกิจที่เกิดจากการรวมกลุ่มเกษตรกร เช่น สหกรณ์ การเกษตร เป็นต้น ที่จะดูความต้องการของผู้บริโภค และหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนและกระตุ้นให้ เกิดการผลิต (จิริกา, 2552)

4.1.2 การบูรณาการตามแนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น”

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด คณะนักวิจัยเห็นว่า “การบูรณาการ” เป็นประเด็นที่จะต้องตีความ วิเคราะห์ และยกระดับแนวคิด (conceptualized) ให้สามารถโจทย์การวิจัยที่ต้องการให้เกิดการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในลักษณะบูรณาการ **โดยคณะนักวิจัยได้เสนอแนวทางการใช้แนวคิด “การบูรณาการ 4 ขั้น” ต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ** และองค์กรบูรณาการระดับจังหวัดดังเช่น**คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดลำพูน (ก.บ.จ.ลำพูน)** ตลอดจนนำมาเป็นกรอบแนวคิดร่วมกับแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) ในการวิเคราะห์ เชื่อมโยง กิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดให้มีลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่มากที่สุด

สำหรับที่มาของแนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ” นั้น สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (พ.ศ.2550) ได้ให้ความหมายของคำว่า **“บูรณาการ”** ใน 2 ความหมายด้วยกัน *ความหมายแรก* คือ การทำให้เป็นเนื้อเดียวกัน โดยรวมหรือผสมผสานส่วนต่างๆ เข้าด้วยกัน เช่น การสอนภาษาแบบบูรณาการ หมายถึงการรวมทักษะการพูด ฟัง อ่าน เขียน ไว้ในวิชาเดียวกัน ส่วนใน*ความหมายที่สอง* “บูรณาการ” หมายถึง การเชื่อมหรือประสานกับสิ่งอื่นหรือหน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียนหลายแห่งบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ที่มีรากฐานจากความเป็นไทยและนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ในขณะที่พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) พระเถระนักวิชาการได้สังเคราะห์องค์ประกอบคำว่า “บูรณาการ” ว่าเกิดจากปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ 1) หน่วยหรือองค์ประกอบ 2) ความสัมพันธ์ของหน่วยย่อยซึ่งเชื่อมโยงอิงอาศัยกันและกัน และ 3) ความครบถ้วนสมบูรณ์ที่เกิดจากการรวมตัวกันของหน่วยย่อย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะนำไปสู่ความสมบูรณ์แบบในที่สุด (พระธรรมปิฎก, 2538 และพระธรรมปิฎก, 2540) เช่นเดียว Persson นักวิชาการชาวสวีเดนที่สังเคราะห์ให้เห็นองค์ประกอบของคำว่า “บูรณาการ” ว่าเป็น การนำส่วยย่อยที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันมารวมกันโดยมีการประสานสอดคล้องกันอย่างกลมกลืนและสมดุลเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ใน 4 มิติ คือ การ

รวมตัวกัน (aggregation) ความสอดคล้อง (alignment) ความสมดุล (balance) และความสมบูรณ์ครอบคลุม (comprehensive) (Persson, 2004)

กล่าวได้ว่า การบูรณาการ หมายถึง การรวมกันของสิ่งส่วนย่อย (เช่น บุคคล กลุ่ม องค์กร รวมถึงองค์ความรู้ แนวความคิดต่างๆ) ที่เกี่ยวข้องกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ ซึ่งในระหว่างการบูรณาการร่วมกันแต่ละสิ่งส่วนย่อยเหล่านั้นจะต้องสนับสนุนเกื้อกูลกัน ขจัดจุดด้อยให้แก่กัน และยิ่งเกิดการบูรณาการจากส่วนย่อยส่วนเล็กๆ จนสามารถต่อยอดไปถึงส่วนใหญ่ได้ การบูรณาการก็จะสมบูรณ์ยิ่งๆ ขึ้น เช่น การบูรณาการเรื่องการพัฒนาระบบการศึกษาโดยให้ส่วนย่อยตั้งแต่ในระดับครอบครัว ชุมชน มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเรื่องการศึกษาของบุตรหลานตนเองสะท้อนไปสู่ระดับประเทศ ระบบการศึกษาจากกระบวนการนี้นี้ก็เกิดความรอบด้านและสมบูรณ์มากกว่าการบูรณาการจากหน่วยงานรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงอย่างเดียว

สำหรับการบริหารราชการของรัฐไทยมีการนำแนวคิดว่าด้วยการบูรณาการมาใช้อย่างจริงจังในช่วงกลางทศวรรษ 2540 เป้าหมายเพื่อการบริหารภาครัฐในเชิงรุกหรือเชิงพัฒนามากกว่าการรักษาความสงบและการแก้ปัญหาให้แก่ราษฎร โดยมุ่งเน้นให้เกิดการบูรณาการในระดับพื้นที่จังหวัดเป็นสำคัญ ดังที่ ดร. สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจในขณะนั้นได้เสนอ**ลักษณะการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา** ว่าควรมีลักษณะดังนี้

1) เป็นการบริหารเชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองเป้าหมายที่สำคัญของจังหวัด โดยการแปลงยุทธศาสตร์ของชาติไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด เปิดโอกาสให้ทุกส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัด และคณะผู้บริหารของจังหวัดมีความรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ (accountability transparency)

2) เป็นการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของการทำงาน (result - based) และมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยประสิทธิภาพในการบริหารงานของจังหวัด

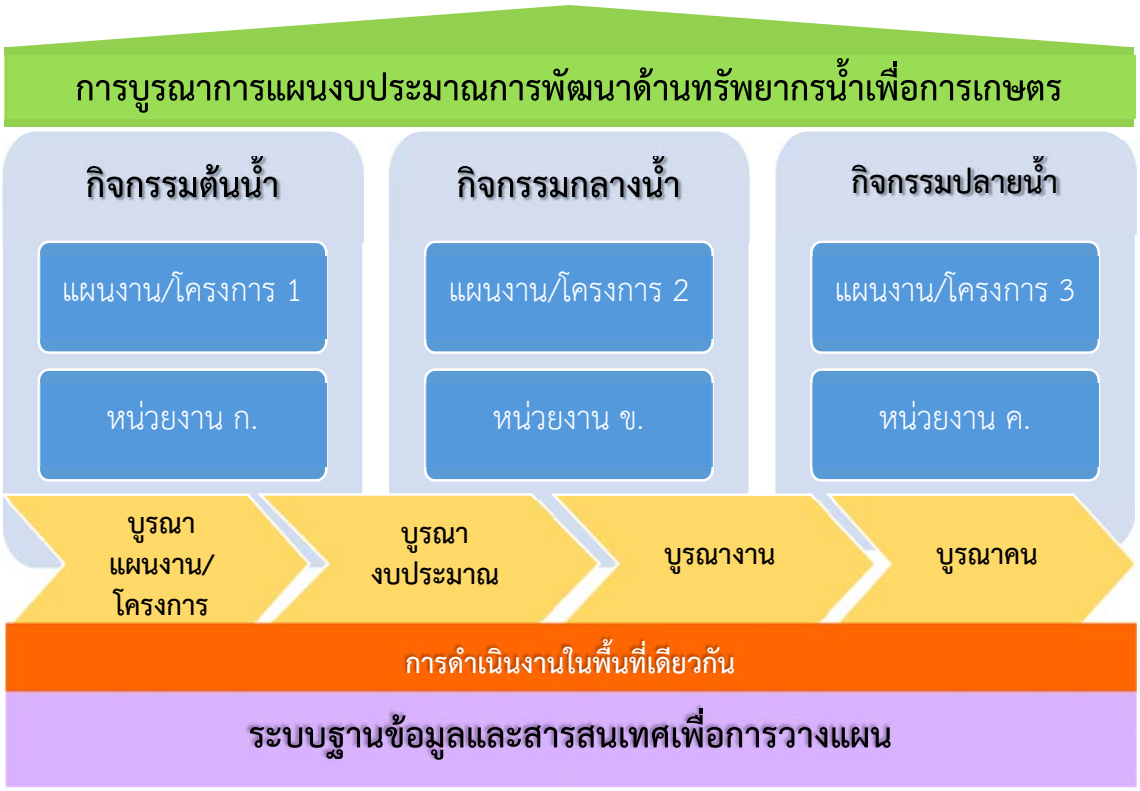
3) ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องมีคุณลักษณะที่เปรียบเสมือนผู้บริหารสูงสุดขององค์กร โดยสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายและระเบียบต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับภาระหน้าที่ที่มีอยู่ ควบคู่ไปกับการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารการพัฒนาจังหวัด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น

4) กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ มอบอำนาจการบริหารงานโดยเฉพาะการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆ ให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการแก้ไขปัญหาของประชาชนในจังหวัดได้เบ็ดเสร็จในระดับพื้นที่

(ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548)

กล่าวโดยสรุปแล้ว การบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาลกับทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติในแต่ละเขตพื้นที่ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนตามศักยภาพของแต่ละจังหวัดนั้นเอง

ในโครงการศึกษาวิจัยนี้ ต้องการเสนอแนวทางในการบูรณการแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า” (value chain) ซึ่งมีความต่อเนื่องในลักษณะ “ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ” ซึ่งกิจกรรมโครงการหนึ่งๆ นั้นไม่ได้ส่งผลประโยชน์แต่เพียงเรื่องเดียว หากแต่สามารถต่อยอดไปเป็นประโยชน์ต่อเรื่องอื่นๆ ได้ เช่น โครงการนำน้ำมาใช้ในการเกษตร ไม่เพียงแต่ได้น้ำมาใช้ในการเกษตรแล้ว ยังสามารถต่อยอดไปถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การแปรรูป และเชื่อมไปถึงการนำผลผลิตไปสู่ตลาดโดยเกษตรกรได้รับผลกำไรที่ดีที่สุด เป็นต้น โดยโครงการวิจัยนี้เห็นว่าการบูรณาการที่จะทำให้กิจกรรมโครงการเป็นไปตามแนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า” นั้น จะต้องมีลักษณะเป็นการบูรณาการ 4 ขั้นด้วยกัน (รูปที่ 4.2) กล่าวคือ

ที่มา: สังเคราะห์จากการทำงานของคณะนักวิจัย

รูปที่ 4.2 กรอบแนวคิดว่าด้วยเรื่อง “การบูรณาการ 4 ขั้น”

ใน**ขั้นที่ 1 บูรณาการแผน** คือการนำกิจกรรมโครงการของแต่ละหน่วยงานมารวมกันตามกรอบแนวคิด “ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ” เช่น การขุดอ่างเก็บน้ำเพื่อการเกษตรเป็นกิจกรรมต้นน้ำ ของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากนั้นเป็นกิจกรรมกลางน้ำ คือ การพัฒนา ส่งเสริมในกระบวนการผลิต โดยสำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด และส่งต่อถึงกิจกรรมปลายน้ำที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการตลาดของผลิตผลทางการเกษตร อันจะมีสำนักงานพานิชจังหวัด และ/หรือสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก อย่างไรก็ตาม การบูรณาการในขั้นนี้ แม้เป้าหมายของแต่ละกิจกรรมทสามารถต่อยอดใน

ลักษณะแนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า” ได้ แต่ก็ยังเป็นการทำงานแบบแยกส่วนกันทำ และงบประมาณของแต่ละกิจกรรมโครงการแยกกันกับการบริหารจัดการของแต่ละหน่วยงาน

ดังนั้นใน**ขั้นที่ 2** จึงควรมี**การบูรณาการงบประมาณ**ด้วย การที่กิจกรรมโครงการเกิดขึ้นภายใต้งบประมาณเดียวกันจะยิ่งทำให้กิจกรรมโครงการมีความต่อเนื่องกันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการจัดทำแผนงบประมาณร่วมกันจะทำให้ลดความซ้ำซ้อนของการทำงาน และเกิดความรวดเร็วในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การบูรณาการใน**ขั้นที่ 3 บูรณาการงาน** คือ การที่ผู้ปฏิบัติงานมาทำงานร่วมกันภายใต้ความเข้าใจในภาพรวมว่า กิจกรรมโครงการที่ตนเองดำเนินการอยู่นั้น มีเป้าหมายร่วมกันและต่อเนื่องกันภายใต้กรอบของแนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า” มีความเชื่อมโยงกันในลักษณะ “ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ” อันจะทำให้การดำเนินกิจกรรมโครงการมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากกว่าขั้นที่ 2 และการบูรณาการที่สมบูรณ์ควรจะเป็นการบูรณาการใน**ขั้นที่ 4 บูรณาการคน** ให้ได้ การบูรณาการในขั้นนี้ ผู้ปฏิบัติงานจะวางแบบแผนบูรณาการร่วมกัน บริหารงบร่วมกัน ทำงานในพื้นที่ร่วมกัน และผู้ดำเนินงานในระดับปฏิบัติการนั้นไม่ได้คิดว่าตนเองสังกัดหน่วยงานใด นอกจากนี้ ในการบูรณาการทุกระดับจะต้องมีตัวชี้วัดทั้งด้านการบูรณาการทำงาน (แผนงบประมาณ งาน และคน) และผลลัพธ์ของการพัฒนาในพื้นที่ เพื่อตรวจสอบความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นระยะ

4.1.3 แนวคิดว่าด้วยเรื่อง “ระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินตามแนวทางรัฐศาสตร์”

แนวคิดว่าด้วยเรื่อง “ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน” เป็นแนวคิดในทางรัฐศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องการจัดระเบียบบริหารปกครองของรัฐโดยพิจารณาจากลักษณะที่มาและที่ไปของอำนาจ ซึ่งสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับพลเมือง (ประชาชน) ผ่านหลักการบริหารราชการแผ่นดิน 3 ประการด้วยกัน ดังนี้[1]

1) หลักการรวมศูนย์อำนาจ (centralization) ที่รวมอำนาจการบริหารทั้งการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผนจัดสรรงบประมาณ และการควบคุมตรวจสอบ โดยจะมีหน่วยงานดังเช่น กระทรวง กรม และสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานในโครงการสร้างการบริหารตามหลักการนี้

2) หลักการแบ่งอำนาจ (deconcentralization) เป็นรูปแบบการบริหารปกครองโดยรัฐบาลส่วนกลาง*แบ่งอำนาจ*บางเรื่องไปสู่ระดับพื้นที่ โดยการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางไปประจำการและปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ที่เรียกว่าภูมิภาคหรือเขตปกครอง (field office) อาทิเช่น จังหวัด อำเภอ ตำบล มีจุดประสงค์เพื่อให้การบริหารงานที่คล่องตัวและทั่วถึงมากขึ้น การกระจายอำนาจลักษณะนี้ อำนาจการบริหารปกครองยังเป็นอำนาจของส่วนกลาง และประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมในการบริหารปกครอง

3) หลักการกระจายอำนาจ (decentralization) คือ หลักการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังพื้นที่หรือท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยมี 2 รูปแบบการกระจายอำนาจที่สำคัญ คือ **การกระจายอำนาจภายใต้การมอบอำนาจ (delegation)** โดยรัฐบาลส่วนกลางจะกระจายอำนาจโดยการกำหนดภารกิจเฉพาะที่ชัดเจนให้องค์กรในพื้นที่หรือองค์กรเฉพาะหน้าที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชน องค์กรกึ่งอิสระ ให้สามารถที่จะตัดสินใจและใช้อำนาจหน้าที่ภายในขอบเขตของตนได้โดยอิสระ แต่รัฐส่วนกลางยังคงมีอำนาจอยู่เหนือองค์กรเหล่านี้โดยอาศัยมาตรการทางกฎหมายเป็นกรอบในการ

[1] สรุปและเรียบเรียงจากสารสนเทศออนไลน์ของ สถาบันพระปกเกล้า (http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การบริหารราชการแผ่นดิน) และสารสนเทศออนไลน์ของ สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (http://www.local.moi.go.th/webst/decon.htm)

ควบคุมและกำกับบทบาทองค์กร และ **การกระจายอำนาจภายใต้หลักการโอนอำนาจ (devolution)** เป็นการกระจายอำนาจโดยการถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางให้กับส่วนพื้นที่เป็นผู้บริหารปกครองท้องถิ่นตนเอง สามารถตัดสินใจนโยบาย ตรากฎหมาย เพื่อตนเองได้ โดยส่วนกลางจะไม่มีอำนาจหน้าที่เข้ามาแทรกแซง เรียกได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจในทางการเมืองหรือการกระจายอำนาจที่เน้นความเป็นประชาธิปไตย (political or democratic decentralization) โดยการกระจายอำนาจลักษณะนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ *ระดับแรก* คือ การโอนอำนาจทางการปกครอง (democratic decentralization) ให้กับท้องถิ่นสามารถปกครองตนเอง (local self-government) โดยให้คนในท้องถิ่นมีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นของตนเอง โดยตนเอง เพื่อตนเอง มีอำนาจในการบริหารจัดการพื้นที่ บุคลากร ทรัพยากร อย่างอิสระ และ*ระดับที่สอง* การโอนอำนาจในทางนิติบัญญัติ (legislative devolution) โดยท้องถิ่นสามารถกำหนดการบริหารปกครองด้วยตนเอง (home rule) ผ่านการจัดตั้งสถาบันทางการเมืองที่เรียกว่า “สภา” (assembly) ออกกฎหมายกำหนดนโยบายต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ยกตัวอย่างการบริหารราชการตามหลักการนี้คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษกรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยแล้ว นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา แนวทางการบริหารราชการของรัฐไทย มีความพยายามที่จะให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ดังปรากฏใน **มาตรา 78 แห่งรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540**

> “รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น”

ต่อมาในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 รัฐยังคงตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารการราชการตามแนวทางการกระจายอำนาจ ดังปรากฏใน**มาตรา 78 (ในบางข้อ)**

> “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้
>
> ...
>
> (2) จัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ และสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่
>
> (3) กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น
>
> ....

(5) จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน”

คณะนักวิจัยมีข้อสังเกตเชิงเปรียบเทียบที่น่าสนใจ คือ รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มีเจตนารมณ์อย่างชัดเจนที่จะให้รัฐกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการตนเอง พึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการบ้านเมืองของตนเอง ซึ่งกล่าวได้ว่าสะท้อนถึงรูปแบบกระจายอำนาจภายใต้หลักการโอนอำนาจ (devolution) ในขณะที่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 มีข้อที่มุ่งเน้นให้จังหวัดสามารถมีแผนพัฒนาจังหวัดเป็นของตนเองภายใต้กรอบการพัฒนาในระดับประเทศ ซึ่งสะท้อนถึงแนวคิดการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการมอบอำนาจ (delegation) ฉะนั้นหากพิจารณาเปรียบเทียบแนวทางการบริหาราชการแผ่นดินที่มีการรวมศูนย์อำนาจ แบ่งอำนาจ และกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับนี้แล้ว จะเห็นได้ว่า รัฐบาลมีความพยายามในการกระจายและแบ่งอำนาจสู่จังหวัดและท้องถิ่น แต่เมื่อเวลาผ่านไปรัฐไทยกลับมีการดึงอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางอีกครั้งหนึ่ง โดยให้บทบาทกับหน่วยราชการส่วนภูมิภาคอย่างเช่นจังหวัดเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระดับพื้นที่

ดังนั้นเพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมควรต้องมีแนวทางการจัดการอำนาจบริหารราชการแผ่นดินทั้ง 3 ส่วนให้เหมาะสมหรือให้เกิดความ “สมดุล”ระหว่างอำนาจทั้งสามส่วน แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าในกรณีประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ (รวมถึงประเทศไทย) ภายใต้ระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตย มักจะพบปัญหาในลักษณะที่คล้ายกันในเรื่อง **“รัฐแข็ง สังคมอ่อน”** เนื่องจากรัฐมีการรวมศูนย์มายาวนานก่อนการใช้ระบอบประชาธิปไตย ในขณะที่ส่วนท้องถิ่นยังมีความอ่อนแออยู่ และหน่วยราชการส่วนภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้นมาก็ยังคงผูกโยงกับส่วนกลางค่อนข้างเคร่งครัดจึงไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ โดยในกรณีประเทศไทยนั้น นักรัฐศาสตร์อย่างศาสตราจารย์ ชัยอนันต์ สมุทวณิช วิเคราะห์ปัญหา **“รัฐแข็ง สังคมอ่อน”** ของรัฐไทยไว้อย่างแหลมคมว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ (รัฐบาลและกลไกของรัฐ) กับสังคม (ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น) มีลักษณะเป็น **“รัฐเหนือสังคม”** คือ รัฐและกลไกของรัฐทั้งด้านกำลังบังคับและอุดมการณ์เป็นฝ่ายครอบงำและกำหนดทิศทางของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมมากกว่าฝ่ายสังคม รัฐไทยจึงมีลักษณะรวมศูนย์อยู่ตลอดเวลา และพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไทย ได้ทำให้รัฐไทยมีคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก ทำให้มีลักษณะเป็น **“ไตรลักษณรัฐ”** กล่าวคือ รัฐไทยประกอบด้วยสามมิติของ *ความมั่นคง การพัฒนา* และ*ประชาธิปไตย* ที่ผ่านมาองค์ประกอบของทั้งสามมิติดังกล่าวยังไม่เกิดความสมดุล กล่าวคือ บางช่วงเวลาที่รัฐไทยเน้นมิติด้านความมั่นคงอย่างเดียว ก็ทำให้ชนชั้นนำถูกโดดเดี่ยวจากพลังทางสังคม บางช่วงเวลาเน้นการพัฒนา (เศรษฐกิจสังคม) โดยปราศจากความมั่นคงเศรษฐกิจสังคมก็ไม่มีเสถียรภาพเพราะไม่มีความมั่นคงเป็นเกราะป้องกัน ในขณะที่บางช่วงเวลามุ่งเน้นประชาธิปไตยจนละเลยความมั่นคงและการพัฒนา ก็ทำให้กลุ่มการเมืองและกลไกของรัฐไม่พอใจ เพราะถูกควบคุมจากพลังทางสังคม จนต้องนำไปสู่การล้มล้างสถาบันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (ชัยอนันต์, 2552: 169-202)

บทวิเคราะห์รัฐไทย **“ไตยลักษณรัฐ”** ของชัยอนันต์ สามารถอธิบายปัญหาความไม่สมดุลของการจัดการอำนาจบริหารราชการแผ่นดินของรัฐไทยได้เช่นกัน กล่าวคือ การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการนั้น ก็นับว่าเป็นส่วนหนึ่งใน*มิติการพัฒนา*ที่รัฐไทยให้ความสำคัญเรื่อยมา แต่ก็ยังเป็นการพัฒนาที่เน้น*มิติความมั่นคง*มากกว่ามิติประชาธิปไตย ทำให้การพัฒนาพื้นที่ซึ่งตั้งอยู่ในภูมิภาคและท้องถิ่นต้องขึ้นอยู่กับนโยบายและการตัดสินใจของส่วนกลางมากกว่า แม้จะมีหน่วยงานส่วนภูมิภาคอันเป็นแขนขาของหน่วยงาน

ส่วนกลางเข้ามาเชื่อมเติมระหว่างท้องถิ่นกับส่วนกลางแต่ก็ไม่มีอำนาจการตัดสินใจมากนัก ในขณะที่หน่วยงานส่วนท้องถิ่นยังขาดทั้งองค์ความรู้ เทคนิค งบประมาณ และอำนาจในการดำเนินการพัฒนาโครงการต่างๆ **การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของรัฐไทยจึงสะท้อนการบริหารราชการแบบรวมศูนย์อำนาจ มากกว่าการบริหารราชการแบบแบ่งอำนาจและกระจายอำนาจ** จึงทำให้เกิดลักษณะดังที่ชัยอนันต์เสนอว่าเป็น **"รัฐล้อมสังคม"** อันหมายถึงหน่วยงานส่วนกลางครอบงำและกำหนดทิศทางของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมมากกว่าฝ่ายสังคมที่อยู่ในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นนั่นเอง

แนวคิดทั้ง 3 ประการข้างต้น (อันได้แก่ ห่วงโซ่คุณค่า การบูรณาการ 4 ขั้น และระเบียบการบริหาราชการแผ่นดินตามแนวทางรัฐศาสตร์) เป็นเครื่องมือสำคัญของคณะนักวิจัยในการสร้างกรอบการสร้างกลไกและกระบวนการวางแผนระดับจังหวัดและการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร โดยพิจารณาจากแนวคิด "ห่วงโซ่คุณค่า" (value chain) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างเชื่อมโยงกันในลักษณะ **"ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ"** กล่าวคือ ซึ่งกิจกรรมโครงการหนึ่งๆ นั้นไม่ได้ส่งผลประโยชน์แต่เพียงเรื่องเดียว หากแต่สามารถต่อยอดไปเป็นประโยชน์ต่อเรื่องอื่นๆ ได้ เช่น โครงการนำน้ำมาใช้ในการเกษตร ไม่เพียงแต่ได้น้ำมาใช้ในการเกษตรแล้ว ยังสามารถต่อยอดไปถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การแปรรูป และเชื่อมไปถึงการนำผลผลิตไปสู่ตลาดโดยเกษตรกรได้รับผลกำไรที่ดีที่สุด เป็นต้น นอกจากนี้ กิจกรรมโครงการ จะต้องมีความต้องเนื่องในลักษณะต่อยอดกันทั้งด้านเนื้อหาของโครงการ งบประมาณของโครงการ และหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อนำน้ำมาใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตร และการดำเนินการพัฒนาด้านการตลาดและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในตัวสินค้าเกษตรสร้างรายได้ให้แก่ประชากรในพื้นที่ นอกจากนี้ การจัดทำโครงการพัฒนาแบบบูรณาการระดับพื้นที่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนกิจกรรมโครงการอย่างชัดเจน จึงจะทำให้กระบวนการบูรณาการกิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

4.2 กลไกและกระบวนการสนับสนุนการการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด

ในกลไกและกระบวนการสนับสนุนการการวางแผนแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด คณะนักวิจัยได้ดำเนินกิจกรรมทั้งในแง่การทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนย้อนหลัง การนำมาวิเคราะห์ภายใต้กรอบแนวคิด "ห่วงโซ่คุณค่า" และแนวคิดว่าด้วย "การบูรณาการ 4 ขั้น" ตลอดจนการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานดังเช่นสำนักงานจังหวัด โดยเฉพาะกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดเพื่อผลักดันและนำเสนอแนวทางการเชื่อมโยงชุดโครงการแบบบูรณาการต่อคณะกรรมการบูรณาการระดับจังหวัด (โดยรายละเอียดกิจกรรมต่างๆ ในงานส่วนนี้จะปรากฏอยู่ในบทที่ 6)

4.2.1 การพัฒนา/เชื่อมโยงชุดโครงการพัฒนาแบบบูรณาการในระดับจังหวัด

การทบทวนแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าและแนวคิดว่าด้วย "การบูรณาการ 4 ขั้น" นำมาสู่การสร้างแนวทางในการวิเคราะห์แผนพัฒนาจังหวัดลำพูนเพื่อเสนอแนวทางการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในปีงบประมาณต่อๆ ไป โดยคณะนักวิจัยได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน คือ 1) แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน (พ.ศ.2557 - 2560) ฉบับทบทวนใหม่ ปีงบประมาณ 2560 2) คู่มือการจัดทำ

แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด 4 ปี รอบใหม่ (พ.ศ. 2561-2564) และแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และ 3) แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน (พ.ศ. 2561 - 2564) ฉบับทบทวนใหม่ ปีงบประมาณ 2561 และ 4) แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน (พ.ศ. 2561 - 2564) ฉบับทบทวนใหม่ ปีงบประมาณ 2562 จากนั้น นำเอกสารเหล่านี้มาวิเคราะห์กิจกรรมโครงการในแผนฯ ว่ามีความเชื่อมโยงในเชิงบูรณาการและเป็นไปตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) มากน้อยแค่ไหน อย่างไร เพื่อเสนอต่อจังหวัดลำพูน โดยเฉพาะกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดเป็นแนวทางในการจัดทำกิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดอย่างบูรณาการเพื่อของบประมาณต่างๆ ต่อไป

คณะนักวิจัยได้วิเคราะห์กิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนออกมาในรูปแบบ**รายงาน “ข้อเสนอแนะเพื่อการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน”**[2] โดยมีเนื้อหาครอบคลุม 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1) ผลการศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดลำพูนในทางหลักการ
    ก. กลไกและกระบวนการการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน
    ข. ความเชื่อมโยงของแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนกับยุทธศาสตร์ในระดับชาติ
    ค. ความต่อเนื่องของแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนในลักษณะ “ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ” ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain)
2) การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการของบประมาณเชิงบูรณาการในทางปฏิบัติและกิจกรรมโครงการที่มีลักษณะเชื่อมโยงกับระดับพื้นที่
    ก. การทบทวนปรับปรุงยุทธศาสตร์จังหวัด
    ข. ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนในทางปฏิบัติ
    ค. วิเคราะห์แผนพัฒนาจังหวัดลำพูนในภาพรวม และในกิจกรรมโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตร

ในเนื้อหาของรายงาน “ข้อเสนอแนะเพื่อการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน” คณะนักวิจัยพยายามชี้ให้เห็นว่า กิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนทั้งกิจกรรมโครงการในภาพรวมและกิจกรรมโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตรที่ผ่านมายังไม่ได้เชื่อมโยงภายใต้แนวคิดการบูรณาการ 4 ขั้น และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าอย่างไร และให้ข้อเสนอในการจัดทำกิจกรรมโครงการให้เกิดการบูรณาการอย่างที่ควรจะเป็น เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อของบประมาณจากแหล่งต่างๆ

4.2.2 การผลักดัน/นำเสนอข้อเสนอการเชื่อมโยงชุดโครงการแบบบูรณาการ เข้าสู่ที่ประชุมขององค์กรบูรณาการระดับจังหวัดและคณะกรรมการเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ

หลังจากคณะนักวิจัยได้พัฒนาแนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” และการวิเคราะห์กิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดจนออกมาในรูปรายงาน “ข้อเสนอแนะเพื่อการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน” คณะนักวิจัยได้อาศัยองค์กรบูรณาการที่มีอยู่แล้วและองค์กรที่คณะนักวิจัยได้ร่วมกับจังหวัดลำพูนจัดตั้งขึ้นมา (ได้แก่ ก.บ.จ.ลำพูน กรอ.จ.ลพ. และคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตรที่

[2] รายละเอียดของ**รายงาน “ข้อเสนอแนะเพื่อการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน”** อยู่ในภาคผนวก **ซ**

คณะนักวิจัยและจังหวัดร่วมกันทั้ง 4 ชุด) เป็นกลไกและกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้และเข้าใจแนวคิดการบูรณาการ 4 ขั้น ในวาระการประชุมครั้งต่างๆ ที่รวมแล้วมีประมาณ 10 ครั้ง ต่อปีงบประมาณ และในกระบวนการสำคัญคือ การเสนอรายงาน **"ข้อเสนอแนะเพื่อการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน"** ที่จัดทำขึ้นภายใต้กรอบแนวคิด "การบูรณาการ 4 ขั้น" และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) ต่อที่ประชุม ก.บ.จ.ลำพูน จากการผลักดันของรองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน (ฝ่ายยุทธศาสตร์) เพื่อให้กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดได้นำไปเป็นแนวทางในการพิจารณากิจกรรมโครงการโดยยึดการบูรณาการเชิงพื้นที่และความต่อเนื่องของโครงการในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า (value chain) เป็นสำคัญ

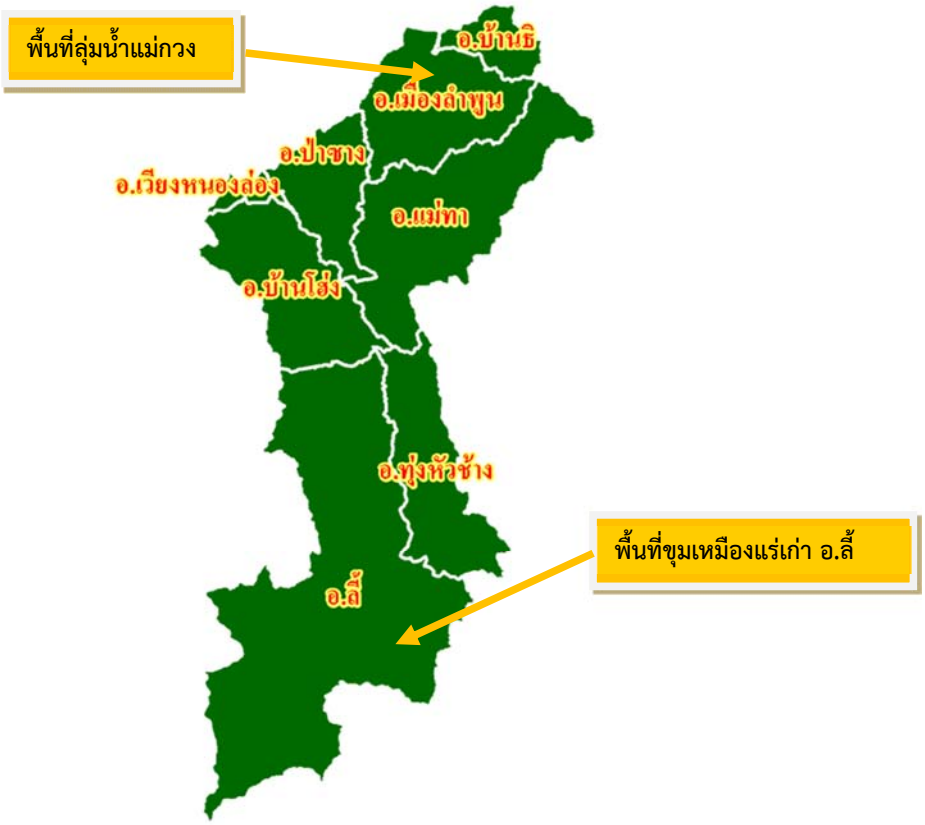
อย่างไรก็ตาม **ด้วยเหตุที่สำนักงานจังหวัดลำพูนจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในทางปฏิบัติไม่ได้สอดคล้องกับปฏิทินการจัดทำงบประมาณของสำนักงบประมาณเสียทีเดียว** ส่งผลให้การสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัดในปีงบประมาณ 2561 ไม่ปรากฏลักษณะการบูรณาการตามเป้าหมายของโครงการวิจัยมากนัก ในขณะที่การสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัดในปีงบประมาณ 2562 ในรูปแบบรายงาน จะเห็นผลได้ประจักษ์ในช่วงกลางปี 2561 (ก่อนเริ่มปีงบประมาณ 2562 ในเดือนตุลาคม 2561) ซึ่งระยะเวลาโครงการวิจัยจะสิ้นสุดก่อน (เดือนกุมภาพันธ์) จึงไม่สามารถประเมินได้ว่า ข้อเสนอของโครงการวิจัยจะปรากฏเป็นรูปธรรมมากน้องเพียงใด ในขณะเดียวกันชุดโครงการ "การศึกษาเพื่อการบริหารจัดการลำน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในพื้นที่จังหวัดลำพูนแบบบูรณาการ" ก็ยังไม่สามารถผ่านเงื่อนไขการขอรับงบประมาณได้ ด้วยเหตุนี้ คณะนักวิจัยยังใช้**การถอดบทเรียนจากการพัฒนาชุดโครงการนำร่อง** (ดังจะกล่าวในหัวข้อ 4.2) ที่เป็นอีกหนึ่งกลไกและกระบวนการในการสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งการพัฒนาโครงการนำร่องของโครงการวิจัยนี้ สามารถนำไปสู่การผลักดันโครงการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาจังหวัดในส่วนของ **"แบบสรุปแผนงานโครงการประจำปีงบประมาณ 2562 ของจังหวัด/กลุ่มจังหวัดที่เป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคอย่างมีนัยยะสำคัญ"** ได้ในที่สุด

4.3 การพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและการผลักดันเข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัด

ในระยะ 6 เดือนแรกของการดำเนินงานวิจัย คณะนักวิจัยได้ทำการศึกษาภาคสนามบริเวณพื้นที่ทำการเกษตรของจังหวัดลำพูนหลายแห่ง เช่น กลุ่มลำไยแปลงใหญ่แม่ทา พื้นที่การเกษตรอำเภอป่าซาง พื้นที่การเกษตรตำบลต้นธงและตำบลสันคะยอม อำเภอเมือง พื้นที่การเกษตรอำเภอลี้ และเข้าพบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับน้ำเพื่อการเกษตรและประชุมร่วมกันในระดับจังหวัดที่กลายเป็น**คณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ**ในเวลาต่อมา ซึ่งคณะทำงานฯ ได้ร่วมประชุมและมีมติร่วมกันว่าพื้นที่นำร่องสำหรับการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร คือ **การพัฒนาแหล่งน้ำในขุมเหมืองแร่เก่าในเขตพื้นที่อำเภอลี้จำนวน 2 แห่ง ("ขุมเหมืองบ้านปู" และ "ขุมเหมือง SCG") และการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวง เขตอำเภอเมืองและอำเภอบ้านธิ**[3] (รูปที่ 4.3) โดยในกระบวนการพัฒนาชุดโครงการจะเริ่มจากการศึกษาปัญหาและความต้องการด้านน้ำเพื่อการเกษตรเบื้องต้นในพื้นที่นำร่อง 2 พื้นที่ต่อมาใช้กลไก "การประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน" ในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุดโครงการ เพื่อให้ได้ชุด

[3] สามารถดูรายงานและรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่นำร่องทั้ง 2 พื้นที่ในภาคผนวก ง และ ฉ

โครงการนำร่องที่แสดงถึงการบูรณาการระดับพื้นที่และเสนอต่อคณะกรรมการบริหารงานแบบบูรณาการระดับจังหวัด (ก.บ.จ) ต่อไป (โดยรายละเอียดกิจกรรมต่างๆ ในงานส่วนนี้จะปรากฏอยู่ในบทที่ 6)

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน

รูปที่ 4.3 พื้นที่ดำเนินการโครงการนำร่องทั้ง 2 แห่ง

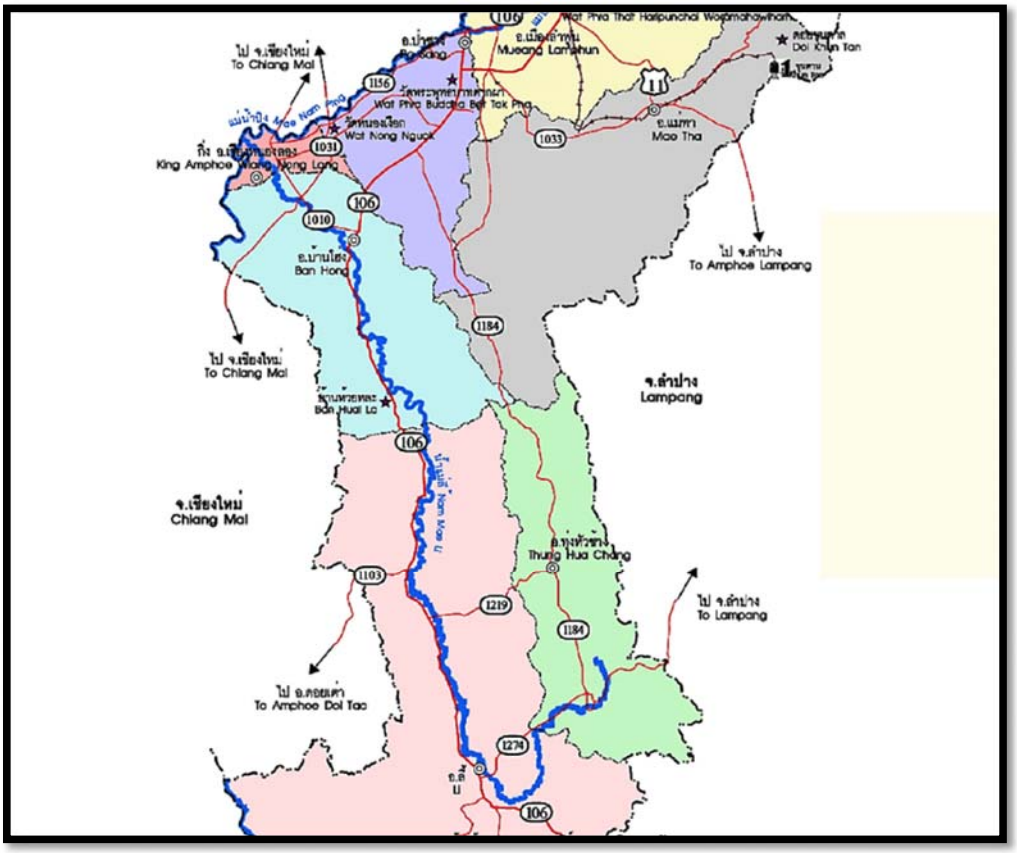
4.3.1 การค้นหาปัญหาและความต้องการด้านน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่การเกษตรพื้นที่นำร่องทั้ง 2 แห่ง

ในที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน ได้สะท้อนถึงปัญหาน้ำเพื่อการเกษตรของพื้นที่จังหวัดลำพูนว่ายังไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร (เกษตรกรส่วนใหญ่ เช่นกลุ่มผู้ปลูกลำไย จะต้องขุดเจาะน้ำบาดาลใช้เอง) เนื่องด้วยแหล่งน้ำที่มีอยู่มีปริมาณน้ำน้อยในฤดูแล้ง ดังเช่นแหล่งน้ำขนาดใหญ่เช่นแม่น้ำปิง ต้องใช้ร่วมกับพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ หรือแหล่งน้ำหลักอย่างเช่นน้ำแม่กวงต้องอาศัยการเติมน้ำจากเขื่อนแม่กวงซึ่งต้องหล่อเลี้ยงพื้นที่เกษตรในจังหวัดเชียงใหม่เสียก่อน ส่วนแหล่งน้ำจากแม่น้ำลี้แห้งขอดในฤดูแล้ง เนื่องจากสภาพลำน้ำเป็นดินทรายไม่กักเก็บน้ำมากนัก ดังนั้น พื้นที่จังหวัดลำพูนจึงขาดน้ำเกือบทั้งจังหวัดในฤดูแล้ง แต่ในขั้นต้นคณะกรรมการฯ เห็นควรว่าพื้นทีการเกษตรอำเภอลี้และพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กวง ควรที่จะได้รับการพัฒนาชุดโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตร ด้วยเหตุผลสำคัญคือ พื้นที่อำเภอลี้เป็นพื้นที่

การเกษตรที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัด ในขณะที่พื้นที่การเกษตรบริเวณลุ่มน้ำแม่กวงเป็นพื้นที่มีเกษตรกรมากที่สุด โดยพื้นที่ทั้ง 2 แห่งมีปัญหาและความต้องการสรุปได้ ดังนี้

ก. สภาพปัญหาและความต้องการด้านน้ำเพื่อการเกษตรและการพัฒนาอาชีพในพื้นที่อำเภอลี้

อำเภอลี้มีพื้นที่ประมาณกึ่งหนึ่งของจังหวัดลำพูน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนาข้าว สวนลำไย สวนมะม่วง ไร่กระเทียม ฯลฯ อาศัยน้ำจากแม่น้ำลี้เป็นหลัก เกษตรกรในพื้นที่อำเภอลี้ รวมทั้งในอำเภอบ้านโฮ่งและเวียงหนองล่อง อาศัยน้ำจากแม่น้ำลี้ในการทำการเกษตรเป็นหลัก โดยแม่น้ำลี้ มีต้นกำเนิดจากดอยขุนแม่กวง ในอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน มีความยาวทั้งสิ้น 210 กิโลเมตร ในช่วงต้นน้ำไหลเป็นรูปเกือกม้าบริเวณตัวอำเภอลี้ และไหลย้อนเป็นเส้นตรงขึ้นไปทางทิศเหนือผ่านอำเภอบ้านโฮ่ง และอำเภอเวียงหนองล่อง ก่อนจะไหลไปสิ้นสุดสู่แม่น้ำปิงที่อำเภอจอมทองจังหวัดเชียงใหม่ (รูปที่ 4.4)

ที่มา: เรียบเรียงจาก สารสนเทศออนไลน์ http://noth.net84.net/20.htm

รูปที่ 4.4 ภาพขยายแสดงส่วนที่เป็นเส้นทางน้ำแม่น้ำลี้

อย่างไรก็ตาม ในระยะ 5 ปีที่มานี้ ผู้นำชุมชนดังเช่นประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำในตำบลลี้หรือผู้บริหารเทศบาลตำบลลี้ได้ให้ข้อมูลว่า ในช่วงฤดูแล้ง (โดยเฉพาะเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม) พื้นที่อำเภอลี้ประสบปัญหาภัยแล้งเป็นอย่างมาก เนื่องจากสภาพลำน้ำลี้มีลักษณะเป็นดินทรายและเส้นทางน้ำมีลักษณะเป็น

เส้นตรงไม่มีลักษณะคดโค้งมากนัก (มีเพียงจุดโค้งแบบเกือกม้าบริเวณตำบลลี้จุดเดียว) จึงไม่สามารถกักกับน้ำได้ดี ทำให้ช่วงฤดูแล้งน้ำแห้งขอด (รูปที่ 4.5) ในขณะที่ลำน้ำลี้ต้องหล่อเลี้ยงประชากรถึง 3 อำเภอ คือ อำเภอลี้ อำเภอบ้านโฮ่ง และอำเภอเวียงหนองล่อง **ปัญหาสำคัญของแม่น้ำลี้คือมีลักษณะทางกายภาพมีความลาดชัน ทำให้เกิดปัญหาการกัดเซาะตลิ่งและพื้นที่การเกษตร ฤดูฝนน้ำหลากล้น แต่ฤดูแล้งน้ำแห้ง และลำน้ำไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ทั้งในบริเวณลุ่มน้ำก็ขาดแคลนแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อรองรับน้ำ**

รูปที่ 4.5 สภาพภัยแล้งบริเวณลำน้ำลี้ ในอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

อย่างไรก็ดี ในปีที่เกิดภัยแล้งอย่างหนัก ปี 2558 ส่วนราชการต่างๆ ดังเช่น เทศบาลตำบลลี้ เทศบาลตำบลดงดำ ที่ทำการปกครองอำเภอลี้ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน และกรมโยธาธิการ ได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาเบื้องต้น โดยการใช้รถสูบ - ส่งน้ำระยะไกล (รูปที่ 4.6) สูบน้ำจากแก้มลิงที่เป็นขุมเหมืองแร่เก่า (เหมืองบ้านปู BP-1) ในตำบลลี้ลงสู่คลองลำลองที่เชื่อมแม่น้ำลี้ เพื่อแก้ไขปัญหาเบื้องต้นซึ่งใช้ต้นทุนสูงมาก ใช้งบประมาณสูบน้ำ ค่าน้ำมัน และค่าดำเนินการประมาณ 3-4 แสนบาท ระยะเวลาระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม

ขณะที่หน่วยงานกรมโยธาธิการได้ดำเนินโครงการผันน้ำจากแม่น้ำลี้เข้าสู่เหมืองโดยการสร้างประตูน้ำเชื่อมแม่ล้ำลี้บริเวณที่อยู่สูงกว่าระดับน้ำของขุมเหมืองบ้านปู (PB-1) เข้าสู่ขุมเหมือง (รูปที่ 4.7) เพื่อทำให้น้ำในอ่างเหมืองมีปริมาณน้ำมากขึ้น สำหรับใช้แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

ที่มา: สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน

รูปที่ 4.6 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน ช่วยเหลือชาวบ้านในฤดูแล้ง โดยใช้รถสูบ ส่งน้ำระยะไกล สูบน้ำจากขุมเหมืองบ้านปู (BP1)

รูปที่ 4.7 ประตูน้ำ ผันน้ำจากแม่น้ำลี้สู่ขุมเหมืองบ้านปู (BP-1)

ส่วนสำคัญ คือ เกษตรกรในพื้นที่อำเภอลี้ที่ใช้ประโยชน์จากลำน้ำลี้เพื่อการเกษตรได้ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการขุดคลองส่งน้ำ เพื่อรองรับการสูบน้ำจากขุมเหมืองส่งไปยังแม่น้ำลี้ ให้เกษตรได้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง (รูปที่ 4.8)

รูปที่ 4.8 การแก้ปัญหาภัยแล้งเบื้องต้นของเกษตรกรและ อปท. ในพื้นที่ตำบลลี้ โดยการใช้เครื่องสูบน้ำผันน้ำจากขุมเหมืองลงสู่คลองลำลองที่ขุดเชื่อมไปถึงแม่น้ำลี้

ข. สภาพปัญหาและความต้องการด้านน้ำเพื่อการเกษตรและการพัฒนาอาชีพของประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงฝายทดน้ำในลุ่มน้ำแม่กวง

แม่น้ำแม่กวงมีต้นน้ำอยู่ที่ดอยผีปันน้ำ ดอยมด ไหลไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ลงสู่ที่ราบแอ่งเชียงใหม่-ลำพูน น้ำแม่กวงมีความยาวประมาณ 110 กิโลเมตร ไหลผ่านอำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และไหลลงใต้ผ่านอำเภอบ้านธิและเมือง จังหวัดลำพูน แล้วบรรจบกับแม่น้ำปิงที่บ้านสบทา อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน อย่างไรก็ตาม พื้นที่นำร่องลุ่มน้ำแม่กวงยังหมายรวมถึงเขตชลประทานแม่กวงในเขตจังหวัดลำพูน พื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่กวง มี 175,000 ไร่ มีพื้นที่รับน้ำที่อยู่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่คิดเป็นร้อยละ 68 ซึ่งอยู่ในพื้นที่อำเภอสันทราย อำเภอดอยสะเก็ด และอำเภอสันกำแพง และพื้นที่รับน้ำอยู่ในเขตจังหวัดลำพูน คิดเป็นร้อยละ 32 ครอบคลุมอำเภอเมือง และอำเภอบ้านธิ (รูปที่ 4.9) ซึ่งเกษตรกรใน 2 อำเภอนี้ประกอบอาชีพ ทำนาและสวนลำไยเป็นหลัก

ลำน้ำกวงในพื้นที่จังหวัดลำพูนมีฝายกักเก็บน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค 4 ฝายสำคัญด้วยกัน คือ **ประตูระบายน้ำสบทา ฝายบ้านยู้ (กำลังสร้างประตูระบายน้ำแทนฝายแข็ง) ฝายวังตอง และฝายแม่ร่องน้อย** โดย**ฝายวังตอง** ตั้งอยู่ในตำบลเวียงยองและตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน เป็นฝายทดน้ำขนาดกลางและมีพื้นที่ชลประทาน 4,500 ไร่ (รูปที่ 4.10) ส่วนฝายขนาดเล็กในแม่น้ำกวงอีกหนึ่งแห่ง คือ **ฝายแม่ร่องน้อย** ตั้งอยู่ในตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน (รูปที่ 4.11) โดยเป็นเกษตรกร 3,204 คน ซึ่งเป็นพื้นที่การเกษตร 5,725 ไร่ แสดงจำนวนประชากรและเกษตรกรในอำเภอเมืองลำพูนโดยจำแนกเป็นรายตำบล ในปี 2558) ฝายทั้งสองแห่งนี้ช่วยชะลอน้ำให้เกษตรกรและชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมีน้ำในลำน้ำแม่กวงน้อยมากและประสิทธิภาพของฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยยังไม่สามารถกักเก็บน้ำได้เพียงพอ จึงไม่สามารถเพาะปลูกพืชในฤดูแล้งได้ รวมถึงน้ำในอ่างเก็บน้ำก็จำเป็นต้องเก็บน้ำไว้ให้ได้มากที่สุดสำหรับการปลูกข้าวในฤดูนาปีต่อไป

ที่มา: Shape file พื้นที่ชลประทานจากโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนแม่กวงอุดมธาราที่ทาบลงบน Google Map ด้วยโปรแกรม QGIS

รูปที่ 4.9 ขอบเขตพื้นที่ชลประทาน (สีเหลืองโปร่งใส) และเส้นทางคลองส่งน้ำ (เส้นสีฟ้า) ของพื้นที่ชลประทานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่กวงในเขตจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน (พื้นที่ของจังหวัดพูน คือ พื้นที่สีขาวโปร่งใส ครอบคลุมอำเภอเมืองและอำเภอบ้านธิ)

รูปที่ 4.10 ฝายทดน้ำวังตอง

รูปที่ 4.11 ฝายทดน้ำแม่ร่องน้อย

สำหรับปัญหาและความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรของชาวบ้านที่ใช้ประโยชน์จากลำน้ำแม่กวง ด้วยปัจจุบันปริมาณน้ำในเขื่อนแม่กวงฯ มีเพียงร้อยละ 30 ของปริมาณน้ำที่จะเก็บกักได้ (โครงการชลประทานลำพูน, 2560) จึงสามารถปล่อยน้ำให้กับพื้นที่รับน้ำได้เพียงบางส่วน ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่จะได้ใช้น้ำ ขณะที่เกษตรกรเขตจังหวัดลำพูนเขตอำเภอบ้านธิส่วนที่อยู่ติดต่อจังหวัดเชียงใหม่ลำพูนสามารถใช้น้ำได้เพียงน้อยนิด รวมทั้งลำน้ำแม่กวงก็ประสบปัญหาแห้งขอดยามหน้าแล้ง และคุณภาพน้ำในลำคลองไม่ดี เนื่องด้วยเกิดการถับทมและได้รับผลประทบจากเขตนิคมอุสาหกรรม แม้ว่าในปัจจุบันกรมชลประทานจะได้จัดทำโครงการอุโมงค์ผันน้ำจากฝายแม่แตงเพื่อเข้าไปเก็บกักในเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล และทำอุโมงค์ผันน้ำจากเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชลไปเติมที่เขื่อนแม่กวงอุดมธารา แต่โครงการดังกล่าวยังอยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้างอุโมงค์และซึ่งตามกำหนดการต้องให้เวลาอีก 5 ปีข้างหน้า (การก่อสร้างได้เริ่มดำเนินการแล้วเสร็จและกำหนดดำเนินการแล้วเสร็จในปี 2564 แต่การดำเนินการจริงอาจเกิดความล่าช้ากว่ากำหนดได้ ซึ่งทำให้เกษตรกรในพื้นที่ลำน้ำกวงประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในฤดูแล้ง ซึ่งสรุปปัญหาได้ ดังนี้

1) ปริมาณน้ำในลำน้ำแม่กวงแห้งขอดในช่วงฤดูแล้ง

ลำน้ำแม่กวงบริเวณฝายวังตอง ในฤดูแล้งมีปริมาณน้ำในลำน้ำน้อยและประสบปัญหาแห้งขอด (รูปที่ 4.12) ทำให้เกษตรกรมีน้ำไม่เพียงพอสำหรับการเกษตร กลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังตองต้องซื้อแผ่นปูนหนาประมาณ 35 - 40 เซนติเมตร มาวางบริเวณฝายวังตองเพื่อเพิ่มการกักเก็บน้ำให้เกษตรกรในหน้าแล้ง ในขณะที่ในฤดูฝนปริมาณน้ำในลำน้ำแม่กวงมาก แต่ไม่สามารถกักเก็บไว้ได้ และลำเหมือง (คลองไส้ไก่) ทรุดโทรม ระบายน้ำได้ยาก ทำให้บางครั้งเกิดน้ำท่วมขังในหมู่บ้านซึ่งเกินขีดความสามารถการดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

รูปที่ 4.12 ปริมาณน้ำบริเวณฝายวังตองในช่วงฤดูฝน - ฤดูแล้ง

นอกจากนี้ลำน้ำแม่กวงบริเวณฝายแม่ร่องน้อย ปริมาณน้ำบริเวณฝายแม่ร่องน้อย มีน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการในฤดูแล้ง ทั้งด้านการเกษตรและการอุปโภคบริโภค ในทางกลับกันในฤดูฝน ปริมาณน้ำในลำน้ำแม่กวงมาก แต่ฝายไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะกักเก็บน้ำไว้ได้

2) สภาพลำน้ำแม่กวงมีวัชพืชเป็นจำนวนมาก

สภาพลำน้ำแม่กวงมีปัญหาเรื่องวัชพืช (รูปที่ 4.13) เช่น ผับตบชวา ผักบุ้ง เป็นต้น ซึ่งขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว จากรูปภาพแผนที่ทางอากาศจะเห็นได้ว่าลำน้ำแม่กวงมีวัชพืชขึ้นเป็นจำนวนมากตลอดเส้นลำน้ำ ในบางจุดของลำน้ำ วัชพืชปกคลุมทั่วลำน้ำ จึงทำให้น้ำไม่สามารถไหลอย่างสะดวก เนื่องจากฝายน้ำล้นบางฝายบริเวณลำน้ำกวง เช่น ฝายวังตอง ฝายแม่ร่องน้อย ซึ่งยังเป็นฝายสันแข็งแบบเปิด โดยเมื่อวัชพืชไหลมาตามลำน้ำและติดอยู่บริเวณหน้าฝาย ทำให้ประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำของฝายในลำน้ำกวงลดลงเช่นกัน

รูปที่ 4.13 วัชพืชในลำน้ำแม่กวงบริเวณฝายวังตอง

3) คุณภาพน้ำของลำน้ำแม่กวงเสื่อมโทรม

ลำน้ำแม่กวงประสบปัญหาคุณภาพน้ำในลำคลองไม่ดีและน้ำเน่าเสีย (รูปที่ 4.14) เนื่องจากมีการทับถมของตะกอนดินและวัชพืชทำให้ ลำน้ำแม่กวงขุ่นและส่งกลิ่นเหม็น รวมทั้งนิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับลำน้ำแม่กวงปล่อยน้ำเสียลงในลำน้ำแม่กวงและครัวเรือนโดยรอบปล่อยน้ำทิ้งลงลำน้ำ ยกตัวอย่างกรณีฝายวังตอง นิคมอุตสาหกรรมใช้น้ำจากฝายโดยการสูบน้ำ 3 วันต่อสัปดาห์บริเวณเหนือฝาย (เฉลี่ยวันละประมาณ 30,000 ลบ.ซม.) และปล่อยน้ำทิ้งบริเวณใต้ฝาย ทำให้ประชาชนและเกษตรกรที่อาศัยอยู่ใต้ฝายวังตองไม่มีน้ำเพียงพอต่อการใช้ในการเกษตร และได้รับน้ำคุณภาพน้ำไม่ดี

รูปที่ 4.14 วัชพืชและตะกอนทับถมทำให้น้ำในลำน้ำกวงขุ่นและส่งกลิ่นเหม็น

4) สภาพและประสิทธิภาพของฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อย

เนื่องจากฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยเป็นฝายน้ำล้นชนิดฝายแข็งไม่มีช่องระบายทราย ทำให้น้ำขังอยู่บริเวณฝาย ตะกอนที่น้ำพัดพามาไม่สามารถระบายไปได้ รวมถึงวัชพืชที่ไหลมาติดอยู่หน้าฝาย ทำให้เกิดการทับถมส่งผลให้น้ำในแม่กวงเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น (รูปที่ 4.15 และรูปที่ 4.16)

รูปที่ 4.15 สภาพของฝายวังตอง

เมื่อในฤดูฝนที่น้ำในลำน้ำมีปริมาณมาก ฝายทั้งสองฝาย ไม่มีประตูปิดเปิด จึงไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้เพิ่มเติม ทำให้ในฤดูแล้งน้ำบริเวณฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยแห้งขอด

รูปที่ 4.16 สภาพของฝายแม่ร่องน้อยในช่วงฤดูฝน

4.3.2 การพัฒนาชุดโครงการนำร่องด้านการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

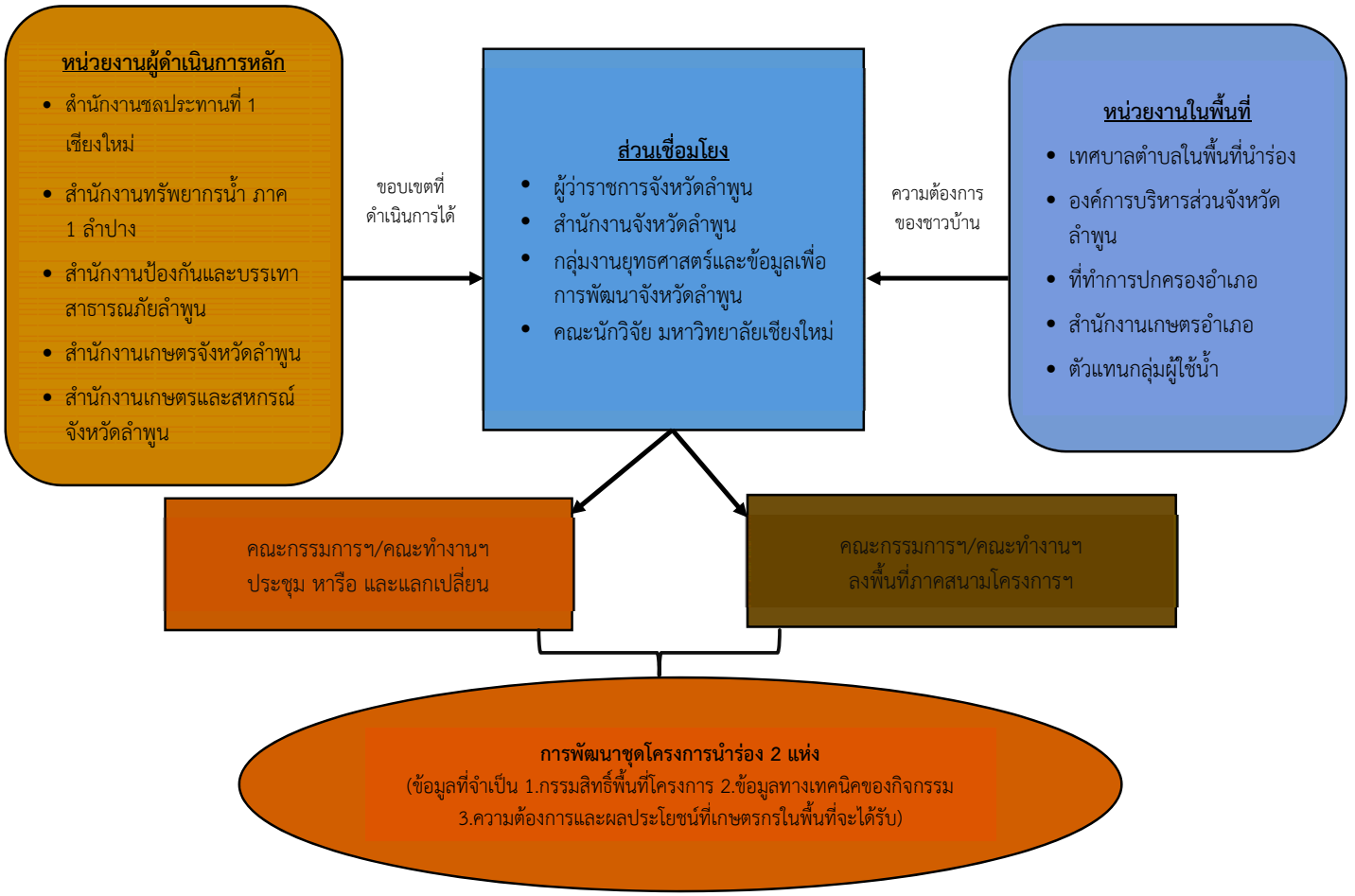
ในกระบวนการจัดทำกิจกรรมโครงการเพื่อจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการ โดยใช้ชุดโครงการนำร่องทั้ง 2 พื้นที่ ได้ดำเนินตามกรอบการทำงานดังรูปที่ 4.17 กล่าวคือ การพัฒนาชุดโครงการนำร่องเริ่มต้นจากการแบ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 ฝ่าย คือ **1) หน่วยงานผู้ดำเนินการหลัก** จะเป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพทั้งทางด้านข้อมูลและการปฏิบัติงานในกิจกรรรมโครงการ เช่น สำนักงานชลประทานหรือสำนักงานทรัพยากรน้ำมีความสามารถในการออกแบบระบบการสูบน้ำและระบบชลประทาน สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูนที่มีข้อมูลด้านการเกษตรและมีเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและตำบลที่สามารถเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ได้ และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีความรู้และข้อมูลเชิงพื้นที่สำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เป็นต้น **2) หน่วยงานในพื้นที่นำร่อง** เช่น อำเภอลี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และเทศบาลตำบลลี้ ที่สามารถให้ข้อมูลเชิงพื้นที่และประสานงานกับประชาชนในพื้นที่เพื่อสะท้อนปัญหาและความต้องการที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุดโครงการนำร่อง และ **3) หน่วยงานเชื่อมโยง** ได้แก่ สำนักงานจังหวัดลำพูน และคณะนักวิจัยโครงการฯที่ทำงานประสานงานกับผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้มีการสั่งการและประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะทำหน้าที่เป็นส่วนเชื่อมโยงให้หน่วยงานผู้ดำเนินการหลักกับหน่วยงานในพื้นที่นำร่องได้แลกเปลี่ยนข้อมูลกันและทำงานร่วมกันในการพัฒนาชุดโครงการนำร่อง

หน่วยงานทั้ง 3 ส่วนดังกล่าวทำงานร่วมกันในฐานะ “คณะทำทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร” ซึ่งประกอบด้วย 1) คณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน 2) คณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง 3) คณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ และ 4) คณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน โดยการทำงานของคณะกรรมการ/คณะทำงานเป็นไปในลักษณะ “**การประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน**” กล่าวคือ มี “**การทำงานในกลุ่มย่อย**” คือ การปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงานเชื่อโยง (คณะนักวิจัยและสำนักงานจังหวัดลำพูน) กับหน่วยงานหลักเพื่อกำหนดหรือวางแผนกิจกรรมและโครงการในเบื้องต้น และการใช้เวทีการประชุมคณะกรรมการ/คณะทำงานในการวางกรอบการทำงานร่วมกัน ก่อนที่จะลงพื้นที่ชุดโครงการนำร่องร่วมกัน

เพื่อจะได้ร่วมกันเห็นสภาพปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ก่อนที่จะร่วมกันพิจารณาถึงความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาเป็นชุดโครงการนำร่อง การประชุมชนร่วมโต๊ะและการลงพื้นที่ร่วมกันดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามที่ส่วนเชื่อมโยงเช่นสำนักงานจังหวัดลำพูนและคณะนักวิจัย เห็นว่าเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นชุดโครงการ แต่หากยังมีประเด็นที่ยังขาดตกบกพร่องทั้งในเชิงพื้นที่หรือเชิงข้อมูลจะต้องมีการลงพื้นที่หรือการจัดประชุมคณะกรรมการ/คณะทำงาน หรือการประชุมย่อย จนได้ข้อมูล ขั้นตอน ที่เพียงพอต่อการพัฒนาเป็นชุดโครงการนำร่องในที่สุด

กล่าวโดยสรุป การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดโครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการทั้งในพื้นที่ลุ่มน้ำกวงและการพัฒนาเพื่อนำน้ำจากขุมเหมืองในตำบลลี้มาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรของโครงการงวิจัยนี้ **คณะนักวิจัยได้ดำเนินการด้วยการใช้ข้อมูลทติยภูมิที่หน่วยงานราชการและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และการใช้ข้อมูลปฐมภูมิโดยการลงพื้นที่ร่วมกับหน่วยหน่วยงานราชการและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการหารือร่วมกัน และการสอบถามข้อมูลความต้องการจากประชาชนในพื้นที่ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่ม การประชุมร่วมกัน และการทำประชาพิจารณ์** เพื่อให้ทราบความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่ ตลอดจนความเป็นไปได้ของโครงการที่จะมีการดำเนินการ

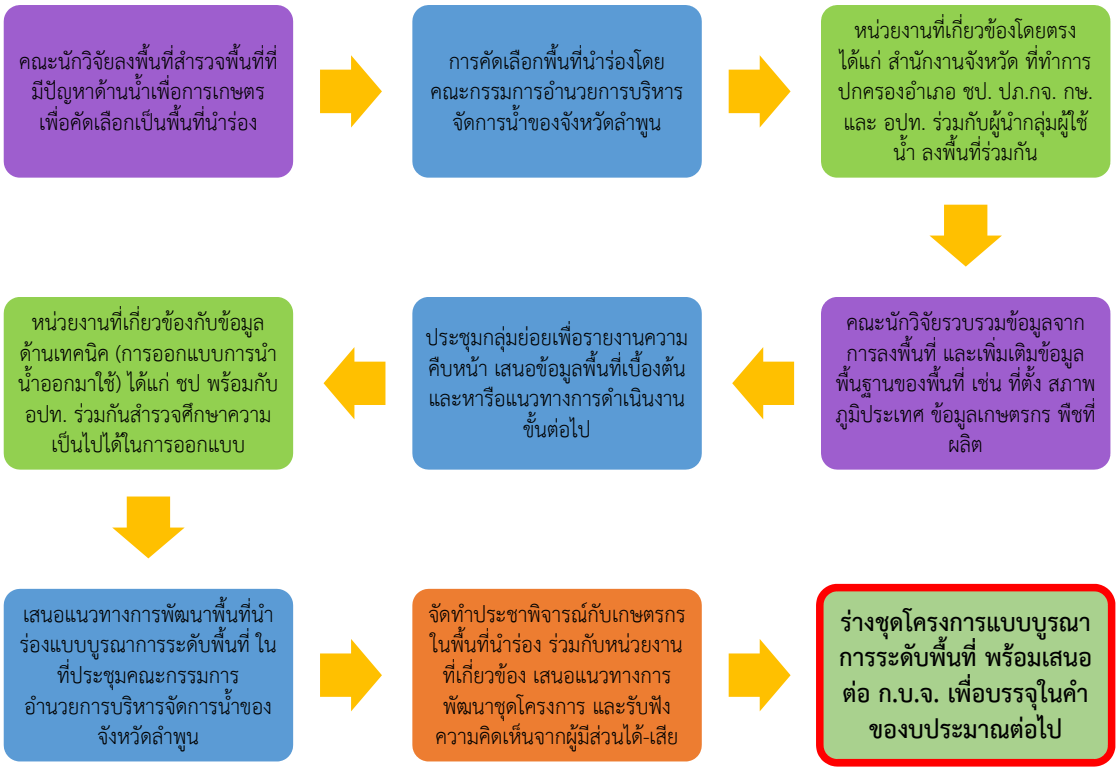
ในกระบวนการพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในชุดโครงการนำร่องประกอบด้วย 3 กระบวนการด้วยกัน คือ 1) กระบวนการการจัดตั้ง “คณะทำทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร” ที่มีคณะกรรมการ/คณะทำงาน 4 ชุดตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น 2) กระบวนการ “ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน” ที่แสดงถึงการทำงานเชิงบูรณาการในพื้นที่ชุดโครงการนำร่อง ควบคู่ไปกับการประชุมคณะทำงานชุดโครงการนำร่อง: หารือ แลกเปลี่ยน และสรุปผล 3) กระบวนการการพัฒนาชุดโครงการนำร่องผ่านกรอบแนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” และแนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า” (value chain) ที่มีคณะนักวิจัยร่วมกับสำนักงานจังหวัดลำพูนเป็นผู้ประสานงานและรวบรวมโครงการ ตลอดจนการปรับปรุงความสมบูรณ์ของการเขียนโครงการให้เข้ากรอบการบูรณาการและส่วนประกอบของโครงการ

รูปที่ 4.17 กรอบการทำงานของโครงการวิจัยฯ เพื่อพัฒนาโครงการบูรณาการนำร่องในระดับพื้นที่

ก. กลไกการ “ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน”

หลังจากได้จัดตั้ง **“คณะทำทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร”** ในระดับจังหวัด เพื่อเป็น**คณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ** ขั้นตอนต่อไปในกระบวนการพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการ คือ การ **“ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน”** กล่าวคือ การพัฒนาให้เกิดเป็นชุดโครงการนำร่องนั้นจะมุ่งเน้นให้คณะกรรมการ/คณะทำงานที่ได้ร่วมกัน ปรึกษาหารือ พูดคุย แลกเปลี่ยนความเห็นและข้อมูลให้ได้มากที่สุด จากนั้นหน่วยงานหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันลงพื้นที่นำร่อง ร่วมกันศึกษา สำรวจ และแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ในพื้นที่จนได้ข้อสรุปเบื้องต้น โดยจะมีหน่วยงานส่วนที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงอย่างเช่นคณะนักวิจัยและสำนักงานจังหวัดลำพูนเป็นผู้รวบรวมข้อสรุปเบื้องต้นนั้น เพื่อนำมาพิจารณา หาแนวทางในการพัฒนาชุดโครงการ และสร้างเป็นกรอบเนื้อหาในการประชุมคณะกรรมการฯครั้งต่อไป และเมื่อมีการประชุมอีกครั้ง ก็จะกำหนดแนวทางการเก็บข้อมูลในพื้นที่นำร่องอีก โดยจะดำเนินการลงสำรวจพื้นที่และประชุมกลุ่มย่อยสลับกันไปจนเกิดเป็นชุดโครงการนำร่องที่สมบูรณ์ที่สุด (รูปที่ 4.18)

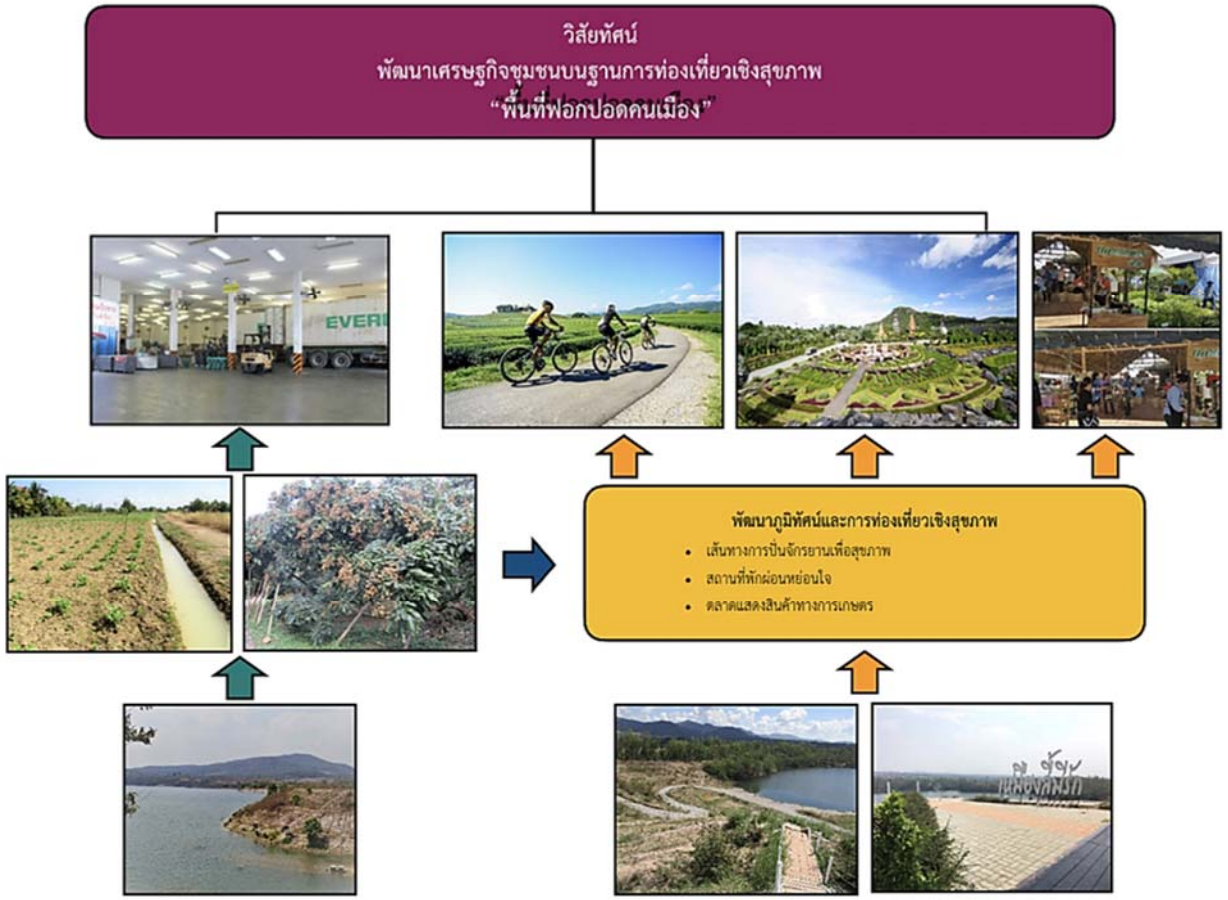
รูปที่ 4.18 กระบวนการพัฒนาพื้นที่นำร่องภายใต้กลไก “ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน”

ข. การพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการผ่านกรอบแนวคิดว่าด้วย "การบูรณาการ 4 ขั้น" และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain)

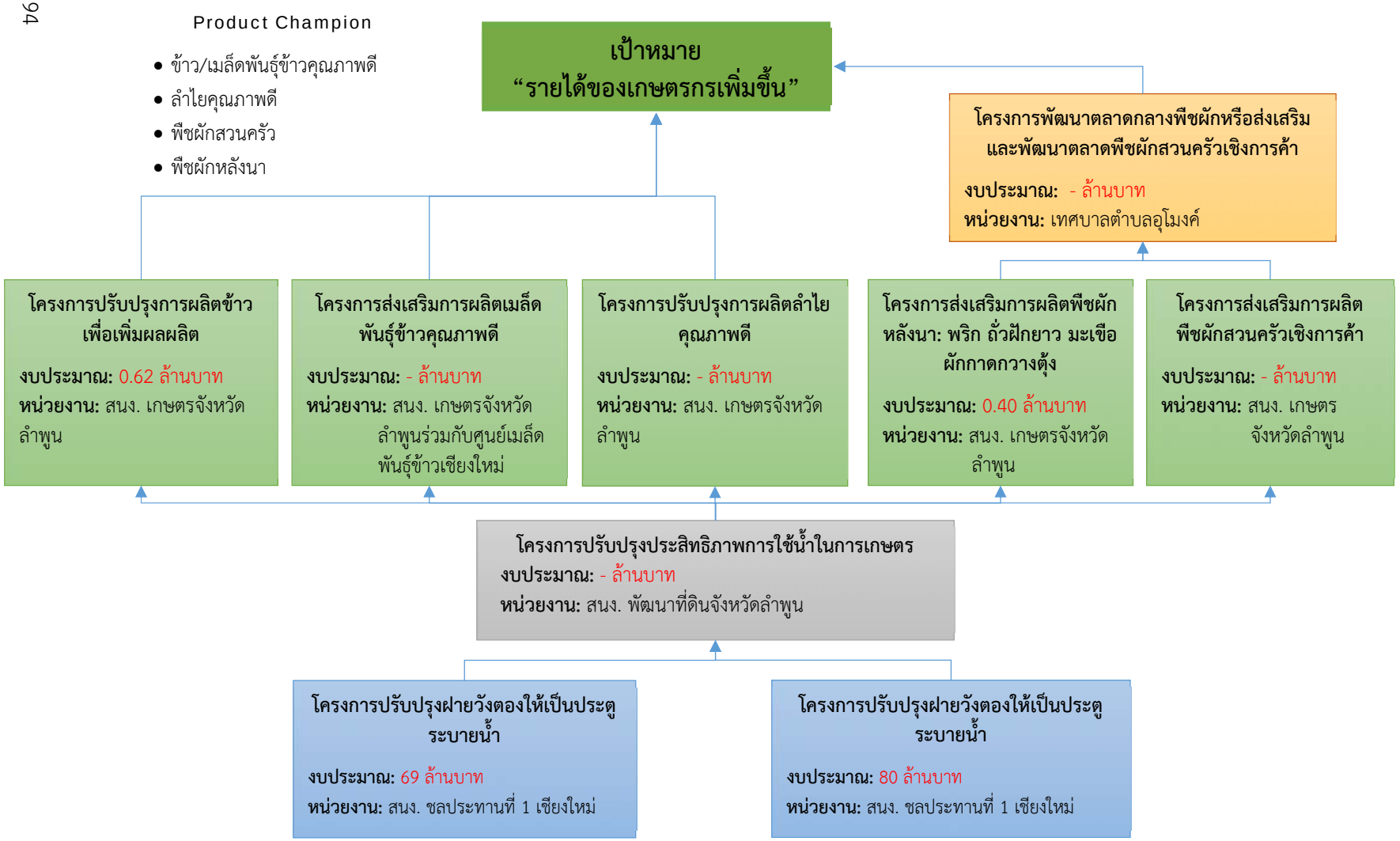
หลังจากดำเนินกิจกรรม "ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน" ได้ในระดับหนึ่งแล้ว คณะนักวิจัยนำข้อมูลและบทสรุปมาพัฒนาชุดโครงการนำร่องผ่านกรอบแนวคิดว่าด้วย "การบูรณาการ 4 ขั้น" และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) โดยในกรณีโครงการนำร่องการพัฒนาแหล่งน้ำขุมเหมืองเพื่อใช้ในภาคการเกษตรที่อำเภอลี้ คณะนักวิจัยและคณะทำงานโครงการนำร่องฯ ได้กำหนด "วิสัยทัศน์" หรือเป้าหมายสูงสุดของชุดโครงการนำร่องให้เป็น **"พื้นที่ฟอกปอดคนเมือง" การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ** (รูปที่ 4.19) ซึ่งการพัฒนาไปสู่วิสัยทัศน์ดังกล่าวนั้นจะต้องมีกิจกรรมโครงการย่อยที่มีการบูรณาการในลักษณะ "ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ" เพื่อให้คณะกรรมการ/คณะทำงานได้พิจารณา แลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นร่วมกัน จนได้สรุปเบื้องต้นว่า กิจกรรมต้นน้ำ คือ กิจกรรมนำน้ำในขุมเหมืองออกมาใช้เพื่อการเกษตร (ลำไย) กิจกรรมกลางน้ำ คือ การพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรของชุมชน และกิจกรรมปลายน้ำ คือ การพัฒนาพื้นที่ขุมเหมือง SCG เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีผลผลิตด้านเกษตรของชุมชนเป็นสินค้าที่ใช้จำหน่ายในสถานที่ท่องเที่ยว และการขายลำไยหรือผลิตผลเกษตรอื่นๆ ในตลาดที่มีอยู่แล้วหรือตลาดที่มีการส่งเสริมและพัฒนาขึ้นในอนาคต

ในขณะที่ การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กวง คณะทำงานฯ ที่ร่วม "ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน" ได้ข้อสรุปว่า **ต้องการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยและฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำ เพื่อเพิ่มศักยภาพการกักเก็บน้ำ** อันจะเป็นโครงการต้นน้ำ จากนั้น เมื่อได้น้ำอย่างพอเพียงแล้วจะนำไปสู่กิจกรรมกลางน้ำ คือ การพัฒนาประสิทธิภาพการใช้น้ำเพื่อการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อสอดคล้องกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตทั้งข้าว ลำไย และพืชผักสวนครัว เพื่อสอดรับกับกิจกรรมปลายน้ำ ดังเช่น โครงการพัฒนาตลาดกลางพืชหรือส่งเสริมและพัฒนาตลาดพืชผักสวนครัวเชิงการค้า ซึ่งกิจกรรมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ดังกล่าวจะสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ภายใต้วิสัยทัศน์ของชุดโครงการฯ นี้ที่ว่า **"รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้น"** (รูปที่ 4.20)

ชุดโครงการนำร่องทั้ง 2 ชุด ภายใต้กรอบแนวคิดว่าด้วย "การบูรณาการ 4 ขั้น" และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) เป็นแนวทางของคณะนักวิจัยและคณะกรรมการ/คณะทำงานที่จะพัฒนากลไกและกระบวนการพัฒนาชุดโครงการแบบบูรณาการระดับพื้นที่ ซึ่งกล่าวไว้ในหัวข้อต่อไป

รูปที่ 4.19 วิสัยทัศน์การพัฒนาชุดโครงการ“ชุดโครงการวิจัยการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง”

รูปที่ 4.20 วิสัยทัศน์การพัฒนาชุดโครงการวิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ

ค. การดำเนินการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ

การพัฒนาชุดโครงการนำน้ำจากขุมเหมืองถ่านหินเก่าลี้มาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ

ด้วยกรอบแนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” และกระบวนการ “การประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน” ของคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ (คณะกรรมการด้านน้ำเพื่อการเกษตรระดับจังหวัด) นำมาสู่การตั้งวิสัยทัศน์การพัฒนาชุดโครงการ จากนั้นคณะนักวิจัยได้ประสานงานไปยังหน่วยงานที่จะเข้ามาร่วมบูรณาการได้เสนอกิจกรรมโครงการที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ดังกล่าว จนก่อเกิดเป็นชุดโครงการ **“ชุดโครงการวิจัยการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง”** ในที่สุด มีเนื้อโดยสรุปดังนี้

ก) ที่มาและความสำคัญของชุดโครงการฯ

ชุดโครงการวิจัยการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง ดำเนินการภายใต้วิสัยทัศน์ของชุดโครงการ คือ ***การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ “พื้นที่ฟอกปอดคนเมือง”*** เพื่อให้เกิดการบูรณาการและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างยั่งยืน โดยครอบคลุมการพัฒนาการเกษตรครบวงจรตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า คือมีการเชื่อโยงกันในลักษณะ “ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ”

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่ราบเชียงใหม่-ลำพูน หรือที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง กวง ลี้ และแม่ทา แหล่งน้ำในจังหวัดลำพูนที่สำคัญ ประกอบด้วยลำน้ำสายหลัก คือ แม่น้ำปิง แม่น้ำกวง แม่น้ำทา แม่น้ำลี้ โดยจังหวัดลำพูนมีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรรวม 669,835 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด จำนวนเกษตรกร 64,812 คน คิดเป็นร้อยละ 29.73 ของประชากรทั้งหมด จากพื้นที่การเกษตรดังกล่าวมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพปลูกลำไยและทำนาข้าว ซึ่งลำไยเป็นพืชเศรษฐกิจลำดับที่หนึ่งของจังหวัดลำพูนที่สร้างรายได้ให้กับจังหวัดลำพูน มูลค่า 5,515.99 ล้านบาท โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอลี้ที่มีการปลูกลำไยมากที่สุดในจังหวัดลำพูน อย่างไรก็ตามอำเภอลี้ยังเผชิญปัญหาขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งที่จะต้องเผชิญปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร แหล่งกักเก็บน้ำต้นทุนมีปริมาณไม่เพียงพอ เป็นต้น

ในตำบลลี้ อำเภอลี้ ยังมีแหล่งน้ำต้นทุนที่สามารถใช้แก้ปัญหาภัยแล้งได้ คือ บ่อน้ำขุมเหมืองเก่าของภาคเอกชนที่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้หลายล้านลูกบาศก์เมตร คือ บ่อน้ำขุมเหมือง (BP-1) ซึ่งเป็นเป็นเหมืองแร่ถ่านหินของบริษัทบ้านปู จำกัด (มหาชน) ตั้งอยู่ในตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน มีปริมาณน้ำในบ่อมากสามารถจุได้ถึง 6-8 ล้าน ลูกบาศก์เมตรและมีความสูงเหนือระดับน้ำทะเลประมาณ 450 เมตร ซึ่งคุณภาพของน้ำในขุมเหมืองบ้านปู (BP-1) มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำพบว่า น้ำในอ่างเหมืองสามารถนำไปใช้ในการเกษตรและอุปโภคได้ แต่ยังไม่สามารถนำไปบริโภคได้ โดยบ่อน้ำขุมเหมืองบ้านปู (BP-1) เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่และมีลักษณะเป็นแก้มลิงที่สามารถรองรับน้ำจากแม่น้ำลี้ในช่วงฤดูฝน ชาวบ้านมีความต้องการนำน้ำมาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรในฤดูแล้งได้ แต่อย่างไรก็ตามชาวบ้านต้องอาศัยการสูบน้ำจากบ่อน้ำขุมเหมืองลงสู่

คลองลำลองที่เชื่อมแม่น้ำลี้แต่ใช้ต้นทุนสูงมาก โดยข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยลำพูนระบุว่า ใช้งบประมาณสูบน้ำที่เป็นค่าน้ำมันและค่าดำเนินการประมาณ 3-4 แสนบาทต่อฤดูกาล (ระยะเวลาระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม)

ทั้งนี้ในตำบลลี้ยังมีบ่อน้ำขุมเหมืองเก่าอีกแห่งซึ่งทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้รับมอบพื้นที่จากบริษัท SCG ซีเมนต์ จำกัด เนื้อที่ประมาณ 200 ไร่ ในพื้นที่ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นบ่อเหมืองแร่เดิมพื้นที่ 70 ไร่ สามารถเก็บน้ำได้ปริมาณ 3 ล้านลูกบาศก์ลิตร พื้นที่โดยรอบเหมือง SCG นี้ปลูกต้นยูคาลิบตัสรอบๆ เหมือง และพื้นที่ติดกับขุมเหมืองเป็นพื้นที่ทำนาและปลูกข้าวโพดของเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ดังกล่าว การพัฒนาภูมิทัศน์รอบเหมืองและโครงสร้างพื้นฐานจะสามารถพัฒนาบ่อน้ำขุมเหมือง SCG นี้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว รวมถึงเป็นแหล่งน้ำสำรองให้กับเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงได้ ในขณะเดียวกันก็สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่ในการจัดงานหรือกิจกรรมสำหรับให้คนในชุมชนได้นำสินค้าทางการเกษตรมาแสดงและขายให้กับผู้มาเยือน ซึ่งเป็นแหล่งตลาดสำหรับระบายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น

ชุดโครงการวิจัยการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้งนี้ แบ่งการพัฒนาโครงการตามกรอบแนวคิดการวิจัยการบูรณาการแผนงบประมาณการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เป็นกิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ซึ่งประกอบด้วยโครงการย่อยเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำในเหมืองแร่ของตำบลลี้ทั้งหมด 5 โครงการ คือ (1) โครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1) ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (2) โครงการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพในรูปแบบแปลงใหญ่ (3) โครงการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพในรูปแบบแปลงใหญ่ (4) โครงการปรับระบบการปลูกข้าวโดยการปลูกพืชหลังนา โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวนาปีให้มีคุณภาพและยั่งยืน และ (5) โครงการเหมืองลี้มีรัก (พื้นที่แสดงสินค้าและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ)

ข) ความสอดคล้องของชุดโครงการฯ กับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ

ชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง ดำเนินการเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำในขุมเหมืองตำบลลี้เพื่อเกิดการบูรณาการและต่อยอดโครงการสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับชุดโครงการฯ นี้ประกอบด้วย 5 โครงการพัฒนาในรูปแบบของกิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ซึ่งชุดโครงการฯ มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำพูน ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ความสอดคล้องของชุดโครงการพัฒนาเพื่อนำน้ำจากขุมเหมืองถ่านหินเก่ามาใช้เพื่อการเกษตรฯกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ

ยุทธศาสตร์		โครงการทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1) ตำบลลี้	โครงการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพแปลงใหญ่	โครงการปรับระบบการปลูกข้าวโดยการปลูกพืชหลังนา	โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวนาปีให้มีคุณภาพและยั่งยืน	โครงการเหมืองลี้มีรัก
ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด						
ยุทธศาตร์ที่ 1	การพัฒนาอุตสาหกรรม และเศรษฐกิจชุมชนสู่การเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 2	การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรสู่เมืองเกษตรปลอดภัย	✓	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 3	การพัฒนาเมืองสู่เมืองแห่งวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแบบสมดุลและยั่งยืน					✓
ยุทธศาตร์ที่ 4	การพัฒนาสังคมคุณภาพชีวิต และความมั่นคง		✓			✓
ยุทธศาตร์ที่ 5	อนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการน้ำ	✓	✓			✓
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564)						
ยุทธศาตร์ที่ 1	การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพมนุษย์		✓	✓	✓	
ยุทธศาตร์ที่ 2	การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำ	✓	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 3	การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน	✓	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 4	การเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 5	ความมั่นคง					✓

ตารางที่ 4.1 ความสอดคล้องของชุดโครงการพัฒนาเพื่อนำน้ำจากขุมเหมืองถ่านหินเก่ามาใช้เพื่อการเกษตรฯกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ

ยุทธศาสตร์		โครงการทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1) ตำบลลี้	โครงการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพแปลงใหญ่	โครงการปรับระบบการปลูกข้าวโดยการปลูกพืชหลังนา	โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวนาปีให้มีคุณภาพและยั่งยืน	โครงการเหมืองลี้มีรัก
ยุทธศาตร์ที่ 6	การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในภาครัฐและธรรมาภิบาลในสังคมไทย	✓				✓
ยุทธศาตร์ที่ 7	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์	✓				✓
ยุทธศาตร์ที่ 8	วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม		✓	✓	✓	
ยุทธศาตร์ที่ 9	การพัฒนาภูมิภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ	✓	✓	✓	✓	
ยุทธศาตร์ที่ 10	การต่างประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค					✓
ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 -2579)						
ยุทธศาตร์ที่ 1	ยุทธศาสตร์ความมั่นคง					
ยุทธศาตร์ที่ 2	ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน		✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 3	ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	✓	✓	✓	✓	
ยุทธศาตร์ที่ 4	ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม	✓	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 5	ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 6	ยุทธศาสตร์ด้านดารปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ	✓				✓

ค) กิจกรรมของชุดโครงการฯ ตามกรอบแนวคิดการบูรณาการแผนงบประมาณการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

ชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง ได้ดำเนินการตามกรอบแนวคิดการวิจัยการบูรณาการแผนงบประมาณการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร โดยแบ่งเป็นกิจกรรมต้นน้ำ กิจกรรมกลางน้ำ และกิจกรรมปลายน้ำ ซึ่งกิจกรรมต้นน้ำ คือ โครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1) ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน และเมื่อได้น้ำมาใช้ในภาคเกษตรแล้ว กิจกรรมต่อเนื่องหรือกิจกรรมกลางน้ำคือการส่งเสริมผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งได้แก่ โครงการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพในรูปแบบแปลงใหญ่ โครงการปรับระบบการปลูกข้าวโดยการปลูกพืชหลังนา และโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวนาปีให้มีคุณภาพและยั่งยืน จากนั้นจะเป็นการพัฒนาและต่อยอดจากกิจกรรมต้นและกลางน้ำเพื่อเพิ่มรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของเกษตรกร อันได้แก่ โครงการเหมืองลี้มีรัก (พื้นที่แสดงสินค้าและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ) โดยชุดโครงการวิจัยดังกล่าวดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดการบูรณาการ 4 ขั้น คือ การบูรณาการแผน/โครงการ บูรณาการงบประมาณ บูรณาการงาน และบูรณาการคน (รูปที่ 4.21)

ชุดโครงการวิจัยการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง ประกอบด้วยโครงการย่อยเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำในเหมืองแร่ของตำบลลี้ทั้งหมด 5 โครงการซึ่งแบ่งโครงการย่อยเป็นโครงการในกิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ภายใต้วิสัยทัศน์ของชุดโครงการฯ **การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (พื้นที่ฟอกปอดคนเมือง)** โดยแต่ละกิจกรรมโครงการมีรายละเอียดโดยสังเขป[4] ดังนี้

<u>โครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1) ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน</u>[5]

โครงการนี้ เป็นโครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำเพื่อนำน้ำจากเหมืองบ้านปู (BP-1) มาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง โดยโครงการยังมีการก่อสร้างท่อส่งน้ำเพื่อกระจายน้ำสู่เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงกับเหมืองบ้านปู ในตำบลลี้ สำหรับโครงการดังกล่าวสามารถครอบคลุมพื้นที่ในตำบลลี้ประมาณ 2,000-3,000 ไร่ ซึ่งหน่วยงานที่ดำเนินการประกอบไปด้วย สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 ลำปาง (หรือสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่) เทศบาลตำบลลี้ ที่ว่าการปกครองอำเภอลี้ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดลำพูน องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน และ สำนักงานเกษตรอำเภอลี้ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

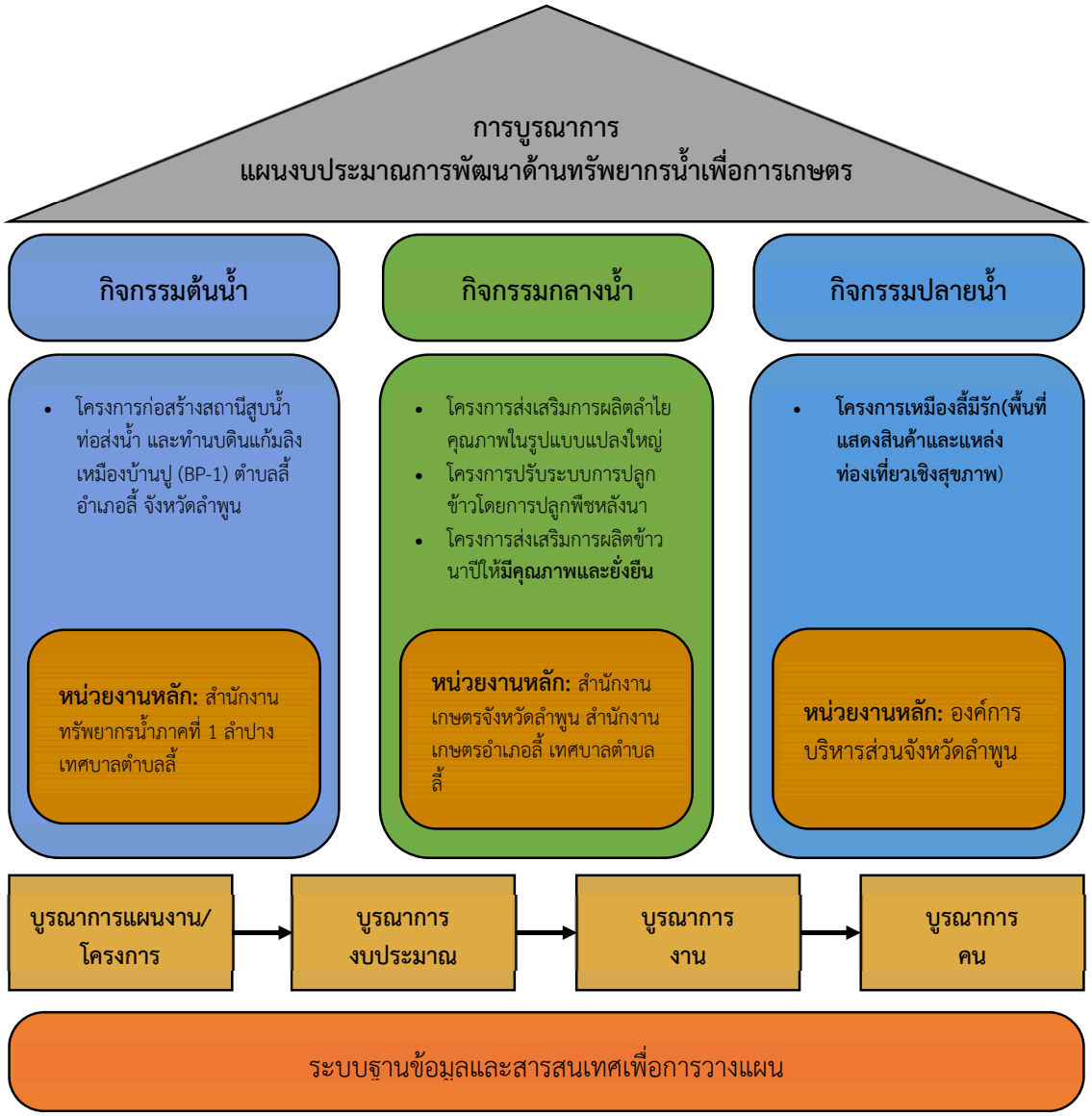
<u>โครงการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพในรูปแบบแปลงใหญ่</u>

โครงการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพในรูปแบบแปลงใหญ่ เป็นโครงการในกิจกรรมกลางน้ำเพื่อรองรับการพัฒนาจากโครงการในกิจกรรมต้นน้ำ ซึ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตลำไยให้มีคุณภาพดี มีความปลอดภัย ได้มาตรฐานสู่สากลโดยการถ่ายถอดเทคโนโลยีผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมใน

[4] สามารถดูรายละเอียดกิจกรรมโครงการทั้ง 5 โครงการได้ในภาคผนวก จ

[5] โครงการนี้กำลังอยู่ในขั้นตอนการจัดทำ “รายงานความเป็นไปได้ในการศึกษาออกแบบโครงการฯ” ดังนั้น คณะนักวิจัยจึงยังไม่ได้รับโครงร่างรายละเอียดของโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบแปลงใหญ่ ทั้งยังเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตลำไย ให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้งด้านการผลิตและการตลาดในรูปแบบแปลงใหญ่ โดยมีหน่วยงานดำเนินการคือ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรอำเภอลี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่มา: คณะนักวิจัย

รูปที่ 4.21 กิจกรรมของชุดโครงการฯ ตามกรอบแนวคิดการบูรณาการแผนงบประมาณการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

<u>โครงการปรับระบบการปลูกข้าวโดยการปลูกพืชหลังนา</u>

โครงการปรับระบบการปลูกข้าวโดยการปลูกพืชหลังนา เป็นโครงการส่งเสริมพัฒนาเกษตรกร และประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตให้แก่เกษตรกร โดยมีจุดประสงค์ให้เกษตรกรมีความรู้การปลูกพืช

หลังนา/พืชปุ๋ยสด และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง รวมถึงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวและอนุรักษ์ดิน น้ำให้มีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน โครงการนี้เป็นโครงการรองรับการพัฒนาแหล่งน้ำในเหมืองบ้านปู (BP-1) ในตำบลลี้ ซึ่งมีหน่วยงานดำเนินการ คือ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรอำเภอลี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

<u>โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวนาปีให้มีคุณภาพและยั่งยืน</u>

โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวนาปีให้มีคุณภาพและยั่งยืน เป็นโครงการส่งเสริมและปรับปรุงการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวปลอดภัย โดยลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มคุณภาพผลผลิตข้าวและเพื่อรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวให้มีความเข้มแข็ง โครงการนี้เป็นโครงการรองรับการพัฒนาแหล่งน้ำในเหมืองบ้านปู (BP-1) ในตำบลลี้ ซึ่งมีหน่วยงานดำเนินการ คือ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรอำเภอลี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

<u>โครงการเหมืองลี้มีรัก</u>

โครงการเหมืองลี้มีรัก เป็นโครงการที่จัดทำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ โดยการปรับปรุงภูมิทัศน์รอบบริเวณเหมืองลี้มีรัก และก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้เหมืองลี้มีรักเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและแหล่งน้ำสำรอง และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรม รวมถึงพัฒนาเป็นสถานที่จัดกิจกรรมหรือเทศกาลสำหรับแสดงสินค้าทางการเกษตรของคนในชุมชน อันเป็นการต่อยอดจากกิจกรรมโครงการต้นน้ำและกลางน้ำข้างต้น ซึ่งมีหน่วยงานดำเนินการ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

การพัฒนาชุดโครงการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ

ก) ที่มาและความสำคัญของชุดโครงการฯ

โครงการพัฒนาพื้นลุ่มแม่น้ำกวง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เรียกว่า **ชุดโครงการวิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ** ดำเนินการเพื่อให้เกิดการบูรณาการและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างยั่งยืน โดยครอบคลุมการพัฒนาการเกษตรครบวงจรตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า คือมีการเชื่อมโยงกันในลักษณะ “ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ”

แม่น้ำแม่กวงมีต้นน้ำอยู่ที่ดอยผีปันน้ำและดอยมด ไหลลงใต้ผ่านอำเภอบ้านธิและเมือง จังหวัดลำพูน แล้วบรรจบกับแม่น้ำปิงที่บ้านสบทา อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน (ซึ่งเป็นที่ตั้งของประตูระบายน้ำสบทา) ซึ่งพื้นที่รับน้ำที่อยู่ในเขตจังหวัดลำพูน คิดเป็นร้อยละ 32 ครอบคลุมอำเภอเมือง และอำเภอบ้านธิ ปี 2560 วัดได้ 288 ล้านลูกบาศก์เมตรซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนาและสวนลำไยเป็นหลัก ในด้านการชลประทาน จังหวัดลำพูนมีจำนวนอาคารชลประทานประมาณ 200 แห่ง ซึ่งจังหวัดลำพูนได้มีการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่การเกษตรประมาณ 319,540 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 49.93 ของพื้นที่การเกษตร 639,916 ไร่ โดยแบ่งเป็น โครงการชลประทานขนาดใหญ่ 1 แห่ง มีพื้นที่ชลประทาน 51,800 ไร่ (พื้นที่หัวงานอยู่ที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนแม่กวงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่) และโครงการชลประทานขนาดกลาง 9 แห่ง มีพื้นที่ชลประทาน 101,900 ไร่ ซึ่งโครงการชลประทานขนาดกลางประกอบไปด้วย อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ฝายขนาดกลาง โครงการชลประทานขนาดเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการชลประทานขนาดเล็ก และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

ลำน้ำแม่กวงในพื้นที่จังหวัดลำพูนมีฝายกักเก็บน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค 4 ฝายสำคัญด้วยกัน คือ ประตูระบายน้ำสบทา ฝายบ้านยู้ (กำลังสร้างประตูระบายน้ำแทนฝายเดิม) ฝายวังตอง และฝายแม่ร่องน้อย โดยที่ฝายวังตองตั้งอยู่ในตำบลเวียงยองและตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เป็นฝายขนาดกลางและมีพื้นที่รับน้ำชลประทาน 4,500 ไร่ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีเกษตรกรอาศัยอยู่ในตำบลศรีบัวบานจำนวน 1,506 คน และในตำบลเวียงยองจำนวน 1,054 คน โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรในตำบลเวียงยอง 3,962 ไร่ และในตำบลศรีบัวบาน 20,431 ไร่ ส่วนฝายแม่ร่องน้อย เป็นฝายขนาดเล็ก ตั้งอยู่ในตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน โดยพื้นที่ตำบลอุโมงค์มีประชากรที่เป็นเกษตรกรจำนวน 3,204 คน และมีพื้นที่การเกษตรจำนวน 5,725 ไร่ เมื่อพิจารณาถึงทำเลที่ตั้งและสภาพแวดล้อมของฝายทั้งสองแห่งนี้ ฝายได้ช่วยชะลอน้ำให้เกษตรกรและชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงอันประกอบด้วยตำบลเวียงยอง ศรีบัวบาน อุโมงค์ มะเขือแจ้ ของอำเภอมเมืองลำพูน และตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ ตลอดจนนิคมอุตสาหกรรมลำพูนได้ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรและอุสาหกรรม อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปริมาณน้ำในลำน้ำแม่กวงมีน้อยมากและประสิทธิภาพของฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยยังไม่สามารถกักเก็บน้ำได้เพียงพอ จึงไม่สามารถเพาะปลูกพืชในฤดูแล้งได้ และถ้าปีใดประสบปัญหาภัยแล้ง พืชผลทางการเกษตรก็จะได้รับความเสียหายและส่งผลกระทบต่อการผลิตสินค้าในนิคมอุตสาหกรรมลำพูนอีกด้วย นอกจากนี้ พื้นที่ลำน้ำกวงบริเวณรับน้ำหน้าฝายทั้งสองแห่งยังมีการทบถมของตะกอนจนหลายแห่งมีสภาพเป็นเกาะเล็ก ๆ หรือเนินตะกอนที่มีวัชพืชขึ้นปกคลุมและบางแห่งกลายเป็นพื้นที่งอกออกไปกีดขวางการไหลของน้ำและทำให้พื้นที่รับน้ำลดลง

พื้นที่ลุ่มน้ำกวงมีปัญหาด้านน้ำเพื่อการเกษตรที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่การเกษตรที่ต้องการน้ำจากฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อย การปรับปรุงฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยเป็นประตูระบายน้ำจะทำให้สามารถกักเก็บน้ำได้มากขึ้น เนื่องจากจะสามารถสร้างสันประตูระบายน้ำให้สูงกว่าสันฝายในปัจจุบันได้ และการมีประตูระบายน้ำที่สามารถเปิดและปิดได้จะสามารถรักษาระดับน้ำหน้าประตูระบายน้ำในแม่น้ำแม่กวงได้ และจะส่งผลให้เกษตรกรและนิคมอุตสาหกรรมสามารถได้น้ำเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และเพิ่มพูนรายได้จากเกษตรและการพัฒนาอุตสาหกรรมได้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการของประชากรในพื้นที่

ประการสำคัญ เมื่อมีน้ำที่เก็บกักได้จากประตูระบายน้ำที่สร้างขึ้น จะทำให้เกษตรกรมีน้ำใช้ในการเกษตรอย่างพอเพียง ซึ่งสามารถต่อยอดไปสู่การพัฒนาด้านการเกษตรในหลายประการ ดังนั้นชุดโครงการวิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบนี้ ได้แบ่งการพัฒนาโครงการตามกรอบแนวคิดการวิจัยการบูรณาการแผนงบประมาณการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเป็นกิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ซึ่งประกอบด้วยโครงการย่อยเพื่อบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงทั้งหมด 8 โครงการ คือ (1) โครงการปรับปรุงฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำ (2) โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้น้ำในการเกษตร (3) โครงการปรับปรุงการผลิตข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิต (4) โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี (5) โครงการปรับปรุงการผลิตลำไยคุณภาพดี (6) โครงการส่งเสริมการผลิตพืชผักหลังนา: พริก ถั่วฝักยาว มะเขือ ผักกาดกวางตุ้ง (7) โครงการส่งเสริมการผลิตพืชผักสวนครัวเชิงการค้า และ (8) โครงการพัฒนาตลาดกลางพืชผักหรือส่งเสริมและพัฒนาตลาดพืชผักสวนครัวเชิงการค้า

ข) ความสอดคล้องของชุดโครงการฯ กับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ

ชุดโครงการวิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ดังนี้ (ตารางที่ 4.2) 1) แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เน้นการพัฒนา การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง 2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ในประเด็นการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำพูน ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรสู่เมืองเกษตรปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 4 เมืองแห่งคุณภาพชีวิต และยุทธศาสตร์ที่ 5 การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการน้ำ

ค) กิจกรรมของชุดโครงการฯ ตามกรอบแนวคิดการบูรณาการแผนงบประมาณการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

ชุดโครงการวิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยโครงการย่อย 8 โครงการ ครอบคลุมกิจกรรมต้นน้ำ 2 โครงการ กิจกรรมกลางน้ำ 4 โครงการ และกิจกรรมปลายน้ำ 2 โครงการ ดังนี้[6]

<u>โครงการปรับปรุงฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำ</u>

โครงการนี้นับเป็นโครงการที่จำเป็นเบื้องต้นในการพัฒนาชุดโครงการฯ นี้ ด้วยเหตุปริมาณน้ำในลำน้ำแม่กวงมีน้อยมากและประสิทธิภาพของฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยยังไม่สามารถกักเก็บน้ำได้เพียงพอจึงไม่สามารถเพาะปลูกพืชในฤดูแล้งได้ นอกจากนี้ พื้นที่ลำน้ำกวงบริเวณรับน้ำหน้าฝายทั้งสองแห่งยังมีการทับถมของตะกอนจนหลายแห่งมีสภาพเป็นเกาะเล็ก ๆ หรือเนินตะกอนที่มีวัชพืชขึ้นปกคลุมและบางแห่งกลายเป็นพื้นที่งอกออกไปกีดขวางการไหลของน้ำและทำให้พื้นที่รับน้ำลดลง โครงการปรับปรุงฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำ ที่สามารถเปิด-ปิดประตูน้ำเพื่อควบคุมปริมาณน้ำ เพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำจากการขุดบริเวณหน้าประตูให้ลึกและกว้างขึ้น และสามารถระบายทรายกับวัชพืชและของเสียได้ จะทำให้เกษตรกรบริเวณฝายมีน้ำใช้ในการเกษตรอย่างพอเพียงในฤดูแล้ง

<u>โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้น้ำในการเกษตร</u>

หลังจากโครงการปรับปรุงฝายฯ แล้วเสร็จจนสามารถได้ประตูระบายน้ำและเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำให้มากขึ้นแล้ว โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้น้ำในการเกษตร จะเป็นโครงการที่เข้ามาสนับสนุนให้เกษตรสามารถดำเนินการผลิตทางการเกษตรโดยใช้น้ำอย่างประหยัด ผ่านการถ่ายทอดกรรมวิธีความรู้และทักษะการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด เป็นต้น

[6] สามารถดูแบบสรุปชุดโครงการในภาคผนวก ช

ตารางที่ 4.2 ความสอดคล้องของชุดโครงการพัฒนาลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ กับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ

ยุทธศาสตร์		• โครงการก่อสร้างประตูระบายน้ำฝายวังตอง และฝายแม่ร่องน้อย • โครงการพัฒนาและฟื้นฟูลำน้ำกวง • โครงการขุดลอกคลองส่งน้ำในพื้นที่ทางการเกษตรของฝายวังตอง	• โครงการส่งเสริมการผลิตส่งเสริมเมล็ดพันธุ์ข้าว • โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัย • โครงการการสนับสนุนและพัฒนาการปลูกพืชผักสวนครัว • โครงการส่งเสริมพื้นที่เพาะเลี้ยงปลาในลุ่มแม่น้ำกวง	โครงการการรวมกลุ่มสหกรณ์/เกษตรกร *(ข้อเสนอของคณะนักวิจัยฯ)*	• โครงการพัฒนาตลาดข้าวของจังหวัดลำพูน • โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณลำน้ำกวง
ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด					
ยุทธศาตร์ที่ 1	การพัฒนาอุตสาหกรรม และเศรษฐกิจชุมชนสู่การเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 2	การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรสู่เมืองเกษตรปลอดภัย	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 3	การพัฒนาเมืองสู่เมืองแห่งวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแบบสมดุลและยั่งยืน				
ยุทธศาตร์ที่ 4	การพัฒนาสังคมคุณภาพชีวิต และความมั่นคง		✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 5	อนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการน้ำ	✓	✓	✓	✓
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564)					
ยุทธศาตร์ที่ 1	การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพมนุษย์		✓	✓	
ยุทธศาตร์ที่ 2	การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำ	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 3	การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 4	การเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 5	ความมั่นคง				
ยุทธศาตร์ที่ 6	การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในภาครัฐและธรรมาภิบาลในสังคมไทย	✓			
ยุทธศาตร์ที่ 7	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์	✓			✓

ตารางที่ 4.2 ความสอดคล้องของชุดโครงการพัฒนาลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ กับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ

ยุทธศาสตร์		• โครงการก่อสร้างประตูระบายน้ำฝายวังตอง และฝายแม่ร่องน้อย • โครงการพัฒนาและฟื้นฟูลำน้ำกวง • โครงการขุดลอกคลองส่งน้ำในพื้นที่ทางการเกษตรของฝายวังตอง	• โครงการส่งเสริมการผลิตส่งเสริมเมล็ดพันธุ์ข้าว • โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัย • โครงการการสนับสนุนและพัฒนาการปลูกพืชผักสวนครัว • โครงการส่งเสริมพื้นที่เพาะเลี้ยงปลาในลุ่มแม่น้ำกวง	โครงการการรวมกลุ่มสหกรณ์/เกษตรกร *(ข้อเสนอของคณะนักวิจัยฯ)*	• โครงการพัฒนาตลาดข้าวของจังหวัดลำพูน • โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณลำน้ำกวง
ยุทธศาตร์ที่ 8	วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม		✓		✓
ยุทธศาตร์ที่ 9	การพัฒนาภูมิภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 10	การต่างประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค				
ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี					
ยุทธศาตร์ที่ 1	ยุทธศาสตร์ความมั่นคง				
ยุทธศาตร์ที่ 2	ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน		✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 3	ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	✓	✓	✓	
ยุทธศาตร์ที่ 4	ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 5	ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓
ยุทธศาตร์ที่ 6	ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ	✓			

โครงการปรับปรุงการผลิตข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิต

เมื่อได้น้ำต้นทุนอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพแล้ว ในขั้นตอน “กลางน้ำ” จะต้องคำนึงถึงการให้แก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรในระยะยาว ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างการผลิต ที่เน้นการลดต้นทุนการผลิต การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และพัฒนาคุณภาพการผลิตให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการรวบกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตข้าวโดยมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง มีการปลูกข้าวแบบประณีตสามารถดูแลรักษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม ส่งผลให้ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานปลอดภัยส่งผลให้เกษตรกรมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดความมั่นคงในอาชีพ มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวให้มีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

กิจกรรมกลางน้ำที่สำคัญอีกประการ คือ การส่งเสริมเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี เป็นงการส่งเสริมพัฒนาเกษตรกร และประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตให้แก่เกษตรกร โดยมีจุดประสงค์ให้เกษตรกรมีความรู้การผลิตเม็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ จากการถ่ายทอดกรรมวิธีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีและได้มาตรฐานให้แก่เกษตรกร ตลอดจนเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

โครงการปรับปรุงการผลิตลำไยคุณภาพดี

โครงการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพดี เป็นโครงการในกิจกรรมกลางน้ำเพื่อรองรับการพัฒนาจากโครงการในกิจกรรมต้นน้ำ ซึ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตลำไยให้มีคุณภาพดี มีความปลอดภัย ได้มาตรฐานสู่สากลโดยการถ่ายถอดเทคโนโลยีผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตลำไย

โครงการส่งเสริมการผลิตพืชผักหลังนา: พริก ถั่วฝักยาว มะเขือ ผักกาดกวางตุ้ง

จากปัญหาตามมาทั้งด้านการบริหารจัดการน้ำ การใช้น้ำของประเทศ การระบาดของศัตรูข้าวในช่วงที่ผ่านมาทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ระบบนิเวศน์ในนาข้าวเสียความสมดุล รวมทั้งคุณภาพข้าวในภาพรวมของจังหวัดลดต่ำลง ดังนั้น หากมีน้ำอย่างพอเพียงเกษตรกรสามารถปรับระบบการปลูกข้าวโดยการปลูกพืชหลังนาที่สามารถปลูกในพื้นที่ลุ่มน้ำกวงได้ดีดังเช่น พริก ถั่วฝักยาว มะเขือ ผักกวางตุ้ง เพื่อเป็นอีกช่องทางของรายได้นอกเหนือจากการเกษตรหลักเช่นข้าวและลำไย

โครงการส่งเสริมการผลิตพืชผักสวนครัวเชิงการค้า

นอกจากพืชหลังนาแล้ว หากมีน้ำอย่างพอเพียงเกษตรกรยังสามารถปลูกพืชผักสวนครัวเชิงการค้า เช่น คะน้า กวางตุ้ง ฮ่องเต้ ผักบุ้งจีน โหระพา กะเพรา กะหล่ำดอก กระเทียม หอมแบ่ง คื่นฉ่าย พริกขี้หนู เป็นต้น โครงการนี้มีจุดประสงค์ เพื่อถ่ายทอดกรรมวิธีการผลิตพืชผักสวนครัวเชิงการค้าที่ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัยให้แก่เกษตรกร และเพื่อพัฒนาและสนับสนุนเกษตรกรผู้ผลิตพืชผักสวนครัวเชิงการค้า

โครงการพัฒนาตลาดกลางพืชผักหรือส่งเสริมและพัฒนาตลาดพืชผักสวนครัวเชิงการค้า

เมื่อเกษตรกรในพื้นที่มีน้ำใช้อย่างพอเพียงหรือมีน้ำต้นทุนใช้ในการทำการเกษตรในกิจกรรมต้นน้ำ และมีการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรทั้งผลิตผลหลังและรอง ในระยะปลายน้ำ สำหรับผลผลิตทางการเกษตรรอง เช่น พืชหลังนา พืชผักสวนครัว ควรมีโครงการพัฒนาตลาดกลางพืชผักหรือส่งเสริมและพัฒนาตลาดพืชผัก

สวนครัวเชิงการค้า เพื่อพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการตลาดกลางพืชผักและตลาดพืชผักสวนครัวเชิงการค้าที่จำเป็น วางระบบการบริหารจัดการตลาดกลางพืชผักและตลาดพืชผักสวนครัวเชิงการค้า และส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการตลาดกลางพืชผักและตลาดพืชผักสวนครัวเชิงการค้า

4.3.3 การผลักดันชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการเข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัด

ในการผลักดันชุดโครงการนำร่องทั้ง 2 ชุดโครงการเข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัด คณะนักวิจัยได้ใช้กลไกสำคัญ 2 ประการ ***ประการแรก*** คณะนักวิจัยใช้คณะกรรมการ/คณะทำงานที่คณะนักวิจัยและจังหวัดได้ร่วมจัดตั้งขึ้นเป็นเวทีในการนำเสนอแนวทางการพัฒนาชุดโครงการ การรายงานความคืบหน้า การหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมหาแนวทางการพัฒนาชุดโครงการต่อไป ประการสำคัญคือ การประสานงานขอความร่วมมือและขอข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนากิจกรรมโครงการต่างๆ ในชุดโครงการ จนเมื่อได้ชุดโครงการในรูปแบบสรุปโครงการแบบย่อ (project idea) ดังกล่าว คณะนักวิจัยได้อาศัยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการในคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ด้วย เป็นกลไกในการผลัดดันชุดโครงการเข้าแผนพัฒนาจังหวัดต่อไป ***ประการที่สอง*** การประสานกับผู้บริหารระดับจังหวัด (ผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการ) เพื่ออาศัยอำนาจบารมีส่วนบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ที่ติดปัญหาว่าด้วยเรื่องความล่าช้าของระบบราชการ เช่น การออกหนังสือขอความร่วมมือหน่วยงานดำเนินการหลักในให้ข้อมูลทางเทคนิคไม่ได้รับการตอบรับจากหน่วยงานดังกล่าว จะต้องอาศัยอำนาจบารมีของผู้ว่าราชการในการประสานงานกับผู้บริหารของหน่วยงานนั้น รวมถึงการผลักดันชุดโครงการที่จัดทำเป็นแบบสรุปโครงการแบบย่อ (project idea) เข้าสู่การพิจารณาการกลั่นกรองในระดับคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) และจะต้องอาศัยอำนาจบารมีของรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นกลไกในผลักดันเข้าสู่วาระการประชุม ก.บ.จ. อย่างก็ตาม ด้วยเงื่อนไขการขาดเจ้าภาพหรือหน่วยงานดำเนินการหลักในกิจกรรมย่อยบางกิจกรรมของชุดโครงการและเงื่อนไขของเวลาปฏิทินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดลำพูน กอปรกับเงื่อนไขการโยกย้ายผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด รวมถึงการเกษียณราชการของผู้ว่าราชการจังหวัด ส่งผลให้ชุดโครงการที่คณะนักวิจัยได้พัฒนาขึ้นร่วมกับคณะกรรมการ/คณะทำงานที่จัดตั้งขึ้น ไม่สามารถบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาจังหวัดได้ทันการยื่นขอรับงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2562 กระนั้นก็ดี รองผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะรองประธานคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน ได้ร่วมประชุมกลุ่มย่อยกับคณะกรรมการฯ เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานพัฒนาชุดโครงการให้เสร็จสมบูรณ์ พร้อมที่จะเสนอต่อ ก.บ.จ. ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2563 ต่อไป (รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดโครงการนำร่องฯ และการผลักดันเข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัด เสนอในบทที่ 5)

กล่าวโดยสรุป การพัฒนากลไกและกระบวนการวางแผนระดับจังหวัดและการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร คณะนักวิจัยได้ดำเนินการตอบโจทย์วัตถุประสงค์ดังกล่าวผ่านกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมการพัฒนากลไกและกระบวนการสนับสนุนการการวางแผนแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด และ 2) กิจกรรมการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

ใน*กิจกรรมแรก* **กิจกรรมการพัฒนากลไกและกระบวนการสนับสนุนการการวางแผนแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด** คณะนักวิจัยพบว่า กลไกหลักในการสนับสนุนการจัดทำแผนก็คือ ความเข้าใจลักษณะการบูรณาเชิงพื้นที่ (ตามกรอบแนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า” และแนวคิด “การบูรณาการ 4 ขั้น”) ที่เนื้อหากิจกรรมจะต้องมีลักษณะเชื่อมโยงในลักษณะห่วงโซ่คุณค่าหรือความเชื่อมโยงกันของกิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ พร้อมกับการที่งบประมาณ หน่วยงาน บุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับชุดโครงการจะต้องมีการร่วมบูรณาการให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ตามกรอบของระเบียบกฎหมาย เช่น การร่วมงบประมาณเดียวกัน หรือบุคลากรจากหน่วยงานต่างๆ ร่วมกันทำงานเสมือนเป็นหน่วยงานด้วยกัน เป็นต้น โดยคณะนักวิจัยได้เสนอแนวทางการบูรณาการ 4 ขั้น ให้แก่องค์กรบูรณาการระดับจังหวัดและสำนักงานจังหวัดในรูปแบบรายงานเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมในการพิจารณาแผนพัฒนาจังหวัดต่อไป *กิจกรรมต่อมา* ใน **กิจกรรมการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและการ** กลไกที่สำคัญสำหรับการขับเคลื่อนกิจกรรมนี้ได้แก่ การทำงานในลักษณะ **“ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน”** ของคณะทำงานฯ พื้นที่นำร่องที่มุ่งเน้นการทำงานในลักษณะ**กลุ่มย่อย** (หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง) **ซึ่งสะท้อนภาพการทำงานแบบบูรณาการระดับพื้นที่ได้อย่างชัดเจน** จนสามารถจัดทำเป็นชุดโครงการนำร่องได้ในที่สุด นอกจากนี้ **โครงสร้างหน้าที่ของคณะกรรมการ/คณะทำงานที่คณะนักวิจัยร่วมกับจังหวัดจัดตั้งขึ้น และอำนาจบารมีของผู้บริหารจังหวัด เป็นอีกกลไกสำคัญ** ในการขับเคลื่อนขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินงานพัฒนาชุดโครงการ และการผลักดันชุดโครงการเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) นอกจากนี้ การพัฒนากลไกและกระบวนการวางแผนระดับจังหวัดและการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ยังต้องอาศัยการจัดการข้อมูลสารสนเทศจากหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนพัฒนากลไกและกระบวนการฯ ซึ่งคณะนักวิจัยได้เสนอไว้ในบทที่ 6

ทั้งนี้ คณะนักวิจัยจะทำการสรุปรูปแบบกลไกและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้มีลักษณะแบบบูรณาการระดับพื้นที่อย่างแท้จริงในบทที่ 7 และบทที่ 8 รวมทั้งจะสะท้อนปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนากลไกและกระบวนการฯ ในบทที่ 9 ต่อไป

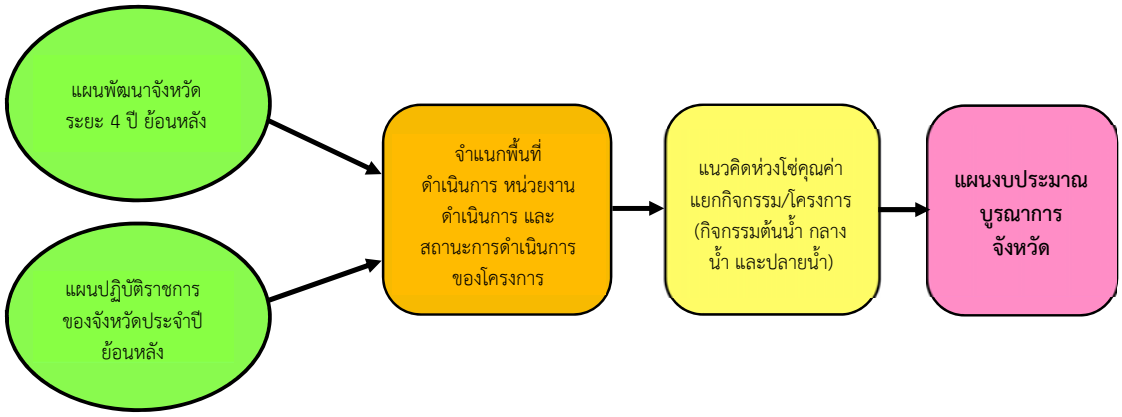
บทที่ 5

ข้อมูลสารสนเทศที่ต้องใช้ในกระบวนการวางแผนแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด และการพัฒนาโครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในระดับพื้นที่ของจังหวัดลำพูน

5.1 โครงสร้างข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดและข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จังหวัดลำพูนใช้ในการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

5.1.1 ข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดที่จังหวัดลำพูนที่ใช้ในการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน

ในการจัดทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน การให้ความสำคัญพื้นที่ดำเนินการและสถานะการดำเนินการของกิจกรรม/โครงการตามแผนพัฒนาจังหวัดสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งการนำแผนพัฒนาจังหวัดในปีย้อนหลังมาใช้พิจารณาเพื่อจัดทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการในปัจจุบัน จะทำให้เกิดการบูรณาการมากขึ้น ซึ่งข้อมูลที่จำเป็นและการพิจารณาแผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณ มีดังนี้ (รูปที่ 5.1 และตารางที่ 5.1)

รูปที่ 5.1 ข้อมูลที่จำเป็นต่อจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัด

การจัดทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด คณะนักวิจัยใช้แนวคิดห่วงโซ่คุณค่าในลักษณะกิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำในการพิจารณากิจกรรม/โครงการเพื่อให้เกิดการบูรณาการมากขึ้น โดยคณะนักวิจัยมีความเห็นว่าการจำแนกพื้นที่ดำเนินการ หน่วยงานดำเนินการ และสถานการณ์ดำเนินการของกิจกรรม/โครงการในแผนพัฒนาจังหวัด จะช่วยทำให้การดำเนินการจัดทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในการพิจารณาเช่นนี้เป็นการพิจารณาแผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณย้อนหลัง เพื่อไม่ให้เกิดการพัฒนากิจกรรม/โครงการทับซ้อนกันในพื้นที่ หรือขาดกิจกรรม/โครงการการต่อเนื่อง

ตารางที่ 5.1 ข้อมูลที่จังหวัดลำพูนใช้ต่อการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัด

ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการ	รายละเอียดข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการ
แผนพัฒนาจังหวัด	- แผนพัฒนาจังหวัดย้อนหลัง
แผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณ	- แผนปฏิบัติราชการของจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณย้อนหลัง
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ	- พระราชบัญญัติงบประมาณประเทศในแต่ละปีงบประมาณย้อนหลัง - พระราชบัญญัติงบประมาณโดยสังเขปในแต่ละปีงบประมาณย้อนหลัง - พระราชบัญญัติงบประมาณจำแนกด้านการพัฒนาแหล่งน้ำในแต่ละปีงบประมาณย้อนหลัง

ที่มา: สังเคราะห์จากการทำงานของคณะนักวิจัย

รายละเอียดข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งประกอบด้วย

1) แผนพัฒนาจังหวัด

แผนพัฒนาจังหวัด เป็นแผนระยะเวลา 4 ปี ซึ่งสำนักงานจังหวัด โดยกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาสำนักงานจังหวัดลำพูนเป็นฝ่ายจัดทำขึ้น การใช้ข้อมูลของแผนพัฒนาจังหวัดย้อนหลังเข้ามาพิจารณาเพื่อจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ จะช่วยเอื้อให้การพิจารณาและพัฒนากิจกรรม/โครงการง่ายขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การวิเคราะห์แผนพัฒนาจังหวัดย้อนหลังทำให้ทราบว่ากิจกรรม/โครงการในพื้นที่ดำเนินการได้ดำเนินการในพื้นที่ใดบ้าง เพื่อสามารถจัดทำกิจกรรม/โครงการอื่นๆ ที่สามารถพัฒนาต่อเนื่องได้ในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

2) แผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณ

แผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณ เป็นแผนระยะเวลา 1 ปี ซึ่งจัดทำโดยกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาสำนักงานจังหวัดลำพูน การนำเอาแผนปฏิบัติราชการประจำปีมาพิจารณาย้อนหลังเพื่อช่วยให้การบูรณาการสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3) พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

การพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณต่างๆ ซึ่งจำแนกเป็นงบ Function Agenda และ Area และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนงบประมาณในปีต่อไป

5.1.2 โครงสร้างข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดที่จังหวัดลำพูนใช้ในการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัดจังหวัด

ข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ คณะนักวิจัยได้รวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นมีหลากหลายรูปแบบ เช่น ข้อมูลตาราง ข้อมูลประกอบการนำเสนอ ข้อมูลรูปภาพ ข้อมูลรายงานการประชุม เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จัดทำอยู่ในรูปแบบที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัด เป็นข้อมูลออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานที่เกี่ยวข้อง โดยเผยแพร่ให้บุคคลทั่วไปสามารถดาว์โหลดข้อมูลต่างๆได้ คณะนักวิจัยได้สรุปข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดที่จังหวัดลำพูนใช้ต่อการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัดในตางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.2 โครงสร้างข้อมูลที่จังหวัดลำพูนใช้ต่อการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัด

ข้อมูล	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ลักษณะข้อมูล	วิธีการเข้าถึง	หมายเหตุ
แผนพัฒนาจังหวัด	กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาสำนักงานจังหวัดลำพูน	- แผนพัฒนาจังหวัดย้อนหลัง ในรูปแบบออนไลน์ (ไฟล์ PDF) บนเว็บไซต์ของสำนักงานจังหวัดลำพูน - จำแนกโครงการตามยุทธศาสตร์จังหวัด	- ข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดเป็นข้อมูลออนไลน์ของสำนักงานจังหวัดลำพูน	สำนักงานจังหวัดลำพูน เข้าถึงได้จาก: http://www.lamphun.go.th/office_province/index_strategy.php
แผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณ	กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาสำนักงานจังหวัดลำพูน	- แผนปฏิบัติราชการของจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณย้อนหลัง ในรูปแบบออนไลน์ (ไฟล์ PDF และไฟล์ Excel) บนเว็บไซต์ของสำนักงานจังหวัดลำพูน - จำแนกโครงการตามยุทธศาสตร์จังหวัด	- ข้อมูลแผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณเป็นข้อมูลออนไลน์ของสำนักงานจังหวัดลำพูน	สำนักงานจังหวัดลำพูน เข้าถึงได้จาก: http://www.lamphun.go.th/office_province/index_strategy.php
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ	สำนักงบประมาณ สำนักงานนายกรัฐมนตรี	- พระราชบัญญัติงบประมาณประเทศในแต่ละปีงบประมาณย้อนหลัง เป็นข้อมูลออนไลน์ (ไฟล์ PDF) - พระราชบัญญัติงบประมาณจำแนกด้านการพัฒนาแหล่งน้ำย้อนหลัง เป็นข้อมูลออนไลน์ (ไฟล์ PDF) - พระราชบัญญัติงบประมาณโดยสังเขปย้อนหลัง เป็นข้อมูลออนไลน์ (ไฟล์ PDF) - จำแนกโครงการและงบประมาณในหลากหลายรูปแบบ	- พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณจำแนกในหลายรูปแบบและเป็นข้อมูลออนไลน์ของสำนักงานจังหวัดลำพูน	สำนักงบประมาณ เข้าถึงได้จาก: http://www.bb.go.th/bbweb/?page_id=6045

ที่มา: สังเคราะห์จากการทำงานของคณะนักวิจัย

จากข้อมูลในตารางเป็นข้อมูลที่คณะนักวิจัยนำมาใช้เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการจัดเก็บในรูปแบบแตกต่างกัน ทำให้การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลมีความยุ่งยากและใช้เวลานานในการรวบรวม แม้การเข้าถึงข้อมูลจะอยู่ในรูปแบบออนไลน์และเผยแพร่ต่อบุคคลทั่วไป แต่เนื่องจากรูปแบบการจัดเก็บที่แตกต่างกัน ทำให้ยากต่อการใช้ข้อมูล นอกจากนี้ข้อมูลของแผนพัฒนาจังหวัดและแผนแผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณยังจำแนกโครงการตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดเพียงรูปแบบเดียว ทำให้ยากต่อการบูรณาการ การคำนึงถึงการศึกษาข้อมูลที่จังหวัดลำพูนใช้ต่อการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณย้อนหลัง จะทำให้การจัดทำงบประมาณเกิดการบูรณาการมากขึ้น

5.2 โครงสร้างข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จังหวัดลำพูนใช้ในการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในโครงการระดับพื้นที่

5.2.1 ข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จังหวัดลำพูนใช้ในการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในโครงการพัฒนาระดับพื้นที่

ในการจัดทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการจัดทำแผนฯ นั้นประกอบด้วยข้อมูล 4 ด้านด้วยกัน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ที่จะดำเนินการชุดโครงการฯ เช่น ลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของโครงการ ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ 2) ข้อมูลกรรมสิทธิ์ของพื้นที่ดำเนินการชุดโครงการฯ 3) ข้อมูลเชิงเทคนิค (ในที่นี้คือข้อมูลทางวิศวกรรมชลประทาน และ 4) ข้อมูลผลประโยชน์ที่ประชาชนในพื้นที่ดำเนินการชุดโครงการฯ จะได้รับ ซึ่งข้อมูลทั้งหมดต้องมีการรวบรวมจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (จากหน่วยงานในคณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน)

ข้อมูลทั้ง 4 ด้านนี้ เป็นข้อมูลที่จำเป็นในการจัดทำกิจกรรม/โครงการในแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งสำหรับแผนงบประมาณแบบบูรณาการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร มีรายละเอียดของข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรม/โครงการในระดับพื้นที่ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.3 ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรม/โครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด

ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรม/โครงการ	รายละเอียดข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรม/โครงการ
1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ดำเนินการ	- ข้อมูลทางการเกษตร เช่น ขนาดพื้นที่ทางเกษตร ประเภทของการทำการเกษตร จำนวนเกษตรกร - แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ดำเนินการ - ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่
2) ข้อมูลกรรมสิทธิ์ที่ดิน	- ระวางแผนที่บริเวณพื้นที่เกษตรที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ - ขอบเขตกรรมสิทธิ์ที่ดิน

ตารางที่ 5.3 ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรม/โครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด

ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรม/โครงการ	รายละเอียดข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรม/โครงการ
3) ข้อมูลเชิงเทคนิค	- รายงานประมาณค่าใช้จ่ายเบื้องต้นในการพิจารณาและออกแบบสิ่งก่อสร้าง - แบบแปลนทางวิศวกรรม
4) ข้อมูลผลประโยชน์ของเกษตรกรในพื้นที่โครงการ	- ข้อมูลพื้นที่การเกษตรที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ - ผลประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ เช่น รายได้ของเกษตรกร ผลผลิตทางการเกษตร

ที่มา: สังเคราะห์จากการทำงานของคณะนักวิจัย

รายละเอียดต่างๆของข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรม/โครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด แบ่งเป็น 4 ด้าน โดยมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

1) **ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ที่จะดำเนินการชุดโครงการฯ** เป็นข้อมูลในลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของโครงการ เช่น ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด ข้อมูลทางการเกษตร หรือแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร รวมทั้งปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่สามารถนำมาตอบโจทย์การพัฒนาในพื้นที่ได้
2) **ข้อมูลกรรมสิทธิ์ของพื้นที่ดำเนินการชุดโครงการฯ** เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญมากที่สุด จากการศึกษาของคณะนักวิจัย พบว่ากรรมสิทธิ์ของพื้นที่ดำเนินการเป็นปัญหาหลักที่ทำให้โครงการไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ การตรวจสอบกรรมสิทธิ์พื้นที่จึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ
3) **ข้อมูลเชิงเทคนิค (ข้อมูลทางวิศวกรรม)** เช่น รายงานประมาณค่าใช้จ่ายเบื้องต้นในการพิจารณาและออกแบบสิ่งก่อสร้าง หรือ แบบแปลนทางวิศวกรรม ซึ่งเป็นข้อมูลที่ต้องใช้เวลาในการจัดทำ และความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือกหน่วยงานที่มีผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำข้อมูลในส่วนนี้
4) **ข้อมูลผลประโยชน์ที่ประชาชนในพื้นที่ดำเนินการชุดโครงการฯ** เป็นข้อมูลที่ช่วยให้การขอรับงบประมาณเป็นไปได้ง่ายขึ้น เนื่องจากการจัดทำกิจกรรม/โครงการ ประชาชนในพื้นที่จะต้องมีส่วนสำคัญในการรับผลประโยชน์อย่างชัดเจน

5.2.2 โครงสร้างข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จำเป็นต่อการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในโครงการพัฒนาระดับพื้นที่

ข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่คณะนักวิจัยได้รวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นมีหลากหลายรูปแบบ เช่น ข้อมูลตาราง ข้อมูลรูปภาพ ข้อมูลรายงานกรประชุม และคู่มือต่างๆ เป็นต้น ซึ่งจัดอยู่ในรูปแบบที่แตกต่างกัน รวมถึงวิธีการเข้าถึงข้อมูลก็มีความหลากหลายเช่นเดียวกัน อาทิ ข้อมูลที่เผยแพร่ให้

บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยเป็นข้อมูลออนไลน์ที่สามารถดาวน์โหลดได้ผ่านเว็บไซต์ทางสำนักงานต่างๆ หรือข้อมูลที่ทางหน่วยงานหรือสำนักงานไม่ได้เผยแพร่ จำเป็นต้องทำหนังสือทางราชการเพื่อร้องขอข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลเชิงเทคนิคทางวิศวกรรมชลประทาน และการระบุผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับที่ต้องมีการสำรวจและออกแบบโดยวิศวกรรมชำนาญการ โดยสรุปข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในโครงการระดับพื้นที่ตาม ตารางที่ 5.4 ดังนี้

ตารางที่ 5.4 โครงสร้างข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จำเป็นต่อแผนงบประมาณบูรณาการในโครงการระดับพื้นที่

ข้อมูล	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ลักษณะข้อมูล	วิธีการเข้าถึง	หมายเหตุ
1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่โครงการฯ				
● วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์	● สำนักงานจังหวัดลำพูน	● ข้อมูลในเรื่องแผนพัฒนาจังหวัดและยุทธศาสตร์ของสำนักงานจังหวัดเป็นข้อมูลออนไลน์ (ไฟล์ PDF) บนเว็บไซต์ของสำนักงานจังหวัดลำพูน	● ข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดและข้อมูลทั่วไปของจังหวัดลำพูนเป็นข้อมูลออนไลน์ของสำนักงานจังหวัดลำพูน	● สำนักงานจังหวัดลำพูน เข้าถึงได้จาก: http://www.lamphun.go.th/officialwebsite/2013/?page_id=48 (ไม่มีการรายงานทุกปี)
● ประชากร และภูมิประเทศของจังหวัดและอำเภอ	● สำนักงานจังหวัดลำพูน	● ข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการจัดทำแผนฯ ได้แก่ จำนวนประชากร พื้นที่ทำการเกษตร จำนวนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และจำนวนแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ซึ่งรูปแบบข้อมูลอยู่ทั้งในรูปแแบบรูปภาพ กราฟ และตารางบนเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	● ข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการจัดทำแผนฯ เป็นข้อมูลออนไลน์ทางเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ง่าย และมีรูปแบบสวยงาม สามารถระบุข้อมูลรายจังหวัด อำเภอ ตำบล จนถึงหมู่บ้าน	● สำนักงานจังหวัดลำพูน เข้าถึงได้จาก: http://www.lamphun.go.th/officialwebsite/2013/?page_id=48
● แหล่งน้ำในจังหวัดและอำเภอ	● โครงการชลประทานจังหวัดลำพูน	● Shape file ● ข้อมูลแหล่งน้ำและข้อมูลทางการเกษตรในจังหวัดและอำเภอเป็นข้อมูลตาราง (ไฟล์ Excel) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน (มีข้อมูลย้อนหลัง 10 ปีและเป็นข้อมูลรายตำบล)	● ขอโดยตรงจากหน่วยงาน	● คณะนักวิจัยประสานงานของข้อมูลโดยตรงจากผู้รับผิดชอบ

ตารางที่ 5.4 โครงสร้างข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จำเป็นต่อแผนงบประมาณบูรณาการในโครงการระดับพื้นที่

ข้อมูล	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ลักษณะข้อมูล	วิธีการเข้าถึง	หมายเหตุ
• ข้อมูลการเกษตรของจังหวัดและอำเภอ	• สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน	• ข้อมูลการเกษตรของจังหวัดลำพูนและอำเภออยู่ในรูปไฟล์ Excel	• ข้อมูลเกษตรและข้อมูลแหล่งน้ำเป็นข้อมูลออนไลน์ทางเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน	• สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน เข้าถึงได้จาก: http://www.lamphun.doae.go.th/index_1.htm
	• สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน	• ข้อมูลการเกษตรของจังหวัดลำพูนและอำเภออยู่ในรูปไฟล์ PowerPoint	• ขอโดยตรงจากหน่วยงาน	• ผ่านที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการฯ • การติดต่อโดยตรงขอมคณะนักวิจัย
	• กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	• ข้อมูลการเกษตรของจังหวัดลำพูนและอำเภอมอยู่ในรูปไฟล์ PDF, Excel และกราฟิคบนเว็บไซต์	• สามารถเข้าศึกษาบนเว็บไซต์และดาวน์โหลดข้อมูลได้	• กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าถึงได้จาก: http://www.dla.go.th/index.jsp
• ขอบเขตและลักษณะพื้นที่	• องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • กลุ่มผู้ใช้น้ำ	• ข้อมูลของพื้นที่ เช่น ข้อมูลบ่อเหมืองเป็นข้อมูลไฟล์ PDF ที่ได้รับจากนายช่างของบริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน) และจากเทศบาลตำบลลี้	• ข้อมูลขอบเขตและลักษณะพื้นที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ใช้น้ำ เป็นต้น	• ติดต่อขอข้อมูลจากนายช่างของบริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน) • ติดต่อขอข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง
• ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในพื้นที่	• กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • กลุ่มผู้ใช้น้ำ • การสำรวจพื้นที่	• แบบสำรวจ/แบบบันทึกข้อมูล	• ข้อมูลปัญหาเชิงพื้นที่เป็นข้อมูลที่ได้รับฟังจากการร่วมประชุมตัวแทนเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	• กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าถึงได้จาก: http://www.dla.go.th/index.jsp
2) ข้อมูลกรรมสิทธิ์ที่ดิน				
• ข้อมูลกรรมสิทธิ์ที่ดิน	• สำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน • สำนักงานที่ดินอำเภอ • สำนักงานธนารักษ์จังหวัดลำพูน	• ระวางแผนที่ที่ระบุกรรมสิทธิ์ในที่ดิน	• ทำหนังสือราชการเพื่อร้องขอข้อมูลกรรมสิทธิ์พื้นที่	• เข้าถึงได้ยาก ต้องใช้เวลา

ตารางที่ 5.4 โครงสร้างข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จำเป็นต่อแผนงบประมาณบูรณาการในโครงการระดับพื้นที่

ข้อมูล	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ลักษณะข้อมูล	วิธีการเข้าถึง	หมายเหตุ
3) ข้อมูลเชิงเทคนิค				
• แบบแปลนทางวิศวกรรมชลประทาน เช่น การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ บ่อพักน้ำ และทำนบแก้มลิงของขุมเหมือง หรือ ก่อสร้างประตูระบายน้ำของฝายทดน้ำ	• โครงการชลประทานลำพูน • สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่	• ข้อมูลรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการสูบน้ำ การก่อสร้างบ่อพักน้ำ และการเดินท่อส่งน้ำซึ่งเป็นข้อมูลทางวิศวชลประทาน	• ทำหนังสือราชการเพื่อร้องขอวิศวกรชลประทานในการสำรวจและออกแบบทางวิศวกรรม	• ข้อมูลเฉพาะทางวิศวกรรม
4) ข้อมูลผลประโยชน์ของเกษตรกรในพื้นที่โครงการ				
• พื้นที่รับผลประโยชน์	• โครงการชลประทานลำพูน • สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • กลุ่มผู้ใช้น้ำ	• ข้อมูลพื้นที่รับผลประโยชน์เป็นข้อมูลเฉพาะทางวิศวกรรม	• ข้อมูลจากทางวิศวกรชลประทาน • สำนักงานเกษตรอำเภอ • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • กลุ่มผู้ใช้น้ำ	• ข้อมูลพื้นที่รับผลประโยชน์เป็นเฉพาะที่ต้องมีการวิเคราะห์ทางวิศวกรรม
• รายได้เกษตรกร • ผลผลิตทางการเกษตร	• สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน • สำนักงานเกษตรอำเภอ	• ข้อมูลรายได้เกษตรกรและผลผลิตทางการเกษตรเป็นข้อมูลออนไลน์ (ไฟล์ Excel) ที่สามารถเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ของสำนักงานจังหวัดลำพูน	• ข้อมูลรายได้เกษตรกรและผลผลิตทางการเกษตรเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ของสำนักงานจังหวัดลำพูน หรือจากทางสำนักงานเกษตรอำเภอ	• สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน เข้าถึงได้จาก: http://www.lamphun.doae.go.th/index_1.htm

ที่มา: สังเคราะห์จากการทำงานของคณะนักวิจัย

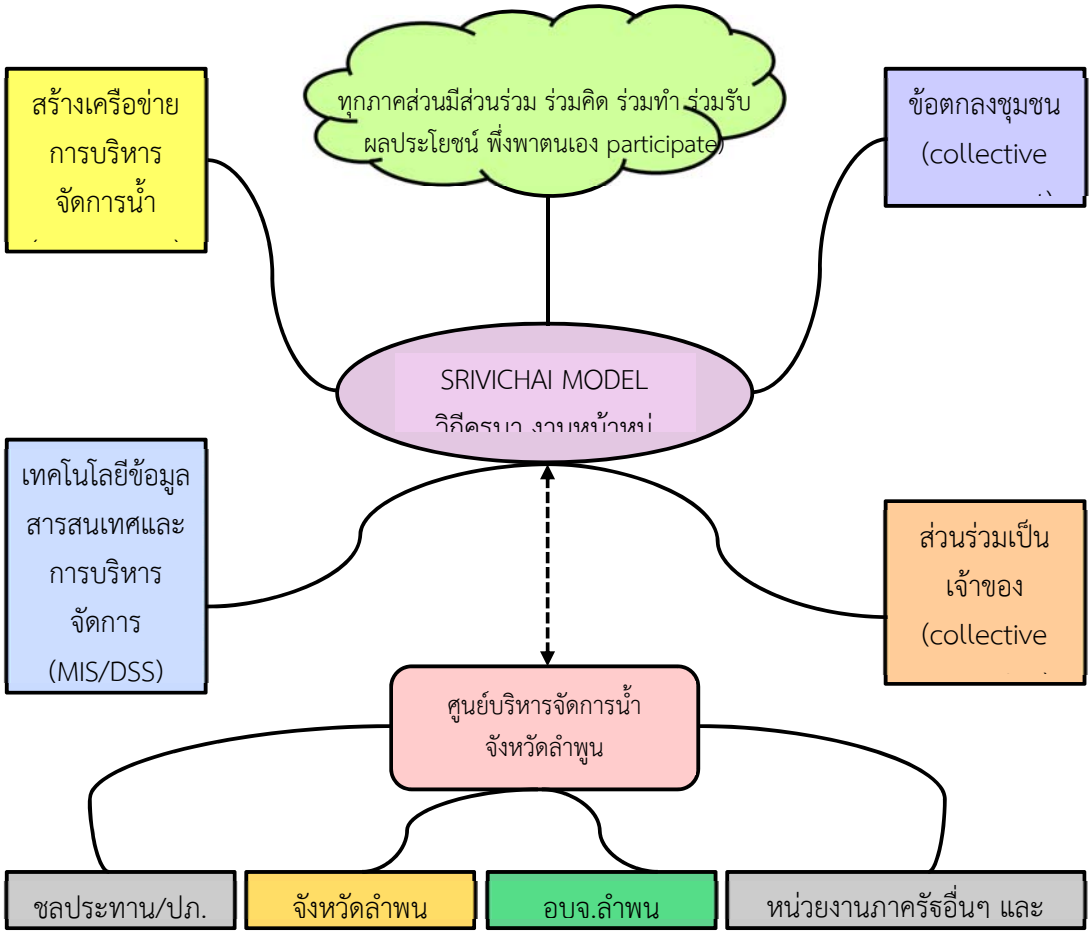
จะเห็นได้ว่าข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรม/โครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในระดับพื้นที่เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดมีการจัดเก็บกระจัดกระจายในแต่ละหน่วยงาน ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดล่าช้า เนื่องจากต้องค้นหาข้อมูลต่างๆ ในหลายหน่วยงาน ทั้งนี้การเข้าถึงข้อมูลยังมีความยุ่งยาก แม้ข้อมูลบางส่วนจะเป็นข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่าย แต่ข้อมูลที่สำคัญในการจัดทำกิจกรรม/โครงการ

เช่น ข้อมูลกรรมสิทธิ์ที่ดิน ผู้จัดทำกิจกรรม/โครงการ ต้องมีการทำหนังสือทางราชการเพื่อร้องขอข้อมูล ซึ่งทำให้ใช้เวลานานในการได้มาซึ่งข้อมูล

5.3 กระบวนการสนับสนุนการวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการด้วยข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร (ศรีวิชัยโมเดล)

การดำเนินการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการด้วยข้อมูลสารสนเทศของโครงการวิจัยฯ ดำเนินการผ่าน**คณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน** โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ในฐานะประธานคณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูนเพื่อสนับสนุนข้อมูลที่จำเป็นในการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นระบบ โดยใช้แนวทางการดำเนินงานว่า “ศรีวิชัยโมเดล” ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ตามแนวคิดภูมิปัญญาล้านนา “งานหน้าหมู่” คือ การร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมดูแลรับผิดชอบ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีแนวคิดการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบมีการเชื่อมโยงกับชุมชนท้องถิ่นและการสนับสนุนข้อมูลที่จำเป็นจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ตามกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการน้ำดังรูปที่ 5.2

ที่มา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

รูปที่ 5.2 กรอบแนวคิดการบริหารจัดการน้ำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

โดยกรอบแนวคิดข้างต้นนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนต้องการความร่วมมือจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการชลประทานลำพูน สำนักงานจังหวัดลำพูน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสนับสนุนข้อมูลที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการน้ำซึ่งจะพัฒนาไปสู่การตั้ง**ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน** ดังตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 ฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการน้ำและหน่วยงานที่สามารถให้ข้อมูล

ฐานข้อมูลที่จำเป็นในศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน	หน่วยงานที่ให้แหล่งข้อมูล
➢ ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด	สำนักงานจังหวัดลำพูน
➢ ปริมาณน้ำต้นทุน • น้ำไหลเข้าจังหวัด • น้ำท่าที่เกิดขึ้นในจังหวัด	โครงการชลประทานลำพูน
➢ ความต้องการน้ำ • ปริมาณน้ำเพื่อการเพาะปลูก • ปริมาณน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค • ปริมาณน้ำเพ่อการอุตสาหกรรม • ปริมาณน้ำเพ่อรักษาระบบนิเวศน์	สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน การประปาส่วนภูมิภาค สาขาลำพูน สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ-สิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน
➢ ศักยภาพการเก็บน้ำในปัจจุบัน • ปริมาณความจุอ่าง (ขนาดเล็ก และ อ่างขนาดใหญ่) • ปริมาณความจุแหล่งน้ำ (เช่น หนองน้ำ)	โครงการชลประทานลำพูน องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในจังหวัดลำพูน
➢ การควบคุมบริหารน้ำ • ฝาย • ประตูน้ำ • ระบบอื่นๆ	โครงการชลประทานลำพูนและ อปท.ในจังหวัดลำพูน
➢ ฝนสะสมรายชั่วโมง	สถานีอุตุนิยมวิทยาลำพูน
➢ สภาพภูมิอากาศ	สถานีอุตุนิยมวิทยาลำพูน
➢ ระดับน้ำสูงสุด	โครงการชลประทานลำพูน
➢ โครงการชลประทาน	โครงการชลประทานลำพูน

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการบริหารจัดการน้ำด้วยระบบสารสนเทศภายใต้กรอบแนวคิดที่เรียกว่า “DSLMM” ของสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์กรมหาชน) (สสนก.)

- ความต้องการใช้น้ำ (demand)
- จำนวนน้ำที่ใช้ได้ (supply)
- ระบบโครงข่ายน้ำ (logistic)
- ข้อมูลข้างต้นจะเป็นข้อมูลสำคัญในการบริหารจัดการน้ำ (management)
- และการจัดทำแผนงบประมาณ (money)

ทั้งนี้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำจะถูกนำมารวมไว้ที่ศูนย์บริหารจัดการน้ำไม่ว่าจะเป็นข้อมูลสภาพภูมิอากาศ ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ข้อมูลระดับน้ำในแม่น้ำ/ในเขื่อน ซึ่งต้องเป็นข้อมูลที่ทำให้เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา (REAL TIME) รวมถึงข้อมูล **"ผังน้ำชุมชน"** ที่ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการสำรวจเส้นทางน้ำและแหล่งน้ำในพื้นที่ตนเอง และข้อมูลทั้งหมดจะถูกประมวลเพื่อการบริหารจัดการน้ำทั้งในภาวะปกติ เช่น การวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภคและบริโภค หรือการบริหารจัดการน้ำในภาวะฉุกเฉิน เช่น น้ำท่วมและน้ำแล้ง เป็นต้น

นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนยังได้เล็งเห็นว่า จังหวัดแพร่มีการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดแพร่มีประสิทธิภาพ อบจ. ลำพูนจึงได้จัด "โครงการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานด้านการจัดการน้ำ จังหวัดแพร่" เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการน้ำด้วยระบบสารสนเทศ ซึ่งมีตัวแทนจากคณะนักวิจัยโครงการฯ และหน่วยงานราชการต่างๆ ที่อยู่ในคณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน เข้าร่วมโครงการอบรมฯ โดยมีสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์กรมหาชน) (สสนก.) เป็นผู้ให้ความรู้ในเรื่องสถานการณ์น้ำทั้งในระดับภาพรวมของโลกและของประเทศไทย และให้ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำด้วยระบบสารสนเทศภายใต้กรอบแนวคิดที่เรียกว่า "DSLMM" และการจัดทำ "ผังน้ำชุมชน" ที่ชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการสร้างศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูนต่อไป

รูปที่ 5.3 กิจกรรมโครงการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานด้านการจัดการน้ำ จังหวัดแพร่

ระบบการจัดการข้อมูลในศูนย์บริหารจัดการน้ำ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้ระบบการจัดการข้อมูลหรือซอร์ฟแวร์มาจาก สสนก. ซึ่งเป็นระบบซอร์ฟแวร์สำเร็จรูป เน้นเรื่องการจัดตั้งผังน้ำชุมชน ซึ่ง ณ ปัจจุบัน (เดือนมีนาคม 2561) อบจ. ลำพูน ได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารศูนย์บริหารจัดการน้ำ จังหวัดลำพูน ซึ่งคาดว่าจะก่อสร้างเสร็จประมาณเดือนมกราคม 2561 และจากนั้นจะทำการติดตั้งอุปกรณ์สำนักงานและระบบซอฟแวร์สำหรับการบริหารจัดการน้ำในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2561 ทั้งนี้การดำเนินการในการ

สนับสนุนข้อมูลสารสนเทศของโครงการวิจัยฯ คณะนักวิจัยจะช่วยในเรื่องการประสานงานและกระบวนการขอข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ต่อไป

5.4 กระบวนการและข้อเสนอแนะการจัดการข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อสนับสนุนการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในการวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำชุดโครงการพัฒนาระดับพื้นที่

5.4.1 กระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาระดับจังหวัดและจัดทำชุดโครงการพัฒนาระดับพื้นที่

คณะนักวิจัยดำเนินการจัดทำและพัฒนาแผนระดับจังหวัดและชุดโครงการระดับพื้นที่ในจังหวัดลำพูน ใน 2 ชุดโครงการนำร่องซึ่งมีชื่อว่า “โครงการการนำน้ำจากแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง” และ “โครงการการบริหารจัดการลุ่มแม่น้ำกวงอย่างเป็นระบบ” โดยคณะนักวิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญทั้ง 4 ด้านเพื่อนำมาจัดทำกิจกรรม/โครงการในระดับพื้นที่ ซึ่งใช้ข้อมูลที่รวบรวมจากระบบออนไลน์ หน่วยงานราชการ การประชุม และการศึกษาภาคสนาม จึงได้ข้อสรุปกระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นต้นแบบของการจัดทำชุดโครงการในระดับพื้นที่อื่นๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.6 กระบวนการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำชุดโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการในระดับพื้นที่

กระบวนการข้อมูลที่จำเป็นต่อการทำแผนฯ	ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรม/โครงการ	วิธีการได้มาซึ่งข้อมูล
1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ชุดโครงการฯ	• ขนาดพื้นที่ทางเกษตร • ประเภทของการทำการเกษตร • จำนวนเกษตรกรรายหมู่บ้านในพื้นที่	• ดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรจังหวัด • การสืบค้นข้อมูลจากสื่อออนไลน์ google map • การสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำตำบล • ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน
2) ข้อมูลกรรมสิทธิ์ที่ดิน	• ระวางแผนที่ 1 : 50000 บริเวณพื้นที่เกษตรที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ (บริเวณพื้นที่ดำเนินโครงการ)	• ทำหนังสือราชการขอข้อมูลจากสำนักงานที่ดินจังหวัด หรือสำนักที่ดินอำเภอ
3) ข้อมูลเชิงเทคนิค	• แบบแปลนทางวิศวกรรม หรือแบบการก่อสร้าง	• ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน • อาศัยบารมีของผู้ว่าฯ สั่งการขอความร่วมมือจาก สชป.1 เชียงใหม่ ออกแบบ • ลงพื้นที่ร่วมกับวิศวกรและหน่วยงานในพื้นที่เพื่อจัดทำรายงานประมาณค่าใช้จ่ายเบื้องต้นในการพิจารณาและออกแบบสิ่งก่อสร้าง

ตารางที่ 5.6 กระบวนการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำชุดโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการในระดับพื้นที่

กระบวนการข้อมูลที่จำเป็นต่อการทำแผนฯ	ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรม/โครงการ	วิธีการได้มาซึ่งข้อมูล
4) ข้อมูลผลประโยชน์ของเกษตรกรในพื้นที่โครงการ	• ข้อมูลพื้นที่การเกษตรที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ • ผลประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ	• ข้อมูลทางการเกษตรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ใช้น้ำตำบล และชาวบ้านในพื้นที่ • ดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรจังหวัด

ที่มา: สังเคราะห์จากการทำงานของคณะนักวิจัย

กระบวนการได้มาซึ่งข้อมูลที่จำเป็นทั้ง 4 ด้านเพื่อจัดทำกิจกรรม/โครงการในระดับพื้นที่และบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด ต้องอาศัยบทบาทที่สำคัญจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด โครงการชลประทาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ โดยการเข้าถึงข้อมูลส่วนข้อมูลพื้นฐาน คณะนักวิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็วที่สุดเนื่องจากเป็นข้อมูลออนไลน์ สามารถดาวน์โหลดข้อมูลทางการเกษตรจากเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จัดอยู่ในรูปแบบตารางที่ง่ายต่อการใช้งาน นอกจากนี้การศึกษาและสำรวจพื้นที่ดำเนินการ คณะนักวิจัยได้สอบถามข้อมูลพื้นฐานเพิ่มเติม ยกตัวอย่างเช่น ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ทั้งวิธีการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ อีกหนึ่งช่องทางในการได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานเพิ่มเติม คณะนักวิจัยได้ขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานผ่านที่ประชุมของคณะกรรมการฯ และคณะทำงานฯ ส่วนข้อมูลกรรมสิทธิ์ที่ดิน คณะนักวิจัยได้จัดทำและส่งหนังสือราชการเพื่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูนช่วยจัดหาข้อมูลกรรมสิทธิ์ของพื้นที่ดำเนินการ

ทั้งนี้ในฐานะที่คณะนักวิจัยเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูนและคณะทำงานฯ ทั้ง 3 ชุด ได้จัดการประชุมเพื่อขับเคลื่อนโครงการฯ คณะนักวิจัยจึงขอความร่วมมือในการสำรวจและออกแบบสิ่งก่อสร้าง และจัดทำรายงานประมาณค่าใช้จ่ายเบื้องต้นในการพิจารณาและออกแบบสิ่งก่อสร้างผ่านที่ประชุมฯ และอาศัยอำนาจของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนช่วยสั่งการขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีความสามารถในการออกแบบและก่อสร้าง เช่น สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 ลำปาง เป็นต้น เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลเชิงเทคนิค ข้อมูลในส่วนสุดท้ายคือ ผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ คณะนักวิจัยได้รับข้อมูลส่วนนี้มาจากการสัมภาษณ์ชาวบ้านในพื้นที่ กลุ่มผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมทางระบบอินเตอร์เน็ตอย่างไรก็ตาม การรวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์ของคณะนักวิจัยเพื่อจัดทำชุดโครงการนำร่อง ต้องอาศัยหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นผู้เชื่อมโยงหรือประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการและหน่วยงานในพื้นที่ จึงจะทำให้กิจกรรม/โครงการขับเคลื่อนไปได้ นอกจากการมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงแล้ว คณะนักวิจัยเสนอให้ข้อมูลที่จำเป็นฯ ควรถูกรวบรวมในที่เดียวกัน และจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบที่ง่ายต่อการใช้งาน

โครงสร้างข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนการจัดทำแผนระดับจังหวัดและโครงสร้างข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในโครงการระดับพื้นที่ เป็นข้อมูลที่ถูกรวบรวมไว้ในหลากหลายรูปแบบ และการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ถูกรวบรวมไว้ในแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบ จึงทำให้การ

จัดทำแผนในระดับจังหวัดและโครงการในระดับพื้นที่มีความล่าช้า เนื่องจากผู้จัดทำแผน/โครงการฯ ต้องสืบค้นและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดก่อนนำมาจัดทำแผน/โครงการฯ แม้การเข้าถึงข้อมูลในหลายส่วนจะอำนวยความสะดวกให้ผู้จัดทำแผน/โครงการฯ หรือบุคคลทั่วไปเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วผ่านระบบออนไลน์ โดยการดาวน์โหลดข้อมูลทางเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ แต่ยังมีข้อมูลในบางส่วนที่มีความยุ่งยากและใช้เวลานานในการเข้าถึงข้อมูลนั้น ยกตัวอย่างเช่น ข้อมูลกรรมสิทธิ์พื้นที่ ผู้จัดทำแผน/โครงการฯ จะต้องใช้หนังสือราชการเพื่อร้องขอข้อมูลกรรมสิทธิ์พื้นที่ จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานธนารักษ์จังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัด หรือ สำนักงานที่ดินอำเภอ เป็นต้น ทั้งนี้ข้อมูลกรรมสิทธิ์พื้นที่ เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญมากที่สุด จากการศึกษาของคณะนักวิจัย พบว่ากรรมสิทธิ์ของพื้นที่ดำเนินการเป็นปัญหาหลักที่ทำให้การจัดทำแผน/โครงการฯ ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ การตรวจสอบกรรมสิทธิ์พื้นที่จึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ ข้อมูลส่วนนี้จึงควรมีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลที่สะดวกและประหยัดเวลามากขึ้น

การจัดทำข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนการจัดทำแผนระดับจังหวัดและข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในโครงการระดับพื้นที่ ควรมีการรวบรวมข้อมูลไว้ในที่เดียวกัน เพื่ออำนวยความสะดวกผู้จัดทำแผน/โครงการฯ ให้เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย และรวดเร็ว คณะนักวิจัยมีแนวคิดว่าการรวมรวบข้อมูลที่จำเป็นทั้งในการสนับสนุนแผนระดับจังหวัดและข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรสำหรับโครงการในระดับพื้นที่ไว้ที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง หรือจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ ไว้ เพื่อให้ง่ายต่อการนำข้อมูลไปใช้จะช่วยทำให้แผนระดับจังหวัดและโครงการในระดับพื้นที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และตอบสนองความต้องการของประชาชนรวดเร็วขึ้น ทั้งนี้การรวบรวมข้อมูลไว้ในรูปแบบออนไลน์ก็เป็นอีกหนึ่งช่องทางในการอำนวยความสะดวกให้ผู้จัดทำแผน/โครงการฯ ผ่านทางเว็บไซต์ เช่น การจัดทำเว็บไซต์รวบรวมข้อมูลที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงได้ หรือ การจัดทำ Application ข้อมูลบนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็น โทรศัพท์มือถือ แทบเล็ต หรือ คอมพิวเตอร์เป็นต้น การเข้าถึงข้อมูลออนไลน์เช่นนี้ ทำให้ข้อมูลถูกนำมาใช้ได้ทันที ทั้งยังสามารถอัพเดตข้อมูลให้ทันสมัยอยู่ตลอด

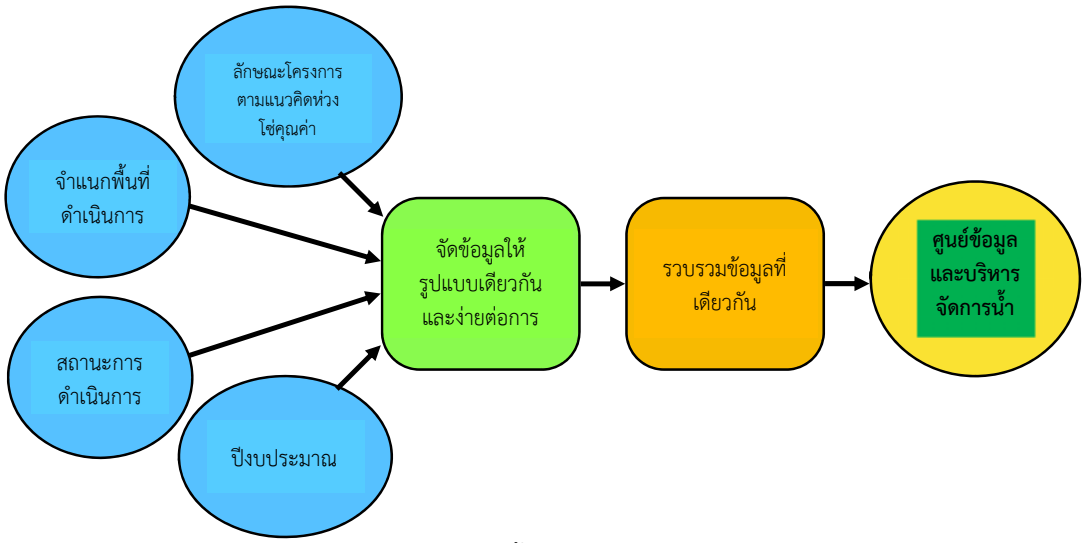
ตัวอย่างศูนย์ข้อมูลเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำจังหวัดลำพูน ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และในฐานะที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นประธานคณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน ได้สนับสนุนให้มีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงกับชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการสนับสนุนข้อมูลที่จำเป็นจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง รูปแบบข้อมูลในศูนย์ข้อมูลเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำจังหวัดลำพูน ครอบคลุมข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชากร และข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลปริมาณน้ำต้นทุน ความต้องการน้ำ ศักยภาพการเก็บน้ำในปัจจุบัน การควบคุมปริมาณน้ำ ฝนสะสมรายชั่วโมง และข้อมูลโครงการชลประทาน ซึ่งข้อมูลข้างต้นนี้จะต้องได้รับการสนับสนุนข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) สำนักงานจังหวัดลำพูน 2) โครงการชลประทานลำพูน 3) สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน 4) การประปาส่วนภูมิภาคสาขาลำพูน 5) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน 6) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน 7) องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในจังหวัดลำพูน และ 8) สถานีอุตุนิยมวิทยาลำพูน

การดำเนินการบริหารจัดการน้ำด้วยระบบสารสนเทศของศูนย์ข้อมูลเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำจังหวัดลำพูน ดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดที่เรียกว่า “DSLMM” ของสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์กรมหาชน) (สสนก.) ซึ่งต้องเป็นข้อมูลที่ทำให้เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา (real time) และให้ความสำคัญในเรื่องของข้อมูล **“ผังน้ำชุมชน”** ที่ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการสำรวจเส้นทางน้ำและแหล่งน้ำในพื้นที่ตนเอง นอกจากการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำจังหวัดลำพูน จะทำให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนระดับจังหวัดและโครงการระดับพื้นที่ถูกรวบรวมไว้ในที่เดียวกัน และสามารถอัพเดตข้อมูลให้

ทันสมัยแล้ว คณะนักวิจัยเห็นว่าการจัดทำข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบเดียวกันและออกแบบให้ง่ายต่อการค้นหา จะทำให้ผู้จัดทำแผน/โครงการนำข้อมูลไปใช้ได้ง่ายและเกิดการบูรณาการขึ้น

5.4.2 การจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาระดับจังหวัดและโครงการพัฒนาในระดับพื้นที่ให้อยู่ในรูปแบบที่ง่ายต่อการค้นหา

คณะนักวิจัยได้ศึกษาโครงสร้างข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนการจัดทำแผนระดับจังหวัดและโครงสร้างข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในโครงการระดับพื้นที่ และได้ข้อสังเกตว่า รูปแบบการจัดเก็บของข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนแผนในระดับจังหวัดและโครงการระดับพื้นที่มีรูปแบบการจัดเก็บที่แตกต่างกัน ความแตกต่างของรูปแบบในการจัดเก็บข้อมูลทำให้การใช้ข้อมูลของผู้จัดทำแผน/โครงการฯ ใช้เวลานานในการรวบรวมข้อมูลและยากต่อการใช้งาน ยกตัวอย่างเช่น ข้อมูลของแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณมีการจำแนกโครงการตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดเพียงรูปแบบเดียว และข้อมูลแผนฯ ประจำปีงบประมาณย้อนหลังถูกจัดเก็บในหลายรูปแบบ ซึ่งทำให้การบูรณาการทำได้ยากขึ้น

รูปที่ 5.4 ข้อเสนอเรื่องข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อสนับสนุนการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัดและการพัฒนาโครงการพัฒนาแบบบูรณาการระดับพื้นที่

คณะนักวิจัยเสนอให้มีการจัดการข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและโครงการระดับพื้นที่ตามรูปที่ 5.4 โดยการจัดเก็บข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนการจัดทำแผนระดับจังหวัดและโครงสร้างข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในโครงการระดับพื้นที่ให้อยู่ในรูปแบบเดียวกันและง่ายต่อการค้นหา ซึ่งจำแนกข้อมูลแผนฯ ในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อใช้ในการค้นหากิจกรรม/โครงการต่างๆที่มีการดำเนินการไปแล้ว ซึ่งช่วยในการตัดสินใจในการขออนุมัติโครงการและงบประมาณ และการทำให้เกิดการบูรณาการในลักษณะห่วงโซ่คุณค่าได้ง่าย การจัดเก็บข้อมูลแผนฯ และระบุหัวข้อดังนี้ (รูปที่ 5.5)

1) ประเด็นยุทธศาสตร์
2) ชื่อโครงการ

3) ผลผลิต

4) เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

5) งบประมาณ

6) โครงการ (จังหวัด กระทรวง/กรม หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

7) พื้นที่ดำเนินการ (แยกเป็นหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)

8) หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ

9) ระดับโครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ)

10) ปีงบประมาณ

11) สถานะ การดำเนินการ

รูปแบบการจัดเก็บข้อมูล ยกตัวอย่างเช่นรูปที่ 5.5 ข้อมูลถูกจัดอยู่ในลักษณะตาราง Excel ใช้ระบบ Filter เพื่อคัดกรองข้อมูลที่ต้องการ จะทำให้ช่วยจัดทำแผนในระดับจังหวัดและโครงการในระดับพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ยิ่งขึ้น ซึ่งช่วยแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผน/โครงการ คือ 1) ลดการดำเนินกิจกรรม/โครงการซ้ำในพื้นที่เดิม 2) ประหยัดเวลาในการค้นหาข้อมูลที่จำเป็น 3) เกิดการเชื่อมโยงโครงการให้เกิดการบูรณาการในลักษณะห่วงโซ่คุณค่ามากขึ้น และ 4) ช่วยให้ง่ายในการตัดสินใจในการขออนุมัติกิจกรรม/โครงการต่างๆ

ตัวอย่างการประมวลข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัด และโครงการระดับพื้นที่ โดยการจัดทำข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่ง่ายต่อการจัดเก็บและค้นหา ตามแนวคิดของคณะนักวิจัย ซึ่งข้อมูลที่บรรจุในรูปแบบของตาราง Excel เป็นการจัดเก็บข้อมูลที่ง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถระบุข้อมูลเพื่อค้นหากิจกรรม/โครงการของแผนพัฒนาจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณ ดังตัวอย่างรูปที่ 5.6

การค้นหาข้อมูลกิจกรรม/โครงการในด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร โดยการใช้คำสั่ง Filter เพื่อช่วยค้นหาข้อมูลที่ต้องการ ยกตัวอย่าง การค้นหาโครงการ/กิจกรรม ในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า “กลางน้ำ” ซึ่งแสดงไว้ในรูปที่ 5.7

การค้นหากิจกรรม/โครงการในด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพิ่มเติมและเจาะจงรายละเอียดข้อมูลโดยเพิ่มคำสั่ง Filter เพื่อช่วยค้นหาข้อมูลที่เจาะจงยิ่งขึ้น ยกตัวอย่าง ตามรูปที่ 5.8 การค้นหาโครงการ/กิจกรรม ในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า “กลางน้ำ” และในพื้นที่ดำเนินการ “อำเภอเมืองลำพูน”

การจัดข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

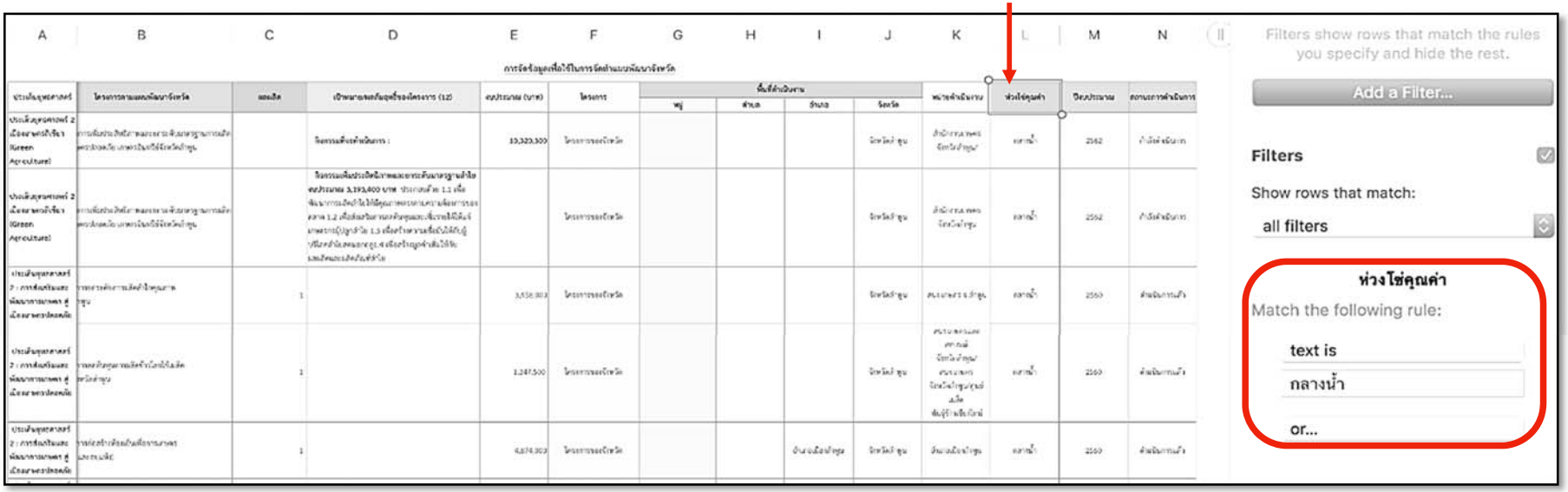
	ประเด็นยุทธศาสตร์	โครงการตามแผนพัฒนาจังหวัด	ผลผลิต	เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ (12)	งบประมาณ (บาท)	โครงการ	พื้นที่ดำเนินงาน				หน่วยดำเนินงาน	ห่วงโซ่คุณค่า	ปีงบประมาณ	สถานการดำเนินการ
							หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด				
3	ประเด็นยุทธศาสตร์ 2 เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture)	การเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสู่ความปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน		กิจกรรมที่จะดำเนินการ :	10,320,300	โครงการของจังหวัด				จังหวัดลำพูน	สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน/	กลางน้ำ	2562	กำลังดำเนินการ
4	ประเด็นยุทธศาสตร์ 2 เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture)	การเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสู่ความปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน		กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไย งบประมาณ 3,193,400 บาท ประกอบด้วย 1.1 เพื่อพัฒนาการผลิตลำไยให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด 1.2 เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกลำไย 1.3 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคในและนอกประ1.4 เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ		โครงการของจังหวัด			จังหวัดลำพูน	สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน	กลางน้ำ	2562	กำลังดำเนินการ

รูปที่ 5.5 ตัวอย่างการจัดหัวข้อข้อมูลให้ง่ายต่อการค้นหา

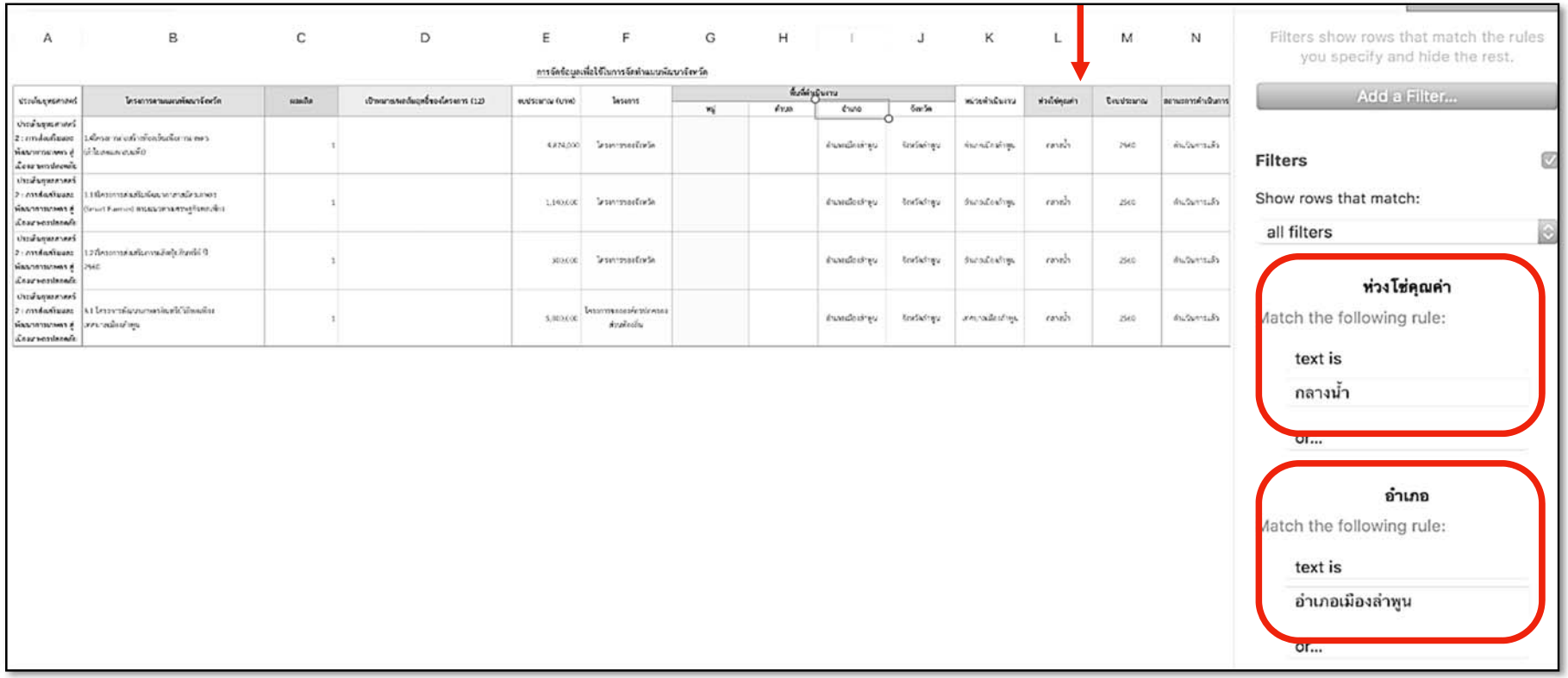
การจัดข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์	โครงการตามแผนพัฒนาจังหวัด	ผลผลิต	เป้าหมาย/ผลลัพธ์ของโครงการ (12)	งบประมาณ (บาท)	โครงการ	พื้นที่ดำเนินงาน				หน่วยดำเนินงาน	ห่วงใยคุณค่า	ปีงบประมาณ	สถานะการดำเนินการ
						หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด				
ประเด็นยุทธศาสตร์ 2 เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture)	1.1 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน		กิจกรรมที่จะดำเนินการ :	10,320,300	โครงการของจังหวัด				จังหวัดลำพูน	สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน/	กลางน้ำ	2562	กำลังดำเนินการ
ประเด็นยุทธศาสตร์ 2 เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture)	1.1 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน		กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไย งบประมาณ 3,193,400 บาท ประกอบด้วย 1.1 เพื่อพัฒนาการผลิตลำไยให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด 1.2 เพื่อส่งเสริมการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกลำไย 1.3 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคลำไยภายนอกจุด1.4 เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตและผลิตภัณฑ์ลำไย		โครงการของจังหวัด				จังหวัดลำพูน	สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน	กลางน้ำ	2562	กำลังดำเนินการ
ประเด็นยุทธศาสตร์ 2 เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture)	1.5 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน		กิจกรรมยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเมืองเกษตรปลอดภัย 1.เพื่อประชาสัมพันธ์ความหลากหลายของสินค้าและบริการที่มีศักยภาพในจังหวัดลำพูนกลุ่มจังหวัดให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการเพื่อก่อให้เกิดการลงทุนและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2.เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism) ในจังหวัดลำพูนและกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 3.เพื่อพัฒนาบุคลากรภาครัฐ ประชาชนในท้องถิ่น ด้านภาษา การบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพรองรับประชาคมอาเซียน 4.เกิดการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าแบบการผลิตสินค้าปลอดภัยและแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรครบวงจร 8 อำเภอ	3,500,000	โครงการของจังหวัด				จังหวัดลำพูนและกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรจังหวัดลำพูน (พันธุ์พืชเพาะเลี้ยง)	ปลายน้ำ	2562	กำลังดำเนินการ
ประเด็นยุทธศาสตร์ 5	1.4 โครงการขุดลอกลำเหมืองสาธารณะบ้านใหม่บวกคะยอม หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านแป้น อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน		กิจกรรมขุดลอกลำเหมืองสาธารณะ บ้านใหม่บวกคะยอม หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านแป้น ขนาดกว้าง 6 เมตร ลึก 3 เมตร ยาว 400 เมตร	800,000	โครงการของจังหวัด	หมู่ที่ 1	ตำบลบ้านแป้น	อำเภอป่าซาง	จังหวัดลำพูน	ที่ทำการปกครองอำเภอป่าซาง	ต้นน้ำ	2562	กำลังดำเนินการ
ประเด็นยุทธศาสตร์ 5	1.9 โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กฝายม่วงป๋อ ตำบลบ้านทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน		กิจกรรมก่อสร้างคลองชลประทานฝายม่วงป๋อ ขนาดความยาว 1,100 เมตร	3,303,300	โครงการของจังหวัด	หมู่ที่ 3 ,15 และ หมู่ที่ 17	ตำบลบ้านทราย	อำเภอลี้	จังหวัดลำพูน	ที่ทำการปกครองอำเภอลี้	ต้นน้ำ	2562	กำลังดำเนินการ
ประเด็นยุทธศาสตร์ 5	1.10 โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กฝายแม่หละ ตำบลบ้านทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน		กิจกรรมก่อสร้างคลองชลประทานฝายแม่หละ ขนาดยาว 1,400 เมตร ตามแบบแปลนของสำนักบริหารส่วนตำบลบ้านทราย จำนวน 1แห่ง	4,203,700	โครงการของจังหวัด	หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 15	ตำบลบ้านทราย	อำเภอลี้	จังหวัดลำพูน	ที่ทำการปกครองอำเภอลี้	ต้นน้ำ	2562	กำลังดำเนินการ
	1.11 โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กฝายกอก		กิจกรรมก่อสร้างคลองชลประทานฝายบ้านทราย หมู่ที่ 6, 5, 4 และหมู่ที่ 20 ตำบลบ้านทราย ยาว 6,000 เมตร ตาม			หมู่ที่ 6, 5, 4 และหมู่ที่							

รูปที่ 5.6 ตัวอย่างจัดทำข้อมูลในรูปแบบตาราง Excel โดยระบุข้อมูลให้ง่ายต่อการค้นหา

รูปที่ 5.7 ตัวอย่างค้นหากิจกรรม/โครงการ โดยการใช้คำสั่ง Filter

รูปที่ 5.8 ตัวอย่างค้นหากิจกรรม/โครงการ โดยการใช้คำสั่ง Filter เพื่อเจาะจงข้อมูลเพิ่มเติม

5.4.3 ข้อเสนอรูปแบบข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อสนับสนุนการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัด และชุดโครงการพัฒนาระดับพื้นที่

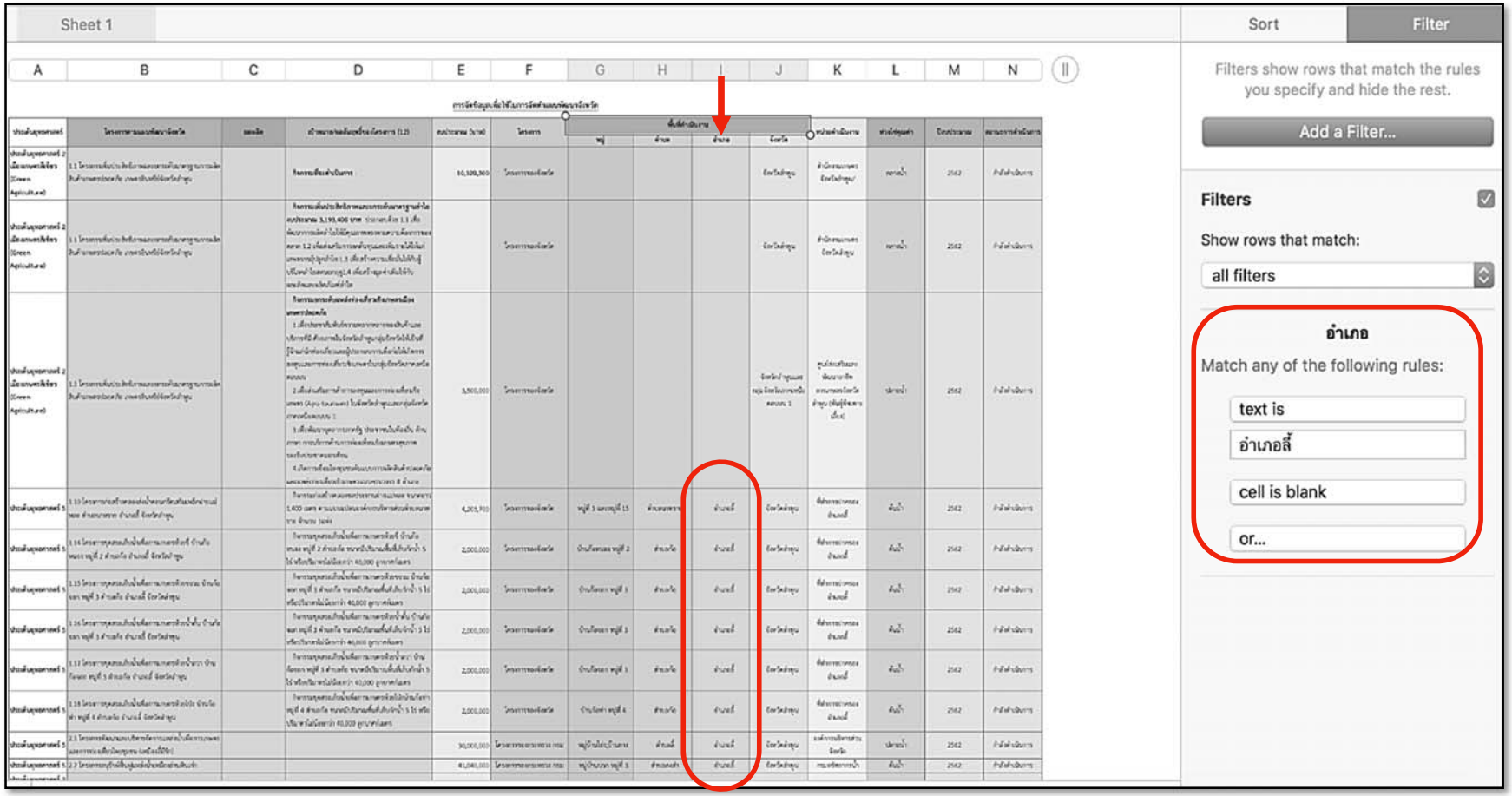
จากการวิเคราะห์โครงสร้างข้อมูลและการจัดการข้อมูลดังที่เสนอข้างต้น นำมาสู่การใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการพัฒนาพื้นที่นำร่องให้เกิดการบูรณาการเชิงพื้นที่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

<u>การสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด</u>

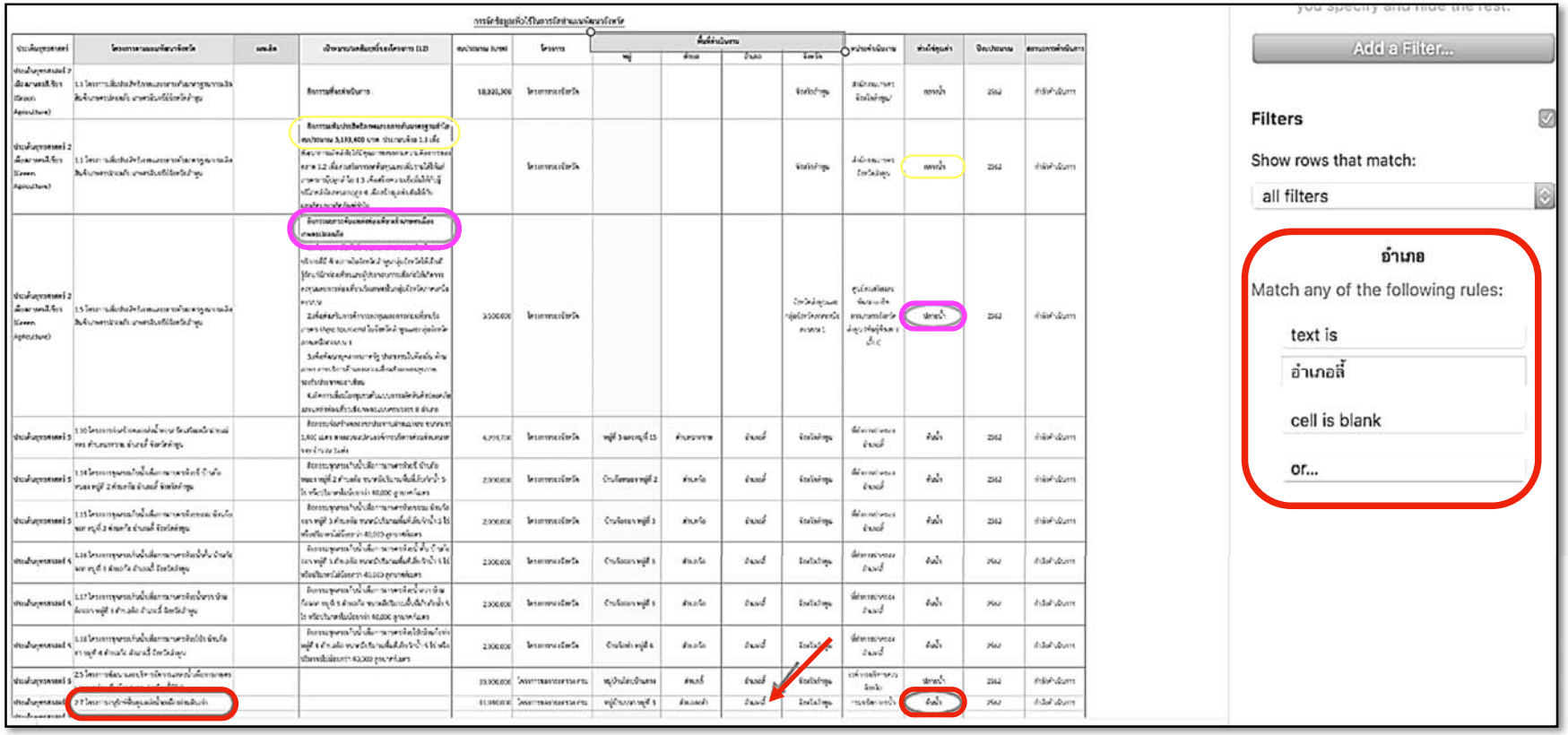
ตัวอย่างขั้นตอนการใช้คำสั่ง Filter เพื่อค้นหากิจกรรม/โครงการในแผนพัฒนาจังหวัดให้เกิดการบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chains)

1. ใช้คำสั่ง Filter เพื่อค้นหาพื้นที่ดำเนินการในระดับอำเภอ โดยเลือกพื้นที่ดำเนินการ “**อำเภอลี้**” และ “**ไม่ระบุพื้นที่**” เพื่อค้นหากิจกรรม/โครงการที่เป็นไปได้ในการบูรณาการในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ดังตัวอย่างในรูปที่ 5.9
2. จากการค้นหาด้วยคำสั่ง Filter ในรูปที่ 5.10 จะเห็นว่า กิจกรรม/โครงการที่เป็นไปได้ในการบูรณาการในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ในพื้นที่อำเภอลี้ คือ โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเหมืองถ่านหินเก่า ซึ่งเป็นกิจกรรมต้นน้ำ โดยมีโครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน แบ่งกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไย เป็นกิจกรรมกลางน้ำ และ กิจกรรมยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเมืองเกษตรปลอดภัย เป็นกิจกรรมกลางน้ำ
3. จากรูปที่ 5.11 ข้อมูลกิจกรรม/โครงการที่สามารถนำมาบูรณาการเป็นชุดโครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า ซึ่งสามารถทำให้กิจกรรม/โครงการกลางน้ำและปลายน้ำ เกิดการบูรณาการต่อยอดโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเหมืองถ่านหินเก่า โดยการเพิ่มหรือเจาะจงพื้นที่ดำเนินการในตำบลดงดำ อำเภอลี้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ดำเนินการเดียวกันตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า

การค้นหากิจกรรม/โครงการตามรูปแบบข้างต้นนี้ ทำให้ผู้จัดทำแผน/โครงการสามารถพิจารณาได้ละเอียดขึ้น และก่อให้เกิดการบูรณาการแผนงบประมาณพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (กิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ) ดังเช่นตัวอย่างรูปที่ 5.12 ที่เป็นผลจากการจัดการข้อมูลตามรูปแบบที่เสนอข้างต้น จนเกิดเป็นชุดโครงการที่มีการบูรณาการในพื้นที่อำเภอลี้ โดยเป็นโครงการต่อยอดในพื้นที่เดียวกันในรูปแบบกิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำอย่างชัดเจน

รูปที่ 5.9 ตัวอย่างการใช้คำสั่ง Filter เพื่อค้นหาพื้นที่ดำเนินการและกิจกรรม/โครงการที่เป็นไปได้ในการบูรณาการในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

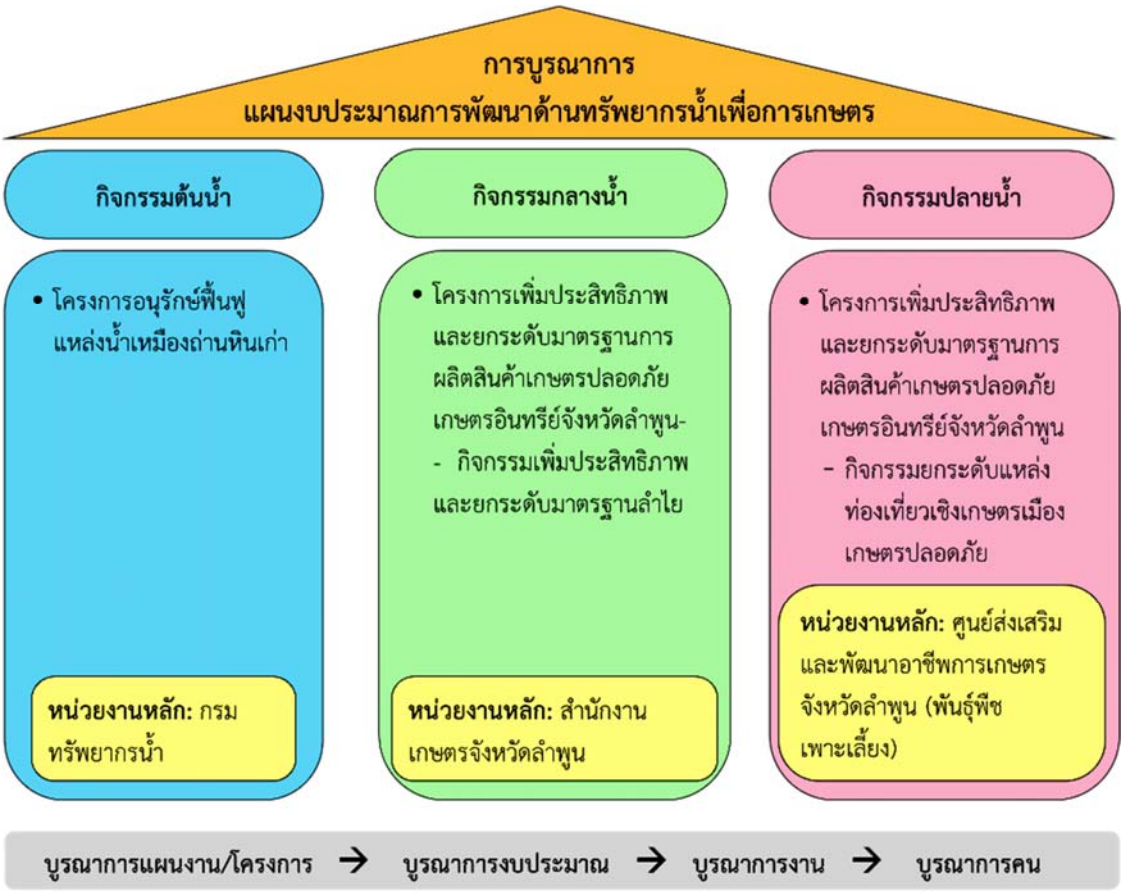

รูปที่ 5.10 ตัวอย่างการใช้คำสั่ง Filter ช่วยค้นหากิจกรรม/โครงการที่สามารถบูรณาการในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

การจัดข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์	โครงการตามแผนพัฒนาจังหวัด	ผลผลิต	เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ (12)	งบประมาณ (บาท)	โครงการ	พื้นที่ดำเนินงาน				หน่วยดำเนินงาน	ห่วงโซ่คุณค่า	ปีงบประมาณ	สถานะการดำเนินการ
						หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด				
ประเด็นยุทธศาสตร์ 2 เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture)	1.1 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน		กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไย งบประมาณ 3,193,400 บาท ประกอบด้วย 1.1 เพื่อพัฒนาการผลิตลำไยให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด 1.2 เพื่อส่งเสริมการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกลำไย 1.3 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคลำไยสดนอกฤดู1.4 เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตและผลิตภัณฑ์ลำไย		โครงการของจังหวัด				จังหวัดลำพูน	สำนักงานเกษตร จังหวัดลำพูน	กลางน้ำ	2562	กำลังดำเนินการ
ประเด็นยุทธศาสตร์ 2 เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture)	1.5 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน		กิจกรรมยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเมืองเกษตรปลอดภัย 1.เพื่อประชาสัมพันธ์ความหลากหลายของสินค้าและบริการที่มี ศักยภาพในจังหวัดลำพูนกลุ่มจังหวัดให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการเพื่อก่อให้เกิดการลงทุนและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2.เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism) ในจังหวัดลำพูนและกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 3.เพื่อพัฒนาบุคลากรภาครัฐ ประชาชนในท้องถิ่น ด้านภาษา การบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพรองรับประชาคมอาเซียน 4.เกิดการเชื่อมโยงชุมชนต้นแบบการผลิตสินค้าปลอดภัยและแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร 8 อำเภอ	3,500,000	โครงการของจังหวัด				จังหวัดลำพูนและกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดลำพูน (ที่ปรึกษาและเลี้ยง)	ปลายน้ำ	2562	กำลังดำเนินการ
ประเด็นยุทธศาสตร์ 3	2.7 โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำแหมืองฝายหินเก่า			41,040,000	โครงการของกระทรวง กรม	หมู่บ้านบวก หมู่ที่ 3	ตำบลตลาดเด่น	อำเภอเมือง	จังหวัดลำพูน	กรมทรัพยากรน้ำ	ต้นน้ำ	2562	กำลังดำเนินการ

รูปที่ 5.11 ตัวอย่างการใช้คำสั่ง Filter ช่วยบูรณาการกิจกรรม/โครงการในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

รูปที่ 5.12 ตัวอย่างบูรณาการแผนงบประมาณพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าในพื้นที่อำเภอลี้

ขั้นตอนการใช้คำสั่ง Filter เพื่อค้นหากิจกรรม/โครงการให้เกิดการบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chains) เป็นขั้นตอนการจัดการข้อมูลที่มีรูปแบบที่ไม่ซับซ้อน บุคคลทั่วไปสามารถใช้งานได้ และการพิจารณากิจกรรม/โครงการโดยผ่านระบบเช่นนี้ จะช่วยลดปัญหาการจัดทำกิจกรรม/โครงการที่มีการดำเนินกิจกรรม/โครงการซ้ำในพื้นที่เดิม และช่วยทำให้ผู้จัดแผน/โครงการใช้เวลาในการค้นหาข้อมูลที่จำเป็นรวดเร็วขึ้น การเชื่อมโยงกิจกรรม/โครงการแบบบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าง่ายขึ้น และสามารถตัดสินใจอนุมัติกิจกรรม/โครงการต่างๆ สะดวกยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ปัจจุบันโครงสร้างของข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนในระดับจังหวัดและโครงการระดับพื้นที่มีการจัดเก็บหลากหลายรูปแบบ หลายแหล่งที่มาและวิธีการเข้าถึงข้อมูลก็มีลักษณะแตกต่างกัน คณะนักวิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่สำคัญและวิธีการเข้าถึงข้อมูลจากการดำเนินการจัดทำและพัฒนาชุดโครงการนำร่องทั้ง 2 พื้นที่ และมีข้อเสนอในการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนในระดับจังหวัดและโครงการระดับพื้นที่โดยให้จัดเก็บในที่เดียวกันและเข้าถึงได้ผ่านระบบออนไลน์ รวมถึงจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบที่ง่ายต่อการใช้งานโดยการแยกหมวดหมู่ของรายละเอียดข้อมูลทั้งข้อมูลในปัจจุบันและข้อมูลย้อนหลัง เพื่อเอื้อให้การบูรณาการกิจกรรม/โครงการสามารถขับเคลื่อนต่อไป

การพัฒนาชุดโครงการนำร่อง

ตัวอย่างกระบวนการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำโครงการในระดับพื้นที่

การจัดทำกิจกรรม/โครงการในระดับพื้นที่ มีข้อมูลที่สำคัญใน 4 ส่วนด้วยกันคือ ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลกรรมสิทธิ์ที่ดิน ข้อมูลเชิงเทคนิค และข้อมูลผลประโยชน์ของเกษตรกรในพื้นที่โครงการ ซึ่งจากการศึกษาของคณะนักวิจัยและดำเนินการพัฒนาชุดโครงการนำร่องที่ผ่านการเข้าถึงข้อมูลของแต่ละส่วนจะมีรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดรูปแบบกระบวนการรวบรวมข้อมูลไว้เป็นระบบจะช่วยให้ผู้จัดทำแผน/โครงการทราบวิธีการเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและรวมเร็วขึ้น โดยจัดจำแนกเป็นหัวข้อดังรูปที่ 5.13 คือ 1) ประเภทข้อมูล 2) ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรม/โครงการ 3) หน่วยงานที่รับผิดชอบ และ 4) วิธีการได้มาซึ่งข้อมูล

กระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำโครงการนำร่อง

ประเภทข้อมูล	ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรม/โครงการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	วิธีการได้มาซึ่งข้อมูล
ข้อมูลกรรมสิทธิ์ที่ดิน	ระวางแผนที่ 1 : 50000 บริเวณพื้นที่เกษตรที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ (บริเวณพื้นที่ดำเนินโครงการ)	สำนักงานที่ดินจังหวัด หสำนักที่ดินอำเภอ และสำนักงานธนารักษ์จังหวัด	- ทำหนังสือราชการขอข้อมูล
ข้อมูลเชิงเทคนิค	แบบแปลนทางวิศวกรรม หรือแบบการก่อสร้าง	สำนักงานชลประทานที่ 1 โครงการชลประทานลำพูน และสำนักงานทรัพยากรน้ำ เขต 1	- ศึกษาพื้นที่ภาคสนามร่วมกับวิศวกร - ประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - อาศัยบารมีของผู้ว่าฯ สั่งการขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีความสามารถทางด้านวิศวกรรมดำเนินการ
ข้อมูลผลประโยชน์ของเกษตรกรในพื้นที่โครงการ	ข้อมูลพื้นที่การเกษตรที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์	สำนักงานเกษตรจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ใช้น้ำ และประชาชนในพื้นที่	- สอบถามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ใช้น้ำตำบล และชาวบ้านในพื้นที่ - ดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรจังหวัด : http://www.lamphun.doae.go.th/index_1.htm
ข้อมูลผลประโยชน์ของเกษตรกรในพื้นที่	ผลประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ	สำนักงานเกษตรจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- ศึกษาพื้นที่ภาคสนามร่วมกับวิศวกร - ประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

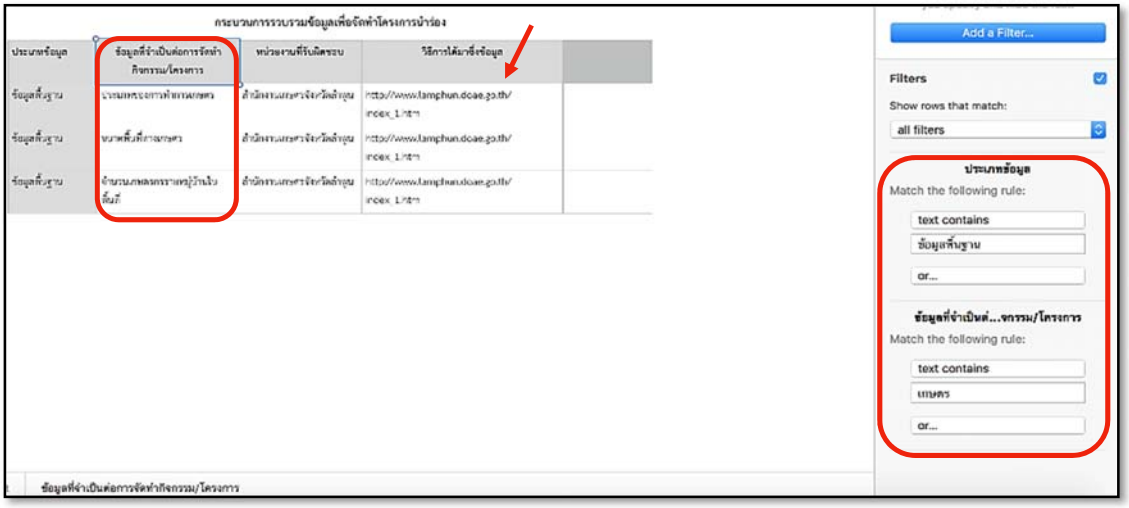
รูปที่ 5.13 การจัดหมวดหมู่หัวข้อให้ง่ายต่อการค้นหาข้อมูลเพื่อจัดทำโครงการระดับพื้นที่

ยกตัวอย่างการค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำแผนของโครงการในระดับพื้นที่ ตามรูปที่ 5.14 แสดงการค้นหาประเภทข้อมูล โดยการใช้คำสั่ง Filter เพื่อช่วยค้นหา “ข้อมูลพื้นฐาน” ซึ่งในรูปดังกล่าวจะแสดงวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลในแต่ละส่วนที่แตกต่างกัน

รูปที่ 5.14 การใช้คำสั่ง Filter เพื่อค้นหาวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐาน

การใช้คำสั่ง Filter สามารถระบุข้อมูลเพื่อเจาะจงเพิ่มเติมได้ เช่นกรณีรูปที่ 5.15 แสดงการใช้คำสั่ง Filter เพื่อค้นหาข้อมูลพื้นฐาน และเป็นข้อมูลทางการเกษตร โดยกรอกข้อมูล “ข้อมูลพื้นฐาน” และ “เกษตร” ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลของข้อมูลพื้นฐานทางด้านการเกษตรสามารถดาวน์โหลดข้อมูลทางระบบออนไลน์ได้ที่เว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน

รูปที่ 5.15 การใช้คำสั่ง Filter เพื่อค้นหาวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตร

การรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำโครงการในระดับพื้นที่ในรูปแบบของตาราง Excel และการใช้คำสั่ง Filter ในการค้นหาวิธีการได้มาซึ่งข้อมูล จะทำให้ผู้จัดทำแผน/โครงการประหยัดเวลาในการค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ รวมทั้งช่วยค้นหาหน่วยงานที่รับผิดชอบและรู้วิธีการเข้าถึง/ได้มาซึ่งข้อมูลได้ง่ายขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการติดต่อประสานงาน ขอข้อมูล ตลอดจนการเป็นฐานข้อมูลในการร่วมกันทั้งในระดับหารือ ประชุม หรือร่วมพัฒนากิจกรรมโครงการต่อไป

บทที่ 6
กิจกรรมที่โครงการวิจัยดำเนินการ

เนื้อหาของบทนี้จะได้กล่าวถึงกิจกรรมการดำเนินการวิจัยตั้งแต่เริ่มโครงการเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2559 จนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2561 โดยบรรยายเรียงดับการดำเนินกิจกรรมในแต่ละกลุ่มอันได้แก่ การจัดตั้งคณะกรรมการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการจังหวัด การวางแผนพัฒนาจังหวัดและการขอรับงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด การดำเนินการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการในระดับพื้นที่ การดำเนินการเพื่อเสนอรูปแบบสารสนเทศที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ นอกจากนี้ยังจะได้กล่าวถึงกิจกรรมที่คณะนักวิจัยเห็นว่าควรจะต้องมีการดำเนินการในระยะต่อไปเพื่อให้การการวิจัยกลไกและกระบวนการวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูลมีความสมบูรณ์อย่างเต็มที่ ซึ่งรายละเอียดกิจกรรมและการดำเนินกิจกรรมในแต่ละกลุ่มตามช่วงเวลาต่างๆ มีดังต่อไปนี้

6.1 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งคณะกรรมการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการจังหวัด

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2559 คณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะนักวิจัยส่วนกลาง และที่ปรึกษาโครงการฯ เดินทางเข้าพบ และแนะนำโครงการวิจัยฯ กับสำนักงานจังหวัดลำพูน องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน โครงการชลประทานลำพูน สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน และสำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน ซึ่งมีบทสรุปได้ว่า หน่วยงานต่างๆ เห็นความสำคัญเรื่องทรัพยากรน้ำ และยินดีให้ความร่วมมือกับโครงการวิจัยฯ สำนักงานจังหวัดเสนอให้เร่งจัดทำโครงการนำร่องเพื่อนำมาบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 หรือ พ.ศ. 2562 ในขณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนให้ข้อมูลเรื่องการจัดตั้งและก่อสร้างศูนย์ข้อมูลบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (“ศรีวิชัย โมเดล”) และแจ้งเรื่องรับโอนเหมืองเก่ามาจากบริษัท SCG ที่อำเภอลี้ 250 ไร่ มีปริมาณน้ำที่อยู่ในขุมเหมือง 3 ล้าน ลบ.ม.

ทั้งนี้สำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องการของบประมาณว่าโครงการบางโครงการประสบปัญหาเรื่องการถูกตัดงบประมาณ แต่ก็ยังต้องทำงานตามแผนที่เสนอไป แม้ไม่มี

งบประมาณ เพราะเป็นงานตามหน้าที่ (function) และสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูนให้ความเห็นว่า เกษตรกรภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย การรวมตัวเป็นเกษตรแปลงใหญ่ทำได้ยาก

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2559 แนะนำโครงการและหารือกับผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำพูน ได้ข้อสรุปเบื้องต้นว่า จังหวัดประสงค์ให้งานวิจัยสามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอลี้ที่ในช่วง 2-3 ปี มาประสบปัญหาภัยแล้งเป็นอย่างมาก

วันที่ 9 พฤศจิกายน 2559 คณะนักวิจัยเดินทางเข้าพบนายวีระชัย ภู่เพียงใจ ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน เพื่อแนะนำโครงการวิจัยฯ และหารือแนวทางการพัฒนาโครงการวิจัยฯ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนยินดีที่จะให้ความร่วมมือ และท่านก็มีความสนใจเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำอยู่แล้ว

วันที่ 28 ธันวาคม 2559 คณะนักวิจัยแนะนำโครงการวิจัยฯ และหารือกับทางสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน ได้ข้อสรุปคือ ภาระงานของเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน คือ การจัดทำแผนฯ ให้สอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ และยุทธศาสตร์ของจังหวัด และได้รับงบประมาณจาก 2 แหล่ง ได้แก่ 1) กระทรวง/กรมที่สังกัด และ 2) งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ทั้งนี้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน เป็นหนึ่งในคณะกรรมการพัฒนาเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ซึ่งประกอบด้วย ทหาร สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เพื่อสนับสนุนด้านการเกษตร อย่างไรก็ตามสำนักงานฯ ได้สะท้อนปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่จังหวัดลำพูน เช่น อ่างเก็บน้ำหลายแห่งยังไม่มีประสิทธิภาพ การขุดบ่อบาดาลมีต้นทุนสูง ต้องใช้เครื่องสูบน้ำ โครงการที่ทำบริเวณพื้นที่ป่าประสบปัญหาเรื่องการขออนุมัติจากกรมป่าไม้ ซึ่งต้องใช้เวลานาน และงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูนมีปริมาณมากทั้งงานจากกระทรวงและจังหวัด แต่จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ

วันที่ 12 มกราคม 2560 คณะนักวิจัยได้ขอความร่วมมือจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเพื่อประชุมการขับเคลื่อนโครงการวิจัยในอันที่จะผลักดันให้มีการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการ ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนจึงได้เรียกประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบการทำงานของโครงการวิจัยและหารือการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการโครงการนำร่อง พร้อมทั้งเสนอข้อมูลพื้นที่ซึ่งปสบปัญหาด้านน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งที่ประชุมมีมติให้จัดทำโครงการนำร่องจำนวน 2 พื้นที่ คือ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง และโครงการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ และแต่งตั้งคณะทำงานจำนวน 4 ชุดคือ

1) **คณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน**
2) **คณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง**
3) **คณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ**
4) **คณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน**

วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560 การประชุมคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธาน และมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเข้าร่วมประชุม ในการประชุมครั้งนี้หัวหน้าสำนักงานจังหวัดได้ขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการของโครงการวิจัย ภายใต้แนวคิด “การบูรณาการ 4 ขั้น” และได้ชี้แจงช่องทางการของบประมาณผ่านทางจังหวัด และการของบประมาณการออกแบบทางวิศวกรรมและการก่อสร้าง ทั้งนี้ที่ประชุมร่วมหาแนวทางในการขับเคลื่อนโครงการนำร่องฯ ทั้งสองโครงการ

6.2 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการขอรับงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด

วันที่ 11 มกราคม 2560 คณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะนักวิจัยจากส่วนกลาง ศึกษาดูงานการดำเนินงานของสหกรณ์และระบบไฟฟ้าพลังงานน้ำ ณ หมู่บ้านแม่กำปอง ตัวแทนจากสหกรณ์ไฟฟ้าโครงการหลวงแม่กำปอง ให้ข้อมูลเรื่องการดำเนินงานของสหกรณ์และระบบไฟฟ้าพลังงานน้ำ โดยสหกรณ์ไฟฟ้าโครงการหลวงแม่กำปองบ้านแม่กำปอง ก่อตั้งในปี 2529 มีการคิดค่าไฟฟ้าจากชาวบ้าน และนำเงินค่าไฟฟ้าที่ได้มาพัฒนาชุมชน ซึ่งชาวบ้านในชุมชนช่วยกันปกป้องทรัพยากรน้ำและป่าไม้ของชุมชน เพราะเป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าและน้ำกินน้ำใช้ ทั้งนี้หมู่บ้านแม่กำปองเริ่มเป็นที่รู้จักในนาม “การท่องเที่ยวโดยชุมชน” และ “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” โดยมีกลุ่มสหกรณ์ไฟฟ้าฯ เป็นผู้บริหารจัดการ จัดสรรรายได้ตามกลุ่มย่อยในการท่องเที่ยวและไม่อนุญาตให้นายทุนเข้ามาทำกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และมีการออกกฎปกป้องทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอันเป็นทรัพยากรท่องเที่ยว

วันที่ 13 มกราคม 2560 คณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะนักวิจัยจากส่วนกลาง ศึกษาดูงานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่กวงอุดมธารา และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แฝก-แม่งัด

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แฝก-แม่งัด ผู้อำนวยการโครงการฯ ได้ให้ข้อมูลเรื่องโครงการผันน้ำฯ ที่มีกำหนดแล้วเสร็จ พ.ศ.2564 (แต่อาจจะล้าช้ากว่ากำหนด) ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาภัยแล้งพื้นที่รับน้ำเขตชลประทานเขื่อนแม่กวง (ที่มีเขตอำเภอเมือง อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูนด้วย) ทั้งนี้ผู้ใช้น้ำทั้งจากเขื่อนแม่งัดและเขื่อนแม่กวงรวมตัวกันในนาม คณะกรรมการการจัดการชลประทาน (JMC) บริหารจัดการน้ำ ซึ่งมีการประชุมหารือ แก้ปัญหา ร่วมกัน

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่กวงอุดมธารา ฝ่ายจัดสรรน้ำของเขื่อนแม่กวง ให้ข้อมูลว่า โครงการของเขื่อนฯ ไม่ได้ของบประมาณจากจังหวัด ได้รับงบประมาณโดยตรงจากกรมชลประทาน

วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560 การประชุมคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธาน และมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเข้าร่วมประชุม ในการประชุมครั้งนี้หัวหน้าสำนักงานจังหวัดได้ขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการของโครงการวิจัย และได้ชี้แจงช่องทางการของบประมาณผ่านทางจังหวัด และการของบประมาณการออกแบบทางวิศวกรรมและการก่อสร้าง ทั้งนี้ที่ประชุมร่วมหาแนวทางในการขับเคลื่อนโครงการนำร่องฯ ทั้งสองโครงการ

วันที่ 27 มีนาคม 2560 คณะนักวิจัยเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจจังหวัดลำพูน (กรอ.จ.ลพ.) ครั้งที่ 2 ในฐานะที่ปรึกษาคณะกรรมการฯ โดยทีมวิจัยได้รายงานความคืบหน้าของโครงการวิจัย กรณีโครงการนำร่องการพัฒนาแหล่งน้ำในเหมืองแร่เก่าในตำบลลี้ อำเภอลี้ ที่คณะนักวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ลงพื้นที่ร่วมกันและร่วมกันหาแนวทางในการนำน้ำในขุมเหมืองออกมาใช้

วันที่ 17 พฤษภาคม 2560 คณะนักวิจัย ข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจจังหวัดลำพูน (กรอ.จ.ลพ.) ครั้งที่ 3 เพื่อรายงานความคืบหน้าของโครงการฯ โดยในกรณีโครงการนำร่องการพัฒนาแหล่งน้ำในเหมืองแร่เก่า ตำบลลี้ อำเภอลี้ คณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำในเหมืองแร่เก่าฯ ได้มีมติเบื้องต้นเกี่ยวกับการนำน้ำออกมาใช้โดยใช้ระบบสูบน้ำและส่งน้ำด้วยระบบท่อไปยังพื้นที่เกษตร

วันที่ 21 กันยายน 2560 คณะนักวิจัยเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดลำพูนแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.ลำพูน) เกี่ยวกับการจัดทำคำของบประมาณในปี 2562 ในที่ประชุม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอโครงการกับทางจังหวัดลำพูน พร้อมชี้แจงปัญหาและอุปสรรคของโครงการ โดยหัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำพูนเน้นย้ำให้กับหน่วยงานต่างๆ ในเรื่องการเสนอโครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ) ทั้งนี้โครงการฯ ต่างๆ ที่นำเสนอตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดลำพูน โครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการในเชิงการก่อสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

วันที่ 26 ธันวาคม 2560 คณะนักวิจัยหารือกับรองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเรื่องการบรรจุโครงการนำร่องฯ ในแผนพัฒนาจังหวัดปี 2562 โดยรองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนให้ข้อมูลเรื่องแผนพัฒนาจังหวัดในปี 2562 ได้มีการดำเนินการใกล้แล้วเสร็จแล้ว จึงไม่สามารถบรรจุแผนโครงการนำร่องของคณะนักวิจัยฯ ได้ทันในปี 2562 ทั้งนี้เนื่องจากโครงการนำร่อง อยู่ในขั้นตอนการออกแบบและร่างแผน โครงการดังกล่าวยังไม่มีความพร้อมเพียงพอที่จะนำเข้าบรรจุแผนพัฒนาจังหวัดในปี 2562 ดังนั้นรองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนจึงเสนอให้คณะนักวิจัยรวบรวมหนังสือทางราชการและการติดต่อประสานงานต่างๆ เพื่อรายงานต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ทั้งนี้รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนมีความเห็นว่าโครงการนำร่องน่าสนใจ และควรมีการดำเนินการบรรจุเข้าแผนพัฒนาจังหวัดต่อไป โดยจะแนบคำเสนอของคณะนักวิจัยฯ ไปพร้อมกับโครงการนำร่อง และเสนอให้ ก.บ.จ. และฝ่ายยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนารับทราบต่อไป รวมทั้งในวันที่ 4 มกราคม พ.ศ.2561 จังหวัดลำพูนได้จัดประชุม ก.บ.จ. ลำพูน ครั้งที่ 1/2561 และเรียนเชิญคณะนักวิจัยฯ เข้าร่วมและเสนอแผนโครงการวิจัยฯ ในที่ประชุม

วันที่ 4 มกราคม 2561 คณะนักวิจัยเข้าร่วมการประชุม ก.บ.จ. ลำพูน ครั้งที่ 1/2560 โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ซึ่งได้สรุปผลการดำเนินงานโครงการตามแผนปฏิบัติราชการจังหวัดลำพูนประจำปีงบประมาณ 2560 และ 2561 นอกจากนี้คณะนักวิจัยได้รายงานผลการดำเนินงานแผนการดำเนินงานและข้อเสนอแนะโครงการวิจัยฯ ทั้งหมด 2 ประเด็นหลัก คือ 1) เรื่องคุณภาพน้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่าอำเภอลี้ คณะนักวิจัยกำลังรอผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำจากกรมควบคุมมลพิษ แล้วจะแจ้งสำนักงานจังหวัดและประชาชนในพื้นที่เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน 2) เรื่องการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยและฝายวังตอง สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ กำลังจัดทำรายงานความเป็นไปได้ ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้เสนอให้มีการตรวจสอบน้ำในบริเวณอำเภอบ้านธิ บ้านกลาง และมะเขือแจ้ เนื่องจากชาวบ้านในพื้นที่มีปัญหาเรื่องโรคกระดูกจากน้ำปนเปื้อนสารฟลูออไรด์ในปริมาณมาก

6.3 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการในระดับพื้นที่

คณะนักวิจัยได้ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาโครงการนำร่อง 2 พื้นที่ จนได้ชุดโครงการนำร่อง 2 ชุด คือ 1) ชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง และ 2) ชุดโครงการบริหารจัดการและพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ ซึ่งพื้นที่นำร่องทั้ง 2 แห่งที่ได้มานั้น เกิดจากการที่คณะนักวิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจ

พื้นที่ทางการเกษตรหลายแห่งในจังหวัดลำพูน และเสนอในวาระการประชุมคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูนเพื่อคัดเลือกจนได้พื้นที่นำร่องทั้ง 2 พื้นที่ในที่สุด

วันที่ 3 พฤศจิกายน 2559 คณะนักวิจัยเดินทางไปแนะนำโครงการและศึกษาภาคสนาม ณ ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 (ฝายหนองสลีก) อำเภอป่าซาง และกลุ่มลำไยแปลงใหญ่ทากาศ อำเภอแม่ทา จังลำพูน ซึ่งฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 (ฝายหนองสลีก) มีพื้นที่ชลประทานครอบคลุม อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ่ง และ อำเภอเวียงหนองล่อง มี “คณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ” ในเขตพื้นที่ชลประทานของฝายฯ เป็นกลไกของเกษตรกรในการเสนอปัญหาเรื่องการใช้น้ำต่อเจ้าหน้าที่ฝายฯ หรือไกล่เกลี่ยกรณีปัญหาเรื่องการใช้น้ำของสมาชิก

เกษตรกรในตำบลบ้านเรือน เป็นเกษตรกรที่อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทานและใช้น้ำจากฝายหนองสลีก และมีคณะกรรมการผู้ใช้น้ำเป็นผู้จัดสรรน้ำแก่เกษตรกร โดยมีการคิดค่าบริการน้ำประมาณ 50 บาท ต่อไร่ ต่อปี เพื่อเป็นค่าบำรุงของกลุ่มผู้ใช้น้ำ แต่น้ำจากชลประทานมีไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูกหรือทำการเกษตร จึงต้องใช้น้ำจากบ่อบาดาลบางส่วน

กลุ่มลำไยแปลงใหญ่แม่ทา มีสมาชิก 491 คน 9 กลุ่มย่อย คณะกรรมการ 45 คน ชาวบ้านสามารถทำลำไยนอกฤดู เพราะสามารถใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำแม่กึมได้เกือบตลอดปี มีปัญหาน้ำในอ่างเก็บน้ำแม่กึมไม่เพียงพอ ทางกลุ่มฯ ต้องการโครงการที่ผันน้ำแม่ทาขึ้นมาเติมอ่าง

วันที่ 18 พฤศจิกายน 2559 คณะนักวิจัยแนะนำโครงการกับบ้านสันมะนะ ตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน บ้านสันคะยอม โดยคณะนักวิจัย ทางกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายพญาอุต ชุมชนบ้านสันมะนะ ตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน มีพื้นที่รับน้ำ 12,000 ไร่ มีลำเหมือง 5 สาย ในช่วงเดือนมกราคมของทุกปีจะมีการ “เอามื้อเอาวัน” (ลงแขก) ขุดลอกลำน้ำ และวันที่ 14 มกราคม จะมีการประชุมประจำปี อย่างไรก็ตามชุมชนยังประสบปัญหาการใช้น้ำ คือ มีการแย่งชิงน้ำ มีกาลักน้ำ มีการทิ้งขยะลงในลำเหมือง

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านสันคะยอม ประสบปัญหาเรื่องน้ำเนื่องจากพื้นที่ของชาวบ้านไม่ได้อยู่ในเขตชลประทาน มีการเจาะน้ำบาดาลกว่า 200 เมตร ก็ยังไม่พบตาน้ำ ทั้งนี้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเข้ามาสนับสนุนความรู้ เครื่องมือ ในการทำข้าว และเทศบาลตำบลป่าสัก สนับสนุนเรื่องปุ๋ยยาและช่วยแก้ปัญหาภัยแล้ง

วันที่ 27 มกราคม 2560 คณะนักวิจัยเดินทางไปสำรวจพื้นที่อ่างเก็บน้ำ “ขุมเหมืองบ้านปู (BP-1)” และ “ขุมเหมืองลี้มีรัก (SCG)” ในตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ร่วมกับนายกเทศมนตรีตำบลลี้ และปลัดอำเภอลี้

“ขุมเหมืองบ้านปู” เป็นเหมืองแร่ถ่านหินของบริษัทบ้านปู จำกัด (มหาชน) สิ้นสุดสัมปทาน พ.ศ. 2547 ซึ่งชาวบ้านมีความต้องการใช้น้ำจากเหมือง นำมาใช้ในการเกษตร โดยได้มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำพบว่า น้ำในอ่างเหมืองสามารถนำไปใช้ในการเกษตรและอุปโภคได้ แต่ยังไม่สามารถนำไปบริโภคได้ ทั้งนี้ในปี พ.ศ.2556 กรมโยธาธิการและผังเมือง ได้ดำเนินโครงการผันน้ำจากแม่น้ำลี้เข้าสู่เหมือง ทำให้น้ำในอ่างเหมืองมี

ปริมาณน้ำมากซึ่งสามารถจุน้ำได้ถึง 6-8 ล้าน ลบ.ม. ทั้งนี้ในช่วงฤดูแล้ง อำเภอลี้ ใช้รถสูบน้ำ สูบน้ำลงสู่คลองลำลองเชื่อมแม่น้ำลี้

“ขุมเหมือง SCG” เป็นเหมืองถ่านหินของ บริษัท เอสซีจี ซีเมนต์ จำกัด สิ้นสุดสัมปทาน ปี พ.ศ. 2545 ซึ่งบริษัท เอสซีจีฯ ได้มอบให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเป็นผู้ดูแล โดยอบจ. ลำพูน ได้พัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรสำหรับชุมชน และปรับปรุงทัศนียภาพของพื้นที่รอบเหมืองให้มีความงดงาม ทั้งนี้เกษตรกรในบริเวณนั้น (พื้นที่ตำบลลี้) ประมาณ 200 หลังคาเรือน มีความต้องการใช้น้ำในขุมเหมือง SCG เพื่อการอุปโภคและการเกษตร (สวนลำไย นาข้าว)

6.3.1 กิจกรรมการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง

วันที่ 1 มีนาคม 2560 การลงสำรวจพื้นที่บริเวณขุมเหมืองบ้านปู (BP-1) และขุมเหมือง SCG ร่วมกับหน่วยงานที่เข้าร่วมสำรวจพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โครงการชลประทานลำพูน กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนา สำนักงานจังหวัดลำพูน เทศบาลตำบลลี้ ที่ทำการปกครองอำเภอลี้ บริษัทบ้านปู จำกัด มหาชน ซึ่งหน่วยงานต่างๆ ชี้แจงเรื่องปัญหาเชิงพื้นที่ เช่น ภัยแล้งในตำบลลี้ น้ำหลากในแม่น้ำลี้ น้ำลดระดับอย่างรวมเร็วทำให้ดินถล่ม ทั้งนี้ ตัวแทนของเทศบาลตำบลลี้ให้ข้อมูลพื้นฐานของขุมเหมือง เช่น กรรมสิทธิ์ที่ดิน ปริมาณน้ำในขุมเหมือง พื้นที่ขุมเหมือง เป็นต้น และชี้แจงความต้องการของประชาชน คือ ประชาชนมีความต้องการนำน้ำในขุมเหมืองมาใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง กรณีน้ำเติมเต็มขุมเหมืองบ้านปูทำให้อีกฝากของขุมเหมืองมีน้ำล้น จึงต้องการประตูระบายน้ำเพื่อป้องกันปัญหาน้ำล้น

วันที่ 31 พฤษภาคม 2560 คณะนักวิจัยจัดประชุมคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธานที่ประชุม ซึ่งได้ข้อสรุปประชุมดังนี้ กรณีการนำน้ำจากขุมเหมืองบ้านบวก ตำบลดงดำ ได้ดำเนินการโครงการและขอความร่วมมือสำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค 1 ลำปาง ในการสำรวจและออกแบบ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนสรุปว่า ในกรณีขุมเหมืองตำบลลี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนจะขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานชลประทานที่ 1 เพื่อสำรวจและออกแบบการนำน้ำจากขุมเหมืองในตำบลลี้มาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เทศบาลตำบลลี้ เข้าร่วมบูรณาการตามห่วงโซ่คุณค่า ในกิจกรรมกลางน้ำและปลายน้ำ

วันที่ 2 มิถุนายน 2560 คณะนักวิจัยเข้าพบ ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ณ สำนักงานสิ่งแวดล้อม ภาคที่ 1 เพื่อหารือเกี่ยวกับคุณภาพน้ำในเหมืองตำบลลี้ ซึ่งผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้ชี้แจงถึงการตรวจสอบคุณภาพน้ำในขุมเหมืองในตำบลลี้ พบว่าสามารถใช้เพื่อการอุปโภคและเกษตรกรรมได้ แต่ยังไม่สามารถนำมาบริโภคได้ หากมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำในขุมเหมืองอีกครั้งจะต้องมีการร้องขอจากประชาชนในพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามภาระงานของสำนักงานสิ่งแวดล้อมยังมีอยู่มากจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ

วันที่ 30 มิถุนายน 2560 คณะนักวิจัยเดินทางไปประชุมร่วมกับผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่เพื่อหารือเกี่ยวกับวิธีการนำน้ำในเหมืองตำบลลี้มาใช้เพื่อการเกษตร และหารือโครงการบริหาร

จัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ ซึ่งได้ข้อสรุปที่ประชุมคือ ทางคณะนักวิจัยขอความอนุเคราะห์ให้สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ สำรวจและออกแบบการนำน้ำจากขุมเหมืองในตำบลลี้มาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ ให้ความเห็นเรื่องคุณภาพน้ำในขุมเหมืองแร่เก่า อาจมีสารเคมีหรือโลหะหนักตกค้างเป็นจำนวนมาก ควรมีการทดสอบคุณภาพน้ำอย่างละเอียดและทดลองใช้กับพืช ก่อนจะนำไปให้เกษตรกรใช้ ทั้งนี้สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ จะจัดทำรายงานความเป็นไปได้ในการสำรวจออกแบบโครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1) ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เรื่องโครงการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ คณะนักวิจัยมีความเห็นว่าการผันน้ำจากแม่น้ำปิงลงสู่แม่น้ำกวงจะช่วยทำให้มีน้ำเพียงพอสำหรับเกษตรกรบริเวณลุ่มแม่น้ำกวง แต่อย่างไรก็ตาม ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ (สชป.1) ได้ให้ข้อมูลว่า ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากปริมาณน้ำในแม่น้ำปิงมีไม่เพียงพอที่จะผันมาให้น้ำกวงได้

วันที่ 19 กรกฎาคม 2560 ตัวแทนของคณะนักวิจัยฯ ลงพื้นที่สำรวจขุมเหมืองบ้านปู (BP-1) ร่วมกับวิศวกรชลประทาน สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ และเทศบาลตำบลลี้ สำรวจบริเวณขุมเหมืองบ้านปู (BP-1) และ เหมืองลี้มีรัก (SCG) เพื่อหาแนวทางการนำน้ำในขุมเหมืองมาใช้เพื่อการเกษตร ซึ่งสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ จะดำเนินการจัดทำรายงานความเป็นไปได้ในการสำรวจออกแบบโครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1) ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูนต่อไป

วันที่ 25 กรกฎาคม 2560 คณะนักวิจัยเข้าพบประธานสภาเกษตรกรจังหวัดลำพูน และหัวหน้าฝ่ายยุทธศาสตร์สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูนเพื่อหารือเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการตลาดเพื่อการเกษตรในอำเภอลี้ ซึ่งการเข้าพบประธานสภาเกษตรกร (นายสุพจน์ ป้อมชัย) ซึ่งสภาเกษตรกรทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างเกษตรกรหรือชาวบ้านในพื้นที่ ทางสภาเกษตรกรอยากให้ทางคณะนักวิจัยตรวจสอบกรรมสิทธิ์ที่ดิน การโอนที่ดิน หรือผู้รับผิดชอบต่อ และสภาเกษตรกรยินดีที่จะเป็นผู้ประสานงานและติดต่อกับเกษตรกรหรือจัดประชาคม

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน ให้ข้อมูลเรื่องสินค้าเกษตรในพื้นที่อำเภอเมืองลำพูนและอำเภอลี้ อย่างไรก็ตามสำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูนมีโครงการส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรและการผลิตลำไยนอกฤดู แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ และชี้แจงปัญหาตลาดลำไย ผู้ประกอบการเอาเปรียบเกษตรกร

วันที่ 26 กรกฎาคม 2560 คณะนักวิจัย จัดประชุมคณะทำงานฯ เหมืองแร่ถ่านหินเก่า ในอำเภอลี้ ณ สำนักงานจังหวัดลำพูน ร่วมกับหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน และวิศวกรชลประทาน ชำนาญการ โครงการชลประทานลำพูน เพื่อหารือเรื่องคุณภาพน้ำในเหมืองแร่ ซึ่งในที่ประชุมมีความร่วมกันว่า ควรมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำอีกครั้ง ในประเด็นวิธีการนำน้ำในขุมเหมืองมาใช้ประโยชน์ คณะนักวิจัยอยากให้ทางชลประทานช่วยประเมินค่าใช้จ่ายการออกแบบและก่อสร้างเครื่องสูบน้ำให้ อย่างไรก็ตาม หากสำนักงานชลประทานมีภาระงานเยอะ คณะนักวิจัยจะเสนอให้ทางกรมทรัพยากรน้ำมาช่วยออกแบบให้แทน

วันที่ 8 สิงหาคม 2560 คณะนักวิจัย หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน และวิศวกรชลประทาน ชำนาญการ โครงการชลประทานลำพูนเข้าพบผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเพื่อชี้แจ้งเกี่ยวกับปัญหาคุณภาพน้ำในเหมืองแร่ตำบลลี้ ในที่ประชุม คณะนักวิจัยได้ชี้แจงว่า ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ ให้ความเห็นเรื่องคุณภาพน้ำว่ายังอาจมีสารพิษตกค้างในขุมเหมือง จึงควรมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำอีกครั้งอย่างละเอียด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเห็นด้วยที่ควรจะตรวจคุณภาพน้ำในขุมเหมืองอีกครั้งหนึ่ง โดยต้องการให้ตรวจคุณภาพน้ำในขุมเหมืองครอบคลุมทั้งอำเภอลี้ และสำนักงานจังหวัดลำพูนจะจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงสำนักงานสิ่งแวดล้อมที่ 1 เชียงใหม่ เพื่อช่วยตรวจสอบคุณภาพน้ำอีกครั้ง ทั้งนี้คณะนักวิจัยหารือกับผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน และหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุม เรื่องวิธีการนำน้ำจากขุมเหมืองมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร มีแนวคิดการนำน้ำจากขุมเหมืองมาใช้ เช่น กังหันวิดน้ำบริเวณผิวน้ำ ทำแพสูบน้ำ เป็นต้น รวมถึงหารือประเด็นของกรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณขุมเหมืองตำบลลี้

วันที่ 22 สิงหาคม 2560 คณะนักวิจัยได้ร่วมกับหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย วิศวกรชลประทานชำนาญการ โครงการชลประทานลำพูน และหัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อพัฒนาจังหวัดลำพูนเข้าพบและรายงานความก้าวหน้าของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในขุมเหมืองของตำบลลี้ฯ พร้อมทั้งปรึกษาหารือการพัฒนาโครงการลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบต่อผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ผลจากการหารือกับท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ท่านผู้ว่าราชการฯ เห็นด้วยกับแนวทางการดำเนินงานที่คณะนักวิจัยร่วมกับหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและวิศวกรจากโครงการชลประทานลำพูนนำเสนอ พร้อมรับเป็นผู้ประสานงานขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 เชียงใหม่เพื่อตรวจสอบคุณภาพน้ำในขุมเหมืองในตำบลลี้

ทั้งนี้คณะนักวิจัยเข้าพบองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเพื่อรายงานความก้าวหน้าในเรื่องของคุณภาพน้ำในขุมเหมืองในตำบลลี้ที่ต้องมีการเร่งตรวจสอบอีกครั้ง โดยจะต้องมีการเก็บตัวอย่างน้ำใหม่ในระดับลึก เป็น Layers ซึ่งอบจ.ลำพูน เห็นด้วยที่ควรมีการตรวจสอบอีกครั้งและมีเรือให้สำหรับการเก็บตัวอย่างน้ำ และอบจ.ลำพูน ได้เสนอความคิดในเรื่องการพัฒนาขุมเหมืองในตำบลลี้ เช่น การทำแก้มลิง อ่างเก็บน้ำ แทนการสูบน้ำจากขุมเหมือง และจัดเหมืองลี้มีรักเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูน

วันที่ 24 สิงหาคม 2560 คณะนักวิจัยเข้าพบผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค 1 ลำปาง เพื่อปรึกษาหารือวิธีการน้ำน้ำจากขุมเหมืองในตำบลลี้มาใช้ประโยชน์ ซึ่งผู้อำนวยการฯ แนะนำให้ตรวจสอบกรรมสิทธิ์พื้นที่ เพราะเป็นเรื่องสำคัญที่สุด มีตัวอย่างในกรณีขุมเหมืองที่ตำบลดงดำ ซึ่งไม่สามารถก่อสร้างได้ เนื่องจากติดปัญหาการขอใช้ที่ดินกับกรมพลังงานทดแทน และในการนำน้ำจากขุมเหมืองมาใช้ ชาวบ้านจะต้องรับภาระค่าใช้จ่าย ซึ่งจะต้องมีกลุ่มบริหารจัดการน้ำของชุมชน ทั้งนี้ผู้อำนวยการฯ ยินดีที่จะช่วยออกแบบระบบการสูบน้ำจากขุมเหมืองลี้มาใช้ประโยชน์ แต่ขอให้มีการตรวจสอบเรื่องของคุณภาพน้ำ และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ แล้วเขียนเสนอขอแผนฯมาที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 ลำปาง

วันที่ 25 สิงหาคม 2560 คณะนักวิจัยเข้าพบสำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 3 เชียงใหม่ เพื่อหารือเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพน้ำในขุมเหมืองถ่านหิน การปรับคุณภาพน้ำในขุมเหมือง และการนำน้ำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ได้ชี้แจงว่า การเก็บตัวอย่างน้ำในขุมเหมืองของตำบลลี้เพื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพน้ำนั้น ทางสำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 3 เป็นผู้เก็บตัวอย่างเอง แล้วนำไปตรวจสอบคุณภาพน้ำ ซึ่งเป็นคุณภาพน้ำบริเวณผิวน้ำเท่านั้น ทั้งนี้การฟื้นฟูขุมเหมืองบริษัทบ้านปู จำกัด มหาชน ได้มีการดานหินปูนไว้ในปี พ.ศ.2547 นอกจากนี้สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 3 แนะนำให้เก็บตัวอย่างน้ำหลายจุด (ตี Scales + แบบ Layers) และใช้แพสูบน้ำ เพราะวิธีนี้จะไม่รบกวนตะกอนใต้น้ำ ทั้งนี้เนื่องจากมีการตรวจพบสารเคมีในขุมเหมือง เช่น สารซัลเฟต แมงกานีส เป็นต้น การทำให้แน่ใจว่าน้ำสามารถใช้ได้โดยสร้างบ่อบำบัดน้ำ (ที่มีปูนขาวกับปูนฝุ่น) ก่อนกระจายสู่พื้นที่ทางการเกษตร

วันที่ 6 กันยายน 2560 คณะนักวิจัยเข้าพบและปรึกษาหารือกับ อาจารย์ ดร.พันธุ์ลพ หัตถโกศล ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมเหมืองแร่ เกี่ยวกับเรื่องคุณภาพน้ำในขุมเหมืองถ่านหินและการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิศวกรรม ซึ่งอาจารย์พันธุ์ลพ ให้ข้อมูลว่า เคยวิเคราะห์คุณภาพน้ำของขุมเหมืองตำบลลี้ในปี 2545 ได้แก่ BP-2 BP-2e และ SCG ซึ่งบ่อยังคงเป็นกรด แต่มีการเติมปูนฝุ่นและปูนขาวเพื่อฟื้นฟูสภาพน้ำเรื่อยมา ในความคิดเห็นของอาจารย์พันธุ์ลพ การนำน้ำจากขุมเหมืองไปใช้ประโยชน์ มีวิธีที่ดีที่สุด คือ สูบน้ำจากบ่อขึ้นมาบำบัดก่อน โดยใช้แพสูบน้ำเพื่อสูบเอาน้ำบริเวณผิวมาใช้ ช่วยประหยัดต้นทุนและไม่เป็นอันตราย เพราะน้ำบริเวณผิวน้ำมีออกซิเจนมากจะช่วยให้แบคทีเรียลดลง ทั้งนี้การตรวจสอบคุณภาพน้ำใหม่อีกครั้ง อาจารย์พันธุ์ลพเห็น

ด้วย และแนะนำให้เก็บตัวอย่างน้ำลึกลงไปประมาณ 20 เมตร เมื่อได้รับผลตรวจสอบคุณภาพน้ำแล้ว จึงจะรู้ว่าควรบำบัดน้ำอย่างไร

วันที่ 6 ธันวาคม 2560 กรมควบคุมมลพิษ และคณะทำงานโครงการการนำน้ำจากแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง ร่วมเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์ผลคุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ซึ่งหน่วยงานที่เข้าร่วมเป็นสักขีพยาน ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดลำพูน อำเภอลี้ เทศบาลตำบลลี้ เทศบาลตำบลดงดำ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 ลำปาง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

เจ้าหน้าที่จากกรมควบคุมมลพิษ เป็นผู้ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำในขุมเหมืองอำเภอลี้ ได้แก่ เหมืองบ้านปู (BP-1) เหมืองลี้มีรัก (SCG) และเหมืองบ้านบวก ตำบลดงดำ โดยการเก็บตัวอย่างน้ำ แบ่งเป็น 3 ระดับชั้นความลึก คือ ระดับ 15 เมตร ระดับ 30 เมตร และระดับ 45 เมตร การเก็บตัวอย่างน้ำของเจ้าหน้าที่จากกรมควบคุมมลพิษเก็บตัวอย่างน้ำบริเวณกลางขุมหมือง 1 จุด 3 ระดับความลึก โดยมีเรือของเทศบาลตำบลลี้ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนนำเจ้าหน้าที่ไป

ผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ตามหนังสือกรมควบคุมมลพิษ ที่ ทส 0305/516 ลงวันที่ 18 มกราคม 2561 มีผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำดังนี้ **1) เหมืองบ้านปู (BP-1)** มีผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำในระดับความลึก 30 เมตร และ 45 เมตร ที่มีค่าแมงกานีสเกินระดับมาตรฐาน และผลวิเคราะห์ตะกอนดิน มีค่าแคดเมียม นิกเกิล ทองแดง และสารหนูเกินระดับ

มาตรฐาน **2) เหมืองลี้มีรัก (SCG)** มีผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำในระดับความลึก 15 เมตร 30 เมตร และ 40 เมตร มีค่าแมงกานีสเกินระดับมาตรฐาน รวมถึง ณ ระดับความลึก 40 เมตร มีค่าไซยาไนด์เกินระดับมาตรฐาน และผลวิเคราะห์ตะกอนดิน มีค่านิกเกิลเกินระดับมาตรฐาน นอกจากนี้กรมควบคุมมลพิษได้ให้ข้อเสนอในการนำน้ำไปใช้ประโยชน์ด้านการเกษตรและการอุปโภค ควรหลีกเลี่ยงการสูบน้ำใกล้กับตะกอนดิน ติดตั้งบ่อพักน้ำเพื่อให้ตกตะกอน หรือควรมีการติดตั้งระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำให้เป็นไปตามมาตรฐาน

วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 คณะนักวิจัยจัดการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับรองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน เพื่อปรึกษาหารือผลการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ณ สำนักงานจังหวัดลำพูน ได้ข้อสรุปจากที่ประชุมว่า นายสำเริง ไชยเสน รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน รับทราบผลการดำเนินการของโครงการวิจัยฯ และสนับสนุนการดำเนินการของโครงการวิจัยฯ ต่อไป ซึ่งการวางแผนการดำเนินการขั้นต่อไป อ้างจากผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ตามหนังสือกรมควบคุมมลพิษ ที่ ทส 0305/516 ลงวันที่ 18 มกราคม 2561 ซึ่งสรุปการนำน้ำจากเหมืองไปใช้เป็น 3 ประเด็นดังนี้

1) ควรหลีกเลี่ยงการสูบน้ำใกล้กับตะกอนดิน
2) ควรมีการติดตั้งบ่อพักน้ำเพื่อให้ตะกอนตกก่อนนำน้ำไปใช้
3) กำหนดแผนและมาตรการในการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยสนับสนุนการดำเนินการของโครงการวิจัยฯ

วันที่ 25 มีนาคม 2561 คณะนักวิจัยร่วมกับเทศบาลตำบลลี้จัดประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่อง “การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1)” ณ อาคารเมืองนักบุญ ที่ว่าการอำเภอลี้ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน โดยมีตัวแทนจากสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 ลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอลี้ และสภาเกษตรกรจังหวัดลำพูน เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและเกษตรกร ซึ่งเป็นจำนวนประชาชน เกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ จำนวน 66 คน ตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่และส่วนภูมิภาคจำนวน 15 คน นักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยโครงการฯ จำนวน 4 คน รวมจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ทั้งหมด 85 คน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข และอาจารย์ ดร. จันทนา สุทธิจารี แจ้งผลการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่าตำบลลี้ และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ข้อแนะนำจากกรมควบคุมมลพิษ และผลการประชุมหารือเรื่องคุณภาพน้ำกับคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ให้กับประชาชน เกษตรกร หน่วยงานในพื้นที่ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ร้อยตำรวจตรีเสน่ห์ มะโนจิตต์ นายกเทศมนตรีตำบลลี้ แจ้งในที่ประชุมว่า อำเภอลี้ มีปัญหาด้านน้ำและภัยแล้งมานาน ในตำบลลี้ มีเหมืองแร่ถ่านหินเก่าเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่ประชาชนในพื้นที่ต้องการใช้การพัฒนาและนำน้ำในเหมืองแร่ถ่านเก่าอย่างปลอดภัยจะช่วยประชาชนในพื้นที่ได้ ทั้งนี้ปลัดอำเภอลี้ ให้ข้อมูลเน้นย้ำเพิ่มเติมว่า ตั้งแต่ปี 2558 ซึ่งเป็นปีที่อำเภอลี้ประสบปัญหาภัยแล้งอย่างหนัก ประชาชนและเกษตรกรสูบน้ำจากเหมืองดังกล่าวมาใช้

ความคิดเห็นจากหน่วยงานต่างๆที่เข้าร่วม คือ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 ลำปาง ยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือกับประชาชนในพื้นที่ ส่วนสมาชิกสภาเกษตรกรอำเภอลี้ได้ให้ความเห็นในเรื่องการนำน้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่าว่า ประชาชนในพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งหนัก ต้องการใช้น้ำในการเกษตรอย่างมาก และแสดงความกังวลเรื่องการดำเนินการส่วนใหญ่ของการวิจัยมักไม่สัมฤทธิ์ผล อยากให้โครงการวิจัยนี้ช่วยดำเนินการให้ประชาชนอย่างแท้จริง การกังวลเรื่องคุณภาพน้ำทำให้ใช้เวลานาน ประชาชนเดือดร้อน และเกิดผลกระทบมหาศาล สมาชิกสภาเกษตรกรอำเภอลี้จึงอยากให้เร่งดำเนินการให้เร็วขึ้น ซึ่งอาจารย์ ดร.จันทนา ได้ชี้แจ้งถึงการดำเนินการของบประมาณตามขั้นตอนทางกฎหมาย จะต้องมีการศึกษาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม ถึงจะมีการดำเนินการได้

ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ โดยมีประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำตำบลบ้านโฮ่ง เป็นตัวแทน กล่าวว่า เห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะมีการนำน้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่ามาใช้ ประชาชนต้องการน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรอย่างมาก รวมถึง 3 ปีที่ผ่านมา เกษตรกรใช้น้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่าในช่วยหน้าแล้ง เพื่อทำนา โดยสูบน้ำจากเหมืองดังกล่าวประมาณ 1 เมตรเท่านั้น ซึ่งผลผลิตที่ได้ไม่แตกต่างจากการใช้น้ำบาดาลหรือน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ หากมีการสูบน้ำใช้เพิ่มขึ้นก็เป็นเพียงน้ำผิวดินซึ่งไม่น่าจะมีปัญหา ซึ่งอาจารย์ ดร.กมล งามสมสุข ได้ชี้แจ้งว่าการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ เป็นการใช้น้ำขนาดใหญ่ เครื่องสูบน้ำสามารถกวนตะกอนดินได้ จึงต้องมีการใช้น้ำอย่างรอบคอบ และอาจารย์ ดร.จันทนา ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า ในตอนนี้ ประชาชนใช้น้ำบริเวณผิวดินเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งไปก่อน และพยายามหลีกเลี่ยงการสูบน้ำใกล้ตะกอนดิน เพราะยังมีสารโลหะหนักเกินค่ามาตรฐานอยู่ หากได้รับงบประมาณเพื่อก่อสร้างสถานีสูบน้ำ แล้วก็ควรติดตั้งบ่อพักน้ำไปด้วยเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่จะได้ใช้น้ำได้อย่างปลอดภัย

มติการประชาพิจารณ์ จากผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 85 คน ซึ่งประกอบด้วยประชาชน เกษตรกร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 81 คน (ไม่รวมนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยโครงการ 4 คน) เห็นด้วยกับการนำน้ำจากขุมเหมืองบ้านปู (BP-1) ขุมเหมืองบ้านโฮ่ง (SCG) และขุมเหมืองบ้านป่าคา ตำบลดงดำมาใช้ทั้งหมด 77 คน ไม่เห็นด้วยกับการนำน้ำจากขุมเหมืองบ้านโฮ่ง (SCG) มาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร เป็นจำนวน 3 คน และ ไม่เห็นด้วยกับการนำน้ำจากขุมเหมืองทั้ง 3 บ่อมาใช้ประโยชน์ 1 คน นอกจากนี้กลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมที่เห็นด้วยกับการนำน้ำในขุมเหมืองทั้ง 3 บ่อ มาใช้ ให้ความเห็นว่า ประชาชนในพื้นที่ยังมีความต้องการน้ำเป็นอย่างยิ่ง และอยากให้มีการดำเนินการการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ซึ่งจะสามารถช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่เป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามควรมีการติดตั้งบ่อพักน้ำ และติดตามตรวจสอบผลกระทบ เพื่อความปลอดภัย และประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนรับทราบต่อไป ผู้เข้าร่วมประชุม 3 คน ไม่เห็นด้วยการนำน้ำจากขุมเหมืองบ้านโฮ่ง (SCG) มาใช้ เนื่องจากปัญหาคุณภาพน้ำในเหมืองดังกล่าวมีมากกว่าบ่ออื่นๆ ต้องมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำก่อนำไปใช้ และผู้เข้าร่วมประชุมที่ไม่เห็นด้วยนำน้ำในขุมเหมืองทั้ง 3 บ่อมาใช้ เพราะระดับน้ำที่ลึกกว่า 15 เมตรยังมีสารโลหะหนักที่เกินค่ามาตรฐาน อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว และการปนเปื้อนสารพิษเช่นนี้แก้ไขยากและใช้เวลานาน

สำหรับผลการทำประชาพิจารณ์ข้างต้นนี้ คณะนักวิจัยจะดำเนินการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตทางการเกษตรและสุขภาพของประชาชน รวมทั้งการพัฒนาตลาดกลางให้กับเกษตรกรในอำเภอลี้ ทั้งนี้ยังมีความร่วมมือจากสำนักงานจังหวัดลำพูน และหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องดำเนินการออกแบบและก่อสร้างสถานีสูบน้ำ และขอรับงบประมาณในการดำเนินการต่อไป

6.3.2 กิจกรรมการพัฒนาชุดโครงการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ

วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560 การประชุมคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธาน และมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเข้าร่วมประชุม ในการประชุมครั้งนี้หัวหน้าสำนักงานจังหวัดได้ขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการของโครงการวิจัย และได้ชี้แจงช่องทางการของบประมาณผ่านทางจังหวัด และการของบประมาณการออกแบบทางวิศวกรรมและการก่อสร้าง ทั้งนี้ที่ประชุมร่วมหาแนวทางในการขับเคลื่อนโครงการนำร่องฯทั้งสองโครงการ

วันที่ 30 มิถุนายน 2560 คณะนักวิจัยเดินทางไปประชุมร่วมกับผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่เพื่อหารือเกี่ยวกับวิธีการนำน้ำในเหมืองตำบลลี้มาใช้เพื่อการเกษตร และหารือโครงการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ โดยคณะนักวิจัยมีความเห็นว่าการผันน้ำจากแม่น้ำปิงลงสู่แม่น้ำกวงจะช่วยทำให้มีน้ำเพียงพอสำหรับเกษตรกรบริเวณลุ่มแม่น้ำกวง แต่อย่างไรก็ตาม ผู้อำนวยการสชป.1 ได้ให้ข้อมูลว่า ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากปริมาณน้ำในแม่น้ำปิงมีไม่เพียงพอที่จะผันมาให้น้ำกวงได้

วันที่ 25 กรกฎาคม 2560 คณะนักวิจัยเข้าพบประธานสภาเกษตรกรจังหวัดลำพูน และหัวหน้าฝ่ายยุทธศาสตร์สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูนเพื่อหารือเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการตลาดเพื่อการเกษตรในอำเภอลี้ ซึ่งการเข้าพบประธานสภาเกษตรกร (นายสุพจน์ ป้อมชัย) ซึ่งสภาเกษตรกรทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างเกษตรกรหรือชาวบ้านในพื้นที่ ทางสภาเกษตรกรอยากให้ทางคณะนักวิจัยตรวจสอบกรรมสิทธิ์ที่ดิน การโอนที่ดิน หรือผู้รับผิดชอบต่อ และสภาเกษตรกรยินดีที่จะเป็นผู้ประสานงานและติดต่อกับเกษตรกรหรือจัดประชาคม

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน ให้ข้อมูลเรื่องสินค้าเกษตรในพื้นที่อำเภอเมืองลำพูนและอำเภอลี้ อย่างไรก็ตามสำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูนมีโครงการส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรและการผลิตลำไยนอกฤดู แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ และชี้แจงปัญหาตลาดลำไย ผู้ประกอบการเอาเปรียบเกษตรกร

วันที่ 15 สิงหาคม 2560 คณะนักวิจัยลงพื้นที่ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาฝายทดน้ำในลุ่มน้ำกวง ร่วมกับสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน โดยสำรวจและศึกษาฝายในบริเวณลุ่มน้ำ

กวง ได้แก่ ประตูระบายน้ำสบทา ฝายบ้านยู้ (กำลังดำเนินการก่อสร้าง) ฝายวังตอง และฝายแม่ร่องน้อย และลำน้ำกวง ได้ข้อสรุปว่า ลำน้ำกวง มีพื้นที่งอกใหม่ น้ำกัดเซาะตลิ่ง วัชพืชขึ้นเต็มลำน้ำ ซึ่งหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้เสนอให้มีการขุดลอกลำน้ำแม่กวง และทำแนวป้องกันตลิ่ง

ขณะที่ฝายวังตอง มีปัญหาน้ำเสีย ส่งกลิ่นเหม็น และฝายแม่ร่องน้อย มีปัญหาเรื่องวัชพืช ซึ่งคณะนักวิจัยฯ มีแนวคิดการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อย และฝายวังตองเป็นประตูระบายน้ำเพื่อช่วยระบายดินตะกอนที่ถูกพัดพามากับน้ำได้ และรักษาระดับน้ำ โดยมีประตูระบายน้ำสบทา เป็นต้นแบบ ทั้งนี้ฝายบ้านยู้ กำลังอยู่ในช่วงการก่อสร้างประตูระบายน้ำ โดยมีงบประมาณ 50 - 60 ล้านบาท

จากนั้นคณะนักวิจัยจัดประชุมหารือร่วมโต๊ะกับหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนายช่างจากโครงการชลประทานลำพูนเพื่อหาแนวทางการพัฒนาของโครงการนำร่องทั้ง 2 พื้นที่ ผลการหารือมีมติว่า การพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ของอำเภอลี้นั้น ควรมีการตรวจคุณภาพน้ำของขุมเหมืองในตำบลลี้ก่อนดำเนินการใดๆ ส่วนการพัฒนาลุ่มน้ำกวงควรปรับเปลี่ยนมาเป็นการก่อสร้างประตูระบายน้ำทดแทนฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อย และเห็นควรนำเรื่องนี้เสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนรับทราบและขอความเห็น/คำแนะนำ

วันที่ 22 สิงหาคม 2560 คณะนักวิจัยได้ร่วมกับหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยวิศวกรชลประทานจากโครงการชลประทานลำพูน และหัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อพัฒนาจังหวัดลำพูนเข้าพบและรายงานความก้าวหน้าของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในขุมเหมืองของตำบลลี้ฯ พร้อมทั้งปรึกษาหารือการพัฒนาโครงการลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบต่อผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ผลจากการหารือกับท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ท่านผู้ว่าราชการฯ เห็นด้วยกับแนวทางการดำเนินงานที่คณะนักวิจัยร่วมกับหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและวิศวกรจากโครงการชลประทานลำพูนนำเสนอ พร้อมรับเป็นผู้ประสานงานขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 เชียงใหม่เพื่อตรวจสอบคุณภาพน้ำในขุมเหมืองในตำบลลี้ และขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานโครงการชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ เพื่อศึกษาออกแบบประตูระบายน้ำทำแทนฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยในลุ่มน้ำกวง ในการนี้ จังหวัดลำพูนจึงได้มีหนังสือที่ ลพ 0017.2/14587 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2560 ถึงสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการศึกษาออกแบบและประเมินราคาการก่อสร้างประตูระบายน้ำเพื่อทดแทนฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อย

วันที่ 11 ตุลาคม 2560 คณะนักวิจัยได้ร่วมปรึกษาหารือและลงพื้นที่ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน กลุ่มผู้ใช้ตำบลอุโมงค์ และกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังตอง โดยมีหน่วยงานที่เข้าร่วมหารือและสำรวจพื้นที่ฯ ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน กลุ่มผู้ใช้น้ำตำบลเวียงยอง กลุ่มบริหารจัดการน้ำตำบลอุโมงค์ ซึ่ง สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน ได้ชี้แจงเรื่องตลาด ว่ายังมีปัญหาการพัฒนาตลาดในหลายๆด้าน เคยมีการส่งเสริมเมล็ดพันธุ์ข้าวแต่เจาะตลาดไม่ได้ทำให้ต้องยกเลิกไป

ฝายวังตอง มีพื้นที่ใช้น้ำครอบคลุมตำบลเวียงยอง และบางส่วนในตำบลบ้านแป้น ตำบลป่าสัก และตำบลหนองหนาม อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นพื้นที่ทางการเกษตรประมาณ 3,500 ไร่ ในฤดูแล้งกลุ่มผู้ใช้น้ำตำบลเวียงยองซื้อแผ่นปูนหนาประมาณ 35 - 40 เซนติเมตร วางบริเวณฝายวังตอง เพื่อเพิ่มการกักเก็บน้ำให้เกษตรกรในหน้าแล้ง ทั้งนี้ยังประสบปัญหามีน้ำทิ้งจากโรงงานลงในน้ำกวง และมีนิคมอุตสาหกรรมใช้น้ำจากฝายโดยการสูบน้ำ 3 วัน/สัปดาห์

ฝายแม่ร่องน้อย มีพื้นที่ใช้น้ำครอบคลุมตำบลอุโมงค์ และบางส่วนในตำบลบ้านกลาง ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน รวมถึงตำบลบ้านธิ และตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน และตำบลชมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นพื้นที่ทางการเกษตรประมาณ 4,000 ไร่ ซึ่งฝายแม่ร่องน้อยประสบปัญหาฝายไม่มีช่องระบายทราย ทำให้น้ำขังส่งผลให้น้ำในแม่กวงเน่าเสีย

วันที่ 7 พฤศจิกายน 2560 คณะนักวิจัยพบสำนักงานจังหวัดลำพูนเรื่อง หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพน้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่าอำเภอลี้ และหารือเพิ่มเติมกับสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ เรื่องการก่อสร้างประตูระบายน้ำ ได้ข้อสรุปว่า ทางสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ ได้รับทราบเรื่องจากทางสำนักงานลำพูน เรื่องขอความอนุเคราะห์ในการออกแบบและก่อสร้างประตูระบายน้ำ โดยประโยชน์การก่อสร้างประตูระบายน้ำ คือ ช่วยระบายตะกอนที่พัดพามากับน้ำ และช่วยกักเก็บน้ำ แต่อย่างไรก็ตามการกักเก็บน้ำนั้นจะต้องคำนึกถึงความลาดชันของลำน้ำด้วย

วันที่ 14 ธันวาคม 2560 คณะนักวิจัยหารือกับสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ เรื่องงบประมาณการออกแบบก่อสร้างและปรับปรุงฝายวังตองและแม่ร่องน้อย ได้ข้อสรุปว่า สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ จะรับหน้าที่ในการศึกษาสำรวจออกแบบการปรังปรุงฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยเป็นประตูระบายน้ำ ซึ่ง ฝายวังตอง เป็นกรรมสิทธิ์ของชลประทานอยู่แล้ว สามารถดำเนินการปรับปรุงฝายวังตองได้ แต่อย่างไรก็ตาม หากตัวแทนประชาชนสามารถชี้ปัญหาเรื่องฝายวังตองมาได้ก็จะทำให้ชลประทานดำเนินการได้สะดวกขึ้น ส่วนฝายแม่ร่องน้อย สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่แจ้งว่า กรมชลประทานได้ถ่ายโอนให้กับเทศบาลตำบลอุโมงค์ ดังนั้นเทศบาลตำบลอุโมงค์และประชาชนในพื้นที่ต้องชี้ปัญหาเรื่องฝายแม่ร่องน้อย และทำหนังสือถึงสำนักงานชลประทานที่ 1 โดยงบประมาณการออกแบบ ก่อสร้าง และปรับปรุงฝาย สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ เสนอให้แจ้งไปยังสำนักงานจังหวัดลำพูนและผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน เพื่อบรรจุแผนการปรับปรุงฝายทั้งสองแห่งไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนปี 2562 ต่อไป

วันที่ 18 ธันวาคม 2560 คณะนักวิจัยหารือเรื่องการปรับปรุงฝายวังตองเป็นประตูระบายน้ำกับเทศบาลตำบลอุโมงค์ ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ โดยนายกเทศมนตรีตำบลอุโมงค์ และประธานสภาเกษตรกรเทศบาล

ตำบลอุโมงค์ รับทราบเรื่องการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยเป็นประตูระบายน้ำ และ ประธานสภาเกษตรกร เทศบาลตำบลอุโมงค์ แจ้งปัญหาของฝายแม่ร่องน้อยและต้องการให้มีการปรับปรุงฝายเป็นประตูระบายน้ำจะเป็นประโยชน์ต่อประชนในหมู่ที่ 3 4 8 (หมู่บ้านแม่ร่องน้อย) และพื้นที่ใกล้เคียง

เนื่องจากฝายดังกล่าวได้ถ่ายโอนเป็นของท้องถิ่นแล้ว คณะนักวิจัยจึงแจ้งขอให้เทศบาลตำบลอุโมงค์จัดทำหนังสือแสดงความต้องการในการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยถึงสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ ซึ่งทางเทศบาลตำบลอุโมงค์ ตอบรับการจัดทำหนังสือแสดงความต้องการการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำถึงสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ พร้อมกันนี้ คณะนักวิจัยได้หารือกับเทศบาลตำบลอุโมงและเห็นพ้องต้องกันว่า ควรมีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชานชนและผู้มีส่วนให้ส่วนเสียของฝายแม่ร่องน้อยหรือประชาพิจารณ์ในเรื่องที่จะมีการปรับปรุงฝายแม่ร่องร้อยให้เป็นประตูระบายน้ำ และได้กำหนดให้มีการจัดทำประชาพิจารณ์ขึ้นในวันที่ 10 มกราคม 2561

วันที่ 10 มกราคม 2561 คณะนักวิจัยร่วมกับเทศบาลตำบลอุโมงค์จัดประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่อง “การปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยและฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง” ณ ศาลาอเนกประสงค์ วัดบ้านแม่ร่องน้อย ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยมีสำนักงานชลประทานที่ 1 และสำนักงานจังหวัดลำพูน ให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงฝาย และการจัดทำคำของบประมาณของแผนพัฒนาจังหวัด

ผู้อำนวยการเจิดศักดิ์ เปลี่ยนแปลงศรี ได้ให้ความรู้เรื่องการจัดทำคำของบประมาณและการผลักดันเข้าแผนพัฒนาจังหวัด และวิศวกรชลประทานชำนาญการ จากสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ ได้ให้

ความรู้เรื่อง การรื้อถอนฝายเดิมที่มีอยู่และการก่อสร้างประตูระบายน้ำ ซึ่งชาวบ้านและเกษตรกรจะได้รับประโยชน์ในเรื่อง

1) การระบายน้ำในฤดูน้ำหลาก

2) ประตูระบายน้ำ สามารถไล่ตะกอนที่ติดอยู่หน้าฝายและแก้ปัญหาน้ำเน่าเสีย

3) การเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำในฤดูแล้ง (ทั้งนี้จะต้องมีการขุดลอกและเพิ่มแนวตลิ่งด้วย)

ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ เห็นด้วยให้มีการสร้างประตูระบายน้ำเพื่อระบายตะกอนไม่ให้น้ำเน่าเสีย เมื่อมีการสร้างประตูระบายน้ำแล้ว ก็เอื้อประโยชน์ในด้านประเพณีและการท่องเที่ยว เช่น ประเพณีลอยกระทง กิจกรรมท่องเที่ยวเรือแพและโฮมสเตย์ เนื่องจากการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยเป็นประตูระบายน้ำจะต้องมีการรื้อถอนฝายแม่ร่องน้อยและก่อสร้างประตูระบายน้ำทดแทน ประชาชนในพื้นที่บางส่วนต้องการให้คงฝายเดิมไว้ และสร้างประตูระบายน้ำร่นลงไปอีกระยะหนึ่ง ในขณะที่บางส่วน เห็นด้วยว่า ควรรื้อถอนฝายตัวเดิม และสร้างใหม่ เพราะน้ำเน่าเสีย มีตะกอน อย่างไรก็ตามสำนักงานชลประทานที่ 1 เห็นว่าควรรื้อฝายตัวเดิมและมีระบบเหมืองเดิมควรคงอยู่ แต่ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพเก็บกักน้ำได้ดีขึ้น ใช้แนวคิดระบบบันไดน้ำ

ความเห็นของตัวแทนจากพื้นที่ใกล้เคียง เห็นด้วยให้มีการสร้างประตูระบายน้ำเพื่อระบายตะกอนไม่ให้น้ำเน่าเสีย เพื่อช่วยแก้ปัญหาน้ำท่วมและน้ำแล้ง แม้ตำบลมะเขือแจ้ไม่ได้รับประโยชน์จากฝายแม่ร่องน้อยนัก แต่ถ้ายังคงฝายตัวเดิมอยู่การระบายน้ำจะยากและเกิดปัญหาน้ำท่วม และแนะนำให้นำน้ำไปกักเก็บที่แก้มลิงวังชมพูและเอาไปเก็บไว้ที่ฝายแม่สาน ทั้งนี้รองนายกเทศมนตรีตำบลบ้านธิ ให้ความเห็นว่า เป็นระบบที่ชลประทานต้องทำอยู่แล้วเพื่อการบริหารจัดการน้ำ ในตำบลบ้านธิได้ประโยชน์จากการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ชาวนาปลูกข้าวได้ 2 ครั้ง/ปี และเห็นด้วยว่าควรต้องรื้อถอนฝายตัวเดิม แต่ถ้าร่นระยะการสร้างประตูระบายน้ำ เกรงว่าสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าของตำบลบ้านธิจะได้รับผลกระทบ ซึ่งสำนักงานชลประทานที่ 1 กล่าวว่า สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าของตำบลบ้านธิจะไม่ได้รับผลกระทบใดๆ เนื่องจากการออกแบบและก่อสร้างประตูระบายน้ำต้องคำนึงถึงพื้นที่รอบข้างอยู่แล้ว

สำนักงานชลประทานที่ 1 เห็นว่าฝายตัวเดิมเป็นของท้องถิ่น การจะรื้อถอนต้องแทงเป็นศูนย์ แต่สามารถหาเหตุผลการรื้อได้ เช่น การรีดทรายไม่ได้แล้ว เพราะการกีดกั้นการระบายน้ำ ทำให้น้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก และเนื่องจากฝายแม่ร่องน้อยได้ถูกถ่ายโอนให้กับเทศบาลตำบลอุโมงค์แล้ว การของบประมาณเพื่อใช้ในการสำรวจออกแบบควรให้เทศบาลตำบลอุโมงค์เป็นผู้ทำเรื่องถึงจังหวัดลำพูน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นผู้เสนอขอ สำนักงานชลประทานที่ 1 ให้สำรวจออกแบบและก่อสร้างประตูระบายน้ำ

มติการประชาพิจารณ์ ประชาชนในพื้นที่เห็นด้วยกับการสร้างประตูระบายน้ำ โดยเอกฉันท์ และให้มีการการรื้อถอนฝายตัวเดิมออกไป โดยนายชนม์ฐพัฒน์ เครือศรี วิศวกรชลประทานชำนาญการจากสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ระบุว่าการสำรวจออกแบบจะใช้เวลาประมาณ 6 เดือน และใช้เวลาในการก่อสร้างประตูระบายน้ำประมาณ 1 ปี ส่วนของการจัดการหลังการก่อสร้างประตูระบายน้ำ ค่าไฟฟ้าเปิด-ปิดประตูระบายน้ำนั้น ประชาชนในพื้นที่ต้องการโอนประตูระบายน้ำให้กรมชลประทานเป็นผู้ดูแลเพื่อจะได้ขอจัดตั้งงบประมาณค่าไฟฟ้าเปิด-ปิดประตูระบายน้ำจากงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งสำนักงานชลประทานที่ 1 จะนำเข้าที่ประชุมและหารือเป็นการภายในและจะแจ้งผลการหารือให้ทราบต่อไป

สำหรับผลการทำประชาพิจารณ์ข้างต้นนี้ สำนักงานเทศบาลตำบลอุโมงค์ จะจัดทำข้อสรุปมติการประชุมฯ เพื่อแจ้งไปยังสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาออกแบบการก่อสร้างประตูระบายน้ำ งบประมาณน่าจะลงมาที่จังหวัดลำพูนและเทศบาลตำบลอุโมงค์เพื่อดำเนินการก่อสร้าง หากเทศบาลตำบลอุโมงค์และจังหวัดลำพูนสามารถดำเนินการก่อสร้างได้ก็ดำเนินการได้โดยตรง หากไม่สามารถดำเนินการได้และต้องการให้สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ดำเนินการก็จะต้องมีหนังสือจากผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ร้องขอให้สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ดำเนินการพร้อมโอนงบประมาณไปที่สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่

6.4 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อเสนอรูปแบบสารสนเทศที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ

วันที่ 12 มกราคม 2560 คณะนักวิจัย เข้าพบองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เพื่อประชุมหารือในประเด็นเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำจังหวัดลำพูน ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนแจ้งว่า ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศด้านน้ำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนอยู่ในระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง และได้ศึกษาเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลทางสารสนเทศในเบื้องต้น หากมีคณะทำงานด้านการจัดทำฐานข้อมูลด้านน้ำทรัพยากรจังหวัดลำพูน พร้อมกับการสนับสนุนเรื่องการจัดการฐานข้อมูลจากคณะวิจัยส่วนกลาง จะเป็นประโยชน์ต่อจังหวัดลำพูนอย่างมาก

วันที่ 4-5 เมษายน 2560 ตัวแทนจากคณะนักวิจัย เข้าร่วมประชุมโครงการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานด้านการจัดการน้ำ จังหวัดแพร่ ณ จังหวัดแพร่ ซึ่งโครงการนี้ มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเป็นเจ้าภาพในการจัดโครงการฯ โดยมี ดร. รอยล จิตรดอน ผู้อำนวยการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์กรมหาชน) (สสนก.) เป็นวิทยากรในการบรรยายสถานการณ์น้ำของประเทศไทยในปัจจุบัน ทั้งนี้ตัวแทนคณะนักวิจัยได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดแพร่ โดยศูนย์ฯ ได้ดำเนินงานภายใต้กรอบแนวคิดที่เรียกว่า “DSLMM” ที่หมายถึง

- ความต้องการใช้น้ำ (demand)
- จำนวนน้ำที่ใช้ได้ (supply)
- ระบบโครงข่ายน้ำ (logistic)
- ข้อมูลข้างต้นจะเป็นข้อมูลสำคัญในการบริหารจัดการน้ำ (management) และการจัดทำแผนงบประมาณ (money)

มุ่งเน้นให้ชุมชนจัดทำผังน้ำชุมชนด้วยตนเอง และสามารถจัดทำแผนพัฒนาหรือโครงการแก้ปัญหาด้านน้ำในชุมชนได้เอง รวมถึงการจัดทำแผนด้านน้ำในระดับชุมชนจะต้องสะท้อนบริหารจัดการน้ำที่สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ระดับประเทศ

วันที่ 22 สิงหาคม 2560 คณะนักวิจัยเข้าพบองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเพื่อรายงานความก้าวหน้าในเรื่องของคุณภาพน้ำในขุมเหมืองในตำบลลี้ที่ต้องมีการเร่งตรวจสอบอีกครั้ง โดยจะต้องมีการเก็บตัวอย่างน้ำใหม่ในระดับลึก เป็น Layers ซึ่ง องค์กรบริหารส่วนจังหวัดลำพูน (อบจ.ลำพูน) เห็นด้วยที่ควรมีการตรวจสอบอีกครั้งและมีเรือให้สำหรับการเก็บตัวอย่างน้ำ และอบจ.ลำพูน ได้เสนอความคิดในเรื่องการพัฒนาขุมเหมืองในตำบลลี้ เช่น การทำแก้มลิง อ่างเก็บน้ำ แทนการสูบน้ำจากขุมเหมือง และจัดเหมืองลี้มีรักเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูน นอกจากนี้คณะนักวิจัยรายงานความก้าวหน้าของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ ประสบปัญหาการผันน้ำแม่ปิงไปยังแม่น้ำกวง เนื่องจากน้ำในแม่ปิงนั้นมีปริมาณน้อย ดังนั้นการผันแม่น้ำปิงไปยังแม่น้ำกวงจึงไม่สามารถเป็นไปได้ ซึ่งทางคณะนักวิจัยมีแนวคิดใหม่ ในการก่อสร้างประตูระบายน้ำในลุ่มน้ำกวง รวมถึงอบจ.ลำพูน รายงานเรื่องความก้าวหน้าของศูนย์ข้อมูลทรัพยากรน้ำจังหวัดลำพูน ว่า สสนก. จะติดตั้งระบบ software ให้ ในงบประมาณ 360,000 บาท (โดยมีต้นแบบคือศูนย์น้ำจังหวัด

แพร่) และจะมีการจัดทำผังน้ำชุมชน ใช้งบประมาณ 200,000 บาท ในตอนนี้ทางศูนย์ข้อมูลทรัพยากรน้ำจังหวัดลำพูน กำลังดำเนินการวางครุภัณฑ์ คาดว่าทุกอย่างจะเสร็จในต้นปี 2561

วันที่ 21 - 22 ธันวาคม 2560 คณะนักวิจัยจัดสัมมนาการจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนจากประสบการณ์ของจังหวัดสุโขทัย ณ องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองอ้อ และที่ทำการกลุ่มบริหารจัดการใช้น้ำชลประทานโครงการทุ่งทะเลหลวง (แก้มลิง) โดยมีหน่วยงานที่เข้าร่วม คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ในวันที่ 21 ธันวาคม 2560 คณะนักวิจัยและตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเข้าพบกลุ่มผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองอ้อ และขอความรู้การบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั่วถึงและเป็นธรรม ณ องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองอ้อ ตำบลหนองอ้อ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จากนั้นคณะนักวิจัยและตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเข้าพบ นายวีระชัย ภู่เพียงใจ (อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน) ที่ปรึกษาโครงการวิจัยฯ (ส่วนกลาง) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน ในวันที่ 22 ธันวาคม 2560 คณะนักวิจัยและตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนประชุมสัมมนาด้านการจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนจากประสบการณ์ของจังหวัดสุโขทัย ณ กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน โครงการทุ่งทะเลหลวง (แก้มลิง) จังหวัดสุโขทัย

จากกิจกรรมทั้งหมดที่โครงการวิจัยฯดำเนินการนั้น กิจกรรมที่ดำเนินการเสร็จแล้วคือ กิจกรรมการพัฒนาชุดโครงการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ ซึ่งโครงการวิจัยฯ ได้ดำเนินการสิ้นสุดแล้ว โดยสำนักงานชลประทานที่ 1 ได้ดำเนินการจัดทำรายงานความเป็นไปได้ในการปรับปรุงฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยแล้ว จังหวัดลำพูนจะนำพิจารณาเพื่อขออนุมัติงบประมาณต่อไป โดยมีผู้รับผิดชอบหลักในการออกแบบและก่อสร้างฝายวังตอง คือ สำนักงานชลประทานที่ 1 ส่วนฝายแม่ร่องน้อย งบประมาณการออกแบบและก่อสร้างมีจังหวัดลำพูนเป็นผู้รับผิดชอบหลักและดำเนินการต่อไป อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่โครงการวิจัยฯได้ดำเนินการไปแล้วแต่ยังต้องมีการขับเคลื่อนต่อไป คือ กิจกรรมการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง ซึ่งได้มีการดำเนินการจนตรวจสอบผลคุณภาพน้ำในเหมืองแร่ในตำบลลี้ และรายงานผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำต่อจังหวัดลำพูนแล้ว จังหวัดลำพูนสนับสนุนการดำเนินการของโครงการวิจัยฯต่อไป เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน แต่จะต้องมีการตรวจสอบสารพิษตกค้างและชี้แจ้งให้ชาวบ้านรับทราบ โดยตรวจสอบผลกระทบใน 2 ด้าน คือ ตรวจสอบผลกระทบต่อพืช และตรวจสอบผลกระทบต่อชาวบ้าน ทั้งนี้จังหวัดลำพูนต้องการให้มีดำเนินการออกแบบวิธีการนำน้ำจากเหมืองมาใช้ ควบคู่ไปกับการตรวจสอบผลกระทบจากการใช้น้ำในเหมือง เพื่อให้การจัดทำแผนงบประมาณเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดเป็นไปได้รวดเร็วขึ้น นอกจากนี้การดำเนินการเพื่อเสนอรูปแบบสารสนเทศที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ จังหวัดลำพูนโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้จัดตั้งศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านน้ำของจังหวัดลำพูน โดยศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูนนี้ยังอยู่ระหว่างการก่อสร้างและติดตั้งครุภัณฑ์ คณะนักวิจัยจึงได้วางกรอบแนวคิดและโครงการสร้างข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อดำเนินการต่อไป

6.5 กิจกรรมที่คณะนักวิจัยเห็นว่าควรดำเนินการเพิ่มเติม

จากกิจกรรมทั้งหมดที่โครงการวิจัยฯดำเนินการนั้น กิจกรรมโครงการวิจัยฯ ได้ดำเนินการสิ้นสุดแล้ว คือ กิจกรรมการพัฒนาชุดโครงการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ โดยสำนักงานชลประทานที่ 1 ภายใต้การดำเนินการคณะทำงานบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ ได้ดำเนินการจัดทำรายงานความเป็นไปได้ในการปรับปรุงฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเสร็จเรียบร้อย และเสนอต่อจังหวัดลำพูนแล้ว ซึ่งงบประมาณราคาค่าก่อสร้างโดยประมาณของโครงการปรับปรุงฝายวังตอง พร้อมระบบส่งน้ำ เป็นงบประมาณทั้งสิ้น 80 ล้านบาท และงบประมาณราคาค่าก่อสร้างโดยประมาณของโครงการฝายบ้านแม่ร่องน้อย คือ 69 ล้านบาท โดยจังหวัดลำพูนจะนำพิจารณาเพื่อขออนุมัติงบประมาณต่อไป (สำหรับ

แนวทางการของงบประมาณสนับสนุนการก่อสร้างของฝายทั้งสองแห่งนี้ สามารถของบประมาณสนับสนุนจากกรมชลประทานหรือจังหวัดลำพูนก็ได้)

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมที่โครงการวิจัยฯที่ได้ดำเนินการไปแล้ว แต่ยังต้องมีการขับเคลื่อนต่อไป คือ การดำเนินการเพื่อเสนอรูปแบบสารสนเทศที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ในฐานะประธานคณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน ดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านน้ำของจังหวัดลำพูน โดยอาคารที่ตั้งของศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูนนี้ยังอยู่ระหว่างการก่อสร้างและติดตั้งครุภัณฑ์ คณะนักวิจัยจึงได้วางกรอบแนวคิดและโครงการสร้างข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อดำเนินการต่อไป

นอกจากนี้กิจกรรมการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง ยังคงต้องมีการพัฒนาและขับเคลื่อนโครงการต่อไป ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ในฐานะประธานคณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง ได้ขอความอนุเคราะห์กรมควบคุมมลพิษให้มีการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำและรายงานผลตรวจสอบผลคุณภาพน้ำในเหมืองแร่ในตำบลลี้แล้ว คณะนักวิจัยนำรายงานผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่าต่อจังหวัดลำพูนแจ้งและรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ไปแล้ว ทั้งนี้จังหวัดลำพูนก็ได้มีความเห็นให้การสนับสนุนการดำเนินการของโครงการวิจัยฯ ต่อไป (จากการประชุมเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2560) เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน แต่จะต้องมีการตรวจสอบผลกระทบของสารพิษตกค้างและนำผลการศึกษาที่ได้ไปชี้แจ้งให้ชาวบ้านรับทราบต่อไป โดยตรวจสอบผลกระทบจะต้องกระทำใน 2 ด้าน คือ ตรวจสอบผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร และตรวจสอบผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน และจังหวัดลำพูนก็มีความต้องการให้มีดำเนินการออกแบบวิธีการนำน้ำจากเหมืองมาใช้ ควบคู่ไปกับการตรวจสอบผลกระทบจากการใช้น้ำในเหมืองเพื่อให้การจัดทำแผนงบประมาณเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดเป็นไปได้รวดเร็วขึ้น

แม้ว่าคณะนักวิจัยจะดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ตามแผนการดำเนินงานที่โครงการวิจัยได้ตั้งเป้าไว้อย่างครบถ้วน แต่กระนั้น คณะนักวิจัยเห็นควรว่า ยังควรดำเนินการกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อทำให้การวางแผนระดับจังหวัดและการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเกิดความสมบูรณ์ขึ้น ใน**แง่ที่สามารถใช้กลไกลกระบวนการที่ได้ (ดังจะกล่าวในบทที่ 7 และบทที่ 8) ผลักให้แผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านน้ำเพื่อการเกษตรในปีงบประมาณต่างๆ เกิดการบูรณาการเชิงพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม และการผลักดันให้เกิดชุดโครงการบูรณาการระดับพื้นที่อย่างแท้จริงและมีจำนวนชุดโครงการเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ** ดังนั้น จึงสามารถสรุปกิจกรรมต่างๆ ที่ควรดำเนินการในระยะต่อไป ดังนี้

ก. กิจกรรมติดตามการสนับสนุนการวางแผนระดับจังหวัด ซึ่งคณะนักวิจัยได้ผลักดันข้อเสนอการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่มีลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่ต่อคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดลำพูน (ก.บ.จ.ลำพูน) ว่าได้ปรากฏในแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2562 หรือไม่

ข. กิจกรรมประสานงานนำชุดโครงการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบให้กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดลำพูนตรวจสอบความสมบูรณ์ ประการ

ต่อมา การประสานงานหน่วยงานเจ้าภาพหลักที่จะเข้ามาร่วมดำเนินงานในชุดโครงการฯ และประการสุดท้าย การผลักดันชุดโครงการฯ เข้าสู่วาระการพิจารณาของ ก.บ.จ.ลำพูน และประสานงาน

ค. กิจกรรมการพัฒนาวิธีการนำน้ำจากขุมเหมืองบ้านปู (BP1) เพื่อใช้ในการเกษตรอย่างเป็นระบบ คือ ไม่มีผลกระทบทั้งด้านเกษตร ด้านสุขภาพ และด้านสังคมเศรษฐกิจ และเป็นชุดโครงการพัฒนาแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ โดยการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการในการดำเนินงาน

ง. กิจกรรมการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการทางเทคนิคในการนำน้ำจากขุมเหมืองออกมาใช้ด้วยต้นทุนที่ต่ำและก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชนในพื้นที่ให้น้อยที่สุด โดยการประสานงานกับหน่วยงานที่มีศักยภาพ เช่น สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ หรือสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 ลำปาง

จ. กิจกรรมติดตามการดำเนินงานสร้างศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน และกิจกรรมการสร้างรูปแบบสารสนเทศที่เหมาะสมต่อศูนย์บริหารจัดการน้ำฯและการสนับสนุนการวางแผนพัฒนาจังหวัด การจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ และการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยประสานงานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนและหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 7

บทเรียนจากการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับจังหวัดของจังหวัดลำพูน

7.1 สรุปลักษณะทั่วไปของบูรณาการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเชิงพื้นที่ในจังหวัดลำพูน

จากการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนทั้งในทางหลักการและในทางปฏิบัติ ได้ข้อค้นพบว่า การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านน้ำเพื่อการเกษตรยังมีลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่ไม่มากนัก ดังที่กล่าวไว้ในบทนำว่า หากพิจารณาในรายระเอียดของกิจกรรมโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตรที่มีลักษณะต่อเนื่องกันแบบ “ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ” (ตารางที่ 7.1) ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) จะพบว่า ในปีงบประมาณ 3 ปีล่าสุด มีเพียง 1-2 โครงการต่อปีงบประมาณที่เห็นลักษณะการต่อยอดเชื่อมโยงกัน อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่ากิจกรรมโครงการต้นน้ำส่วนใหญ่เป็นเพียงกิจกรรมก่อสร้าง บำรุง ซ่อมแซมเท่านั้น **และหากพิจารณาโดยคำนึงถึงพื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ พบว่า กิจกรรมโครงการที่เชื่อมโยงกันในลักษณะห่วงโซ่คุณค่าดังกล่าว ส่งผลประโยชน์ต่อพื้นที่ในระดับจังหวัดเท่านั้น จึงไม่อาจกล่าวได้ว่า จังหวัดลำพูนมีกิจกรรมโครงการที่มีลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่ในระดับชุมชนหรือตำบล อย่างแท้จริง**

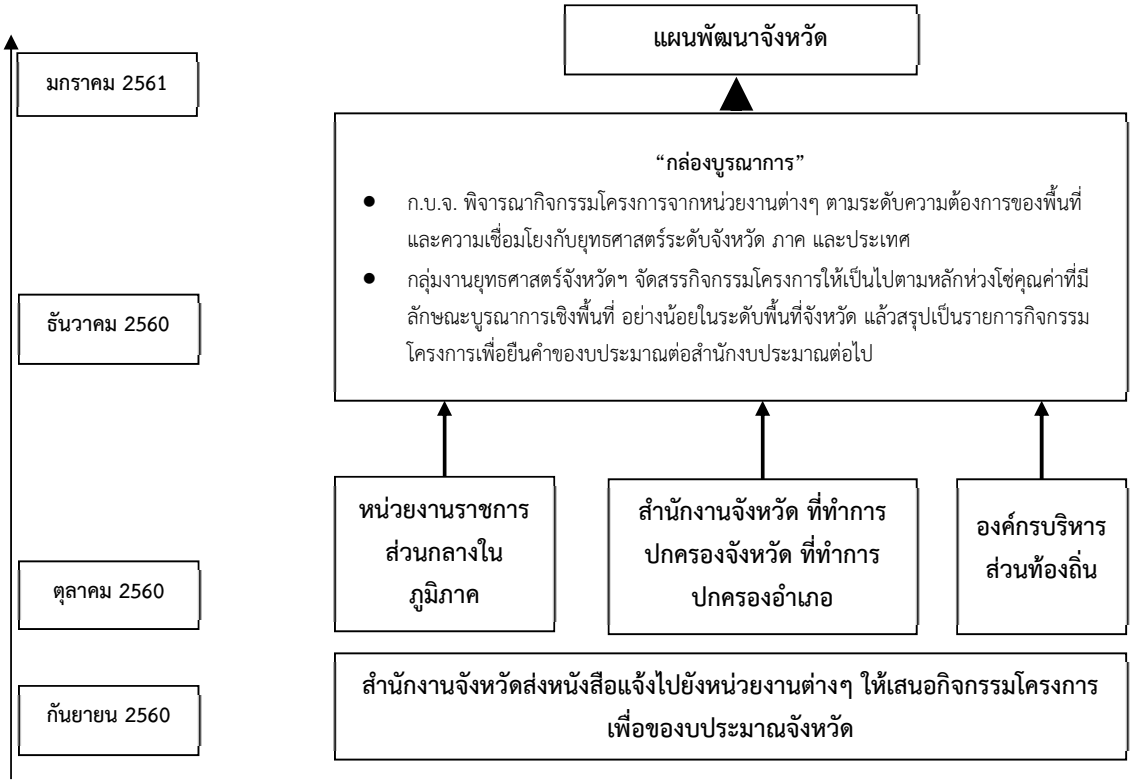
ตารางที่ 7.1 โครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรโดยมีลักษณะต้น/กลาง/ปลายน้ำ

โครงการ/กิจกรรม	ต้นน้ำ	กลางน้ำ	ปลายน้ำ
ปี 2560	● โครงการพัฒนาศักยภาพแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตรและแก้ไขปัญหาภัยแล้งและป้องกันอุทกภัยในหลายอำเภอ ***** โดยส่วนใหญ่เป็นโครงการในลักษณะการก่อสร้าง บำรุง ซ่อมแซม**	● โครงการยกระดับคุณภาพลำไย ● โครงการลดต้นทุนข้าว	● โครงการสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์
ปี 2561	***** โดยส่วนใหญ่เป็นโครงการลักษณะการก่อสร้าง บำรุง ซ่อมแซม**	● โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดลำพูน	● โครงการที่น่าสนใจ คือ โครงการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน แต่กิจกรรมภายใต้โครงการฯ ยังเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับก่อสร้างเหมือนเดิม
ปี 2562	***** ส่วนใหญ่เป็นโครงการในลักษณะการก่อสร้าง บำรุง ซ่อมแซม**	● โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน	● โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน

ที่มา: จากการวิเคราะห์

ในขณะที่กิจกรรมโครงการที่มีลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่ย่อยกลับเป็นการดำเนินการจากนโยบายรัฐบาลดังเช่นนโยบายเกษตรแปลงใหญ่ของ**กลุ่มลำไยแปลงใหญ่แม่ทา**ที่มีหน่วยงานดังเช่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค ร่วมกันทำงานแบบบูรณาการตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำ หรือกิจกรรมโครงการของเกษตรกร**กลุ่มผู้ใช้น้ำฝายพญาอุต**ที่ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาแหล่งน้ำเหมืองฝายพญาอุต

เมื่อพิจารณาลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่ของจังหวัดลำพูนผ่านการกิจกรรมโครงการที่เกี่ยวข้องกับน้ำเพื่อการเกษตร คณะนักวิจัยได้ข้อสรุปสำคัญ 2 ประการ **1) ภายใต้งบประมาณของจังหวัดลำพูน (พิจารณาจากงบประมาณปี 2560-2562) มีกิจกรรมโครงการที่มีลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่ระดับจังหวัดเท่านั้น ยังไม่ปรากฏการบูรณาการเชิงพื้นที่ระดับย่อยที่หมายถึงระดับชุมชนหรือตำบลเป็นอย่างน้อย และ 2) กิจกรรมโครงการที่มีลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่ย่อยกลับพบว่า ไม่ได้ดำเนินการโดยงบประมาณของจังหวัด หากแต่ดำเนินการภายใต้งบประมาณของส่วนกลางดังเช่นหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค** โดยสาเหตุสำคัญที่ทำให้กิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนไม่มีลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่ระดับชุมชนเกิดจาก**การรวบรวมแผนของจังหวัดลำพูนก่อนถึงการรวบรวมในระดับคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดลำพูน (ก.บ.จ.ลำพูน) ไม่ดำเนินการตามกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่สำนักงบประมาณได้เสนอเป็นคู่มือ** (ดังที่เสนอไว้ในบทนำ) เนื่องด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น หน่วยงานต่างๆ ยังการขาดบุคลากรด้านยุทธศาสตร์ที่พอเพียง หรือหน่วยงานต่างๆ มีภาระหน้าที่ประจำตามต้นสังกัด (กรม กระทรวง) จนไม่สามารถเสนอกิจกรรมโครงการที่มีลักษณะบูรณาการต่อจังหวัดได้อย่างเต็มที่ (โดยในรายละเอียดปัญหาประเด็นนี้จะกล่าวในบทที่ 9) (รูปที่ 7.1)

รูปที่ 7.1 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนที่มีการบูรณาการที่เรียกว่า “จับใส่กล่องบูรณาการ”

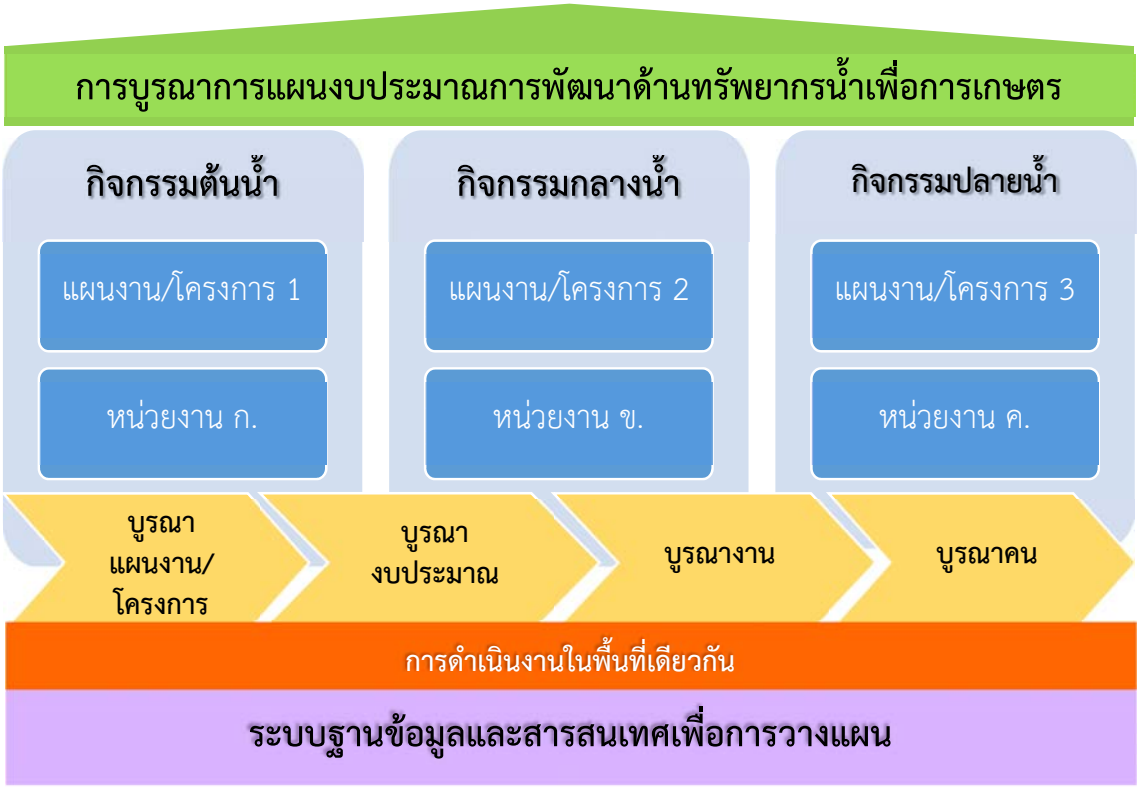
7.2 การดำเนินการวางแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรระดับจังหวัด

ด้วยข้อสรุปข้างต้น คณะนักวิจัยจึงมีแนวทางที่จะสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนให้เกิดการบูรณาการเชิงพื้นที่อย่างแท้จริง โดยการใช้กลไกขององค์กรบูรณาการที่จังหวัดจัดตั้งขึ้น คือ คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดลำพูน (ก.บ.จ.ลำพูน) และคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจจังหวัดลำพูน (กรอ.จ.ลพ.) และ**คณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการด้านน้ำเพื่อการเกษตร**ที่คณะนักวิจัยและจังหวัดร่วมกันจัดตั้งขึ้น 4 ชุด ในการดำเนินการสนับสนุนฯ ผ่านกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ การเสนอแนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” ต่อองค์กรบูรณาการในวาระต่างๆ และการวิเคราะห์และสรุปผลเพื่อจัดทำ **“รายงานข้อเสนอแนะเพื่อการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน”**

7.2.1 การประยุกต์ใช้แนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” ต่อองค์กรบูรณาการในวาระต่างๆ

จากข้อค้นพบในประเด็นที่ในแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนยังไม่บูรณาการเชิงพื้นที่นั้น คณะนักวิจัยเห็นว่า ความเข้าใจแนวคิดเรื่อง “การบูรณาการ” เป็นสิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านน้ำเพื่อการเกษตรจะต้องมีความเข้าใจตรงกัน เพื่อนำไปสู่การจัดทำกิจกรรมโครงการในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น คณะนักวิจัยจึงพยายามเสนอแนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” (รูปที่ 7.2) (รายละเอียดดังกล่าวไว้ในบทที่ 4) ต่อองค์กรบูรณาการที่จังหวัดจัดตั้งขึ้นเองและองค์กรบูรณาการที่คณะนักวิจัยกับจังหวัดลำพูนได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้นมา โดยเสนอในวาระการประชุมต่างๆ ดังนี้

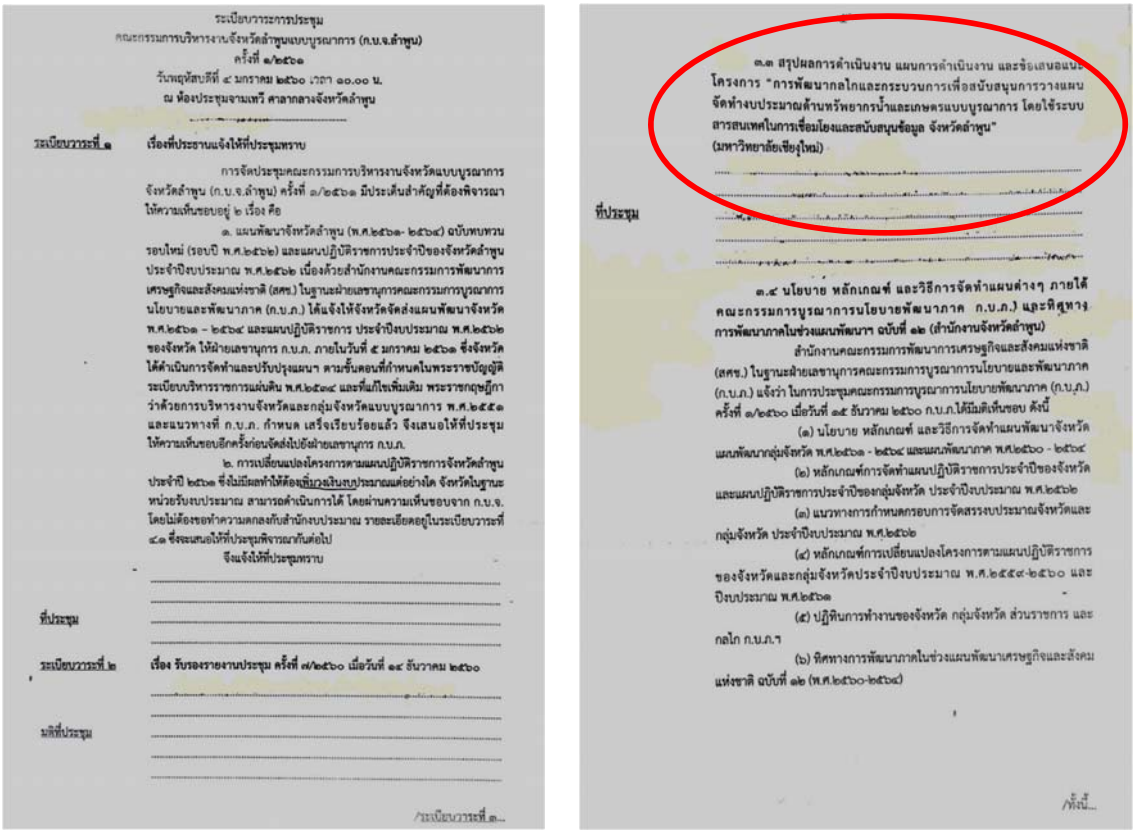
1) **การประชุมคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน (ครั้งที่ 1)** โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธาน ในการประชุมครั้งนี้หัวหน้าสำนักงานจังหวัดได้ขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการของโครงการวิจัย**ภายใต้แนวคิด “การบูรณาการ 4 ขั้น”** ที่คณะนักวิจัยได้นำเสนอ
2) **คณะนักวิจัยเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจจังหวัดลำพูน (กรอ.จ.ลพ.) ครั้งที่ 2 ในฐานะที่ปรึกษาคณะกรรมการฯ** โดยทีมวิจัยได้รายงานความคืบหน้าของโครงการวิจัย กรณีโครงการนำร่องการพัฒนาแหล่งน้ำในเหมืองแร่เก่าในตำบลลี้ อำเภอลี้ **ภายใต้แนวคิด “การบูรณาการ 4 ขั้น”** ที่คณะนักวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ลงพื้นที่ร่วมกันและร่วมกันหาแนวทางในการนำน้ำในขุมเหมืองออกมาใช้
3) **คณะนักวิจัยเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดลำพูนแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.ลำพูน)** เกี่ยวกับการจัดทำคำของบประมาณในปี 2562 ในที่ประชุม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอโครงการกับทางจังหวัดลำพูน พร้อมชี้แจงปัญหาและอุปสรรคของโครงการ โดยหัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำพูนเน้นย้ำให้กับหน่วยงานต่างๆ ในเรื่องการเสนอโครงการตาม**แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ)** ทั้งนี้โครงการฯ ต่างๆ ที่นำเสนอตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดลำพูน โครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการในเชิงการก่อสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

รูปที่ 7.2 กรอบแนวคิดการทำงานแบบ “การบูรณาการ 4 ขั้น” และการเชื่อมโยงการบูรณาการตามแนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า

7.2.2 การผลักดันการเชื่อมโยงโครงการพัฒนาด้านน้ำการเกษตรให้เป็นชุดโครงการบูรณาการเข้าสู่การพิจารณาของบุคลากรด้านยุทธศาสตร์ของจังหวัดลำพูนและ ก.บ.จ. ลำพูน

ในการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการเชิงพื้นที่อย่างแท้จริงนั้น คณะนักวิจัยได้นำกิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดปีงบประมาณ 3 ปีล่าสุด (ปี 2560-2562) มาวิเคราะห์และเรียบเรียงเพื่อจัดทำเป็น**รายงานข้อเสนอแนะเพื่อการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน** (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ช) จากนั้น นำรายงานฯ เสนอต่อที่ประชุม ก.บ.จ.ลำพูน ในวาระการพิจารณากิจกรรมโครงการครั้งสุดท้ายก่อนที่จังหวัดจะยื่นต่อสำนักงบประมาณต่อไป โดยในขั้นตอนนี้ คณะนักวิจัยได้เสนอรายงานฯ ต่อรองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนฝ่ายยุทธศาสตร์ เพื่อให้ท่านได้รับทราบเบื้องต้น และผลักดันเข้าสู่วาระการประชุม ก.บ.จ.ลำพูนอย่างเป็นทางการ (รูปที่ 7.3)

ระเบียบวาระการประชุม
คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดลำพูนแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.ลำพูน)
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑
วันพฤหัสบดีที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมจามเทวี ศาลากลางจังหวัดลำพูน

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

การจัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดลำพูน (ก.บ.จ.ลำพูน) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ มีประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบอยู่ ๒ เรื่อง คือ

๑. แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน (พ.ศ.๒๕๖๑- ๒๕๖๔) ฉบับทบทวนรอบใหม่ (รอบปี พ.ศ.๒๕๖๒) และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดลำพูน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ เนื่องด้วยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบูรณาการนโยบายและพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ได้แจ้งให้จังหวัดจัดส่งแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๔ และแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ ของจังหวัด ให้ฝ่ายเลขานุการ ก.บ.ภ. ภายในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๑ ซึ่งจังหวัดได้ดำเนินการจัดทำและปรับปรุงแผนฯ ตามขั้นตอนที่กำหนดในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.๒๕๕๑ และแนวทางที่ ก.บ.ภ. กำหนด เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงเสนอให้ที่ประชุมให้ความเห็นชอบอีกครั้งก่อนจัดส่งไปยังฝ่ายเลขานุการ ก.บ.ภ.

๒. การเปลี่ยนแปลงโครงการตามแผนปฏิบัติราชการจังหวัดลำพูน ประจำปี ๒๕๖๑ ซึ่งไม่มีผลทำให้ต้องเพิ่มวงเงินงบประมาณแต่อย่างใด จังหวัดในฐานะหน่วยรับงบประมาณ สามารถดำเนินการได้ โดยผ่านความเห็นชอบจาก ก.บ.จ. โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ รายละเอียดอยู่ในระเบียบวาระที่ ๔.๑ ซึ่งจะเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาต่อไป

จึงแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ที่ประชุม

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่อง รับรองรายงานประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

มติที่ประชุม

/ระเบียบวาระที่ ๓...

๓.๓ สรุปผลการดำเนินงาน แผนการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะโครงการ "การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรแบบบูรณาการ โดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน" (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

ที่ประชุม

๓.๔ นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนต่างๆ ภายใต้คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค ก.บ.ภ.) และทิศทางการพัฒนาภาคในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (สำนักงานจังหวัดลำพูน)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบูรณาการนโยบายและพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) แจ้งว่า ในการประชุมคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ ก.บ.ภ.ได้มีมติเห็นชอบ ดังนี้

(๑) นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ และแผนพัฒนาภาค พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

(๒) หลักเกณฑ์การจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒

(๓) แนวทางการกำหนดกรอบการจัดสรรงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒

(๔) หลักเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงโครงการตามแผนปฏิบัติราชการของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๐ และปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑

(๕) ปฏิทินการทำงานของจังหวัด กลุ่มจังหวัด ส่วนราชการ และกลไก ก.บ.ภ.ๆ

(๖) ทิศทางการพัฒนาภาคในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)

/ทั้งนี้...

รูปที่ 7.3 วาระการประชุม ก.บ.จ.ลำพูน ครั้งที่ 1/2561 บรรจุข้อเสนอของโครงการวิจัยฯ อยู่ในวาระที่ 1.3 (เน้นด้วยวงกลมสีแดง)

ในวาระการประชุม ก.บ.จ.ลำพูน คณะนักวิจัยได้เสนอผลจากการวิเคราะห์การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนประจำปีบประมาณประจำปี 2562 และมีข้อเสนอให้จังหวัดลำพูนพิจารณาจัดทำเป็นโครงการบูรณาการเชิงพื้นที่จำนวน 4 ชุดโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อเสนอของบประมาณต่อสำนักงบประมาณต่อไป ซึ่งชุดโครงการทั้ง 4 ชุด ประกอบด้วย

1. **<u>โครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรในพื้นที่ตำบลดงดำ อำเภอลี้</u>**

แผนงานพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรที่จังหวัดลำพูนบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2560 ที่ได้จัดทำไว้แล้วในส่วนนี้ และผู้วิจัยพบว่าสามารถบูรณาการเข้าด้วยกันตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ในพื้นที่ตำบลดงดำ อำเภอลี้ ประกอบด้วย

- **กิจกรรมต้นน้ำ คือ โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเหมืองถ่านหินเก่า ตำบลดงดำ อำเภอลี้**
- **กิจกรรมกลางน้ำ**ที่สามารถเชื่อมโยงได้ คือ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน โดยมี**กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไยปลอดภัย**เป็นกิจกรรมย่อย **ข้อเสนอแนะ** คือ **ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในตำบลดงดำที่ได้รับน้ำจากโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเหมืองถ่านหินเก่าตำบลดงดำ** เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรของตำบลดงดำ อำเภอลี้ รวมทั้งหมด 9,688 ไร่ ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่นา พื้นที่ปลูกพืชไร่ พื้นที่

ปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้นโดยเฉพาะลำไย และเพื่อให้เกิดการต่อยอดจากโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเหมืองถ่านหินเก่าในลักษณะต้นน้ำไปสู่กลางน้ำ

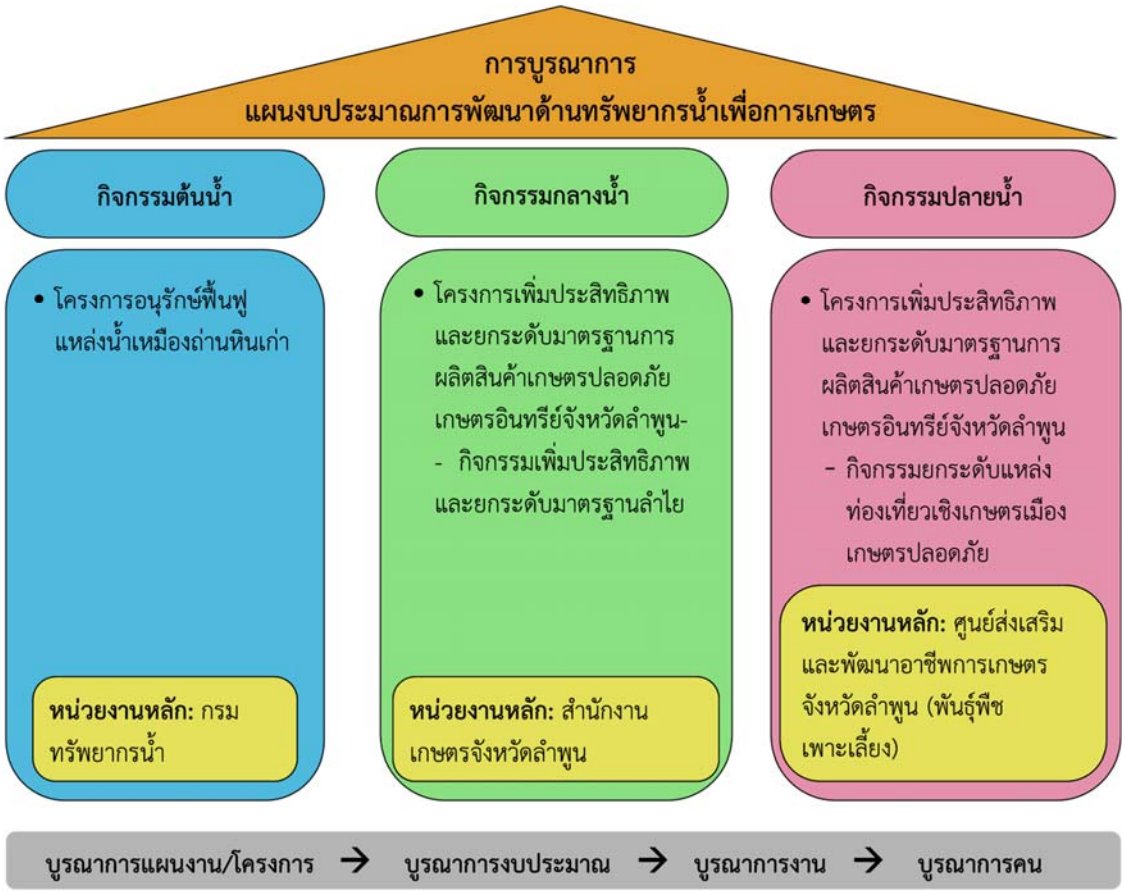
- **กิจกรรมปลายน้ำที่สามารถเชื่อมโยงได้ คือ** โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน โดยมีข้อเสนอแนะว่า **กิจกรรมยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลอดภัย ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในตำบลดงดำที่ได้รับน้ำจากโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเหมืองถ่านหินเก่าตำบลดงดำ**

โครงการทั้ง 3 โครงการนี้ควรจัดทำเป็น **“ชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำจากขุมเหมืองถ่านหินเก่าตำบลดงดำ อำเภอลี้แบบบูรณาการ”** โดยมีโครงการย่อย **3** โครงการ ประกอบด้วย (ดูรูปที่ 6.4 ประกอบ)

1.1) โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเหมืองถ่านหินเก่า ตำบลดงดำ อำเภอลี้ ที่รับผิดชอบโดยกรมทรัพยากรน้ำ

1.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไยปลอดภัยของเกษตรกรที่ได้รับน้ำจากเหมืองถ่านหินเก่า ตำบลดงดำ อำเภอลี้ รับผิดชอบโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน

1.3) โครงการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลอดภัยตำบลดงดำ รับผิดชอบโดยศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดลำพูน

รูปที่ 7.4 ส่วนประกอบของชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำจากขุมเหมืองถ่านหินเก่าตำบลดงดำ อำเภอลี้แบบบูรณาการ

2. **<u>โครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรในหมู่บ้านจำขี้มด ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน</u>**

แผนงานพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรที่จังหวัดลำพูนบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2560 ที่ได้จัดทำไว้แล้วในส่วนนี้ และผู้วิจัยพบว่าสามารถบูรณาการเข้าด้วยกันตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ในพื้นที่ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง ประกอบด้วย

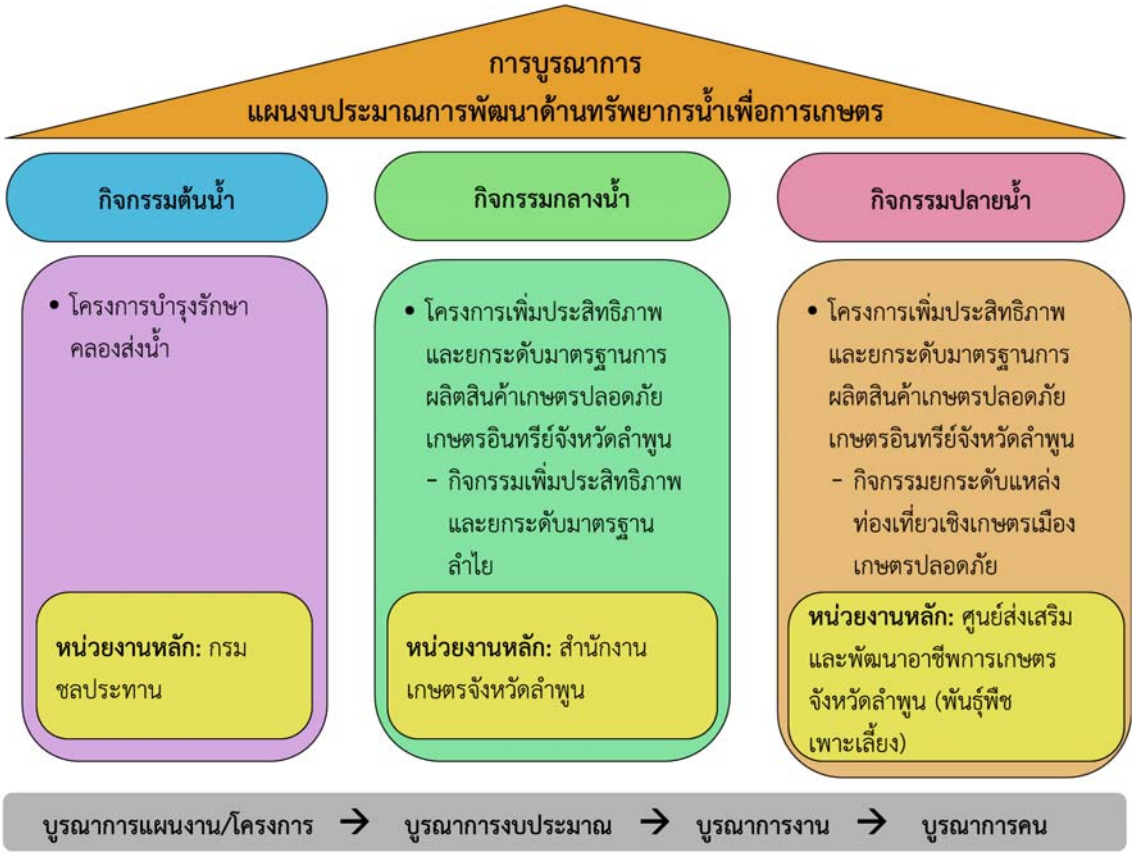
- **กิจกรรมต้นน้ำ คือ โครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำ ในหมู่บ้านจำขี้มด ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน**
- **กิจกรรมกลางน้ำ**ที่สามารถเชื่อมโยงได้ คือ **โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน โดยมีกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไย เป็นกิจกรรมย่อย** โครงการวิจัยเสนอว่า **ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในตำบลศรีบัวบานที่ได้รับน้ำจากโครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำในหมู่บ้านจำขี้มด เนื่องจากมีพื้นที่ทำการเกษตรของตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน รวมทั้งหมด 20,431 ไร่** ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่นาและพื้นที่ปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น และเพื่อให้เกิดการต่อยอดจากโครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำในลักษณะต้นน้ำไปสู่กลางน้ำ
- ส่วน**กิจกรรมปลายน้ำ** ที่สามารถเชื่อมโยงได้ คือ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน โดยมีข้อเสนอแนะว่า **กิจกรรมยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลอดภัย ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในตำบลศรีบัวบานที่ได้รับน้ำจากโครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำในหมู่บ้านจำขี้มด**

โครงการทั้ง 3 โครงการนี้ควรจัดทำเป็น **“ชุดโครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำเพื่อการผลิตลำไยปลอดภัยและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในหมู่บ้านจำขี้มด ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน แบบบูรณาการ”** โดยมีโครงการย่อย **3** โครงการ ประกอบด้วย (ดูรูปที่ 7.5 ประกอบ)

2.1) โครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำหมู่บ้านจำขี้มด ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง ที่รับผิดชอบโดยกรมชลประทาน

2.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตลำไยปลอดภัย รับผิดชอบโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน

2.3) โครงการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลอดภัยของเกษตรกรที่ได้รับน้ำจากคลองส่งน้ำหมู่บ้านจำขี้มด รับผิดชอบโดยศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดลำพูน

รูปที่ 7.5 ส่วนประกอบของชุดโครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำเพื่อการผลิตลำไยปลอดภัยและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในหมู่บ้านจำขี้มด ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน แบบบูรณาการ

3. <u>**โครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรในตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง ตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซาง**</u>

แผนงานพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรที่จังหวัดลำพูนบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2560 ที่ได้จัดทำไว้แล้วในส่วนนี้ และผู้วิจัยพบว่าสามารถบูรณาการเข้าด้วยกันตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ในพื้นที่ตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง ตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซาง ประกอบด้วย

- **กิจกรรมต้นน้ำ คือ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง ประจำปี** งบประมาณ **พ.ศ.2562 รูปแบบที่ 3 ในตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง ตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซาง**
- **กิจกรรมกลางน้ำที่สามารถเชื่อมโยงได้ คือ** โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน โดยมี**กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไย** เป็นกิจกรรมย่อย ข้อเสนอแนะจากโครงการวิจัย คือ **ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในอำเภอป่าซางที่ได้รับน้ำจากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่**

ประสบภัยแล้ง เนื่องจากมีพื้นที่ทำการเกษตรของอำเภอป่าซาง รวมทั้งหมด 110,066 ไร่ ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่นา พื้นที่ปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น และพื้นที่ปลูกพืชไร่

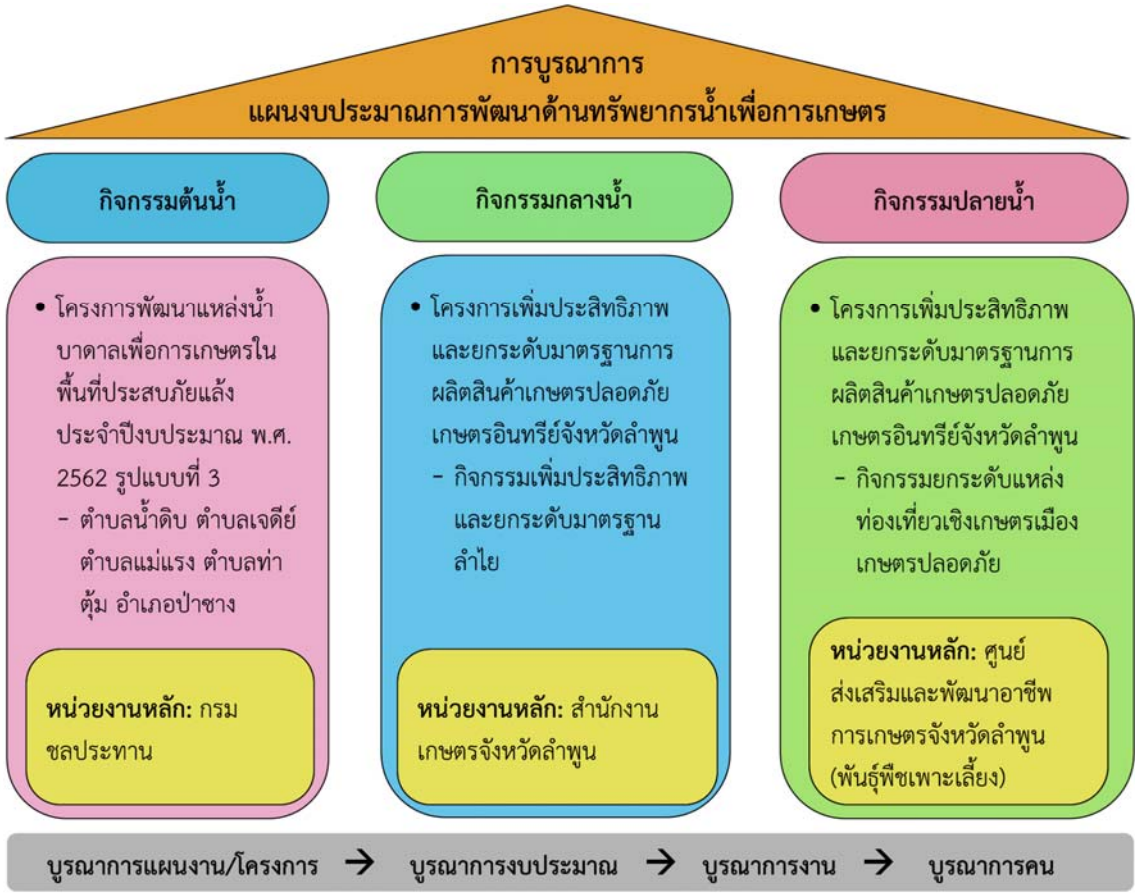
- ส่วน**กิจกรรมปลายน้ำ** ที่สามารถเชื่อมโยงได้ คือ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน ที่มีกิจกรรมย่อยเป็น**กิจกรรมยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลอดภัย** ซึ่งโครงการวิจัยเสนอว่า**ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในอำเภอป่าซางที่ได้รับน้ำจากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง**

โครงการทั้ง 3 โครงการนี้ควรจัดทำเป็น **“ชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรปลอดภัยตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง และตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซางแบบบูรณาการ”** โดยมีโครงการย่อย **3** โครงการประกอบด้วย (ดูรูปที่ 7.6 ประกอบ)

3.1) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง และตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซาง ที่รับผิดชอบโดยกรมชลประทาน

3.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตลำไยปลอดภัยของเกษตรกรในตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง และตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซาง รับผิดชอบโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน

3.3) โครงการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลอดภัยของตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง ตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซาง รับผิดชอบโดยศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดลำพูน

รูปที่ 7.6 ส่วนประกอบของชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรปลอดภัยตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง และตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซางแบบบูรณาการ

4. <u>โครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรในหมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง</u>

แผนงานพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรที่จังหวัดลำพูนบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2560 ที่ได้จัดทำไว้แล้วในส่วนนี้ และผู้วิจัยพบว่าสามารถบูรณาการเข้าด้วยกันตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ในพื้นที่หมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง ประกอบด้วย

- **กิจกรรมต้นน้ำ คือ โครงการประตูระบายน้ำดงมะปินหวาน หมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง**
- **กิจกรรมกลางน้ำ**ที่สามารถเชื่อมโยงได้ คือ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน มีกิจกรรมย่อยเป็นกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไย **ข้อเสนอแนะ** คือ **ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในตำบลศรีเตี้ยที่ได้รับน้ำจากโครงการประตูระบายน้ำดงมะปินหวาน** เนื่องจากมีพื้นที่ทำการเกษตรของตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง รวมทั้งหมด 10,938 ไร่ ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น และพื้นที่ปลูกพืชผัก
- สามารถเชื่อมกับ**กิจกรรมปลายน้ำ** ดังเช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน ที่มีกิจกรรมยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

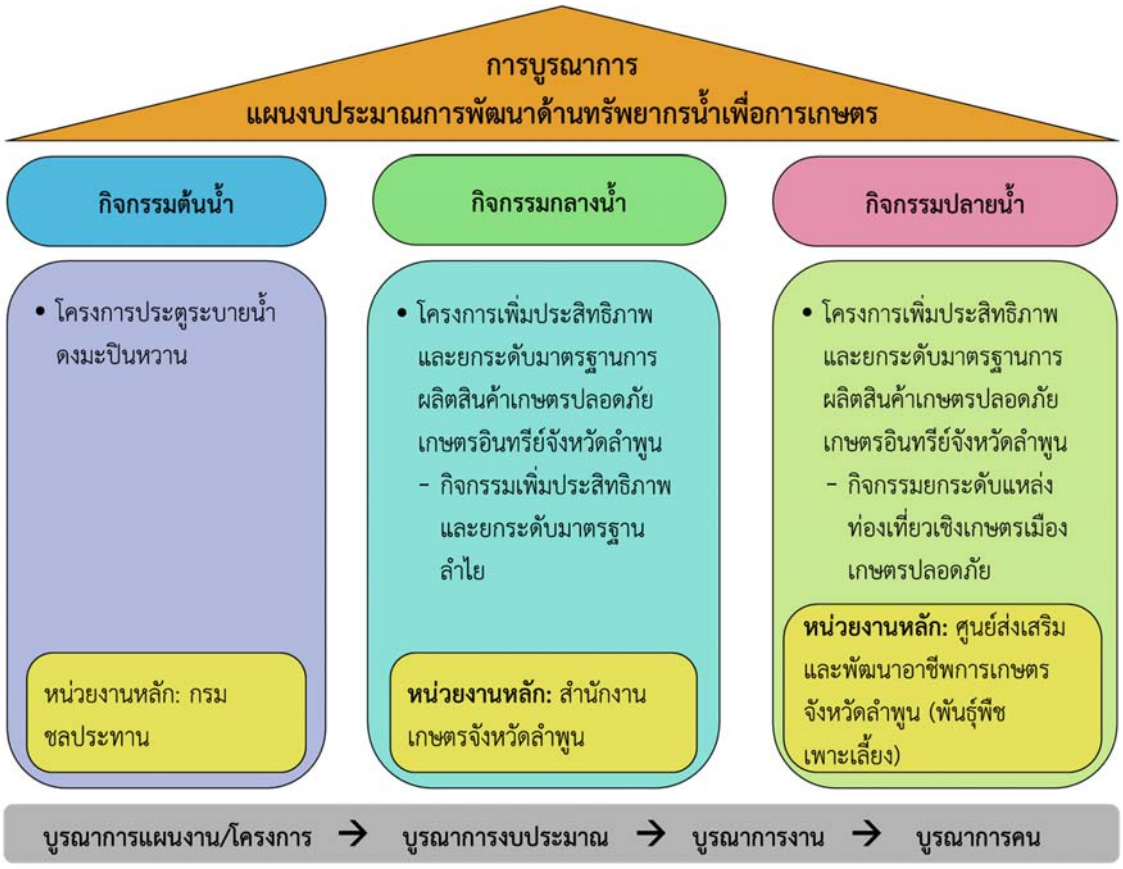
ปลอดภัย ซึ่ง**ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในตำบลศรีเตี้ยที่ได้รับน้ำจากโครงการประตูระบายน้ำดงมะปินหวาน**

โครงการทั้ง 3 โครงการนี้ควรจัดทำเป็น **“ชุดโครงการประตูระบายน้ำดงมะปินหวานเพื่อการเกษตรปลอดภัย หมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่งแบบบูรณาการ”** โดยมีโครงการย่อย **3** โครงการประกอบด้วย (ดูรูปที่ 7.7 ประกอบ)

4.1) โครงการโครงการประตูระบายน้ำดงมะปินหวาน หมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง ที่รับผิดชอบโดยกรมชลประทาน

4.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตลำไยและผักปลอดภัยของเกษตรกรในหมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง รับผิดชอบโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน

4.3) โครงการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลอดภัยของหมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง รับผิดชอบโดยศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดลำพูน

รูปที่ 7.7 ส่วนประกอบของชุดโครงการประตูระบายน้ำดงมะปินหวานเพื่อการเกษตรปลอดภัย หมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่งแบบบูรณาการ

ในข้อเสนอข้างต้น คณะนักวิจัยยังเน้นย้ำในตอนท้ายของรายงานใน 4 ประเด็น สำคัญ ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะนี้ดำเนินการภายใต้จุดประสงค์ของโครงการวิจัยฯ ซึ่ง**สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงบประมาณ** ที่ต้องการให้เกิดการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดอย่างบูรณาการในเชิงพื้นที่อย่างแท้จริง
2) ข้อเสนอข้อเสนอการปรับปรุงกิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดปี 2562 ให้มีการบูรณาการยิ่งขึ้น ทั้ง 4 ข้อเสนอข้างต้น **หากสำนักงานจังหวัดลำพูนสามารถจัดทำเป็นชุดโครงการได้ และเพิ่มรายละเอียดของพื้นที่กิจกรรม จะยิ่งทำให้สำนักงบประมาณเห็นความชัดเจนของลักษณะการบูรณาการเชิงพื้นที่มากขึ้น**
3) **สำนักงบประมาณและ สกว.** มีความพยายามที่จะผลักดันให้ข้อเสนอการปรับปรุงกิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดปี 2562 ของคณะนักวิจัยนี้ **สามารถบรรลุการจัดสรรงบประมาณได้ทันที** หากเห็นว่ามีการบูรณาการเชิงพื้นที่อย่างแท้จริง
4) **การดำเนินการปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนประจำปีงบประมาณ 2562 ตามข้อเสนอแนะข้างต้นนี้ <u>สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร</u>จะต้องพิจารณาปรับโครงการให้เฉพาะเจาะจงไปยังพื้นที่ทั้ง 4 แห่งเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงานและทำให้เห็นการบูรณาการอย่างชัดเจน และอาจต้องมีการปรับงบประมาณให้เหมาะสมกับพื้นที่การดำเนินงานอีกด้วย แต่การดำเนินงานตามโครงการจริงยังคงสามารถดำเนินการร่วมกันหรือดำเนินการร่วมกับโครงการเดิมที่อาจมีพื้นที่ดำเนินการอื่นนอกเหนือจาก 4 พื้นที่ดังกล่าวข้างต้น**

กล่าวโดยสรุปในประเด็นการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับจังหวัด คณะนักวิจัยได้เริ่มจากการทบทวนการจัดทำกิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน และพบว่า **การบูรณาการกิจกรรมโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดยังไม่มีการบูรณาการในระดับพื้นที่มากนัก** ด้วยเหตุผลของเงื่อนไขเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของหน่วยงานต่างๆ ไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการในทางหลักการของสำนักงบประมาณ รวมถึงยังขาดกรอบแนวคิดในการเชื่อมโยงกิจกรรมโครงการในพื้นที่ต่างๆ ให้เกิดการบูรณาการเชิงพื้นที่อย่างแท้จริง ดังนั้น ในการการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับจังหวัด คณะนักวิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” เป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ กล่าวคือ **คณะนักวิจัยได้ใช้แนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์กิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัด (ที่จังหวัดกำลังจะยื่นของบประมาณประจำปี 2562) เพื่อเชื่อมโยงให้เกิดการบูรณาการระดับพื้นที่อย่างแท้จริง จากนั้นผลักดันข้อสรุปการวิเคราะห์เชื่อมโยงนี้เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) เพื่อพิจารณาการเชื่อมโยงกิจกรรมในบัญชีแผนพัฒนาจังหวัดให้เกิดการบูรณาการระดับพื้นที่มากขึ้น**

บทที่ 8
บทสรุปการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการในพื้นที่นำร่องจังหวัดลำพูน

8.1 ภาพรวมการดำเนินการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดลำพูน

จุดประสงค์สำคัญของโครงการวิจัย คือ การสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณในพื้นที่นำร่องจังหวัดลำพูน โดยมีเป้าหมายการ**พัฒนากลไกและกระบวนการ 3 ด้าน** ได้แก่ **1) การตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร 2) การสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด** และ **3) การจัดทำชุดโครงการนำร่องด้านน้ำเพื่อการเกษตร** เพื่อเป็นต้นแบบ (model) ในการสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ในพื้นที่อื่นๆ โดยในภาพรวมโครงการวิจัยได้ดำเนินการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการสำหรับพื้นที่นำร่องของจังหวัดลำพูนที่จะใช้เป็นตัวแบบ (Model) สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัดลำพูนนั้นถือเป็นตัวแบบที่ดำเนินการโดยใช้ **“ระบบกลไกการทำงานของจังหวัดที่มีอยู่”** ซึ่งทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค และโครงการวิจัยได้นำเชื่อมโยงกับการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โดยมีสำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลตำบลเข้ามาทำงานร่วมด้วย โดยการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตรขึ้น จากนั้นคณะนักวิจัยทำหน้าที่ประสานงานการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการพัฒนาน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการขึ้นและผลักดันเข้าสู่กรอบแผนพัฒนาของจังหวัดลำพูนผ่านที่ประชุม “คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)” (รูปที่ 8.1)

รูปที่ 8.1 ภาพรวมการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดลำพูน

โครงการวิจัยฯได้ดำเนินการเพื่อนำไปสู่การตัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดลำพูน คณะนักวิจัยได้เข้าพบหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ดังเช่น สำนักงานจังหวัดลำพูน องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน โครงการชลประทานลำพูน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน เพื่อแนะนำและชี้แจงการดำเนินงานของโครงการวิจัยฯ จากนั้นนักวิจัยได้เข้าพบผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเพื่อแนะนำและชี้แจงการดำเนินงานของโครงการวิจัยฯ โดยละเอียด ในการนี้ ด้วยอาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารีนักวิจัยของโครงการมีความสนิทสนมกับท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน (วาระของผู้ว่าฯ วีระชัย ภู่เพียงใจ) เป็นการส่วนตัวเนื่องจากเคยเข้ารับการศึกษาในระดับปริญญาโทร่วมกัน ทำให้สามารถติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าในการดำเนินงานของโครงการวิจัยเพื่อเติมอย่างไม่เป็นทางการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนร้องขอความกรุณาให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนได้จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดตั้งคณะทำงานดังกล่าว โดยในเบื้องต้นคณะนักวิจัยได้เรียนขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเพื่อให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเป็น 2 ชุด คือ คณะกรรมการอำนวยการ และคณะทำงาน และได้ร้องขอให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธานคณะกรรมการในชุดที่ 1 คือ คณะกรรมการอำนวยการ ซึ่งก็ได้รับการตอบรับจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นอย่างดียิ่ง โดยท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนได้เรียกประชุมเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 ครั้ง การประชุมครั้งที่ 1 เป็นการประชุมเพื่อเปิดตัวโครงการวิจัยฯอย่างเป็นทางการ และหารือแนวทางการจัดตั้ง “คณะกรรมการด้านน้ำเพื่อการเกษตรระดับจังหวัด” ตลอดจนการกำหนดพื้นที่และโครงการนำร่องเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธาน ผลการประชุมในครั้งนั้นมีข้อสรุปที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการที่ 1 ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตรระดับจังหวัด 4 ชุด[1] ดังนี้

1) <u>คณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน</u>

จังหวัดลำพูนได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนเพื่อแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งน้ำที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของภาคการผลิตต่างๆ ให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยโครงสร้างของคณะกรรมการ ประกอบด้วย ส่วนราชการทั้งส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ตัวแทนภาคเอกชน อาทิเช่น เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดลำพูน หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน นายอำเภอทุกอำเภอ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน นายกเทศมนตรีเมืองลำพูน ประธานหอการค้าจังหวัดลำพูน ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดลำพูน ในขณะที่เกษตรจังหวัดลำพูน ผู้อำนวยการโครงการชลประทานลำพูน เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำพูน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธานคณะกรรมการฯ และคณะนักวิจัยโครงการฯ นี้เป็นที่ปรึกษา

[1] สามารถดูคณะกรรมการด้านน้ำเพื่อการเกษตรระดับจังหวัดทั้ง 4 ชุด ในภาคผนวก

คณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูนมีหน้าที่หลัก คือ

1) กำหนดแนวทางและวางแผนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่จังหวัดลำพูนเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนารองรับการใช้น้ำในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และอุปโภคบริโภค รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดลำพูน
2) พิจารณาแผนงานโครงการเพื่อบูรณาการงบประมาณและเสนอขอรับการสนับสนุนจากแหล่งงบประมาณต่างๆ
3) สนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจตามนโยบายของรัฐบาลไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่
4) พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพิ่มเติมตามความเหมาะสมและจำเป็น
5) ปฏิบัติงานและสนับสนุนภารกิจอื่นๆที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน หรือคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดลำพูนแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.ลำพูน)

2) <u>คณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง</u>

โครงสร้างของคณะทำงานชุดนี้เหมือนกับคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน แต่เพิ่มคณะทำงานขึ้นมา คือ ธนารักษ์พื้นที่ลำพูน นายกเทศมนตรีตำบลลี้ นายกเทศมนตรีตำบลดงดำ เพื่อให้การทำงานในพื้นที่มีประสิทธิภาพ

โดยคณะทำงานฯ มีหน้าที่ ดังนี้

1) สรุปข้อมูลปัญหาอุปสรรค พิจารณากำหนดแนวทางและแผนงานโครงการเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ภาคเกษตร และการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง
2) นำเสนอแผนงานโครงการในการบริหารจัดการน้ำต่อคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน
3) สนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจตามนโยบายของรัฐบาลไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ และสนับสนุนภารกิจอื่นๆที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน หรือคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดลำพูนแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.ลำพูน)
4) รายงานผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนและผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

3) <u>คณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ</u>

โดยพื้นฐานโครงสร้างของคณะทำงานชุดนี้มีโครงสร้างคณะทำงานเหมือนกับคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน และเพิ่มเติมคณะทำงานที่จะเอื้อต่อการทำงานในพื้นที่ คือ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน ธนารักษ์พื้นที่ลำพูน หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษา โครงการชลประทานลำพูน นายกเทศมนตรีเมืองลำพูน นายกเทศมนตรีตำบลริมปิง นายกเทศมนตรีตำบลเวียงยอง

คณะทำงานฯ ชุดนี้มีหน้าที่ ดังนี้

1) สรุปข้อมูลปัญหาอุปสรรค พิจารณากำหนดแนวทางและแผนงานโครงการในการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ
2) นำเสนอแผนงานโครงการในการบริหารจัดการน้ำต่อคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน

3) สนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจตามนโยบายของรัฐบาลไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่และสนับสนุนภารกิจอื่นๆที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนหรือคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดลำพูนแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.ลำพูน)
4) รายงานผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนและผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนทราบ

4) <u>คณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน</u>

นอกจากคณะกรรมการอำนวยการฯ ที่เปรียบเสมือนคณะกรรมการกลางที่จะคอยประสานงานและกำกับดูแลคณะทำงานในพื้นที่นำร่องทั้ง 2 ชุด ให้ดำเนินงานได้อย่างราบรื่นแล้ว จังหวัดลำพูนยังได้แต่งตั้งคณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน เพื่อสนับสนุนการดำเนินของคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลอีกด้วย โดยคณะทำงานชุดนี้ ผู้รับผิดชอบหลักคือองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน (อบจ.ลำพูน) เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีนโยบายในเรื่องการบริหารจัดการน้ำด้วยระบบสารสนเทศอยู่แล้ว

โครงสร้างของคณะทำงานประกอบไปด้วย เช่น หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำพูน ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน ท้องถิ่นจังหวัดลำพูน เกษตรจังหวัดลำพูน สถิติจังหวัดลำพูน ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำพูน เป็นคณะทำงาน และมีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นคณะทำงานและเลขานุการ พร้อมด้วยผู้อำนวยการกองแผ่นและงบประมาณองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และผู้อำนวยการกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน คณะนักวิจัยโครงการนี้ เป็นที่ปรึกษาคณะทำงานฯ

หน้าที่ของคณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน คือ

1) รวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลด้านการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน
2) สนับสนุนข้อมูลการบริหารจัดการน้ำให้แก่คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนและเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัด
3) ศึกษาและพัฒนาระบบสารสนเทศ การแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำในพื้นที่จังหวัดลำพูน ตลอดจนการใช้นวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการน้ำให้เป็นระบบ
4) รายงานผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนและผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนทราบ

นอกจากผลการประชุมข้างต้น จะมีการจัดตั้ง คณะกรรมการจำนวน 4 ชุดที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้แล้ว ผลการประชุมประการที่สองเป็น**การคัดเลือกพื้นที่นำร่องสำหรับการพัฒนาชุดโครงการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ** ซึ่งใน**ที่ประชุมได้หารือกันโดยรับฟังความคิดเห็นจากตัวแทนส่วนราชการและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำงานในระดับพื้นที่และรู้และเข้าใจความต้องการของประชาชนในพื้นที่** ท้ายที่สุดที่ประชุมมีมติคัดเลือกพื้นที่นำร่องจำนวน 2 พื้นที่ คือ พื้นที่อำเภอลี้ โดยมีประเด็นการพัฒนาไปที่การนำน้ำจากขุมเหมืองในตำบลลี้มาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร และพื้นที่ลุ่มน้ำกวงในพื้นที่อำเภอเมืองลำพูน โดยมีประเด็นการพัฒนาไปที่การเชื่อมโยงแม่น้ำปิงและแม่น้ำกวงเพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งและบรรเทาปัญหาน้ำท่วมของลุ่มน้ำกวง ดังนั้น การประชุมจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานที่

สอดคล้องกับการคัดเลือกพื้นที่นำร่อง หลังจากการประชุม **คณะนักวิจัยยังได้ลงพื้นที่ที่ถูกคัดเลือกเพื่อตรวจสอบปัญหาและความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่นำร่องอีกครั้ง โดยคณะนักวิจัยได้จัดวาระการประชุมระหว่างคณะทำงานฯ กับตัวแทนชาวบ้านเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปัญหา และความต้องการ พร้อมทั้งสำรวจพื้นที่จริง** (รูปที่ 8.2 และ 8.3) เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาชุดโครงการต่อไป นอกจากนี้ **ยังได้ปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำงานงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ เนื่องจากโครงการพัฒนาจำเป็นจะต้องจัดทำสิ่งก่อสร้างที่เป็นการสร้างประตูระบายน้ำหรือสถานีสูบน้ำ** ทำให้การวิจัยจึงได้พบประเด็นข้อจำกัดและอุปสรรคในการพัฒนาโครงการ กล่าวคือ **ประเด็นแรก** พบข้อจัดกัดการเชื่อมแม่น้ำปิงและแม่น้ำกวงที่สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ ทวงติงว่า การดำเนินการดังกล่าวไม่สามารถทำได้เนื่องจากปริมาณน้ำต้นทุนของลุ่มน้ำปิงไม่เพียงพอที่จะผันมาใช้ในลุ่มน้ำกวงในช่วงฤดูแล้งได้ คณะนักวิจัยจึงได้ร่วมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง (ที่อยู่ในคณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ) ลงพื้นที่ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ จนปรับเปลี่ยนประเด็นการพัฒนามาเป็นการสร้างประตูระบายน้ำแม่ร่องน้อยและวังตองแทนการเชื่อมโยงแม่น้ำปิงและแม่น้ำกวง ในส่วน**ประเด็นที่สอง** การพัฒนาเพื่อน้ำจากขุมเหมืองถ่านหินลิกไนต์ในตำบลลี้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการเกษตรก็พบอุปสรรคในเรื่องคุณภาพความปลอดภัยน้ำในขุมเหมือง ทำให้คณะนักวิจัยต้องประสานงานขอความช่วยเหลือจากกรมควบคุมมลพิษเพื่อตรวจสอบคุณภาพน้ำในขุมเหมือง เมื่อได้รับผลการตรวจคุณภาพน้ำและคำแนะนำการใช้น้ำจากขุมเหมืองจากกรมควบคุมมลพิษแล้ว คณะนักวิจัยจึงสามารถพัฒนาโครงการต่อโดยทำงานร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การปกครองส่วนท้องที่และประชาชนในพื้นที่

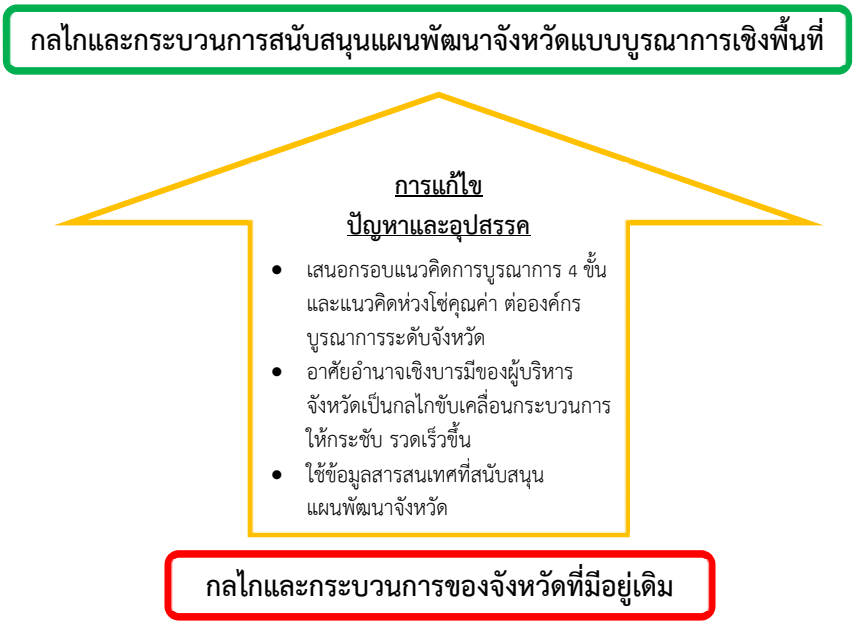

รูปที่ 8.2 การลงสำรวจพื้นที่บริเวณขุมเหมืองบ้านปู (BP-1) และขุมเหมือง SCG ร่วมกับหน่วยงานที่เข้าร่วมสำรวจพื้นที่

รูปที่ 8.3 คณะนักวิจัยได้ร่วมปรึกษาหารือและลงพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่

สำหรับการพัฒนาหลักเกณฑ์กลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการ คณะนักวิจัยได้ดำเนินการภายใต้ขั้นตอนสำคัญ คือ **การใช้กลไกและกระบวนการเดิมของจังหวัดที่มีอยู่แล้ว**เป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานในการพัฒนาหลักเกณฑ์ฯ ขณะเดียวกันในช่วงการดำเนินงาน **คณะนักวิจัยพยายามถอดบทเรียนปัญหาและอุปสรรค ที่ทำให้กระบวนการพัฒนาเกิดความล่าช้าและไม่เกิดการบูรณาการอย่างแท้จริง** เช่น การรวบรวมกิจกรรมโครงการไม่ได้เริ่มต้นจากระดับพื้นที่ย่อย ปัญหาการขาดบุคลากรด้านยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต่างๆ ความล่าช้าของการดำเนินงานภายใต้ระบบราชการ หรือ ในระดับการประชุม ก.บ.จ. คณะกรรมการและฝ่ายยุทธศาสตร์จังหวัดฯ ไม่ได้คำนึงถึงการพิจารณาความเชื่อมโยงโครงการในลักษณะห่วงโซ่คุณค่ามากนัก เป็นต้น ซึ่งปัญหาและอุปสรรคตรงนี้ทำให้คณะนักวิจัยพยายามหา**กลไกที่สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จนทำให้กระบวนการบรรลุเป้าหมายได้** (ดูรูปที่ 8.4) นำมาสู่การถอดบทเรียนจากการดำเนินงานนั้นจนกลายเป็นตัวแบบ (model) ดังจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

รูปที่ 8.4 ขั้นตอนการพัฒนากลไกและกระบวนการสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการเชิงพื้นที่

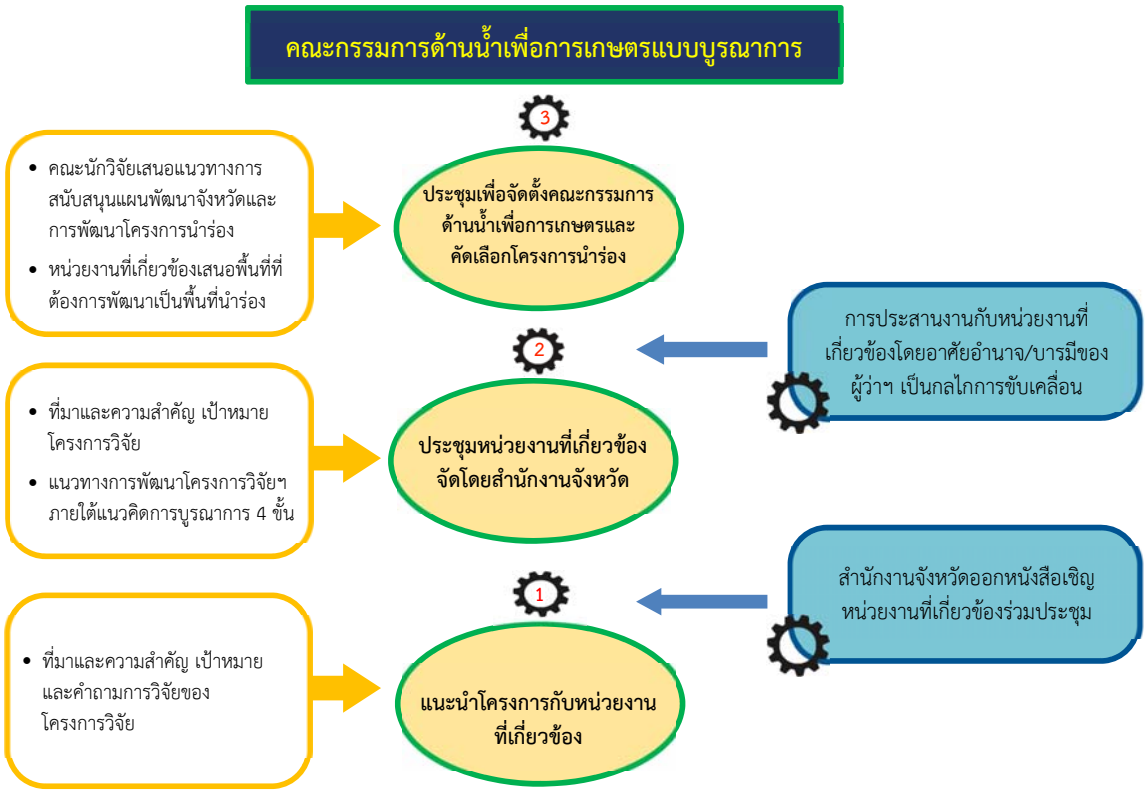
สำหรับการนำเสนอรายละเอียดของตัวแบบกลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการกรณีจังหวัดลำพูนที่จะได้นำเสนอต่อไปนี้จะใช้การจัดโครงสร้างของคณะกรรมการ/คณะทำงาน 3 ส่วน และสัญลักษณ์กับความหมายของสัญลักษณ์ตามที่ระบุในรูปที่ 8.5 ในการอธิบายประกอบในรูปที่ 8.6 รูปที่ 8.7 และรูปที่ 8.8 ตามลำดับ

รูปที่ 8.5 สัญลักษณ์และความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอรายละเอียดของตัวแบบกลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการกรณีจังหวัดลำพูน

8.1.1 กลไกและกระบวนการการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร

การจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตรกรณีพื้นที่นำร่องจังหวัดลำพูน มีกระบวนการที่เริ่มจากการ**นำเสนอที่มาและความสำคัญของวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่**ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอันประกอบด้วยสำนักงานจังหวัด (โดยเฉพาะกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด) หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคในพื้นที่ และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าใจเป้าหมายของการดำเนินงานร่วมกันแล้ว สำนักงานจังหวัด**อาศัยอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดออกหนังสือเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุม** ขณะเดียวกันคณะนักวิจัยนำเสนอข้อมูล ได้แก่ กรอบแนวคิดการบูรณาการเชิงพื้นที่ (แนวคิดการบูรณาการ 4 ขั้น และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า) ข้อมูลพื้นที่การเกษตรที่คณะนักวิจัยได้สำรวจเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ เสนอต่อที่ประชุมได้รับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อเสนอพื้นที่การเกษตรที่จะพัฒนาเป็นพื้นที่นำร่อง และขั้นตอนสุดท้าย ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหนังสือถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งคาดว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตรร่วมประชุมโดยมีวาระสำคัญ คือ การลงมติจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร และการคัดเลือกพื้นที่นำร่องเพื่อพัฒนาเป็นชุดโครงการนำร่องต้นแบบการพัฒนาโครงการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ (รูปที่ 8.6) ซึ่งคณะกรรมการ/คณะทำงานประกอบด้วย **1) คณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน 2) คณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง 3) คณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ และ 4) คณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน**

รูปที่ 8.6 กลไกและกระบวนการจัดตั้งคณะกรรมการด้านน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ

คณะนักวิจัยมีข้อสังเกตสำคัญว่า **บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในแง่ความเข้าใจเป้าหมายต่อการดำเนินงานโครงการและในแง่การมีบทบาทในการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานและสนับสนุนและช่วยอำนวยความสะดวกในการขับเคลื่อนการทำงานคือกลไกสำคัญ**ที่ทำให้กระบวนการนี้สำเร็จ

8.1.2 กลไกและกระบวนการการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัด

สำหรับงานสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนี้ คณะนักวิจัยไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ เนื่องด้วยเหตุปัจจัย 2 ประการ คือ คณะนักวิจัยได้เข้าไปดำเนินงานในช่วงรอยต่อการปรับเปลี่ยนโยกย้ายผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ จังหวัด ทำให้การนำเสนอแนวคิดการสนับสนุนการจัดทำแผนฯ ต้องล่าช้าออกไป และเหตุปัจจัยสำคัญอีกประการคือ การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของกลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ จังหวัดไม่เป็นไปตามรอบปฏิทินการจัดทำงบประมาณ (ของสำนักงบประมาณ) ทำให้การเข้าไปสนับสนุนการทำแผนฯ ของคณะนักวิจัยเป็นไปอย่างไม่เต็มที่

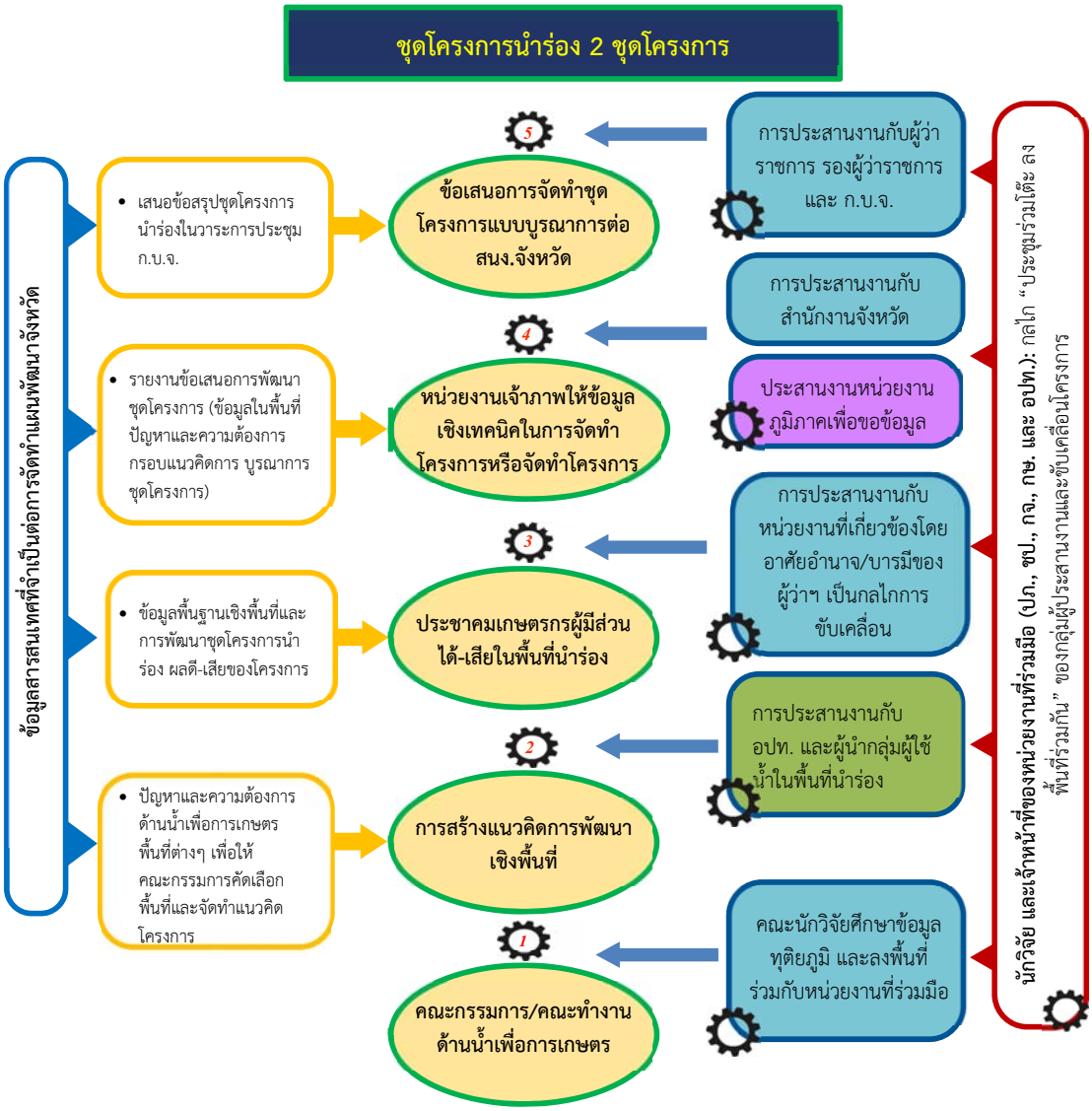
อย่างไรก็ตาม คณะนักวิจัยอาศัยหน้าที่ของคณะอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน (ซึ่งกรรมการส่วนใหญ่เป็นส่วนหนึ่งของ ก.บ.จ.ลำพูนอยู่แล้ว) เป็นกลไกสำคัญในการพลักดันการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้เกิดการบูรณาการเชิงพื้นที่ โดยคณะนักวิจัยได้รวบรวมแผนพัฒนาจังหวัด 4 ปีย้อนหลัง (ปีงบประมาณ 2559-2562) นำมาวิเคราะห์เชิงสถิติและพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดการบูรณาการ 4 ขั้น และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า โดยยึดการบูรณาการเชิงพื้นที่ (ที่หมายถึงระดับชุมชน ตำบล) เป็นสำคัญ จัดทำเป็น**รายงานข้อเสนอการพัฒนาแผนกิจกรรม/โครงการให้เกิดการบูรณาการมากขึ้น และเสนอต่อกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดเพื่อเป็นแนวทางสำหรับวาระการปรับแผนของ ก.บ.จ ต่อไป** (รูปที่ 8.7) นอกจากนี้ คณะนักวิจัยยังผลักดันข้อเสนอนี้ โดย**อาศัยบทบาทและอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดกับรองผู้ว่าราชการ (ฝ่ายยุทธศาสตร์) เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้ข้อเสนอเข้าสู่ที่ประชุม ก.บ.จ.** ครั้งสุดท้ายก่อนที่จังหวัดจะส่งรายการแผนพัฒนาจังหวัดไปยังสำนักงบประมาณ

รูปที่ 8.7 กลไกและกระบวนการการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ

8.1.3 กลไกและกระบวนการการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการระดับพื้นที่ของหน่วยงาน

การพัฒนาพื้นที่นำร่องของโครงการวิจัยจะนำไปสู่การถอดบทเรียนและสร้างตัวแบบ (model) ในการสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการ ในระหว่างกระบวนการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร คณะนักวิจัยได้ลงพื้นที่ศึกษาปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในหลากหลายพื้นที่ เพื่อนำเสนอในที่ประชุมการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานเพื่อคัดเลือกพื้นที่นำร่องซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งคณะทำงานที่จะพัฒนาพื้นที่นำร่อง 2 ชุด คือ 1) คณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง และ 2) คณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ (ดูรายละเอียดการดำเนินงานในรูปที่ 8.8 ประกอบ)

รูปที่ 8.8 กลไกและกระบวนการการพัฒนาพื้นที่นำร่อง

คณะนักวิจัยอาศัยโครงสร้างของคณะทำงานทั้ง 2 ชุดและการร่วมทำงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานราชการที่ร่วมมือ (เป็นหน่วยงานที่หัวหน้าหน่วยงานหรือบุคลากรสำคัญของหน่วยงานเห็นความสำคัญ เข้าใจการทำงานของโครงการวิจัย และมีความยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินงานกับโครงการวิจัย ซึ่งหน่วยงานที่คณะนักวิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดีประกอบด้วย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) โครงการชลประทานลำพูน (ชป.) สำนักงานเกษตรจังหวัด (กจ.) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด (กษ.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และเทศบาลตำบล (ทต.) และอาจรวมถึงกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ให้ความร่วมมือในระดับพื้นที่) เป็นกลไกหลักในการดำเนินการพัฒนาพื้นที่นำร่องจนสามารถพัฒนาชุดโครงการนำร่องเป็นส่วนหนึ่งในแผนพัฒนาจังหวัด (ในช่องทางของแผนพัฒนาภาคปีงบประมาณ 2562) อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการพัฒนาชุดโครงการนำร่อง คณะนักวิจัยใช้แนวคิดที่เรียกว่า **"ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน" เป็นกลไกในการขับเคลื่อน** กล่าวคือ การพัฒนาให้เกิดเป็นชุดโครงการนำร่องนั้นจะมุ่งเน้นให้มี "**การทำงานในกลุ่มย่อย**" คือ

การปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงานเชื่อมโยง (คณะนักวิจัยและสำนักงานจังหวัดลำพูน) กับหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคเพื่อกำหนดหรือวางแผนกิจกรรมและโครงการในเบื้องต้น จากนั้นหน่วยงานหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันลงพื้นที่นำร่อง ร่วมกันศึกษา สำรวจ และแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น กับหน่วยงานในพื้นที่จนได้ข้อสรุปเบื้องต้น โดยจะมีหน่วยงานส่วนที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงอย่างเช่นคณะนักวิจัยและสำนักงานจังหวัดลำพูนเป็นผู้รวบรวมข้อสรุปเบื้องต้นนั้น เพื่อนำมาพิจารณา หาแนวทางในการพัฒนาชุดโครงการ และสร้างเป็นกรอบเนื้อหาในการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งต่อไป และเมื่อมีการประชุมอีกครั้ง ก็จะกำหนดแนวทางการเก็บข้อมูลในพื้นที่นำร่องอีก โดยจะดำเนินการลงสำรวจพื้นที่และประชุมกลุ่มย่อยสลับกันไปจนเกิดเป็นชุดโครงการนำร่องที่สมบูรณ์ (ดูรายละเอียดการดำเนินงานในรูปที่ 8.8 ประกอบ)

นอกจากนี้ ยังมีกลไกสำคัญ 2 ประการ ในการขับเคลื่อนให้การพัฒนาชุดโครงการนำร่องบรรลุผล คือ **การประสานงานขอความร่วมมือของหัวหน้าหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค** (ดังเช่น สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่) ที่จะรับเป็นเจ้าภาพหลักและดำเนินการจัดทำข้อมูลเชิงเทคนิคอันเป็นเงื่อนไขสำคัญในกระบวนการทำโครงการเสนอของบประมาณ และอีกกลไกสำคัญ คือ **การประสานงานกับผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการ (ฝ่ายยุทธศาสตร์) และ ก.บ.จ.** เพื่อผลักดันให้ชุดโครงการบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาจังหวัดหรือกรอบแผนพัฒนาจังหวัดตามช่องทางที่เหมาะสม (ในกรณีชุดโครงการนำร่องทั้ง 2 ชุดนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งใน**โครงการศึกษาและออกแบบการบริหารจัดการแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดลำพูน** ซึ่งเสนอในแผนพัฒนาภาคฯ ประจำปีงบประมาณ 2562)

การพัฒนาชุดโครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้พัฒนาขึ้นในโครงการนี้ คณะนักวิจัยได้ดำเนินการกำหนดพื้นที่และประเด็นการพัฒนาโดยเริ่มที่การประชุมร่วมกับหน่วยงานราชการทั้งในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ โดยมีผู้ว่าราชการเป็นประธานในที่ประชุม จากนั้นเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างคณะนักวิจัยและตัวแทนหน่วยงานราชการและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในคณะทำงานที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด มีการลงพื้นที่ร่วมกัน มีใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และใช้ข้อมูลความต้องการและความคิดเห็นของประชากรผ่านการสัมภาษณ์กลุ่ม ประชุมกลุ่ม หรือพูดคุยหารือระหว่างการลงพื้นที่ ตลอดจนการทำประชาพิจารณ์ ให้ความสำคัญและคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการของส่วนราชการโดยผ่านการปรึกษาหารือกับส่วนราชการแล้วนำมาปรับเปลี่ยนโครงการให้เหมาะสมและตรวจสอบความสอดล้องความต้องการของประชาชนในพื้นที่ซ้ำอีกครั้ง (กรณีที่มีการปรับเปลี่ยนโครงการ) เช่น กรณีการปรับเปลี่ยนโครงการพัฒนาจากโครงการเชื่อมแม่น้ำปิงและแม่น้ำกวงมาเป็นการสร้างประตูระบายน้ำแม่ร่องน้อยและวังตอง หรือการพบปัญหาความไม่แน่ใจในคุณภาพและความปลอดภัยของน้ำจากขุมเหมืองในตำบลลี้ คณะนักวิจัยก็ได้ประสานงานของความช่วยเหลือจากกรมควบคุมมลพิษเพื่อตรวจวัดคุณภาพน้ำจนเป็นที่แน่ใจว่ามีความปลอดภัยที่จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ การพัฒนาชุดโครงการพัฒนาทั้งสองชุดโครงการ ได้ดำเนินการตามกรอบแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า กรอบแนวคิดการบูรณาการ 4 ขั้นตอน และกรอบแนวคิดการจัดการอำนาจตามแนวคิดทางรัฐศาสตร์ โครงการพัฒนาแต่ละโครงการภายในชุดโครงการมีหน่วยงานราชการและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามารับผิดชอบเป็นเจ้าของโครงการซึ่งจะมีการดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน **ชุดโครงการพัฒนาทรัยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ทั้งสองชุดโครงการนี้จึงมีคุณภาพสูงกว่าโครงการพัฒนาจังหวัดเดิมที่มีการจัดทำกันอยู่** โดยมีความโดดเด่นที่ **ชุดโครงการดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน มีหน่วยงานราชการและองการปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบและทำงานร่วมกัน ในแต่ละชุดโครงการ มีโครงการพัฒนาพัฒนาตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำตามห่วงโซ่คุณค่าที่จะทำให้มีหลักประกันว่าจะสามารถสร้างประโยชน์**

ให้แก่ประชากรในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะด้านการสร้างรายได้ให้แก่ประชากรในพื้นที่ ทุกโครงการภายใต้ชุดโครงการได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่รับผิดชอบว่าสามารถดำเนินการได้ และเป็นชุดโครงการและโครงการตรงกับความต้องการของประชากรในพื้นที่ เนื่องได้ผ่านกระบวนการจัดทำที่สอบถามต้องการของประชาชนในพื้นที่และการจัดทำประชาพิจารณ์

8.2 ตัวแบบ (model) กลไก กระบวนการ และหลักเกณฑ์การวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการเชิงพื้นที่: บทสรุปจากผลการสังเคราะห์บทเรียน

กล่าวโดยสรุปแล้ว การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการที่พัฒนาได้ในโครงการวิจัยนี้คือ ดำเนินการภายใต้กิจกรรม 1) การจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร 2) การสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ 3) การพัฒนาพื้นที่นำร่อง โดยกระบวนการได้เริ่มจากการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร แล้วใช้กลไกของคณะกรรมการ/คณะทำงานกับการประสานงานและดำเนินงานของคณะนักวิจัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ตามแต่บทบาทและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมแต่ละกิจกรรม เช่น บทบาทของหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคกับการดำเนินการจัดทำข้อมูลเชิงเทคนิคและการเป็นเจ้าภาพโครงการนำร่อง ส่วนหน่วยงานในพื้นที่เป็นผู้ให้ข้อมูลปัญหาและความต้องการ รวมทั้งเสนอความต้องการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ในขณะที่หน่วยงานเชื่อมโยงเช่นดังสำนักงานจังหวัด (โดยเฉพาะผู้ว่าราชการและรองผู้ว่าราชการ) จะมีบทบาทในการประสานงานทั้งในเชิงทางการ (การออกหนังสือ) และเชิงบารมี (การประสานงานโดยส่วนตัว) ในการขับเคลื่อนให้กระบวนการดำเนินไปอย่างสะดวกและเร่งรัดการดำเนินงานเพื่อไม่ก่อให้เกิดความล่าช้า นอกเหนือจากนี้ คณะนักวิจัยมีข้อสังเกตประการหนึ่งว่า การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการพื้นที่จังหวัดลำพูน มี**ภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนาในเรื่อง “งานหน้าหมู่” (ทุกคนเป็นเจ้าของพื้นที่ดังนั้นจะต้องร่วมกันปกป้องรักษาและพัฒนา) ที่เป็นหลักการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มาเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการ “ร่วมแรง ร่วมใจ”** คณะกรรมการในการพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน โดยเฉพาะบุคลากรที่เป็นคนในพื้นที่ (ชาวลำพูน-เชียงใหม่) เอง ไม่ว่าจะอยู่หน่วยงานไหนก็จะให้ความร่วมมือกับการดำเนินงานอย่างเต็มที่

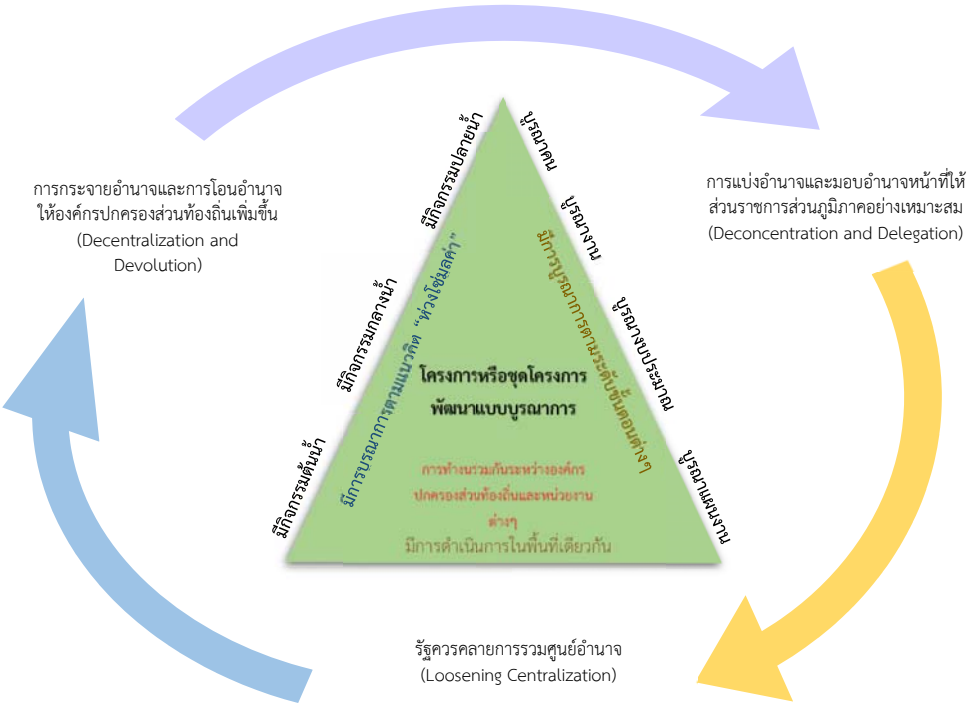
เมื่อพิจารณาขั้นตอนการพัฒนากลไกและกระบวนการใหม่ที่ปรับปรุงจากกลไกและกระบวนการเดิมดังกล่าวข้างต้น (ดูรูปที่ 8.6) ประกอบกับพิจารณาตัวแบบ (model) การสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ทั้ง 3 ตัวแบบ สามารถสรุปผลได้ว่า ภาพการบูรณาการเชิงพื้นที่ (กรณีกิจกรรมโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตร) จะเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมและสำฤทธิ์ผลอันหมายถึงการถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญๆ 3 ประการ คือ 1) ความร่วมแรงร่วมใจอย่างเต็มกำลังของคน/หน่วยงานระดับพื้นที่ในการให้ข้อมูลปัญหาและความต้องการของพื้นที่อย่างชัดเจนเป็นระบบ และ 2) การประสานงานทั้งในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการของระดับผู้บริหารหน่วยงานประสานงานดังเช่น สำนักงานจังหวัด ซึ่งหมายถึงผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการ กับหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคกับหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันจัดทำกิจกรรมโครงการให้สมบูรณ์และมีลักษณะบูรณาการ และ 3) กลไกของ ก.บ.จ.ลำพูน ที่เอื้อต่อการผลักดันกิจกรรมโครงการไว้ในบัญชีโครงการเพื่อยื่นคำของบประมาณต่อสำนักงบประมาณ ซึ่งปัจจัยสำคัญทั้ง 3 ประการนี้ จะเกิดขึ้นได้นั้นต้องอาศัยทั้งระเบียบกฎหมาย วิสัยทัศน์ของ

หน่วยงาน วิสัยทัศน์ของบุคคล ตลอดจนข้อมูลด้านสารสนเทศ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ อันจะกล่าวถึงรายละเอียดในบทต่อไป

บทที่ 9

สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการในพื้นที่นำร่องจังหวัดลำพูน

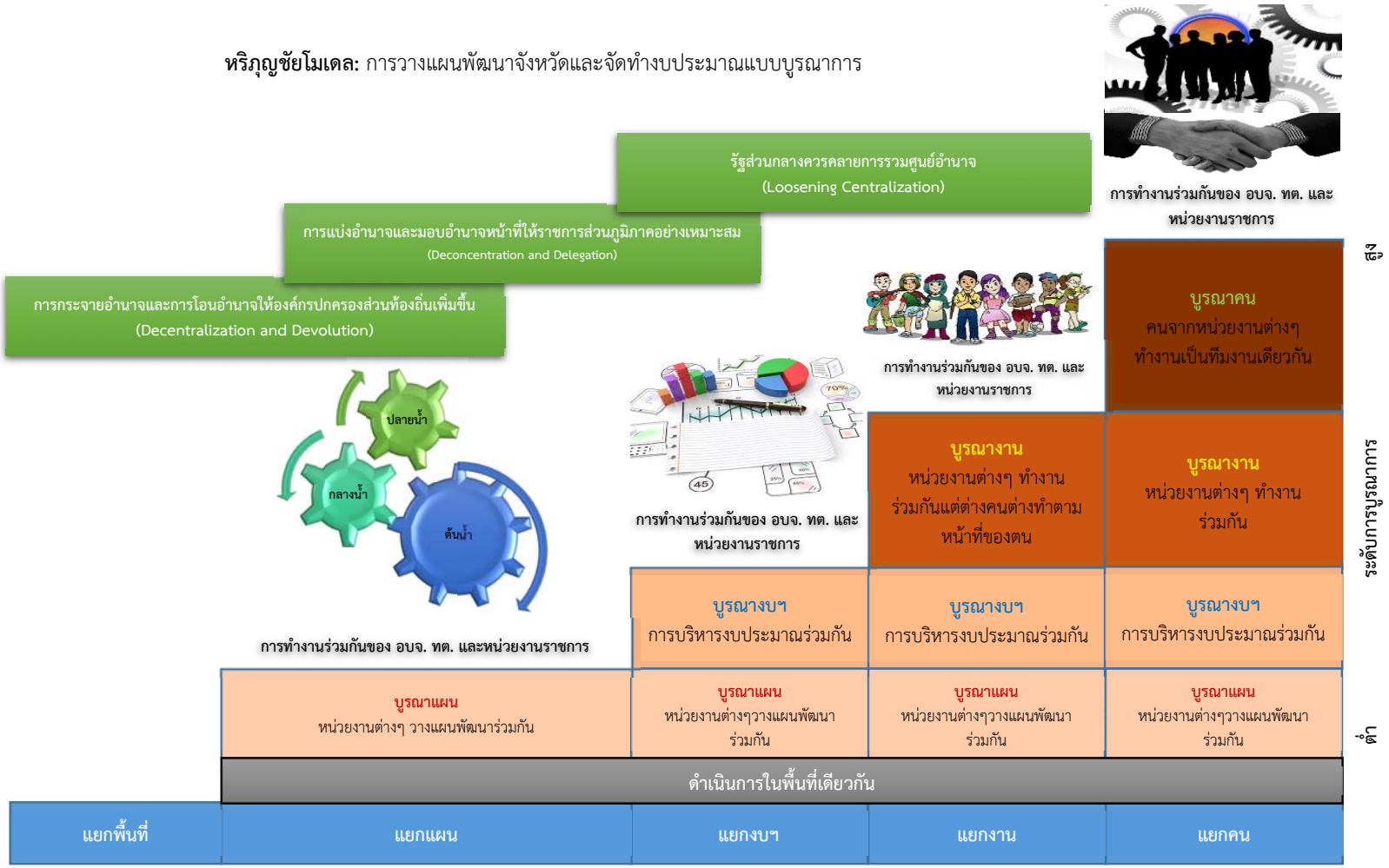
บทเรียนทั้งการพัฒนากลไกและกระบวนการวางแผนระดับจังหวัด และการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่โครงการวิจัยพัฒนาขึ้น กอปรกับข้อค้นพบหลักจากประสบการณ์การทำงานในพื้นที่ของคณะนักวิจัยที่พบ สภาวะการรวมศูนย์อย่างกระจายระดับกรมของรัฐไว้ในส่วนกลาง การแบ่งอำนาจและมอบอำนาจหน้าที่ให้ส่วนภูมิภาคน้อยเกินไปหรือไม่เหมาะสม รวมทั้งการกระจายอำนาจและโอนอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่มากพอ เป็นอุปสรรคสำคัญของการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ คณะนักวิจัยจึงเสนอตัวแบบ (model) ของการพัฒนาชุดโครงการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ (สำหรับองค์กรบูรณาการระดับจังหวัด) และการพัฒนาชุดโครงการแบบบูรณาการระดับพื้นที่ (สำหรับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่) โดยใช้ชื่อว่า “หริภุญชัยโมเดล (Hariphunchai Model) ซึ่งมีรายละเอียดดังแสดงในรูปที่ 9.1 และ 9.2

ที่มา: สังเคราะห์และถอดบทเรียนจากการดำเนินงานวิจัยของคณะนักวิจัย

รูปที่ 9.1 แบบจำลองการพัฒนาโครงการพัฒนาแบบบูรณาการ **(หริภุญชัยโมเดล)** ในมุมมองที่ 1

หริภุญชัยโมเดล: การวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ

ที่มา: สังเคราะห์และถอดบทเรียนจากการดำเนินงานวิจัยของคณะนักวิจัย

รูปที่ 9.2 แบบจำลองการพัฒนาโครงการพัฒนาแบบบูรณาการ **(หริภุญชัยโมเดล)** ในมุมมองที่ 2

จากรูปที่ 9.1 และ 9.2 แสดงให้เห็นจากส่วนของฐานทรงสามเหลี่ยมที่กำหนดว่า การพัฒนาชุดโครงการแบบบูรณาการทั้งสำหรับการวางแผนโครงการพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในระดับจังหวัดหรือสำหรับพื้นที่จะต้องเกิดจาก**การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อันมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ที่ทำงานระดับจังหวัด และเทศบาลตำบล (ทต.) ที่ทำงานในระดับพื้นที่) และหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค และหรือภาคส่วนอื่นๆ (อันได้แก่ภาคเอกชน องค์กรเอกชน หรือองค์กรประชาชน)** ภายใต้การจัดตั้งและบริหารจัดการของคณะอนุกรรมการบูรณาการในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ และขับเคลื่อนการทำงานโดยใช้แนวคิด **“การบูรณาการ 4 ขั้น”** โดยเริ่มที่ขั้น **“การบูรณาการแผนงาน”** ซึ่งในขั้นนี้ จะต้องวางองค์ประกอบกิจกรรมการพัฒนาตามกรอบของแนวคิด **“ห่วงโซ่คุณค่า”** ที่กิจกรรม/โครงการจะต้องเชื่อมโยงกันจากต้นน้ำ กลางน้ำ ไปจนถึงปลายน้ำอย่างครบถ้วน และมี **“การดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน”** ซึ่งการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานตามแผนข้างต้นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกัน และหากต้องการพัฒนาโครงการหรือชุดโครงการพัฒนาให้มีระดับการบูรณาการที่สูงขึ้น ก็ควรมีการบริหารงบประมาณร่วมกันในขั้น **“บูรณางบประมาณ”** มีการทำงานร่วมกันอย่างกลมกลืนเพื่อให้ได้ผลงานในพื้นที่ที่ดี (แม้การทำงานของแต่ละหน่วยงานอาจจะมีลักษณะต่างคนต่างทำก็ตาม) ในขั้น **“บูรณางาน”** และการวางแผนพัฒนาโครงการหรือชุดโครงการที่มีการบรูรณาการขั้นสูงสุดคือ การปรับการทำงานของบุคลากรจากหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นทีมงานเดียวกันเสมือนเป็นบุคลากรขององค์กรเดียวกันในขั้น **“บูรณาคน”** ก็จะทำให้เกิดชุดโครงการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่/ระดับพื้นที่อย่างสมบูรณ์ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่อย่างอย่างสมบูรณ์ (มีการใช้งบประมาณที่คุ้มค่าและสร้างรายได้/ประโยชน์ให้แก่ประชาชนได้สูงขึ้นกว่าการวางแผนและจัดทำงบประมาณในรูปแบบเดิมที่ยังไม่มีการบูรณการที่แท้จริง)

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณตามรูปแบบที่กล่าวมาข้างต้น จะไม่สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้ ด้วยเงื่อนไขของปัญหาในทางรัฐศาสตร์ว่าด้วยเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหน่วยงานต่างๆ ตามโครงสร้างระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่เกิดจาก **“ดุลอำนาจที่ไม่เหมาะสม”** ระหว่างอำนาจของหน่วยงานราชการส่วนกลาง หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค และหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ อำนาจถูกรวมศูนย์อยู่ที่หน่วยงานราชการส่วนกลาง ในขณะที่หน่วยงานในพื้นที่ที่ต้องการการพัฒนาอย่างหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคมีอำนาจไม่เพียงพอในการตัดสินใจ และโดยเฉพาะหน่วยงานที่ใกล้ชิดเข้าใจเข้าถึงปัญหาของพื้นที่มากที่สุดอย่างหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)) มีองค์ความรู้ทางเทคนิค งบประมาณ และอำนาจในการตัดสินใจไม่เพียงพอ เป็นผลให้การพัฒนาโครงการ/ชุดโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดมีความล่าช้าและขาดการบูรณาการจากระดับพื้นที่สู่ระดับจังหวัดและระดับชาติ ส่งผลให้ไม่เอื้อต่อการพัฒนาชุดโครงการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่/ระดับพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ (ดังที่กล่าวไว้ในส่วนของปัญหาและอุปสรรค) ดังนั้น ชุดโครงการพัฒนาแบบบูรณาการจะสามารถพัฒนาไปถึงจุดสูงสุดของสามเหลี่ยมบูรณาการตามรูปที่ 9.1 หรือแท่งสุดท้ายของรูปที่ 9.2 ได้ ก็จะต้องมีการจัดการปรับปรุงระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจโครงสร้างระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคและส่วนกลางเพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคแต่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการได้อย่างเต็มที่ตามหลักการจัดการอำนาจในทางรัฐศาสตร์ดังนี้

1) ควรมุ่งเน้นการกระจายอำนาจและการโอนอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น (decentralization and devolution) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีอำนาจในการในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการด้วยตนเอง และควรได้รับงบประมาณจากส่วนกลางเพิ่มมากขึ้น ประการสำคัญส่วนกลางต้องโอนอำนาจให้ อปท. ทั้งในแง่โอนอำนาจทางการปกครอง (democratic decentralization) และโอนอำนาจในทางนิติบัญญัติ (legislative devolution) มิใช่โอนแต่หน้าที่รับผิดชอบมาเท่านั้น

2) ควรมีการแบ่งอำนาจและการมอบอำนาจให้แก่ราชการส่วนภูมิภาคอย่างเหมาะสม (deconcentralization and delegation) เพื่อให้หน่วยงานส่วนภูมิภาค (จังหวัด อำเภอ) มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการภายใต้ระเบียบกฎหมายที่ชัดเจน รวมทั้งมีอำนาจในการจัดสรรใช้จ่ายงบประมาณมากขึ้น และ

3) หลักการทั้ง 2 ข้อข้างต้น จะเกิดขึ้นได้จริงก็ต่อเมื่อ **“รัฐส่วนกลางต้องคลายการรวมศูนย์อำนาจ (loosening centralization)”** ในกรณีปัจจุบัน รัฐไทยมีการรวมศูนย์อำนาจไว้อย่างเข้มข้น ทั้งยังเป็นการรวมอำนาจแบบแตกกระจาย (fragmented centralization) คือ อำนาจกระจุกอยู่ที่กรม กอง กระทรวงต่างๆ แบบแยกส่วน ไม่มีการประสานงานเชิงบูรณาการระหว่างกัน ดังนั้น รัฐส่วนกลางต้องมีการผ่อนคลายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม กล่าวคือ ซึ่งการคลายอำนาจของส่วนกลางนี้ ไม่ได้เป็นการลดอำนาจของหน่วยงานส่วนกลาง หากแต่พยายามใช้อำนาจอย่างยืดหยุ่น แสวงหาแนวทาง ความเป็นไปได้ในการสนับสนุนให้หน่วยงานส่วนภูมิภาคและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่และอำนาจ (ร่วมกับส่วนกลาง) ในการทำงานเชิงบูรณาการ ดังกรณีตัวอย่าง สำนักงานชลประทานเขตสนับสนุนส่งเสริมองค์ความรู้ด้านวิศวกรชลประทานแก่หน่วยงานท้องถิ่นให้สามารถสำรวจออกแบบเชิงวิศวกรชลประทานได้ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านน้ำเพื่อการเกษตร ในขณะที่สำนักงานจังหวัดมีอำนาจในการตัดสินใจด้านการจัดสรรงบประมาณมากขึ้น เข้ามาร่วมพัฒนาเป็นชุดโครงการเพื่อยื่นขอรับงบประมาณต่อไป เป็นต้น ซึ่งจะเห็นว่าส่วนกลางยังคงอำนาจไว้เช่นเดิม เพียงแต่ใช้อำนาจหน้าที่อย่างยืดหยุ่นเอื้อต่อการมมีบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่นกับหน่วยงานส่วนภูมิภาค

9.1 ปัญหา/อุปสรรคระหว่างการดำเนินงานการทำวิจัยและแนวทางการแก้ไขปัญหา

ในบทที่ 8 คณะนักวิจัยได้เสนอว่า การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ฯ นั้น เกิดจากการถอดบทเรียนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการวิจัยฯ เช่น การขาดความเข้าใจแนวคิดการบูรณาการเชิงพื้นที่ ความล่าช้าของระบบราชการ หรือการขาดข้อมูลที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดทำโครงการ (ข้อมูลทางเทคนิค) เป็นต้น ซึ่งคณะนักวิจัยได้พยายามหากลไกที่สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จนทำให้กระบวนการบรรลุเป้าหมายได้ นำมาสู่การถอดบทเรียนจากการดำเนินงานนั้นจนกลายเป็นตัวแบบ (model) กลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ **จึงกล่าวได้ว่า ประเด็นปัญหาและอุปสรรคเป็นส่วนสำคัญในขั้นตอนการพัฒนาตัวแบบกลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่** ดังนั้นในบทนี้ คณะนักวิจัยจะเสนอรายละเอียดของ

ปัญหาและอุปสรรคทั้งจากการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และการพัฒนาชุดโครงการนำร่อง ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคทั้งในเชิงวิชาการและข้อเสนอเชิงนโยบายและระเบียบกฎหมาย (ดังจะกล่าวในหัวข้อ 9.2 9.3 และ 9.4 ต่อไป)

ผลจากการวิเคราะห์ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาของจังหวัดลำพูน คณะนักวิจัยพบว่า ปัญหาประการสำคัญที่ส่งผลให้แผนพัฒนาจังหวัดลำพูนยังไม่มีการบูรณาการมากนัก เกิดจาก**ปัญหาของช่องว่างระหว่างขั้นตอนการจัดทำแผนของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** จากการศึกษาของคณะนักวิจัยพบว่า หน่วยงาน/ส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดโดยตรงดังเช่น กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด หน่วยงานอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีข้อจำกัดบางประการที่เป็นอุปสรรคต่อการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งคณะนักวิจัยได้วิเคราะห์และเสนอแนวทางการแก้ไข ดังนี้

ก) กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดลำพูน

ปัญหาหลักของกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดลำพูน มี 2 ประการสำคัญ คือ ปัญหาการขาดกำลังคน และปัญหาขาดการบูรณาการข้อมูลที่จำเป็นต่อการพิจารณาจัดทำโครงการ/ชุดโครงการ

ปัญหาการขาดกำลังคน โดยกลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านแผนและนโยบายเพียง 6 คน ซึ่งหากพิจารณาภาระหน้าที่ในรอบปีงบประมาณ กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ จะต้องเริ่มจากการเข้าไปยังชุมชนระดับตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อทำความเข้าใจการจัดทำแผนในระดับพื้นที่อย่างเชื่อมโยงกับระดับจังหวัดและระดับชาติ หลังจากนั้นกลุ่มงานยุทธศาสตร์จะต้องเข้าไปร่วมกับหน่วยงานบูรณาการระดับอำเภอและระดับจังหวัด คือ คณะกรรมการบริหารงานอำเภอ (กบอ.) และคณะกรรมการประสานแผนท้องถิ่นระดับจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงแผนพัฒนาในระดับต่างๆ เข้าด้วยกันและสะท้อนความต้องการของพื้นที่ให้มากที่สุด รวมทั้งคัดเลือกแผนงานที่เกินขีดความสามารถของ อปท. เข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัด ก่อนที่จะเข้าสู่การพิจารณาแผนในระดับจังหวัดพร้อมกับทุกภาคส่วนในจังหวัดลำพูนภายใต้คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ด้วยจำนวนชุมชนในระดับท้องถิ่นที่มีกว่า 51 ตำบล และ 57 อปท. ทำให้จำนวนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพียง 6 คน ไม่สามารถดำเนินงานให้เป็นไปตามขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการให้ทันตามช่วงเวลาที่กำหนดได้ นอกจากนี้ ภาระหน้าที่ของกลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ ที่นอกเหนือจากกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดโดยตรง เช่น การร่วมงาน ร่วมกิจกรรมและร่วมประชุมวาระต่างๆ กับหน่วยงานอื่นๆ ในระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ ก็ยิ่งทำให้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้และมิพักต้องกล่าวถึงการจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการที่ควรต้องลงพื้นที่เพื่อศึกษาและพัฒนาแผนงานแบบบูรณาการ

ปัญหาขาดการบูรณาการข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำโครงการ/ชุดโครงการ เกิดจากสาเหตุที่หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคกับจังหวัดโดยเฉพาะกลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ ไม่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนแบ่งปัน ในระดับบูรณาการข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมากนัก แม้ว่าจังหวัดจะมีอำนาจหน้าที่ในการประสานงานเชื่อมโยงหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่จังหวัด และมีเวทีอย่างเช่น ก.บ.จ. เพื่อบูรณาการข้อมูล แต่ในทางปฏิบัติ คณะนักวิจัยพบว่า จังหวัดไม่สามารถรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้อย่างเต็มที่ เวทีการทำงานอย่างเช่น ก.บ.จ. ที่จังหวัดมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการรวบรวมข้อมูล แต่ตัวแทนผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคไม่ใช่ผู้บริหารหน่วยงานที่สามารถตัดสินใจได้ ทำได้เพียงรับเรื่องไปแจ้งต้นสังกัด แต่ต้นสังกัดก็มีภาระหน้าที่อื่น จนทำให้ขาดความต่อเนื่องไป นอกจากนี้ กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ มีเจ้าหน้าที่ด้านข้อมูลสารสนเทศเพียง 1 คน เท่านั้น อีกทั้งยังไม่มีระบบรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ อย่าง

เป็นระบบและถูกต้องตามระเบียบกฎเกณฑ์ของหน่วยงานเหล่านั้น ทำให้เกิดปัญหาการขาดการบูรณาการข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำโครงการ/ชุดโครงการในที่สุด

*แนวทางการแก้ไขปัญหา*ดังกล่าวข้างต้น คณะนักวิจัยได้เสนอไว้ใน **"คู่มือจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด"** ในภาคผนวก ทั้งปัญหาทั้งการขาดบุคลากรด้านแผนและนโยบายของจังหวัด และการขาดการบูรณาการข้อมูลในระดับนั้น คู่มือฯ เสนอแนวทางการแก้ไขโดยให้จังหวัดมอบหมายให้นายอำเภอแต่ละอำเภอจัดตั้ง **"คณะอนุกรรมการบูรณาการ"** ที่สามารถทำงานทดแทนงานของกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดได้ และประการสำคัญ คณะอนุกรรมการบูรณาการสามารถรวบรวมแผนที่มีลักษณะบูรณาการในเชิงพื้นที่อย่างเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดและประเทศได้ เนื่องจากคณะอนุกรรมการฯ จะประกอบ 1) ฝ่ายประสานงาน 2) ฝ่ายเชี่ยวชาญด้านเทคนิค และ 3) ฝ่ายพื้นที่ที่ใช้บุคลากรที่มีของหน่วยงานต่างๆ ในอำเภอ แต่ละฝ่ายจะมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการบูรณาการอย่างดี โดยแนวคิดหลักที่นำมาพิจารณาชุดโครงการแบบบูรณาการ คือ แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า แนวคิดบูรณาการ 4 ขั้น และการบูรณาการในพื้นที่เดียวกันเป็นหลักสำคัญ ทั้งนี้การเชื่อมโยงกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ คณะอนุกรรมการมีบทบาทอย่างยิ่งในการสร้างความเชื่อมโยงโดยใช้ความรู้ความเข้าใจเรื่องบูรณาการอย่างเข้มข้น ก่อนที่จะกลั่นกรองแผนพัฒนาสู่ ก.บ.จ. ในลำดับต่อไป การจัดตั้งคณะอนุกรรมการระดับอำเภอจึงเป็นทั้งการแก้ปัญหาการขาดกำลังคนด้านแผนและนโยบายของจังหวัดและเป็นการสร้างการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดทั้งในระดับพื้นที่และเชื่อมโยงกับระดับจังหวัดกับระดับชาติไปพร้อมกัน

นอกจากนี้ ใน **"คู่มือจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด"** คณะนักวิจัยยังได้วิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นต่อการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน เช่นเดียวกับที่วิเคราะห์ไว้ในบทที่ 5 เพื่อเสนอแนวทางการสร้างระบบสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ให้เป็นระบบที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และมีกลไกการประสานงานในการส่งต่อและการใช้ประโยชน์ข้อมูลในระบบสารสนเทศนี้อย่างเป็นรูปธรรม ที่สามารถนำไปใช้พัฒนาโครงการ/ชุดโครงการอย่างทันท่วงทีและมีลักษณะบูรณาการ (ในงานวิจัยครั้งนี้ยังเป็นลักษณะข้อเสนอต่อจังหวัดและองค์การบริหารส่วนจังหวัด)

ข) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ปอท.)

หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ดังเช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล นับว่าเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด จึงเป็นหน่วยงานที่สามารถเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ตรงที่สุด อย่างไรก็ตาม จากบทเรียนในการร่วมพัฒนาโครงการ/ชุดโครงการกับ อปท. ที่เกี่ยวข้องได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เทศบาลตำบลลี้ เทศบาลตำบลอุโมงค์ คณะนักวิจัยพบ*ปัญหา*ว่า อปท. และชุมชนในพื้นที่ยังขาดข้อมูลในเชิงเทคนิคในการจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับชุมชน ขาดอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลและการออกแบบสิ่งก่อสร้างจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการน้ำ ได้แก่ สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 ลำปาง สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน หรือแม้จะมีระเบียบให้หน่วยงานอื่นหรือบุคคลสามารถเข้าถึงข้อมูลหน่วยงานดังกล่าวได้ แต่ก็มีขั้นตอนทางราชการหลายขั้นตอน จนไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนได้ ในขณะที่หน่วยงาน อปท. ขนาดใหญ่ดังเช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน (อบจ.ลำพูน) จะมีความรู้เทคนิคและอุปกรณ์เครื่องมือที่เอื้อต่อการจัดทำแผนพัฒนาด้านน้ำเพื่อการเกษตรได้ แต่ก็มีระเบียบกฎหมายที่ไม่เปิดโอกาสให้ อบจ.ลำพูน สามารถจัดทำแผนที่มีลักษณะบูรณาการอย่างเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่รับผิดชอบของ อบจ. เอง กับยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดและระดับชาติได้ เป็นต้นว่า อบจ. ไม่มีอำนาจในการทำ

โครงการในพื้นที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับลำน้ำหรือเขตป่าไม้ ทั้งที่โครงการนั้นมีลักษณะเชื่อมโยงอย่างบูรณาการกับพื้นที่ อปท. อื่น เป็นต้น

สำหรับ*แนวทางการแก้ปัญหา*นั้น ในเชิงกฎหมายและนโยบาย รัฐจะต้องกระจายอำนาจในการจัดการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับประเด็นน้ำเพื่อการเกษตรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนให้มากขึ้น เพื่อเอื้อต่อการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าว และนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเท่าทันกับปัญหาและความต้องการที่พื้นที่มี เช่นเดียวกับการจัดตั้ง **"คณะอนุกรรมการบูรณาการ" ระดับอำเภอ**ดังที่ได้กล่าวใน **"คู่มือจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด"** ที่อยู่ในภาคผนวกของรายงานฉบับนี้ อปท. จะต้องมีส่วนร่วมในคณะอนุกรรมการฯ ในฐานะฝ่ายพื้นที่เป็นอย่างน้อย เพื่อสะท้อนปัญหาและความต้องการของชุมชนได้โดยตรง ในขณะเดียวกับก็ใช้บทบาทหน้าที่ในคณะอนุกรรมการฯ ในการขอข้อมูลและองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาโครงการ/ชุดโครงการเพื่อให้เกิดการบูรณาการมากที่สุด นอกจากนี้ เมื่อจังหวัดหรือ อบจ. สามารถสร้างระบบสารสนเทศด้านน้ำเพื่อการเกษตรดังที่เสนอไว้ในบทที่ 5 และภาคผนวกแล้วเสร็จ ก็จะเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการทั้งการแก้ปัญหาการขาดความรู้และข้อมูลของ อปท. และเป็นการเกื้อหนุนให้สามารถใช้งานสารสนเทศเพื่อการพัฒนาแผนได้อย่างบูรณาการ

ค) อำเภอ

อำเภอนับเป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาคที่อยู่ภายใต้อำนาจของจังหวัดโดยตรง คณะนักวิจัยพบว่าในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดอำเภอยังมีบทบาทในการเชื่อมโยงระหว่าง ชุมชนและ อปท. กับจังหวัดน้อยไป ทั้งที่อำเภอเป็นหน่วยงานภายใต้อำนาจจังหวัดที่ใกล้ชิดกับชุมชนและ อปท. มากที่สุด อำเภอลี้ก็ดีหรืออำเภอเมืองลำพูนที่คณะนักวิจัยได้ร่วมพัฒนาโครงการ/ชุดโครงการในพื้นที่ และร่วมประชุมในระดับคณะกรรมการ/คณะทำงานในระดับจังหวัด คณะนักวิจัยยังไม่เห็นบาทบาทของอำเภอทั้งสอง~~ยังไม่เห็นบทบาท~~ในการใช้อำนาจ(ภายใต้อำนาจของจังหวัด) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ หรือการช่วยประสานงานกับหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคประจำอำเภอเอื้อเฟื้อข้อมูล องค์ความรู้และเทคนิคที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนแก่ อปท. เลย จึงเป็นอีกปัญหาของการเกิดช่องว่างระหว่างขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้เกิดการบูรณาการ

ดังนั้น ข้อเสนอดังกล่าวข้างต้นที่ให้จังหวัดมอบหมายให้นายอำเภอแต่ละอำเภอจัดตั้ง **"คณะอนุกรรมการบูรณาการ"** (ตาม "คู่มือจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด" ในภาคผนวกของรายงานฉบับนี้) ก็จะเป็นการเพิ่มอำนาจหน้าที่และบทบาทให้แก่อำเภอเป็นหน่วยงานหลัก (หรือฝ่ายประสานงานในคณะอนุกรรมการฯ) ในการพัฒนาแผนหรือโครงการอย่างบูรณาการ เนื่องจากอำเภอมีความใกล้ชิดกับชุมชนจึงเข้าใจปัญหาและความต้องการเป็นอย่างดี ขณะเดียวกับก็สามารถใช้อำนาจหน้าที่ภายใต้จังหวัดในการประสานงานขอความร่วมมือหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคในพื้นที่อำเภอและจังหวัดเอื้อเฟื้อข้อมูล ความรู้ เทคนิค ให้แก่ อปท. ได้ (ตามปัญหาข้อที่ผ่านมา) ทั้งในในภาพรวม บทบาทของอำเภอในคณะอนุกรรมการฯ นี้ก็ยังสามารถช่วยงานและแบ่งเบาภาระงานของกลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ ได้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ในด้านใช้ข้อมูลสารสนเทศและการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการนั้น ในระหว่างการดำเนินการวิจัยนี้ องค์การบริการจังหวัดลำพูนได้ดำเนินการจัดตั้ง **"ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน"** ขึ้น โดยได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงานแล้วเสร็จ และกำลังอยู่ระหว่างการจัดหาระบบและติดตั้งระบบฮาร์ดแวร์และซอฟท์แวร์ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการน้ำ ในการนี้คณะนักวิจัยได้ร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการที่จะช่วยกันพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ

น้ำ และได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนพัฒนาแบบบูรณษการในเบื้องต้นกันไว้แล้ว แต่ด้วยระยะเวลาการดำเนินการวิจัยที่จำกัด การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการจึงยังไม่แล้วเสร็จในการวิจัยของโครงการในระยะนี้ ทั้งนี้ หากจะมีการดำเนินการศึกษาวิจัยต่อเนื่องเป็นระยะที่สอง คณะนักวิจัยจะสามารถทำงานร่วมอย่างใกล้ชิดกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการน้ำของ **"ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน"** โดยมีแนวคิดที่จะประสานความร่วมมือจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการเป็นผู้รับผิดชอบในการให้ข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่และนำเข้าข้อมูลสู่ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการน้ำและจัดทำระบบการบริหารจัดการของ **"ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน"** แบบมีส่วนร่วมของส่วนราชการต่างๆ ซึ่งหากสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จ จังหวัดลำพูนจะมีระบบบสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและสามารถพัฒนาให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ได้ในอนาคต

อย่างไรก็ตาม คณะนักวิจัยเห็นว่ายังมี**ปัญหาและอุปสรรคระหว่างการดำเนินงานวิจัย**ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนากลไกและกระบวนการฯ เพื่อตอบโจทย์การวิจัยเช่นกัน โดยเฉพาะผลที่ทำให้การดำเนินงานวิจัยล้าช้า และเป็นปัญหาที่คณะนักวิจัยไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยอำนาจหน้าที่หรือศักยภาพของคณะนักวิจัยได้ โดยปัญหาและอุปสรรคระหว่างการดำเนินงานวิจัยที่พบมีดังนี้

1) ปัญหาในการสื่อสารกับหน่วยงาน/กลุ่มคน/บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิจัย

ในการดำเนินการประสานงานหน่วยงาน/กลุ่มคน/บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย คณะนักวิจัยพบปัญหาเรื่องการสื่อสารที่ล่าช้าและขาดความเข้าใจกันอย่างสมบูรณ์ ทั้งระหว่างคณะนักวิจัยกับหน่วยงาน/กลุ่มคน/บุคลากรที่เกี่ยวข้อง หรือระหว่างหน่วยงาน/กลุ่มคน/บุคลากร ยกตัวอย่างเช่น ในงานสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้เกิดการบูรณาการเชิงพื้นที่ คณะนักวิจัยประสบปัญหาการสื่อการกับกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด อาจด้วยเหตุที่กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ มีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบประจำและยังขาดความเข้าใจกรอบแนวคิดของโครงการวิจัยอย่างถ่องแท้ หรือการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางครั้งจะต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานย่อยหรือหน่วยงานที่มีอำนาจเหนือกว่า ซึ่งต้องทั้งเวลาและการสื่อสารที่เข้าใจตรงกัน เช่น การขอความร่วมมือในการตรวจวัดคุณภาพน้ำในขุมเหมืองแร่เก่า คณะนักวิจัยจะต้องติดต่อประสานงานกับทั้งสำนักงานจังหวัด สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และกรมควบคุมมลพิษ โดยที่สำนักงานจังหวัดจะต้องสื่อสารให้หน่วยงานต่างๆ ตั้งการขอความร่วมมือ การปฏิบัติงานในพื้นที่และการรับผลแจ้งผล ซึ่งหากขาดการสื่อสารไปช่วงใดช่วงหนึ่ง กิจกรรมนั้นก็จะไม่บรรลุผล

2) ทัศนคติที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีต่อ "การทำงานวิจัย"

หน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาค หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค หรือแม้แต่หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ยังมีภาพของ "การทำวิจัยที่มีลักษณะมีความน่าสนใจในทางวิชาการ" (ดังวลีที่กล่าวว่าเป็นรายงานอยู่บนหิ้ง) โดยที่หน่วยงานต่างๆ ไม่ได้รับประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ภาพการทำวิจัยดังกล่าวนี้จึงกลายเป็นทัศนคติที่มีต่อ "การทำงานวิจัย" และคณะนักวิจัยไปโดยปริยาย แม้คณะนักวิจัยพยายามทำความเข้ากับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องว่า โครงการวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ หวังเห็นผลที่เป็นรูปธรรมมีผลลัพธ์ ผลกระทบ อันเป็นประโยชน์ต่อคนในพื้นที่จริงๆ แต่บางหน่วยงานก็ยังคงมีทัศนคติเช่นเดิม ส่งผลในที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานวิจัยอย่างปฏิเสธไม่ได้

และยังผลสืบเนื่องต่อปัญหาเรื่องการสื่อสารดังกล่าวในข้อ 1) ข้างต้น เมื่อหน่วยงาน/กลุ่มคน/บุคลากรมีทัศนคติเช่นนี้ ก็อาจให้ความร่วมมือได้อย่างไม่เต็มที่หรือไม่พร้อมที่จะเข้าใจกรอบแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายของการวิจัยอย่างจริงจัง

3) ปัญหาอุปสรรคเรื่องการโยกย้ายบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยโดยตรง

ปัญหาการโยกย้ายบุคลากรดังเช่นหน่วยงานส่วนภูมิภาคดัง โดยเฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้อำนวยการฝ่ายยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานวิจัยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากหน่วยงานส่วนภูมิภาค คือ ส่วนประสานงานสำคัญที่จะทำให้โครงการวิจัยขับเคลื่อนไปได้ตามแผนงาน การโยกย้ายบุคลากรดังกล่าวทำให้ขาดความต่อเนื่องของการประสานงาน รวมถึงการสื่อสารต่อหน่วยงานอื่นๆ ที่เข้ามาร่วมทำงานภายใต้การสั่งการหรือขอความร่วมมือของผู้ว่าราชการ เมื่อบุคลากรระดับจังหวัดโยกย้าย คณะนักวิจัยจะต้องเริ่มต้นประสานงานและอธิบายกรอบแนวคิดแผนการดำเนินงานวิจัยให้บุคลากรที่เข้ามาใหม่ เป็นผลให้การทำงานวิจัยเกิดความล่าช้าอย่างเลี่ยงไม่ได้

4) ปัญหาอุปสรรคด้านข้อมูลเชิงเทคนิค

ในการดำเนินงานวิจัย คณะนักวิจัยพบปัญหาและอุปสรรคด้านข้อมูลเชิงเทคนิคที่ส่งผลให้งานวิจัยเกิดความล่าช้า จนเป็นหนึ่งสาเหตุที่ไม่สามารถผลักดันชุดโครงการนำร่องให้เข้าไปอยู่ในแผนพัฒนาจังหวัดได้อย่างสมบูรณ์ โดยกิจกรรมที่จะพัฒนาเป็นชุดโครงการหลายกิจกรรมต้องอาศัยข้อมูลเชิงเทคนิค อาทิเช่น การออกแบบเชิงวิศวกรรมชลประทาน การตรวจสอบคุณภาพน้ำ รวมทั้งกิจกรรมในระดับกลางน้ำที่ต้องอาศัยความรู้เฉพาะด้านในเชิงการเกษตร (เช่นคุณภาพดิน) และกิจกรรมในระดับปลายน้ำที่ต้องอาศัยข้อมูลเชิงเศรษฐศาสตร์ในการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงเทคนิคดังกล่าวจะต้องอาศัยการประสานงานหน่วยงานที่มีศักยภาพในการให้ข้อมูล ซึ่งคณะนักวิจัยจะต้องใช้เวลาและความพยายามในการติดต่อประสานงานเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุผลปัญหาและอุปสรรคเรื่องการสื่อสารก็ดี ปัญหาทัศนคติต่อการทำงานวิจัยจากหน่วยงานต่างๆ ก็ดี ส่งผลให้การเข้าถึงข้อมูลเป็นไปอย่างยากลำบาก

เมื่อคณะนักวิจัยได้ดำเนินงานโครงการวิจัยแล้วเสร็จ คณะนักวิจัยได้ประมวลและพิจารณาปัญหาและอุปสรรคระหว่างการดำเนินงานวิจัยทั้ง 4 ประการข้างต้น เพื่อค้นหาข้อเสนอเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 ต้องมีการประชุมร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินงานวิจัยทั้งหมด เพื่อกำหนดช่องทางการสื่อสารร่วมกันทั้งจุดมุ่งหมายของงานวิจัย กระบวนการวิจัย และข้อมูลที่จำเป็นต่อการดำเนินงานวิจัย โดยควรใช้เทคโนโลยี เช่น facebook LINE เป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างกัน

ประการที่ 2 ออกแบบกระบวนการดำเนินงานวิจัยให้บุคลากรของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ (โดยเฉพาะบุคลากรในชั้นปฏิบัติงาน) มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยโดยไม่ทำให้รู้สึกว่าเป็นภาระเพิ่มภาระงานประจำ แต่ให้เข้าใจว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนงานประจำให้ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ ต้องให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรหน่วยงานต่างๆ ตั้งแต่ระดับชุมชน หน่วยงานทุกระดับในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบล อำเภอ จังหวัด และหน่วยงานส่วนกลางในภูมิภาคที่อยู่ในพื้นที่

ประการที่ 3 สร้างระบบการทำงานในกระบวนการวิจัยร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ในลักษณะที่เป็นแผนงานที่ชัดเจน และผลักดันให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนงานระดับจังหวัดและระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และหน่วยงานด้านน้ำเพื่อการเกษตร (สำนักงานชลประทานเขตหรือโครงการชลประทาน สำนักงานเกษตรจังหวัด) ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่ปัญหาการโยกย้ายระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้องจะได้ไม่กระทบถึงกระบวนการทำงานวิจัย

และ**ประการที่ 4** จัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของข้อมูลที่ต้องการ เพื่อวางแผนเกี่ยวกับขั้นตอน ระยะเวลาในการติดต่อประสานงาน และความถี่ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการใช้เครือข่ายที่ไม่เป็นทางการในการช่วยประสานงานติดต่อในการทำความเข้าใจระหว่างการขอข้อมูล

9.2 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานเพื่อตอบจุดประสงค์ของโครงการวิจัย

9.2.1 ปัญหาและอุปสรรคการสนับสนุนการวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด

ในการดำเนินงานสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้มีลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่มาเป็นเวลา 1 ปี 6 เดือนนั้น คณะนักวิจัยไม่สามารถผลักดันให้กิจกรรมโครงการมีความเชื่อมโยงตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าและสะท้อนถึงการบูรณาการเชิงพื้นที่อย่างที่ควรจะเป็นมากนัก เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคประการสำคัญซึ่งสรุปได้ 4 ประการ คือ

1) บุคลากรด้านแผนงานยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต่างๆ ยังขาดความเข้าใจเรื่องการบูรณาการเชิงพื้นที่อย่างชัดเจน ด้วยเหตุปัจจัยเรื่องภาระหน้าที่ที่มีล้นมือ กอปรกับจำนวนบุคลากรในด้านนี้ยังมีน้อย จึงไม่ได้คำนึงถึงการจัดทำโครงการที่คำนึงถึงพื้นที่และความเชื่อมโยงแบบห่วงโซ่คุณค่ามากนัก ทำให้หน่วยงานต่างๆ มุ่งเน้นการผลิตกิจกรรมโครงการที่มีลักษณะดำเนินการด้วยหน่วยงานเดียวและไม่ได้ต่อยอดกับกิจกรรมโครงการหรือหน่วยงานอื่นมากนัก เช่น โครงการปรับปรุง บำรุง ซ่อมแซม สาธารณูปโภคต่างๆ เป็นต้น

2) สำนักงานจังหวัด (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด) ไม่ได้ดำเนินงานรวบรวมแผนตามปฏิทินกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด (ของสำนักงบประมาณ) ที่เริ่มรวบรวมแผนจากระดับชุมชน ท้องถิ่น อำเภอ จนมาสู่ระดับจังหวัด (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ หรือ ก.บ.จ.) ทว่าในทางปฏิบัติด้วยเหตุผลของเวลาและบุคลากร ทำให้สำนักงานจังหวัดทำการรวบรวมแผนในช่วงเดือนตุลาคมถึงมากราคม (ในปีถัดไป) เท่านั้น ทำให้กิจกรรมโครงการที่หน่วยงานต่างๆ เสนอขึ้นมาจึงไม่สะท้อนการบูรณาการเชิงพื้นที่มากนัก

3) แหล่งงบประมาณของจังหวัดซึ่งเป็นงบประมาณเชิงพื้นที่ (area) มีจำนวนที่น้อยเมื่อเทียบกับแหล่งงบประมาณของกรม/กระทรวงซึ่งเป็นงบประมาณเชิง (function) หรือแม้แต่งบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ (agenda) ส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นงบประมาณที่ส่งไปให้กรมและกระทรวงต่างๆ รับผิดชอบดูแล ดังนั้นหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะหน่วยงานราชการส่วนกลาง

ในภูมิภาค จึงมุ่งเน้นของบประมาณจากช่องทางของกรม/กระทรวงมากกว่าช่องทางงบประมาณของจังหวัด ทำให้ขาดการบูรณาการเชิงพื้นที่ไปโดยปริยาย

4) ฐานข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดในแต่ละปี โดยเฉพาะรายชื่อกิจกรรมโครงการย้อนหลัง 5 ปีล่าสุดเป็นอย่างน้อย ยังไม่มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เช่น ไม่มีระบบที่สามารถสืบค้นได้อย่างทันทีว่ากิจกรรมโครงการใดอยู่ในหมวดหมู่ใด พื้นที่ใด หรือดำเนินการซ้ำซ้อนหรือไม่ ซึ่งจะทำให้การรวบรวมแผน (กิจกรรม/โครงการ) ไม่สามารถพิจารณาถึงความเชื่อมโยงตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าและดำเนินการในพื้นที่เดียวกันได้

9.2.2 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานพัฒนาชุดโครงการนำร่องการวางแผนพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการเชิงพื้นที่

ผลการดำเนินงานพัฒนาชุดโครงการนำร่องของโครงการวิจัย ยังไม่สามารถบรรลุถึงการระบุอยู่ในแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2562 ได้อย่างสมบูรณ์ เพียงแต่โครงการวิจัยสามารถสนับสนุนการเสนอ “ชุดโครงการศึกษาและออกแบบการบริหารจัดการแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดลำพูน” ไว้ในแผนพัฒนาระดับภาคปีงบประมาณ 2562 ซึ่งจะเป็นชุดโครงการพื้นฐานที่ชุดโครงการนำร่องทั้ง 2 ชุดจะมาสอดรับหรือต่อยอดต่อไป ดังนั้น **การที่ชุดโครงการนำร่องทั้ง 2 ชุด ยังไม่สามารถบรรจุอยู่ในคำของบประมาณประจำปีงบประมาณ 2562 ย่อมสะท้อนถึงปัญหาและอุปสรรคระหว่างการพัฒนาชุดโครงการได้เป็นอย่างดี** ซึ่งคณะนักวิจัยสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคได้ดังนี้

1) **ข้อกำกัดของเวลาในขั้นตอนการรวบรวมแผน** โดยในรอบปฏิทินการจัดทำกิจกรรมโครงการเพื่อเสนอบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดแต่ละปีงบประมาณ มีระยะเวลาสั้นเกินไปสำหรับการจัดทำชุดโครงการที่จะต้องประสานงานกับหลายหน่วยงานทั้ง หน่วยงานในพื้นที่ เช่น อปท. กลุ่มผู้ใช้น้ำ หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค และหน่วยงานส่วนภูมิภาคดังเช่นจังหวัด อำเภอ มาร่วมทำงานกัน เพื่อพัฒนากิจกรรมโครงการย่อยที่สามารถเชื่อมโยงกันในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า และมีข้อมูลเชิงพื้นที่ ข้อมูลทางเทคนิค และข้อมูลความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่พร้อมในการจัดทำโครงการเพื่อของบประมาณ เป็นไปได้ยากในการจัดทำให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี

2) **ปัญหาความล่าช้าของระบบราชการ** โดยเฉพาะขั้นตอนการประสานงาน การจัดประชุม การขอความร่วมมือ การร่วมแลกเปลี่ยนหรือให้ข้อมูลระหว่างหน่วยงานต้องอาศัยระเบียบขั้นตอนทางราชการ ซึ่งยังมีความล่าช้า เช่น การรับ-ส่งหนังสือ รวมถึงการรอการตัดสินใจจากผู้ที่มีอำนาจโดยตรงจากหน่วยงานต่างๆ หรือบางกรณีจะต้องรอการตัดสินใจจากระดับกรมหรือกระทรวง เป็นต้น ทำให้การพัฒนาชุดโครงการเกิดความล่าช้าไม่เท่าทันกับปฏิทินการรวบรวมแผนพัฒนาในระดับจังหวัดในที่สุด

3) **ปัญหาการขาดความร่วมมือจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องอย่างเต็มที่ (ในบางกรณี)** ด้วยเหตุปัจจัยที่หน่วยงานราชการเหล่านั้นมีภารกิจประจำตามแผนปฏิบัติราชการของสำนัก

กรม กระทรวงที่สังกัด จึงไม่สามารถ “ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน” ได้ตลอดกระบวนการ หรือในหลายกรณี หัวหน้าหน่วยงานที่เป็นคณะกรรมการ/คณะทำงานจะส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุมหรือลงพื้นที่ ซึ่งตัวแทนไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ทำให้คณะกรรมการ/คณะทำงานไม่สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาในขั้นต่อไปได้

4) **ปัญหาในประเด็นข้อมูลทางเทคนิค** กล่าวคือ ในการพัฒนาโครงการนำร่องนั้น นอกจากข้อมูลพื้นที่ของพื้นที่นำร่อง (เช่น ลักษณะทางกายภาพ ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร และกรรมสิทธิ์ในที่ดินบริเวณพื้นที่นำร่อง) และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่คาดว่าเกษตรกรในพื้นที่จะได้รับแล้ว ข้อมูลทางเทคนิคก็เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญ ข้อมูลทางเทคนิคสำหรับโครงการนำร่องในงานวิจัยนี้ คือ ข้อมูลทางวิศวกรรมชลประทานสำหรับการนำน้ำในขุมเหมืองแร่เก่าออกมาใช้และการสร้างฝายกับประตูระบายน้ำที่วิศวกรชลประทานต้องเป็นผู้สำรวจศึกษา ออกออกแบบ โดยหน่วยงานอื่นไม่มีศักยภาพที่จะมาร่วมสนับสนุนได้ ซึ่งทำให้กระบวนการพัฒนาโครงการมีขั้นตอนที่มากขึ้น โดยจะต้องขอความร่วมมือจากสำนักชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ ที่ไม่ได้อยู่ในคณะกรรมการ/คณะทำงานของโครงการ ซึ่งจังหวัดลำพูนไม่มีอำนาจหน้าที่ในการสั่งการ

5) **ปัญหาในประเด็นผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม** ในกรณีโครงการนำร่องที่ต้องการใช้น้ำจากเหมืองแร่เก่าในอำเภอลี้ มีข้อคิดเห็นจากที่ประชุมคณะกรรมการ/คณะทำงานว่า หากทำการตั้งสถานีสูบน้ำในระดับลึก (ประมาณการไว้ว่าประมาณ 30-50 เมตร) อาจนำตะกอนที่มีสารโลหะหนักปนเปื้อนจากกระบวนการทำเหมืองแร่ในอดีต ซึ่งหากมีสารปนเปื้อนจะส่งผลเสียต่อผลผลิตทางการเกษตร สืบเนื่องถึงสุขภาพของผู้บริโภค และภาพลักษณ์ทางเศรษฐกิจของผลผลิต (สำหรับอำเภอลี้และจังหวัดลำพูนคือ ลำไย) ที่ไม่ดี จึงมีความจำเป็นต้องตรวจวัดคุณภาพน้ำอีกครั้งและต้องดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและตามระดับความลึกของขุมเหมือง นอกจากนี้การดำเนินการตรวจวัดคุณภาพน้ำในครั้งนี้ต้องกระทำอย่างโปร่งใสโดยมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่างๆ เข้าร่วมกระบวนการตรวจวัดดังกล่าวด้วย

9.3 บทวิเคราะห์จากประสบการณ์การดำเนินงานของโครงการวิจัย

นอกเหนือจากการสรุปปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ระหว่างการดำเนินงานโครงการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว คณะนักวิจัยพยายามวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคอย่างเชื่อมโยงกับแนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (ที่มุ่งเน้นการบูรณาการเชิงพื้นที่ในระดับพื้นที่ย่อย) และวิเคราะห์อย่างเชื่อมโยงกับแนวคิดทางรัฐศาสตร์ดังเช่นแนวคิดว่าด้วยเรื่อง “ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน” เพื่อที่จะสะท้อนปัญหาและอุปสรรคในเชิงวิชาการและอย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การเสนอวิธีแก้ไขปัญหาทั้งในเชิงโครงสร้างระดับชาติและระดับพื้นที่

9.3.1 ปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้แนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า

คณะนักวิจัยนำประเด็นปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงานทั้งการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการพัฒนาโครงการนำร่องมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับแนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (รายละเอียดกล่าวไว้ในบทที่ 4) เพื่อชี้ให้เห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคประเด็นต่างๆ ส่งผลต่อการบูรณาการอย่างไร โดยคณะนักวิจัยแบ่งปัญหาและอุปสรรคออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

<u>ด้านที่ 1</u> : ปัญหาและอุปสรรคด้านความพร้อมของบุคลากร (ตารางที่ 9.1)

ด้าน**ความพร้อมของบุคลากรเป็นปัญหาและอุปสรรคในการนำแนวคิด**ว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า เช่น จำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอ บุคคลยังต้องยึดติดกับหน่วยงานต้นสังกัด เนื่องจากระบบการประเมินความดีความชอบ และ บุคลากรแต่ละหน่วยงานไม่ได้ตระหนักถึงการทำงานให้กับพื้นที่อันเป็นบ้านเกิดหรือเป็นส่วนหนึ่งของรัฐชาติที่ตนอาศัยอยู่ เป็นต้น ซึ่งคณะนักวิจัยได้สรุป**ปัญหาและอุปสรรคด้านความพร้อมของบุคลากรในแต่ละขั้นดังตารางที่ 9.1**

ตารางที่ 9.1 ปัญหาและอุปสรรคด้านความพร้อมของบุคลากร

แนวคิดบูรณาการ 4 ขั้น			
ขั้นที่ 1 การบูรณาการโครงการ (โครงการมีความเชื่อมโยงตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าและเชื่อมโยงกันด้วยพื้นที่และจังหวะเวลาในการดำเนินงาน)	**ขั้นที่ 2 การบูรณาการงบประมาณ** (โครงการมีบูรณาการขั้นที่ 1 และบริหารงบประมาณร่วมกันแต่ละหน่วยงานแยกกันทำ)	**ขั้นที่ 3 การบูรณาการงาน** (โครงการมีบูรณาการถึงขั้นที่ 2 และหน่วยงานต่างๆ ทำงานร่วมกันในระยะเวลาเดียวกันหรือในจังหวะเวลาที่สอดคล้องกัน)	**ขั้นที่ 4 การบูรณาการคน** (โครงการมีบูรณาการถึงขั้นที่ 3 และผู้ดำเนินงานมาจากต่างสังกัดแต่ร่วมมือกันทำงานเป็นทีมเดียวกันหรือเสมือนมาจากสังกัดเดียวกัน)
● แต่ละหน่วยงานมีผู้เชี่ยวชาญด้านการทำแผนฯ ไม่เพียงพอ ● ขาดการรวบรวมแผนฯ ตั้งแต่ในระดับชุมชน ● ขาดการประสานงานในการจัดทำแผนงานบูรณาการที่แท้จริงหรือไม่มีหน่วยประสานการทำงาน ● ขาดโอกาสในการทำงานร่วมกันในพื้นที่หรือชุมชน ● บุคคลยังต้องยึดติดกับหน่วยงานต้นสังกัดเนื่องจากระบบการประเมินความดีความชอบ	● ยังขาดบุคลากรด้านการการเงินการบัญชีที่สามารถประเมินความเป็นไปได้ของโครงการที่จะได้รับงบประมาณและพร้อมที่จะรับผิดชอบระบบการทำงานข้ามหน่วยงาน ● บุคคลยังต้องยึดติดกับหน่วยงานต้นสังกัดเนื่องจากระบบการประเมินความดีความชอบ	● บุคลากรแต่ละหน่วยงานมีองค์ความรู้/ข้อมูลเฉพาะของตนเอง ไม่สามารถเชื่อมโยงกิจกรรมของตนเองกับหน่วยงานอื่นได้ ● บุคคลยังต้องยึดติดกับหน่วยงานต้นสังกัดเนื่องจากระบบการประเมินความดีความชอบ	● บุคลากรแต่ละหน่วยงานไม่ได้ตระหนักถึงการทำงานให้กับพื้นที่อันเป็นบ้านเกิดหรือเป็นส่วนหนึ่งของรัฐชาติที่ตนอาศัยอยู่ ● การมีหน่วยงานต้นสังกัดที่แตกต่างกัน

<u>ด้านที่ 2</u> : ปัญหาและอุปสรรคด้านการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ตารางที่ 8.2)

ปัญหาและอุปสรรคด้านการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ทำให้**การนำแนวคิด**ว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” และแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า มาประยุกต์ใช้ยังไม่เป็นไปอย่างสมบูรณ์ เนื่องจากการบูรณาการจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง และมีความเข้าใจการพัฒนาเชิงพื้นที่ ซึ่งคณะนักวิจัยสรุปปัญหาและอุปสรรคด้านการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ในตารางที่ 9.2

ตารางที่ 9.2 ปัญหาและอุปสรรคด้านการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดบูรณาการ 4 ขั้น			
ขั้นที่ 1 การบูรณาการโครงการ (โครงการมีความเชื่อมโยงตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าและเชื่อมโยงกันด้วยพื้นที่และจังหวะเวลาในการดำเนินงาน)	**ขั้นที่ 2 การบูรณาการงบประมาณ** (โครงการมีบูรณาการขั้นที่ 1 และบริหารงบประมาณร่วมกัน แต่ละหน่วยงานแยกกันทำ)	**ขั้นที่ 3 การบูรณาการงาน** (โครงการมีบูรณาการถึงขั้นที่ 2 และหน่วยงานต่างๆ ทำงานร่วมกันในระยะเวลาเดียวกันหรือในจังหวะเวลาที่สอดคล้องกัน)	**ขั้นที่ 4 การบูรณาการคน** (โครงการมีบูรณาการถึงขั้นที่ 3 และผู้ดำเนินงานมาจากต่างสังกัดแต่ร่วมมือกันทำงานเป็นทีมเดียวกันหรือเสมือนมาจากสังกัดเดียวกัน)
● หน่วยงานต่างๆ มุ่งเน้นทำงานในลักษณะ function มากกว่างานเชิงพื้นที่ ● จังหวัด (ผู้ว่าราชการ) ไม่มีอำนาจโดยตรงต่อหน่วยงานส่วนกลางที่ทำงานในภูมิภาค และ อปท. ● ขอบเขตหน้าที่ของส่วนราชการจังหวัด หน่วยงานส่วนกลางที่ทำงานภูมิภาค และ อปท. บางอย่างทับซ้อนกัน	● แต่ละหน่วยงานมีงบประมาณจากต้นสังกัด จึงไม่ต้องการเพิ่มภาระหน้าที่จากแผนงบประมาณของจังหวัด ● หลายหน่วยงานไม่กล้าขอบประมาณนอกเหนือจากงานที่เคยทำ เพราะกลัวการตรวจสอบ และการมีเงื่อนไขด้านเวลาที่บีบบังคับ	● ความล่าช้าของระบบราชการ ทำให้กลไก ก.บ.จ. (หน่วยงานต่างๆ ทำงานร่วมกันภายใต้อำนาจผู้ว่าราชการ) ทำงานได้ไม่เต็มที่ ● ผู้มีอำนาจการตัดสินใจจากหน่วยงานต่างๆ (เช่น หัวหน้าสำนักงาน) ไม่ได้ร่วมประชุมในคณะกรรมการ/คณะทำงานเรื่องน้ำฯ จึงทำให้การบูรณาการทำงานเกิดขึ้นยาก	● บุคลากรไม่ต้องการเพิ่มภาระหน้าที่เกินกว่างานประจำของตนเอง ● บุคลากรแต่ละหน่วยงานไม่ได้ตระหนักถึงการทำงานให้กับพื้นที่อันเป็นบ้านเกิดหรือเป็นส่วนหนึ่งของรัฐชาติที่ตนอาศัยอยู่

หมายเหตุ: การบริหารราชการตามหลักการรวมศูนย์อำนาจ การแบ่งอำนาจ และการกระจายอำนาจ ยังไม่มีความชัดเจนและไม่เอื้อต่อการทำงานแบบบูรณาการ

<u>ด้านที่ 3</u> : ปัญหาและอุปสรรคด้านนโยบาย ระเบียบ และกฎหมาย

ตารางที่ 9.3 แสดงปัญหาและอุปสรรคด้านนโยบาย ระเบียบ และกฎหมาย สำหรับด้านนโยบาย ระเบียบ และกฎหมาย ถือเป็นส่วนสำคัญในการช่วยให้การบูรณาการเกิดขึ้น ซึ่งคณะนักวิจัยได้สะท้อนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการและประยุกต์ใช้แนวคิดทั้งสองนี้

ตารางที่ 9.3 ปัญหาและอุปสรรคด้านนโยบาย ระเบียบ และกฎหมาย

แนวคิดบูรณาการ 4 ขั้น			
ขั้นที่ 1 การบูรณาการโครงการ (โครงการมีความเชื่อมโยงตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าและเชื่อมโยงกันด้วยพื้นที่และจังหวะเวลาในการดำเนินงาน)	**ขั้นที่ 2 การบูรณาการงบประมาณ** (โครงการมีบูรณาการขั้นที่ 1 และบริหารงบประมาณร่วมกันแต่ละหน่วยงานแยกกันทำ)	**ขั้นที่ 3 การบูรณาการงาน** (โครงการมีบูรณาการถึงขั้นที่ 2 และหน่วยงานต่างๆ ทำงานร่วมกันในระยะเวลาเดียวกันหรือในจังหวะเวลาที่สอดคล้องกัน)	**ขั้นที่ 4 การบูรณาการคน** (โครงการมีบูรณาการถึงขั้นที่ 3 และผู้ดำเนินงานมาจากต่างสังกัดแต่ร่วมมือกันทำงานเป็นทีมเดียวกันหรือเสมือนมาจากสังกัดเดียวกัน)
● การบูรณาการโครงการต่างๆ ของจังหวัด เป็นลักษณะจัดตามกล่องห่วงโซ่คุณค่าเท่านั้น ● การบูรณาการแผนฯ ของหน่วยงานต่างๆ ยังไม่เชื่อมโยงกันในเรื่องพื้นที่และช่วงเวลา (ต่างหน่วยงานต่างทำและทำคนละพื้นที่ และคนละเวลา หรือจังหวะเวลาไม่สอดคล้องกัน) ● ขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องการบูรณาการ	● ไม่พบปัญหา (เนื่องจากเกิดขึ้นตามกรอบของ พรฎ. ว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่เน้นการบูรณาการแผนงบประมาณเชิงพื้นที่)	● ยังไม่มีกฎ ระเบียบ หรือกฎหมายว่าด้วยการให้หน่วยงานต่างๆ ร่วมงานกันเสมือนเป็นหน่วยงานเดียวกัน	● ยังไม่มีกฎ ระเบียบ หรือกฎหมายว่าด้วยการให้บุคคลากรหน่วยงานต่างๆ ร่วมงานกันเสมือนเป็นหน่วยงานเดียวกัน

นอกจากปัญหาและอุปสรรค 3 ด้านที่ทำให้การบูรณาการไม่สามารถเป็นไปอย่างสมบูรณ์ตามกรอบแนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” ยังมี**ประเด็นปัญหาในทางเทคนิค (ปัญหาเฉพาะทาง) เช่น ปัญหาข้อมูลเฉพาะทางที่จำเป็นต่อการจัดทำโครงการ ปัญหาเรื่อตัวชี้วัดความคุ่มค่าของโครงการ และผลประทบทั้งทางสิ่งแวดล้อมและทางสังคมของโครงการ** ปัญหาทางเทคนิคนี้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานในการศึกษาปัญหา การค้นคว้าข้อมูล และการร่วมกันหาทางออก ซึ่งกลไกของคณะทำงานฯ ไม่อาจแก้ปัญหาได้ทันท่วงที **จึงต้องอาศัยอำนาจบารมี (charismatic power) ของผู้ว่าราชการเป็นกลไกพิเศษขับเคลื่อนในการแก้ปัญหานี้**

จากการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคภายใต้กรอบแนวคิดว่าด้วย “การบูรณาการ 4 ขั้น” ข้างต้น จะเห็นว่า การสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดก็ดี หรือการพัฒนาชุดโครงการนำร่องก็ดี พบปัญหาและอุปสรรคในขั้นที่ 1 การบูรณาการโครงการเป็นส่วนใหญ่ ทั้งที่ตามหลักการบูรณาการในขั้นที่ 1 นี้ สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยกลไกหรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้เลย แต่เมื่อหน่วยงานและบุคลากรยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการบูรณาการในขั้นที่ 1 มากนัก ทำให้การบูรณาการในขั้นต่อๆ ไป (ขั้นที่ 2 ขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4) เป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น กอปรกับในขั้นต่อๆ ไป เช่น บางกรณีต้องอาศัยการวางกฎระเบียบ หรือการมอบอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน ยิ่งทำให้การบูรณาการทั้ง 4 ขั้น ไม่สามารถเกิดขึ้นได้

9.3.2 ปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้หลักแนวคิดว่าด้วย “ระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินตามแนวรัฐศาสตร์”

จากมุมมองทางรัฐศาสตร์ที่มองปัญหาการพัฒนาประเทศของรัฐไทยที่ยังไม่มีเถียรภาพเท่าที่ควร เนื่องจากรัฐไทยมีลักษณะ **“รัฐแข็ง สังคมอ่อน”** หรือลักษณะ **“รัฐล้อมเมือง”** (ชัยอนันต์, 2552: 169-202) (ดังอธิบายไว้ในหัวข้อที่ 4.1.3 บทที่ 4) เมื่อนำกรอบแนวคิดนี้มาพิจารณาในกระบวนการวิจัย คณะนักวิจัยได้ข้อค้นพบในประเด็นปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการว่า เกิดจาก **“ดุลอำนาจที่ไม่เหมาะสม”** ระหว่างอำนาจของหน่วยงานราชการส่วนกาง หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค และหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ อำนาจถูกรวมศูนย์อยู่ที่หน่วยงานราชการส่วนกลาง ในขณะที่หน่วยงานในพื้นที่ที่ต้องการการพัฒนาอย่างหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคมีอำนาจไม่เพียงพอในการตัดสินใจ และโดยเฉพาะหน่วยงานที่ใกล้ชิดเข้าใจเข้าถึงปัญหาของพื้นที่มากที่สุดอย่างหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)) มีองค์ความรู้ทางเทคนิค งบประมาณ และอำนาจในการตัดสินใจไม่เพียงพอ เป็นผลให้การพัฒนาโครงการ/ชุดโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดมีความล่าช้าและขาดการบูรณาการจากระดับพื้นที่สู่ระดับจังหวัดและระดับชาติ ในหัวข้อนี้ คณะนักวิจัยจะเริ่มจากการเสนอข้อสรุปของแนวคิดว่าด้วย **“ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน”** เพื่อนำไปสู่การอธิบายอย่างเชื่อมโยงกับปัญหาและอุปสรรคที่พบในการดำเนินงานโครงการวิจัยฯ หากย้อนกลับไปพิจารณาการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคภายใต้กรอบแนวคิด **“การบูรณาการ 4 ขั้น”** ในหัวข้อข้างต้น พบว่าปัญหาและอุปสรรคด้านกฎระเบียบ นโยบาย กฎหมาย และระบบบริหารราชการ (มิติทางการเมืองการปกครอง) เป็นอีกปัญหาประการสำคัญที่ทำให้การพัฒนาชุดโครงการฯ ไม่เป็นไปตามกรอบแนวคิด **“การบูรณาการ 4 ขั้น”** อย่างสมบูรณ์ และเมื่อพิจารณากับแนวคิด **“ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน”** ในกรณีของรัฐไทย สามารถวิเคราะห์ได้ว่า **การบริหารราชการตามหลักการรวมศูนย์อำนาจ การแบ่งอำนาจ และการกระจายอำนาจ ยังไม่มีความชัดเจนและไม่เอื้อต่อการทำงานแบบบูรณาการ** กล่าวคือ

ประการแรก หน่วยงานราชการส่วนกลางในส่วนภูมิภาคแต่ละหน่วยงานยังยึดถือการทำงานตามนโยบายของ สำนัก กรม กระทรวง ที่สังกัดเป็นหลัก และมีระเบียบ ข้อกฎหมายบางประการที่ทำให้ไม่สามารถเข้ามาร่วมบูรณาการได้ตลอด 4 ขั้นตอนบูรณาการ ทำให้กระบวนการพัฒนาโครงการต้องหยุดชะงักหรือติดขัดเป็นระยะๆ เมื่อต้องการความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ อย่างจริงจังอย่างเช่นการประชุมและร่วมลงพื้นที่ร่วมกัน ซึ่งสะท้อนลักษณะแนวการการทำงานภายใต้การรวมศูนย์อำนาจ

ประการที่สอง หน่วยงานส่วนภูมิภาคดังเช่นจังหวัด (สำนักงานจังหวัด ที่ทำการปกครองอำเภอ) มีอำนาจหน้าที่จากหลักการแบ่งอำนาจจากส่วนกลาง (มหาดไทย) ในการทำงานตามหน้าที่ (function) ผสมผสานกับมีอำนาจหน้าที่จากหลักการมอบอำนาจจากรัฐบาลให้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามยุทธศาสตร์ของประเทศ (agenda) ซึ่งการดำเนินงานด้านยุทธศาสตร์ของประเทศ จังหวัดจะต้องประสานงานทั้งหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค (รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในบางกรณี) เช่น การเป็นเจ้าภาพดำเนินกิจกรรมโครงการ การให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรมโครงการ ซึ่งมักประสบปัญหาอุปสรรคที่หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคที่ทำงานภายใต้หลักการรวมศูนย์อำนาจไม่สามารถสนับสนุนจังหวัดได้อย่างเต็มที่ หรือไม่มีระเบียบ กฎหมาย ที่สามารถทำได้ หรือหากมีช่องทางที่สนับสนุนได้แต่ต้องอาศัยอำนาจการตัดสินใจจากกระทรวง กรม กอง (ส่วนกลาง) เป็นต้น

และประการที่สาม หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่มีความต้องการพัฒนาพื้นที่ในการดูแลของหน่วยงานตนเอง แต่ไม่มีอำนาจในทางระเบียบหรือกฎหมายมากนัก และหลายกรณีต้องรอให้หน่วยงานราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคโอนภาระหน้าที่ให้เสียก่อน หรือต้องขอความร่วมมือจากหน่วยงานส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ยังไม่มีเครื่องมือและองค์ความรู้ในบางกิจกรรมดังเช่นการออกแบบทางวิศวกรรมชลประทาน เป็นต้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าส่วนกลางไม่ได้กระจายอำนาจในลักษณะการโอนอำนาจให้ อปท. สามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างสมบูรณ์

9.4 ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการในพื้นที่นำร่องจังหวัดลำพูน

จากการเสนอปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานโครงการวิจัยข้างต้น นำมาสู่การที่คณะนักวิจัยพยายามหาแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ซึ่งสามารถสรุปข้อเสนอแนะออกเป็น 3 ด้าน ครอบคลุมทั้งข้อเสนอเชิงนโยบาย กฎหมาย และข้อแนะนำเชิงวิธีการ ดังนี้

9.4.1 ข้อเสนอแนะด้านกฎหมาย

ในการดำเนินโครงการวิจัย คณะนักวิจัยพบปัญหาอุปสรรคที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางกฎหมายที่ไม่เอื้อ (รวมทั้งยังไม่มี) ต่อการดำเนินงานพัฒนากลไกและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและโครงการนำร่องแบบบูรณาการ โดยสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะด้านกฎหมายดังตารางที่ 9.4

ตารางที่ 9.4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ด้านกฎหมาย

ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
งานการจัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตรจังหวัดลำพูน	
● หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคไม่เข้าใจภาพการบูรณาการเชิงพื้นที่เท่าที่ควร	❖ มีคำสั่งโดยตรงจากกรม กระทรวงต้นสังกัด ให้ความร่วมมือกับจังหวัดอย่างเต็มที่
● ผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นหัวหน้าสำนักฯ จึงไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ	❖ กำหนดการบูรณาการฯ เชิงพื้นที่ให้เป็นเกณฑ์การประเมินผลงานของหน่วยงาน หรือเป็นนโยบายสำคัญที่หน่วยงานต้องทำ
● ผู้ว่าราชการไม่ได้มีอำนาจสั่งการหน่วยราชการส่วนกลางในภูมิภาคโดยตรง (หรือในทางปฏิบัติ) มีเพียงอำนาจ ประสานงาน กำกับดูแล ขอความร่วมมือ	❖ ปรับปรุงกฎหมายที่เอื้อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจในการสั่งการหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค โดยไม่ขัดกับอำนาจของกรมและ/หรือกระทรวง ❖ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินโดยกำหนดให้ผู้ว่าราชการมีอำนาจหน้าที่คล้ายเป็นผู้ช่วยคณะรัฐมนตรีที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการบริหารงานและสั่งการแก่หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคและไม่ขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ 9.4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ด้านกฎหมาย

ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
งานสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ	
● กิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดยังไม่บูรณาการในเชิงพื้นที่ ยังเป็นการบูรณาการในลักษณะ “จับใส่กล่อง”	❖ เสนอให้หน่วยงานต่างๆ ต้องจัดทำแผนงานบูรณาการระดับพื้นที่ภายใต้ระเบียบที่เป็นลักษณะตัวชี้วัดที่หน่วยงานต่างๆ ต้องทำ
● หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคไม่ได้เสนอกิจกรรมโครงการที่เอื้อต่อการบูรณาการต่อยอดแบบห่วงโซ่คุณค่า เชิงพื้นที่มากนัก	❖ ควรมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน ที่เพิ่มงบประมาณสำหรับการจัดสรรให้แก่โครงการบูรณาการในระดับพื้นที่ให้มากขึ้น
● สำนักงานจังหวัดไม่สามารถใช้ข้อมูลที่จะสนับสนุนการจัดทำแผนแบบบูรณาการ เนื่องจากเป็นข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ที่จะต้องมีขั้นตอน และกระบวนการขอข้อมูลที่ยุ่งยากและซับซ้อน	❖ ควรมีระเบียบที่มอบอำนาจให้จังหวัดสามารถเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดอย่างเต็มที่ และเกิดความรวดเร็ว
งานพัฒนาชุดโครงการนำร่องฯ	
● ขั้นตอนการระบุเจ้าของพื้นที่ และการขอใช้พื้นที่ ยังมีความยุ่งยาก ซับซ้อน ยาวนาน ไม่ทันกับการจัดทำงบประมาณ	❖ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ จังหวัดโดยผู้ว่าราชการจังหวัดควรมีระเบียบกฎหมายที่ให้อำนาจเต็มในการสั่งการให้หน่วยงานเจ้าของพื้นที่หรือข้อมูล ให้อำนวยความสะดวกแก่การพัฒนาโครงการ
● หน่วยงานเจ้าภาพที่มีศักยภาพ (เช่น หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค) บางครั้งไม่มีอำนาจในการให้จัดทำข้อมูลที่จำเป็นต่อการทำแผน เช่น ข้อมูลทางเทคนิคการตรวจวัดคุณภาพน้ำ โดยตรง ต้องให้กรมต้นสังกัดอนุมัติ	❖ กระทรวงและกรมควรกระจายอำนาจในการดำเนินงานและสร้างความเข้มแข็งให้แก่หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคในสังกัดให้มากขึ้น และสร้างกลไกที่เอื้ออำนวยให้หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคในสังกัดสามารถประสานงานขอความช่วยเหลือ/ร่วมมือจากส่วนกลางได้โดยตรง
● ผู้ว่าราชการไม่มีอำนาจสั่งการต่อหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคโดยตรง การทำงานต้องใช้วิธีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ เหล่านั้น และหากหน่วยงานต่างๆ ไม่สามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่ก็จะต้องขอความร่วมมือโดยตรงไปยังกระทรวง/กรมอีกชั้นหนึ่ง ทำให้การพัฒนากิจกรรมโครงการในทางปฏิบัติ ต้องอาศัยอำนาจจากส่วนกลางในการดำเนินการหรือสั่ง	❖ การกำหนดให้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน โดยให้ผู้ว่าราชการมีอำนาจหน้าที่คล้ายเป็นผู้ช่วยคณะรัฐมนตรี และไม่ขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย ตามที่เสนอไปแล้วข้างต้น จะช่วยแก้ไขปัญหาส่วนนี้ได้อีกด้วย

ตารางที่ 9.4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ด้านกฎหมาย

ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
การมายังหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคอีกต่อหนึ่ง	
● ระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องยังไม่เอื้อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ต่อโครงการอย่างหนักแน่น เป็นรูปธรรม และทำให้ความคิดเห็นของประชาชนมีผลต่อการจัดทำแผนงาน โครงการตามกฎหมาย ที่เป็นอยู่มีแค่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นการทำประชาคม โดยไม่สามารถมีส่วนร่วมถึงขั้นตอนการจัดทำแผน พิจารณาแผน	❖ ควรมีระเบียบหรือหลักเกณฑ์ (และอาจรวมถึงข้อกฎหมาย) ที่เอื้ออำนวยให้ประชาชนในพื้นที่ (กรณีที่ชุมชนมีความพร้อมและศักยภาพ) สามารถมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดอย่างเต็มที่ ตั้งแต่กระบวนการเสนอปัญหาและความต้องการ การร่วมจัดทำโครงการ การพิจารณาโครงการ

9.4.2 ข้อเสนอแนะด้านการจัดสรรงบประมาณ

จากปัญหาและอุปสรรคที่คณะนักวิจัยค้นพบว่า กิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดยังไม่บูรณาการในเชิงพื้นที่ ยังเป็นการบูรณาการในลักษณะ **“จับใส่กล่อง”** หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคไม่ได้เสนอกิจกรรมโครงการที่เอื้อต่อการบูรณาการ ต่อยอดแบบห่วงโซ่คุณค่า และมีการบูรณษการในเชิงพื้นที่มากนัก อีกด้านหนึ่งจังหวัดโดยกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด ยังไม่มีเครื่องมือที่จะประสานงานหน่วยงานต่างๆ ร่วมจัดทำโครงการที่มีลักษณะบูรณาการระดับพื้นที่ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ คณะนักวิจัยเห็นว่าเป็นปัญหาในประเด็น **“การจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน”** ที่มีการจัดสรรงบประมาณในส่วนของการบูรณาการเชิงพื้นที่ (area) ไม่ถึงร้อยละ 2 ของงบประมาณแผ่นดินในแต่ละปีงบประมาณ ในขณะที่หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคสามารถและมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องขอรับงบประมาณสนับสนุนผ่านกรม กอง และกระทรวงที่เป็นต้นสังกัดเพื่อรับการสนับสนุนงบประมาณตามภาระหน้าที่ (งบ function) ที่มีสัดส่วนสูงถึงประมาณร้อยละ 96 ของงบประมาณรวมรายปี (วิเคราะห์จากฐานงบประมาณที่จัดสรรในปีงบประมาณ 2560) ด้วยเหตุนี้ทำให้หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคไม่ได้ให้ความสำคัญกับงบประมาณส่วนนี้ กอปรกับไม่มีระเบียบกฎหมายที่ระบุให้การบูรณาการเชิงพื้นที่เป็นตัวชี้วัดเหมือนกับการปฏิบัติงานตามโครงสร้างหน้าที่ (function) หรือตามนโยบายยุทธศาสตร์ระดับชาติ (agenda) ในขณะที่หน่วยงานส่วนภูมิภาค (จังหวัด อำเภอ) เป็นหน่วยงานที่สามารถใช้งบประมาณส่วนนี้โดยตรง ด้วยการประสานงานหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานส่วนกลางในภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) แต่ในทางปฏิบัติหน่วยงานส่วนภูมิภาคไม่สามารถประสานงานได้ ด้วยเหตุผลความล่าช้าของระบบราชการ และไม่มีอำนาจหน้าที่ในการขอความร่วมมืออย่างชัดเจน

ด้วยปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว คณะนักวิจัยมีข้อเสนอเชิงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณ **ที่ต้องขยายปริมาณงบประมาณบูรณาการเชิงพื้นที่ให้มากขึ้น** รวมถึงมีระเบียบในลักษณะเป็น

ตัวชี้วัดที่หน่วยงานต่างๆ ต้องเข้ามาของบประมาณส่วนนี้ให้มากขึ้น ในขณะที่หน่วยงานส่วนภูมิภาคก็ระเบียบกฎหมายที่รองรับอำนาจหน้าที่ในการประสานงานให้หน่วยงานต่างๆ เข้ามาใช้งบประมาณส่วนนี้ได้อย่างเต็มที่

9.4.3 ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการ กลไก และการประสานงานในการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ

นอกเหนือจากข้อเสนอด้านกฎหมายและด้านการจัดสรรงบประมาณแล้ว ปัญหาและอุปสรรคจากดำเนินโครงการวิจัยยังสะท้อนในแง่มุมปัญหาเชิงวิธีการหรือการขาดกระบวนการและกลไกที่ดี ซึ่งคณะนักวิจัยมีข้อเสนอด้านนี้ ดังนี้ (ตารางที่ 9.5)

ตารางที่ 9.5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ด้านกระบวนการ กลไก และการประสานงานในการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ

ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
งานสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ	
● บุคคลากรฝ่ายกลุ่มงานยุทธศาสตร์ไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการจัดทำแผนตั้งแต่ระดับพื้นที่ รวมถึงไม่เพียงพอต่องานรวบรวม สรุปแผนจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อส่งคำของบประมาณไปยังส่วนกลาง	❖ เพิ่มบุคลากรด้านแผนให้เพียงพอต่อปริมาณงาน หรือพัฒนาบุคลากรด้านแผนของหน่วยงานต่างๆ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในทิศทางเดียวกัน (ทิศทางการบูรณาการเชิงพื้นที่)
● กิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดยังไม่บูรณาการในเชิงพื้นที่ ยังเป็นการบูรณาการในลักษณะ “จับใส่กล่อง”	❖ จัดฝึกอบรมแนวคิดการบูรณาการและการจัดทำโครงการพัฒนา/งบประมาณแบบบูรณาการตั้งแต่ระดับพื้นที่ (ระดับหมู่บ้าน ตำบล) จนถึงระดับจังหวัดเพื่อให้การบูรณาการเชิงพื้นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
● หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคไม่ได้เสนอกิจกรรมโครงการที่เอื้อต่อการบูรณาการต่อยอดแบบห่วงโซ่คุณค่า เชิงพื้นที่มากนัก	❖ ให้ความสำคัญและเข้มงวดในการจัดทำโครงการพัฒนาและแผนงบประมาณแบบบูรณาการโดยใช้หลักการบูรณาการ 4 ขั้นที่โครงการวิจัยนี้ได้พัฒนาขึ้น
● สำนักงานจังหวัดไม่สามารถใช้ข้อมูลที่จะสนับสนุนการจัดทำแผนแบบบูรณาการ เนื่องจากเป็นข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ที่จะต้องมีขั้นตอน และกระบวนการขอข้อมูลที่ยุ่งยากและซับซ้อน	❖ ควรจัดการข้อมูลที่จำเป็นต่อการทำแผนในรูปแบบการจัดการสารสนเทศ เช่น การจัดทำศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดที่มีข้อมูลเรื่องน้ำอย่างรอบด้าน และพร้อมที่จะสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดอย่างทันท่วงที

ตารางที่ 9.5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ด้านกระบวนการ กลไก และการประสานงานในการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ

ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
งานพัฒนาชุดโครงการนำร่องฯ	
● ขั้นตอนการระบุเจ้าของพื้นที่ และการขอใช้พื้นที่ ยังมีความยุ่งยาก ซับซ้อน ยาวนาน ไม่ทันกับการจัดทำงบประมาณ	❖ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ จังหวัดโดยผู้ว่าราชการจังหวัดควรมีอำนาจเต็มในการสั่งการให้หน่วยงานเจ้าของพื้นที่หรือข้อมูล ให้อำนวยความสะดวกแก่การพัฒนาโครงการ
● สำนักงานจังหวัด (โดยเฉพาะกลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ) ไม่มีบุคลากรและเวลาอย่างเพียงพอในการสนับสนุน เชื่อมโยง การพัฒนาโครงการนำร่อง และทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานการจัดทำโครงการพัฒนา/แผนงบประมาณแบบบูรณาการ	❖ เพิ่มบุคลากรด้านแผนให้เพียงพอต่อปริมาณงาน หรือพัฒนาบุคลากรด้านแผนของหน่วยงานต่างๆ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในทิศทางเดียวกัน (ทิศทางการบูรณาการเชิงพื้นที่) ❖ กำหนดให้กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อพัฒนาจังหวัดทำหน้าที่ในการประสานงานและมีบทบาทในการจัดทำโครงการพัฒนา/แผนงบประมาณแบบบูรณาการกับหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคที่เกี่ยวข้องและประสานงานการลงพื้นที่ร่วมกันใช้ช่วงของการพัฒนาโครงการ

จากการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคข้างต้น พร้อมข้อเสนอแนะทั้งในโยบาย กฎหมาย และข้อแนะนำเชิงวิธีการ คณะนักวิจัยได้สรุปรวบยอดเป็น**ข้อค้นพบหลักและข้อเสนอของโครงการวิจัย 2 ประการสำคัญ** ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคที่ 1 (มุมมองทางรัฐศาสตร์)

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการดำเนินงาน (สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการเชิงพื้นที่) คือ หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่จะทำให้กระดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพ ไม่สามารถให้ความร่วมมือกับสำนักงานจังหวัดอย่างเต็มที่ ด้วยปัจจัยเรื่อง “อำนาจหน้าที่” ที่หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคขึ้นอยู่กับส่วนกลาง (กรม กระทรวง) ขณะที่ผู้ว่าราชการมีอำนาจหน้าที่ในการประสานงาน กำกับ ดูแล หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคเท่านั้น นอกจากนี้ การที่หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคมีหน้าที่โดยตรงในการจัดทำโครงการพัฒนาและงบประมาณเพื่อของสนับสนุนจากกระทรวงและกรมที่สังกัดด้วยงบประมาณก้อนโต (มหาศาล) กว่าโครงการพัฒนาและงบประมาณที่ผ่านช่องทางของโครงการพัฒนาและงบประมาณจังหวัด จึงขาดความสนใจที่จะจัดทำแผนโครงการพัฒนาและงบประมาณร่วมกับจังหวัด การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่เป็นการบูรณาการเชิงพื้นที่ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานจังหวัดจึงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่/สมบูรณ์ ในอีกด้านหนึ่ง ภาคส่วนท้องถิ่นดังเช่นผู้นำท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งเป็นกลุ่มและหน่วยงานที่เข้าใจปัญหาและความต้องการของพื้นที่ ยังมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดไม่มากนัก เนื่องด้วยขาด

อำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานหรือมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานที่จำกัด (เช่น อำนาจหน้าที่ในการจัดทำข้อมูลเชิงเทคนิค) เมื่อเทียบกับหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค

ข้อเสนอแนะสำหรับปัญหาและอุปสรรคที่ 1

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ ผู้ว่าราชการควรมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการสั่งการให้หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคดำเนินการ เช่น การเป็นเจ้าภาพหลัก การให้ข้อมูลทางพื้นที่ การให้ข้อมูลเชิงเทคนิค และการอนุมัติการใช้พื้นที่ เป็นต้น ในขณะที่ภาคส่วนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการสะท้อนปัญหาของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง และ อปท. ที่มีศักยภาพ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ควรมีอำนาจในการดำเนินการที่มากขึ้น เช่น การเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคหรือการเป็นหน่วยงานเจ้าภาพภายใต้การอนุมัติของผู้ว่าราชการหรือฝ่ายปกครอง เพื่อให้การจัดทำโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดมีความหลากหลายคล่องตัวขึ้น ดังนั้น ข้อเสนอที่จะให้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินโดยกำหนดให้**ผู้ว่าราชการมีอำนาจหน้าที่คล้ายเป็นผู้ช่วยคณะรัฐมนตรีที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการบริหารงานและสั่งการแก่หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคและไม่ขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย** จึงควรได้รับการพิจารณาอย่างยิ่งและดำเนินการอย่างรอบคอบ เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวนี้มีผลกระทบต่อขั้วอำนาจของกระทรวง กรม และกองที่มีอยู่เดิม และจะต้องได้รับการยอมรับจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

จากประเด็นความคลุมเครือของอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ ภายใต้แนวคิดการบริหารราชการแผ่นดินที่ซ้อนทับกัน ดังกรณีที่หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคไม่อาจร่วมบูรณาการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดได้อย่างเต็มที่ **นำมาสู่ข้อเสนอในทางวิชาการอีกประการ คือ เสนอให้ อปท. กับหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค (จังหวัด อำเภอ) มีช่องทางในการร่วมกันเสนอของบประมาณกับส่วนกลางหรือสำนักงบประมาณได้ เทียบเท่ากับ กระทรวง กรม กอง นอกเหนือจากสามารถเสนอได้เพียงช่องทางงบประมาณแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อมุ่งเน้นให้กิจกรรมโครงการมีลักษณะการบูรณาการเชิงพื้นที่ยิ่งขึ้น**

ปัญหาและอุปสรรคที่ 2 (มุมมองทางสังคมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์)

กิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดยังไม่มีลักษณะการบูณาการเชิงพื้นที่อย่างแท้จริง ยังมีลักษณะการบูรณาการแบบ “จับใส่กล่อง” ให้เห็นในการบูรณาการเชิงพื้นที่ในระดับจังหวัดเท่านั้น แต่ในระดับพื้นที่ย่อย เช่น หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ยังไม่เกิดการบูรณาการ ด้วยเหตุปัจจัยที่สำคัญอันได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจในความหมายของโครงการพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการที่แท้จริงและถูต้องตรงกันของทุกภาคส่วน ระบบการจัดสรงบประมาณของประเทศที่ไม่ยังเอื้อต่อการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมารณแบบบูรณาการที่เพียงพอ บุคลากรของกลุ่มงานยุทธศาสตร์ข้อมูลเพื่อพัฒนาจังหวัดมีไม่เพียงพอ หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคไม่มีความเข้าใจปัญหา/ความต้องการในพื้นที่และบริบทของพื้นที่ที่เพียงพอ และองค์กรบูรณาการของจังหวัด เช่น ก.บ.จ. กรอ. ดำเนินการอยู่ในเวทีระดับจังหวัดโดยไม่ได้เข้าไปทำงานในระดับพื้นที่อย่างแท้จริง (อีกทั้งยังไม่มีกลไกการทำงานในระดับพื้นที่ที่เด่นชัด) ทำให้ไม่สามารถสะท้อนปัญหาระดับพื้นที่ย่อย เช่น หมู่บ้าน ตำบล อำเภอได้

ข้อเสนอแนะสำหรับปัญหาและอุปสรรคที่ 2

1) ควรกำหนดความหมายและหลักการของ **"การบูรณาการ"** ที่ชัดเจน ซึ่งคณะนักวิจัยเสนอให้ใช้ **"หลักการบูรณาการ 4 ขั้น"** ที่ได้พัฒนาขึ้นในการวิจัยนี้เป็นหลักการของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและงบประมาณแบบบูรณาการ และจัดฝึกอบรมแนวคิดการบูรณาการและการจัดทำโครงการพัฒนา/งบประมาณแบบบูรณาการหน่วยงานต่างๆ ตั้งแต่ระดับพื้นที่ย่อย (หมู่บ้าน ตำบล) จนถึงระดับจังหวัดให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการบูรณาการที่ตรงกัน เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการเชิงพื้นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2) ควรพิจารณาเพิ่มงบประมาณสำหรับการจัดสรรให้แก่โครงการบูรณาการ โดยให้ความสำคัญและเข้มงวดในการจัดทำโครงการพัฒนาและแผนงบประมาณแบบบูรณาการโดยใช้หลักการบูรณาการ 4 ขั้น ดังที่ได้กล่าวมาในข้อ 1) และสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการพัฒนาแบบบูรณาการเพื่อประกอบการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณ

3) ควรจัดตั้งองค์กรบูรณาการที่มีโครงสร้างอย่างเช่น ก.บ.จ. กรอ. หรือคณะกรรมการ/คณะทำงานที่โครงการวิจัยจัดตั้งขึ้นในระดับพื้นที่ย่อยด้วย เพื่อทำงานในระดับพื้นที่และสามารถสะท้อนปัญหาและความต้องการจากคนในพื้นที่อย่างแท้จริง นอกจากนี้ควรมีบุคลากรด้านแผนในระดับพื้นที่ย่อยเช่นกัน โดยอาจจะมีการฝึกอบรมคนในพื้นที่ให้สามารถพัฒนากิจกรรมโครงการเองได้ และเมื่อถึงขั้นตอนการรวบรวมแผนในระดับจังหวัด องค์กรบูรณาการระดับจังหวัดควรเชื่อมโยงแผนในลักษณะห่วงโซ่คุณค่าที่คำนึงถึงการบูรณาการเชิงพื้นที่ย่อยเป็นสำคัญ

คณะนักวิจัยเชื่อว่า ข้อเสนอหลักทั้ง 2 ประการดังกล่าว ประกอบกับข้อเสนอการรูปแบบการจัดการข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด (ดังกล่าวไว้ในบทที่ 4) จะนำไปสู่การวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกว่าเดิมไม่มากก็น้อย

9.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

สำหรับข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไปของงานวิจัยนี้มี 2 ประการ คือ

1) การวิจัยด้านการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการประการสำคัญประการหนึ่ง คือ ขาดการบูรณาการข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาโครงการ/ชุดโครงการระหว่างหน่วยงานต่างๆ ซึ่งต่างมีข้อมูลค่อนข้างพร้อม ทว่าต้องติดขัดล่าช้าจากกฎระเบียบระหว่างหน่วยงาน และขาดการประสานงานระหว่างกลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากมีระบบสารสนเทศที่สามารถจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีกฎระเบียบชัดเจนในการใช้ข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูล ระหว่างหน่วยงาน โดยมีหน่วยงานจังหวัดหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยงานเชื่อมโยง ก็จะทำให้การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเกิดการบูรณาการอย่างแท้จริง

ดังในกรณีจังหวัดลำพูน หากจะมีการดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป คณะนักวิจัยจะสามารถทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการน้ำของ “ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน” โดยมีแนวคิดที่จะประสานความร่วมมือจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการเป็นผู้รับผิดชอบในการให้ข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่และนำเข้าข้อมูลสู่ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการน้ำและจัดทำระบบการบริหารจัดการของ “ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน” แบบมีส่วนร่วมของส่วนราชการต่างๆ ซึ่งหากสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จ จังหวัดลำพูนจะมีระบบสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและสามารถพัฒนาให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ได้ในอนาคต

2) การวิจัยเรื่องดุลอำนาจระหว่างหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วยท้องถิ่น

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ในประเด็นที่ว่า ดุลอำนาจที่ยังไม่เหมาะสมระหว่างหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ทั้งล่าช้าและไม่เกิดการบูรณาการทั้งระหว่างหน่วยงานและไม่บูรณาการในระดับพื้นที่สู่ระดับจังหวัดและระดับประเทศ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป จึงมีความน่าสนใจที่จะแสวงหาแนวทางหรือออกแบบ “ตัวแบบ” (model) ทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ที่เสนอการใช้ดุลอำนาจที่เหมาะสมและเป็นรูปธรรมอันจะเอื้อต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็ด้วยความร่วมมือของคณะนักวิจัยหน่วยวิจัยการจัดการต้นน้ำ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้สนับสนุนเชิงวิชาการและการประสานงาน และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ให้ทุนสนับสนุนแก่งานวิจัยชิ้นนี้ นอกจากนี้ คณะนักวิจัยยังได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก นายวีระชัย ภู่เพียงใจ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ที่ได้ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาที่คณะนักวิจัยดำเนินการวิจัยในพื้นที่ในช่วงที่ท่านยังดำรงตำแหน่งราชการ ต่อจากนั้น คณะนักวิจัยก็ได้รับความกรุณาจาก นายอรรษิษฐ์ สัมพันธรัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนคนปัจจุบัน และนายสำเริง ไชยเสน รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัยสืบต่อจากท่านอดีตผู้ว่าราชการวีระชัย ภู่เพียงใจ คณะนักวิจัยใคร่ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนามมาข้างต้นนี้เป็นอย่างสูง

คณะนักวิจัยใคร่ขอขอบคุณเจิดศักดิ์ เปลี่ยนแปลงศรี (ผู้อำนวยการ) และเจ้าหน้าที่ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดลำพูน สำนักงานจังหวัดลำพูน ที่อำนวยความสะดวกและการประสานงานระหว่างคณะนักวิจัยและจังหวัดลำพูนซึ่งช่วยให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างราบรื่น ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย ร่วมคิดร่วมศึกษาวิจัย และอำนวยความสะดวกการทำงานในพื้นที่ อันได้แก่ คุณจานุวัตร เลิศศิลป์เจริญ (ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 1 เชียงใหม่) คุณกิตติศักดิ์ ศรีวิชัย (วิศวกรชลประทานชำนาญการ) โครงการชลประทานลำพูน คุณประพันธ์ สนิทมัจโร (หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน) คุณเสน่ห์ สาธุธรรม (ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 ลำปาง) และคุณชำนาญ ฟักคง (ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำ) สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 ลำปาง คุณสาธิต ไชยบุญเรือง (นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ) และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน คุณจำเนียร แสนราชา (เกษตรจังหวัดลำพูน) ดร.ประหยัด มะโนพะเส้า (หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ) และเจ้าหน้าที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน ตลอดจนเจ้าหน้าที่หลายท่านจากสำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เขต 3 เชียงใหม่ ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้ ขอขอบคุณเป็นกรณีพิเศษแก่กรมควบคุมมลพิษ ที่ได้ส่งเจ้าหน้าที่นำโดยคุณมนต์เทพ อัตต์สินทอง (นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ) และคณะ เพื่อมาตรวจวัดคุณภาพน้ำในขุมเหมืองของตำบลลี้ จังหวัดลำพูน ตลอดจน คุณโสภา สงคราม (ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม) และเจ้าหน้าที่ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 เชียงใหม่ที่ให้ความร่วมมือ สนับสนุน และให้การอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพน้ำในขุมเหมืองต่างๆ ในอำเภอลี้

คณะนักวิจัยขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนที่นำโดย ดร.นิรันดร์ ด่านไพบูลย์ (นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน) คุณพิเดช จันทร์ศิริ (หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนพัฒนา) และคุณกฤษดา ประไพพานิช (หัวหน้าฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการ) รวมทั้งขอขอบคุณ คุณณัฏฐภัค อะโนต๊ะ (ปลัดฝ่ายปกครอง) ที่ว่าการอำเภอลี้ และคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลลี้ที่นำโดย ร.ต.ต. เสน่ห์ มโนจิต (นายกเทศมนตรีตำบลลี้) และคุณประทีป ปอกกันทา (รองนายกเทศมนตรีตำบลลี้) และคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลอุโมงค์นำโดยคุณขยัน วิพรหมชัย (นายกเทศมนตรีตำบลอุโมงค์) คุณอรอุมา โปธิยา (หัวหน้าฝ่ายแบบแผนและก่อสร้าง รักษาการผู้อำนวยการกองช่าง เทศบาลตำบลอุโมงค์) คุณประยูร บุญธรรม (ประธานสภาเกษตรกรเทศบาลตำบลอุโมงค์และประธานกลุ่มบริหารจัดการน้ำตำบลอุโมงค์) และ

กลุ่มบริหารจัดการน้ำตำบลอุโมงค์ ตลอดจน คุณสุพจน์ ป้อมชัย (ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดลำพูน) สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดลำพูน คุณสุขแก้ว อินทร์แสง (ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังตอง) กลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังตอง และกลุ่มผู้ใช้น้ำตำบลลี้ ที่มีส่วนสำคัญในประบวนการออกแบบโครงการพัฒนาต่างๆ ที่ถูกพัฒนาขึ้นในช่วงการดำเนินการศึกษาวิจัย อำนวยความสะดวกในการศึกษา และสนับสนุนการทำงานในพื้นที่

นอกจากนี้ คณะนักวิจัยใคร่ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ ดร.อรรถชัย จินตะเวช และรองศาสตราจารย์ ไพรัช ตระการศิรินันท์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานวิจัยอย่างต่อเนื่องจนการวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์ลพ หัตถโกศล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศูนย์บริการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้

ท้ายที่สุด คณะนักวิจัยขอขอบคุณคุณนิตยา วงศ์ไชย เจ้าหน้าที่การเงินด้านโครงการวิจัยของคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ช่วยดูแลด้านการเงิน บัญชีและงบประมาณของโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ และขอขอบคุณคุณลภัสรดา ตุ๊ยแพร่ เจ้าหน้าธุรการ เจ้าหน้าที่ท่านอื่นๆ ของภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่อำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดระยะเวลาที่คณะนักวิจัยดำเนินการศึกษาวิจัยจนการวิจัยสำเร็จลุล่วง

คณะนักวิจัย

กันยายน 2561

บรรณานุกรม

คณะทำงานยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำพูน. 2559. เอกสารประกอบการนำเสนอเรื่อง “แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน พ.ศ.2561 – 2564” ต่อคณะนักวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันที่ 28 ธันวาคม 2559 ณ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน จังหวัดลำพูน.

จิริกา นุตาลัย. 2552. *โครงการวิจัยการพัฒนาระบบและกระบวนการจัดทำแผนจังหวัดบนพื้นฐานยุทธศาสตร์ข้อมูลและการมีส่วนร่วม (ฉบับบทสรุปผู้บริหาร)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2552. *รัฐ*. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. 2552. *โครงการวิจัยการบูรณาการยุทธศาสตร์ 5 กระทรวงเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: สำนักงบประมาณ.

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). 2538. *ธรรมกับการศึกษาของไทย.* กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). 2540. *ศิลปะศาสตร์เพื่อการศึกษาที่ยั่งยืน.* กรุงเทพฯ: ส่องศยาม.

ไพรัช พิบูลกิจรุ่งโรจน์. 2559. เอกสารประกอบการนำเสนอเรื่อง “ผลการศึกษาแผนแม่บทการพัฒนาจังหวัดลำพูน พ.ศ.2560 – 2570 และความเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน 4 ปี (2561 – 2564)” วันที่ 12 กรกฎาคม 2559 ห้องประชุมจามเทวี ศาลากลางจังหวัดลำพูน จังหวัดลำพูน.

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2548. *โครงการ “การประเมินประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ,”* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันพระปกเกล้า. 2560. การบริหารราชการแผ่นดิน. [ระบบออนไลน์] แหลงที่มา: http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การบริหารราชการแผ่นดิน (วันที่ 10 ตุลาคม 2560)

สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน. 2559. สารสนเทศข้อมูลพื้นฐานการเกษตรปี 58. [ระบบออนไลน์] แหลงที่มา: http://www.lamphun.doae.go.th/index_data53.html (วันที่ 5 ธันวาคม 2559)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2559. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด (พ.ศ. 2557-2560). [ระบบออนไลน์] แหลงที่มา: http://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=4&content_id=2562 (วันที่ 2 พฤศจิกายน 2559)

สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. 2560. สรุปสำหรับผู้บริหารเรื่อง การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย. [ระบบออนไลน์] แหลงที่มา: http://www.local.moi.go.th/webst/decon.htm (วันที่ 2 พฤศจิกายน 2560)

สำนักงานจังหวัดลำพูน. 2559(ก). แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน (พ.ศ.2557 - 2560) ฉบับทบทวนใหม่ (รอบปี พ.ศ.2560). [ระบบออนไลน์] แหลงที่มา: http://www.lamphun.go.th/officialwebsite/2013/?p=70108 (วันที่ 2 พฤศจิกายน 2559)

สำนักงานจังหวัดลำพูน. 2559(ข). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด 4 ปี รอบใหม่ (พ.ศ. 2561-2564) และแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา: http://www.lamphun.go.th/officialwebsite/2013/?p=70089. (วันที่ 2 พฤศจิกายน 2559)

สำนักงานจังหวัดลำพูน. 2560. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564) (ฉบับปรับปรุง) ล่าสุด. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา: http:// http://www.lamphun.go.th/officialwebsite/2013/?p=75621. (วันที่ 10 ตุลาคม 2560).

สำนักงบประมาณ. 2559(ก). คู่มือปฏิบัติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560. [ระบบออนไลน์] แหลงที่มา: http://www.bb.go.th/iWebTemp/25600228/jstykba5ecaupni4m3kb123q25211.PDF (วันที่ 10 ธันวาคม 2559).

สำนักงบประมาณ. 2559(ข). คู่มือการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 แหลงที่มา: http://plan.psru.ac.th/datas/document/DocBU/Guidebudgetingintegrated%20.pdf (วันที่ 10 ธันวาคม 2559).

สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, มปป. Value Chain and Supply Chain: ห่วงโซ่คุณค่า และห่วงโซ่อุปทาน. แหล่งอ้างอิง [ระบบออนไลน์]. http://km.moi.go.th/km/quality_plan/link/link12.pdf [3 ก.ย. 2561].

สุจริต คูณธนกุลวงศ์. 2555. *การศึกษาด้านแหล่งน้ำเพื่อการจัดการน้ำของลุ่มน้ำน่านเชิงกลยุทธ์ - การจำลองการบริหารจัดการน้ำเพื่อข้อเสนอเชิงกลยุทธ์.* กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

สุจริต คูณธนกุลวงศ์. 2557. *การจัดทำแผนที่นำทางการวิจัยประเด็นวิจัยยุทธศาสตร์ เรื่อง "การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ น้ำ ที่ดิน และการจัดการสิ่งแวดล้อม".* กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

สุจริต คูณธนกุลวงศ์. 2558. *พัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร".* กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

หน่วยปฏิบัติการวิจัยระบบการจัดการแหล่งน้ำ. 2559. เอกสารประกอบการนำเสนอเรื่อง “โครงการงบประมาณน้ำเพื่อการเกษตร” วันที่ 2 พฤศจิกายน 2559 กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำพูน จังหวัดลำพูน.

Feller Andrew, Dan Shunk and Tom Callarman. 2006. “Value Chains Versus Supply Chains.” *BPTrands*, March 2006: 1-7.

Persson, A. 2004. Environmental Policy Integration: An introduction, PINTS - Policy Integration for Sustainability, background paper. Stockholm Environment Institute, Stockholm

Porter, Michael. 1985. *Creating and Sustaining Superior Performance.* Free Press. New York: A Division of Simon and Schuster Inc.

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2557

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2560

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

คู่มือจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด

คู่มือจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด

คำนำ

ในคู่มือจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัดชุดนี้ คณะจัดทำคู่มือได้พัฒนาขึ้นมาจากการดำเนินงานโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ **"การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน"** ในระยะเวลา 1 ปี 6 เดือน (กันยายน 2559 – กุมภาพันธ์ 2561) โดยมีจุดประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ 2) เพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ใน**คู่มือเล่มนี้เกิดจากการถอดบทเรียนในการดำเนินงานวิจัยเพื่อตอบจุดประสงค์ประการที่ 1 ดังกล่าว** คือ การพัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ จนกลายเป็น **"คู่มือจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด" ในที่สุด**

คู่มือเล่มนี้ได้พัฒนาขึ้นมาจากบทเรียนการดำเนินงานวิจัยในพื้นที่ลำพูนอันมีลักษณะของบริบทเชิงพื้นที่และการดำเนินงานวางแผนพัฒนาจังหวัดด้านน้ำเพื่อการเกษตร ดังนี้

- ขนาดพื้นที่และประชากรของจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดขนาดเล็ก มีเขตปกครอง 9 อำเภอ สามารถประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้อย่างทั่วถึงภายใต้อำนาจการประสานงานของผู้ว่าราชการจังหวัด
- ฐานทรัพยากรดิน น้ำ ป่า รวมถึงภูมิสังคมวัฒนธรรม (เช่นองค์ความรู้ ภูมิปัญญา) เอื้อให้จังหวัดลำพูนเป็นพื้นที่ทางการเกษตรเป็นหลัก แม้จังหวัดลำพูนจะมีนิคมอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้เกินกึ่งหนึ่งของรายได้รวมของจังหวัด แต่แรงงานในภาคอุตสาหกรรมก็ทำงานในภาคเกษตรควบคู่ไปด้วย
- ด้วยจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดขนาดเล็ก กิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดแต่ละปีงบประมาณมีจำนวนเฉลี่ย 50 โครงการ สามารถเชื่อมโยงกิจกรรมโครงการในลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่ได้อย่างไม่ซับซ้อน
- จุดแข็งของจังหวัดขนาดเล็กดังเช่นจังหวัดลำพูนมีอย่างน้อย 2 ประการ คือ
    1) มีความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ขนาดใหญ่ดังเช่นองค์การบริหารส่วนจังหวัดและ อปท. ขนาดเล็กอย่างเทศบาลตำบล ทำให้สามารถออกแบบการบูรณาการเชิงพื้นที่และการสื่อสารระหว่างองค์กรได้ไม่ยากหรือไม่ซับซ้อน เนื่องจากสายพานการบูรณาการระหว่างหน่วยงานไม่ยาวนัก ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการเชิงพื้นที่และระดับพื้นที่เกิดความสำเร็จได้ในระยะเวลาไม่นานนักหรือเป็นไปตามรอบของปฏิทินว่าด้วยประมาณแผ่นดิน
    2) จังหวัดขนาดเล็กยังมีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการเชิงพื้นที่และระดับพื้นที่ ดังกรณีจังหวัดลำพูนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง "งานหน้าหมู่" ที่มุ่งเน้นการเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกันของคนในชุมชนที่ต้องดูแล รับผิดชอบ และรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับการทำงานแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ระหว่างหน่วยงาน ชุมชน ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- จุดอ่อนของจังหวัดขนาดเล็ก คือ หน่วยงานต่างๆ ไม่มีความกระตือรือร้นในการร่วมกันทำงานเชิงบูรณาการมากนัก จึงต้องอาศัยความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ (เช่นความสัมพันธ์เชิงบุคคล เชิงบารมี) ในการประสานงานให้เกิดกิจกรรมที่มีลักษณะการบูรณาการเชิงพื้นที่

ด้วยลักษณะของบริบทเชิงพื้นที่และการดำเนินงานวางแผนพัฒนาจังหวัดด้านน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดลำพูนดังกล่าว คณะจัดทำคู่มือหวังยิ่งว่าจะเป็นแนวทางการพัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ของจังหวัดอื่นที่มีบลักษณะของบริบทและการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดคล้ายคลึงหรือเทียบเคียงได้กับจังหวัดลำพูนไม่มากก็น้อย

คณะจัดทำคู่มือ

สารบัญ

		หน้า
1.	บทนำ	221
2.	แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัดหรือแผนพัฒนาจังหวัด	227
3.	คณะกรรมการกลั่นกรองและวางแผนแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ (หรือคณะอนุกรรมการบูรณาการระดับจังหวัด)	231
4.	การวางแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและจัดทำงบประมาณ: หลักเกณฑ์ กลไก และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัด	233
5.	ข้อมูลพื้นฐาน และการประมวลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ	243

1. บทนำ

ในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัดนั้น ผู้ใช้คู่มือจะต้องทำความเข้าใจแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าและแนวคิดการบูรณาการ อย่างลึกซึ้ง เพื่อสามารถนำไปเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาปัญหาและความต้องการของประชาชน และการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณบูรณาการระดับจังหวัดอย่างเหมาะสม รวมทั้งการพิจารณากิจกรรมโครงการเพื่อให้ได้ให้เกิดเป็นชุดโครงการแบบบูรณาการอย่างสมบูรณ์

ก. ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการ

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา ได้ให้ความหมายของคำว่า “บูรณาการ” ใน 2 ความหมาย

- การทำให้เป็นเนื้อเดียวกันโดยรวมหรือผสมผสานส่วนต่างๆ เข้าด้วยกัน เช่น การสอนภาษาแบบบูรณาการ หมายถึง การรวมทักษะการพูด ฟัง อ่าน เขียน ไว้ในวิชาเดียวกัน
- การเชื่อมหรือประสานกับสิ่งอื่นหรือหน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียนหลายแห่งบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ที่มีรากฐานจากความเป็นไทยและนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) พระเถระนักวิชาการได้สังเคราะห์องค์ประกอบคำว่า “บูรณาการ” ว่าเกิดจากปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ 1) หน่วยหรือองค์ประกอบ 2) ความสัมพันธ์ของหน่วยย่อยซึ่งเชื่อมโยงอิงอาศัยกันและกัน และ 3) ความครบถ้วนสมบูรณ์ที่เกิดจากการรวมตัวกันของหน่วยย่อย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะนำไปสู่ความสมบูรณ์แบบในที่สุด

สำหรับการบริหารราชการของรัฐไทยมีการนำแนวคิดว่าด้วยการบูรณาการมาใช้ มีเป้าหมายเพื่อการบริหารภาครัฐในเชิงรุกหรือเชิงพัฒนา โดยมุ่งเน้นให้เกิดการบูรณาการในระดับพื้นที่จังหวัดเป็นสำคัญ โดยลักษณะการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา ว่าควรมีลักษณะดังนี้

1) เป็นการบริหารเชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองเป้าหมายที่สำคัญของจังหวัด โดยการแปลงยุทธศาสตร์ของชาติไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด เปิดโอกาสให้ทุกส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัด และคณะผู้บริหารของจังหวัดมีความรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ (accountability transparency)
2) เป็นการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของการทำงาน (result - based) และมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยประสิทธิภาพในการบริหารงานของจังหวัด
3) ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องมีคุณลักษณะที่เปรียบเสมือนผู้บริหารสูงสุดขององค์กร โดยสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายและระเบียบต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับภาระหน้าที่ที่มีอยู่ ควบคู่ไปกับการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารการพัฒนาจังหวัด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น
4) กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ มอบอำนาจการบริหารงานโดยเฉพาะการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆ ให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการแก้ไขปัญหาของประชาชนในจังหวัดได้เบ็ดเสร็จในระดับพื้นที่

กล่าวโดยสรุป การบูรณาการ หมายถึง การรวมกันของสิ่งส่วนย่อย (เช่น บุคคล กลุ่ม องค์กร รวมถึงองค์ความรู้ แนวความคิดต่างๆ) ที่เกี่ยวข้องกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ ซึ่งในระหว่างการบูรณาการร่วมกันแต่ละสิ่งส่วนย่อยเหล่านั้นจะต้องสนับสนุนเกื้อกูลกัน ขจัดจุดด้อยให้แก่กัน และยิ่งเกิดการบูรณาการจากส่วนย่อยส่วน

เล็กๆ จนสามารถต่อยอดไปถึงส่วนใหญ่ได้ การบูรณาการก็จะสมบูรณ์ยิ่งๆ ขึ้น ดังนั้น การบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาลกับทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติในแต่ละเขตพื้นที่ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนตามศักยภาพของแต่ละจังหวัดนั้นเอง

ข. การบูรณาการตามห่วงโซ่คุณค่า

แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) คือ ลำดับของกิจกรรมต่างๆซึ่งผลิตภัณฑ์จะผ่านไปสู่กิจกรรมทั้งหมดในห่วงโซ่ตามลลำดับ ผลิตภัณฑ์จะได้รับคุณค่าในแต่ละกิจกรรม ห่วงโซ่ของกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้ผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มมากกว่ามูลค่าของกิจกรรมทั้งหมดรวมกัน

ในภาครัฐมีการนำแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) มาใช้การร้อยเรียงภารกิจของรัฐที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงคุณค่า และการดำเนินการต่าง ๆ ไว้ด้วยกันภายใต้สิ่งที่เรียกว่า “**การบูรณาการ**” ยกตัวอย่างในการบูรณาการแผนงานโครงการในแผนพัฒนาของหน่วยงาน ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

1) การคัดเลือกผลผลิตของจังหวัด โดยพิจารณาศักยภาพของจังหวัด ทั้งด้านการเงินและที่ไม่ใช่การเงินรวมทั้งพิจารณาการมีส่วนร่วมของผู้รับผิดชอบหลัก (primary activities) และ ผู้รับผิดชอบกิจกรรมสนับสนุน (support activities) รวมทั้งคำนึงถึงนโยบายรัฐที่สนับสนุนและผลผลิตที่สร้างรายได้ดีให้จังหวัดในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา
2) การกำหนดภาคีหลัก (key stakeholders) หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการการดำเนินงานกิจกรรมโครงการ
3) กระบวนการส่งต่อระหว่างห่วงโซ่ (chain) เพื่อเปิดช่องว่าง โดยพิจารณา supply chain ของการผลิตตั้งแต่ต้นจนถึงผู้บริโภคขั้นสุดท้าย จะเห็นกระบวนการและความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภคในขั้นต่อไป
4) จัดทำแผนพัฒนาผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการในข้อ 2 เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น และนำไป เป็นแนวทางในการจัดทำเป็นแผนพัฒนาจังหวัด
5) ภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ ร่วมพิจารณาแผนยุทธศาสตร์จังหวัด
6) จัดทำแผนพัฒนาผลผลิตเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น เพื่อนำไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อสนับสนุน กิจกรรมหลักในฐานะส่วนราชการมีบทบาทเป็นกิจกรรมสนับสนุน (support activities) และภาคีต่างๆที่เกี่ยวข้องในกระบวนการร่วมพิจารณาแผนพัฒนาจังหวัด

ทั้งนี้องค์ประกอบของการทำ Value chain ประกอบด้วย ผู้ดำเนินการกิจกรรมหลัก (primary activity) ในแต่ ละกระบวนการ เช่น ตัวอย่างผลผลิตข้าวได้แก่ เกษตรกร เปรียบเป็นกระบวนการ**ต้นน้ำ** เพราะเป็นผู้ทำการผลิตในแปลงนา ส่วนกระบวนการ**กลางน้ำและปลายน้ำ** มีภาคธุรกิจซึ่งดำเนินธุรกิจการแปรรูปเบื้องต้นหรือ อาจแปรรูปขั้นสูง เป็นผู้นำวัตถุดิบข้าวไปดำเนินการต่อ เช่น โรงสี หรือ ขนมขบเคี้ยวที่แปรรูปจากข้าว โดยกระบวนการกลางน้ำ ปลายน้ำ อาจเป็นธุรกิจที่เกิดจากการรวมกลุ่มเกษตรกร เช่น สหกรณ์ การเกษตร เป็นต้น ที่จะดูความต้องการของผู้บริโภค และหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนและกระตุ้นให้ เกิดการผลิต

ค. แนวคิดการบูรณาการ 4 ขั้น

ในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัดซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับทั้ง กิจกรรม แผนงาน งบประมาณ องค์กร และบุคลากร ของหน่วยงานต่างๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วม จึงนำมาสู่การกำหนดการบูรณาการที่มีลักษณะความเข้มข้นของการบูรณาการเป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 บูรณาการแผน คือการนำกิจกรรมโครงการของแต่ละหน่วยงานมารวมกันตามกรอบแนวคิด “ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ” เช่น การขุดอ่างเก็บน้ำเพื่อการเกษตรเป็นกิจกรรมต้นน้ำ ของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากนั้นเป็นกิจกรรมกลางน้ำ คือ การพัฒนา ส่งเสริมในกระบวนการผลิต โดยสำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด และส่งต่อถึงกิจกรรมปลายน้ำที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการตลาดของผลิตผลทางการเกษตร อันจะมีสำนักงานพาณิชย์จังหวัด และ/หรือสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก อย่างไรก็ตาม การบูรณาการในขั้นนี้ แม้เป้าหมายของแต่ละกิจกรรมทสามารถต่อยอดในลักษณะแนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า” ได้ แต่ก็ยังเป็นการทำงานแบบแยกส่วนกันทำ และงบประมาณของแต่ละกิจกรรมโครงการแยกกันกับการบริหารจัดการของแต่ละหน่วยงาน

ขั้นที่ 2 เมื่อมีการบูรณารแผนงานได้แล้ว จึงควรมี**การบูรณาการงบประมาณ**ด้วย การที่กิจกรรมโครงการเกิดขึ้นภายใต้งบประมาณเดียวกันจะยิ่งทำให้กิจกรรมโครงการมีความต่อเนื่องกันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการจัดทำแผนงบประมาณร่วมกันจะทำให้ลดความซ้ำซ้อนของการทำงาน และเกิดความรวดเร็วในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การบูรณาการในขั้นที่ 3

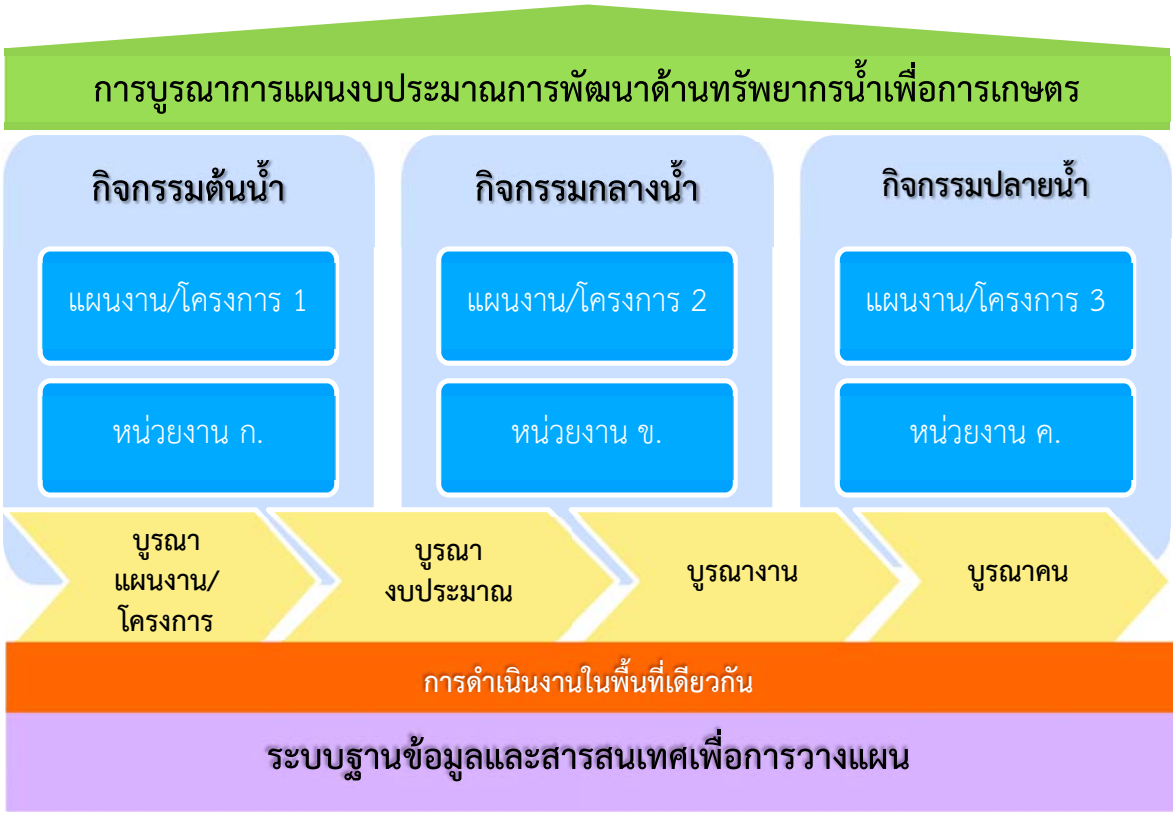
ขั้นที่ 3 บูรณาการงาน คือ การที่ผู้ปฏิบัติงานมาทำงานร่วมกันภายใต้ความเข้าใจในภาพรวมว่า กิจกรรมโครงการที่ตนเองดำเนินการอยู่นั้น มีเป้าหมายร่วมกันและต่อเนื่องกันภายใต้กรอบของแนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า” มีความเชื่อมโยงกันในลักษณะ “ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ” อันจะทำให้การดำเนินกิจกรรมโครงการมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากกว่าขั้นที่ 2 และการบูรณาการที่สมบูรณ์ควรจะเป็นการบูรณาการในขั้นที่ 4

ขั้นที่ 4 บูรณาการคน ให้ได้ การบูรณาการในขั้นนี้ ผู้ปฏิบัติงานจะวางแบบแผนบูรณาการร่วมกัน บริหารงบร่วมกัน ทำงานในพื้นที่ร่วมกัน และผู้ดำเนินงานในระดับปฏิบัติการนั้นไม่ได้คิดว่าตนเองสังกัดหน่วยงานใด นอกจากนี้ ในการบูรณาการทุกระดับจะต้องมีตัวชี้วัดทั้งด้านการบูรณาการทำงาน (แผน งบประมาณ งาน และคน) และผลลัพธ์ของการพัฒนาในพื้นที่ เพื่อตรวจสอบความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นระยะ

ง. กรอบแนวคิดการบูรณาการระดับพื้นที่เพื่อจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด

การสร้างกรอบแนวคิดในการวางแผนงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด โดยพิจารณาจากแนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า” (value chain) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างเชื่อมโยงกันในลักษณะ **“ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ”** กล่าวคือ ซึ่งกิจกรรมโครงการหนึ่งๆ นั้นไม่ได้ส่งผลประโยชน์แต่เพียงเรื่องเดียว หากแต่สามารถต่อยอดไปเป็นประโยชน์ต่อเรื่องอื่นๆ ได้ เช่น โครงการนำน้ำมาใช้ในการเกษตร ไม่เพียงแต่ได้น้ำมาใช้ในการเกษตรแล้ว ยังสามารถต่อยอดไปถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การแปรรูป และเชื่อมไปถึงการนำผลผลิตไปสู่ตลาดโดยเกษตรกรได้รับผลกำไรที่ดีที่สุด เป็นต้น นอกจากนี้ กิจกรรมโครงการ จะต้องมีความต้องเนื่องในลักษณะต่อยอดกันทั้งด้านเนื้อหาของโครงการ งบประมาณของโครงการ และหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อนำน้ำมาใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตร และการดำเนินการพัฒนาด้านการตลาดและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในตัวสินค้าเกษตรสร้าง

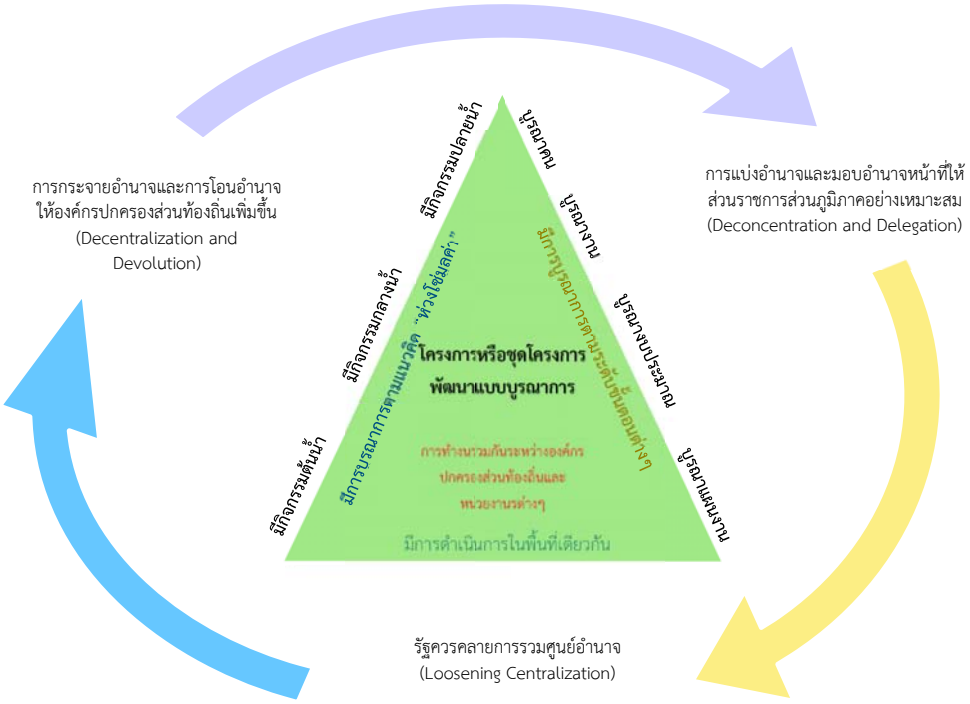
รายได้ให้แก่ประชากรในพื้นที่ นอกจากนี้การจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัดจะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนกิจกรรมโครงการอย่างชัดเจน จึงจะทำให้กระบวนการบูรณาการกิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการบูรณาการแผนงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด

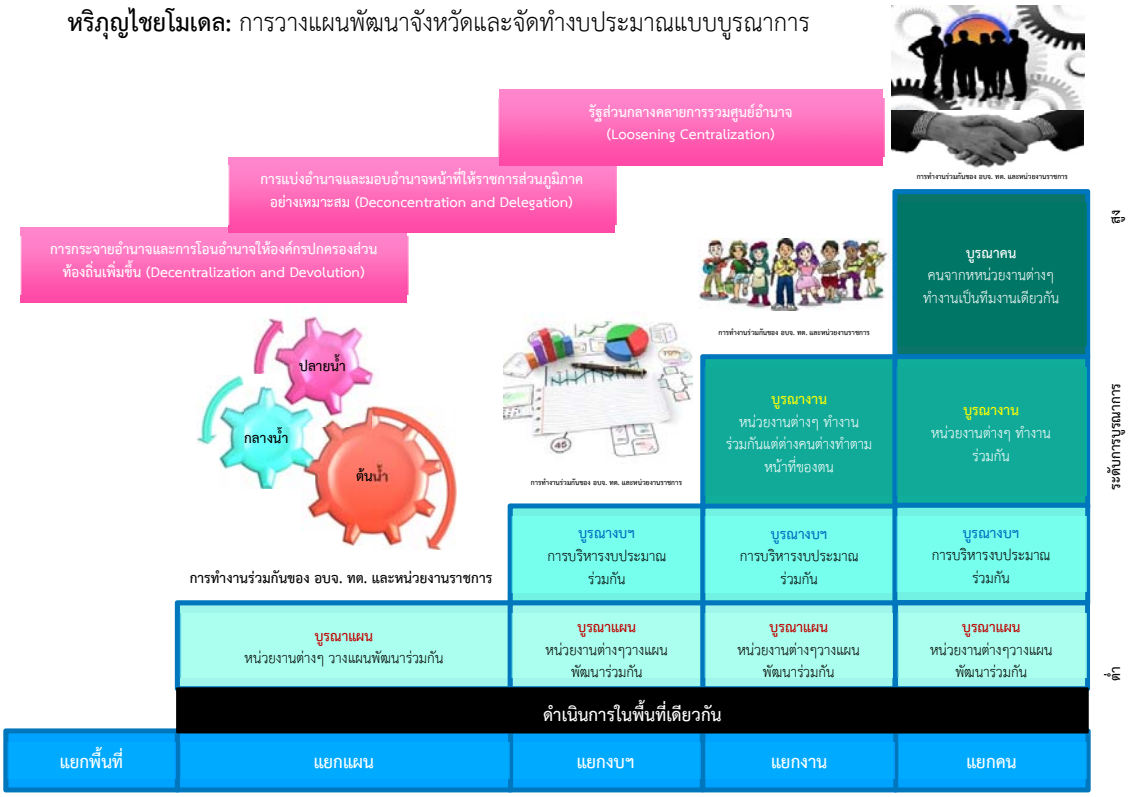
เมื่อประมวลแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการข้างต้นเข้าด้วยกันเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในทางปฏิบัติ จะได้เป็น **“หริภุญชัยโมเดล (Hariphunchai Model)”** โดยมีรายละเอียดดังแสดงในรูปที่ 2 และ 3 ซึ่งการดำเนินงานตามหริภุญชัยโมเดล (Hariphunchai Model) ข้างต้น จะต้องเกิดจาก**การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อันมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ที่ทำงานระดับจังหวัด และเทศบาลตำบล (ทต.) ที่ทำงานในระดับพื้นที่) และหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค และหรือภาคส่วนอื่นๆ (อันได้แก่ภาคเอกชน องค์กรเอกชน หรือองค์กรประชาชน)** ภายใต้การจัดตั้งและบริหารจัดการของคณะอนุกรรมการบูรณาการในระดับจังหวัด และขับเคลื่อนการทำงานโดยใช้แนวคิด **“การบูรณาการ 4 ขั้น”** โดยเริ่มที่ขั้น **“การบูรณาการแผนงาน”** ซึ่งในขั้นนี้ จะต้องวางองค์ประกอบกิจกรรมการพัฒนาตามกรอบของแนวคิด **“ห่วงโซ่คุณค่า”** ที่กิจกรรม/โครงการจะต้องเชื่อมโยงกันจากต้นน้ำ กลางน้ำ ไปจนถึงปลายน้ำอย่างครบถ้วนและมี **“การดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน”** ซึ่งการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานตามแผนข้างต้นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกัน และหากต้องการพัฒนาโครงการหรือชุดโครงการพัฒนาให้มีระดับการบูรณาการที่สูงขึ้น ก็ควรมีการบริหารงบประมาณร่วมกันในขั้น **“บูรณางบประมาณ”** มีการทำงานร่วมกันอย่างกลมกลืนเพื่อให้ได้ผลงานในพื้นที่ที่ดี (แม้การทำงานของแต่ละหน่วยงานอาจจะมีลักษณะต่างคนต่างทำก็ตาม) ในขั้น **“บูรณางาน”** และการวางแผนพัฒนาโครงการหรือชุดโครงการที่มีการบรูรณาการขั้นสูงสุด

คือ การปรับการทำงานของบุคลากรจากหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นทีมงานเดียวกันเสมือนเป็นบุคลากรขององค์กรเดียวกันในขั้น **“บูรณาคน”** ก็จะทำให้เกิดชุดโครงการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่/ระดับพื้นที่อย่างสมบูรณ์ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่อย่างอย่างสมบูรณ์ (มีการใช้งบประมาณที่คุ้มค่าและสร้างรายได้/ประโยชน์ให้แก่ประชาชนได้สูงขึ้นกว่าการวางแผนและจัดทำงบประมาณในรูปแบบเดิมที่ยังไม่มีการบูรณการที่แท้จริง)

รูปที่ 2 แบบจำลองการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ (หริภุญชัยโมเดล) ในมุมมองการผลักดันการบูรณาการไปสู่ขั้นสูงสุด

หริภุญไชยโมเดล: การวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ

รูปที่ 3 แบบจำลองการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ (หริภุญชัยโมเดล) ในมุมมองการขับเคลื่อนการบูรณาการในแต่ละขั้นตอน

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณตามรูปแบบที่กล่าวมาข้างต้น จะประสบความสำเร็จได้ จะต้องมีการจัดการปรับปรุงระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจโครงสร้างระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคและส่วนกลางเพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคแต่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการได้อย่างเต็มที่ตามหลักการจัดการอำนาจในทางรัฐศาสตร์ดังนี้

1) **ควรมุ่งเน้นการกระจายอำนาจและการโอนอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น (decentralization and devolution)** เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีอำนาจในการในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการด้วยตนเอง และควรได้รับงบประมาณจากส่วนกลางเพิ่มมากขึ้น ประการสำคัญส่วนกลางต้องโอนอำนาจให้ อปท. ทั้งในแง่โอนอำนาจทางการปกครอง (democratic decentralization) และโอนอำนาจในทางนิติบัญญัติ (legislative devolution) มิใช่โอนแต่หน้าที่รับผิดชอบมาเท่านั้น

2) **ควรมีการแบ่งอำนาจและการมอบอำนาจให้แก่ราชการส่วนภูมิภาคอย่างเหมาะสม (deconcentralization and delegation)** เพื่อให้หน่วยงานส่วนภูมิภาค (จังหวัด อำเภอ) มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการภายใต้ระเบียบกฎหมายที่ชัดเจน รวมทั้งมีอำนาจในการจัดสรรใช้จ่ายงบประมาณมากขึ้น

3) **รัฐส่วนกลางคลายการรวมศูนย์อำนาจ (loosening centralization)** รัฐส่วนกลางต้องมีการผ่อนคลายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม กล่าวคือ ซึ่งการคลายอำนาจของส่วนกลางนี้ ไม่ได้เป็นการลดอำนาจของหน่วยงานส่วนกลาง หากแต่พยายามใช้อำนาจอย่างยืดหยุ่น แสวงหาแนวทางความเป็นไปได้ในการสนับสนุนให้หน่วยงานส่วนภูมิภาคและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่และอำนาจ (ร่วมกับส่วนกลาง) ในการทำงานเชิงบูรณาการ

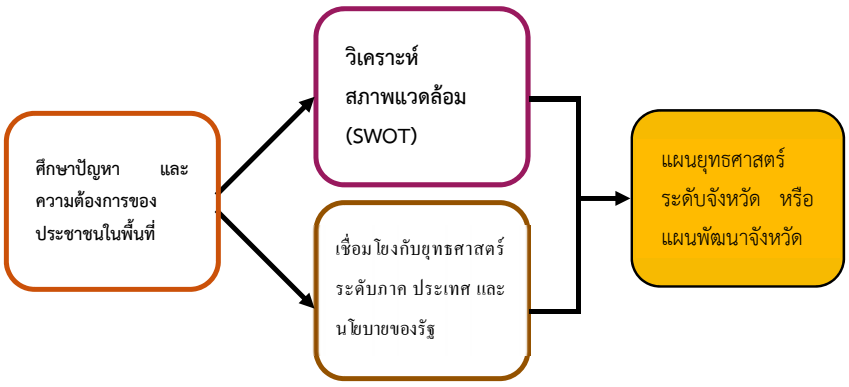
ประเด็นสำคัญสำหรับการวางแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการให้ประสบความสำเร็จ คือ **คณะอนุกรรมการบูรณาการระดับจังหวัดจะต้องเข้าในหลักการบูรณาการตามแบบจำลอง “หริภัญชัยโมเดล” อย่าง และยึดมั่นในการดำเนินการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณตามแนวทางนี้อย่างเคร่งครัด**

2. แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัดหรือแผนพัฒนาจังหวัด

2.1. วิสัยทัศน์/พันธกิจ (เชื่อมโยงกับด้านน้ำและเกษตร)

กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดหรือแผนพัฒนาจังหวัด ดังรูปที่ 2 การศึกษาปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และนำมาวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ จากนั้นใช้วิธี SWOT ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ต่างๆ ทั้งนี้การดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดหรือแผนพัฒนาจังหวัดคำนึงถึงความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาลได้แก่ (ดูรูปที่ 2 ประกอบ)

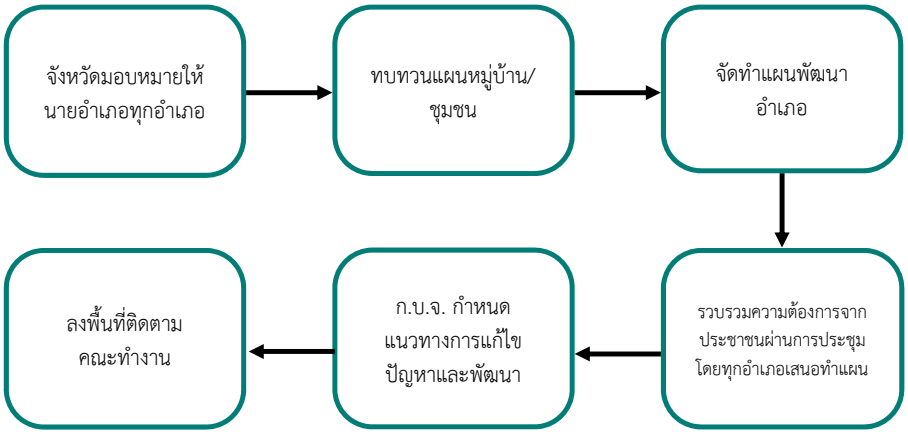
- กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12
- แผนพัฒนาภาค
- สภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

รูปที่ 2 กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด หรือ แผนพัฒนาจังหวัด

ในการกำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัด จะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ในระดับชาติและความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นหลักสำคัญ และมีตัวชี้วัดวิสัยทัศน์ เพื่อกำหนดพันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ให้สอดคล้องต่อไป ดังนั้นการดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด เริ่มต้นจากปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยจังหวัดมอบหมายให้นายอำเภอทุกอำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รวบรวมความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และวิเคราะห์ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ แล้วจึงสรุปเป็นประเด็นปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ในระดับพื้นที่ในด้านต่างๆ ได้ ดังเช่น

- **ปัญหาด้านการคมนาคมขนส่ง** ยกตัวอย่าง การขาดระบบขนส่งสาธารณะ
- **ปัญหาด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ** ได้แก่ ยังไม่มีศูนย์การจัดขยะในภาพรวมของจังหวัด การขาดแคลนน้ำ
- **ปัญหาภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ได้แก่ ปัญหาอุทกภัย (น้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก) ปัญหาภัยแล้ง เนื่องจากความสามารถ ในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อรองรับปริมาณน้ำ หรือการชะลอการไหลของน้ำเพื่อนำมากักเก็บไว้ใช้ยังไม่เพียงพอ ปัญหาหมอกควันและไฟป่า เนื่องจากการเผาวัชพืชทางการเกษตร และการแผ้วถางเผาป่าเพื่อกำจัดวัชพืชและเตรียมพื้นที่การเกษตร ทำให้ในบางพื้นที่ยังไม่สามารถควบคุมได้ ปัญหาวัชพืชในแม่น้ำทำให้เกิด ปัญหาน้ำเน่าเสีย ปัญหาการใช้สารเคมีในภาคการเกษตร และภาคอุตสาหกรรม ทำให้ เกิดสารเคมีตกค้างในร่างกาย ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพทั้งในกลุ่มของผู้ใช้แรงงาน และประชาชนทั่วไป
- **ปัญหาด้านอื่นๆ** เช่น การขาดแคลนฝีมือแรงงานภาคเกษตร โดยเฉพาะในฤดูกาลเก็บเกี่ยว การลักลอบขนยาเสพติด หรือ การขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบและผลิตสินค้า

รูปที่ 3 กระบวนการรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

หลังจากจังหวัดมอบหมายให้นายอำเภอทุกอำเภอ ดังรูปที่ 3 แสดงการดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ การทบทวนแผนหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการใช้เวทีทบทวนแผนหมู่บ้าน/ชุมชน และการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากนั้นก็นำมาจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ โดยใช้ฐานข้อมูลจากสภาพปัญหา ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และการพิจารณาจัดทำลำดับความสำคัญของประเด็นความต้องการในระดับพื้นที่ และการพิจารณาว่า ลักษณะปัญหาความต้องการ

หรือกิจกรรมใดที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการ ส่วนผู้จัดทำแผนยุทธศาสตร์จังหวัด หรือแผนพัฒนาจังหวัดก็นำข้อสรุปปัญหาและความต้องการของประชาชนในระดับพื้นที่มาวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาที่สามารถเชื่อมโยงกับกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยใช้ตัวชี้วัดการพัฒนาระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ซึ่งตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแสดงสถานการณ์พัฒนาจังหวัดตามมิติการพัฒนา 4 มิติ คือ

1) มิติด้านการพัฒนาแบบทั่วถึง (Inclusive Growth)
2) มิติการเติบโตทางเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในแข่งขัน (Growth & Competitiveness)
3) มิติการเติบโตทางเศรษฐกิจสีเขียว (Green Growth)
4) มิติประสิทธิภาการดำเนินงานของภาครัฐ (Government Efficiency)

นอกจากนี้ผู้จัดทำแผนยุทธศาสตร์จังหวัด หรือแผนพัฒนาจังหวัดก็นำข้อสรุปปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่มาวิเคราะห์ และกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยกำหนดให้ตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาให้จังหวัดมีความได้เปรียบในการแข่งขัน ตามจุดเด่นของจังหวัด และสอดคล้องกับบริบทภายนอกที่เป็นโอกาสในการพัฒนาจังหวัด

2.2. กระบวนการทบทวนสภาพแวดล้อม (SWOT) ทางด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร

การทบทวนสภาพแวดล้อม (SWOT) ได้ดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และพิจารณาเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านท่องเที่ยว และ ด้านสังคมและ ความมั่นคงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม หรือ SWOT Analysis ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ซึ่งแสดงตัวอย่างการวิเคราะห์ SWOT ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในกิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ดังตารางที่ 1 ตารางที่ 2 และตารางที่ 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ประเด็นการพิจารณาในการการวิเคราะห์ SWOT ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในกิจกรรมต้นน้ำ

กิจกรรมต้นน้ำ	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร	1. ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมทางเกษตรกรรม 2. วิถีชีวิตและสังคม 3. จุดเด่นของพื้นที่ 4. ผลผลิตทางการเกษตร 5. กลุ่มเกษตรกร เช่น กลุ่มวิสาหกิจ กลุ่มสหกรณ์ 6. ผู้ประกอบการสินค้าเกษตร 7. ศักยภาพในการผลิตและจำหน่ายสินค้า 8. เกษตรกร	1. พื้นที่ทางการเกษตร 2. พื้นที่การถือครองของเกษตรกร 3. การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทางการเกษตร 4. ความอุดมสมบูรณ์ของดิน 5. ประชากรภาคการเกษตร 6. การผลิตและจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร 7. เกษตรกรและสถาบันทางการเกษตร	1. ความต้องการสินค้าเกษตร 2. การค้าระหว่างประเทศ 3. กลุ่มเป้าหมายผู้บริโภคสินค้าทางการเกษตร 4. เทคโนโลยี ความรู้ 5. นโยบายของรัฐบาล 6. ตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร 7. ศูนย์รับซื้อสินค้า	1. ปัญหาภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ โรคระบาด ศัตรูพืช 2. ผลกระทบจากการค้าเสรี 3. ราคาผลผลิตทางการเกษตร 4. ปริมาณผลผลิตขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ 5. ปัจจัยการผลิตและต้นทุนการผลิต 6. ความเชื่อมั่นของผู้บริโภค

ตารางที่ 2 ประเด็นการพิจารณาในการการวิเคราะห์ SWOT ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในกิจกรรมกลางน้ำ

กิจกรรมกลางน้ำ	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร	1. วิถีชีวิตและสังคม 2. จุดเด่นของพื้นที่ 3. กลุ่มเกษตรกร เช่น กลุ่มวิสาหกิจ กลุ่มสหกรณ์ 4. ผู้ประกอบการสินค้าเกษตร 5. ศักยภาพในการผลิตและจำหน่ายสินค้า 6. เกษตรกร	1. การผลิตและจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร 2. เกษตรกรและสถาบันทางการเกษตร	1. ความต้องการสินค้าเกษตร 2. กลุ่มเป้าหมายผู้บริโภคสินค้าทางการเกษตร 3. เทคโนโลยี ความรู้ 4. นโยบายของรัฐบาล	1. ราคาผลผลิตทางการเกษตร 2. ความเชื่อมั่นของผู้บริโภค

ตารางที่ 3 ประเด็นการพิจารณาในการการวิเคราะห์ SWOT ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในกิจกรรมปลายน้ำ

กิจกรรมปลายน้ำ	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร	1. กลุ่มเกษตรกร เช่น กลุ่มวิสาหกิจ กลุ่มสหกรณ์ 2. ผู้ประกอบการสินค้าเกษตร 3. ศักยภาพในการผลิตและจำหน่ายสินค้า	1. การผลิตและจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร 2. เกษตรกรและสถาบันทางการเกษตร	1. ความต้องการสินค้าเกษตร 2. การค้าระหว่างประเทศ 3. กลุ่มเป้าหมายผู้บริโภคสินค้าทางการเกษตร 4. นโยบายของรัฐบาล 5. ตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร 6. ศูนย์รับซื้อสินค้า	1. ผลกระทบจากการค้าเสรี 2. ราคาผลผลิตทางการเกษตร 3. ความเชื่อมั่นของผู้บริโภค

2.3. การกำหนดกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์การพัฒนาด้วย TOWS Matrix

การกำหนดกลยุทธ์และประเด็นยุทธศาสตร์จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพและสภาพแวดล้อม โดยเครื่องมือ TOWS Matrix ซึ่งนิยมใช้เพื่อหาความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก ดังนี้

SO : เชิงรุก	**WO : เชิงแก้ไข**
ST : เชิงป้องกัน	**WT : เชิงรับ**

ที่มา: แผนพัฒนาจังหวัด ปี พ.ศ.2557-2560 จังหวัดหนองคาย

- **กลยุทธ์ SO** เป็นความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส เรียกว่า กลยุทธ์เชิงรุก โดยใช้จุดแข็งที่มีอยู่ และให้โอกาสเป็นตัวสนับสนุน
- **กลยุทธ์ ST** เป็นความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับอุปสรรค เรียกว่า กลยุทธ์เชิงรุก โดยใช้จุดแข็งที่มีอยู่ แต่ต้องหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่ต้องพบเจอ
- **กลยุทธ์ WO** เป็นความสัมพันธ์ระหว่างจุดอ่อนกับโอกาส เรียกว่า กลยุทธ์เชิงแก้ไข คือต้องแก้ไขจุดอ่อนหรือสร้างความเข้มแข็งมากขึ้น โดยใช้โอกาสเป็นตัวสนับสนุน
- **กลยุทธ์ WT** เป็นความสัมพันธ์ระหว่างจุดอ่อนกับอุปสรรค เรียกว่า กลยุทธ์เชิงรับ คือต้องปรับปรุงและแก้ไขจุดอ่อน หรือสร้างความเข้มแข็งมากขึ้น แต่ต้องหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่ต้องพบเจอ

ดังนั้นการวิเคราะห์กลยุทธ์และประเด็นยุทธศาสตร์ด้วยวิธี TOWS Matrix ทำให้การรจัดทำแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัดหรือแผนพัฒนาจังหวัด

3. คณะกรรมการกลั่นกรองและวางแผนแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ (หรือคณะอนุกรรมการบูรณาการระดับจังหวัด)

3.1. รูปแบบของคณะอนุกรรมการบูรณาการ

รูปแบบของคณะอนุกรรมการบูรณาการระดับจังหวัดประกอบด้วยหน่วยงานราชการ (รวมถึงหน่วยงานเอกชนที่มีศักยภาพ) ออกเป็น 3 ฝ่าย 1) ฝ่ายประสานงาน 2) ฝ่ายเชี่ยวชาญด้านเทคนิค และ 3) ฝ่ายพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และชุดโครงการบูรณาการ โดยแต่ละฝ่ายจะเป็นฝ่ายที่ทำหน้าที่สนับสนุนให้การบูรณาการเกิดความสมบูรณ์และเชื่อมโยงข้อมูลที่จำเป็นเพื่อจัดทำชุดโครงการบูรณาการ (ตามเงื่อนไขของสำนักงบประมาณ) ดังรูปที่ 4

รูปที่ 4 โครงสร้างอนุคณะกรรมการบูรณาการ

ทั้งนี้คณะอนุกรรมการฯ ควรมีมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการบูรณาการอย่างดี โดยแนวคิดหลักที่นำมาพิจารณาชุดโครงการแบบบูรณาการ คือ แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า แนวคิดบูรณาการ 4 ขั้น และการบูรณาการในพื้นที่เดียวกัน เป็นหลักสำคัญ ทั้งนี้การเชื่อมโยงกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ คณะอนุกรรมการมีบทบาทอย่างยิ่งในการสร้างความเชื่อมโยงโดยใช้ความรู้ความเข้าใจเรื่องบูรณาการอย่างเข้มข้น

3.2. หน้าที่ของคณะอนุกรรมการบูรณาการ

หน้าที่ของคณะอนุกรรมการบูรณาการ แบ่งเป็น 3 ฝ่าย คือฝ่ายประสาน ฝ่ายเชี่ยวชาญเทคนิคซึ่งประกอบด้วย (ดังรูปที่ 4)

1) **ฝ่ายประสานงาน** เป็นหัวหน้าหน่วยงาน/กลุ่มบุคคล/บุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดและยุทธศาสตร์ของชาติ และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า การบูรณาการ 4 ขั้น และการบูรณาการในพื้นที่เดียวกันเป็นอย่างดี ทั้งนี้ฝ่ายประสานยังมีหน้าที่ประสานงานและเชื่อมโยง

หน่วยงานต่างๆ ให้เกิดการพัฒนาและบูรณาการมากขึ้น โดยฝ่ายประสานจะเป็นฝ่ายที่ประสานงานเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน/กลุ่มบุคคล/บุคคลระหว่างการพัฒนาโครงการ และมีอำนาจในการในการตัดสินใจและจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ยกตัวอย่างฝ่ายประสานงาน คือ หัวหน้าสำนักงานจังหวัด ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด นายอำเภอ หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศสำนักงานเกษตรจังหวัด หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณสำนักงานชลประทาน ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด หัวหน้ากองแผนและงบประมาณของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นต้น นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงกลุ่มคน/บุคคลที่มีศักยภาพหรืออำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้วย

2) **ฝ่ายเชี่ยวชาญด้านเทคนิค** หัวหน้าหน่วยงาน/กลุ่มคน/บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนกิจกรรมโครงการแบบบูรณาการ (ด้านน้ำเพื่อการเกษตร) และสามารถให้ข้อมูลด้านเทคนิคเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์จังหวัด หรือแผนพัฒนาจังหวัด ทั้งนี้หัวหน้าหน่วยงานที่มีศักยภาพทั้งในด้านความรู้เทคนิค วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ กำลังคน ที่มีพร้อมดำเนินงาน มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจดำเนินงานทางด้านเทคนิคและเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินกิจกรรมโครงการเมื่อได้รับงบประมาณสนับสนุนแล้ว ยกตัวอย่างฝ่ายเชี่ยวชาญด้านเทคนิคเช่น ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานเขต ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เกษตรจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรีเทศบาลเมือง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และหน่วยงานเอกชนที่มีศักยภาพ เป็นต้น

3) **ฝ่ายพื้นที่** หัวหน้าหน่วยงาน/กลุ่มคน/บุคคลในพื้นที่ดำเนินงานพัฒนาโครงการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินการพัฒนาโครงการในพื้นที่ ฝ่ายพื้นที่มีบทบาทหน้าที่บริหารจัดการ/พัฒนา/แก้ปัญหาในพื้นที่ และให้ข้อมูลในพื้นที่เชิงลึก เช่น ปัญหาและความต้องการของคนในพื้นที่ ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบในประเด็นผลลัพธ์ ผลผลิต ผลประโยชน์ และผลกระทบเมื่อมีการดำเนินกิจกรรมโครงการ นอกจากนี้หัวหน้าหน่วยงาน/กลุ่มคนในพื้นที่ดำเนินงานพัฒนาโครงการยังมีอำนาจตัดสินใจในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดำเนินงานโครงการและเป็นตัวแทนให้กับประชาชนในพื้นที่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ตัวอย่างหัวหน้าหน่วยงานฝ่ายพื้นที่ เช่น นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นายอำเภอ ผู้นำท้องถิ่น ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ ประธานกลุ่มเกษตรกร เป็นต้น

นอกจากนี้ขอบเขตการทำงานของคณะอนุกรรมการฯ ควรจัดตั้งคณะอนุกรรมการที่ทำหน้าที่กลั่นกรองและพิจารณาโครงการบูรณาการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ก่อนนำเสนอต่อ ก.บ.จ. โดยขอบเขตของฝ่ายประสานงาน ฝ่ายเชี่ยวชาญเทคนิค และฝ่ายพื้นที่ ควรเป็นหัวหน้าหน่วยงาน ส่วนงาน กลุ่มบุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจและดำเนินการพัฒนาโครงการ เพื่อสนับสนุนงานบูรณาการและงบประมาณแบบบูรณาการของแผนพัฒนาจังหวัด

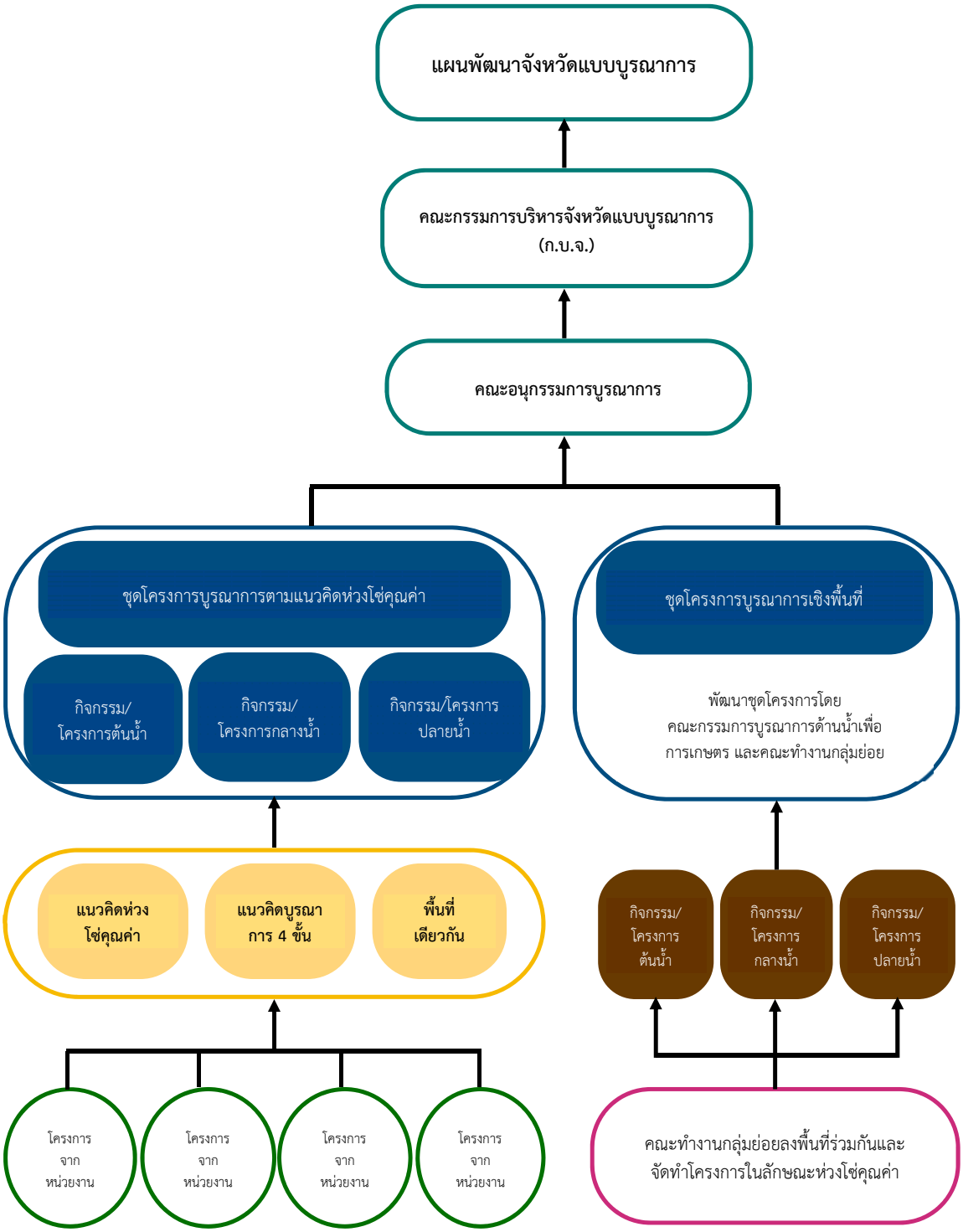
4. การวางแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและจัดทำงบประมาณ: หลักเกณฑ์ กลไก และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการของจังหวัด

กระบวนการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้เกิดการบูรณาการยิ่งขึ้น มีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาแผนงานและโครงการให้บูรณาการมากขึ้น คือ คณะอนุกรรมการ และ คณะกรรมการบริหารจังหวัด

แบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ทั้งนี้คณะกรรมการบูรณาการด้านน้ำเพื่อการเกษตร และคณะทำงานกลุ่มย่อย เป็นผู้สนับสนุนให้กิจกรรม/โครงการที่เสนอเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดมีลักษณะการบูรณาการ การสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการขึ้นทั้ง ก.บ.จ. คณะอนุกรรมการ คณะกรรมการบริหารจัดการแบบบูรณาการ และคณะทำงานกลุ่มย่อย ต้องมีความรู้และความเข้าใจด้านการบูรณาการอย่างลึกซึ้ง โดยแนวคิดที่สำคัญในการจัดทำ พิจารณา และอนุมัติแผนงานโครงการหรือชุดโครงการ คือ แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า แนวคิดบูรณาการ 4 ขั้น และการดำเนินกิจกรรม/โครงการในพื้นที่เดียวกัน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงในลักษณะกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ จากรูปที่ 5 แสดงให้เห็นการพิจารณากิจกรรม/โครงการมีแนวทางการพิจารณาเป็น 2 ประเด็น คือ

1) กิจกรรม/โครงการที่ถูกจัดทำและพัฒนาขึ้นโดยคณะกรรมการบูรณาการด้านน้ำเพื่อการเกษตร และคณะทำงานกลุ่มย่อย และเสนอเป็นชุดโครงการบูรณาการเชิงพื้นที่ ซึ่งชุดโครงการบูรณาการเชิงพื้นที่ควรได้รับการอนุมัติและบรรจุเข้าแผนพัฒนาจังหวัดโดยตรง เนื่องจากชุดโครงการบูรณาการเชิงพื้นที่เป็นชุดโครงการที่ได้มีการพัฒนาแบบบูรณาการในลักษณะกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ในพื้นที่ดำเนินการเดียวกัน และเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2) กิจกรรม/โครงการที่หน่วยงานต่างๆ ได้เสนอเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด จะต้องมีการกลั่นกรองและเชื่อมโยงโครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า และดำเนินการในพื้นที่เดียวกันเพื่อให้เกิดการดำเนินการต่อยอดในลักษณะกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ และเสนอเป็นชุดโครงการบูรณาการต่อ ก.บ.จ. ทั้งนี้ ก.บ.จ. ควรพิจารณาและอนุมัติกิจกรรม/โครงการ ที่มีการแสดงความเชื่อมโยงตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าหรือการเชื่อมโยงในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ในพื้นที่ดำเนินการเดียวกัน เป็นอันดับสำคัญ

รูปที่ 5 กระบวนการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

4.1. การจัดทำงบประมาณโครงการแบบบูรณาการ

การจัดทำคำของบประมาณบูรณาการและจัดทำโครงการบูรณาการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด การแสดงความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของรัฐ และการบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าและแนวคิดบูรณาการ 4 ขั้น เป็นอันดับ

สำคัญที่ ก.บ.จ. และคณะอนุกรรมการ นำมาใช้ในการพิจารณาโครงการ ซึ่งการพัฒนาให้เกิดการบูรณาการอย่างสูงสุด หน่วยงานที่นำเสนอโครงการต้องจัดทำชุดโครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าโดยบรรจุหรือชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาต่อยอดเป็นลักษณะกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำรวมเป็นชุดโครงการบูรณาการ คณะอนุกรรมการควรจัดทำแบบคำของบประมาณบูรณาการและการจัดทำโครงการบูรณาการใช้แบบคำขอตามตัวอย่างข้างล่างนี้

ตัวอย่างแบบสรุปชุดโครงการบูรณาการแบบย่อเพื่อขออนุมัติงบประมาณจังหวัด

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ชื่อโครงการ : .....

วงเงิน : ......บาท

ประเด็นยุทธศาสตร์.....

ระดับโครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า.....

หน่วยดำเนินการ: .....

สถานที่ติดต่อ ..... หมายเลขโทรศัพท์.....

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการ	
2. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	หลักการและเหตุผล ระบุความสำคัญ/ที่มา/ความจำเป็นที่ต้องการดำเนินงาน **1. ประเด็นยุทธศาสตร์** **2. ความสำคัญ** - **สภาพปัญหา/ความต้องการ :** - **สภาพปัญหา:** - **ความต้องการ:**
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	
4. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	
5. ผลผลิต/ผลลัพธ์	- **ผลผลิต** - **ผลลัพธ์**
6. ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์	**1. แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี** **2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12** **3. ยุทธศาสตร์ภาค** **4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด**

หัวข้อ	รายละเอียด
6.1 การบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า	ระดับโครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า ☐ กิจกรรม/โครงการต้นน้ำ ☐ กิจกรรม/โครงการกลางน้ำ ☐ กิจกรรม/โครงการปลายน้ำ
6.2 ชุดโครงการบูรณาการต่อยอดตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า	โครงการต่อยอด (ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ) คือ
6.3 พื้นที่การดำเนินการเพื่อเกิดการบูรณาการ	พื้นที่ดำเนินการหลัก
7. ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์	ปีงบประมาณ
8. กิจกรรมหลักของโครงการ	**งบประมาณ.....บาท** **มีกิจกรรมหลักทั้งหมด.....กิจกรรม**
8.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- กิจกรรม - งบประมาณ - หน่วยงานรับผิดชอบ - วิธีดำเนินการ - พื้นที่เป้าหมาย/กลุ่ม
8.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- กิจกรรม - งบประมาณ - หน่วยงานรับผิดชอบ - วิธีดำเนินการ - พื้นที่เป้าหมาย/กลุ่ม
9. ความพร้อมของโครงการ	
9.1 พื้นที่ดำเนินโครงการ	☐ ดำเนินการได้ทันที หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการหรือได้รับอนุญาตตามกฎหมายแล้ว และสามารถดำเนินการได้ทันที ☐ อยู่ในระหว่างเตรียมการ หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการแล้ว อยู่ในระหว่างจัดเตรียมพื้นที่ หรือกำลังแก้ไขปัญหา / อุปสรรคต่าง ๆ หรือเตรียมการขออนุญาตตามกฎหมาย ☐ อยู่ในระหว่างศึกษาความเหมาะสม และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ

หัวข้อ	รายละเอียด
9.2 แบบรูปรายการ / แผนการปฏิบัติงาน	☐ มี และสมบูรณ์ (ให้ระบุชื่อหน่วยงานเจ้าของรูปแบบรายการที่ใช้) : ☐ มีแต่ยังไม่สมบูรณ์ (ให้ระบุชื่อหน่วยงานเจ้าของรูปแบบรายการที่ใช้) : ☐ ไม่มี
9.3 ความพร้อมของบุคลากร เครื่องมือ และเทคนิคการดำเนินการ	☐ บุคลากรมีประสบการณ์ ☐ ทั้งหมด ☐ บางส่วน ☐ ไม่มีประสบการณ์ ☐ เครื่องมือดำเนินการ ☐ มีพร้อมดำเนินการได้ทันที ☐ มีบางส่วนและต้องจัดหาเพิ่มเติม ☐ ไม่มี ต้องจัดหาเพิ่มเติม ☐ เทคนิคในการบริหารจัดการ ☐ มีประสบการณ์สูง ☐ มีประสบการณ์ปานกลาง ☐ ไม่มีประสบการณ์
9.4 ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	☐ ผ่านคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว ☐ อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ☐ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติยังไม่พิจารณา
9.5 รายงานการศึกษาความเหมาะสม (FS)	☐ ไม่ต้องทำรายงานการศึกษา ☐ ต้องทำรายงานการศึกษา
10. วิธีการบริหารจัดการหรือการดูแลบำรุงรักษาเมื่อโครงการแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของโครงการ	
11. ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด	

4.2. หลักเกณฑ์ กลไก และวิธีการเพื่อใช้กลั่นกรองและพิจารณาโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ

หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาโครงการตามแนวทางของจังหวัด คณะอนุกรรมการคำนึกถึงการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาภาค ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาจังหวัด และสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งให้ความสำคัญต่อการขออนุญาตใช้พื้นที่ และความต้องการของประชาชน โดยการแสดงความต้องการของประชาชนสามารถทำได้ดังเช่น การทำประชาพิจารณ์ การประชุมรับฟังความคิดเห็น การศึกษาวิจัย เป็นต้น ดูตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การกลั่นกรองชุดโครงการบูรณาการตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดที่สำคัญ

เงื่อนไขหรือข้อกำหนดที่สำคัญในการจัดทำโครงการแบบบูรณาการ	
1. ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์	
• กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	แสดงการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
• แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12	แสดงการเชื่อมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12
• แผนพัฒนาภาค	แสดงการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ภาค
• แผนพัฒนาจังหวัด	แสดงการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์จังหวัด
• สภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลง	แสดงการเชื่อมโยงและตอบโจทย์สภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
ความต้องการจากพื้นที่/ประชาชน	
• ประชาพิจารณ์	บางโครงการส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ดำเนินการ
• ความคิดเห็นจากตัวแทนประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค	แสดงความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เช่น การศึกษาวิจัย การประชุมเพื่อกำหนดความต้องการในพื้นฐี่ เป็นต้น
การต่อยอดโครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า	
• กิจกรรม/โครงการต้นน้ำ	แสดงความเชื่อมโยงและต่อยอดกิจกรรม/โครงการกลางน้ำและปลายน้ำ
• กิจกรรม/โครงการกลางน้ำ	แสดงความเชื่อมโยงและต่อยอดกิจกรรม/โครงการต้นน้ำและปลายน้ำ
• กิจกรรม/โครงการปลายน้ำ	แสดงความเชื่อมโยงและต่อยอดกิจกรรม/โครงการต้นน้ำและกลางน้ำ
การดำเนินการในพื้นที่	

ตารางที่ 4 การกลั่นกรองชุดโครงการบูรณาการตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดที่สำคัญ

เงื่อนไขหรือข้อกำหนดที่สำคัญในการจัดทำโครงการแบบบูรณาการ	
• การดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน	แสดงการดำเนินการพัฒนาต่อเนื่องของกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำในพื้นที่เดียวกัน
การขออนุญาตใช้พื้นที่	
• กรรมสิทธิ์ที่ดิน	แสดงกรรมสิทธิ์และการขอใช้พื้นที่ดำเนินการของโครงการ

นอกจากนี้ การพิจารณาความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ และความต้องการของประชาชนในพื้นที่แล้ว คณะอนุกรรมการควรให้ความสำคัญเรื่องการบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าและการบูรณาการโครงการในพื้นที่เดียวกัน เนื่องจากการพิจารณาและกลั่นกรองโดยใช้แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า และการดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน เป็นหลักสำคัญที่ทำให้การบูรณาการเกิดความสมบูรณ์ รวมถึงคณะอนุกรรมการซึ่งมีบทบาทสำคัญนั้นควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการบูรณาการอย่างชัดเจน และผลักดันให้ชุดโครงการเกิดบูรณาการอย่างแท้จริง โดยเริ่มจากการพิจารณาและกลั่นกรองการดำเนินการกิจกรรม/โครงการในพื้นที่เดียวกัน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงต่อเนื่องและต่อยอดเป็นชุดโครงการในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เมื่อได้กิจกรรม/โครงการในพื้นที่ดำเนินการเดียวกันแล้ว การพิจารณากิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า เป็นสิ่งที่นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในพิจารณาต่อ โดยเชื่อมโยงกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ เข้ากับกิจกรรม/โครงการกลางน้ำ และปลายน้ำ เป็นชุดโครงการบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าขึ้น และทบทวนความเชื่อมโยงของชุดโครงการอีกครั้ง ก่อนนำเสนอ ก.บ.จ. เพื่อพิจารณาอนุมัติงบประมาณบูรณาการและบรรจุเข้าแผนพัฒนาจังหวัดต่อไป ในการพิจารณาการและกลั่นกรองกิจกรรม/โครงการที่มีรูปแบบที่ต่างกัน จะใช้การกลั่นกรองกิจกรรม/โครงการในระดับอำเภอ และได้พิจารณาไว้เป็น 4 กรณี ดังรูปที่ 6

กรณี 1 การเชื่อมโยงกิจกรรม/โครงการในพื้นที่ดำเนินการเดียวกัน

หลังจากการกลั่นกรองกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน กิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำที่ได้มายังไม่ได้มีการเชื่อมโยงเป็นชุดโครงการ คณะอนุกรรมการพิจารณาและเชื่อมโยงกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำเป็นชุดโครงการบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า และนำเสนอต่อ ก.บ.จ. ต่อไป

กรณี 2 การเชื่อมโยงกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน และโครงการในลักษณะภาพรวม (ไม่ระบุพื้นที่) หรือ โครงการในระดับจังหวัด

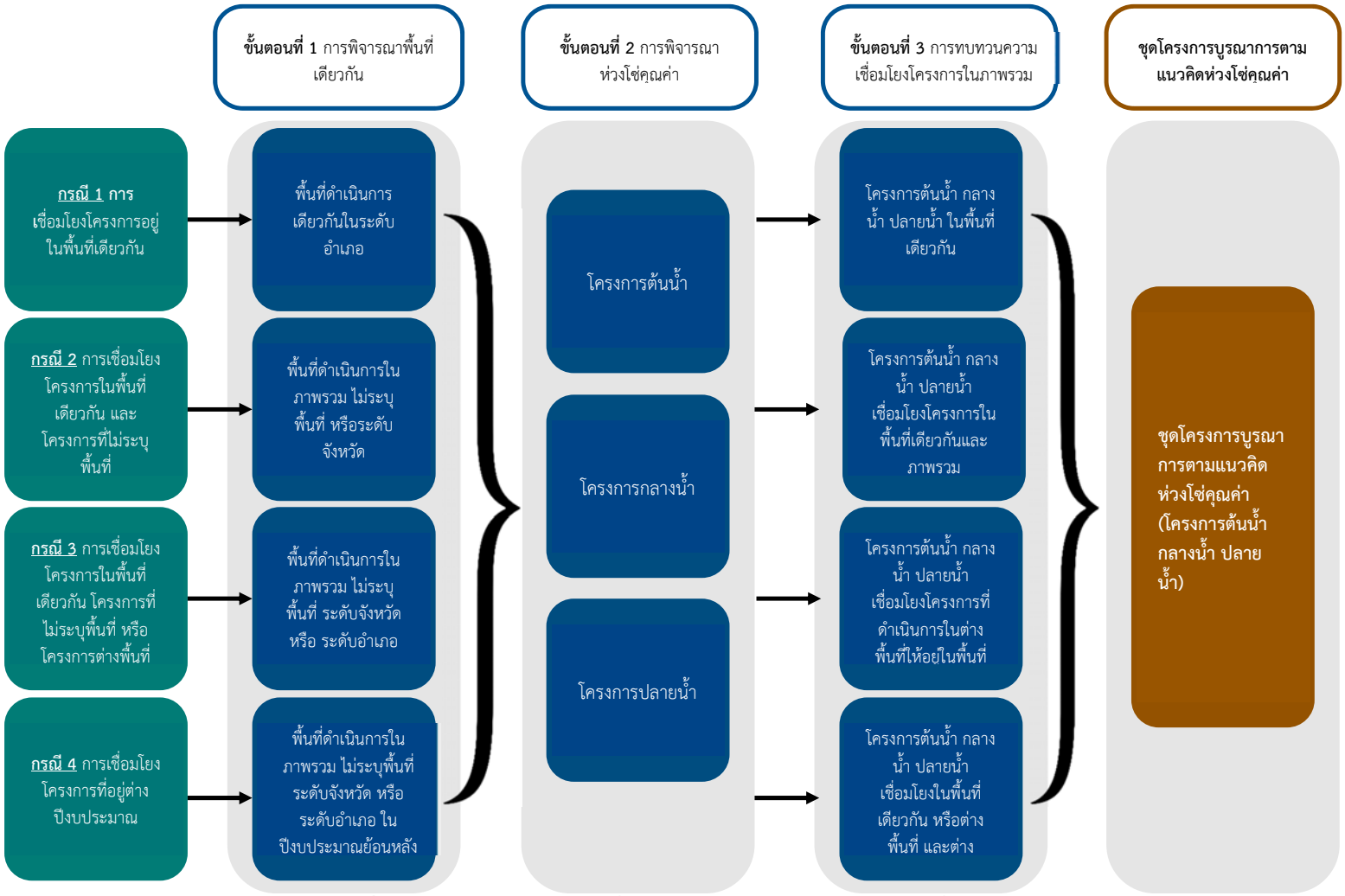
กิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่เดียวกันที่ถูกกลั่นกรองโดยคณะอนุกรรมการ อาจมีกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำไม่ครบถ้วน คณะอนุกรรมการควรพิจารณากิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในระดับจังหวัด หรือโครงการในลักษณะภาพรวม (ไม่ระบุพื้นที่) และปรับให้กิจกรรม/โครงการเจาะจงพื้นที่ในระดับอำเภอ หรือตำบล เพื่อจะสามารถนำมาเชื่อมโยงกับกิจกรรม/โครงการที่มีการดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน ให้เกิดความต่อเนื่องตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า แล้วจัดทำเป็นชุดโครงการบูรณาการเสนอต่อ ก.บ.จ. เพื่อขออนุมัติงบประมาณบูรณาการต่อไป

กรณี 3 การเชื่อมโยงกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน โครงการที่ไม่ระบุพื้นที่ หรือโครงการในระดับจังหวัด และโครงการที่ดำเนินการในต่างพื้นที่

จำนวนกิจกรรม/โครงการบางส่วนมีการดำเนินการหรือพัฒนาโครงการในพื้นที่ต่างกัน ทำให้การดำเนินการไม่เกิดการต่อยอดในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า การบูรณาการกิจกรรม/โครงการควรดำเนินการและพัฒนาในพื้นที่เดียวกันและต่อยอดกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ดังนั้นคณะอนุกรรมการพิจารณาเชื่อมโยงโครงการที่ดำเนินการในต่างพื้นที่กัน มาปรับเปลี่ยนเป็นชุดโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่เดียวกันได้ และทบทวนชุดโครงการในภาพรวมอีกครั้ง เสนอต่อ ก.บ.จ. เป็นชุดโครงการบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า

กรณี 4 การเชื่อมโยงกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการต่างปีงบประมาณ

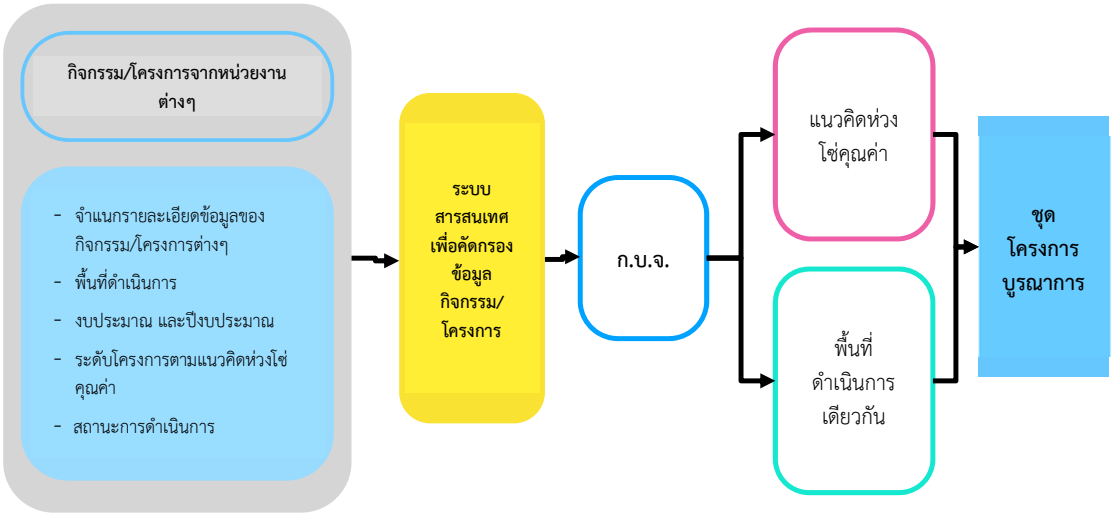
กิจกรรม/โครงการในหลายกิจกรรม/โครงการมีการดำเนินการไปแล้วในปีงบประมาณก่อนหน้า การจัดทำกิจกรรม/โครงการต่อยอดจากกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในปีงบประมาณก่อน คณะอนุกรรมการควรแสดงการเชื่อมโยงให้เห็นเป็นลักษณะกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ยกตัวอย่างเช่น โครงการก่อสร้างฝาย ซึ่งเป็นโครงการต้นน้ำได้ดำเนินการก่อสร้างและแล้วเสร็จในปีงบประมาณก่อน การพิจารณาโครงการกลางน้ำ และปลายน้ำ จะต้องเป็นพื้นที่รับน้ำจากฝายดังกล่าว และมีกิจกรรม/โครงการกลางน้ำและปลายน้ำที่ดำเนินการพัฒนาต่อยอดในพื้นที่นี้ การพิจารณาของคณะอนุกรรมการต้องคำนึกถึงความเชื่อมโยงเช่นนี้ และจัดทำเป็นชุดโครงการบูรณาการเพื่อเสนอต่อ ก.บ.จ. ต่อไป

รูปที่ 6 การพิจารณาการและกลั่นกรองกิจกรรม/โครงการมีรูปแบบที่ต่างกัน

5. ข้อมูลพื้นฐาน และการประมวลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ

การสนับสนุนให้แผนพัฒนาจังหวัดเกิดการบูรณาการมากขึ้น ระบบสารสนเทศช่วยเข้ามาสนับสนุนให้ผู้พิจารณาหรือจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมองเห็นความเชื่อมโยงของโครงการ และพัฒนาให้การบูรณาการในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ สิ่งสำคัญในการพิจารณาและกลั่นกรองโครงการ คือ ผู้พิจารณาหรือจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด หรือ คณะอนุกรรมการ จะต้องเข้าใจแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า และการดำเนินการในพื้นที่เดียวกันอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นการรวบรวมข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดในปีย้อนหลัง และแผนปัจจุบันที่กำลังดำเนินการอยู่ บนระบบสารสนเทศและจัดเก็บไว้ในรูปแบบเดียวในลักษณะตาราง Excel จะทำให้ผู้พิจารณาหรือจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสามารถใช้ค้นหาข้อมูลได้ง่ายขึ้น โดยใช้แนวทางการกลั่นกรองกิจกรรม/โครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า และการดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน เพื่อพัฒนาเป็นชุดโครงการบูรณาการในลักษณะกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ การอาศัยการจัดการข้อมูลด้วยระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการช่วยคัดกรองข้อมูลกิจกรรม/โครงการ ซึ่งสามารถสรุปเป็นแนวทางการกลั่นกรองกิจกรรม/โครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าดังรูปที่ 7

รูปที่ 7 แนวทางการกลั่นกรองกิจกรรม/โครงการให้เกิดการบูรณาการ

5.1. ข้อมูลที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ

ข้อมูลที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ ซึ่งประกอบด้วย

1) แผนพัฒนาจังหวัด

แผนพัฒนาจังหวัด เป็นแผนระยะเวลา 4 ปี ซึ่งสำนักงานจังหวัด โดยกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาเป็นฝ่ายจัดทำขึ้น การใช้ข้อมูลของแผนพัฒนาจังหวัดย้อนหลังเข้ามาพิจารณาเพื่อจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ จะช่วยเอื้อให้การพิจารณาและพัฒนากิจกรรม/โครงการง่ายขึ้น ยกตัวอย่างเช่น

การวิเคราะห์แผนพัฒนาจังหวัดย้อนหลังทำให้ทราบว่ากิจกรรม/โครงการในพื้นที่ดำเนินการได้ดำเนินการในพื้นที่ใดบ้าง เพื่อสามารถจัดทำกิจกรรม/โครงการอื่นๆ ที่สามารถพัฒนาต่อเนื่องได้ในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

2) แผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณ

แผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณ เป็นแผนระยะเวลา 1 ปี ซึ่งจัดทำโดยกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาสำนักงานจังหวัดลำพูน การนำเอาแผนปฏิบัติราชการประจำปีมาพิจารณาย้อนหลังเพื่อช่วยให้การบูรณาการสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3) พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

การพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณต่างๆ ซึ่งจำแนกเป็นงบ Function Agenda และ Area และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนงบประมาณในปีต่อไป

ข้อมูลข้างต้นเป็นข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ และพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี สามารถรวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นมีหลากหลายรูปแบบ เช่น ข้อมูลตาราง ข้อมูลประกอบการนำเสนอ ข้อมูลรูปภาพ ข้อมูลรายงานการประชุม เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จัดทำอยู่ในรูปแบบที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการในแผนพัฒนาจังหวัด เป็นข้อมูลออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานที่เกี่ยวข้อง โดยเผยแพร่ให้บุคคลทั่วไปสามารถดาว์โหลดข้อมูลต่างๆ ได้ โดยสรุปข้อมูลที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในตารางที่ 5 นี้

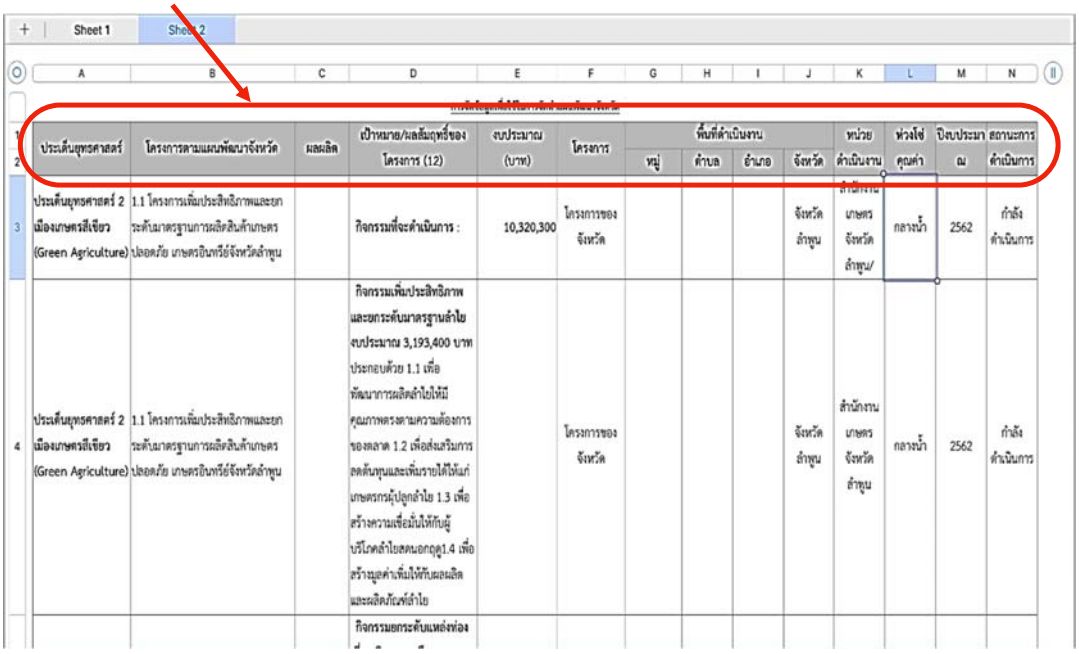
ตารางที่ 5 โครงสร้างข้อมูลที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ

ข้อมูล	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ลักษณะข้อมูล	วิธีการเข้าถึง	หมายเหตุ
แผนพัฒนาจังหวัด	กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนา สำนักงานจังหวัด	- แผนพัฒนาจังหวัดย้อนหลัง ในรูปแบบออนไลน์ (ไฟล์ PDF) บนเว็บไซต์ของสำนักงานจังหวัด - จำแนกโครงการตามยุทธศาสตร์จังหวัด	- ข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดเป็นข้อมูลออนไลน์ของสำนักงานจังหวัด	สำนักงานจังหวัดลำพูน เข้าถึงได้จาก: http://www.lamphun.go.th/office_province/index_strategy.php
แผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณ	กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนา สำนักงานจังหวัด	- แผนปฏิบัติราชการของจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณย้อนหลัง ในรูปแบบออนไลน์ (ไฟล์ PDF และไฟล์ Excel) บนเว็บไซต์ของสำนักงานจังหวัด - จำแนกโครงการตามยุทธศาสตร์จังหวัด	- ข้อมูลแผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณเป็นข้อมูลออนไลน์ของสำนักงานจังหวัด	สำนักงานจังหวัดลำพูน เข้าถึงได้จาก: http://www.lamphun.go.th/office_province/index_strategy.php
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ	สำนักงบประมาณ สำนักงานนายกรัฐมนตรี	- พระราชบัญญัติงบประมาณประเทศในแต่ละปีงบประมาณย้อนหลัง เป็นข้อมูลออนไลน์ (ไฟล์ PDF) - พระราชบัญญัติงบประมาณจำแนกด้านการพัฒนาแหล่งน้ำย้อนหลัง เป็นข้อมูลออนไลน์ (ไฟล์ PDF) - พระราชบัญญัติงบประมาณโดยสังเขปย้อนหลัง เป็นข้อมูลออนไลน์ (ไฟล์ PDF) - จำแนกโครงการและงบประมาณในหลากหลายรูปแบบ	- พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณจำแนกในหลายรูปแบบและเป็นข้อมูลออนไลน์ของสำนักงานจังหวัด	สำนักงบประมาณ เข้าถึงได้จาก: http://www.bb.go.th/bbweb/?page_id=6045

การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลข้างต้นมีความยุ่งยากและใช้เวลานานในการรวบรวม แม้การเข้าถึงข้อมูลจะอยู่ในรูปแบบออนไลน์และเผยแพร่ต่อบุคคลทั่วไป แต่เนื่องจากรูปแบบการจัดเก็บที่แตกต่างกัน ทำให้ยากต่อการใช้ข้อมูล นอกจากนี้ข้อมูลของแผนพัฒนาจังหวัดและแผนแผนปฏิบัติราชการของจังหวัดประจำปีงบประมาณยังจำแนกโครงการตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดเพียงรูปแบบเดียว ทำให้ยากต่อการบูรณาการ การคำนึงถึงการศึกษาข้อมูลที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในปีงบประมาณย้อนหลัง จะทำให้การจัดทำงบประมาณเกิดการบูรณาการมากขึ้น

5.2. ข้อมูลแผนพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และการวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงโครงการให้เป็นแผนพัฒนาแบบบูรณาการ

การกลั่นกรองกิจกรรมรม/โครงการเพื่อให้เกิดการบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า และการต่อยอดการพัฒนาโครงการบนพื้นที่ดำเนินการเดียวกัน จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลระบบสารสนเทศเพื่อช่วยในการคัดกรองกิจกรรม/โครงการซึ่งมาจากหลากหลายหน่วยงานและขออนุมัติงบประมาณจากหลายแหล่ง ดังนั้นข้อมูลกิจกรรม/โครงการที่ถูกจัดอยู่ในรูปแบบเดียวกัน และใช้ระบบสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้พิจารณาหรือจัดทำแผนค้นหากิจกรรม/โครงการในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งควรมีการจัดการข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามรูปที่ 8

	ประเด็นยุทธศาสตร์	โครงการตามแผนพัฒนาจังหวัด	ผลผลิต	เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ (12)	งบประมาณ (บาท)	โครงการ	พื้นที่ดำเนินงาน				หน่วยดำเนินงาน	ห่วงโซ่คุณค่า	ปีงบประมาณ	สถานการดำเนินการ
							หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด				
3	ประเด็นยุทธศาสตร์ 2 เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture)	1.1 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน		กิจกรรมที่จะดำเนินการ :	10,320,300	โครงการของจังหวัด				จังหวัดลำพูน	สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน/	กลางน้ำ	2562	กำลังดำเนินการ
4	ประเด็นยุทธศาสตร์ 2 เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture)	1.1 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน		กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไย งบประมาณ 3,193,400 บาท ประกอบด้วย 1.1 เพื่อพัฒนาการผลิตลำไยให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด 1.2 เพื่อส่งเสริมการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกลำไย 1.3 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคลำไยสดนอกฤดู1.4 เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตและผลิตภัณฑ์ลำไย		โครงการของจังหวัด				จังหวัดลำพูน	สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน	กลางน้ำ	2562	กำลังดำเนินการ
				กิจกรรมยกระดับแหล่งท่อง										

รูปที่ 8 ตัวอย่างการจัดการข้อมูลกิจกรรม/โครงการต่างๆเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

รูปที่ 8 เป็นตัวอย่างการจัดเก็บข้อมูลกิจกรรม/โครงการในแผนพัฒนาจังหวัดโดยจำแนกข้อมูลแผนฯ เพื่อใช้ในการค้นหากิจกรรม/โครงการต่างๆที่มีการดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งช่วยในการตัดสินใจในการขออนุมัติโครงการและงบประมาณ และการทำให้เกิดการบูรณาการในลักษณะห่วงโซ่คุณค่าได้ง่าย การจัดเก็บข้อมูลแผนฯ และระบุหัวข้อเป็นลักษณะดังนี้

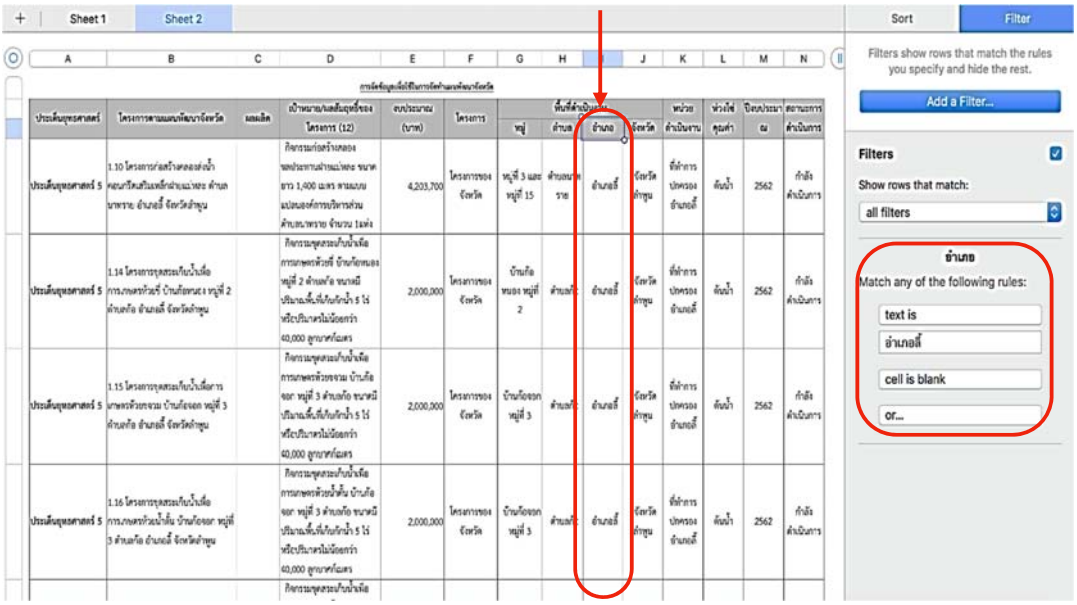
- ประเด็นยุทธศาสตร์

- ชื่อโครงการ
- ผลผลิต
- เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ
- งบประมาณ
- โครงการ (จังหวัด กระทรวง/กรม หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
- พื้นที่ดำเนินการ (แยกเป็นหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)
- หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ
- ระดับโครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ)
- ปีงบประมาณ
- สถานะการดำเนินการ

แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาให้กิจกรรม/โครงการที่ถูกบรรจุลงในแผนพัฒนาจังหวัดให้เกิดการบูรณาการยิ่งขึ้น ผู้คัดกรองกิจกรรม/โครงการจะควรมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าและการผลักดันในกิจกรรม/โครงการเกิดการพัฒนาในที่เดียวกัน ซึ่งการพิจารณากิจกรรม/โครงการให้เกิดการเชื่อมโยงมากขึ้น การใช้คำสั่ง Filter เพื่อคัดกรองข้อมูลกิจกรรม/โครงการจะทำให้มองเห็นการบูรณาการมากขึ้น โดยเริ่มจากการคัดกรองและพิจารณากิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน แล้วจึงพิจารณากิจกรรม/โครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า จะทำให้ง่ายต่อการเชื่อมโยงโครงการให้เกิดการบูรณาการมากขึ้น ตัวอย่างการคัดกรองและพิจารณากิจกรรม/โครงการ ดังนี้

1. **การคัดกรองกิจกรรม/โครงการในพื้นที่ดำเนินการเดียวกัน**

การใช้คำสั่ง Filter ในการคัดกรองกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน โดยค้นหาในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัด จากรูปที่ 9 เป็นตัวอย่างการคัดกรองกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่อำเภอลี้ โดยใช้คำสั่ง Filter “อำเภอลี้” จะปรากฏกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่อำเภอลี้

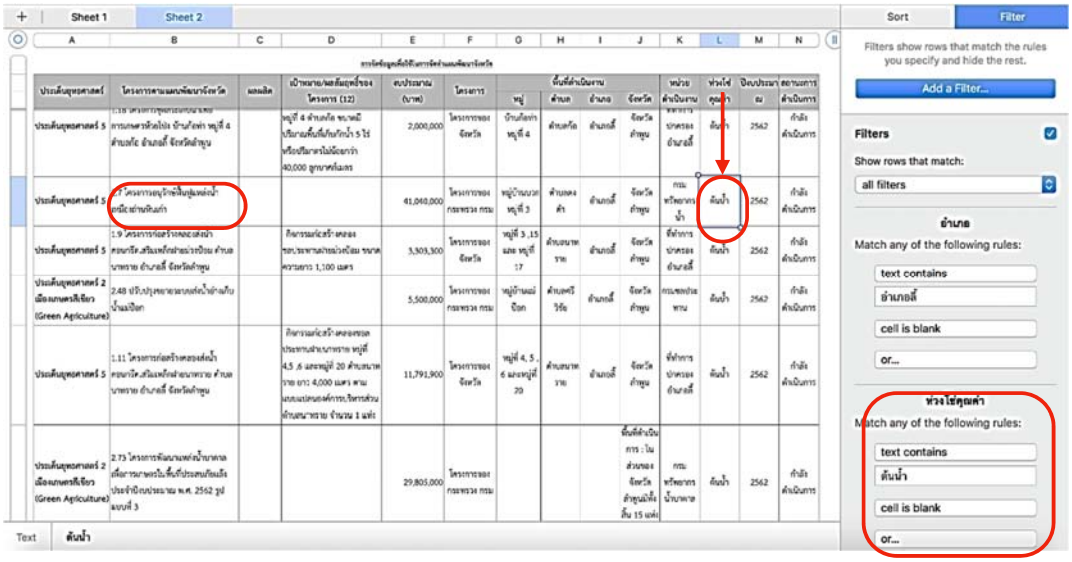

รูปที่ 9 ตัวอย่างการคัดกรองกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่อำเภอลี้

การคัดกรองกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน ช่วยตรวจสอบการดำเนินการหรือการพัฒนาโครงการที่ซ้ำซ้อนในพื้นที่เดิมและเอื้อให้ผู้พิจารณาหรือจัดทำแผนค้นหากิจกรรม/โครงการตัดสินใจอนุมัติกิจกรรม/โครงการง่ายขึ้น

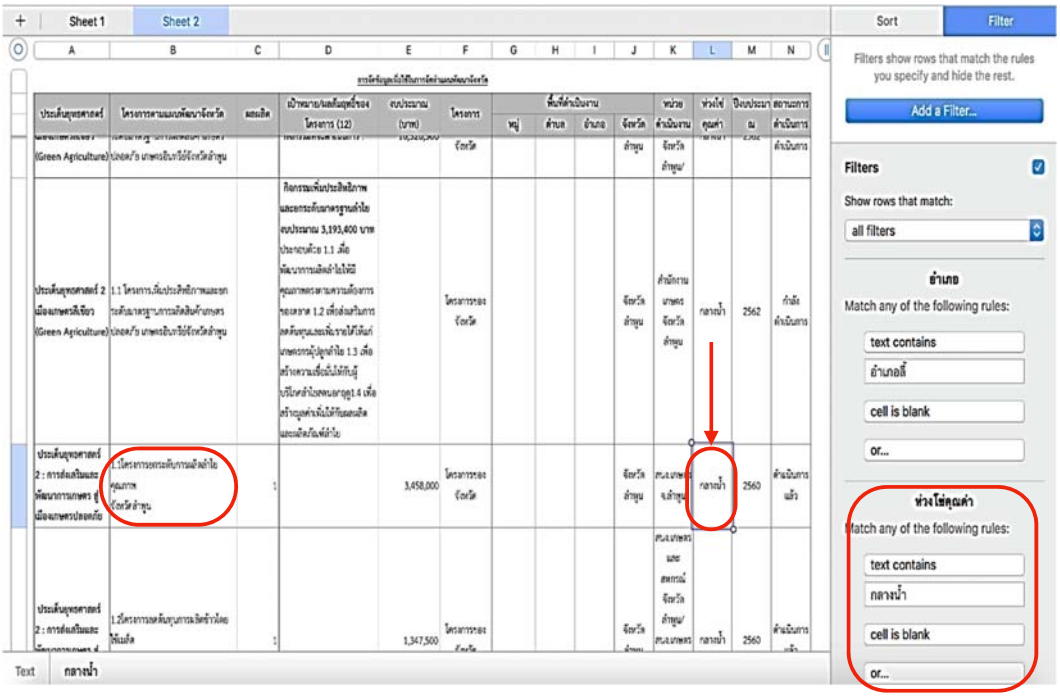
2. **การเชื่อมโยงกิจกรรม/โครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า**

เมื่อมีการคัดกรองกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่เดียวกันแล้ว การใช้คำสั่ง Filter ในการตรวจสอบโครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าเพื่อค้นหากิจกรรม/โครงการในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โดยเริ่มจากการใช้คำสั่ง Filter “ต้นน้ำ” เพื่อค้นหากิจกรรม/โครงการที่เป็นไปได้ที่จะเกิดการบูรณาการในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ดังตัวอย่างในรูปที่ 10

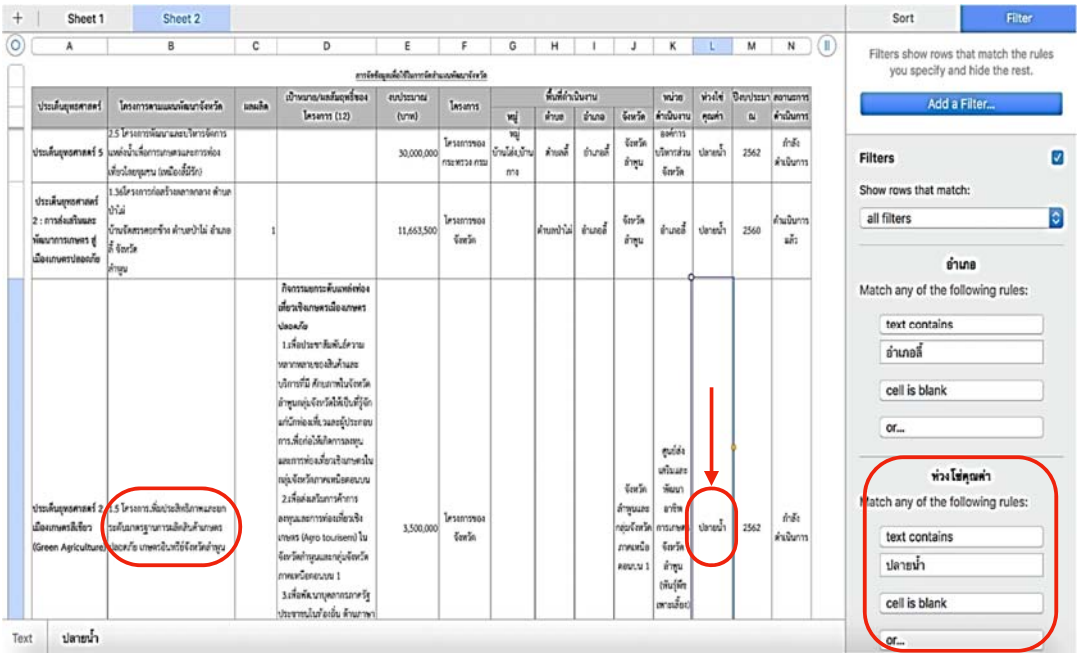
รูปที่ 10 ตัวอย่างการคัดกรองกิจกรรม/โครงการต้นน้ำตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า

การเชื่อมโยงกิจกรรม/โครงการกลางน้ำ และปลายน้ำตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า สามารถใช้คำสั่ง Filter “กลางน้ำ” และ “ปลายน้ำ” เพื่อค้นหากิจกรรม/โครงการที่เป็นไปได้ที่จะเกิดการบูรณาการในลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ดังรูปที่ 11 และ 12

รูปที่ 11 ตัวอย่างการคัดกรองกิจกรรม/โครงการกลางน้ำตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า

การใช้คำสั่ง Filter เพื่อค้นหากิจกรรม/โครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าทำให้การเชื่อมโยงกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ มีประสิทธิภาพมากขึ้น และ ขั้นตอนการใช้คำสั่ง Filter เพื่อค้นหากิจกรรม/โครงการให้เกิดการบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า เป็นขั้นตอนการจัดการข้อมูลที่มีรูปแบบที่ไม่ซับซ้อน บุคคลทั่วไปสามารถใช้งานได้ และการพิจารณากิจกรรม/โครงการโดยผ่านระบบเช่นนี้ จะช่วยลดปัญหาการจัดทำกิจกรรม/โครงการที่มีการดำเนินกิจกรรม/โครงการซ้ำในพื้นที่เดิม และช่วยทำให้ผู้พิจารณาหรือจัดทำแผนใช้เวลาในการค้นหาข้อมูลที่จำเป็นรวดเร็วขึ้น การเชื่อมโยงกิจกรรม/โครงการแบบบูรณาการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าง่ายขึ้น และสามารถตัดสินใจอนุมัติกิจกรรม/โครงการต่างๆ สะดวกยิ่งขึ้น

รูปที่ 12 ตัวอย่างการคัดกรองกิจกรรม/โครงการปลายน้ำตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า

สรุปได้ว่า ปัจจุบันโครงสร้างของข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนในระดับจังหวัดและโครงการระดับพื้นที่มีการจัดเก็บหลากหลายรูปแบบ หลายแหล่งที่มาและวิธีการเข้าถึงข้อมูลก็มีลักษณะแตกต่างกัน ควรมีการรวบรวมข้อมูลที่สำคัญและพิจารณาการเชื่อมโยงและจัดทำชุดโครงการแบบบูรณาการ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอในการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนในระดับจังหวัดและโครงการระดับพื้นที่โดยให้จัดเก็บในที่เดียวกันและเข้าถึงได้ผ่านระบบออนไลน์ รวมถึงจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบที่ง่าย ต่อการใช้งานโดยการแยกหมวดหมู่ของรายละเอียดข้อมูลทั้งข้อมูลในปัจจุบันและข้อมูลย้อนหลัง เพื่อเอื้อให้การบูรณาการกิจกรรม/โครงการสามารถขับเคลื่อนต่อไป

ภาคผนวก ข.

คู่มือการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในระดับพื้นที่

คู่มือการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในระดับพื้นที่

คำนำ

ในคู่มือการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรชุดนี้ คณะจัดทำคู่มือได้พัฒนาขึ้นมาจากการดำเนินงานโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ **“การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูลจังหวัดลำพูน”** ในระยะเวลา 1 ปี 6 เดือน (กันยายน 2559 – กุมภาพันธ์ 2561) โดยมีจุดประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ 2) เพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ใน**คู่มือเล่มนี้เกิดจากการถอดบทเรียนในการดำเนินงานวิจัยเพื่อตอบจุดประสงค์ประการที่ 2 ดังกล่าว** คือ การพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร จนกลายเป็น **“คู่มือการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร” ในที่สุด**

คู่มือเล่มนี้ได้พัฒนาขึ้นมาจากบทเรียนการดำเนินงานวิจัยในพื้นที่ลำพูนอันมีลักษณะของบริบทเชิงพื้นที่และการดำเนินงานวางแผนพัฒนาจังหวัดด้านน้ำเพื่อการเกษตร ดังนี้

- ขนาดพื้นที่และประชากรของจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดขนาดเล็ก มีเขตปกครอง 9 อำเภอ สามารถประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้อย่างทั่วถึงภายใต้อำนาจการประสานงานของผู้ว่าราชการจังหวัด
- ฐานทรัพยากรดิน น้ำ ป่า รวมถึงภูมิสังคมวัฒนธรรม (เช่นองค์ความรู้ ภูมิปัญญา) เอื้อให้จังหวัดลำพูนเป็นพื้นที่ทางการเกษตรเป็นหลัก แม้จังหวัดลำพูนจะมีนิคมอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้เกินกึ่งหนึ่งของรายได้รวมของจังหวัด แต่แรงงานในภาคอุตสาหกรรมก็ทำงานในภาคเกษตรควบคู่ไปด้วย
- ด้วยจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดขนาดเล็ก กิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดแต่ละปีงบประมาณมีจำนวนเฉลี่ย 50 โครงการ สามารถเชื่อมโยงกิจกรรมโครงการในลักษณะบูรณาการระดับพื้นที่ได้อย่างไม่ซับซ้อน
- จุดแข็งของจังหวัดขนาดเล็กดังเช่นจังหวัดลำพูนมีอย่างน้อย 2 ประการ คือ
    1) มีความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ขนาดใหญ่ดังเช่นองค์การบริหารส่วนจังหวัด และ อปท. ขนาดเล็กอย่างเทศบาลตำบล ทำให้สามารถออกแบบการบูรณาการเชิงพื้นที่และการสื่อสารระหว่างองค์กรได้ไม่ยากหรือไม่ซับซ้อน เนื่องจากสายพานการบูรณาการระหว่างหน่วยงานไม่ยาวนัก ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการเชิงพื้นที่และระดับพื้นที่เกิดความสำเร็จได้ในระยะเวลาไม่นานนักหรือเป็นไปตามรอบของปฏิทินว่าด้วยประมาณแผ่นดิน
    2) จังหวัดขนาดเล็กยังมีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการเชิงพื้นที่และระดับพื้นที่ ดังกรณีจังหวัดลำพูนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง “งานหน้าหมู่” ที่มุ่งเน้นการเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกันของคนในชุมชนที่ต้องดูแล รับผิดชอบ และรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับการทำงานแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ระหว่างหน่วยงาน ชุมชน ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- จุดอ่อนของจังหวัดขนาดเล็ก คือ หน่วยงานต่างๆ ไม่มีความกระตือรือร้นในการร่วมกันทำงานเชิงบูรณาการมากนัก จึงต้องอาศัยความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ (เช่นความสัมพันธ์เชิงบุคคล เชิงบารมี) ในการประสานงานให้เกิดกิจกรรมที่มีลักษณะการบูรณาการระดับพื้นที่

ด้วยลักษณะของบริบทเชิงพื้นที่และการดำเนินงานวางแผนพัฒนาจังหวัดด้านน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดลำพูนดังกล่าว คณะจัดทำคู่มือหวังยิ่งว่าจะเป็นแนวทางการพัฒนาชุดโครงการนำร่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดอื่นที่มีบลักษณะของบริบทและการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดคล้ายคลึงหรือเทียบเคียงได้กับจังหวัดลำพูน ไม่มากก็น้อย

คณะจัดทำคู่มือ

สารบัญ

	หน้า
1. บทนำ	259
2. ภาพรวมขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนาชุดโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับพื้นที่	265
3. คณะกรรมการวางแผนพัฒนาและจัดทำชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรระดับพื้นที่	266
4. หลักเกณฑ์ กลไก และวิธีการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการในระดับพื้นที่	270
5. ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการเชื่อมโยง/พัฒนาชุดโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับพื้นที่	274

1. บทนำ

ในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัดนั้น ผู้ใช้คู่มือจะต้องทำความเข้าใจแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าและแนวคิดการบูรณาการ อย่างลึกซึ้ง เพื่อสามารถนำไปเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาปัญหาและความต้องการของประชาชน และการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณบูรณาการระดับจังหวัดอย่างเหมาะสม รวมทั้งการพิจารณากิจกรรมโครงการเพื่อให้ได้ให้เกิดเป็นชุดโครงการแบบบูรณาการอย่างสมบูรณ์

ก. ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการ

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา ได้ให้ความหมายของคำว่า “บูรณาการ” ใน 2 ความหมาย

- การทำให้เป็นเนื้อเดียวกันโดยรวมหรือผสมผสานส่วนต่างๆ เข้าด้วยกัน เช่น การสอนภาษาแบบบูรณาการหมายถึงการรวมทักษะการพูด ฟัง อ่าน เขียน ไว้ในวิชาเดียวกัน
- การเชื่อมหรือประสานกับสิ่งอื่นหรือหน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียนหลายแห่งบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ที่มีรากฐานจากความเป็นไทยและนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) พระเถระนักวิชาการได้สังเคราะห์องค์ประกอบคำว่า “บูรณาการ” ว่าเกิดจากปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ 1) หน่วยหรือองค์ประกอบ 2) ความสัมพันธ์ของหน่วยย่อยซึ่งเชื่อมโยงอิงอาศัยกันและกัน และ 3) ความครบถ้วนสมบูรณ์ที่เกิดจากการรวมตัวกันของหน่วยย่อย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะนำไปสู่ความสมบูรณ์แบบในที่สุด

สำหรับการบริหารราชการของรัฐไทยมีการนำแนวคิดว่าด้วยการบูรณาการมาใช้ มีเป้าหมายเพื่อการบริหารภาครัฐในเชิงรุกหรือเชิงพัฒนา โดยมุ่งเน้นให้เกิดการบูรณาการในระดับพื้นที่จังหวัดเป็นสำคัญ โดยลักษณะการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา ว่าควรมีลักษณะดังนี้

1) เป็นการบริหารเชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองเป้าหมายที่สำคัญของจังหวัด โดยการแปลงยุทธศาสตร์ของชาติไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด เปิดโอกาสให้ทุกส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัด และคณะผู้บริหารของจังหวัดมีความรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ (accountability transparency)
2) เป็นการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของการทำงาน (result - based) และมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยประสิทธิภาพในการบริหารงานของจังหวัด
3) ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องมีคุณลักษณะที่เปรียบเสมือนผู้บริหารสูงสุดขององค์กร โดยสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายและระเบียบต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับภาระหน้าที่ที่มีอยู่ ควบคู่ไปกับการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารการพัฒนาจังหวัด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น
4) กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ มอบอำนาจการบริหารงานโดยเฉพาะการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆ ให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการแก้ไขปัญหาของประชาชนในจังหวัดได้เบ็ดเสร็จในระดับพื้นที่

กล่าวโดยสรุป การบูรณาการ หมายถึง การรวมกันของสิ่งส่วนย่อย (เช่น บุคคล กลุ่ม องค์กร รวมถึงองค์ความรู้ แนวความคิดต่างๆ) ที่เกี่ยวข้องกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ ซึ่งในระหว่างการบูรณาการ

ร่วมกันแต่ละสิ่งส่วนย่อยเหล่านั้นจะต้องสนับสนุนเกื้อกูลกัน ขจัดจุดด้อยให้แก่กัน และยิ่งเกิดการบูรณาการจากส่วนย่อยส่วนเล็กๆ จนสามารถต่อยอดไปถึงส่วนใหญ่ได้ การบูรณาการก็จะสมบูรณ์ยิ่งๆ ขึ้น ดังนั้น การบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาลกับทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติในแต่ละเขตพื้นที่ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนตามศักยภาพของแต่ละจังหวัดนั้นเอง

ข. การบูรณาการตามห่วงโซ่คุณค่า

แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) คือ ลำดับของกิจกรรมต่างๆ ซึ่งผลิตภัณฑ์จะผ่านไปสู่กิจกรรมทั้งหมดในห่วงโซ่ตามลลำดับ ผลิตภัณฑ์จะได้รับคุณค่าในแต่ละกิจกรรม ห่วงโซ่ของกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้ผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มมากกว่ามูลค่าของกิจกรรมทั้งหมดรวมกัน

ในภาครัฐมีการนำแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) มาใช้การร้อยเรียงภารกิจของรัฐที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงคุณค่า และการดำเนินการต่าง ๆ ไว้ด้วยกันภายใต้สิ่งที่เรียกว่า **“การบูรณาการ”** ยกตัวอย่างในการบูรณาการแผนงานโครงการในแผนพัฒนาของหน่วยงาน ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

1) การคัดเลือกผลผลิตของจังหวัด โดยพิจารณาศักยภาพของจังหวัด ทั้งด้านการเงินและที่ไม่ใช่การเงิน รวมทั้งพิจารณาการมีส่วนร่วมของผู้รับผิดชอบหลัก (primary activities) และ ผู้รับผิดชอบกิจกรรมสนับสนุน (support activities) รวมทั้งคำนึงถึงนโยบายรัฐที่สนับสนุนและผลผลิตที่สร้างรายได้ดีให้จังหวัดในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา
2) การกำหนดภาคีหลัก (key stakeholders) หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการการดำเนินงานกิจกรรมโครงการ
3) กระบวนการส่งต่อระหว่างห่วงโซ่ (chain) เพื่อเปิดช่องว่าง โดยพิจารณา supply chain ของการผลิตตั้งแต่ต้นจนถึงผู้บริโภคขั้นสุดท้าย จะเห็นกระบวนการและความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภคในขั้นต่อไป
4) จัดทำแผนพัฒนาผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการในข้อ 2 เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น และนำไป เป็นแนวทางในการจัดทำเป็นแผนพัฒนาจังหวัด
5) ภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ ร่วมพิจารณาแผนยุทธศาสตร์จังหวัด
6) จัดทำแผนพัฒนาผลผลิตเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น เพื่อนำไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อสนับสนุน

ทั้งนี้องค์ประกอบของการทำ Value chain ประกอบด้วย ผู้ดำเนินการกิจกรรมหลัก (primary activity) ในแต่ ละกระบวนการ เช่น ตัวอย่างผลผลิตข้าวได้แก่ เกษตรกร เปรียบเป็นกระบวนการ**ต้นน้ำ** เพราะเป็นผู้ทำการผลิตในแปลงนา ส่วนกระบวนการ**กลางน้ำและปลายน้ำ** มีภาคธุรกิจซึ่งดำเนินธุรกิจการแปรรูปเบื้องต้นหรือ อาจแปรรูปขั้นสูง เป็นผู้นำวัตถุดิบข้าวไปดำเนินการต่อ เช่น โรงสี หรือ ขนมขบเคี้ยวที่แปรรูปจากข้าว โดยกระบวนการกลางน้ำ ปลายน้ำ อาจเป็นธุรกิจที่เกิดจากการรวมกลุ่มเกษตรกร เช่น สหกรณ์การเกษตร เป็นต้น ที่จะดูความต้องการของผู้บริโภค และหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนและกระตุ้นให้ เกิดการผลิต

ค. แนวคิดการบูรณาการ 4 ขั้น

ในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัดซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับทั้งกิจกรรมแผนงาน งบประมาณ องค์กร และบุคลากร ของหน่วยงานต่างๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วม จึงนำมาสู่การกำหนดการบูรณาการที่มีลักษณะความเข้มข้นของการบูรณาการเป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 บูรณาการแผน คือการนำกิจกรรมโครงการของแต่ละหน่วยงานมารวมกันตามกรอบแนวคิด “ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ” เช่น การขุดอ่างเก็บน้ำเพื่อการเกษตรเป็นกิจกรรมต้นน้ำ ของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากนั้นเป็นกิจกรรมกลางน้ำ คือ การพัฒนา ส่งเสริมในกระบวนการผลิต โดยสำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด และส่งต่อถึงกิจกรรมปลายน้ำที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการตลาดของผลิตผลทางการเกษตร อันจะมีสำนักงานพาณิชย์จังหวัดและ/หรือสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก อย่างไรก็ตาม การบูรณาการในขั้นนี้ แม้เป้าหมายของแต่ละกิจกรรมทสามารถต่อยอดในลักษณะแนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า” ได้ แต่ก็ยังเป็นการทำงานแบบแยกส่วนกันทำ และงบประมาณของแต่ละกิจกรรมโครงการแยกกันกับการบริหารจัดการของแต่ละหน่วยงาน

ขั้นที่ 2 เมื่อมีการบูรณารแผนงานได้แล้ว จึงควรมี**การบูรณาการงบประมาณ**ด้วย การที่กิจกรรมโครงการเกิดขึ้นภายใต้งบประมาณเดียวกันจะยิ่งทำให้กิจกรรมโครงการมีความต่อเนื่องกันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการจัดทำแผนงบประมาณร่วมกันจะทำให้ลดความซ้ำซ้อนของการทำงาน และเกิดความรวดเร็วในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การบูรณาการในขั้นที่ 3

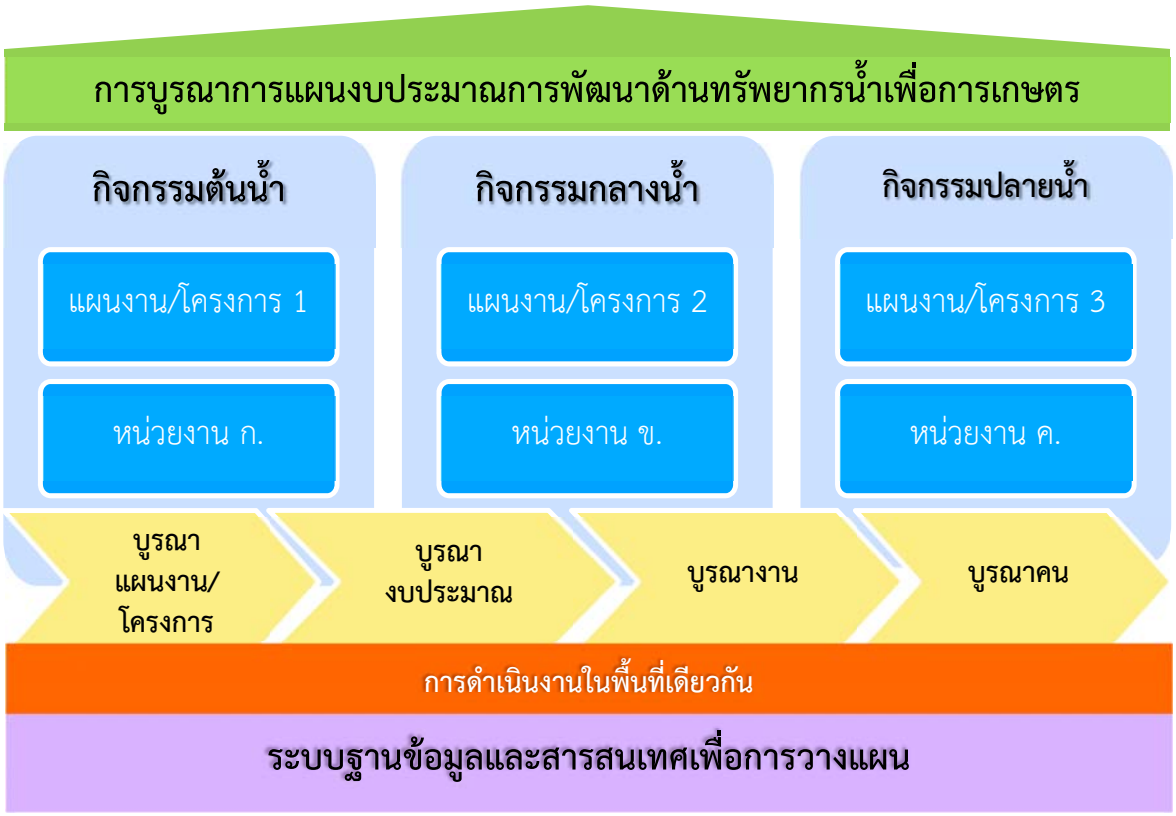
ขั้นที่ 3 บูรณาการงาน คือ การที่ผู้ปฏิบัติงานมาทำงานร่วมกันภายใต้ความเข้าใจในภาพรวมว่า กิจกรรมโครงการที่ตนเองดำเนินการอยู่นั้น มีเป้าหมายร่วมกันและต่อเนื่องกันภายใต้กรอบของแนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า” มีความเชื่อมโยงกันในลักษณะ “ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ” อันจะทำให้การดำเนินกิจกรรมโครงการมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากกว่าขั้นที่ 2 และการบูรณาการที่สมบูรณ์ควรจะเป็นการบูรณาการในขั้นที่ 4

ขั้นที่ 4 บูรณาการคน ให้ได้ การบูรณาการในขั้นนี้ ผู้ปฏิบัติงานจะวางแบบแผนบูรณาการร่วมกัน บริหารงบร่วมกัน ทำงานในพื้นที่ร่วมกัน และผู้ดำเนินงานในระดับปฏิบัติการนั้นไม่ได้คิดว่าตนเองสังกัดหน่วยงานใด นอกจากนี้ ในการบูรณาการทุกระดับจะต้องมีตัวชี้วัดทั้งด้านการบูรณาการทำงาน (แผน งบประมาณ งาน และคน) และผลลัพธ์ของการพัฒนาในพื้นที่ เพื่อตรวจสอบความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นระยะ

ง. กรอบแนวคิดการบูรณาการระดับพื้นที่เพื่อจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด

การสร้างกรอบแนวคิดในการวางแผนงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัด โดยพิจารณาจากแนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า” (value chain) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างเชื่อมโยงกันในลักษณะ **“ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ”** กล่าวคือ ซึ่งกิจกรรมโครงการหนึ่งๆ นั้นไม่ได้ส่งผลประโยชน์แต่เพียงเรื่องเดียว หากแต่สามารถต่อยอดไปเป็นประโยชน์ต่อเรื่องอื่นๆ ได้ เช่น โครงการนำน้ำมาใช้ในการเกษตร ไม่เพียงแต่ได้น้ำมาใช้ในการเกษตรแล้ว ยังสามารถต่อยอดไปถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การแปรรูป และเชื่อมไปถึงการนำผลผลิตไปสู่ตลาดโดยเกษตรกรได้รับผลกำไรที่ดีที่สุด เป็นต้น นอกจากนี้ กิจกรรมโครงการ จะต้องมีความต้องเนื่องในลักษณะต่อยอดกันทั้งด้านเนื้อหาของโครงการ งบประมาณของโครงการ และหน่วยงานและบุคลากรที่

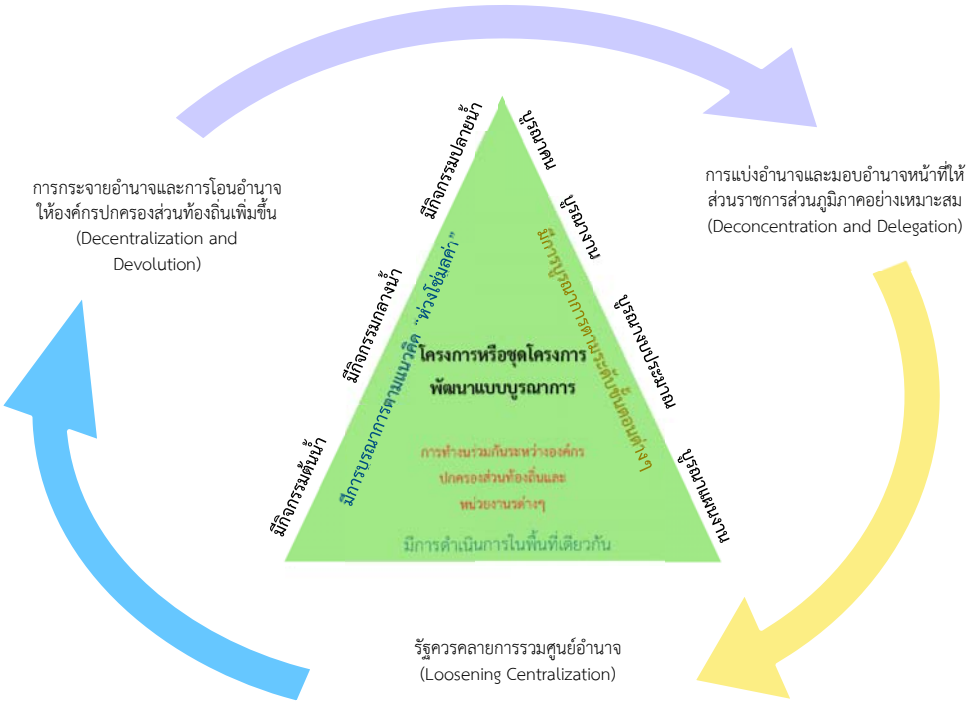
เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อนำน้ำมาใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตร และการดำเนินการพัฒนาด้านการตลาดและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในตัวสินค้าเกษตรสร้างรายได้ให้แก่ประชากรในพื้นที่ นอกจากนี้การจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณแบบบูรณาการระดับจังหวัดจะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนกิจกรรมโครงการอย่างชัดเจน จึงจะทำให้กระบวนการบูรณาการกิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับพื้นที่

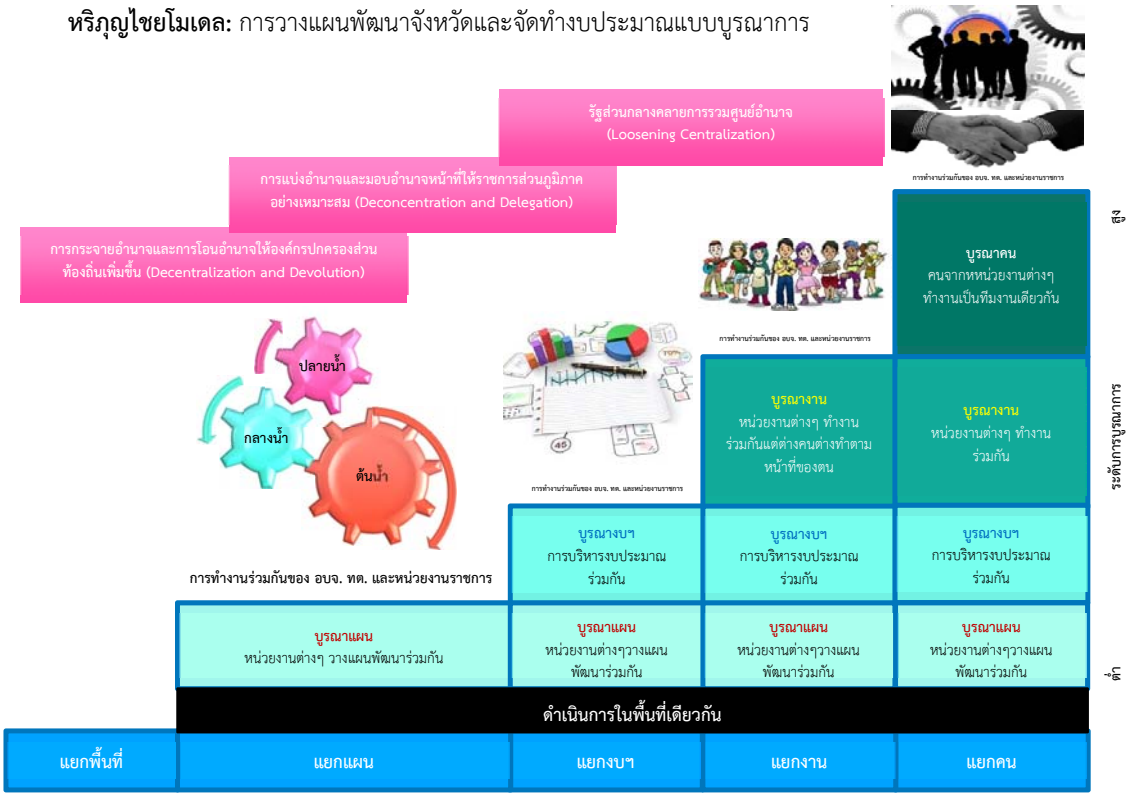
เมื่อประมวลแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการข้างต้นเข้าด้วยกันเพื่อใช้ในการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบแบบบูรณาการในทางปฏิบัติ จะได้เป็น **“หริภุญชัยโมเดล (Hariphunchai Model)”** โดยมีรายละเอียดดังแสดงในรูปที่ 2 และ 3 ซึ่งการดำเนินงานตามหริภุญชัยโมเดล (Hariphunchai Model) ข้างต้น จะต้องเกิดจาก**การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อันมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ที่ทำงานระดับจังหวัด และเทศบาลตำบล (ทต.) ที่ทำงานในระดับพื้นที่) และหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค และหรือภาคส่วนอื่นๆ (อันได้แก่ภาคเอกชน องค์กรเอกชน หรือองค์กรประชาชน)** ภายใต้การจัดตั้งและบริหารจัดการของคณะอนุกรรมการบูรณาการในระดับจังหวัด และขับเคลื่อนการทำงานโดยใช้แนวคิด **“การบูรณาการ 4 ขั้น”** โดยเริ่มที่ขั้น **“การบูรณาการแผนงาน”** ซึ่งในขั้นนี้ จะต้องวางองค์ประกอบกิจกรรมการพัฒนาตามกรอบของแนวคิด **“ห่วงโซ่คุณค่า”** ที่กิจกรรม/โครงการจะต้องเชื่อมโยงกันจากต้นน้ำ กลางน้ำ ไปจนถึงปลายน้ำอย่างครบถ้วนและมี **“การดำเนินการในพื้นที่เดียวกัน”** ซึ่งการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานตามแผนข้างต้นต้องได้รับความร่วมมือจาก

หลายหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกัน และหากต้องการพัฒนาโครงการหรือชุดโครงการพัฒนาให้มีระดับการบูรณาการที่สูงขึ้น ก็ควรมีการบริหารงบประมาณร่วมกันในขั้น **“บูรณางบประมาณ”** มีการทำงานร่วมกันอย่างกลมกลืนเพื่อให้ได้ผลงานในพื้นที่ที่ดี (แม้การทำงานของแต่ละหน่วยงานอาจจะมีลักษณะต่างคนต่างทำก็ตาม) ในขั้น **“บูรณางาน”** และการวางแผนพัฒนาโครงการหรือชุดโครงการที่มีการบรูรณาการขั้นสูงสุดคือ การปรับการทำงานของบุคลากรจากหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นทีมงานเดียวกันเสมือนเป็นบุคลากรขององค์กรเดียวกันในขั้น **“บูรณาคน”** ก็จะทำให้เกิดชุดโครงการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่/ระดับพื้นที่อย่างสมบูรณ์ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่อย่างอย่างสมบูรณ์ (มีการใช้งบประมาณที่คุ้มค่าและสร้างรายได้/ประโยชน์ให้แก่ประชาชนได้สูงขึ้นกว่าการวางแผนและจัดทำงบประมาณในรูปแบบเดิมที่ยังไม่มีการบูรณการที่แท้จริง)

รูปที่ 2 แบบจำลองการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับพื้นที่ (หริภุญชัยโมเดล) ในมุมมองการผลักดันการบูรณาการขั้นสูงสุด

หริภุญไชยโมเดล: การวางแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ

รูปที่ 3 แบบจำลองการวางแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ (หริภุญชัยโมเดล) ในมุมมองการขับเคลื่อนการบูรณาการในแต่ละขั้นตอน

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับพื้นที่ตามรูปแบบที่กล่าวมาข้างต้น จะประสบความสำเร็จได้ จะต้องมีการจัดการปรับปรุงระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจโครงสร้างระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาคและส่วนกลางเพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคแต่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการได้อย่างเต็มที่ตามหลักการจัดการอำนาจในทางรัฐศาสตร์ดังนี้

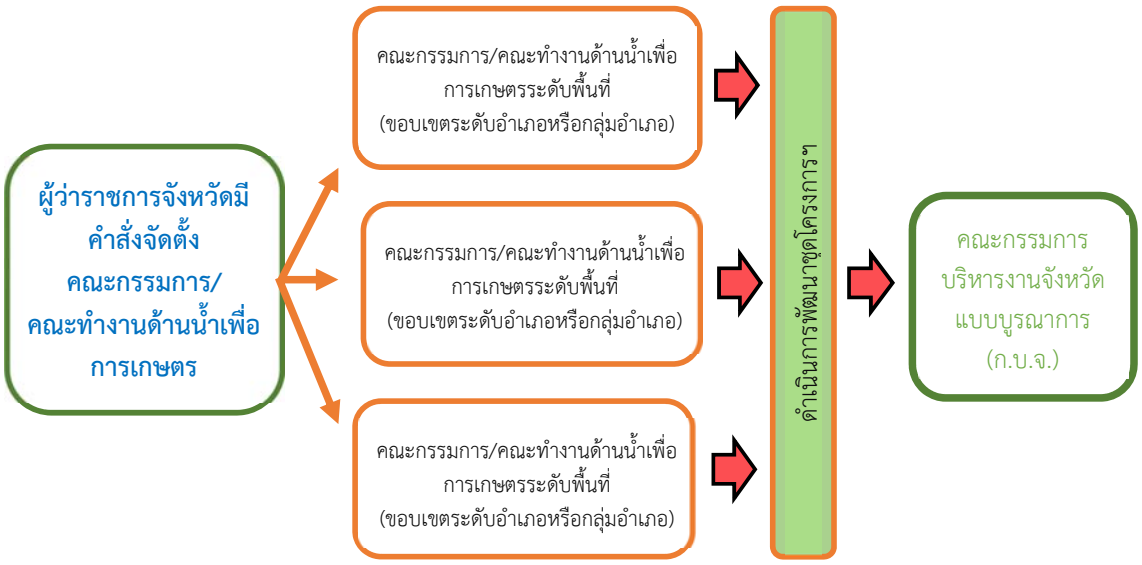
1) **ควรมุ่งเน้นการกระจายอำนาจและการโอนอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น (decentralization and devolution)** เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีอำนาจในการในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการด้วยตนเอง และควรได้รับงบประมาณจากส่วนกลางเพิ่มมากขึ้น ประการสำคัญส่วนกลางต้องโอนอำนาจให้ อปท. ทั้งในแง่โอนอำนาจทางการปกครอง (democratic decentralization) และโอนอำนาจในทางนิติบัญญัติ (legislative devolution) มิใช่โอนแต่หน้าที่รับผิดชอบมาเท่านั้น

2) **ควรมีการแบ่งอำนาจและการมอบอำนาจให้แก่ราชการส่วนภูมิภาคอย่างเหมาะสม (deconcentralization and delegation)** เพื่อให้หน่วยงานส่วนภูมิภาค (จังหวัด อำเภอ) มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการภายใต้ระเบียบกฎหมายที่ชัดเจน รวมทั้งมีอำนาจในการจัดสรรใช้จ่ายงบประมาณมากขึ้น

3) **รัฐส่วนกลางคลายการรวมศูนย์อำนาจ (loosening centralization)** รัฐส่วนกลางต้องมีการผ่อนคลายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม กล่าวคือ ซึ่งการคลายอำนาจของส่วนกลางนี้ ไม่ได้เป็นการลดอำนาจของหน่วยงานส่วนกลาง หากแต่พยายามใช้อำนาจอย่างยืดหยุ่น แสวงหาแนวทางความเป็นไปได้ในการสนับสนุนให้หน่วยงานส่วนภูมิภาคและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่และอำนาจ (ร่วมกับส่วนกลาง) ในการทำงานเชิง

ประเด็นสำคัญสำหรับการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จ คือ **คณะอนุกรรมการบูรณาการระดับจังหวัดจะต้องเข้าในหลักการบูรณาการตามแบบจำลอง “หริภุญชัยโมเดล” อย่าง และยึดมั่นในการดำเนินการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับพื้นที่ตามแนวทางนี้อย่างเคร่งครัด**

2. ภาพรวมขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนาชุดโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับพื้นที่

1. **ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดตั้งคณะอนุกรรมการบูรณาการ/คณะทำงานบูรณาการด้านน้ำเพื่อการเกษตรระดับพื้นที่**ภายใต้อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตาม**พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน 2534 มาตรา 57** ที่ให้จังหวัด/ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการประสานงาน

ร่วมมือ กับหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาจังหวัด รวมทั้งการเสนอขอรับงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด

2. **ควรจัดตั้งคณะอนุกรรมการบูรณาการ/คณะทำงานฯ ตามประเด็นปัญหาและความต้องการในพื้นที่ต่างๆ** ซึ่งการจัดตั้งคณะอนุกรรมการบูรณาการ/คณะทำงานฯ ควรจัดตั้งในขอบเขตระดับอำเภอเป็นอย่างน้อย เนื่องจากมีความสอดคล้องกับโครงสร้างของคณะกรรมการ/คณะทำงานฯ มากที่สุด (จะกล่าวถึงโครงสร้างดังกล่าวในหัวข้อที่ 3)
3. **เมื่อได้ชุดโครงการฯ แล้ว เสนอต่อคณะอนุกรรมการบูรณาการระดับจังหวัดและคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) พิจารณา** ตามปฏิทินการจัดทำงบประมาณของจังหวัดก่อนที่จะยื่นคำของบประมาณต่อสำนักงบประมาณ

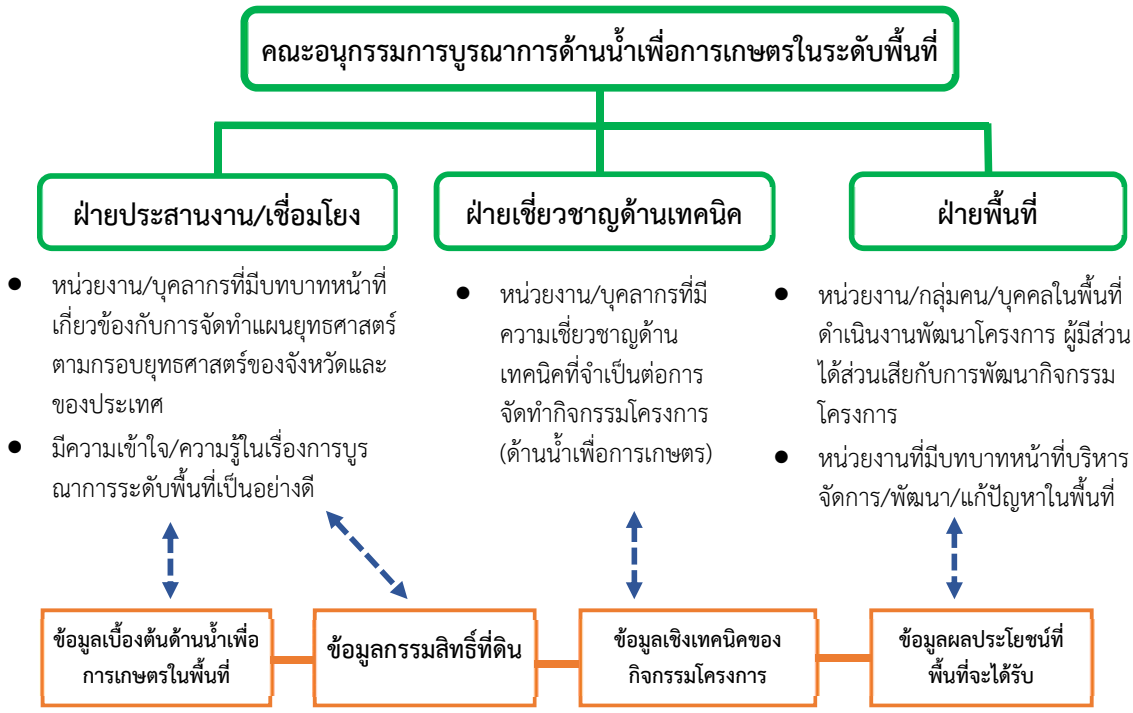
กลไกสำคัญในการดำเนินงานพัฒนาชุดโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับพื้นที่ ประกอบด้วย 2 กลไก สำคัญ คือ

1) การอาศัยอำนาจของผู้ว่าราชการในการจัดตั้งคณะอนุกรรมการบูรณษการ/คณะทำงานฯ
2) ความสามารถของการทำงานของฝ่ายประสานงาน (ดังจะกล่าวในโครงสร้างของคณะอนุกรรมการฯ) ที่ต้องเชื่อมโยงทั้งหน่วยงาน บุคลกร และกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินไปตามกรอบและขั้นตอนการพัฒนาชุดโครงการ

3. คณะอนุกรรมการบูรณาการเพื่อจัดทำชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรระดับพื้นที่

คณะอนุกรรมการบูรณาการเพื่อจัดทำชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรระดับพื้นที่ จะหมายถึงบุคคลจากกลุ่ม องค์กร หน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาร่วมกันทำงาน **โดยในคณะอนุกรรมการฯจะต้องมีคณะทำงานที่เป็นฝ่ายปฏิบัติงานในพื้นที่ชุดต่างๆ เพื่อทำการศึกษาข้อมูลและวางกิจกรรมการพัฒนาแบบบูรณากรแล้วนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการฯเพื่อพิจารณาเชื่อมโยงกิจกรรมและวางชุดโครงการพัฒนาแบบบูรณาการให้เกิดความสมบูรณ์** โดยคณะอนุกรรมการบูรณรการ/คณะทำงานเพื่อจัดทำชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรระดับพื้นที่ จะต้องมีโครงสร้าง หน้าที่ และหลักการจัดตั้งดังนี้

<u>โครงสร้างคณะอนุกรรมการบูรณาการ/คณะทำงานบูรณาการด้านน้ำเพื่อการเกษตรในระดับพื้นที่</u>

<u>หลักการในการจัดตั้งคณะอนุกรรมการบูรณาการ/คณะทำงานบูรณาการด้านน้ำเพื่อการเกษตรในระดับพื้นที่</u>

1. **องค์ประกอบคณะอนุกรรมการฯ** ประกอบด้วยหน่วยงานราชการ (รวมถึงหน่วยงานเอกชนที่มีศักยภาพ) ออกเป็น 3 ฝ่าย 1) ฝ่ายประสานงาน 2) ฝ่ายเชี่ยวชาญด้านเทคนิค และ 3) ฝ่ายพื้นที่ เพื่อเอื้อต่อกระบวนการพัฒนาชุดโครงการที่มีลักษณะบูรณาการระดับพื้นที่ โดยแต่ละฝ่ายจะเป็นฝ่ายที่สามารถให้ข้อมูลที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ (ตามเงื่อนไขของสำนักงบประมาณ) ซึ่งประกอบด้วย

    1) **ฝ่ายประสานงาน** เป็นหน่วยงาน/กลุ่มบุคคล/บุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดและยุทธศาสตร์ของชาติ และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบูรณาการระดับพื้นที่เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังสามารถประสานงานเชื่อมโยงหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี โดยฝ่ายประสานงานจะเป็นฝ่ายที่ประสานงานเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน/กลุ่มบุคคล/บุคคลระหว่างการพัฒนาโครงการ รวมทั้งการให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำโครงการดังเช่นข้อมูลเบื้องต้นด้านน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ และข้อมูลกรรมสิทธิ์ที่ดินยกตัวอย่างฝ่ายประสานงาน คือ กลุ่มบุคคล/บุคลากรในสำนักงานจังหวัด กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด ที่ทำการปกครองอำเภอ กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศสำนักงานเกษตรจังหวัด ฝ่ายแผนงานและงบประมาณสำนักงานชลประทานสำนักงานสภาเกษตรจังหวัด กองแผนและงบประมาณของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(อปท.) เป็นต้น นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงกลุ่มคน/บุคคลที่มีศักยภาพหรืออำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้วย

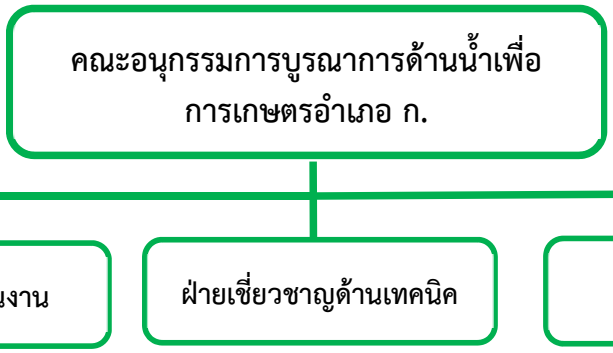
2) **ฝ่ายเชี่ยวชาญด้านเทคนิค** หน่วยงาน/กลุ่มคน/บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคที่จำเป็นต่อการจัดทำกิจกรรมโครงการ (ด้านน้ำเพื่อการเกษตร) กล่าวคือ มีศักยภาพในการเป็นหน่วยงาน/ผู้ดำเนินการกิจกรรมโครงการ ที่ต้องอาศัยศักยภาพทั้งในด้านความรู้เทคนิค วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ กำลังคน ที่มีพร้อมดำเนินงาน โดยฝ่ายเชี่ยวชาญด้านเทคนิค จะเป็นฝ่ายที่ให้ข้อมูลด้านเทคนิคที่จำเป็นต่อการจัดทำโครงการ และการเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินกิจกรรมโครงการเมื่อได้รับงบประมาณสนับสนุนแล้ว ยกตัวอย่างฝ่ายเชี่ยวชาญด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านน้ำเพื่อการเกษตร คือ กลุ่มบุคคล/บุคลากรในสำนักงานชลประทานเขต สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล รวมถึงหน่วยงานเอกชนบางหน่วยงานที่มีศักยภาพ เป็นต้น

3) **ฝ่ายพื้นที่** หน่วยงาน/กลุ่มคน/บุคคลในพื้นที่ดำเนินงานพัฒนาโครงการ และมีบทบาทหน้าที่บริหารจัดการ/พัฒนา/แก้ปัญหาในพื้นที่ ประการสำคัญคือเป็นหน่วยงาน/กลุ่มคน/บุคคลที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนากิจกรรมโครงการ โดยฝ่ายพื้นที่จะเป็นฝ่ายที่ให้ข้อมูลระดับพื้นที่ทั้งปัญหาและความต้องการของคนในพื้นที่ ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบในประเด็นผลลัพธ์ ผลผลิต ผลประโยชน์ และผลประทบเมื่อมีการดำเนินกิจกรรมโครงการ ยกตัวอย่างฝ่ายพื้นที่เช่น กลุ่มคน/บุคคลในหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่ทำการปกครองอำเภอ ผู้นำท้องถิ่น (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) เครือข่ายกลุ่มผู้ใช้น้ำ เครือข่ายสภาเกษตรกรจังหวัด เป็นต้น

2. **ขอบเขตการทำงานของคณะอนุกรรมการบูรณาการฯ** ควรจัดตั้งคณะกรรมการฯ ด้านน้ำเพื่อการเกษตรระดับพื้นที่ที่มีขอบเขตระดับอำเภอ เขตรับผิดชอบของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือตามขอบเขตการทำงานของหน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษา (ของสำนักงานชลประทานเขต) เป็นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับศักยภาพและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในการทำงานของคณะกรรมการ

3. **ในคณะอนุกรรมการบารณาการฯ แต่ละชุดควรมีคณะทำงานบูรณาการฯ เพื่อแบ่งส่วนการปฏิบัติงานในพื้นที่กับการพิจารณาตามกรอบแนวคิดการบูรณาการระดับพื้นที่** โดยคณะทำงานบูรณากรฯ แต่ละชุด จะมีโครงสร้าง 3 ฝ่ายคล้ายคลึงกับโครงสร้างคณะกรรมการฯ โดยมุ่งให้คณะทำงานฯ เป็นส่วนปฏิบัติงานพัฒนาชุดโครงการ ในขณะที่คณะอนุกรรมการบูรณาการฯ เป็นส่วนพิจารณาและเชื่อมโยงภาพรวมของชุดโครงการให้มีลักษณะการบูรณาการระดับพื้นที่อย่างสมบูรณ์ โดยในทางปฏิบัติคณะทำงานบูรณาการควรจะประกอบด้วยบุคลากรที่มักมีตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการของฝ่ายต่างๆ ส่วนคณะอนุกรรมการบูรณาการฯ ควรประกอบด้วยบุคลากรที่มีตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน

<u>ตัวอย่าง</u> คณะอนุกรรมการบูรณาการด้านน้ำเพื่อการเกษตรขอบเขตอำเภอ/กลุ่มอำเภอ ก. เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำแก้มลิงเพื่อการปลูกผลไม้นอกฤดู

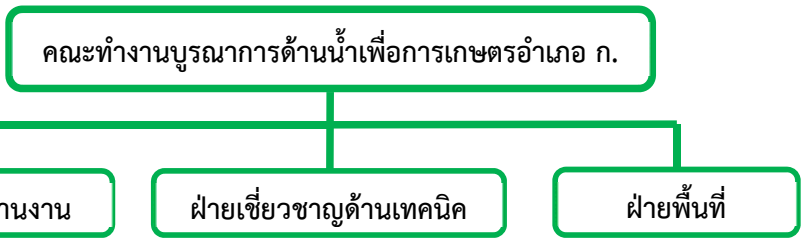

- นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ ก.
- ผู้บริหาร อปท. เช่น นายกเทศมนตรี นายก อบต. ในพื้นที่อำเภอ ก.
- ผู้อำนวยการกองแผนของ อปท. ในพื้นที่อำเภอ ก.

- หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่รับผิดชอบอำเภอ ก.
- ผู้อำนวยการกองช่างของ อปท. ในพื้นที่อำเภอ ก.
- ผู้อำนวยการกองการเกษตรของ อปท. ในพื้นที่อำเภอ ก.
- เกษตรอำเภอ ก.
- ประธานชมรมผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอ ก. (ถ้ามี)

- ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอ ก.
- กองการเกษตร
- หัวหน้ากลุ่มผู้ใช้น้ำ/หัวหน้ากลุ่มการเกษตรในพื้นที่อำเภอ ก.
- ตัวแทนสภาเกษตรอำเภอ ก.

<u>ตัวอย่าง</u> คณะทำงานด้านน้ำเพื่อการเกษตรขอบเขตอำเภอ/กลุ่มอำเภอ ก. เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำแก้มลิงเพื่อการปลูกผลไม้นอกฤดู

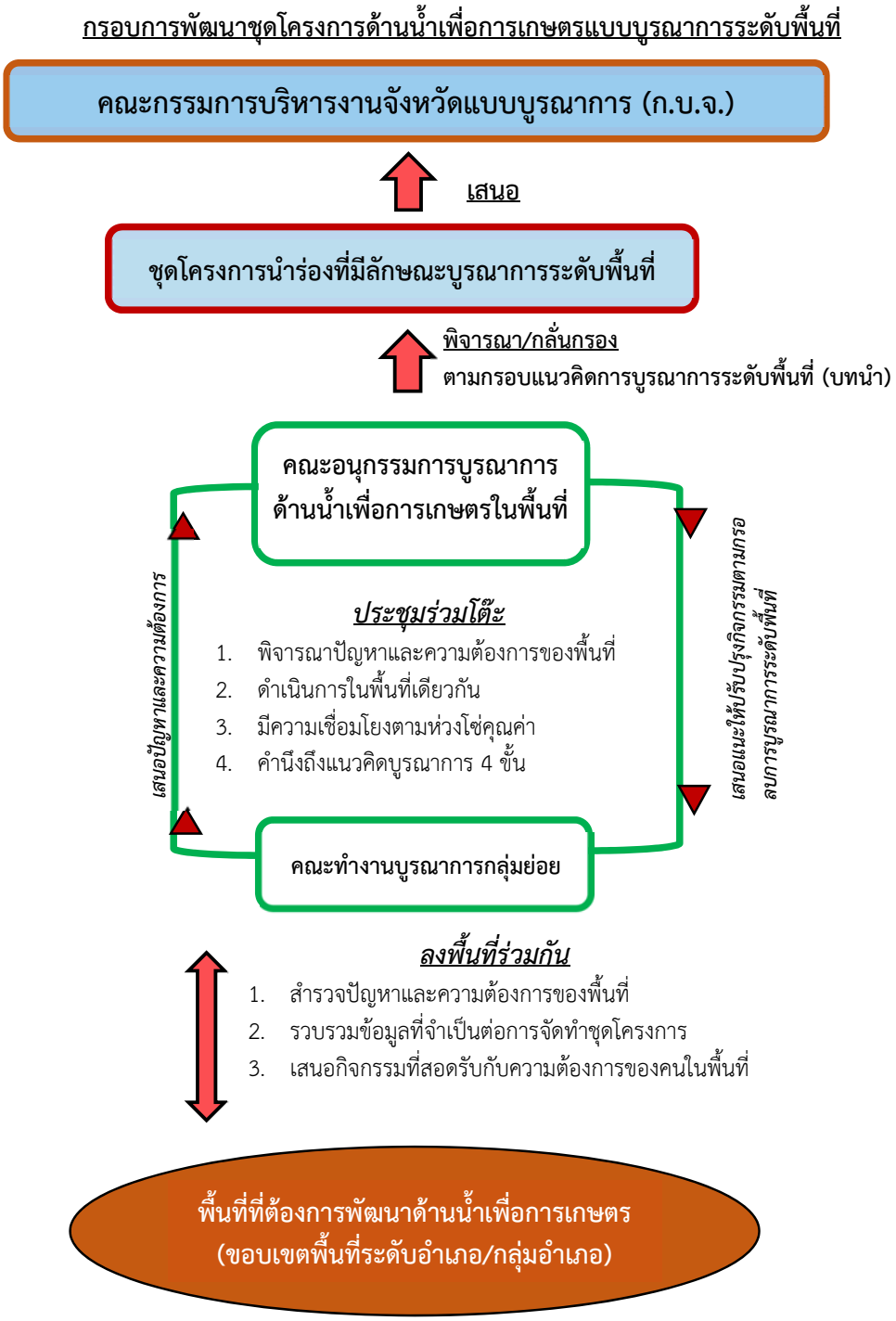
- เจ้าหน้าที่อำเภอ ก. หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่อยู่ในสายบังคับบัญชาปลัดอำเภอ ก.
- เจ้าหน้าที่กองแผน อปท. (เทศบาลตำบล อบต.) ในพื้นที่อำเภอ ก.

- หัวหัวหน้า/เจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่รับผิดชอบอำเภอ ก.
- เจ้าหน้าที่กองช่างของ อปท. ในพื้นที่อำเภอ ก.
- เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ ก.
- ประธานชมรมผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอ ก. (ถ้ามี)

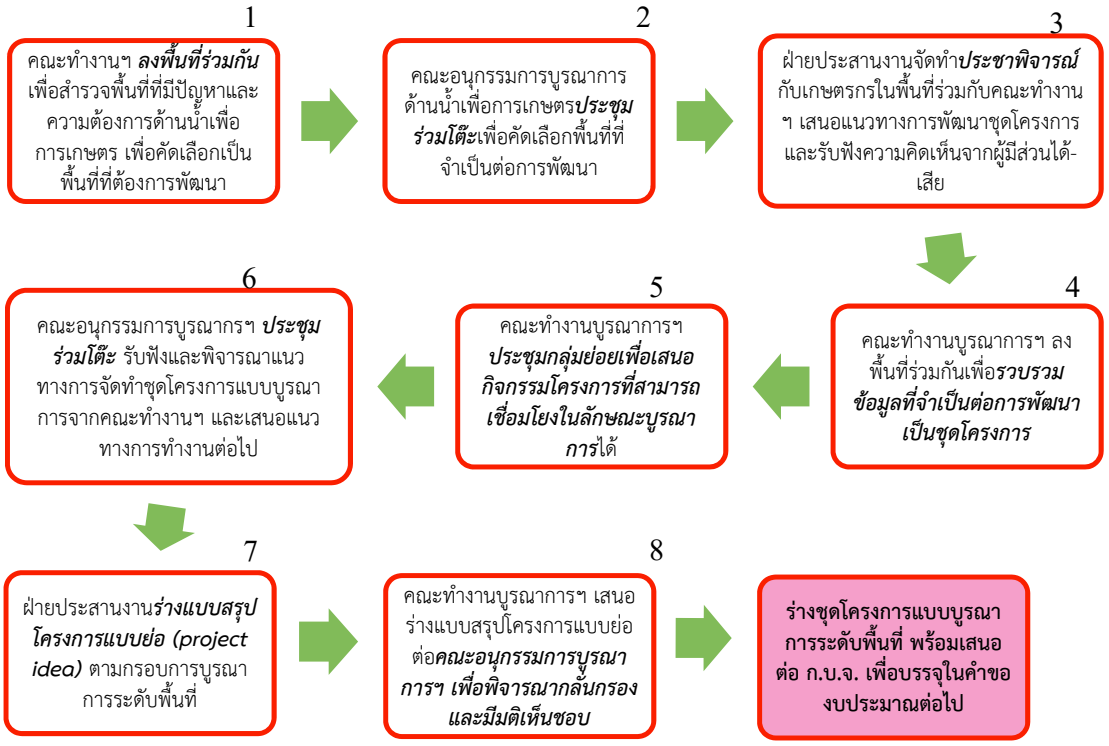
- ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอ ก.
- หัวหน้าหรือสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ/หัวหน้ากลุ่มการเกษตรในพื้นที่อำเภอ ก.
- ตัวแทนสภาเกษตรอำเภอ ก.

4. หลักเกณฑ์ กลไก และวิธีการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการในระดับพื้นที่

หลักเกณฑ์ กลไก และวิธีการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาแบบบูรณาการเชิงพื้นที่จะดำเนินการภายใต้กรอบใหญ่ ดังนี้

1. ขั้นตอนและหลักเกณฑ์การพัฒนาชุดโครงการแบบบูรณาการระดับพื้นที่

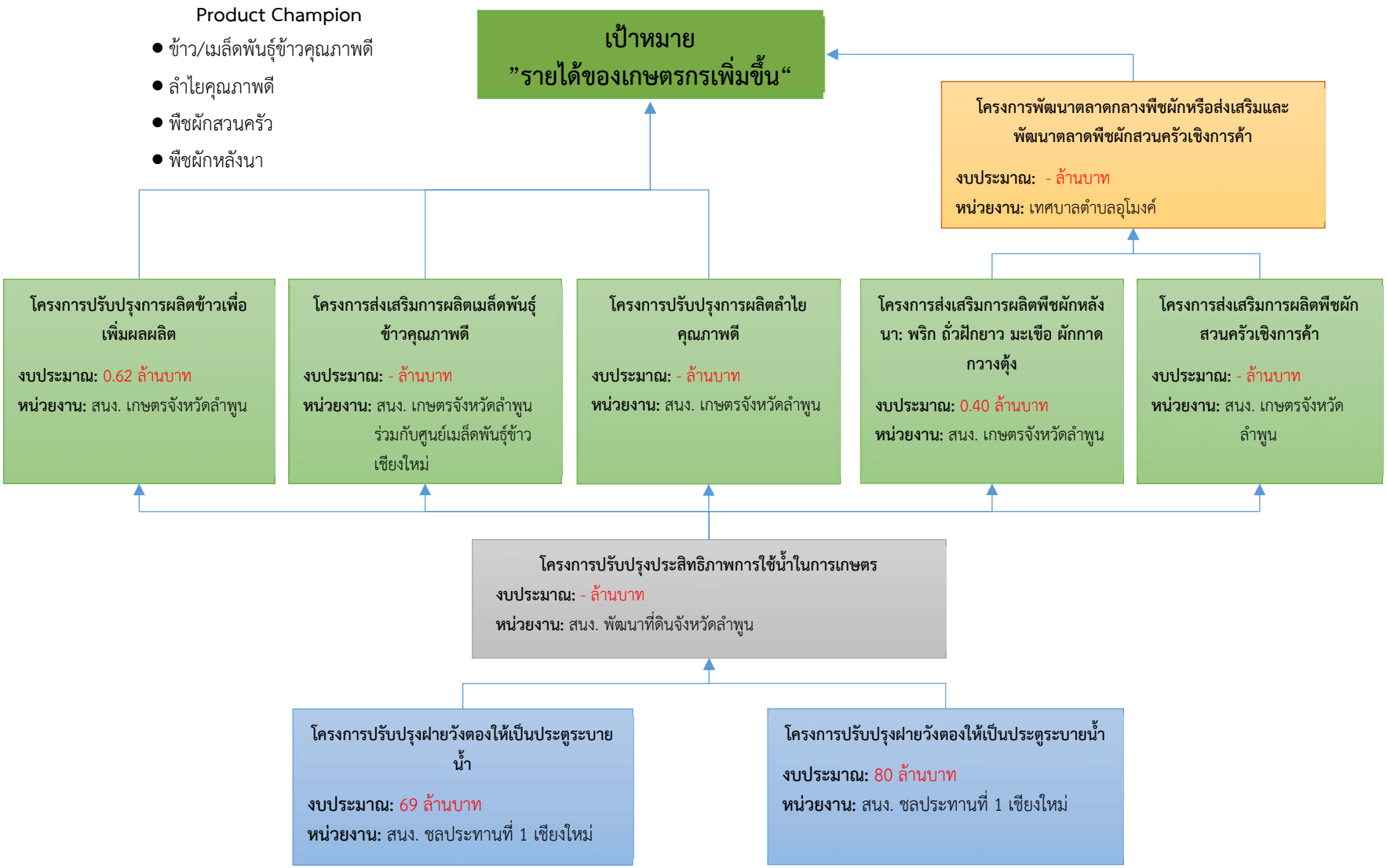
ในขั้นตอนการพัฒนาชุดโครงการแบบบูรณาการระดับพื้นที่ คณะอนุกรรมการบูรณาการและคณะทำงานบูรณาการด้านน้ำเพื่อการเกษตร **มีหลักเกณฑ์การทำงาน** ดังนี้

1. **คณะทำงานบูรณาการฯ ลงพื้นที่เบื้องต้น** เพื่อค้นหาพื้นที่ที่ต้องการพัฒนาด้านน้ำเพื่อการเกษตร โดยฝ่ายประสานงานจะเป็นผู้ประสานงานกับฝ่ายเชี่ยวชาญด้านเทคนิคกับฝ่ายพื้นที่ และฝ่ายพื้นที่จะเป็นฝ่ายให้ข้อมูลระดับพื้นที่ว่าพื้นที่ใดมีศักยภาพหรือปัญหาเร่งด่วนที่ต้องการพัฒนา
2. **คณะอนุกรรมการบูรณาการฯ "ประชุมร่วมโต๊ะ" พิจารณาคัดเลือกพื้นที่**ที่จะพัฒนาเป็นชุดโครงการฯ จากการเสนอของคณะทำงานฯ ให้เป็นไปตามกรอบแนวคิดการบูรณาการระดับพื้นที่ (ดังกล่าวในบทนำ) คือเป็นไปตามแนวทางการเชื่อมโยงกันในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า และเป็นกิจกรรม/ชุดกิจกรรมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเต็มที่
3. **คณะอนุกรรมการบูรณาการฯ ร่วมกับคณะทำงานฯ จัดกิจกรรมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่** ที่คาดว่าจะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนา
4. **คณะทำงานบูรณาการฯ มีหน้าที่ลงพื้นที่ร่วมกัน** เพื่อรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำโครงการ (ซึ่งข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำชุดโครงการจะกล่าวในหัวข้อที่ 4)
5. **คณะทำงานบูรณาการฯ รายงานความคืบหน้าต่อคณะอนุกรรมการบูรณาการฯ** หารือ แลกเปลี่ยนเพื่อกำหนดแนวทางในการลงพื้นที่ร่วมกันต่อไป ตามคำชี้แนะของคณะกรรมการฯ ที่พิจารณาการพัฒนาชุดโครงการภายใต้แนวคิดการบูรณาการระดับพื้นที่อย่างแท้จริง

6. คณะอนุกรรมการบูรณาการฯ กับคณะทำงานบูรณาการฯ ดำเนินการ **“ประชุมร่วมโต๊ะ ลงพื้นที่ร่วมกัน”** เช่นนี้ไปจนเกิดเป็นชุดโครงการแบบบูรณาการได้ในที่สุด และให้ฝ่ายประสานงานของคณะกรรมการฯ จัดทำแบบสรุปโครงการแบบย่อ (project idea) ตามแบบฟอร์มของกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ให้พิจารณาต่อไป

กลไกที่สำคัญในการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาแบบบูรณาการระดับพื้นที่ คือ การฝ่ายประสานงานต้องมีความเข้าใจกรอบการพัฒนาขุดโครงการฯ และขั้นตอนการพัฒนาชุดโครงการฯ เป็นอย่างดี เพื่อดำเนินการประสานงานให้การพัฒนาชุดโครงการเป็นไปตามกรอบและขั้นตอนดังกล่าว ให้ทันตามรอบเวลาของการเสนอกิจกรรมโครงการสู่ระดับจังหวัด ซึ่งฝ่ายประสานงานสามารถใช้การประสานงานทั้งในรูปแบบอย่างเป็นทางการ เช่น การออกหนังสือภายใต้อำนาจของจังหวัด หรือการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ เช่น การเข้าพบ หารือ การขอความร่วมมือในเบื้องต้นโดยไม่ต้องออกหนังสือ เป็นต้น

ตัวอย่างแบบสรุปชุดโครงการวิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ (ดังรูปข้างล่างนี้) ซึ่งประกอบด้วยโครงการในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า โดยโครงการในระดับต้นน้ำ มี 2 โครงการ คือ **โครงการปรับปรุงฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำ และโครงการปรับปรุงฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำ ซึ่งมีหน่วยงานหลักรับผิดชอบ คือสำนักงานชลประทานที่ 1 ส่วนโครงการในระดับกลางน้ำ คือ โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้น้ำในการเกษตร มี**สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดลำพูน เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ รวมถึงโครงการที่มีสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูนเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ **โครงการปรับปรุงการผลิตข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิต โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี โครงการปรับปรุงการผลิตลำไยคุณภาพดี โครงการส่งเสริมการผลิตพืชผักหลังนา: พริก ถั่วฝักยาว มะเขือ ผักกาดกวางตุ้ง โครงการส่งเสริมการผลิตพืชผักสวนครัวเชิงการค้า ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาและบูรณาการเกิดขึ้นตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า จึงมีโครงการพัฒนาตลาดกลางพืชผักหรือส่งเสริมและพัฒนาตลาดพืชผักสวนครัวเชิงการค้า ซึ่งเป็นโครงการในระดับปลายน้ำ**

Product Champion
● ข้าว/เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี
● ลำไยคุณภาพดี
● พืชผักสวนครัว
● พืชผักหลังนา
เป้าหมาย
”รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้น“
โครงการพัฒนาตลาดกลางพืชผักหรือส่งเสริมและพัฒนาตลาดพืชผักสวนครัวเชิงการค้า
งบประมาณ: - ล้านบาท
หน่วยงาน: เทศบาลตำบลอุโมงค์
โครงการปรับปรุงการผลิตข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิต
งบประมาณ: 0.62 ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. เกษตรจังหวัดลำพูน
โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี
งบประมาณ: - ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. เกษตรจังหวัดลำพูน ร่วมกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่
โครงการปรับปรุงการผลิตลำไยคุณภาพดี
งบประมาณ: - ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. เกษตรจังหวัดลำพูน
โครงการส่งเสริมการผลิตพืชผักหลังนา: พริก ถั่วฝักยาว มะเขือ ผักกาดกวางตุ้ง
งบประมาณ: 0.40 ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. เกษตรจังหวัดลำพูน
โครงการส่งเสริมการผลิตพืชผักสวนครัวเชิงการค้า
งบประมาณ: - ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. เกษตรจังหวัดลำพูน
โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้น้ำในการเกษตร
งบประมาณ: - ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. พัฒนาที่ดินจังหวัดลำพูน
โครงการปรับปรุงฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำ
งบประมาณ: 69 ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. ชลประทานที่ 1 เชียงใหม่
โครงการปรับปรุงฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำ
งบประมาณ: 80 ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. ชลประทานที่ 1 เชียงใหม่

5. ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการเชื่อมโยง/พัฒนาชุดโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับพื้นที่

ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการเชื่อมโยง/พัฒนาชุดโครงการด้านน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการระดับพื้นที่ เป็นข้อมูลที่คณะกรรมการฯ และคณะทำงานฯ จะใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานตามภาระหน้าที่ของฝ่ายตน โดยข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ ข้อมูลกรรมสิทธิ์ที่ดิน ข้อมูลทางเทคนิค และข้อมูลผลประโยชน์ของเกษตรกรในพื้นที่ ข้อมูลแต่ละส่วนจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีลักษณะข้อมูล และการเข้าถึงข้อมูล ดังนี้

ข้อมูล	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ลักษณะข้อมูล	วิธีการเข้าถึง	หมายเหตุ
1. ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่โครงการฯ				
• วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์	• สำนักงานจังหวัด	• ข้อมูลในเรื่องแผนพัฒนาจังหวัดและยุทธศาสตร์ของสำนักงานจังหวัดเป็นข้อมูลออนไลน์ (ไฟล์ PDF) บนเว็บไซต์ของสำนักงานจังหวัด	• ข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดและข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเป็นข้อมูลออนไลน์ของสำนักงานจังหวัด	
• ประชากรและภูมิประเทศของจังหวัดและอำเภอ	• สำนักงานจังหวัด	• ข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการจัดทำแผนฯ ได้แก่ จำนวนประชากร พื้นที่ทำการเกษตร จำนวนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และจำนวนแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ซึ่งรูปแบบข้อมูลอยู่ทั้งในรูปแบบรูปภาพ กราฟ และตารางบนเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	• ข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการจัดทำแผนฯ เป็นข้อมูลออนไลน์ทางเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีรูปแบบสวยงาม สามารถระบุข้อมูลรายจังหวัด อำเภอ ตำบล จนถึงหมู่บ้าน	
• แหล่งน้ำในจังหวัดและอำเภอ	• โครงการชลประทานจังหวัด	• Shape file • ข้อมูลแหล่งน้ำและข้อมูลทางการเกษตรในจังหวัดและอำเภอเป็นข้อมูลตาราง (ไฟล์ Excel) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรจังหวัด (มีข้อมูลย้อนหลัง 10 ปีและเป็นข้อมูลรายตำบล)	• ทำหนังสือขอโดยตรงจากหน่วยงาน	
• ข้อมูลการเกษตรของจังหวัดและอำเภอ	• สำนักงานเกษตรจังหวัด	• ข้อมูลการเกษตรของจังหวัดและอำเภออยู่ในรูปไฟล์ Excel	• ข้อมูลเกษตรและข้อมูลแหล่งน้ำเป็นข้อมูลออนไลน์ทางเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรจังหวัด	

ข้อมูล	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ลักษณะข้อมูล	วิธีการเข้าถึง	หมายเหตุ
	• สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด • กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	• ข้อมูลการเกษตรของจังหวัดลำพูนและอำเภออยู่ในรูปไฟล์ PowerPoint • ข้อมูลการเกษตรของจังหวัดลำพูนและอำเภอมอยู่ในรูปไฟล์ PDF, Excel และกราฟิคบนเว็บไซต์	• ทำหนังสือขอโดยตรงจากหน่วยงาน • สามารถเข้าศึกษาบนเว็บไซต์และดาวน์โหลดข้อมูลได้	• กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าถึงได้จาก: http://www.dla.go.th/index.jsp
• ขอบเขตและลักษณะพื้นที่	• องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • กลุ่มผู้ใช้น้ำ	• ข้อมูลของพื้นที่ เช่น ข้อมูลบ่อเหมืองเป็นข้อมูลไฟล์ PDF ที่ได้รับจากนายช่างของบริษัทบ้านปู จำกัด (มหาชน) และจากเทศบาลตำบลลี้	• ทำหนังสือขอข้อมูลขอบเขตและลักษณะพื้นที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ใช้น้ำ เป็นต้น	
• ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในพื้นที่	• กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • กลุ่มผู้ใช้น้ำ • การสำรวจพื้นที่	• แบบสำรวจ/แบบบันทึกข้อมูล	• ข้อมูลปัญหาระดับพื้นที่เป็นข้อมูลที่ได้รับฟังจากการร่วมประชุมตัวแทนเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	• กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าถึงได้จาก: http://www.dla.go.th/index.jsp
2. ข้อมูลกรรมสิทธิ์ที่ดิน				
• ข้อมูลกรรมสิทธิ์ที่ดิน	• สำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน • สำนักงานที่ดินอำเภอ • สำนักงานธนารักษ์	• ระวางแผนที่ที่ระบุกรรมสิทธิ์ในที่ดิน	• ทำหนังสือราชการเพื่อร้องขอข้อมูลกรรมสิทธิ์พื้นที่	• ควรขอข้อมูลที่เป็น ระวางแผนที่ 1 : 50000 บริเวณพื้นที่เกษตรที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ (บริเวณพื้นที่ดำเนินโครงการ)
3. ข้อมูลเชิงเทคนิค				
• แบบแปลนทางวิศวกรรมชลประทาน	• โครงการชลประทาน • สำนักงานชลประทานเขต • สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค • หน่วยงานที่มีศักยภาพ เช่น มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานเอกชน	• ข้อมูลรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการสูบน้ำ การก่อสร้างบ่อพักน้ำ และการเดินท่อส่งน้ำซึ่งเป็นข้อมูลทางวิศวชลประทาน	• ทำหนังสือราชการเพื่อร้องขอวิศวกรชลประทานในการสำรวจและออกแบบทางวิศวกรรม • ติดต่อประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีศักยภาพ	

ข้อมูล	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ลักษณะข้อมูล	วิธีการเข้าถึง	หมายเหตุ
• กิจกรรมเพิ่มศักยภาพทางการเกษตรหลังจากได้น้ำต้นทุน	• สำนักงานเกษตรจังหวัด • สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด • หน่วยงานที่มีศักยภาพ เช่น มหาวิทยาลัย	• แนวทางการพัฒนาในรูปแบบกิจกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการเกษตรหลังจากได้น้ำต้นทุนที่พอเพียง	• ทำหนังสือประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสนอรูปแบบกิจกรรม	
• กิจกรรมส่งเสริมการตลาดเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่	• สำนักงานพาณิชย์จังหวัด • สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด • หน่วยงานที่มีศักยภาพ เช่น มหาวิทยาลัย	• แนวทางการพัฒนาในรูปแบบกิจกรรมเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่	• ทำหนังสือประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสนอรูปแบบกิจกรรม	
4. ข้อมูลผลประโยชน์ของเกษตรกรในพื้นที่โครงการ				
• พื้นที่รับผลประโยชน์เชิงวิศวกรชลประทาน	• โครงการชลประทาน • สำนักงานชลประทานเขต	• ข้อมูลพื้นที่รับผลประโยชน์เป็นข้อมูลเฉพาะทางวิศวกรรม	• ทำหนังสือขอข้อมูลทางวิศวกรชลประทานจากโครงการชลประทานหรือสำนักงานชลประทานเขต	• ข้อมูลพื้นที่รับผลประโยชน์เป็นเฉพาะที่ต้องมีการวิเคราะห์ทางวิศวกรรม
• พื้นที่รับผลประโยชน์เชิงการคาดการณ์	• สำนักงานเกษตรจังหวัด • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • กลุ่มผู้ใช้น้ำ	• ข้อมูลทางสถิติ แนวโน้ม และการแสดงความคิดเห็น ในประเด็นพื้นที่รับผลประโยชน์	• ทำหนังสือขอข้อมูลจากสำนักงานเกษตรอำเภอ • ทำหนังสือขอข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • ประสานงานขอข้อมูลกลุ่มผู้ใช้น้ำ	• ข้อมูลพื้นที่รับผลประโยชน์เชิงคาดการณ์สามารถนำไปใช้ประกอบที่มาและความสำคัญของการพัฒนาชุดโครงการได้
• รายได้เกษตรกร • ผลผลิตทางการเกษตร	• สำนักงานเกษตรจังหวัด • สำนักงานเกษตรอำเภอ • กลุ่มผู้ใช้น้ำ	• ข้อมูลรายได้เกษตรกรและผลผลิตทางการเกษตรเป็นข้อมูลออนไลน์ (ไฟล์ Excel) ที่สามารถเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ของสำนักงานจังหวัด	• ข้อมูลรายได้เกษตรกรและผลผลิตทางการเกษตรเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ของสำนักงานจังหวัด หรือจากทางสำนักงานเกษตรอำเภอ • สัมภาษณ์กลุ่มผู้ใช้น้ำ ตำบล และชาวบ้านในพื้นที่	• สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน เข้าถึงได้จาก: http://www.lamphun.doae.go.th/index_1.htm

ภาคผนวก ค.

หนังสือและคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดลำพูน

คณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน

ที่ ลพ ๐๐๑๗.๒/ว ๑๙๕๖

ศาลากลางจังหวัดลำพูน
ถนนอินทยงยศ ลพ ๕๑๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน

เรียน คณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำสั่งจังหวัดลำพูน ที่ ๒๕๒ /๒๕๖๐ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐

ด้วยจังหวัดลำพูนได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน เพื่อแก้ไขปัญหา การพัฒนาแหล่งน้ำที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของภาคการผลิตต่างๆ ให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในการนี้ จึงส่งคำสั่งจังหวัดลำพูนดังกล่าว และขอเชิญคณะกรรมการฯ เข้าร่วมประชุมในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๓๐-๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุมหริภุญชัย ศาลากลางจังหวัดลำพูน โดยขอให้จัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และหากมีความประสงค์จะบรรจุประเด็นในระเบียบวาระการประชุมขอให้แจ้งสำนักงานจังหวัดลำพูนทราบ ภายในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระชัย ภู่เพียงใจ)
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

สำนักงานจังหวัด
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
โทร. /โทรสาร ๐-๕๓๕๖-๒๖๓๐

คำสั่งจังหวัดลำพูน

ที่ ๒๕๒ /๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน

****

ด้วยจังหวัดลำพูนมีพื้นที่การผลิตที่สำคัญในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม รวมทั้งการขยายตัวของแหล่งชุมชนตามสภาวะความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ในปัจจุบันยังขาดการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการ โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้สามารถสนับสนุนและแก้ไขปัญหา การพัฒนาแหล่งน้ำ ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของภาคการผลิตต่างๆ อย่างเป็นระบบ

เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูนขึ้น โดยมีองค์ประกอบดังนี้

-<u>ที่ปรึกษา</u> ประกอบด้วย

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๒. อาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

-<u>คณะกรรมการ</u> ประกอบด้วย

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน	ประธานกรรมการ
๒. รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ทั้ง ๒ ท่าน	รองประธานกรรมการ
๓. ผู้บัญชาการกองกำลังรักษาความสงบเรียบร้อยจังหวัดลำพูน	กรรมการ
๔. อุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน	กรรมการ
๕. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน	กรรมการ
๖. โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดลำพูน	กรรมการ
๗. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน	กรรมการ
๘. ท้องถิ่นจังหวัดลำพูน	กรรมการ
๙. ปศุสัตว์จังหวัดลำพูน	กรรมการ

๑๑. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินลำพูน	กรรมการ
๑๒. ผู้จัดการการประปาส่วนภูมิภาค สาขาลำพูน	กรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ	กรรมการ
๑๔. นายอำเภอ ทุกอำเภอ	กรรมการ
๑๕. ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค ๑ ลำปาง	กรรมการ
๑๖. ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงใหม่	กรรมการ
๑๗. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	กรรมการ
๑๘. นายกเทศมนตรีเมืองลำพูน	กรรมการ
๑๙. ประธานหอการค้าจังหวัดลำพูน	กรรมการ
๒๐. ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน	กรรมการ
๒๑. ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดลำพูน	กรรมการ
๒๒. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำพูน	กรรมการและเลขานุการ
๒๓. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน	กรรมการและเลขานุการ
๒๔. เกษตรจังหวัดลำพูน	กรรมการและเลขานุการ
๒๕. ผู้อำนวยการโครงการชลประทานลำพูน	กรรมการและเลขานุการ
๒๖. ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำพูน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานจังหวัดลำพูน ที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

<u>อำนาจและหน้าที่ มีดังนี้</u>

๑. กำหนดแนวทางและวางแผนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่จังหวัดลำพูน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนารองรับการใช้น้ำในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และอุปโภคบริโภค รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดลำพูน

๒. พิจารณาแผนงานโครงการเพื่อบูรณาการงบประมาณและเสนอขอรับการสนับสนุนจากแหล่งงบประมาณต่างๆ

๓. สนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจตามนโยบายของรัฐบาลไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่

๔. พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพิ่มเติมตามความเหมาะสมและจำเป็น

๕. ปฏิบัติงานและสนับสนุนภารกิจอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน หรือคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดลำพูนแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.ลำพูน)

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐

(นายวีระชัย ภู่เพียงใจ)
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

ที่ ลพ ๐๐๑๗.๒/ว ๑๙๕๙

ศาลากลางจังหวัดลำพูน
ถนนอินทยงยศ ลพ ๕๑๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ

เรียน คณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำสั่งจังหวัดลำพูน ที่ ๒๕๔ /๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐

ด้วยจังหวัดลำพูนได้แต่งตั้งคณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน ในการแก้ไขปัญหา การพัฒนาแหล่งน้ำที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของภาคการผลิตต่างๆ ให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในการนี้ จึงส่งคำสั่งจังหวัดลำพูนดังกล่าว และขอเชิญคณะทำงานฯ เข้าร่วมประชุมในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๓๐-๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุมหริภุญชัย ศาลากลางจังหวัดลำพูน โดยขอให้จัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และหากมีความประสงค์จะบรรจุประเด็นในระเบียบวาระการประชุมขอให้แจ้งสำนักงานจังหวัดลำพูนทราบ ภายในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ปาณี ๑๗.๔๓

(นางสาวปาณี นาคะนาท)
รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

สำนักงานจังหวัด
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
โทร. /โทรสาร ๐-๕๓๕๖-๒๖๓๐

คำสั่งจังหวัดลำพูน

ที่ ๒๕๔ /๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ

****

ตามที่จังหวัดลำพูนแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน เพื่อสนับสนุนและแก้ไขปัญหา การพัฒนาแหล่งน้ำ โดยวางแผนการบริหารจัดการน้ำและพิจารณาแผนงานโครงการเพื่อบูรณาการงบประมาณและเสนอขอรับการสนับสนุนจากแหล่งงบประมาณต่างๆ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนารองรับการใช้น้ำในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และอุปโภคบริโภค รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดลำพูน นั้น

เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพและสามารถสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนดังกล่าว จึงแต่งตั้งคณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

-<u>ที่ปรึกษา</u> **ประกอบด้วย**

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๒. อาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

-<u>คณะกรรมการ</u> **ประกอบด้วย**

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน — ประธานคณะทำงาน

๒. รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ที่รับผิดชอบงานด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด — รองประธานคณะทำงาน

๓. ผู้บัญชาการกองกำลังรักษาความสงบเรียบร้อยจังหวัดลำพูน — คณะทำงาน

๔. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน — คณะทำงาน

๕. อุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน — คณะทำงาน

๖. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน — คณะทำงาน

๗. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน — คณะทำงาน

๘. โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดลำพูน — คณะทำงาน

๙. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๑๐. ท้องถิ่นจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๑๑. เกษตรจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๑๒. ผู้อำนวยการโครงการชลประทานลำพูน	คณะทำงาน
๑๓. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินลำพูน	คณะทำงาน
๑๔. ธนารักษ์พื้นที่ลำพูน	คณะทำงาน
๑๕. ผู้จัดการการประปาส่วนภูมิภาค สาขาลำพูน	คณะทำงาน
๑๖. ผู้อำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ	คณะทำงาน
๑๗. นายอำเภอเมืองลำพูน	คณะทำงาน
๑๘. นายอำเภอบ้านธิ	คณะทำงาน
๑๙. ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค ๑ ลำปาง	คณะทำงาน
๒๐. ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงใหม่	คณะทำงาน
๒๑. หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษา โครงการชลประทานลำพูน	คณะทำงาน
๒๒. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๒๓. นายกเทศมนตรีเมืองลำพูน	คณะทำงาน
๒๔. นายกเทศมนตรีตำบลริมปิง	คณะทำงาน
๒๕. นายกเทศมนตรีตำบลเวียงยอง	คณะทำงาน
๒๖. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำพูน	คณะทำงานและเลขานุการ
๒๗. ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำพูน	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๘. นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานจังหวัดลำพูน ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานมีหน้าที่ มีดังนี้

๑. สรุปข้อมูลปัญหาอุปสรรค พิจารณากำหนดแนวทางและแผนงานโครงการในการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ

๒. นำเสนอแผนงานโครงการในการบริหารจัดการน้ำต่อคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน

๓. สนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจตามนโยบายของรัฐบาลไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่และสนับสนุนภารกิจอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน หรือคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดลำพูนแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.ลำพูน)

๔. รายงานผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนและผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนทราบ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐

(นายวีระชัย ภู่เพียงใจ)
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

คณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้แล้วจากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ในภาคการเกษตรและการปกกันอุทกภัยและภัยแล้ง

ที่ ลพ ๐๐๑๗.๒/ว ๑๕๖๐ ศาลากลางจังหวัดลำพูน
ถนนอินทยงยศ ลพ ๕๑๐๐๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรม ในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง

เรียน คณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรม ในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำสั่งจังหวัดลำพูน ที่ ๒๕๕ /๒๕๖๐ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐

ด้วยจังหวัดลำพูนได้แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จาภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน ในการแก้ไขปัญหา การพัฒนาแหล่งน้ำที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของภาคการผลิตต่างๆ ให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในการนี้ จึงส่งคำสั่งจังหวัดลำพูนดังกล่าว และขอเชิญคณะทำงานฯ เข้าร่วมประชุมในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๓๐-๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุมหริภุญชัย ศาลากลางจังหวัดลำพูน โดยขอให้จัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และหากมีความประสงค์จะบรรจุประเด็นในระเบียบวาระการประชุมขอให้แจ้งสำนักงานจังหวัดลำพูนทราบ ภายในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปาณี นาคะนาท)
รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

สำนักงานจังหวัด
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
โทร. /โทรสาร ๐-๕๓๕๖-๒๖๓๐

คำสั่งจังหวัดลำพูน

ที่ ๒๕๕ /๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรม ในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง

****

ตามที่จังหวัดลำพูนแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน เพื่อสนับสนุนและแก้ไขปัญหา การพัฒนาแหล่งน้ำ โดยวางแผนการบริหารจัดการน้ำและพิจารณาแผนงานโครงการเพื่อบูรณาการงบประมาณและเสนอขอรับการสนับสนุนจากแหล่งงบประมาณต่างๆ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนารองรับการใช้น้ำในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และอุปโภคบริโภค รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดลำพูน นั้น

เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพและสามารถสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนดังกล่าว จึงแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

-<u>ที่ปรึกษา</u> **ประกอบด้วย**

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๒. อาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

-<u>คณะกรรมการ</u> **ประกอบด้วย**

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน	ประธานคณะทำงาน
๒. รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ที่รับผิดชอบงานด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด	รองประธานคณะทำงาน
๓. ผู้บัญชาการกองกำลังรักษาความสงบเรียบร้อยจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๔. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๕. อุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน

๖. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๗. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๘. โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๙. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๑๐. ท้องถิ่นจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๑๑. เกษตรจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๑๒. ผู้อำนวยการโครงการชลประทานลำพูน	คณะทำงาน
๑๓. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินลำพูน	คณะทำงาน
๑๔. ธนารักษ์พื้นที่ลำพูน	คณะทำงาน
๑๕. นายอำเภอลี้	คณะทำงาน
๑๖. ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค ๑ ลำปาง	คณะทำงาน
๑๗. ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงใหม่	คณะทำงาน
๑๘. หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษา โครงการชลประทานลำพูน	คณะทำงาน
๑๙. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๒๐. นายกเทศมนตรีตำบลลี้	คณะทำงาน
๒๑. นายกเทศมนตรีตำบลดงดำ	คณะทำงาน
๒๒. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำพูน	คณะทำงานและเลขานุการ
๒๓. ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูล เพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำพูน	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔. นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานจังหวัดลำพูน ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานมีหน้าที่ มีดังนี้

๑. สรุปข้อมูลปัญหาอุปสรรค พิจารณากำหนดแนวทางและแผนงานโครงการเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตร และการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง

๒. นำเสนอแผนงานโครงการในการบริหารจัดการน้ำต่อคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน

๓. สนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจตามนโยบายของรัฐบาลไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่และสนับสนุนภารกิจอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน หรือคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดลำพูนแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.ลำพูน)

๔. รายงานผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนและผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนทราบ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐

(นายวีระชัย ภู่เพียงใจ)
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

ที่ ลพ ๐๐๑๗.๒/ว ๑๙๕๘

ศาลากลางจังหวัดลำพูน
ถนนอินทยงยศ ลพ ๕๑๐๐๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน

เรียน คณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำสั่งจังหวัดลำพูน ที่ ๒๕๗ /๒๕๖๐ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐

ด้วยจังหวัดลำพูนได้แต่งตั้งคณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาแหล่งน้ำที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของภาคการผลิตต่างๆ ให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในการนี้ จึงส่งคำสั่งจังหวัดลำพูนดังกล่าว และขอเชิญคณะทำงานฯ เข้าร่วมประชุมในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๓๐-๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุมหริภุญชัย ศาลากลางจังหวัดลำพูน โดยขอให้จัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และหากมีความประสงค์จะบรรจุประเด็นในระเบียบวาระการประชุมขอให้แจ้งสำนักงานจังหวัดลำพูนทราบ ภายในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ปาณี ๗๑๙๔๓

(นางสาวปาณี นาคะนาท)
รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

สำนักงานจังหวัด
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
โทร. /โทรสาร ๐-๕๓๕๖-๒๖๓๐

คำสั่งจังหวัดลำพูน

ที่ ๒๕๓ /๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน

****

ตามที่จังหวัดลำพูนแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน เพื่อสนับสนุนและแก้ไขปัญหา การพัฒนาแหล่งน้ำ โดยวางแผนการบริหารจัดการน้ำและพิจารณาแผนงานโครงการเพื่อบูรณาการงบประมาณและเสนอขอรับการสนับสนุนจากแหล่งงบประมาณต่างๆ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนารองรับการใช้น้ำในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และอุปโภคบริโภค รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดลำพูน นั้น

เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพและสามารถสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนดังกล่าว จึงแต่งตั้งคณะทำงานด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน โดยมีองค์ประกอบดังนี้

-<u>ที่ปรึกษา</u> **ประกอบด้วย**

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

๒. รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ที่รับผิดชอบงานด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๔. อาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

-<u>คณะกรรมการ</u> **ประกอบด้วย**

๑. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	ประธานคณะทำงาน
๒. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๓. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๔. อุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๕. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๖. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๗. ท้องถิ่นจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน

๘. เกษตรจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๙. ผู้อำนวยการโครงการชลประทานลำพูน	คณะทำงาน
๑๐. ปศุสัตว์จังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๑๑. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินลำพูน	คณะทำงาน
๑๒. สถิติจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๑๓. ผู้จัดการการประปาส่วนภูมิภาค สาขาลำพูน	คณะทำงาน
๑๔. ผู้อำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ	คณะทำงาน
๑๕. นายอำเภอ ทุกอำเภอ	คณะทำงาน
๑๖. ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูล เพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำพูน	คณะทำงาน
๑๗. ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๘. ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. ผู้อำนวยการกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานมีหน้าที่ มีดังนี้

๑. รวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลด้านการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน

๒. สนับสนุนข้อมูลการบริหารจัดการน้ำให้แก่คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนและเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดลำพูน

๓. ศึกษาและพัฒนาระบบสารสนเทศ การแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำในพื้นที่จังหวัดลำพูน ตลอดจนการใช้นวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการน้ำให้เป็นระบบ

๔. รายงานผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนและผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนทราบ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐

(นายวีระชัย ภู่เพียงใจ)
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

ภาคผนวก ง.

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดโครงการการนำน้ำจากแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง

ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน จัดทำหนังสือเลขที่ ลพ 0017.2/13771 ถึงผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2560 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บตัวอย่างน้ำและวิเคราะห์ผลคุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ด่วนที่สุด
ที่ ลพ ๐๐๑๗.๒/๑๓๗๗๑

ศาลากลางจังหวัดลำพูน
ถนนอินทยงยศ ลพ ๕๑๐๐๐

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บตัวอย่างและวิเคราะห์ผลคุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑

อ้างถึง หนังสือสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ ที่ ทส ๐๒๐๕.๓ (๑)/๔๐๓ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ตามที่สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ เชียงใหม่ ได้เคยทำการตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดินบริเวณเหมืองแร่เก่า จำนวน ๓ จุด ในเขตอำเภอลี้ และได้รายงานผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำในเหมืองจุดที่ ๑ และจุดที่ ๒ สามารถใช้ในการอุปโภคได้ ในขณะที่จุดที่ ๓ ยังต้องปรับปรุงคุณภาพน้ำต่อไป ให้สำนักงานทรัพยากรธรรมและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูนทราบ นั้น

ในการนี้ จังหวัดลำพูนได้พิจารณาแล้วเห็นว่าจังหวัดมีความต้องการใช้น้ำในเหมืองแร่เก่าด้วยวิธีการทางวิศวกรรมชลประทาน คือ การตั้งสถานีสูบน้ำในระดับความลึกประมาณ ๓๐ เมตร จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ เชียงใหม่ ให้มีการเก็บตัวอย่างน้ำและวิเคราะห์ผลคุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน อีกครั้งหนึ่ง เพื่อเป็นผลประกอบการพิจารณาความเป็นไปได้ในการดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำในเหมืองแร่เก่าเพื่อการเกษตรของประชาชนในเขตอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ต่อไป ผลเป็นประการใดกรุณาแจ้งให้จังหวัดลำพูนทราบด้วย

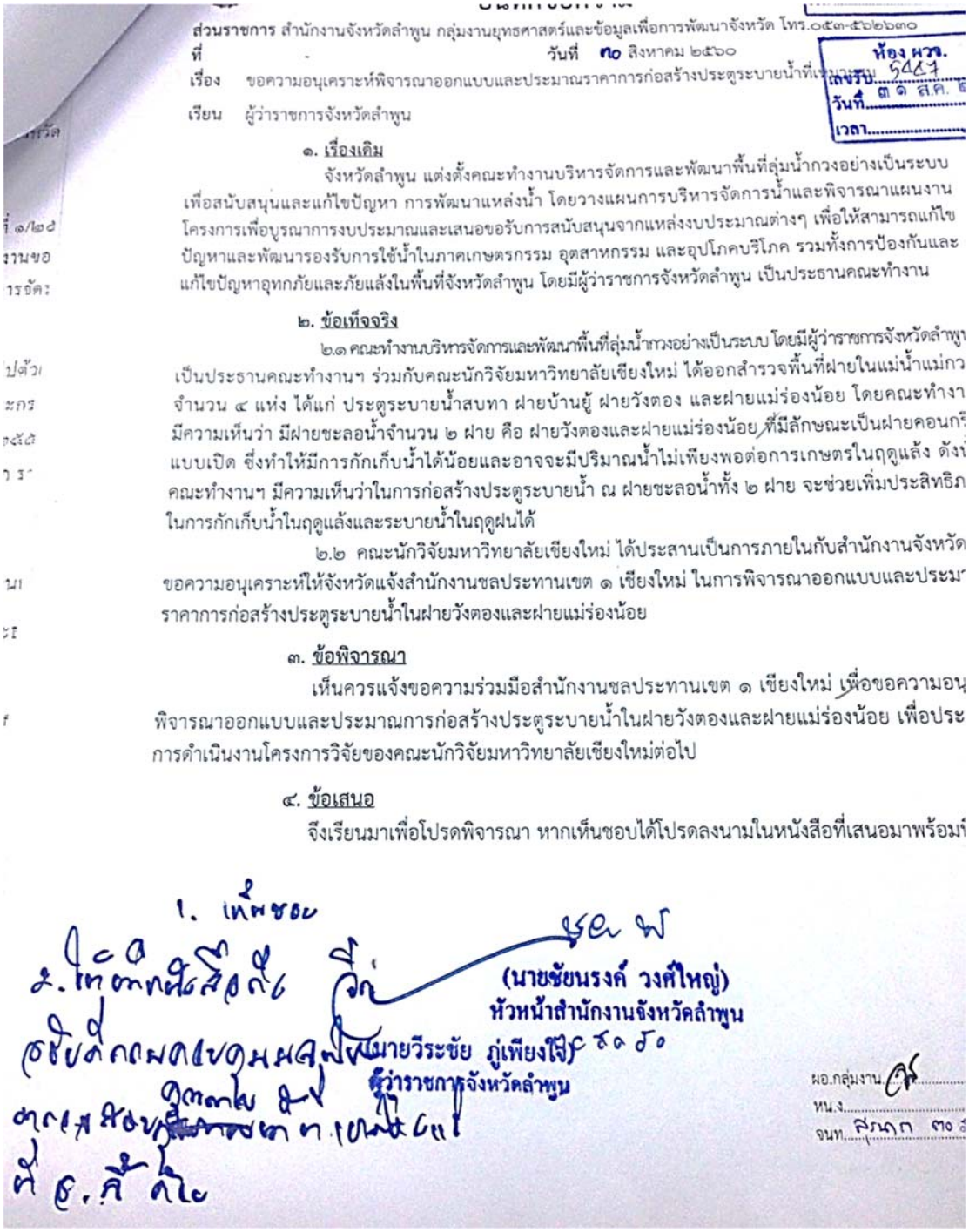
จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระชัย ภู่เพียงใจ)
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

สำนักงานจังหวัด
กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด
โทร/โทรสาร ๐-๕๓๕๖-๒๖๓๐

จากการประชุมของจังหวัดลำพูน อ้างถึงหนังสือเลขที่ ลพ 0017.2/13771 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2560 ถึง สำนักงานสิ่งแวดล้อม ภาคที่ 1 เชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บตัวอย่างและวิเคราะห์ผลคุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ตัวแทนจากสำนักงานสิ่งแวดล้อม ภาคที่ 1 เชียงใหม่ เห็นชอบให้มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ และแนะนำให้ทำหนังสือถึงอธิบดีกรมควบคุมมลพิษเพื่อเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์ผลคุณภาพน้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่าในอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ส่วนราชการ สำนักงานจังหวัดลำพูน กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด โทร.๐๕๓-๕๖๒๖๓๐

ที่ - วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์พิจารณาออกแบบและประมาณราคาการก่อสร้างประตูระบายน้ำที่เหมืองแร่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

ห้อง หวจ. เลขรับ 5417 วันที่ ๓๑ ส.ค. ๒๕๖๐ เวลา.....

๑. เรื่องเดิม

จังหวัดลำพูน แต่งตั้งคณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนและแก้ไขปัญหา การพัฒนาแหล่งน้ำ โดยวางแผนการบริหารจัดการน้ำและพิจารณาแผนงาน โครงการเพื่อบูรณาการงบประมาณและเสนอขอรับการสนับสนุนจากแหล่งงบประมาณต่างๆ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนารองรับการใช้น้ำในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และอุปโภคบริโภค รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดลำพูน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน เป็นประธานคณะทำงาน

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ คณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน เป็นประธานคณะทำงานฯ ร่วมกับคณะนักวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ออกสำรวจพื้นที่ฝายในแม่น้ำแม่กวง จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ ประตูระบายน้ำสบทา ฝายบ้านยู้ ฝายวังตอง และฝายแม่ร่องน้อย โดยคณะทำงานฯ มีความเห็นว่า มีฝายชะลอน้ำจำนวน ๒ ฝาย คือ ฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อย ที่มีลักษณะเป็นฝายคอนกรีตแบบเปิด ซึ่งทำให้มีการกักเก็บน้ำได้น้อยและอาจจะมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตรในฤดูแล้ง ดังนั้น คณะทำงานฯ มีความเห็นว่าในการก่อสร้างประตูระบายน้ำ ณ ฝายชะลอน้ำทั้ง ๒ ฝาย จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำในฤดูแล้งและระบายน้ำในฤดูฝนได้

๒.๒ คณะนักวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ประสานเป็นการภายในกับสำนักงานจังหวัด ขอความอนุเคราะห์ให้จังหวัดแจ้งสำนักงานชลประทานเขต ๑ เชียงใหม่ ในการพิจารณาออกแบบและประมาณราคาการก่อสร้างประตูระบายน้ำในฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อย

๓. ข้อพิจารณา

เห็นควรแจ้งขอความร่วมมือสำนักงานชลประทานเขต ๑ เชียงใหม่ เพื่อขอความอนุพิจารณาออกแบบและประมาณการก่อสร้างประตูระบายน้ำในฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อย เพื่อประการดำเนินงานโครงการวิจัยของคณะนักวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อไป

๔. ข้อเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบได้โปรดลงนามในหนังสือที่เสนอมาพร้อมนี้

1. เห็นชอบ

(นายชัยนรงค์ วงศ์ใหญ่)
หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำพูน

(นายวีระชัย ภู่เพียงใจ)
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

ผอ.กลุ่มงาน.....
หน.ง.....
จนท. สุมาก ๓๐ ส

ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน จึงจัดทำหนังสือเลขที่ 0017.2/15123 ถึงอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ ลงวันที่ 8 กันยายน 2560 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บตัวอย่างน้ำและวิเคราะห์ผลคุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ที่ ลพ ๐๐๑๗.๒/๑๕๑๒๓

ศาลากลางจังหวัดลำพูน
ถนนอินทยงยศ ลพ ๕๑๐๐๐

๘ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บตัวอย่างและวิเคราะห์คุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

เรียน อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

ด้วย จังหวัดลำพูนมีความประสงค์ที่จะนำน้ำจากเหมืองแร่ถ่านหินเก่าในพื้นที่ตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน มาใช้ประโยชน์ในการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งของพื้นที่อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ด้วยการตั้งสถานีสูบน้ำด้วยวิธีการทางวิศวกรรมชลประทานในระดับความลึกประมาณ ๓๐ เมตร เนื่องจากผลจากการตรวจสอบคุณภาพน้ำในระดับพื้นผิวด้านบนของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ เชียงใหม่ จำนวน ๓ ขุมเหมืองในอำเภอลี้ พบว่า คุณภาพน้ำในขุมเหมืองจุดที่ ๑ และจุดที่ ๒ สามารถใช้เพื่อการอุปโภคและใช้เพื่อการเกษตรได้ ในขณะที่จุดที่ ๓ ยังต้องปรับปรุงคุณภาพน้ำต่อไป ทางจังหวัดลำพูนพิจารณาเห็นว่าขุมเหมืองจุดที่ ๑ และจุดที่ ๒ มีศักยภาพที่จะนำน้ำมาใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภคได้ แต่ยังมีความกังวล หากมีการสูบน้ำในระดับที่ลึกถึงประมาณ ๓๐ เมตรดังกล่าวข้างต้น อาจยังไม่สามารถระบุได้ว่าจะมีความปลอดภัยต่อการนำไปใช้ในการเกษตรและการอุปโภคอย่างมั่นใจ เพื่อความรอบคอบและเพื่อความปลอดภัยต่อชีวิตและเศรษฐกิจของพื้นที่ จึงเห็นสมควรที่จะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำในเหมืองแร่เก่าดังกล่าวอย่างละเอียดในระดับความลึกต่าง ๆ ตลอดการมีจำนวนจุดตรวจวัดในเหมืองแร่เก่าแต่ละแห่งที่สามารถเป็นตัวแทนได้อย่างน่าเชื่อถือ

ในการนี้ จังหวัดลำพูนพิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานของท่านมีเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญในการเก็บตัวอย่างน้ำและวิเคราะห์คุณภาพน้ำเป็นอย่างสูงและเป็นที่เชื่อถืออย่างยิ่ง จังหวัดลำพูนจึงใคร่ขอท่านพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์คุณภาพน้ำของเหมืองแร่ถ่านหินเก่าในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูนอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเป็นผลประกอบการพิจารณาความเป็นไปได้ของการดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำในเหมืองแร่เก่าเพื่อการเกษตรของประชาชนในเขตอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ต่อไป ผลเป็นประการใดกรุณาแจ้งให้จังหวัดลำพูนทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระชัย ภู่เพียงใจ)
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

สำนักงานจังหวัดลำพูน
กลุ่มยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด
โทร/โทรสาร ๐-๕๓๕๖-๒๖๓๐

คณะนักวิจัยฯ กำหนดการเก็บตัวอย่างน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าตำบลลี้ และตำบลดงดำ อำเภอฝี่ จังหวัดลำพูน ในวันที่ 6 ธันวาคม 2560 โดยได้รับความอนุเคราะห์จากกรมควบคุมมลพิษดำเนินการเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์ผลคุณภาพน้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่าทั้งหมด 3 บ่อเหมืองในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

กำหนดการเก็บตัวอย่างน้ำในในเหมืองถ่านหิน

อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

วันพุธ ที่ 6 ธันวาคม 2560 เวลา 09.00 - 16.30 น.

ณ ที่ว่าการอำเภอลี้

08.00 น.	คณะนักวิจัยฯและคณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำชุมเหมืองในตำบลลี้ พบกัน ณ สำนักงานจังหวัดลำพูน
08.00 – 10.00 น.	คณะนักวิจัยฯและคณะทำงานพัฒนาแหล่งน้ำชุมเหมืองในตำบลลี้ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเดินทางจากสำนักงานจังหวัดลำพูนถึงที่ว่าการอำเภอลี้ จังหวัดลำพูนเพื่อพบกับคณะตรวจวัดคุณภาพน้ำและสักขีพยานกลุ่มต่างๆ
10.00 – 10.30 น.	คณะนักวิจัยฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเดินทางไปยังเหมืองบ้านปู (BP-1)
10.30 - 12.00 น.	ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพน้ำในชุมเหมืองบ้านปู (BP-1)
12.00 – 13.00 น.	ร่วมรับประทานอาหารกลางวัน พร้อมร่วมหารือแลกเปลี่ยน ณ ห้องประชุมบริษัทบ้านปู มหาชน จำกัด
13.00 – 14.30 น.	ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพน้ำในชุมเหมืองลี้มีรัก (SCG)
14.30 – 15.00 น.	คณะนักวิจัยฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเดินทางจากชุมเหมืองลี้มีรัก (SCG) ไปยังเหมืองแร่เก่าบ้านบวก ต.ดงดำ
15.00 – 16.30 น.	ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพน้ำในชุมเหมืองแร่เก่าบ้านบวก ต.ดงดำ
16.30 – 18.30 น.	เดินทางกลับจังหวัดลำพูนโดยสวัสดิภาพ

หมายเหตุ กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม

รายชื่อผู้เข้าร่วมเป็นสักขีพยานในการดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้ และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในวันที่ 6 ธันวาคม 2560

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	สังกัด	ลายเซ็น	เบอร์โทร
1	นายสุรศักดิ์ พงษ์กลาง	สถานีอนามัยลำพูน		0858664475
2	นายเวสิทธิ์ พิมพ์มณี	คณบ.เกษตร จ.ลำพูน		089 9979674
3	นายมนตรี เทพ ธีรศิลป์พงษ์	กรมอุตุนิยมวิทยา		
4	นายเกรียงไกร สัปปานนท์	"		0867601712
5	นายพงษ์ไกร การดี	"		0829821/59
6	นายวิเทพ ชิสัยมั่นศรีสุข	"		080-6999433
7	นางสาวนิษฐา ตูปมงชี	"	นิษฐา ตูปมงชี	082-9889215
8	นายป่าน เทพเทือก	"		081-9111741
9	นายภาณุรัตน์ ดวงแก้ว	เจ้าพนักงานการเงินฯ อ.ลี้		088-9699562
10	นายธนาชัยพงษ์ มะนุภา	เภสัชกรชำนาญการ		0819824770
11	นายสมเกียรติ [illegible]	[illegible]		0939892564

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	สังกัด	ลายเซ็น	เบอร์โทร
12	นายนิภาวรรณ์ แสนสุวรรณ	เทศบาลหนองลี้		0898577016
13	ว่าที่ ร.ต.หญิง มาโนชวรรณ์	- " -		093132453Y
14	ภาวิณี ศรีวิไชย	- " -		081-1587108
15	นายปรากรม ปัญญาเทพ	- " -		095-4043702
16	นายนฤทัย เทศวิโรจน์	- " -		0981822119
17	นายวิศิษฐ์ สัมปัจฉา	"		090-2670466
18	พิมพ์ชนก สุดีชา	"		080-1768127
19	นาย สัจจพงศ์ ปัญญา	"		082-8933990
20	นาย [illegible]	"		086-1816088
21	นาย [illegible]	"		084-0434472
22	[illegible]	"		

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	สังกัด	ลายเซ็น	เบอร์โทร
23	[illegible]	[illegible]	[illegible]	0817833329
24	[illegible]	[illegible]	[illegible]	0967765182
25	[illegible]	[illegible]	[illegible]	082-6581095
26	[illegible]	[illegible]	[illegible]	095-7397397175
27	[illegible]	[illegible]	[illegible]	082-6278223
28	[illegible]	[illegible]	[illegible]	093-2830101
29	[illegible]	[illegible]	[illegible]	088-2511619
30	[illegible]	[illegible]	[illegible]	081-8196802
31	[illegible]	[illegible]	[illegible]	086-923-5519
32	[illegible]	[illegible]	[illegible]	084-3723144
33				

การดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในวันที่ 6 ธันวาคม 2560 ที่ผ่านมา กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการวิเคราะห์และสรุปผลคุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน โดยอ้างถึงหนังสือเลขที่ ทส 0305/516 ลงวันที่ 18 มกราคม 2561 ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน เพื่อรายงานผลการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ที่ ทส ๐๓๐๕/ ๕๑๖

กรมควบคุมมลพิษ
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๙ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ผลการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้ และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

อ้างถึง หนังสือจังหวัดลำพูน ที่ ลพ ๐๐๑๗.๒/๑๕๑๒๓ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย ผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำและตะกอนดิน และสรุปผลการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้ และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดลำพูนมีความประสงค์ที่จะนำน้ำจากเหมืองแร่อ่านหินเก่าในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ไปใช้ในการเกษตรและการอุปโภคแต่ไม่สามารถระบุได้ว่าจะมีความปลอดภัย จึงขอให้กรมควบคุมมลพิษ ตรวจสอบคุณภาพน้ำในเหมืองแร่เก่าดังกล่าวอย่างละเอียดในระดับความลึกต่างๆ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมควบคุมมลพิษ ได้ตรวจสอบคุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ประกอบด้วย สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑ (ลำปาง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลลี้ และองค์การบริหารส่วนตำบลดงดำ ในระหว่างวันที่ ๖ – ๗ ธันวาคม ๒๕๖๐ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย และสามารถสรุปผลได้ดังนี้

๑. การตรวจสอบคุณภาพน้ำเหมืองบ้านปู ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ซึ่งได้เก็บตัวอย่างน้ำทั้งหมด ๓ จุด ตามระดับความลึกที่ ๑๕ ๓๐ และ ๔๕ เมตร พร้อมทั้งเก็บตะกอนดิน โดยผลการวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำพบว่า แมงกานีส ที่ระดับความลึก ๓๐ และ ๔๕ เมตร มีค่าไม่เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน ส่วนผลการวิเคราะห์ตะกอนดิน พบว่า สารหนู แคดเมียม ทองแดง และนิกเกิล มีค่าไม่เป็นไปตาม (ร่าง) มาตรฐานตะกอนดิน

๒. การตรวจสอบคุณภาพน้ำบริเวณบ้านโฮ่ง ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ซึ่งได้เก็บตัวอย่างน้ำทั้งหมด ๓ จุด ตามระดับความลึกที่ ๑๕ ๓๐ และ ๔๐ เมตร พร้อมทั้งเก็บตะกอนดิน โดยผลการวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำพบว่า แมงกานีส ในทุกระดับความลึก มีค่าไม่เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน ส่วนผลการวิเคราะห์ตะกอนดิน พบว่า นิกเกิล มีค่าไม่เป็นไปตาม (ร่าง) มาตรฐานตะกอนดิน

๓. การตรวจสอบคุณภาพน้ำบริเวณเหมืองป่าคา ตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ซึ่งได้เก็บตัวอย่างน้ำ และตะกอนดิน จำนวน ๑ จุด โดยผลการวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำพบว่า เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน ส่วนผลการวิเคราะห์ตะกอนดิน พบว่าสารหนู และนิกเกิล มีค่าไม่เป็นไปตาม (ร่าง) มาตรฐานตะกอนดิน

ทั้งนี้...

ทั้งนี้ กรมควบคุมมลพิษ มีความเห็นว่า เนื่องจากพื้นที่ที่ทำการตรวจวัดนั้นเป็นพื้นที่ศักยภาพแร่ถ่านหินและใกล้กับพื้นที่ศักยภาพแร่แมงกานีส จึงทำให้ตรวจพบโลหะหนักบางพารามิเตอร์ในน้ำและในตะกอนดินอยู่ ซึ่งประชาชนสามารถที่จะนำน้ำไปใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรมและการอุปโภคได้ แต่ควรหลีกเลี่ยงการสูบน้ำใกล้กับตะกอนดิน หรือมีการติดตั้งบ่อพักน้ำเพื่อให้ตกตะกอนก่อนนำน้ำไปใช้ และมีการกำหนดแผนและมาตรการในการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม หากมีความประสงค์ที่จะสูบน้ำมาใช้ประโยชน์ด้านการบริโภคนั้น ควรมีการติดตั้งระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำให้เป็นไปตามมาตรฐานก่อน ไม่ควรสูบน้ำมาโดยตรงโดยไม่ผ่านการปรับปรุงคุณภาพน้ำ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุวรรณา เตียรณ์สุวรรณ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

สำนักจัดการคุณภาพน้ำ
โทร. ๐ ๒๒๙๘ ๒๑๖๐
โทรสาร ๐ ๒๒๐๘ ๕๓๘๐

ผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำบริเวณเหมืองถ่านหิน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

โดย กรมควบคุมมลพิษ

ชื่อจุดเก็บตัวอย่าง	จุดเก็บตัวอย่าง	พิกัด		อุณหภูมิ (°C)	การนำไฟฟ้า (µs/cm)	ความเป็นกรด-ด่าง	ไนเตรท (mg-N/L)	ไนไตรท (mg-N/L)	แอมโมเนีย (mg-N/L)	แคดเมียม (มิลลิกรัมต่อลิตร)	โครเมียม (มิลลิกรัมต่อลิตร)	แมงกานีส (มิลลิกรัมต่อลิตร)	นิกเกิล (มิลลิกรัมต่อลิตร)	สังกะสี (มิลลิกรัมต่อลิตร)	ตะกั่ว (มิลลิกรัมต่อลิตร)	ทองแดง (มิลลิกรัมต่อลิตร)	ปรอท (มิลลิกรัมต่อลิตร)	เหล็ก (มิลลิกรัมต่อลิตร)
เหมืองบ้านปู	BP 1	501404E	1968212N	25.2	4482	6.7	<0.50	<0.02	<0.10	<0.001	<0.01	0.36	<0.01	<0.10	<0.10	0.01	<0.05	<0.005
	BP 2			24.5	778	6.7	<0.50	<0.02	0.64	<0.001	<0.01	1.8	<0.01	<0.10	<0.10	<0.01	<0.05	<0.005
	BP 3			24.2	7.5	6.3	<0.50	<0.02	0.95	<0.001	<0.01	2.1	<0.01	<0.10	<0.10	<0.01	<0.05	<0.005
บ้านโล่ง	SCG 1	500779E	1966695N	25.8	7.0	6.5	<0.50	<0.02	<0.10	<0.001	<0.01	2.5	<0.01	<0.10	<0.10	<0.01	<0.05	<0.005
	SCG 2			24.5	712	6.1	<0.50	<0.02	0.25	<0.001	<0.01	1.4	0.013	<0.10	<0.10	<0.01	<0.05	<0.005
	SCG 3			25.1	1517	6.2	<0.50	<0.02	0.15	<0.001	<0.01	3.8	0.011	<0.10	<0.10	<0.01	<0.05	0.006
เหมืองป่าหา	DO	505642E	1961168N	26.1	5.6	6.7	<0.50	<0.02	<0.10	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.10	<0.10	<0.01	<0.05	<0.005
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 2				-	-	5.0-9.0	<5	-	<0.5	≤ 0.005[1]								
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3				-	-	5.0-9.0	<5	-	<0.5	≤ 0.05[1,2]	≤ 0.05	≤ 1	≤ 0.1	≤ 0.05	≤ 1	≤ 0.1	≤0.05	≤0.005
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 4				-	-	5.0-9.0	<5	-	<0.5									

จุดเก็บตัวอย่าง

BP 1 บริเวณเหมืองบ้านปู ม. 3 ต.ลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน (ทางลึก 15 เมตร)

BP 2 บริเวณเหมืองบ้านปู ม. 3 ต.ลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน (ทางลึก 30 เมตร)

BP 3 บริเวณเหมืองบ้านปู ม. 3 ต.ลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน (ทางลึก 45 เมตร)

SCG 1 บริเวณบ้านโล่ง ม. 1 ต.ลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน (ทางลึก 15 เมตร)

SCG 2 บริเวณบ้านโล่ง ม. 1 ต.ลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน (ทางลึก 30 เมตร)

SCG 3 บริเวณบ้านโล่ง ม. 1 ต.ลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน (ทางลึก 40 เมตร)

DO บริเวณเหมืองป่าหา บ้านบวก ม. 3 ต.ลองลำ อ.ลี้ จ.ลำพูน (อิสระ)

ผลการวิเคราะห์ตะกอนดินบริเวณเหมืองถ่านหิน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

โดย กรมควบคุมมลพิษ

ชื่อจุดเก็บตัวอย่าง	จุดเก็บตัวอย่าง	พิกัด		วันที่เก็บตัวอย่าง	แคดเมียม (มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม)	โครเมียม (มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม)	แมงกานีส(มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม)	นิกเกิล (มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม)	ตะกั่ว (มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม)	สังกะสี (มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม)	ทองแดง (มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม)	ปรอท (มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม)	ปรอท (มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม)
เหมืองบ้านปู	BP 1	501404E	1968212N	6 ธ.ค. 60	1.5	27	460	59	18	75	32	14	<0.10
บ้านโล่ง	SCG	500779E	1966695N	6 ธ.ค. 60	0.54	22	2512	32	15	11	14	7.4	<0.10
เหมืองป่าหา	DO	505642E	1961168N	6 ธ.ค. 60	0.72	32	657	30	22	37	28	12	0.22
				ร่างมาตรฐานตะกอนดิน	0.99	43.4	-	22.7	35.8	121	31.6	9.79	0.18

จุดเก็บตัวอย่าง

BP 1 บริเวณเหมืองบ้านปู ม. 3 ต.ลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน

SCG บริเวณบ้านโล่ง ม. 1 ต.ลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน

DO บริเวณเหมืองป่าหา บ้านบวก ม. 3 ต.ลองลำ อ.ลี้ จ.ลำพูน

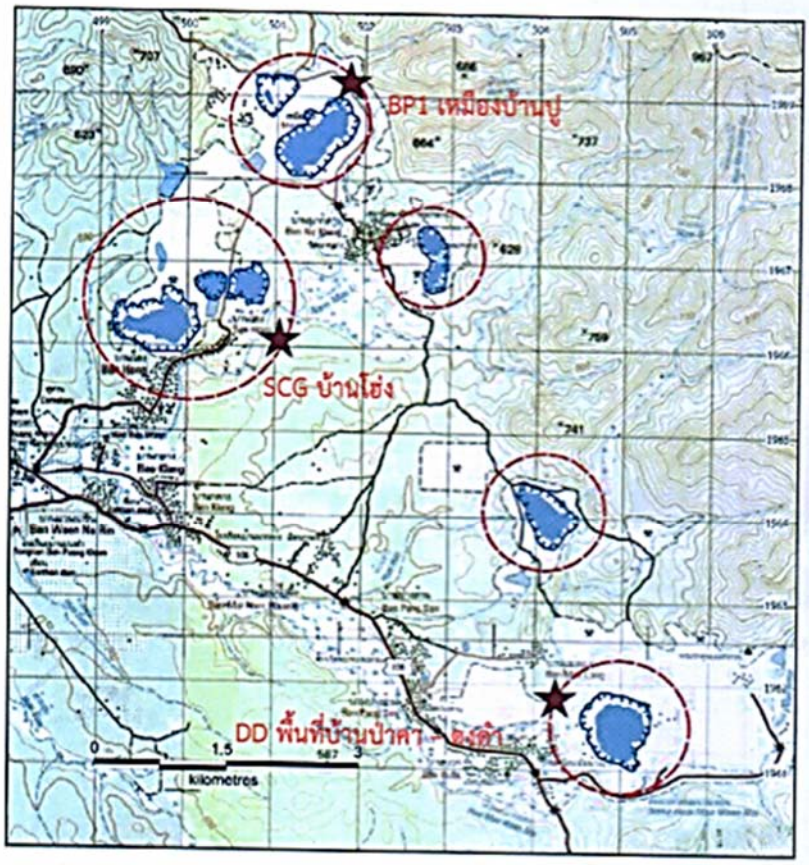
สรุปผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำบริเวณเหมืองแร่ถ่านหินเก่าในตำบลลี้ และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการคุณภาพน้ำ ร่วมกับสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑ (ลำปาง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลลี้ และองค์การบริหารส่วนตำบลดงดำ ได้ลงพื้นที่สำรวจและเก็บตัวอย่างน้ำผิวดินจากเหมืองแร่ถ่านหินลิกไนต์หลังสิ้นสุดประทานบัตร ในพื้นที่อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ ได้เก็บตัวอย่างทั้งหมด ๓ จุด ตามระดับความลึกที่ ๑๕ ๓๐ ๔๐ และ ๔๕ เมตร โดยสรุปผลการตรวจได้ดังนี้

จุดที่ ๑ บริเวณเหมืองบ้านปู หมู่ ๓ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (BP1)

จุดที่ ๒ บริเวณบ้านโซ่ง หมู่ ๑ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (SCG)

จุดที่ ๓ บริเวณเหมืองป่าคา บ้านบวก หมู่ ๓ ตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (DD)

รูปที่ ๑ แผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน ๑:๕๐๐๐๐๐ (ย่อส่วน) แสดงพื้นที่เหมืองแร่ทั้ง ๓ พื้นที่ ในพื้นที่อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

จุดที่ ๑ บริเวณเหมืองบ้านปู หมู่ ๓ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (BP1) : สภาพทั่วไปรอบๆ พื้นที่เหมืองเป็นพื้นที่ป่าไม้ ไม่มีแหล่งชุมชน มีท่อระบายน้ำจากเหมืองเชื่อมต่อกับแม่น้ำลี้ (รายละเอียดดังตารางที่ ๑)

รูปที่ ๒ สภาพโดยทั่วไปบริเวณเหมืองบ้านปู หมู่ ๓ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (BP1)

จุดที่ ๒ บริเวณบ้านโฮ่ง หมู่ ๑ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (SCG) : สภาพทั่วไปรอบๆ พื้นที่เหมืองเป็นพื้นที่ป่า มีการปรับปรุงพื้นที่เป็นแหล่งชมวิว และแหล่งปล่อยปลา (รายละเอียดดังตารางที่ ๑)

รูปที่ ๓ สภาพทั่วไปบริเวณบ้านโฮ่ง หมู่ ๑ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (SCG)

จุดที่ ๓ บริเวณเหมืองป่าคา บ้านบวก หมู่ ๓ ตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (DD) : สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นพื้นที่ป่า ไม่มีแหล่งชุมชน (รายละเอียดดังตารางที่ ๑)

รูปที่ ๔ สภาพทั่วไปบริเวณเหมืองป่าคา บ้านบวก หมู่ ๓ ตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (DD)

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงคุณภาพน้ำและตะกอนดินบริเวณเหมืองแร่ถ่านหินเก่าในตำบลลี้ และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

จุดเก็บตัวอย่าง	ประเภทตัวอย่าง	ความลึก (m)	อุณหภูมิ (C)	ความเป็นกรด-ด่าง	การนำไฟฟ้า (µs/cm)	แอมโมเนีย (mg-N/L)	ไนเตรท (mg-N/L)	ผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ (mg/L) และผลวิเคราะห์ตะกอนดิน (mg/Kg)								
								Cd	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	As	CN
เหมืองบ้านปู (BP1)	น้ำผิวดิน	๑๕	๒๕.๒	๖.๗	๔,๔๘๒	<๐.๑	<๐.๕	<๐.๐๐๑	<๐.๐๑	๐.๓๖	<๐.๐๑	<๐.๑๐	<๐.๑๐	<๐.๐๑	<๐.๐๕	<๐.๐๐๕
		๓๐	๒๔.๓	๖.๗	๗๗๘	๐.๖๕	<๐.๕	<๐.๐๐๑	<๐.๐๑	๑.๘	<๐.๐๑	<๐.๑๐	<๐.๑๐	<๐.๐๑	<๐.๐๕	<๐.๐๐๕
		๔๕	๒๔.๒	๖.๓	๗.๕	๐.๙๕	<๐.๕	<๐.๐๐๑	<๐.๐๑	๒.๑	<๐.๐๑	<๐.๑๐	<๐.๑๐	<๐.๐๑	<๐.๐๕	<๐.๐๐๕
	ตะกอนดิน	ไม่ได้ทำการตรวจวัด						๑.๕	๒๗	๔๖๐	๕๙	๑๘	๗๕	๓๒	๑๔	<๐.๑๐
บ้านโซ่ (SCG)	น้ำผิวดิน	๑๕	๒๕.๘	๖.๕	๗.๐	<๐.๑	<๐.๕	<๐.๐๐๑	<๐.๐๑	๒.๓	<๐.๐๑	<๐.๑๐	<๐.๑๐	<๐.๐๑	<๐.๐๕	<๐.๐๐๕
		๓๐	๒๔.๕	๖.๑	๗๑๒	๐.๒๕	<๐.๕	<๐.๐๐๑	<๐.๐๑	๕.๔	๐.๐๑๓	<๐.๑๐	<๐.๑๐	<๐.๐๑	<๐.๐๕	<๐.๐๐๕
		๔๐	๒๕.๘	๖.๕	๑,๕๑๗	<๐.๑	<๐.๕	<๐.๐๐๑	<๐.๐๑	๓.๘	๐.๐๑๑	<๐.๑๐	<๐.๑๐	<๐.๐๑	<๐.๐๕	๐.๐๐๖
	ตะกอนดิน	ไม่ได้ทำการตรวจวัด						๐.๕๔	๒๒	๒๕๑๒	๓๒	๑๕	๑๑	๑๔	๗.๔	<๐.๑๐
เหมืองป่าคา (DD)	น้ำผิวดิน	-	๒๖.๑	๖.๗	๕.๖	<๐.๑	<๐.๕	<๐.๐๐๑	<๐.๐๑	<๐.๑๐	<๐.๐๑	<๐.๑๐	<๐.๑๐	<๐.๐๑	<๐.๐๕	<๐.๐๐๕
	ตะกอนดิน	ไม่ได้ทำการตรวจวัด						๐.๗๒	๓๒	๖๕๗	๓๐	๒๖	๗๗	๒๘	๑๖	๐.๒๒
มาตรฐานน้ำผิวดิน		-	-	๕ – ๙	-	<๐.๕	-	≤๐.๐๕	≤๐.๐๕	≤๑.๐	≤๐.๑	≤๐.๐๕	≤๑.๐	≤๐.๑	≤๐.๐๕	≤๐.๐๐๕
(ร่าง) มาตรฐานตะกอนดิน		-	-	-	-	-	-	๐.๙๙	๔๓.๔	-	๒๒.๗	๓๕.๘	๑๒๑	๓๓.๖	๙.๗๙	๐.๑๘

๑) คุณภาพน้ำ เปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานใกล้เคียง คือ ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภทและสามารถเป็นประโยชน์ เพื่อ ก) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน ข) การเกษตร

๒) ตะกอนดิน เปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานใกล้เคียง คือ ร่างเกณฑ์คุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำผิวดินเพื่อคุ้มครองสัตว์หน้าดิน ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง เกณฑ์คุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำผิวดิน

สรุปผลการดำเนินงาน

๑. จากการตรวจวัดคุณภาพน้ำผิวดินบริเวณเหมืองแร่ถ่านหินลิกไนต์หลังสิ้นสุดประทานบัตร ในพื้นที่อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จำนวน ๗ จุด พบว่า บริเวณเหมืองบ้านปู ที่ความลึก ๓๐ และ ๔๕ เมตร บริเวณบ้านโซ่ ในทุกระดับความลึก(๑๕ เมตร ๓๐ เมตร และ ๔๐ เมตร) พบว่าแมงกานีส ไม่เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ส่วนบริเวณเหมืองป่าคา ตำบลดงดำ คุณภาพน้ำเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน

๒. ผลการตรวจวัดคุณภาพตะกอนดิน พบปริมาณสารหนู แคดเมียม ทองแดง และนิกเกิล ไม่เป็นไปตาม (ร่าง) มาตรฐานคุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำผิวดิน เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าว เคยเป็นพื้นที่ศักยภาพแร่ถ่านหินและอยู่ใกล้กับ จึงทำให้พบปริมาณตะกอนของโลหะหนักในปริมาณสูง

ข้อเสนอแนะ

เมื่อมีการนำน้ำไปใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรและการอุปโภค ควรหลีกเลี่ยงการสูบน้ำใกล้กับตะกอนดิน หรือมีการติดตั้งบ่อพักน้ำเพื่อให้ตกตะกอนก่อนนำน้ำไปใช้ เนื่องจากยังพบโลหะหนักหลายพารามิเตอร์ที่ไม่เป็นไปตาม (ร่าง) มาตรฐานฯ และกำหนดแผนรวมถึงมาตรการในการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นระยะๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว หากมีการนำน้ำไปใช้ประโยชน์ในด้านการบริโภค ควรมีการติดตั้งระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำให้เป็นไปตามมาตรฐานก่อน ไม่ควรสูบน้ำมาบริโภคโดยตรงโดยไม่ผ่านระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ

คณะนักวิจัยฯ และเทศบาลตำบลลี้ มีแนวคิดว่าควรมีการจัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการนี้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุขจึงจัดทำหนังสือ เลขที่ ศธ 6593(2)4/354 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2561 ถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น นายอำเภอลี้ นายกเทศมนตรีตำบลลี้ สภาเกษตรอำเภอลี้ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เกษตรจังหวัดลำพูน เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 ลำปาง ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดลำพูน หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำพูน หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการโครงการชลประทานลำพูน และ ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมที่ 1 เพื่อร่วมจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรกรผู้ใช้น้ำ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในวันที่ 25 มีนาคม 2561

ที่ ศธ 6593(2)4 / 354

ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๓๙ ถนนห้วยแก้ว ตำบลช้างเผือก
จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

14 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอความคิดเห็นต่อการก่อสร้างฝายกันตลิ่งน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู่ (BP-1) ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

เรียน นายอำเภอลี้

สิ่งที่ส่งมาด้วย

1. กำหนดการประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นต่อการก่อสร้างฝายกันตลิ่งน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู่ (BP-1) ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบตอบรับการเข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็น จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยคณะนักวิจัยโครงการ **"การพัฒนาศักยภาพและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน"** ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมกับเทศบาลตำบลลี้ ได้พิจารณาแล้วว่า การสร้างฝายกันตลิ่งน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู่ (BP-1) ตำบลลี้ ซึ่งมีประเด็นคุณภาพควรปลอดภัยของน้ำ ซึ่งในปีนี้ กรมควบคุมมลพิษได้ส่งผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำมาให้แล้ว จึงมีความจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรกรผู้ใช้น้ำรวมถึงผู้มีส่วนได้เสียในตำบลลี้และตำบลใกล้เคียง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยมีกำหนดการประชุมรับฟังความคิดเห็นในวันอาทิตย์ที่ 25 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 - 13.30 น. ณ เทศบาลตำบลลี้ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

โอกาสนี้ กระผมและคณะนักวิจัยใคร่ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุม 1 - 2 ท่าน เข้าร่วมประชุมให้ข้อมูลเพิ่มเติมและรับฟังคิดเห็นต่างๆ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ตามวันและเวลาดังกล่าวข้างต้นด้วย จักขอบคุณยิ่ง และขอท่านได้โปรดลงชื่อรับทราบเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวตามแบบฟอร์มที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมล งามสมสุข)
หัวหน้าโครงการวิจัย

ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร
โทรศัพท์ 083 251 1619 หรือ 086 372 3144

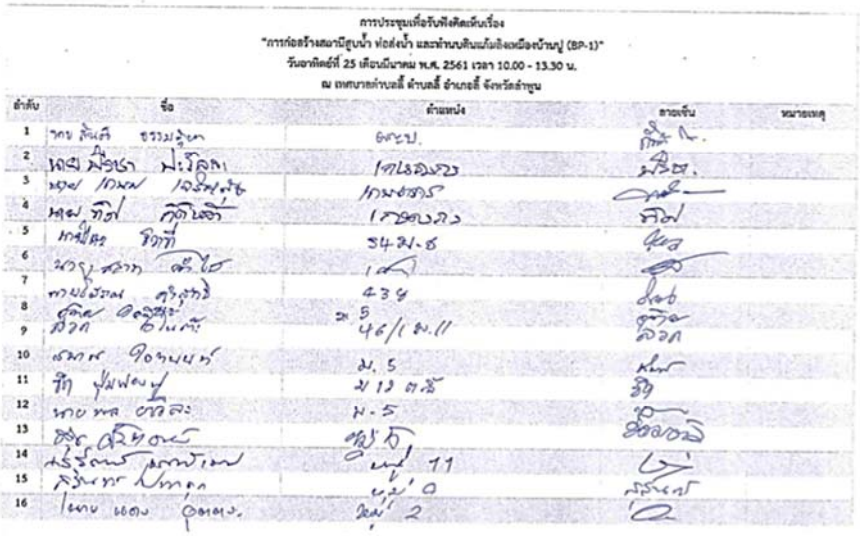
คณะนักวิจัยฯ กำหนดการประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่องการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบแก้ม ลิงเหมืองบ้านปู วันที่ 25 มีนาคม 2561 ณ เทศบาลตำบลลี้ ต.ลี้ อ.เมืองลำพูน จ.ลำพูน

กำหนดการประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่อง
"การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1)"
วันอาทิตย์ที่ 25 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 - 13.30 น.
ณ เทศบาลตำบลลี้ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

09.00 – 10.00 น.	คณะนักวิจัยฯ เดินทางไปอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน
09.00 – 10.00 น.	ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม ณ เทศบาลตำบลลี้ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน
10.00 – 10.15 น.	แนะนำโครงการวิจัยฯ ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำ และแนวคิดนำน้ำจากแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1) มาใช้ประโยชน์ในการเกษตร โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมล งามสมสุข และคณะนักวิจัย
10.15 - 10.30 น.	ความคิดเห็นและข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดย หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
10.30 - 12.00 น.	ซักถามและแสดงความคิดเห็นในประเด็นของดี-ข้อเสีย ประโยชน์ และผลกระทบของการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1) โดย ประชาชน เกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
12.00 - 12.10 น.	คณะนักวิจัยสรุปข้อคิดเห็นการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1)
12.10 – 13:30 น.	รับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน

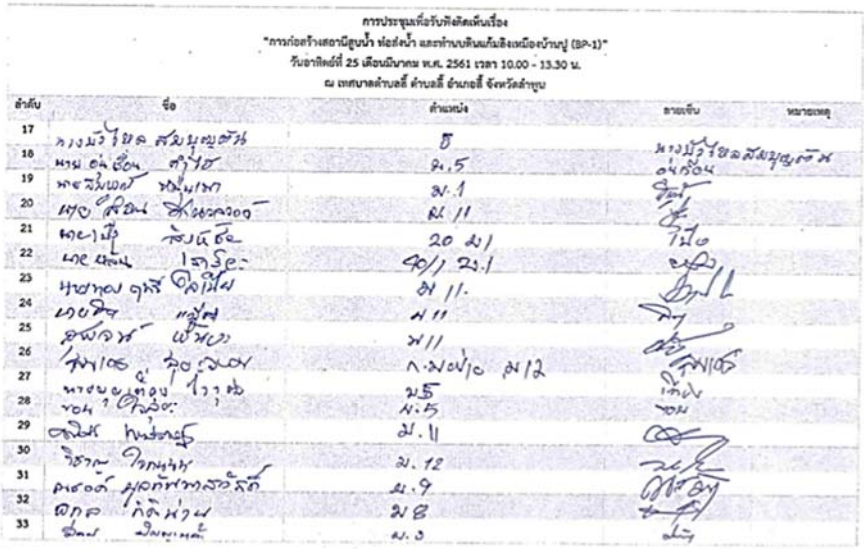
หมายเหตุ กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

รายชื่อผู้เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นเรื่องการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบแก้มลิงเหมืองบ้านปู
วันที่ 25 มีนาคม 2561 ณ เทศบาลตำบลลี้ ต.ลี้ อ.เมืองลำพูน จ.ลำพูน

การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเรื่อง
"การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1)"
วันอาทิตย์ที่ 25 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 - 13.30 น.
ณ เทศบาลตำบลลี้ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				

การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเรื่อง
"การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1)"
วันอาทิตย์ที่ 25 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 - 13.30 น.
ณ เทศบาลตำบลลี้ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				

การประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่อง
"การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแม่น้ำลิงเหนืองบ้านปู (BP-1)"
วันอาทิตย์ที่ 25 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 - 13.30 น.
ณ เทศบาลตำบลลี้ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
34	[illegible]	ม.3		
35	[illegible]	ม.9		
36	[illegible]	ม.9		
37	[illegible]	ม.9		
38	[illegible]	ม.9		
39	[illegible]	ม.4		
40	[illegible]	ม.7		
41				
42	[illegible]	ม.7		
43	[illegible]	ม.5		
44	[illegible]	ม.1		
45	[illegible]	ม.1		
46	[illegible]	ม.12		
47	[illegible]	ม.3		
48	[illegible]	ม.3		
49	[illegible]	ม.3		
50	[illegible]	ม.13		

การประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่อง
"การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแม่น้ำลิงเหนืองบ้านปู (BP-1)"
วันอาทิตย์ที่ 25 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 - 13.30 น.
ณ เทศบาลตำบลลี้ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
51	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
52	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
53	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
54	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
55	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
56	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
57	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
58	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
59	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
60	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
61	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
62	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
63	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
64	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
65				
66	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
67				

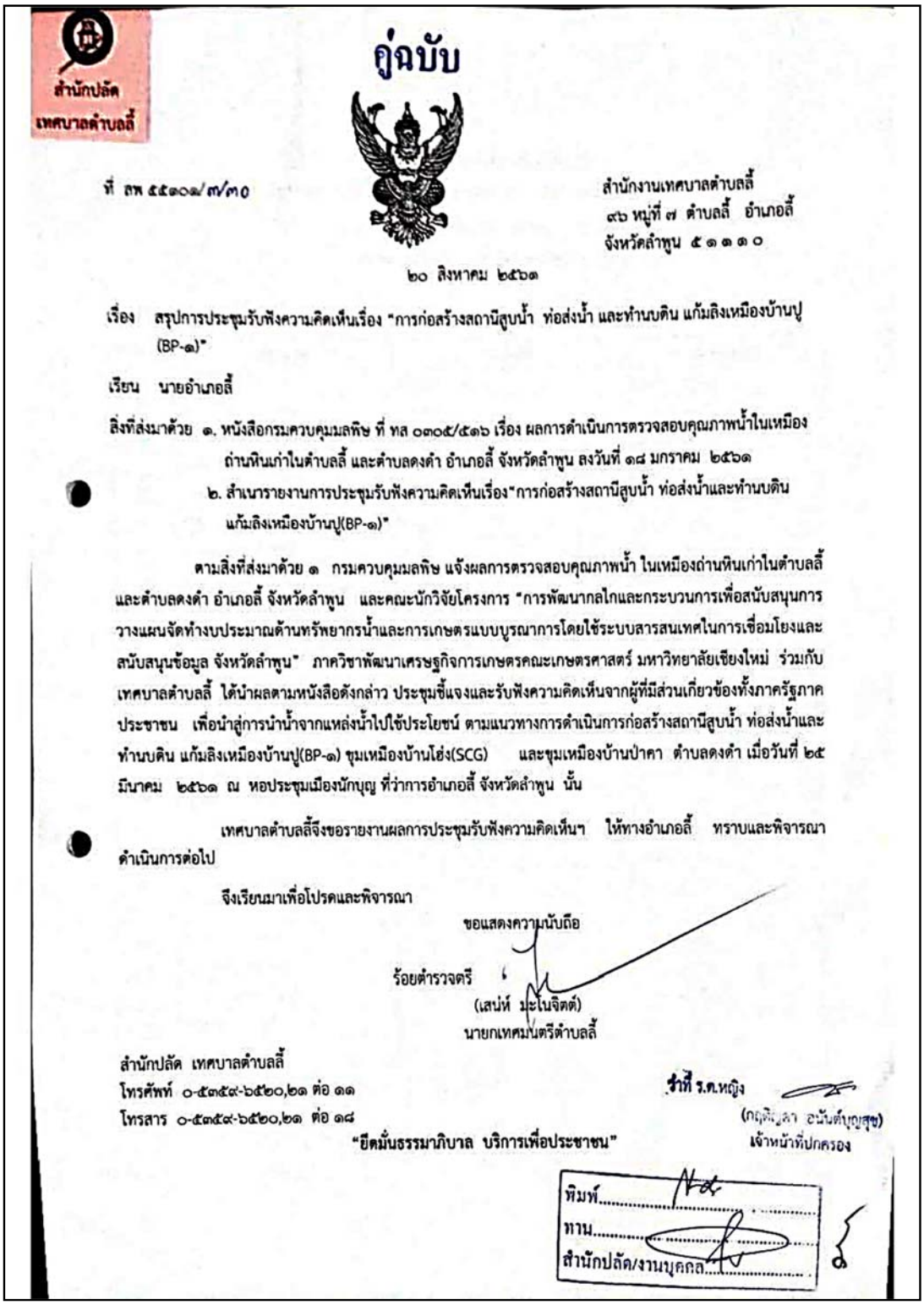
การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเรื่อง
"การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินกั้นลำเหมืองบ้านปู (BP-1)"
วันอาทิตย์ที่ 25 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 - 13.30 น.
ณ เทศบาลตำบลลี้ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
68	น.ส. วิยดา [illegible]	[illegible]	[illegible]	
69	น.ส. สุกัญญา [illegible]	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	[illegible]	
70	น.ส. จุฬามาศ [illegible]	อส. กองการศึกษา ฯ	[illegible]	
71	น.ส. [illegible]	ก. [illegible]	[illegible]	
72	นางสาว [illegible]	จังหวัดลำพูน	[illegible]	
73	[illegible]	พนักงานขับรถยนต์	[illegible]	
74	นางสาว [illegible]	พัฒนาชุมชนอำเภอ ทต.ลี้	[illegible]	
75	[illegible]	นักวิชาการ [illegible]	[illegible]	
76	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
77	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
78	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
79				
80				
81				
82				
83				
84				

การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเรื่อง
"การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินกั้นลำเหมืองบ้านปู (BP-1)"
วันอาทิตย์ที่ 25 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 - 13.30 น.
ณ เทศบาลตำบลลี้ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
85	นาย [illegible]	รองนายกเทศมนตรีตำบลลี้	[illegible]	
86	นาย [illegible]	[illegible]	[illegible]	
87	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
88	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
89	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
90	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
91	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
92	นางสาว [illegible]	[illegible]	[illegible]	
93	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
94	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
95				
96				
97				
98				
99				
100				

ในวันที่ 20 สิงหาคม 2561 คณะนักวิจัยได้รับหนังสือเรื่อง สรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็นเรื่อง “การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดิน แก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1)”

สำนักปลัด
เทศบาลตำบลลี้

คู่ฉบับ

ที่ ลพ ๕๕๑๐๒/๓/๓๐

สำนักงานเทศบาลตำบลลี้
๙๖ หมู่ที่ ๗ ตำบลลี้ อำเภอลี้
จังหวัดลำพูน ๕๑๓๑๐

๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง สรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็นเรื่อง "การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดิน แก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-๑)"

เรียน นายอำเภอลี้

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือกรมควบคุมมลพิษ ที่ ทล ๐๓๐๕/๕๑๖ เรื่อง ผลการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้ และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑
๒. สำเนารายงานการประชุมรับฟังความคิดเห็นเรื่อง"การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำและทำนบดิน แก้มลิงเหมืองบ้านปู(BP-๑)"

ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ กรมควบคุมมลพิษ แจ้งผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำ ในเหมืองถ่านหินเก่าในตำบลลี้ และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน และคณะนักวิจัยโครงการ "การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน" ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมกับเทศบาลตำบลลี้ ได้นำผลตามหนังสือดังกล่าว ประชุมชี้แจงและรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐภาคประชาชน เพื่อนำสู่การนำน้ำจากแหล่งน้ำไปใช้ประโยชน์ ตามแนวทางการดำเนินการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำและทำนบดิน แก้มลิงเหมืองบ้านปู(BP-๑) ชุมเหมืองบ้านโฮ่ง(SCG) และชุมเหมืองบ้านป่าคา ตำบลดงดำ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ หอประชุมเมืองนักบุญ ที่ว่าการอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน นั้น

เทศบาลตำบลลี้จึงขอรายงานผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นฯ ให้ทางอำเภอลี้ ทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจตรี
(เสน่ห์ มะโนจิตต์)
นายกเทศมนตรีตำบลลี้

สำนักปลัด เทศบาลตำบลลี้
โทรศัพท์ ๐-๕๓๕๙-๖๕๒๐,๒๑ ต่อ ๑๑
โทรสาร ๐-๕๓๕๙-๖๕๒๐,๒๑ ต่อ ๑๘

รักที่ ร.ต.หญิง
(กฤติญา อนันต์บุญสุข)
เจ้าหน้าที่ปกครอง

"ยึดมั่นธรรมาภิบาล บริการเพื่อประชาชน"

พิมพ์.....
ทาน.....
สำนักปลัด/งานบุคคล.....

รายงานการประชุมรับฟังความคิดเห็นเรื่อง
"การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดิน แก้มลิงหนองปากปู(ขนาด ๑)"
วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๑
ณ หอประชุมอำเภอสี จังหวัดลำพูน

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑.	นายสันติ ธรรมสุภา	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑	สันติ ธรรมสุภา
๒.	นายปรีชา ปะวัลละ	เกษตรกร	ปรีชา ปะวัลละ
๓.	นายเกษม เจริญสุข	เกษตรกร	เกษม เจริญสุข
๔.	นายทิศ กิติหล้า	เกษตรกร	ทิศ กิติหล้า
๕.	นายไหว ธิวาที	ราษฎร หมู่ที่ ๑	ไหว ธิวาที
๖.	นายสวาท คำไฮ	ราษฎร	สวาท คำไฮ
๗.	นายโสภณ คำสุทธิ	ราษฎร	โสภณ คำสุทธิ
๘.	นายอุทิศ ใจสุยะ	ราษฎร หมู่ ๕	อุทิศ ใจสุยะ
๙.	นายลวด อะโนติ๊ะ	ราษฎร หมู่ ๑๑	ลวด อะโนติ๊ะ
๑๐.	นายสมาส ใจทนนท์	ราษฎร หมู่ที่ ๕	สมาส ใจทนนท์
๑๑.	นายชิด ฟุ้มฟองฟู	ราษฎร หมู่ที่ ๑๒	ชิด ฟุ้มฟองฟู
๑๒.	นายพล ยาวิละ	ราษฎร หมู่ที่ ๕	พล ยาวิละ
๑๓.	นายสุข ศรัทธาทร	ราษฎร หมู่ที่ ๕	สุข ศรัทธาทร
๑๔.	นายเรวัฒน์ เถาว์เมฆ	ราษฎร หมู่ที่ ๑๓	เรวัฒน์ เถาว์เมฆ
๑๕.	นายสุรินทร์ โปทาตุก	ราษฎร หมู่ที่ ๙	สุรินทร์ โปทาตุก
๑๖.	นายแดง อุตตระ	ราษฎร หมู่ที่ ๒	แดง อุตตระ
๑๗.	นางบัวไหล สมบุญตัน	ราษฎร หมู่ที่ ๕	บัวไหล สมบุญตัน
๑๘.	นายอุ่นเรือน คำไฮ	ราษฎร หมู่ที่ ๕	อุ่นเรือน คำไฮ
๑๙.	นายสมบูรณ์ หมื่นเมา	ราษฎร หมู่ที่ ๑	สมบูรณ์ หมื่นเมา
๒๐.	นายสุธน ศรีนวลวงค์	ราษฎร หมู่ที่ ๑๓	สุธน ศรีนวลวงค์
๒๑.	นายเป็ง สิงห์ชัย	ราษฎร หมู่ที่ ๑	เป็ง สิงห์ชัย
๒๒.	นายหลั่น เสาร์ยะ	ราษฎร หมู่ที่ ๑	หลั่น เสาร์ยะ
๒๓.	นายทองฤทธิ์ ใจเปี้ย	ราษฎร หมู่ที่ ๑๑	ทองฤทธิ์ ใจเปี้ย
๒๔.	นายชิด แก้วคำ	ราษฎร หมู่ที่ ๑๓	ชิด แก้วคำ
๒๕.	นายสุพจน์ ฟื้นยะ	ราษฎร หมู่ที่ ๑๓	สุพจน์ ฟื้นยะ
๒๖.	นายสมเดช สุยะวงค์	ราษฎร หมู่ที่ ๑๒	สมเดช สุยะวงค์

ลำดับที่	ชื่อ สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๒๔๙.	นายบุญเทียบ โวรุฬ	ราษฎร หมู่ที่ ๕	บุญเทียบ โวรุฬ
๒๕๐.	นายหอม โพสุยะ	ราษฎร หมู่ที่ ๕	หอม โพสุยะ
๒๕๑.	นายอดิศร เขมราษฎ์	ราษฎร หมู่ที่ ๑๓	อดิศร เขมราษฎ์
๒๕๒.	นายวิชาญ ไชทนนท์	ราษฎร หมู่ที่ ๑๒	วิชาญ ไชทนนท์
๒๕๓.	นายนรงค์ บุลกันทาสวัสดิ์	ราษฎร หมู่ที่ ๙	นรงค์ บุลกันทาสวัสดิ์
๒๕๔.	นางพิกุล กิติบาน	ราษฎร หมู่ที่ ๘	พิกุล กิติบาน
๒๕๕.	นายศิลป์ ปัญญาหล้า	ราษฎร หมู่ที่ ๓	ศิลป์ ปัญญาหล้า
๒๕๖.	นายบุญจันทร์ เมาใจ	ราษฎร หมู่ที่ ๓	บุญจันทร์ เมาใจ
๒๕๗.	นายวิสิทธิ์ คำมูล	ราษฎร หมู่ที่ ๙	วิสิทธิ์ คำมูล
๒๕๘.	นายนิพนธ์ เยาวสุนทร	ราษฎร หมู่ที่ ๙	นิพนธ์ เยาวสุนทร
๒๕๙.	นายวรายุธ ยาอุตม์	ราษฎร หมู่ที่ ๙	วรายุธ ยาอุตม์
๒๖๐.	นายสุวิธ วงค์ปาลี	ราษฎร หมู่ที่ ๙	สุวิธ วงค์ปาลี
๒๖๑.	นายเทศ ทาปัญญา	ราษฎร หมู่ที่ ๗	เทศ ทาปัญญา
๒๖๒.	นายสุวรรณ ผ่องปัญญา	ราษฎร หมู่ที่ ๗	สุวรรณ ผ่องปัญญา
๒๖๓.	นายวิวาลย์ ทาปัญญา	ราษฎร หมู่ที่ ๗	วิวาลย์ ทาปัญญา
๒๖๔.	นายสนอง เสาร์สาร	ราษฎร หมู่ที่ ๕	สนอง เสาร์สาร
๒๖๕.	นางกลขญา พานเหล็ก	ราษฎร หมู่ที่ ๑	กลขญา พานเหล็ก
๒๖๖.	นายนิสติ เตจิะสา	ราษฎร หมู่ที่ ๑	นิสติ เตจิะสา
๒๖๗.	นายสนั่น วงค์ศรีไส	ราษฎร หมู่ที่ ๑๒	สนั่น วงค์ศรีไส
๒๖๘.	นางพิมพ์ขนก ยินทนนท์	ราษฎร หมู่ที่ ๓	พิมพ์ขนก ยินทนนท์
๒๖๙.	นายวิชิต ใหม่ธรรม	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓	วิชิต ใหม่ธรรม
๒๗๐.	นายสมศักดิ์ ราชวงค์	ราษฎร หมู่ที่ ๓	สมศักดิ์ ราชวงค์
๒๗๑.	นายขวัก เขื่อนแก้ว	ราษฎร หมู่ที่ ๓	ขวัก เขื่อนแก้ว
๒๗๒.	นายสวน วิจาอ้าย	ราษฎร หมู่ที่ ๑๓	สวน วิจาอ้าย
๒๗๓.	นายเสาร์แก้ว กันทะเมืองลี้	ราษฎร หมู่ที่ ๑	เสาร์แก้ว กันทะเมืองลี้
๒๗๔.	นายถนอมศรี แพ่งกลิ่น	ราษฎร หมู่ที่ ๑	ถนอมศรี แพ่งกลิ่น
๒๗๕.	นายบุญพักร์ พรมสาร	ราษฎร หมู่ที่ ๑	บุญพักร์ พรมสาร
๒๗๖.	นายสมนึก แก้วคือ	ราษฎร หมู่ที่ ๑๑	สมนึก แก้วคือ
๒๗๗.	นางวราภรณ์ ศรีเปิ้น	สมาชิกสภาเทศบาล	วราภรณ์ ศรีเปิ้น
๒๗๘.	นายวันชัย ดันอุตม์	ราษฎร หมู่ที่ ๑๒	วันชัย ดันอุตม์
๒๗๙.	นางจรวย อินต๊ะนนท์	ราษฎร หมู่ที่ ๑๒	จรวย อินต๊ะนนท์

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๕๘.	นายสามารถ แสงทองรัศมี	ราษฎร หมู่ที่ ๑๔	สามารถ แสงทองรัศมี
๕๙.	นายธนากร เขียวสิงข์	ราษฎร หมู่ที่ ๑๑	ธนากร เขียวสิงข์
๖๐.	นายศรีเมฆ สุยะระ	ราษฎร หมู่ที่ ๓	ศรีเมฆ สุยะระ
๖๑.	นายอินทร์ทอน หล้าอ้อน	ราษฎร หมู่ที่ ๓	อินทร์ทอน หล้าอ้อน
๖๒.	นายชมเชย กาวิเป็ง	ราษฎร หมู่ที่ ๓	ชมเชย กาวิเป็ง
๖๓.	นายสมพล บุญเจริญ	ราษฎร หมู่ที่ ๓	สมพล บุญเจริญ
๖๔.	นายนิเวช วันละคำ	ราษฎร หมู่ที่ ๓	นิเวช วันละคำ
๖๕.	นางสาววิจิตรา สอนใต้	พนักงานจ้างเหมา ทต. ลี้	วิจิตรา สอนใต้
๖๖.	นางสาวสุกัญญา หมูคำ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ทต.ลี้	สุกัญญา หมูคำ
๖๗.	นางสาวจอมสุดา ณ ลำพูน	ผอ.กองการศึกษา ทต.ลี้	จอมสุดา ณ ลำพูน
๖๘.	นางณัฐธิดา ฟุ่มฟองฟู	พนักงานจ้างเหมา ทต.ลี้	ณัฐธิดา ฟุ่มฟองฟู
๖๙.	นางรุจิดา ชมพูเทพา	เจ้าพนักงานธุรการ ทต.ลี้	รุจิดา ชมพูเทพา
๗๐.	นายธัญญรัตน์ วงษ์พันธ์	พนักงานจ้างเหมา ทต.ลี้	ธัญญรัตน์ วงษ์พันธ์
๗๑.	นางณัฐมน วันนารัตน์	นักทรัพยากรบุคคล ทต.ลี้	ณัฐมน วันนารัตน์
๗๒.	นายเอกชัย สุระจินดา	นักวิชาการศึกษา ทต.ลี้	เอกชัย สุระจินดา
๗๓.	นายวีรพงศ์ ณ เชียงใหม่	พนักงานจ้างเหมา ทต.ลี้	วีรพงศ์ ณ เชียงใหม่
๗๔.	ร้อยตำรวจตรีเสน่ห์ มะโนจิตต์	นายกเทศมนตรีตำบลลี้	เสน่ห์ มะโนจิตต์
๗๕.	นายณัฏฐภัค อะโนตัะ	ปลัดอำเภอลี้	ณัฏฐภัค อะโนตัะ
๗๖.	นายหลั่น ลิขิตปกรณ์ชัย	รองประธานสภาเกษตรกรลี้ ลำพูน	หลั่น ลิขิตปกรณ์ชัย
๗๗.	นายรัฐศักดิ์ ลาแก้ว	นายช่างโยธาชำนาญงาน สนง. ทรัพยากรน้ำภาค ๑	รัฐศักดิ์ ลาแก้ว
๗๘.	นายหิรัญ นันทา	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน	หิรัญ นันทา
๗๙	นายธนทรัพย์ มะนุภา	ประธานสภา ทต.ลี้	ธนทรัพย์ มะนุภา
๘๐	นายชัยสิทธิ ปอกกันทา	ราษฎร หมู่ ๘	ชัยสิทธิ ปอกกันทา
๘๑	นายสิทธินนท์ ปาวัลละ	พนักงานทั่วไป ทต.ลี้	สิทธินนท์ ปาวัลละ
๘๒	นางจันทนา สุทธิกร	จนท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	จันทนา สุทธิกร
๘๓	นางสาวกริญญา งามสมสุข	จนท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กริญญา งามสมสุข
๘๔	นายสงกรานต์ จันตัะคาด	จนท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	สงกรานต์ จันตัะคาด
๘๕	นายกมล งามสมสุข	จนท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กมล งามสมสุข

เริ่มประชุมเวลา ๐๙:๐๐น.

แนะนำโครงการวิจัยฯ ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำ และแนวคิดนำน้ำจากแก้มลิงเหมืองบ้านปู(BP-๑) มาใช้ประโยชน์ในการเกษตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมล งามสมสุข และ อาจารย์ ดร. จันทนา สุทธิจารี : ผลการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่าตำบลสี้ และตำบลดงตำ อำเภอสี้ จังหวัดตำพูน ข้อแนะนำจากกรมควบคุมมลพิษ และผลการประชุมหารือเรื่อง คุณภาพน้ำกับคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดตำพูน โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ให้กับประชาชน เกษตรกร หน่วยงานในพื้นที่ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ร้อยตำรวจตรีเสน่ห์ มะโนจิตต์ นายกเทศมนตรีตำบลสี้ : อำเภอสี้ มีปัญหาด้านน้ำ และภัยแล้งมานาน ในตำบลสี้ มีเหมืองแร่ถ่านหินเก่าเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่ประชาชนในพื้นที่ต้องการใช้ การพัฒนาและนำน้ำในเหมืองแร่ถ่านเก่าอย่างปลอดภัยจะช่วยประชาชนในพื้นที่ได้ ทั้งนี้ปลัดอำเภอสี้ ให้ข้อมูลเน้นย้ำเพิ่มเติมว่าตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นปีที่อำเภอสี้ประสบปัญหาภัยแล้งอย่างหนัก ประชาชนและเกษตรกรสูบน้ำจากเหมืองดังกล่าวมาใช้

ความคิดเห็นและข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค ๓ ลำปาง : ยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือกับประชาชนในพื้นที่

สมาชิกสภาเกษตรกร อำเภอสี้ : ในเรื่องการนำน้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่าว่า ประชาชนในพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งหนัก ต้องการใช้น้ำในการเกษตรอย่างมาก และแสดงความกังวลเรื่องการดำเนินการส่วนใหญ่ของการวิจัยมักไม่สัมฤทธิ์ผล อยากให้โครงการวิจัยนี้ช่วยดำเนินการให้ประชาชนอย่างแท้จริง การกังวลเรื่องคุณภาพน้ำทำให้ใช้เวลานาน ประชาชนเดือดร้อน และเกิดผลกระทบมหาศาล สมาชิกสภาเกษตรกรอำเภอสี้จึงอยากให้เร่งดำเนินการให้เร็วขึ้น

อาจารย์ ดร. จันทนา สุทธิจารี : การดำเนินการของบประมาณตามขั้นตอนทางกฎหมาย จะต้องมีการศึกษาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม ถึงจะมีการดำเนินการได้

ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านโฮ่ง : เห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะมีการนำน้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่ามาใช้ ประชาชนต้องการน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรอย่างมาก รวมถึง ๓ ปีที่ผ่านมา เกษตรกรใช้น้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่าในช่วยหน้าแล้ง เพื่อทำนา โดยสูบน้ำจากเหมืองดังกล่าวประมาณ ๑ เมตรเท่านั้น ซึ่งผลผลิตที่ได้ไม่แตกต่างจากการใช้น้ำบาดาลหรือน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ หากมีการสูบน้ำใช้เพิ่มขึ้นก็เป็นเพียงน้ำผิวดินซึ่งไม่น่าจะมีปัญหา

อาจารย์ ดร.กมล งามสมสุข : การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ เป็นการใช้น้ำขนาดใหญ่ เครื่องสูบน้ำสามารถกวนตะกอนดินได้ จึงต้องมีการใช้น้ำอย่างรอบคอบ

อาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี : ในตอนนี้ ประชาชนใช้น้ำบริเวณผิวดินเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งไปก่อน และพยายามหลีกเลี่ยงการสูบน้ำใกล้ตะกอนดิน เพราะยังมีสารโลหะหนักเกินค่ามาตรฐานอยู่ หากได้รับงบประมาณเพื่อก่อสร้างสถานีสูบน้ำ แล้วก็ควรติดตั้งบ่อพักน้ำไปด้วยเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่จะได้ใช้น้ำได้อย่างปลอดภัย

มติที่ประชุม : มติการประชาพิจารณ์ จากผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๘๕ คน ซึ่งประกอบด้วยประชาชนเกษตรกร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

-เห็นด้วยกับการนำน้ำจากขุมเหมืองบ้านปู (BP-๑) ขุมเหมืองบ้านโฮ่ง (SCG) และขุมเหมืองบ้านป่าคา ตำบลดงดำมาใช้ทั้งหมด ๘๑ คน

-ไม่เห็นด้วยกับการนำน้ำจากขุมเหมืองบ้านโฮ่ง (SCG) มาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร เป็นจำนวน ๓ คน

-ไม่เห็นด้วยกับการนำน้ำจากขุมเหมืองทั้ง ๓ บ่อมาใช้ประโยชน์ ๑ คน

-นอกจากนี้กลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมที่เห็นด้วยกับการนำน้ำในขุมเหมืองทั้ง ๓ บ่อ มาใช้ ให้ความเห็นว่า ประชาชนในพื้นที่ยังมีความต้องการน้ำเป็นอย่างยิ่ง และอยากให้มีการดำเนินการการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ซึ่งจะสามารถช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่เป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามควรมีการติดตั้งบ่อพักน้ำ และติดตามตรวจสอบผลกระทบ เพื่อความปลอดภัย และประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนรับทราบต่อไป

-ผู้เข้าร่วมประชุม ๓ คน ไม่เห็นด้วยการนำน้ำจากขุมเหมืองบ้านโฮ่ง (SCG) มาใช้ เนื่องจากปัญหาคุณภาพน้ำในเหมืองดังกล่าวมีมากกว่าบ่ออื่นๆ ต้องมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำก่อนำไปใช้ และผู้เข้าร่วมประชุมที่ไม่เห็นด้วยนำน้ำในขุมเหมืองทั้ง ๓ บ่อมาใช้ เพราะระดับน้ำที่ลึกกว่า ๑๕ เมตรยังมีสารโลหะหนักที่เกินค่ามาตรฐาน อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว และการปนเปื้อนสารพิษเช่นนี้แก้ไขยากและใช้เวลานาน

ปิดประชุม : เวลา ๑๒:๐๐ น.

สรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็นเรื่อง "การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1)" วันที่ 25 มีนาคม 2561

คณะนักวิจัยร่วมกับเทศบาลตำบลลี้จัดประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่อง "การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1)" ณ อาคารเมืองนักบุญ ที่ว่าการอำเภอลี้ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน โดยมีตัวแทนจากสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 ลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอลี้ และสำนักงานสภาเกษตรกรอำเภอลี้ เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและเกษตรกรในพื้นที่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข และอาจารย์ ดร. จันทนา สุทธิจารี แจ้งผลการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่าตำบลลี้ และตำบลดงดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ข้อแนะนำจากกรมควบคุมมลพิษ และผลการประชุมหารือเรื่องคุณภาพน้ำกับคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ให้กับประชาชน เกษตรกร หน่วยงานในพื้นที่ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ร้อยตำรวจตรีเสน่ห์ มะโนจิตต์ นายกเทศมนตรีตำบลลี้ แจ้งในที่ประชุมว่า อำเภอลี้ มีปัญหาด้านน้ำ และภัยแล้งมานาน ในตำบลลี้ มีเหมืองแร่ถ่านหินเก่าเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่ประชาชนในพื้นที่ต้องการใช้ การพัฒนาและนำน้ำในเหมืองแร่ถ่านเก่าอย่างปลอดภัยจะช่วยประชาชนในพื้นที่ได้ ทั้งนี้ปลัดอำเภอลี้ ให้ข้อมูลเน้นย้ำเพิ่มเติมว่า ตั้งแต่ปี 2558 ซึ่งเป็นปีที่อำเภอลี้ประสบปัญหาภัยแล้งอย่างหนัก ประชาชนและเกษตรกรสูบน้ำจากเหมืองดังกล่าวมาใช้

ความคิดเห็นจากหน่วยงานต่างๆที่เข้าร่วม คือ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 ลำปาง ยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือกับประชาชนในพื้นที่ ส่วนสมาชิกสภาเกษตรกรอำเภอลี้ได้ให้ความเห็นในเรื่องการนำน้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่าว่า ประชาชนในพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งหนัก ต้องการใช้น้ำในการเกษตรอย่างมาก และแสดงความกังวลเรื่องการดำเนินการส่วนใหญ่ของการวิจัยมักไม่สัมฤทธิ์ผล อยากให้โครงการวิจัยนี้ช่วยดำเนินการให้ประชาชนอย่างแท้จริง การกังวลเรื่องคุณภาพน้ำทำให้ใช้เวลานาน ประชาชนเดือดร้อน และเกิดผลกระทบมหาศาล สมาชิกสภาเกษตรกรอำเภอลี้จึงอยากให้เร่งดำเนินการให้เร็วขึ้น ซึ่งอาจารย์ ดร.จันทนา ได้ชี้แจ้งถึงการดำเนินการของบประมาณตามขั้นตอนทางกฎหมาย จะต้องมีการศึกษาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม ถึงจะมีการดำเนินการได้

ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ โดยมีประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำตำบลบ้านโฮ่ง เป็นตัวแทน กล่าวว่า เห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะมีการนำน้ำในเหมืองแร่ถ่านหินเก่ามาใช้ ประชาชนต้องการน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรอย่างมาก

รวมถึง 3 ปีที่ผ่านมา เกษตรกรใช้น้ำในเหมืองแร่ด่านหินเก่าในช่วงหน้าแล้ง เพื่อทำนา โดยสูบน้ำจากเหมืองดังกล่าวประมาณ 1 เมตรเท่านั้น ซึ่งผลผลิตที่ได้ไม่แตกต่างจากการใช้น้ำบาดาลหรือน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ หากมีการสูบน้ำใช้เพิ่มขึ้นก็เป็นเพียงน้ำผิวดินซึ่งไม่น่าจะมีปัญหา ซึ่งอาจารย์ ดร.กมล งามสมสุข ได้ชี้แจ้งว่า การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ เป็นการใช้น้ำขนาดใหญ่ เครื่องสูบน้ำสามารถดูดตะกอนดินได้ จึงต้องมีการใช้น้ำอย่างรอบคอบ และอาจารย์ ดร.จันทนา ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า ในตอนนี้ ประชาชนใช้น้ำบริเวณผิวดินเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งไปก่อน และพยายามหลีกเลี่ยงการสูบน้ำใกล้ตะกอนดิน เพราะยังมีสารโลหะหนักเกินค่ามาตรฐานอยู่ หากได้รับงบประมาณเพื่อก่อสร้างสถานีสูบน้ำ แล้วก็ควรติดตั้งบ่อพักน้ำไปด้วยเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่จะได้ใช้น้ำได้อย่างปลอดภัย

มติการประชาพิจารณ์ จากผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 85 คน ซึ่งประกอบด้วยประชาชน เกษตรกร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เห็นด้วยกับการนำน้ำจากขุมเหมืองบ้านปู (BP-1) ขุมเหมืองบ้านโฮ่ง (SCG) และขุมเหมืองบ้านป่าคา ตำบลดงดำมาใช้ทั้งหมด 81 คน ไม่เห็นด้วยกับการนำน้ำจากขุมเหมืองบ้านโฮ่ง (SCG) มาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร เป็นจำนวน 3 คน และ ไม่เห็นด้วยกับการนำน้ำจากขุมเหมืองทั้ง 3 บ่อมาใช้ประโยชน์ 1 คน นอกจากนี้กลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมที่เห็นด้วยกับการนำน้ำในขุมเหมืองทั้ง 3 บ่อ มาใช้ ให้ความเห็นว่า ประชาชนในพื้นที่ยังมีความต้องการน้ำเป็นอย่างยิ่ง และอยากให้มีการดำเนินการการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ซึ่งจะสามารถช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่เป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามควรมีการติดตั้งบ่อพักน้ำ และติดตามตรวจสอบผลกระทบ เพื่อความปลอดภัย และประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนรับทราบต่อไป ผู้เข้าร่วมประชุม 3 คน ไม่เห็นด้วยการนำน้ำจากขุมเหมืองบ้านโฮ่ง (SCG) มาใช้ เนื่องจากปัญหาคุณภาพน้ำในเหมืองดังกล่าวมีมากกว่าบ่ออื่นๆ ต้องมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำก่อนำไปใช้ และผู้เข้าร่วมประชุมที่ไม่เห็นด้วยนำน้ำในขุมเหมืองทั้ง 3 บ่อมาใช้ เพราะระดับน้ำที่ลึกกว่า 15 เมตรยังมีสารโลหะหนักที่เกินค่ามาตรฐาน อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว และการปนเปื้อนสารพิษเช่นนี้แก้ไขยากและใช้เวลานาน

สำหรับผลการทำประชาพิจารณ์ข้างต้นนี้ คณะนักวิจัยจะดำเนินการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตทางการเกษตรและสุขภาพของประชาชน รวมทั้งการพัฒนาตลาดกลางให้กับเกษตรกรในอำเภอลี้ ทั้งนี้ยังมีความร่วมมือจากสำนักงานจังหวัดลำพูน และหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องดำเนินการออกแบบและก่อสร้างสถานีสูบน้ำ และขอรับงบประมาณในการดำเนินการต่อไป

กำหนดการประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่อง
"การก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1)"
วันอาทิตย์ที่ 25 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 เวลา 10.00 - 13.30 น.
ณ เทศบาลตำบลลี้ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

09.00 – 10.00 น.	คณะนักวิจัยฯ เดินทางไปอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน
09.00 – 10.00 น.	ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม ณ เทศบาลตำบลลี้ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน
10.00 – 10.15 น.	แนะนำโครงการวิจัยฯ ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำ และแนวคิดนำน้ำจากแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1) มาใช้ประโยชน์ในการเกษตร โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมล งามสมสุข และคณะนักวิจัย
10.15 - 10.30 น.	ความคิดเห็นและข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดย หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
10.30 - 12.00 น.	ซักถามและแสดงความคิดเห็นในประเด็นของดี-ข้อเสีย ประโยชน์ และผลกระทบของการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1) โดย ประชาชน เกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
12.00 - 12.10 น.	คณะนักวิจัยสรุปข้อคิดเห็นการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1)
12.10 – 13.30 น.	รับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน

หมายเหตุ กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ภาคผนวก จ.

แผนชุดโครงการการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรม ในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง

แผนโครงการการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภาคการเกษตรและการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง

1. โครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1) ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ชื่อโครงการ : โครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และทำนบดินแก้มลิงเหมืองบ้านปู (BP-1) ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

วงเงิน *ยังอยู่ในขั้นตอนการสำรวจและออกแบบ*

หน่วยดำเนินการ: สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ โครงการชลประทานลำพูน สำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค 1 ลำปาง เทศบาลตำบลลี้ ที่ว่าการปกครองอำเภอลี้ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดลำพูน องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน และสำนักงานเกษตรอำเภอลี้ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สถานที่ติดต่อ เทศบาลตำบลลี้ **หมายเลขโทรศัพท์** 053-596520

1. หลักการและเหตุผล

แม่น้ำลี้มีลักษณะทางกายภาพมีความลาดชัน ทำให้เกิดปัญหาการกัดเซาะตลิ่งและพื้นที่การเกษตร ฤดูฝนน้ำหลากล้น แต่ฤดูแล้งน้ำแห้ง และลำน้ำไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ทั้งในบริเวณลุ่มน้ำก็ขาดแคลนแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อรองรับน้ำ เกษตรกรในพื้นที่อำเภอลี้ อำเภอบ้านโฮ่ง และอำเภอเวียงหนองล่อง มีความต้องการใช้น้ำในแม่น้ำลี้เพื่อการเกษตรเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้จึงมีแนวทางที่จะนำน้ำจากขุมเหมืองร้างมาใช้ในการเกษตร คือ "ขุมเหมืองบ้านปู" และ "ขุมเหมือง SCG" เป็นแหล่งเก็บน้ำจำนวนมหาศาลที่มีศักยภาพที่จะดำเนินการเป็นโครงการนำร่องเพื่อนำน้ำออกมาใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภค

"ขุมเหมืองบ้านปู" เป็นเหมืองแร่ถ่านหินของบริษัทบ้านปู จำกัด (มหาชน) ซึ่งชาวบ้านมีความต้องการใช้น้ำจากเหมืองเพื่อการเกษตร โดยมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำพบว่า น้ำในอ่างเหมืองสามารถนำไปใช้ในการเกษตรและอุปโภคได้ แต่ยังไม่สามารถนำไปบริโภคได้ (อยู่ในระหว่างการดำเนินการเพื่อขอตรวจสอบคุณภาพน้ำอีกครั้ง) ในปี พ.ศ.2556 กรมโยธาธิการ ได้ดำเนินโครงการผันน้ำจากแม่น้ำลี้เข้าสู่เหมือง ทำให้น้ำในอ่างเหมืองมีปริมาณน้ำมากซึ่งสามารถจุน้ำได้ถึง 6-8 ล้าน ลบ.ม. อย่างไรก็ตามในปีช่วงฤดูแล้ง พ.ศ. 2558 เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำ ชาวบ้านต้องการน้ำเพื่อการเพาะปลูกลำไยในช่วงนอกฤดูกาล ทางหน่วยงานอำเภอลี้ ใช้รถสูบน้ำ สูบน้ำลงสู่คลองลำลองที่เชื่อมแม่น้ำลี้แต่ใช้ต้นทุนสูงมาก โดยใช้งบประมาณสูบน้ำ ค่าน้ำมัน และค่าดำเนินการประมาณ 3-4 แสนบาท (ระยะเวลาระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม) นอกจากนี้ ขุมเหมืองแห่งนี้สามารถนำน้ำจากแม่น้ำลี้เข้ามาเติมได้ โดยกรมโยธาธิการและผังเมืองได้ดำเนินการสร้างประตูระบายน้ำจากแม่น้ำลี้เข้าเหมืองบ้านปูแล้ว ส่วนบานประตูเปิด-ปิดของประตูระบายน้ำเพื่อใช้ควบคุมการเข้าออกของน้ำนั้น ทางจังหวัดลำพูนกำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่ในขณะนี้ อย่างไรก็ตามขุมเหมืองดังกล่าวยังขาดระบบนำน้ำออกไปใช้ประโยชน์ หากมีการสร้างระบบสูบน้ำไปยังแปลงเกษตรของชาวบ้านในพื้นที่ใกล้เคียงได้อย่างถาวร จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำของเกษตรกรได้ทั้งพื้นที่อำเภอลี้และใกล้เคียง

"ขุมเหมือง SCG" เป็นเหมืองถ่านหินของ บริษัท เอสซีจี ซิเมนต์ จำกัด ซึ่งอ่างเหมืองนี้มีความจุประมาณ 2.5 ล้าน ลบ.ม. ถือเป็นแหล่งน้ำอีกหนึ่งแหล่งที่สามารถช่วยชุมชนในด้านปัญหาภัยแล้งของชุมชนในตำบลลี้ได้ ในปี พ.ศ. 2559 บริษัท เอสซีจี จำกัด (มหาชน) ได้มอบให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเป็นผู้ดูแล โดยมีการพัฒนาพื้นที่ โดยการปรับปรุงทัศนียภาพของพื้นที่รอบเหมืองให้มีความงดงามและสามารถรองรับการท่องเที่ยวได้ อย่างไรก็ตาม ทัศนียภาพของขุมเหมือง SCG ยังขาดความร่มรื่นและมีความแห้งแล้งเนื่องจากยังไม่ได้นำน้ำจากขุมเหมืองขึ้นมาใช้ประโยชน์ในการดูแลทัศนียภาพที่สร้างขึ้นนั้น นอกจากสภาพปัจจุบันของขุมเหมืองยังไม่มีทางออกของน้ำเพื่อนำไปใช้ประโยชน์แต่อย่างใด แต่หากสามารถมีระบบสูบน้ำไปยังแปลงเกษตรของชาวบ้านก็จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในอำเภอลี้และใกล้เคียง ซึ่งก็มีข้อพึงระวังในเรื่องการเติมน้ำเข้าสู่ขุมเหมืองในกรณีที่น้ำในขุมเหมืองถูกนำไปใช้ประโยชน์จำนวนมาก

สำหรับขุมเหมืองลี้ทั้ง 2 แห่ง คือ "ขุมเหมืองบ้านปู" และ "ขุมเหมือง SCG" ในพื้นที่ตำบลลี้ อำเภอลี้ ถือเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่ชาวบ้านและเกษตรกรต้องการนำไปใช้เพื่ออุปโภคและการเกษตร ดังนั้นหากสามารถนำน้ำออกด้วยระบบการสูบน้ำและท่อส่งน้ำได้จะช่วยให้ชาวบ้านสามารถใช้น้ำเพื่อทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง

2. ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

(2.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ :

1. เพื่อนำน้ำจากแหล่งน้ำที่มีอยู่ในเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอลี้มาใช้เพื่ออุปโภคและการเกษตร
2. เพื่อพัฒนาบริเวณขุมเหมือง SCG ให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นและเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน
3. เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น

(2.2) สถานภาพของโครงการ

☐ โครงการเดิม ☑ โครงการใหม่

(2.3) ประเภทของโครงการ

☑ พัฒนา ☐ ดำเนินการปกติ

(2.4) ระยะเวลาดำเนินโครงการ - ปี

(2.5) สถานที่ดำเนินการ : ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

3. กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(3.1) กลุ่มเป้าหมาย : เกษตรกร ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

(3.2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย : เกษตรกร ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. เป้าหมาย ผลลัพธ์ และผลกระทบโครงการ

(4.1) เป้าหมายโครงการ :

ตัวชี้วัด (วัดผลสำเร็จของโครงการ)

1) เกษตรกรได้รับน้ำจากขุมเหมืองบ้านปูและขุมเหมือง SCG ไปใช้เพื่อการอุปโภคและการเกษตรในฤดูแล้ง

2) ผลผลิตทางการเกษตรนำออกสู่ตลาดทำให้รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้น

3) บริเวณขุมเหมือง SCG มีสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

(4.2) ผลผลิต (ค่าเป้าหมายวัดได้) :

- การศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นที่รับน้ำและพื้นที่การเกษตรในอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน บริเวณขุมเหมืองบ้านปูและขุมเหมือง SCG
- การกักเก็บน้ำจากขุมเหมืองบ้านปูและ ขุมเหมือง SCG ไว้บนที่สูง
- การสูบดึงน้ำจากขุมเหมืองให้ใช้ระบบไฟฟ้าและ/หรือพลังแสงอาทิตย์
- บริเวณขุมเหมือง SCG ได้รับการพัฒนาให้มีมีสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

(4.3) ผลลัพธ์: ชาวบ้านสามารถนำน้ำไปใช้เพื่อการเกษตรได้ และการสูบน้ำจากเหมืองขึ้นมาใช้ในช่วงฤดูแล้ง

(4.4) ผลกระทบ:

เชิงบวก :

- เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร ได้รับการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากรายได้ทางการเกษตร
- ผลผลิตทางการเกษตรที่เกษตรกรเพาะปลูกนำออกสู่ตลาดเพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร
- การสร้างประโยชน์ต่อชาวบ้านและบุคคลทั่วไปได้ เช่น พัฒนาบริเวณขุมเหมืองซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่ดีเป็นพื้นที่ “การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ” ภายใต้แนวคิด “พื้นที่ฟอกปอดของคนเมือง” อาจจะมีการจัดทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพ การสร้างที่พักท่ามกลางอากาศที่ดี การเสนออาหารปลอดสารพิษ และการแสดงสินค้าประจำท้องถิ่น เป็นต้น

เชิงลบ : -

5. วิธีการดำเนินงาน ☑ ดำเนินการเอง ☐ จ้างเหมา

6. วงเงินของโครงการ *ยังอยู่ในขั้นตอนการสำรวจและออกแบบ*

2. โครงการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพในรูปแบบแปลงใหญ่

ชื่อโครงการ : โครงการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพในรูปแบบแปลงใหญ่

วงเงิน 1,791,900 บาท

หน่วยดำเนินการ: สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรอำเภอลี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถานที่ติดต่อ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน **หมายเลขโทรศัพท์** 053-512468

1. **หลักการและเหตุผล**

ด้วยวิสัยทัศน์ของชุดโครงการวิจัยฯ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ "พื้นที่ฟอกปอดคนเมือง" โดยทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร่วมกับจังหวัดลำพูนในการดำเนินการโครงการวิจัยเพื่อนำน้ำจากขุมเหมืองแร่หินเก่า (ขุมเหมืองบ้านปู BP-1) มาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร ในตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ดังนั้น การจัดทำ "โครงการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพในรูปแบบแปลงใหญ่" ซึ่งเป็นโครงการส่งเสริมการเกษตรจะช่วยรองรับการพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตรต่อไป

ลำไย เป็นพืชเศรษฐกิจลำดับที่หนึ่งของจังหวัดลำพูน เป็นผลไม้ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งของประเทศไทย โดยเป็นที่นิยมบริโภคทั้งชาวไทยและต่างชาติ ซึ่งในแต่ละปีนั้นมีการส่งออกลำไยและผลิตภัณฑ์ประมาณ 5 แสนตัน คิดเป็นมูลค่ามากกว่า 1.5 หมื่นล้านบาท แหล่งผลิตลำไยที่สำคัญของไทยอยู่ใน 8 จังหวัด ภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน และตาก และ ภาคตะวันออก ได้แก่ จันทบุรี จากข้อมูลของสำนักงานการคลังจังหวัดลำพูน ปี 2558 แสดงถึงดัชนีปริมาณผลผลิต 177,849 ตัน ดัชนีราคา 31,015 บาทตัน/ตัน ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าให้กับจังหวัดลำพูนถึง 5,515.99 ล้านบาท จึงถือได้ว่าลำไยเป็นพืชเศรษฐกิจและมีความสำคัญกับจังหวัดลำพูน

สถานการณ์ในปัจจุบันการผลิตสินค้าเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันสูงทั้งในด้านปริมาณคุณภาพและต้นทุนการผลิตที่สูงทำให้เกษตรกรรายย่อยประสบปัญหาในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรตลอดจนโอกาสการเข้าถึงข้อมูลแหล่งทุนทรัพยากรและการตลาดได้น้อยและจากการที่เกษตรกรรายย่อยต่างคนต่างผลิตทำให้ยากต่อการจัดการผลผลิตให้มีประสิทธิภาพและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้มีนโยบายในเรื่องการจัดทำแปลงการเกษตรขนาดใหญ่โดยให้เกษตรกรรายย่อยมีการรวมกลุ่มและรวมพื้นที่การผลิตเป็นแปลงขนาดใหญ่ที่มีผู้จัดการพื้นที่เป็นผู้บริหารจัดการแปลงตั้งแต่การวางแผนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกษตรกรมีความสามารถในการจัดการผลิตสินค้าเกษตรจนถึงการตลาดที่มีมาตรฐานเช่นเดียวกับฟาร์มขนาดใหญ่

การส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่เป็นการส่งเสริมการเกษตรที่ยึดพื้นที่ (Area-based) เป็นหลักในการดำเนินงานในลักษณะบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยมีผู้จัดการพื้นที่เป็นผู้บริหารจัดการทุกกิจกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)การดำเนินงานดังกล่าวเป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมและใช้พื้นที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนา (Area - Based) มองเป้าหมายพื้นที่-คน-สินค้าเข้าด้วยกันโดยกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาพื้นที่นั้นๆซึ่งได้แนวทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนโดยมีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตทางการเกษตรที่ตอบสนองต่อชุมชนในการพัฒนาเกษตรกรให้สามารถดำเนินการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดรวมทั้งเป็น

แหล่งเรียนรู้ในการสนับสนุนการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและรวมพื้นที่ดำเนินการในลักษณะแปลงขนาดใหญ่

2. ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

(2.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ :

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลำไย ให้มีคุณภาพดี มีความปลอดภัย และได้มาตรฐานสู่สากลโดยการถ่ายถอดเทคโนโลยีผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในรูปแบบแปลงใหญ่
2. เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตลำไย ให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้งด้านการผลิตและการตลาดในรูปแบบแปลงใหญ่

(2.2) สถานภาพของโครงการ

☑ โครงการเดิม ☐ โครงการใหม่

(2.3) ประเภทของโครงการ

☑ พัฒนา ☐ ดำเนินการปกติ

(2.4) ระยะเวลาดำเนินโครงการ 1 ปี

(2.5) สถานที่ดำเนินการ : ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

3. กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(3.1) กลุ่มเป้าหมาย : เกษตรกรผู้ผลิตลำไย ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน 12 กลุ่ม จำนวน 600 ราย

(3.2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย : เกษตรกร ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. เป้าหมาย ผลลัพธ์ และผลกระทบโครงการ

(4.1) เป้าหมายโครงการ :

ตัวชี้วัด

๑) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้การผลิตลำไยคุณภาพในรูปแบบแปลงใหญ่ จำนวน 600 ราย

๒) มีแปลงเรียนรู้การผลิตลำไยคุณภาพ จำนวน 12 แปลง

(4.2) ผลผลิต: มีการดำเนินการลำไยแปลงใหญ่ จำนวน 12 จุด ในพื้นที่ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

(4.3)ผลลัพธ์: เกษตรกรรายย่อยมีการรวมกลุ่มในการผลิตและการตลาด มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการการผลิตและการตลาด ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับฟาร์มขนาดใหญ่

(4.4) ผลกระทบ:

เชิงบวก : เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร ได้รับการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากรายได้ทางการเกษตร

เชิงลบ : -

5. วิธีการดำเนินงาน ☑ ดำเนินการเอง ☐ จ้างเหมา

6. วงเงินของโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 1,791,900 บาท มีรายละเอียด ดังนี้

- **กิจกรรมที่ 1 พัฒนาความรู้และศักยภาพเกษตรกรด้านการผลิตลำไยคุณภาพ** งบประมาณ 945,200 บาท รายละเอียด ดังนี้

1. ค่าอาหารกลางวันในการจัดอบรม จำนวน 1 มื้อๆ ละ 150 บาท จำนวน 600 ราย เป็นเงิน 90,000 บาท

2. ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่ม จำนวน 2 มื้อๆ ละ 35 บาท จำนวน 600 ราย เป็นเงิน 42,000 บาท
3. เอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการอบรม จำนวน 100 บาท 600 ราย เป็นเงิน 60,000 บาท
4. กรรไกรตัดแต่งช่อผล จำนวน 600 อันๆ ละ 1,000 บาท เป็นเงิน 600,000 บาท
5. ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน 12 จุดๆ ละ 6 ชั่วโมงๆ ละ 600 บาท เป็นเงิน 43,200 บาท
6. ค่าพาหนะเดินทางเกษตรกร จำนวน 600 ราย เป็นเงิน 60,000 บาท
7. ค่าใช้จ่ายในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด/อำเภอ และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน รวมถึงค่าใช้จ่ายเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่ติดตามของจังหวัดและอำเภอ เป็นเงิน 50,000 บาท

- **กิจกรรมที่ 2 การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรด้วยการพัฒนากลุ่มและการเชื่อมโยงตลาด** งบประมาณ 295,200 บาท รายละเอียด ดังนี้
  1. ค่าอาหารกลางวันในการจัดอบรม จำนวน 1 มื้อๆ ละ 150 บาท จำนวน 600 ราย เป็นเงิน 90,000 บาท
  2. ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่ม จำนวน 2 มื้อๆ ละ 35 บาท จำนวน 600 ราย เป็นเงิน 42,000 บาท
  3. เอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการอบรม จำนวน 100 บาท 600 ราย เป็นเงิน 60,000 บาท
  4. ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน 12 จุดๆ ละ 6 ชั่วโมงๆ ละ 600 บาท เป็นเงิน 43,200 บาท
  5. ค่าพาหนะเดินทางเกษตรกร จำนวน 600 ราย เป็นเงิน 60,000 บาท

- **กิจกรรมที่ 3 ศึกษาดูงานการบริหารจัดการแปลงใหญ่ที่ประสบความสำเร็จ** งบประมาณ 71,500 บาท รายละเอียด ดังนี้
  1. ค่าอาหารกลางวันสำหรับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ จำนวน 1 มื้อๆ ละ 150 บาท จำนวน 70 ราย เป็นเงิน 10,500 บาท
  2. ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มสำหรับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ จำนวน 2 มื้อๆ ละ 35 บาท จำนวน 70 ราย เป็นเงิน 4,900 บาท
  3. ค่าตอบแทนวิทยากรประจำจุดดูงาน จำนวน 6 ชั่วโมงๆ ละ 600 บาท เป็นเงิน 3,600 บาท
  4. ค่าจ้างเหมารถตู้พร้อมน้ำมันเชื้อเพลิง จำนวน 7 คันๆละ 7,500 บาท เป็นเงิน 52,500 บาท

- **กิจกรรมที่ 4 จัดทำแปลงเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่** งบประมาณ 480,000 บาท ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ดังนี้
  1. จัดทำแปลงเรียนรู้อย่างน้อย 1 ไร่ต่อแปลง จำนวน 12 แปลง เพื่อใช้เป็นจุดสาธิตและถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกแปลงใหญ่ในพื้นที่ โดยสนับสนุนป้ายแปลงเรียนรู้ ขนาด 1 เมตร x 1.5 เมตร ปรากฏรายละเอียดประกอบด้วย ชื่อเจ้าของสวน ที่ตั้งสวน และชื่อแปลงเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม้ผล (ลำไย) จังหวัดลำพูน ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ค่าวัสดุสำนักงานหรืออื่น ๆ ที่มีความจำเป็นในการจัดทำแปลง จำนวนแปลงละ 10,000 บาท จำนวน 12 แปลง เป็นเงิน 120,000 บาท
  2. การวางระบบน้ำโดยใช้สปริงเกอร์ จำนวน 12 แปลงๆละ 30,000 บาท เป็นเงิน 360,000 บาท

รวมทั้ง 4 กิจกรรม เป็นเงินทั้งสิ้น 1,791,900 บาท

รายการ	งบประมาณ	เงินนอกงบประมาณ
รวมทั้งสิ้น	**1,791,900**	-
งบดำเนินงาน		
1. ค่าตอบแทน	90,000	
2. ค่าใช้สอย	621,900	
3. ค่าวัสดุ	1,080,000	
งบลงทุน - ค่าครุภัณฑ์ - ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	-	
งบรายจ่ายอื่น -		

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถถัวจ่ายได้

7. ความพร้อมของโครงการ

(7.1) พื้นที่ดำเนินโครงการ

☑ ดำเนินการได้ทันที หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการหรือได้รับอนุญาตตามกฎหมายแล้ว และสามารถดำเนินการได้ทันที

☐ อยู่ในระหว่างเตรียมการ หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการแล้ว อยู่ในระหว่างจัดเตรียมพื้นที่ หรือกำลังแก้ไขปัญหา/อุปสรรคต่าง ๆ หรือเตรียมการขออนุญาตตามกฎหมาย

☐ อยู่ในระหว่างศึกษาความเหมาะสม และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ

(7.2) แบบรูปรายการ / แผนการปฏิบัติงาน

☐ มี และสมบูรณ์ (ให้ระบุชื่อหน่วยงานเจ้าของรูปแบบรายการที่ใช้) :

☐ มีแต่ยังไม่สมบูรณ์ (ให้ระบุชื่อหน่วยงานเจ้าของรูปแบบรายการที่ใช้) :

☐ ไม่มี

(7.3) ความพร้อมของบุคลากร เครื่องมือ และเทคนิคการดำเนินการ

◉ บุคลากรมีประสบการณ์ ☑ ทั้งหมด ☐ บางส่วน ☐ ไม่มีประสบการณ์

◉ เครื่องมือดำเนินการ

☑ มีพร้อมดำเนินการได้ทันที

☐ มีบางส่วนและต้องจัดหาเพิ่มเติม

☐ ไม่มี ต้องจัดหาเพิ่มเติม

◉ เทคนิคในการบริหารจัดการ

☑ มีประสบการณ์สูง

☐ มีประสบการณ์ปานกลาง

☐ ไม่มีประสบการณ์

(7.4) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

☐ ผ่านคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว

☐ อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

☐ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติยังไม่พิจารณา

(7.5) รายงานการศึกษาความเหมาะสม (FS)

☑ไม่ต้องทำรายงานการศึกษา

☐ต้องทำรายงานการศึกษา

8. วิธีการบริหารจัดการหรือการดูแลบำรุงรักษาเมื่อโครงการแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของโครงการ

1) หน่วยงานของรัฐคอยเป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา ติดตามให้คำแนะนำเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมในเรื่องความรู้เชิงลึกเรื่องการวางแผนการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรติดตามให้คำแนะนำในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ ภายหลังเมื่อกิจกรรมแล้วเสร็จ

2) ดำเนินการในลักษณะการรวมกลุ่มเกษตรกร มีผู้แทนเกษตรกรเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการกลุ่ม และรับผิดชอบดูแลวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุน เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ และมีความยั่งยืน

9. ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด

.....

.....

3. โครงการปรับระบบการปลูกข้าวโดยการปลูกพืชหลังนา

ชื่อโครงการ : โครงการปรับระบบการปลูกข้าวโดยการปลูกพืชหลังนา

วงเงิน 476,000 บาท

หน่วยดำเนินการ: สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรอำเภอลี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถานที่ติดต่อ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน **หมายเลขโทรศัพท์** 053-512468

1. หลักการและเหตุผล

ด้วยวิสัยทัศน์ของชุดโครงการวิจัยฯ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ "พื้นที่ฟอกปอดคนเมือง" โดยทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร่วมกับจังหวัดลำพูนในการดำเนินการโครงการวิจัยเพื่อนำน้ำจากขุมเหมืองแร่หินเก่า (ขุมเหมืองบ้านปู BP-1) มาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร ในตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ดังนั้น การนำ "โครงการปรับระบบการปลูกข้าวโดยการปลูกพืชหลังนา" ซึ่งเป็นโครงการส่งเสริมการเกษตรรวมเป็นหนึ่งในชุดโครงการวิจัยฯ เพื่อต่อยอดการเกษตรจะช่วยให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตรต่อไป

จังหวัดลำพูน เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ทำการเกษตรร้อยละ 24 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งเกษตรกรในจังหวัดลำพูนส่วนใหญ่ปลูกลำไย และข้าว ในการประกอบอาชีพทางการเกษตร เมื่อพิจารณาในตำบลลี้ อำเภอลี้ มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปีทั้งหมด 2,881 ไร่ โดยเป็นเกษตรกรผู้ปลูกข้าวทั้งหมด 836 ราย (ข้อมูลสภาวะการผลิตพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน, 2559) และจากข้อมูลในช่วงเวลาที่ผ่านมารัฐบาลได้มีโครงการประกันรายได้เกษตรกรทั้งนาปีและนาปรัง ซึ่งเป็นมาตรการจูงใจให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกข้าวมากขึ้นเนื่องจากเกษตรกรได้รับเงินส่วนต่างจากนโยบายประกันรายได้เกษตรกร จึงเร่งการผลิตทำการเพาะปลูกข้าวต่อเนื่องตลอดทั้งปี ส่งผลให้เกิดวิกฤติการณ์ขาดแคลนน้ำรุนแรงและจะมากยิ่งขึ้นในอนาคต อีกทั้งการเพาะปลูกข้าวอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีการพักดินทำให้ระบบนิเวศน์ในนาข้าวเสียสมดุล ก่อให้เกิดปัญหาการระบาดของโรคและแมลงศัตรูข้าว รวมทั้งเกิดการระบาดของข้าววัชพืช ส่งผลให้ผลผลิตข้าวในภาพรวมของประเทศลดลง และเศรษฐกิจของประเทศจะถดถอยลงไปด้วย

จังหวัดลำพูนโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูนเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทภารกิจในการส่งเสริมพัฒนาเกษตรกร และประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตให้แก่เกษตรกรได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสภาพการปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดปัญหาตามมาทั้งด้านการบริหารจัดการน้ำ การใช้น้ำของประเทศ การระบาดของศัตรูข้าวในช่วงที่ผ่านมาทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ระบบนิเวศน์ในนาข้าวเสียความสมดุล รวมทั้งคุณภาพข้าวในภาพรวมของจังหวัดลดต่ำลง จึงจัดทำโครงการปรับระบบการปลูกข้าวโดยการปลูกพืชหลังนา เช่น พืชตระกูลหรือพืชปุ๋ยสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน และสร้างรายได้เสริมในช่วงที่เกษตรกรมีการพักนา นอกจากนี้พืชตระกูลถั่วยังตรึงไนโตรเจนในดินทำให้เมื่อปลูกข้าวที่เป็นพืชหลักจะมีผลผลิตที่เพิ่มขึ้นโดยไม่ต้องซื้อปุ๋ยเคมีมาบำรุงทำให้ลดต้นทุนการผลิตได้อย่างมากอีกด้วย หรือปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์สามารถลดการปลูกในพื้นที่ป่าได้อีกด้วย

2. ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

(2.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ :

1. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้การปลูกพืชหลังนา/พืชปุ๋ยสด และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวและอนุรักษ์ดิน น้ำให้มีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน

(2.2) สถานภาพของโครงการ

☐ โครงการเดิม ☑ โครงการใหม่

(2.3) ประเภทของโครงการ

☑ พัฒนา ☐ ดำเนินการปกติ

(2.4) ระยะเวลาดำเนินโครงการ 1 ปี

(2.5) สถานที่ดำเนินการ : ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

3. กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(3.1) กลุ่มเป้าหมาย : เกษตรกรผู้ผลิตข้าว ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จำนวน 500 ราย

(3.2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย : เกษตรกร ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. เป้าหมาย ผลลัพธ์ และผลกระทบโครงการ

(4.1) เป้าหมายโครงการ :

ตัวชี้วัด

1. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้การปลูกพืชหลังนา จำนวน 500 ราย
2. จำนวนแปลงสาธิตการปลูกพืชหลังนา จำนวน 10 แปลง

(4.2) ผลผลิต: มีการดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชหลังนา จำนวน 10 หมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

(4.3) ผลลัพธ์: เกษตรสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว อนุรักษ์ดิน น้ำ ให้มีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน

(4.4) ผลกระทบ:

เชิงบวก : ลดการระบาดของศัตรูข้าว ลดปัญหาดินเสื่อมโทรม ทำให้ระบบนิเวศน์ในนาข้าวเกิดความสมดุล

เชิงลบ : -

5. วิธีการดำเนินงาน ☑ ดำเนินการเอง ☐ จ้างเหมา

6. วงเงินของโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 476,000 บาท มีรายละเอียด ดังนี้

- **กิจกรรมที่ 1 อบรมให้ความรู้การปรับระบบการปลูกข้าวโดยการปลูกพืชหลังนา** งบประมาณ 246,000 บาท รายละเอียด ดังนี้

1. ค่าอาหารกลางวันในการจัดอบรม จำนวน 1 มื้อๆ ละ 150 บาท จำนวน 500 ราย เป็นเงิน 75,000 บาท
2. ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่ม จำนวน 2 มื้อๆ ละ 35 บาท จำนวน 500 ราย เป็นเงิน 35,000 บาท
3. เอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการอบรม จำนวน 100 บาท 500 ราย เป็นเงิน 50,000 บาท
4. ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน 10 จุดๆละ 1 ครั้งๆ ละ 6 ชั่วโมงๆ ละ 600 บาท เป็นเงิน 36,000 บาท
5. ค่าใช้จ่ายในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด/อำเภอ และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน รวมถึงค่าใช้จ่ายเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่ติดตามของจังหวัดและอำเภอ เป็นเงิน 50,000 บาท

- **กิจกรรมที่ 2 จัดทำแปลงสาธิตการปลูกพืชหลังนา** แปลงละ 5 ไร่ จำนวน 10 แปลง งบประมาณ 230,000 บาท รายละเอียด ดังนี้
  1. ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน จำนวน 10 แปลงๆ ละ 5 ไร่ ไร่ละ 2,000 บาท เป็นเงิน 100,000 บาท
  2. ค่าเมล็ดพันธุ์ เป็นเงิน 50,000 บาท
  3. ค่าปุ๋ย เป็นเงิน 60,000 บาท
  4. ค่าวัสดุ/อุปกรณ์ อื่นๆที่จำเป็น ในการจัดทำแปลงสาธิต เป็นเงิน 20,000 บาท

รวมทั้ง 2 กิจกรรม เป็นเงินทั้งสิ้น 476,000 บาท

รายการ	งบประมาณ	เงินนอกงบประมาณ
รวมทั้งสิ้น	**476,000**	-
งบดำเนินงาน		
1. ค่าตอบแทน	36,000	
2. ค่าใช้สอย	310,000	
3. ค่าวัสดุ	130,000	
งบลงทุน - ค่าครุภัณฑ์ - ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	-	
งบรายจ่ายอื่น -		

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถถัวจ่ายได้

7. ความพร้อมของโครงการ

(7.1) พื้นที่ดำเนินโครงการ

☑ ดำเนินการได้ทันที หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการหรือได้รับอนุญาตตามกฎหมายแล้ว และสามารถดำเนินการได้ทันที

☐ อยู่ในระหว่างเตรียมการ หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการแล้ว อยู่ในระหว่างจัดเตรียมพื้นที่ หรือกำลังแก้ไขปัญหา / อุปสรรคต่าง ๆ หรือเตรียมการขออนุญาตตามกฎหมาย

☐ อยู่ในระหว่างศึกษาความเหมาะสม และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ

(7.2) แบบรูปรายการ / แผนการปฏิบัติงาน

☐ มี และสมบูรณ์ (ให้ระบุชื่อหน่วยงานเจ้าของรูปแบบรายการที่ใช้) :

☐ มีแต่ยังไม่สมบูรณ์ (ให้ระบุชื่อหน่วยงานเจ้าของรูปแบบรายการที่ใช้) :

☐ ไม่มี

(7.3) ความพร้อมของบุคลากร เครื่องมือ และเทคนิคการดำเนินการ

◉ บุคลากรมีประสบการณ์ ☑ ทั้งหมด ☐บางส่วน ☐ไม่มีประสบการณ์

◉ เครื่องมือดำเนินการ

☑ มีพร้อมดำเนินการได้ทันที

☐ มีบางส่วนและต้องจัดหาเพิ่มเติม

☐ ไม่มี ต้องจัดหาเพิ่มเติม

◉ เทคนิคในการบริหารจัดการ

☑ มีประสบการณ์สูง

☐ มีประสบการณ์ปานกลาง

☐ ไม่มีประสบการณ์

(7.4) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

☐ ผ่านคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว

☐ อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

☐ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติยังไม่พิจารณา

(7.5) รายงานการศึกษาความเหมาะสม (FS)

☑ไม่ต้องทำรายงานการศึกษา

☐ ต้องทำรายงานการศึกษา

8. วิธีการบริหารจัดการหรือการดูแลบำรุงรักษาเมื่อโครงการแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของโครงการ

1) หน่วยงานของรัฐคอยเป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา ติดตามให้คำแนะนำเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมในเรื่องความรู้เชิงลึกเรื่องการวางแผนการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรติดตามให้คำแนะนำในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ ภายหลังเมื่อกิจกรรมแล้วเสร็จ

2) ดำเนินการในลักษณะการรวมกลุ่มเกษตรกร มีผู้แทนเกษตรกรเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการกลุ่ม และรับผิดชอบดูแลวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุน เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ และมีความยั่งยืน

9. ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด -

4. โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวนาปีให้มีคุณภาพและยั่งยืน

ชื่อโครงการ : โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวนาปีให้มีคุณภาพและยั่งยืน

วงเงิน 611,800 บาท

หน่วยดำเนินการ: สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรอำเภอลี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถานที่ติดต่อ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน **หมายเลขโทรศัพท์** 053-512468

1. หลักการและเหตุผล

ด้วยวิสัยทัศน์ของชุดโครงการวิจัยฯ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ "พื้นที่ฟอกปอดคนเมือง" โดยทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร่วมกับจังหวัดลำพูนในการดำเนินการโครงการวิจัยเพื่อนำน้ำจากขุมเหมืองแร่หินเก่า (ขุมเหมืองบ้านปู BP-1) มาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร ในตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ดังนั้น การนำ "โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวนาปีให้มีคุณภาพและยั่งยืน" เพื่อพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นโครงการส่งเสริมการเกษตรรวมเป็นหนึ่งในชุดโครงการวิจัยฯ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตรต่อไป

จังหวัดลำพูน มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญคือลำไย ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับจังหวัดลำพูนได้อย่างมาก นอกจากพืชเศรษฐกิจอย่างลำไยที่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดลำพูนนิยมเพาะปลูกแล้วนั้น เกษตรกรยังทำนาข้าวประกอบอาชีพรองจากสวนลำไย โดยมีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรประมาณ 24,513 ครัวเรือนเพาะปลูกข้าวในจังหวัดลำพูน (สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน, 2559) ทั้งนี้ยังพบว่าการปลูกข้าวนาปีของเกษตรกรตำบลลี้ อำเภอลี้ เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน เกษตรกรยังคงประสบปัญหาต้นทุนการผลิตที่สูง ทั้งค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าไถนา ค่าเก็บเกี่ยว ประกอบกับเกษตรกรยังขาดความรู้ด้านการผลิต การพัฒนาคุณภาพการผลิตตามระบบมาตรฐาน และส่วนใหญ่ยังคงต้องพึ่งพาภาครัฐและยังไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และทำให้ผลผลิตข้าวทั้งข้าวเปลือกและข้าวสารมีคุณภาพลดลง ขณะเดียวกันต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกรสูง ทำให้เกษตรกรประสบกับภาวะขาดทุน เป็นสาเหตุให้รายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่าย เกิดภาวะหนี้สินและความยากจนในที่สุด

ดังนั้น เพื่อเป็นการให้แก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรในระยะยาว จำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างการผลิต ที่เน้นการลดต้นทุนการผลิต การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และพัฒนาคุณภาพการผลิตให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการรวบกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตข้าวโดยมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง มีการปลูกข้าวแบบประณีตสามารถดูแลรักษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม ส่งผลให้ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานปลอดภัยส่งผลให้เกษตรกรมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดความมั่นคงในอาชีพและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนในที่สุด

2. ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

(2.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ :

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวปลอดภัย โดยลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มคุณภาพผลผลิตข้าว
2. เพื่อรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวให้มีความเข้มแข็ง

(2.2) สถานภาพของโครงการ

☐ โครงการเดิม ☑ โครงการใหม่

(2.3) ประเภทของโครงการ

☑ พัฒนา ☐ ดำเนินการปกติ

(2.4) ระยะเวลาดำเนินโครงการ 1 ปี

(2.5) สถานที่ดำเนินการ : ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

3. กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(3.1) กลุ่มเป้าหมาย : เกษตรกรผู้ผลิตข้าว ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน 10 กลุ่ม จำนวน 200 ราย

(3.2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย : เกษตรกร ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. เป้าหมาย ผลลัพธ์ และผลกระทบโครงการ

(4.1) เป้าหมายโครงการ :

ตัวชี้วัด

1. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้การผลิตข้าวคุณภาพ จำนวน 200 ราย
2. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มวางแผนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และจัดการคุณภาพ จำนวน 10 กลุ่ม 200 ราย

(4.2) ผลผลิต: มีการดำเนินการผลิตข้าวนาปีให้มีคุณภาพ จำนวน 10 จุด ในพื้นที่ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

(4.3) ผลลัพธ์: เกษตรกรรายย่อยมี การรวมกลุ่มในการผลิต สามารถบริหารจัดการการผลิตร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4.4) ผลกระทบ:

เชิงบวก : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และลดต้นทุนการผลิตการเกษตร

เชิงลบ : -

5. วิธีการดำเนินงาน ☑ ดำเนินการเอง ☐ จ้างเหมา

6. วงเงินของโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 611,800 บาท มีรายละเอียด ดังนี้

- **กิจกรรมที่ 1 อบรมให้ความรู้การผลิตข้าวนาปีให้มีคุณภาพตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร** งบประมาณ 450,000 บาท รายละเอียด ดังนี้

1. ค่าอาหารกลางวันในการจัดอบรม จำนวน 5 มื้อๆ ละ 150 บาท จำนวน 200 ราย เป็นเงิน 150,000 บาท
2. ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่ม จำนวน 10 มื้อๆ ละ 35 บาท จำนวน 200 ราย เป็นเงิน 70,000 บาท
3. เอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการอบรม จำนวน 100 บาท 200 ราย เป็นเงิน 20,000 บาท
4. ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน 10 จุดๆละ 5 ครั้งๆ ละ 6 ชั่วโมงๆ ละ 600 บาท เป็นเงิน 180,000 บาท
5. ค่าใช้จ่ายในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด/อำเภอ และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน รวมถึงค่าใช้จ่ายเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่ติดตามของจังหวัดและอำเภอ เป็นเงิน 30,000 บาท

- **กิจกรรมที่ 2 จัดทำแปลงสำรวจและติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช** จำนวน 10 แปลง งบประมาณ 100,000 บาท รายละเอียด ดังนี้
  1. ค่าใช้จ่ายแบบเหมาจ่ายสำหรับเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครเกษตรเก็บข้อมูลในแปลงสำรวจและติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ตลอดฤดูการผลิต จำนวน 10 แปลงๆ ละ 5,000 บาท เป็นเงิน 50,000 บาท
  2. ค่าวัสดุ/อุปกรณ์ ในการสำรวจและติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช จำนวน 10 แปลงๆ ละ 5,000 บาท เป็นเงิน 50,000 บาท
- **กิจกรรมที่ 3 ศึกษาดูงานการเพิ่มผลผลิต/การผลิตข้าวคุณภาพ แปลงที่ประสบความสำเร็จ** งบประมาณ 61,800 บาท รายละเอียด ดังนี้
  1. ค่าอาหารกลางวันสำหรับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ จำนวน 1 มื้อๆ ละ 150 บาท จำนวน 60 ราย เป็นเงิน 9,000 บาท
  2. ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มสำหรับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ จำนวน 2 มื้อๆ ละ 35 บาท จำนวน 60 ราย เป็นเงิน 4,200 บาท
  3. ค่าตอบแทนวิทยากรประจำจุดดูงาน จำนวน 6 ชั่วโมงๆ ละ 600 บาท เป็นเงิน 3,600 บาท
  4. ค่าจ้างเหมารถตู้พร้อมน้ำมันเชื้อเพลิง จำนวน 6 คันๆละ 7,500 บาท เป็นเงิน 45,000 บาท

รวมทั้ง 3 กิจกรรม เป็นเงินทั้งสิ้น 611,800 บาท

รายการ	งบประมาณ	เงินนอกงบประมาณ
รวมทั้งสิ้น	**611,800**	-
งบดำเนินงาน		
1. ค่าตอบแทน	183,600	
2. ค่าใช้สอย	378,200	
3. ค่าวัสดุ	50,000	
งบลงทุน - ค่าครุภัณฑ์ - ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	-	
งบรายจ่ายอื่น -		

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถถัวจ่ายได้

7. ความพร้อมของโครงการ

(7.1) พื้นที่ดำเนินโครงการ

☑ ดำเนินการได้ทันที หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการหรือได้รับอนุญาตตามกฎหมายแล้ว และสามารถดำเนินการได้ทันที

☐ อยู่ในระหว่างเตรียมการ หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการแล้ว อยู่ในระหว่างจัดเตรียมพื้นที่ หรือกำลังแก้ไขปัญหา/อุปสรรคต่างๆ หรือเตรียมการขออนุญาตตามกฎหมาย

☐ อยู่ในระหว่างศึกษาความเหมาะสม และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ

(7.2) แบบรูปรายการ / แผนการปฏิบัติงาน

☐ มี และสมบูรณ์ (ให้ระบุชื่อหน่วยงานเจ้าของรูปแบบรายการที่ใช้) :

☐ มีแต่ยังไม่สมบูรณ์ (ให้ระบุชื่อหน่วยงานเจ้าของรูปแบบรายการที่ใช้) :

☐ ไม่มี

(7.3) ความพร้อมของบุคลากร เครื่องมือ และเทคนิคการดำเนินการ

◉ บุคลากรมีประสบการณ์ ☑ทั้งหมด ☐บางส่วน ☐ไม่มีประสบการณ์

◉ เครื่องมือดำเนินการ

☑ มีพร้อมดำเนินการได้ทันที

☐ มีบางส่วนและต้องจัดหาเพิ่มเติม

☐ ไม่มี ต้องจัดหาเพิ่มเติม

◉ เทคนิคในการบริหารจัดการ

☑ มีประสบการณ์สูง

☐ มีประสบการณ์ปานกลาง

☐ ไม่มีประสบการณ์

(7.4) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

☐ ผ่านคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว

☐ อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

☐ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติยังไม่พิจารณา

(7.5) รายงานการศึกษาความเหมาะสม (FS)

☑ไม่ต้องทำรายงานการศึกษา

☐ต้องทำรายงานการศึกษา

8. วิธีการบริหารจัดการหรือการดูแลบำรุงรักษาเมื่อโครงการแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของโครงการ

1. หน่วยงานของรัฐคอยเป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา ติดตามให้คำแนะนำเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม ในเรื่องความรู้เชิงลึกเรื่องการวางแผนการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรติดตามให้คำแนะนำในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ ภายหลังเมื่อกิจกรรมแล้วเสร็จ
2. ดำเนินการในลักษณะการรวมกลุ่มเกษตรกร มีผู้แทนเกษตรกรเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการกลุ่ม และรับผิดชอบดูแลวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุน เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ และมีความยั่งยืน

9. ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด -

5. โครงการเหมืองลี้มีรัก

โครงการเหมืองลี้มีรัก

ชื่อโครงการ : โครงการเหมืองลี้มีรัก

วงเงิน 400,200,000 บาท

หน่วยดำเนินการ: องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรอำเภอลี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถานที่ติดต่อ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน **หมายเลขโทรศัพท์** 053-597260

1. หลักการและเหตุผล

ด้วยวิสัยทัศน์ของชุดโครงการวิจัยฯ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ "พื้นที่ฟอกปอดคนเมือง" โดยทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร่วมกับจังหวัดลำพูนในการดำเนินการโครงการวิจัยเพื่อนำน้ำจากขุมเหมืองแร่หินเก่า (ขุมเหมืองบ้านปู BP-1 และขุมเหมือง SCG) มาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร ในตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ดังนั้นการนำ "โครงการเหมืองลี้มีรัก" ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวและต่อยอดกิจกรรมการเกษตรรวมเป็นหนึ่งในชุดโครงการวิจัยฯ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาพื้นที่และเศรษฐกิจของจังหวัดลำพูนต่อไป

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดภาคเหนือตอนบน มีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบหุบเขา และพื้นที่ภูเขา มีแหล่งน้ำในจังหวัดลำพูนที่สำคัญ ประกอบด้วยลำน้ำสายหลัก คือ แม่น้ำปิง แม่น้ำกวง แม่น้ำทา แม่น้ำลี้ แต่เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ทำให้ความต้องการใช้น้ำมีปริมาณเพิ่มขึ้น ปัจจุบันพบว่าจังหวัดลำพูนมีปัญหาการใช้น้ำในหลาย ๆ ด้าน เช่น ปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง แหล่งน้ำตื้นเขิน/ชำรุด น้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก/น้ำท่วมขัง น้ำเสีย แหล่งน้ำต่ำกว่าพื้นที่ และปัญหาการจัดการน้ำ นอกจากนี้จังหวัดลำพูนไม่มีเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในการกักเก็บน้ำในพื้นที่ต้นน้ำทำให้ฤดูน้ำหลากจะมีน้ำมากแต่ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาน้ำท่วม ในฤดูแล้งก็จะแล้งจนน้ำแห้งขอด ส่งผลให้เกิดเป็นปัญหาภัยแล้ง ซึ่งปัญหาอุทกภัยและปัญหาภัยแล้งถือเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำซากและทวีความรุนแรงขึ้นทุกปี สาเหตุเนื่องด้วยจังหวัดลำพูนไม่มีข้อมูลแหล่งน้ำที่ครบถ้วน ถูกต้อง โดยเฉพาะแหล่งน้ำในชุมชน อีกทั้งการบริหารจัดการน้ำยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร จึงไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้รับมอบพื้นที่จากบริษัท SCG ซีเมนต์ จำกัด เนื้อที่ 258-0-63 ไร่ ในพื้นที่ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นบ่อเหมืองแร่เดิมพื้นที่ 70 ไร่ สามารถเก็บน้ำได้ปริมาณ 3 ล้านลูกบาศก์ลิตร และพื้นที่ดิน จำนวน 188-0-63 ไร่ เป็นดินกลบฝังและปรับพื้นปลูกยูคาลิบตัสรอบๆเหมือง มีเกษตรกรทำนาและข้าวโพด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการเหมืองลี้มีรัก เพื่อให้สอดคล้องกับที่จังหวัดลำพูนตั้งเป้าหมายการพัฒนาแหล่งน้ำในเหมืองแร่ อำเภอลี้ เชิงบูรณาการร่วมกับจังหวัดลำพูนและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานชลประทานจังหวัดลำพูน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน ฯลฯ เพื่อรองรับกิจกรรมการส่งเสริมการตลาดและพัฒนาทัศนียภาพและภูมิทัศน์ขุมเหมือง SCG

/2. ข้อมูลทั่วไปของโครงการ...

2. ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

2.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและสำรองทำเป็นสถานที่พักผ่อน ออกกำลังกายและแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกใหม่

2.2 สถานภาพของโครงการ

o โครงการเดิม (ได้ดำเนินการในปีที่ผ่านมา) o โครงการใหม่

2.3 แผนปฏิบัติงาน

ที่	ขั้นตอน	เป้าหมาย	งบประมาณ
1	แต่งตั้งคณะทำงาน และประชุมคณะทำงานเพื่อบริหารจัดการโครงการ	ประชุมทุกๆ 2 เดือน	100,000
2	ปรับภูมิทัศน์เหมืองลี้มีรัก	1) ระบบสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน 2) แบบแปลน	400,000,000
3	ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	3 ครั้ง	100,000
		รวม	**400,200,000**

2.4 สถานที่ดำเนินโครงการ : (ระบุพื้นที่ดำเนินโครงการ เช่น อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน เป็นต้น)

เหมืองลี้มีรัก ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

2.5 ประโยชน์สูงสุดของโครงการ : (ระบุประโยชน์โดยรวมของประชาชนในพื้นที่ต่อโครงการ)

(1) มีแหล่งน้ำใช้ในช่วงภัยแล้งและเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

(2) เป็นแหล่งท่องเที่ยว

(3) ประชาชนในพื้นที่มีรายได้จากแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน

3. กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีส่วนได้เสีย

3.1 กลุ่มเป้าหมาย: (ระบุจำนวนกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน เช่น จำนวนคน จำนวนครัวเรือน)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอลี้ และภาคีเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และประชากรสังคม

3.2 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย : (ระบุจำนวนผู้มีส่วนได้เสียให้ชัดเจน เช่น จำนวนคน จำนวนครัวเรือน)

ประชากรในเขตจังหวัดลำพูน จำนวน 405,931 คน (172,361 ครัวเรือน)

4. เป้าหมายตัวชี้วัดของโครงการ

4.1 มีการทำงานเชิงบูรณาการทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนให้เกิดการมีส่วนร่วม และมีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ

4.2 มีระบบสาธารณูปโภคโครงสร้างพื้นฐาน

4.3 มีแบบแปลนเหมืองลี้มีรัก

/5. วิธีการ...

5. วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ (แสดงรายละเอียดกิจกรรมที่จะทำภายใต้โครงการ)

5.1 แต่งตั้งคณะทำงาน

5.2 จัดประชุมส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอลี้

5.3 ปรับภูมิทัศน์ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

5.4 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งรายงานสรุปผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้รับทราบเมื่อสิ้นสุดโครงการ

6. วิธีการดำเนินงาน ✓ดำเนินการเอง ✓จ้างเหมา

7. วงเงินงบประมาณโครงการ

ปีงบประมาณ	เงินงบประมาณ (บาท)	เงินนอกงบประมาณ (บาท)	รวม
2561	400,200,000		400,200,000
2562	10,000,000		10,000,000
2563	10,000,000		10,000,000
รวมทั้งสิ้น	420,200,000		420,200,000

8. วงเงินงบประมาณโครงการจำแนกตามงบรายจ่าย (หน่วย:บาท)

รายการ	งบประมาณ	เงินนอกงบประมาณ
รวมทั้งสิน	400,200,000	-
งบดำเนินงาน		
- ค่าตอบแทน	-	
- ค่าใช้สอย	200,000	
- ค่าวัสดุ	-	
- ค่าสาธารณูปโภค	-	
งบลงทุน		
- ค่าครุภัณฑ์	-	
- ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	400,000,000	
งบเงินอุดหนุน	-	

9. ความพร้อมของโครงการ (เฉพาะโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน)

9.1 พื้นที่และความพร้อมในการดำเนินโครงการ

- ✓ ดำเนินการได้ทันที
- o ต้องขออนุญาตตามกฎหมาย
- o อื่นๆ (ถ้ามี.....)

/9.2 แบบรูปรายงาน...

9.2 แบบรูปรายการ / รายละเอียดแบบแปลน

- o มี และสมบูรณ์
- ✓ มี แต่ยังไม่สมบูรณ์
- o ไม่มีความจำเป็น

9.3 รายงานการศึกษาความเหมาะสม (FS)

- ✓ ไม่ต้องทำรายงานการศึกษา
- o ต้องทำรายงานการศึกษา

9.4 ตำแหน่งพิกัดทางภูมิศาสตร์ (GPS) ..

.....

.....

10. วิธีการบริหารจัดการหรือการดูแลบำรุงรักษาเมื่อโครงการแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของโครงการ

ติดตามความก้าวหน้า/ปัญหา/อุปสรรคของโครงการ และจะต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อหาแนวทางแก้ไขและให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

11. ผู้เสนอโครงการ

(นายสมชัย สุคัมภีร์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ

12 ผู้เห็นชอบโครงการ

.....

.....

(นางศิริลักษณ์ เสนะสุทธิพันธุ์)

ตำแหน่ง รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

13. ผู้เห็นชอบโครงการ

.....

.....

(นางนิชาดา สุริยะเจริญ)

ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

14. ผู้เห็นชอบโครงการ

.....

.....

(นายมนู ศรีประสาท)

ตำแหน่ง รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

15. ผู้อนุมัติโครงการ

.....

.....

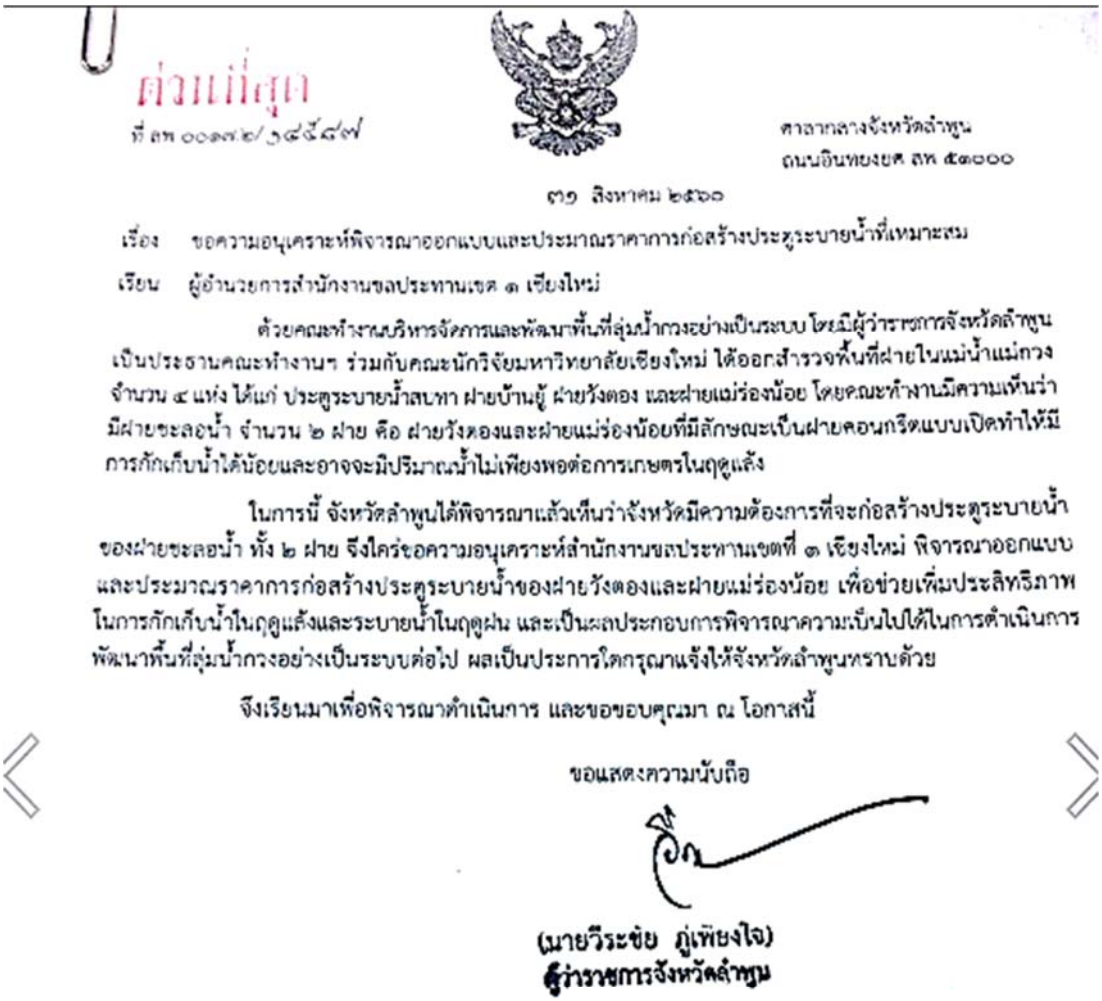
(นายนิรันดร์ ด่านไพบูลย์)

ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

ภาคผนวก ฉ.

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดโครงการการบริหารจัดการลุ่มแม่น้ำกวงอย่างเป็นระบบ

ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน จัดทำหนังสือเลขที่ ลพ 0017.2/14587 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2560 ถึง ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานเขต 1 เชียงใหม่ เพื่อขอความพิจารณาออกแบบและประมาณราคาก่อสร้างประตูระบายน้ำที่เหมาะสม

ด่วนที่สุด
ที่ ลพ ๐๐๑๗.๒/๑๔๕๘๗

ศาลากลางจังหวัดลำพูน
ถนนอินทยงยศ ลพ ๕๑๐๐๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์พิจารณาออกแบบและประมาณราคาการก่อสร้างประตูระบายน้ำที่เหมาะสม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานเขต ๑ เชียงใหม่

ด้วยคณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน เป็นประธานคณะทำงานฯ ร่วมกับคณะนักวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ออกสำรวจพื้นที่ฝายในแม่น้ำแม่กวง จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ ประตูระบายน้ำสบทา ฝายบ้านยู้ ฝายวังตอง และฝายแม่ร่องน้อย โดยคณะทำงานมีความเห็นว่า มีฝายชะลอน้ำ จำนวน ๒ ฝาย คือ ฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยที่มีลักษณะเป็นฝายคอนกรีตแบบเปิดทำให้มีการกักเก็บน้ำได้น้อยและอาจจะมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตรในฤดูแล้ง

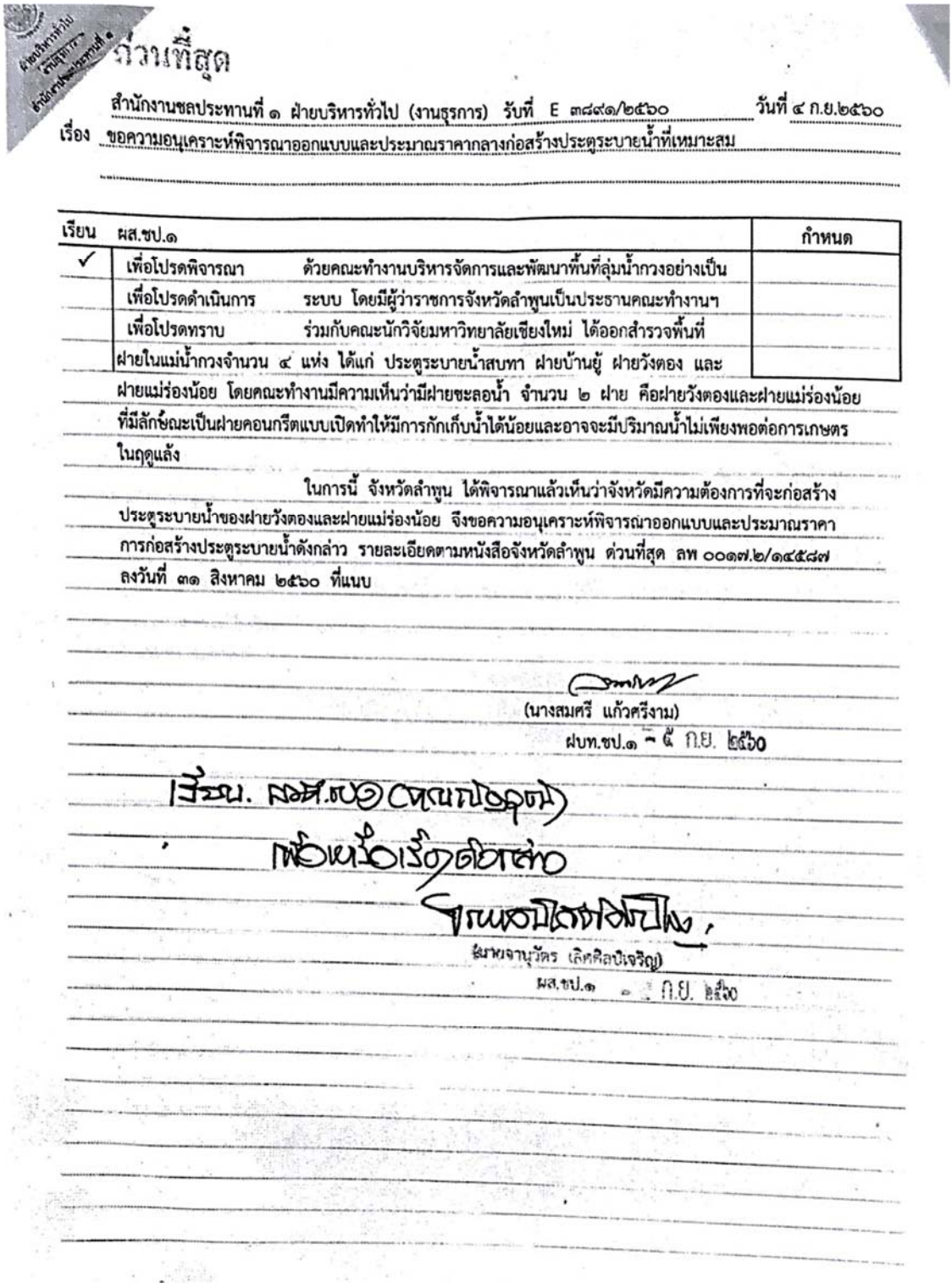
ในการนี้ จังหวัดลำพูนได้พิจารณาแล้วเห็นว่าจังหวัดมีความต้องการที่จะก่อสร้างประตูระบายน้ำของฝายชะลอน้ำ ทั้ง ๒ ฝาย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์สำนักงานชลประทานเขตที่ ๑ เชียงใหม่ พิจารณาออกแบบและประมาณราคาการก่อสร้างประตูระบายน้ำของฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อย เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำในฤดูแล้งและระบายน้ำในฤดูฝน และเป็นผลประกอบการพิจารณาความเป็นไปได้ในการดำเนินการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบต่อไป ผลเป็นประการใดกรุณาแจ้งให้จังหวัดลำพูนทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระชัย ภู่เพียงใจ)
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

นายจานุวัตร เลิศศิลป์เจริญ ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานเขต 1 อ้างถึงหนังสือหนังสือเลขที่ ลพ 0017.2/14587 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2560 ถึงผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานเขต 1 เชียงใหม่ เพื่อขอความพิจารณาออกแบบและประมาณราคาก่อสร้างประตูระบายน้ำที่เหมาะสม ผส.ชป.1 รับเรื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนและจะนำหารือเรื่องดังกล่าวต่อไป

ด่วนที่สุด

สำนักงานชลประทานที่ ๑ ฝ่ายบริหารทั่วไป (งานธุรการ) รับที่ E ๓๘๙๑/๒๕๖๐ วันที่ ๔ ก.ย.๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์พิจารณาออกแบบและประมาณราคากลางก่อสร้างประตูระบายน้ำที่เหมาะสม

เรียน	ผส.ชป.๑		กำหนด
✓	เพื่อโปรดพิจารณา	ด้วยคณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็น	
	เพื่อโปรดดำเนินการ	ระบบ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธานคณะทำงานฯ	
	เพื่อโปรดทราบ	ร่วมกับคณะนักวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ออกสำรวจพื้นที่	

ฝายในแม่น้ำกวงจำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ ประตูระบายน้ำสบทา ฝายบ้านยู้ ฝายวังตอง และฝายแม่ร่องน้อย โดยคณะทำงานมีความเห็นว่ามีฝายชะลอน้ำ จำนวน ๒ ฝาย คือฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อย ที่มีลักษณะเป็นฝายคอนกรีตแบบเปิดทำให้มีการกักเก็บน้ำได้น้อยและอาจจะมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตรในฤดูแล้ง

ในการนี้ จังหวัดลำพูน ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าจังหวัดมีความต้องการที่จะก่อสร้างประตูระบายน้ำของฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อย จึงขอความอนุเคราะห์พิจารณาออกแบบและประมาณราคาการก่อสร้างประตูระบายน้ำดังกล่าว รายละเอียดตามหนังสือจังหวัดลำพูน ด่วนที่สุด ลพ ๐๐๑๗.๒/๑๔๕๘๗ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ ที่แนบ

(นางสมศรี แก้วศรีงาม)
ฝบท.ชป.๑ ๕ ก.ย. ๒๕๖๐

เรียน ผส.ชป.๑ (เพื่อโปรดทราบ)
เพื่อหารือเรื่องดังกล่าว

(นายจานุวัตร เลิศศิลป์เจริญ)
ผส.ชป.๑ ๕ ก.ย. ๒๕๖๐

คณะนักวิจัยฯ กำหนดการประชุมหารือและสำรวจพื้นที่ฝายทดน้ำในลุ่มน้ำกวง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ในวันที่ 11 ตุลาคม 2560 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน กลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังตอง และกลุ่มบริหารจัดการน้ำตำบลอุโมงค์

กำหนดการประชุมหารือและสำรวจพื้นที่ฝายทดน้ำในลุ่มน้ำกวง
อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
ณ ห้อง PoC ชั้น 2 สำนักงานจังหวัดลำพูน
วันพุธ ที่ 11 ตุลาคม 2560 เวลา 09.00 - 16.00 น.

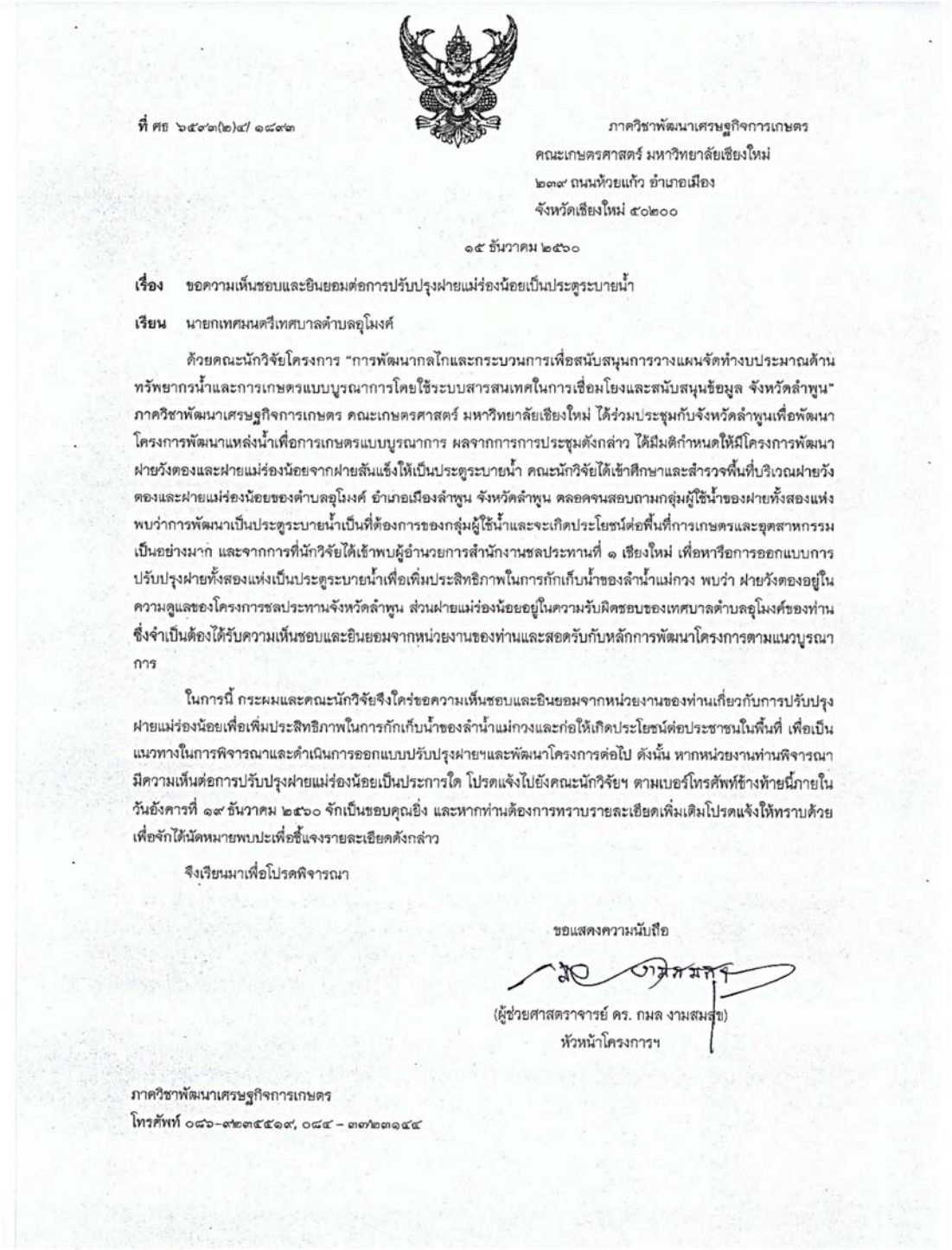
08.00 – 09.00 น.	คณะนักวิจัยฯ เดินทางไปจังหวัดลำพูน
09.00 – 09.30 น.	คณะนักวิจัยแนะนำโครงการฯ และชี้แจงประเด็นการลงสำรวจพื้นที่ฝายทดน้ำในลุ่มน้ำกวง
09.30 - 10.00 น.	รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเด็นเกี่ยวกับโครงการฯ
10.00 - 12.00 น.	สำรวจพื้นที่ฝายทดน้ำในลุ่มน้ำกวง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 15.00 น.	สำรวจพื้นที่ฝายทดน้ำในลุ่มน้ำกวง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน (ต่อ)
15.00 - 16.00 น.	สรุปและหารือเพื่อกำหนดแนวทางการทำงานของโครงการบริหารและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ
16.00 น. เป็นต้นไป	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

*หมายเหตุ กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม

รายชื่อผู้ประชุมเพื่อหารือและสำรวจพื้นที่ฝายทดน้ำในลุ่มน้ำกวง
อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
ณ สำนักงานจังหวัดลำพูน
ในวันที่ 11 ตุลาคม 2560 เวลา 09.00 - 16.00 น.

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง
1	ผศ.ดร.กมล งามสมสุข	หัวหน้าโครงการฯ
2	อ.ดร.จันทนา สุทธิจารี	นักวิจัยโครงการฯ
3	นายประพันธ์ สนิทมัจโร	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดลำพูน
4	นางสาวอุบลวรรณี รักษ์ธรรม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน
5	นางสาวพรพรรณ เลสัก	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน
6	นายสาธิต ไชยบุญเรือง	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน
7	นายสุขแก้ว อินทร์แสง	กลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังตอง
8	นายประยูร บุญธรรม	ประธานสถาเกษตรกรเทศบาลตำบลอุโมงค์และประธานกลุ่มบริหารจัดการน้ำตำบลอุโมงค์
9	นายสมาน สุภสินธุ์	รองประธานสภาเทศบาลตำบลอุโมงค์
10	นายสงกรานต์ จันต๊ะคาด	ผู้ช่วยวิจัยโครงการฯ
11	นางสาวกริญา งามสมสุข	ผู้ช่วยวิจัยโครงการฯ

กรมชลประทานได้ถ่ายโอนฝายแม่ร่องน้อยให้กับเทศบาลตำบลอุโมงค์ในปี พ.ศ.2545 การปรับปรุงและก่อสร้างจะต้องได้รับความยินยอมจากเทศบาลตำบลอุโมงค์ ดังนั้นคณะนักวิจัยจึงจัดทำหนังสือเลขที่ ศธ 6593(2)4/1893 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2560 ถึงนายกเทศมนตรีเทศตำบลอุโมงค์ เพื่อขอความเห็นชอบและยินยอมต่อการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยเป็นประตูระบายน้ำ

ที่ ศธ ๖๕๙๓(๒)๔/ ๑๘๙๓

ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๓๙ ถนนห้วยแก้ว อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความเห็นชอบและยินยอมต่อการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยเป็นประตูระบายน้ำ

เรียน นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลอุโมงค์

ด้วยคณะนักวิจัยโครงการ "การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน" ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ร่วมประชุมกับจังหวัดลำพูนเพื่อพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการ ผลจากการการประชุมดังกล่าว ได้มีมติกำหนดให้มีโครงการพัฒนาฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยจากฝายสันแข้งให้เป็นประตูระบายน้ำ คณะนักวิจัยได้เข้าศึกษาและสำรวจพื้นที่บริเวณฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยของตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ตลอดจนสอบถามกลุ่มผู้ใช้น้ำของฝายทั้งสองแห่ง พบว่าการพัฒนาเป็นประตูระบายน้ำเป็นที่ต้องการของกลุ่มผู้ใช้น้ำและจะเกิดประโยชน์ต่อพื้นที่การเกษตรและอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก และจากการที่นักวิจัยได้เข้าพบผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ ๑ เชียงใหม่ เพื่อหารือการออกแบบการปรับปรุงฝายทั้งสองแห่งเป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง พบว่า ฝายวังตองอยู่ในความดูแลของโครงการชลประทานจังหวัดลำพูน ส่วนฝายแม่ร่องน้อยอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลอุโมงค์ของท่าน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบและยินยอมจากหน่วยงานของท่านและสอดรับกับหลักการพัฒนาโครงการตามแนวบูรณาการ

ในการนี้ กระผมและคณะนักวิจัยจึงใคร่ขอความเห็นชอบและยินยอมจากหน่วยงานของท่านเกี่ยวกับการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวงและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาและดำเนินการออกแบบปรับปรุงฝายฯและพัฒนาโครงการต่อไป ดังนั้น หากหน่วยงานท่านพิจารณามีความเห็นต่อการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยเป็นประการใด โปรดแจ้งไปยังคณะนักวิจัยฯ ตามเบอร์โทรศัพท์ข้างท้ายนี้ภายในวันอังคารที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ จักเป็นของคุณยิ่ง และหากท่านต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดแจ้งให้ทราบด้วย เพื่อจักได้นัดหมายพบปะเพื่อชี้แจงรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมล งามสมสุข)
หัวหน้าโครงการฯ

ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร
โทรศัพท์ ๐๘๖-๙๒๓๕๕๑๙, ๐๘๔ - ๓๗๒๓๑๔๕

ตามหนังสือเลขที่ ศธ 6593(2)4/1893 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2560 ถึงนายกเทศมนตรีเทศตำบลอุโมงค์ เพื่อขอความเห็นชอบและยินยอมต่อการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยเป็นประตูระบายน้ำ นายกเทศมนตรีตำบลอุโมงค์ได้ดำเนินการจัดทำหนังสือ เลขที่ ลพ 53203/2598 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2560 ถึงผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ 1 เรื่องการเห็นชอบและยินยอมต่อการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยเป็นประตูระบายน้ำ

ที่ ลพ ๕๓๒๐๗/๒๕๙๘

สำนักงานเทศบาลตำบลอุโมงค์
๒๓๔ หมู่ ๕ ตำบลอุโมงค์
อำเภอลำพูน จังหวัดลำพูน๕๑๑๕๐

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การเห็นชอบและยินยอมต่อการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยเป็นประตูระบายน้ำ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ ๑ เชียงใหม่

เทศบาลตำบลอุโมงค์ ได้ร่วมประชุมและหารือกับภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงความเห็นชอบและยินยอมต่อการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยเป็นประตูระบายน้ำ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวงไว้ใช้ในฤดูแล้ง เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผู้ใช้น้ำทั้งพื้นที่การเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก นั้น

เทศบาลตำบลอุโมงค์ เห็นความสำคัญในการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยเป็นประตูระบายน้ำเป็นอย่างมาก เทศบาลตำบลอุโมงค์ ขอเรียนว่ามีความต้องการโครงการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยเป็นประตูระบายน้ำ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ตำบลอุโมงค์และพื้นที่ใกล้เคียงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีเหมือนเช่นเคย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายขยัน วิพรหมชัย)
นายกเทศมนตรีตำบลอุโมงค์

กองช่าง
โทร. ๐-๕๓๙๘-๓๒๓๔ ต่อ ๑๑๗
โทรสาร ๐-๕๓๙๘-๓๒๓๔ ต่อ ๑๑๗

นายสุขแก้ว อินทร์แสง ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังตอง ได้จัดทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ 1 ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2560 เรื่องขอปรับปรุงฝายทดน้ำวังตอง (ทำเป็นประตูระบายน้ำ)

ที่ทำการเหมืองฝายวังตอง
55/1 ม.7 ศรีบุญชู-วังไฮ
ต.เวียงยอง อ.เมือง จ.ลำพูน

20 ธันวาคม 2560

เรื่อง ขอปรับปรุงฝายทดน้ำวังตอง (ทำประตูระบายน้ำ)
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่
สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อคณะกรรมการและรายชื่อเกษตรกรผู้ใช้น้ำ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยทางคณะกรรมการและเกษตรกรผู้ใช้น้ำฝายวังตองได้เล็งเห็นความสำคัญเรื่องน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตร แต่ฝายวังตองเป็นฝายที่ก่อสร้างมานานมาก การทดน้ำเข้าลำเหมืองยังไม่มีถึงปลายลำเหมือง

ดังนั้นทางคณะกรรมการและเกษตรกรผู้ใช้น้ำ จึงใครขอความอนุเคราะห์จากทางสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ ช่วยซ่อมแซมและปรับปรุงฝายวังตองให้มีความทันสมัยและแข็งแรงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำเข้าถึงพื้นที่ทางการเกษตรตลอดถึงปลายลำเหมือง โดยการก่อสร้างเป็นประตูระบายน้ำเปิด-ปิด เพื่อง่ายต่อการดูแลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุขแก้ว อินทร์แสง)
ประธานเหมืองฝายวังตอง

นายสุขแก้ว อินทร์แสง
โทร.081 235 6140

คณะนักวิจัยฯ จัดทำหนังสือเลขที่ ศธ 6593(2)4/1923 ถึงผู้อำนวยการชลประทานที่ 1 เรื่องข้อคิดเห็นต่อการปรับปรุงฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง พร้อมแนบรายการข้อเสนอแนะการพัฒนาพื้นที่ลุ่มแม่น้ำกวงด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเสนอต่อสำนักงานชลประทานที่ 1

ที่ ศธ ๖๕๙๓(๒)๔/๑๙๒๓

ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๓๙ ถนนห้วยแก้ว อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ข้อคิดเห็นต่อการปรับปรุงฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ ๑ เชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อสรุปความคิดเห็นต่อการปรับปรุงฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยคณะนักวิจัยโครงการ **"การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูลจังหวัดลำพูน"** ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ศึกษาข้อมูลและสำรวจพื้นที่บริเวณฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยในลำน้ำแม่กวง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ตลอดจนขอความคิดเห็นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำบริเวณฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อย คณะนักวิจัยจึงมีความเห็นว่า การสร้างประตูระบายน้ำแบบเปิดปิดได้ทดแทนฝายตัวเดิมทั้งสองแห่งและการปรับร่องน้ำหน้าประตูให้กว้างและลึกขึ้น (ตามการออกแบบของวิศวชลประทาน) จะช่วยแก้ปัญหาทั้ง ๑) ปัญหาการกักเก็บน้ำในลำน้ำแม่กวงแห้งขอดในช่วงฤดูแล้ง ๒) ปัญหาสภาพลำน้ำแม่กวงมีวัชพืชเป็นจำนวนมาก ๓) ปัญหาคุณภาพน้ำของลำน้ำแม่กวงเสื่อมโทรม และ ๔) สภาพและประสิทธิภาพของฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อย และจะส่งผลให้เกษตรกรและนิคมอุตสาหกรรมสามารถได้น้ำเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และเพิ่มพูนรายได้จากเกษตรและการพัฒนาอุตสาหกรรมได้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของประชากรในพื้นที่

ในการนี้ กระผมและคณะนักวิจัยฯ ใคร่ขอนำส่งข้อสรุปความคิดเห็นต่อการปรับปรุงฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อให้ท่านประกอบการพิจารณาเพื่อดำเนินการออกแบบประตูระบายน้ำของฝายทั้งสองแห่งต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมล งามสมสุข)
หัวหน้าโครงการฯ

ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร
โทรศัพท์ ๐๘๖-๙๒๓๕๕๑๙, ๐๘๔ – ๓๗๒๓๑๔๔

คณะนักวิจัยฯ อ้างอิงจากประสบการณ์การทำวิจัยและการศึกษาภาคสนามในพื้นที่ เพื่อจัดทำรายการข้อเสนอแนะการพัฒนาพื้นที่ลุ่มแม่น้ำกวงด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเสนอต่อสำนักงานชลประทานที่ 1

ข้อเสนอแนะการพัฒนาพื้นที่ลุ่มแม่น้ำกวงด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

ภายใต้โครงการ

"การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน"

เอกสารนำเสนอต่อสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข และอาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี

คณะนักวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คณะนักวิจัยฯ และเทศบาลตำบลอุโมงค์ มีแนวคิดว่าควรมีการจัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการนี้นายกเทศมนตรีตำบลอุโมงค์จึงจัดทำหนังสือ เลขที่ ลพ 53203/014 ลงวันที่ 5 มกราคม 2561 ถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข อาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี และคณะนักวิจัยฯ เพื่อร่วมจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรกรผู้ใช้น้ำ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในวันที่ 10 มกราคม 2561

ที่ ลพ ๕๓๒๐๓/๐๑๕

สำนักงานเทศบาลตำบลอุโมงค์
๒๓๔ หมู่ ๕ ตำบลอุโมงค์
อำเภอลำพูน จังหวัดลำพูน ๕๑๐๕๐

๕ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ข้อคิดเห็นต่อการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมล งามสมสุข

ด้วยคณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธานคณะทำงานฯ ร่วมกับคณะนักวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ออกสำรวจพื้นที่ฝายในแม่น้ำแม่กวงจำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ ประตูระบายน้ำสบทา ฝายบ้านยู้ ฝายวังตอง และฝายแม่ร่องน้อย โดยคณะทำงานมีความเห็นว่ามีฝายชะลอน้ำ จำนวน ๒ ฝาย คือ ฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยที่มีลักษณะเป็นฝายคอนกรีตแบบเปิดทำให้การกักเก็บน้ำได้น้อยและอาจจะมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตรในฤดูแล้ง โดยฝายแม่ร่องน้อยอยู่ในพื้นที่บ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูนนั้น

ในการนี้เทศบาลตำบลอุโมงค์ และคณะนักวิจัยโครงการโครงการ **"การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน"** ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้พิจารณาร่วมกันแล้วเห็นว่า การที่จะก่อสร้างประตูระบายน้ำของฝายชะลอน้ำบริเวณบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ ต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรกรผู้ใช้น้ำรวมถึงผู้มีส่วนได้เสียในตำบลอุโมงค์และตำบลใกล้เคียง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ดังนั้นจึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุมในวันพุธที่ ๑๐ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น. ณ ศาลาเอนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านเข้าร่วมประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายขยัน วิพรหมชัย)
นายกเทศมนตรีตำบลอุโมงค์

กองช่าง
โทร. ๐-๕๓๙๘-๓๒๓๔ ต่อ ๑๑๗
โทรสาร ๐-๕๓๙๘-๓๒๓๔ ต่อ ๑๑๗

ที่ ลพ ๕๓๒๐๓/๐๑๕

สำนักงานเทศบาลตำบลอุโมงค์
๒๓๔ หมู่ ๕ ตำบลอุโมงค์
อำเภอลำพูน จังหวัดลำพูน ๕๑๑๕๐

๕ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ข้อคิดเห็นต่อการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง

เรียน อาจารย์จันทนา สุทธิจารี

ด้วยคณะทำงานบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเป็นประธานคณะทำงานฯ ร่วมกับคณะนักวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ออกสำรวจพื้นที่ฝายในแม่น้ำแม่กวงจำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ ประตูระบายน้ำสบทา ฝายบ้านยู้ ฝายวังตอง และฝายแม่ร่องน้อย โดยคณะทำงานมีความเห็นว่ามีฝายชะลอน้ำ จำนวน ๒ ฝาย คือ ฝายวังตองและฝายแม่ร่องน้อยที่มีลักษณะเป็นฝายคอนกรีตแบบเปิดทำให้การกักเก็บน้ำได้น้อยและอาจจะมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตรในฤดูแล้ง โดยฝายแม่ร่องน้อยอยู่ในพื้นที่บ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูนนั้น

ในการนี้เทศบาลตำบลอุโมงค์ และคณะนักวิจัยโครงการโครงการ **"การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน"** ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้พิจารณาร่วมกันแล้วเห็นว่า การที่จะก่อสร้างประตูระบายน้ำของฝายชะลอน้ำบริเวณบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ ต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรกรผู้ใช้น้ำรวมถึงผู้มีส่วนได้เสียในตำบลอุโมงค์และตำบลใกล้เคียง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ดังนั้นจึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุมในวันพุธที่ ๑๐ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น. ณ ศาลาเอนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านเข้าร่วมประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายขยัน วิพรหมชัย)
นายกเทศมนตรีตำบลอุโมงค์

กองช่าง
โทร. ๐-๕๓๙๘-๓๒๓๔ ต่อ ๑๑๗
โทรสาร ๐-๕๓๙๘-๓๒๓๔ ต่อ ๑๑๗

อ้างถึงหนังสือ เลขที่ ลพ 53203/014 ลงวันที่ 5 มกราคม 2561 ถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข อาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี และคณะนักวิจัยฯ ลงนามโดยนายกเทศมนตรีตำบลอุโมงค์ เพื่อร่วมจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรกรผู้ใช้น้ำ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในวันที่ 10 มกราคม 2561 คณะนักวิจัยจึงจัดทำหนังสือเลขที่ ศธ 6593(2)4/039 ลงวันที่ 8 มกราคม 2561 ถึงผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์วิทยากรเพื่อให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงฝายเป็นประตูระบายน้ำ

ที่ ศธ ๖๕๙๓(๒)๔/ ๐๓๙

ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๓๙ ถนนห้วยแก้ว อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

๘ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์วิทยากรเพื่อให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงฝายเป็นประตูระบายน้ำ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ ๑ เชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่องการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยและฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง" จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยคณะนักวิจัยโครงการ **"การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน"** ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมกับเทศบาลตำบลอุโมงค์ ได้พิจารณาแล้วว่า การที่จะก่อสร้างประตูระบายน้ำของฝายชะลอน้ำบริเวณบ้านแม่ร่องน้อยและฝายวังตอง ต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผู้นำชุมชน กำนันผู้ใหญ่บ้าน เกษตรกรผู้ใช้น้ำรวมถึงผู้มีส่วนได้เสียในตำบลอุโมงค์ ตำบลเวียงยอง และตำบลใกล้เคียง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน จึงได้จัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นขึ้นในวันพุธที่ ๑๐ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๓.๓๐ น. ณ ศาลาอเนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ในการนี้ กระผมและคณะนักวิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านหรือตัวแทนจากสำนักงานชลประทานที่ ๑ และโครงการชลประทานลำพูน เพื่อเป็นวิทยากรเพื่อให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงฝายเป็นประตูระบายน้ำ โดยใช้เวลาประมาณ ๒๐ นาที ตามกำหนดการแนบข้างต้นด้วย จักขอบคุณยิ่ง ซึ่งกระผมได้ประสานงานกับโครงการชลประทานลำพูนในเบื้องต้นไว้ส่วนหนึ่งแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมล งามสมสุข)
หัวหน้าโครงการฯ

ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร
โทรศัพท์ ๐๘๔ – ๓๗๒๓๑๔๔

สำเนาเรียน ผู้อำนวยการโครงการชลประทานลำพูน

คณะนักวิจัยฯ กำหนดการประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่องการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยและฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง วันที่ 10 มกราคม 2561 ณ ศาลาอเนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ 11 ต.อุโมงค์ อ.เมืองลำพูน จ.ลำพูน

กำหนดการประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่อง
“การปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยและฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง”
วันที่ 10 มกราคม 2561 เวลา 10.00-13.30 น.
ณ ศาลาอเนกประสงค์ วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ 11 ตำบลอุโมงค์
อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

09.00 – 10.00 น.	ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม ณ ศาลาอเนกประสงค์ วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ 11 ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
10.00 – 10.10 น.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมล งามสมสุข หัวหน้าโครงการวิจัยฯ แนะนำโครงการวิจัยฯ และการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยและฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำ
10.10 – 10.30 น.	วิศวกรชลประทานชำนาญการจากสำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่และวิศวกรชลประทานชำนาญการจากโครงการชลประทานลำพูนร่วมกันบรรยายให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงฝายและสร้างประตูระบายน้ำ
10.30 - 12.00 น.	ประชาชน เกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้:ซักถามและแสดงความคิดเห็นในประเด็นของดี-ข้อเสีย ประโยชน์ และผลกระทบของการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยและฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำ
12.00 - 12.10 น.	คณะนักวิจัยสรุปข้อคิดเห็นการปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยและฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำ
12.10 – 13:30 น.	รับประทานอาหารกลางวัน

หมายเหตุ กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

รายชื่อผู้เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นเรื่อง “การปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยและฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง” ในวันพุธ ที่ 10 มกราคม 2561

การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเรื่อง
"การปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง"
วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.
ณ ศาลาอเนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลดอนไฟ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
๑	นายชยัน วิพรหมชัย	นายกเทศมนตรีตำบลดอนไฟ		
๒	[illegible]	ปลัดเทศบาลตำบลดอนไฟ		
๓	นางอัมพร ชัยธรรม	สมาชิกสภาเทศบาลเทศบาลตำบลดอนไฟ		
๔	นายเสกสรรค์ แก้วเมืองมูล	สมาชิกสภาเทศบาลเทศบาลตำบลดอนไฟ		
๕	นายธรรรงค์ สารีรัต	สมาชิกสภาเทศบาลเทศบาลตำบลดอนไฟ		
๖	นายสมาน สุกสินธ์	สมาชิกสภาเทศบาลเทศบาลตำบลดอนไฟ		
๗	นายวิทยา ไทยา	สมาชิกสภาเทศบาลเทศบาลตำบลดอนไฟ		
๘	นายอองชัย ปัญญจริญ	สมาชิกสภาเทศบาลเทศบาลตำบลดอนไฟ		
๙	นายประยูร บุญธรรม	สมาชิกสภาเทศบาลเทศบาลตำบลดอนไฟ		
๑๐	นายสมศักดิ์ กันทะอุโมงค์	สมาชิกสภาเทศบาลเทศบาลตำบลดอนไฟ		
๑๑	นายบุญส่ง ศรีทิพย์	สมาชิกสภาเทศบาลเทศบาลตำบลดอนไฟ		
๑๒	นายประทีป เสนอใจ	สมาชิกสภาเทศบาลเทศบาลตำบลดอนไฟ		
๑๓	นายชาญชัย ทิพย์บนมิ	สมาชิกสภาเทศบาลเทศบาลตำบลดอนไฟ		
๑๔	นายสวัสดิ์ อุ่นอุโมงค์	สมาชิกสภาเทศบาลเทศบาลตำบลดอนไฟ		
๑๕	กำนันตำบลดอนไฟ	เทศบาลตำบลดอนไฟ		
๑๖		ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑		

การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเรื่อง
"การปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง"
วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.
ณ ศาลาอเนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลดอนไฟ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
๑๗	[illegible]	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒		
๑๘		ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔		
๑๙		ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕		
๒๐		ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖		
๒๑	[illegible]	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗		
๒๒	[illegible]	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘		
๒๓		ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙		
๒๔	[illegible]	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๐		
๒๕	[illegible]	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๑		0829264149
๒๖	[illegible]	ประธานชุมชนหมู่ที่ ๑		
๒๗		ประธานชุมชนหมู่ที่ ๒		
๒๘		ประธานชุมชนหมู่ที่ ๓		
๒๙		ประธานชุมชนหมู่ที่ ๔		
๓๐		ประธานชุมชนหมู่ที่ ๕		
๓๑		ประธานชุมชนหมู่ที่ ๖		
๓๒		ประธานชุมชนหมู่ที่ ๗		
๓๓		ประธานชุมชนหมู่ที่ ๘		

การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเรื่อง

"การปรับปรุงฝายแม่ร่องน้ำน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง"

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.

ณ ศาลาอเนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้ำน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
๓๔		ประธานชุมชนหมู่ที่ ๙		
๓๕		ประธานชุมชนหมู่ที่ ๑๐		
๓๖		ประธานชุมชนหมู่ที่ ๑๑		
๓๗	หลวงอุดมสิลาวัณ อุดมสร	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๓๘	นาย ไกรสิทธิ์ สุวรรณเสา	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๓๙	พรเทพ [illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๔๐	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๔๑	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๔๒	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๔๓	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๔๔	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๔๕	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๔๖	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๔๗	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๔๘	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๔๙	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๕๐	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		

การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเรื่อง

"การปรับปรุงฝายแม่ร่องน้ำน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง"

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.

ณ ศาลาอเนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้ำน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
๕๑	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๕๒	นาย ไพรัตน์ [illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๕๓	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๕๔	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๕๕	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๕๖	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๕๗	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๕๘	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๕๙	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๖๐	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๖๑	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๖๒	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๖๓	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๖๔	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๖๕	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๖๖	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๖๗	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		

การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเรื่อง

"การปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง"

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.

ณ ศาลาอเนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
๖๔	นายบุญส่ง เสือดี	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๖๕	นางสาย ทอง ฝีมาลเดช	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๖๖	นาย ปัน มันญาวงษ์	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๖๗	[illegible]	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๖๘	สำอาง ดีพู	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๖๙	นาย สมัย ยอดดาง	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๗๔	นายดา สุริยะ	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๗๕	นายปัน วันแปง	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๗๖	นงาม ปอยวงค์	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๗๗	นาย บุญตา ชัยสุรย	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๗๘	สมบูรณ์ สันติสิริ	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๗๙	ก้อนแก้ว แก้วมา	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๘๐	สุชาติ นวลยวนัส	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๘๑	สมพงษ์ อินธนาปัสี	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๘๒	ปาณิน วรกุลวงศ์	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๘๓	ทรงศักดิ์ บุญปัญญ	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๘๔	นางจันตา จันทวงค์	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		

การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเรื่อง

"การปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง"

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.

ณ ศาลาอเนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
๘๕	นาง นิวา ทาไชยวงค์	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๘๖	นาง สาย ทอง ดีพู	เกษตรกรตำบลอุโมงค์		
๘๗	นาย สุชิ มีมหาธรรม	ทหารตำบลอุโมงค์		
๘๘	สมพงษ์ [illegible]	เกษตร		
๘๙	ทวี ปัน [illegible]	เกษตร		
๙๐	สุชาติ [illegible]	ราษฎรตำบลอุโมงค์		
๙๑	นางสาวพรรณ [illegible]	๑๗๖/๑ ม.๑๑ ต.อุโมงค์		
๙๒	[illegible]			
๙๓	นางสาวดี [illegible]	๗๐/๑ ม.๑๑ ต.อุโมงค์		
๙๔	[illegible]	๔๒/๓ ม.๑๑		
๙๕	นาย[illegible]	๑๖ ๒. ๒.๑ ต.อุโมงค์		
๙๖				
๙๗				
๙๘				
๙๙				
๑๐๐				

การประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่อง

"การปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง"

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.

ณ ศาลาอเนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
๑๐๑	นายอำนวย อนวนพรหมมินทร์	นายกเทศมนตรีตำบลแม่ร่องแจ้		ตัวแทน ผอ.
๑๐๒		ปลัดเทศบาลตำบลแม่ร่องแจ้		
๑๐๓		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่ร่องแจ้		
๑๐๔		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่ร่องแจ้		
๑๐๕		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่ร่องแจ้		
๑๐๖		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่ร่องแจ้		
๑๐๗		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่ร่องแจ้		
๑๐๘		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่ร่องแจ้		
๑๐๙		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่ร่องแจ้		
๑๑๐		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่ร่องแจ้		
๑๑๑		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่ร่องแจ้		
๑๑๒		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่ร่องแจ้		
๑๑๓		กำนันตำบลแม่ร่องแจ้		
๑๑๔	นายณรินทร์ ขาวอัมพันธ์	นายกเทศมนตรีตำบลบ้านธิ		(แทน นายก ฯ
๑๑๕	นายสิทธิการ อัมพวัฒน์	ปลัดเทศบาลตำบลบ้านธิ		(แทน) ปลัด ฯ

การประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่อง

"การปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง"

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.

ณ ศาลาอเนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
๑๑๗	จุฬาลักษ์ สมวรณ์ชัย	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านธิ		
๑๑๘		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านธิ		
๑๑๙		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านธิ		
๑๒๐		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านธิ		
๑๒๑		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านธิ		
๑๒๒		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านธิ		
๑๒๓		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านธิ		
๑๒๔		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านธิ		
๑๒๕		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านธิ		
๑๒๖		สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านธิ		
๑๒๗		กำนันตำบลบ้านธิ		
๑๒๘		ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังคอง		
๑๒๙		ตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังคอง		
๑๓๐		ตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังคอง		
๑๓๑		ตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังคอง		
๑๓๒		ตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังคอง		
๑๓๓		ตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังคอง		

การประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่อง

"การปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง"

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.

ณ ศาลาอเนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
๑๒๔		ตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังคอง		
๑๒๕		ตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังคอง		
๑๒๖		ตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังคอง		
๑๒๗		ตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังคอง		
๑๒๘		ตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังคอง		
๑๒๙	จรัสพันธุ์ พัฒน์ เครือศรี	สำนักชลประทานที่ ๑ เชียงใหม่		ทหน ผอ. สนป
๑๓๐	หทัยกานต์ ศุภแก้ว	โครงการชลประทานลำพูน		ทหน ผอ.อ โครงการชลประทาน
๑๓๑	เดชอำนาจ รัตธรรม	สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน (แทน)		ทหน ทหน ปภ.ลพ
๑๓๒	พรพรหม รัตนธรรม	สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน ตัวแทน		
๑๓๓		สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน		
๑๓๔	นายชัยนวงศ์ วงศ์ใหญ่ (แทน)	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำพูน		
๑๓๕	นายจิตติศักดิ์ เปลี่ยนแปลงศรี	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดลำพูน		
๑๓๖		องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน		
๑๓๗	หาญชัย-โอภาส (แทน)	สำนักงานสถานพยาบาลจังหวัดลำพูน		080 7990775
๑๓๘	ศาสตราจารย์ ดร.ธรรมชัย จินดาเวช	ที่ปรึกษาโครงการวิจัยฯ		
๑๓๙	รองศาสตราจารย์ไพรัช ตรงการศิรินนท์	ที่ปรึกษาโครงการวิจัยฯ		081-8819441
๑๔๐	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข	หัวหน้าโครงการฯ		

การประชุมเพื่อรับฟังคิดเห็นเรื่อง

"การปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง"

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.

ณ ศาลาอเนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
๑๔๑	อาจารย์จันทนา สุทธิจารี	นักวิจัยโครงการฯ		
๑๔๒	นายสงกรานต์ จันต๊ะคาด	ผู้ช่วยนักวิจัยโครงการฯ		
๑๔๓	นางสาวภริญา งามสมสุข	ผู้ช่วยนักวิจัยโครงการฯ		
๑๔๔	ศรัทธา ศรกุไทย	นักวิจัยโครงการฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		089-798-9565
๑๔๕	อิสมาน รัตน์ปรางศรี	นักวิจัยโครงการฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		099-981-4653
๑๔๖	ธนวัฒน์ ไฟรัก	นักวิจัยโครงการฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		083-0218277
๑๔๗	นางอารีย์วดา ลวดศุวรรณ	เจ้าหน้าที่ สพ. ธ. รป. ที่ลำพูน		081-1176974
๑๔๘				
๑๔๙				
๑๕๐				
๑๕๑				
๑๕๒				
๑๕๓				
๑๕๔				
๑๕๕				
๑๕๖				

การประชุมเพื่อรับฟังเสียงเห็นเรื่อง
"การปรับปรุงฝายแม่ร่องน้อยให้เป็นประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของลำน้ำแม่กวง"
วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.
ณ ศาลาเอนกประสงค์วัดบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
๑๕๗	นายวิโรจน์ เผ่าจินดาวัฒน์	ผอ.สำนักบริหารโครงการ		
๑๕๘	นางอุษา โปร่งใจ	หัวหน้าฝ่ายแผนงานและก่อสร้าง		
๑๕๙	นายศุภสิน วงศ์รักษา	ปลัดอบต.อุโมงค์		
๑๖๐	นาย บรรเจิด อุตระศักดิ์	รองนายกฯ อบต.อุโมงค์		
๑๖๑	นาย พรัหมเทพ กุลธงชัย	กำนัน		
๑๖๒	ปัญญา นิยมงาม	กำนัน		
๑๖๓	ไพรัตน์ เสริฐ	กำนัน		
๑๖๔	นายเรวัติ ตันอาชา	ชลประทานจังหวัดลำพูน		
๑๖๕				
๑๖๖				
๑๖๗				
๑๖๘				
๑๖๙				
๑๗๐				
๑๗๑				
๑๗๒				
๑๗๓				

อ้างถึงหนังสือ เลขที่ ลพ 53203/014 ลงวันที่ 5 มกราคม 2561 ถึงประชาชน ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรกรผู้ใช้น้ำ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และคณะนักวิจัยฯ ลงนามโดยนายกเทศมนตรีตำบลอุโมงค์ เพื่อร่วมจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากชาวบ้านในพื้นที่ ในวันที่ 10 มกราคม 2561 คณะนักวิจัยจึงจัดทำรายงานโครงการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ เสนอต่อเทศบาลตำบลอุโมงค์ เพื่อเสนอของบประมาณในการสำรวจออกแบบ และก่อสร้างประตูระบายน้ำแทนฝายแม่ร่องน้อยต่อไป

โครงการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ

อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

เสนอต่อ

เทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข และอาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี

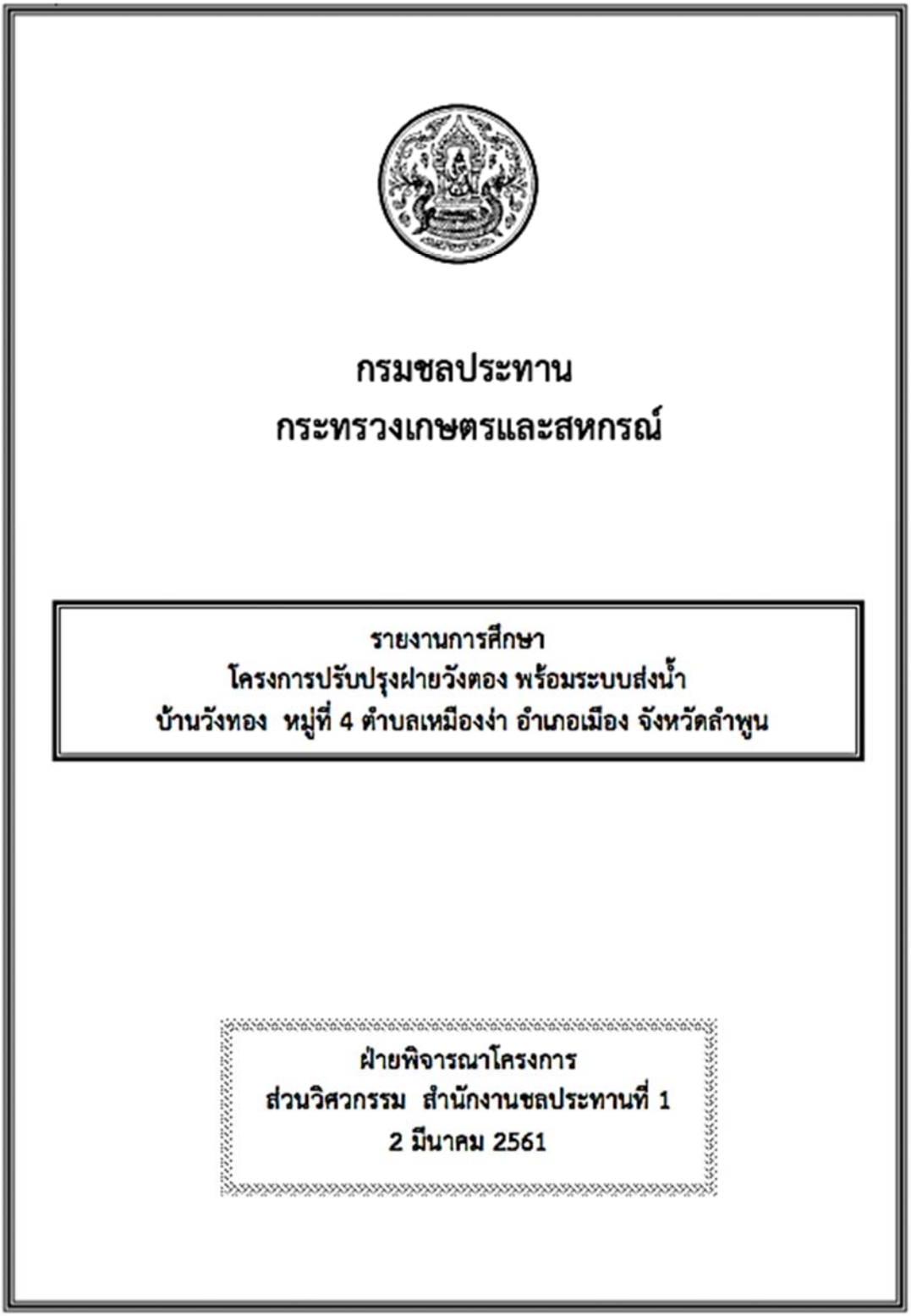
คณะนักวิจัย

"โครงการการพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน"

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มกราคม 2561

วันที่ 2 มีนาคม 2561 สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ ได้จัดทำรายงานการศึกษาโครงการปรับปรุงฝายวังตอง พร้อมระบบส่งน้ำ เสนอต่อจังหวัดลำพูนและคณะนักวิจัย

กรมชลประทาน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานการศึกษา
โครงการปรับปรุงฝายวังตอง พร้อมระบบส่งน้ำ
บ้านวังทอง หมู่ที่ 4 ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ฝ่ายพิจารณาโครงการ
ส่วนวิศวกรรม สำนักงานชลประทานที่ 1
2 มีนาคม 2561

รายงานการศึกษา
โครงการปรับปรุงฝายวังตอง พร้อมระบบส่งน้ำ
บ้านวังทอง หมู่ที่ 4 ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

	สารบัญ	หน้า
	รายงานการศึกษาโครงการ	
1	เรื่องเดิม	1
2	วัตถุประสงค์ของโครงการ	1
3	สภาพทั่วไป	1
4	ที่ตั้งหัวงาน สภาพลำน้ำ และการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่	3
5	การศึกษาด้านวิศวกรรมโครงการ	4
6	การพิจารณาโครงการ	6
7	ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
8	ราคาก่อสร้างโดยประมาณ	7
9	ขอบเขตการสำรวจ	8
10	หมายเหตุ	8
	แผนที่ 1:50,000 แสดงที่ตั้งโครงการ	
	ภาพถ่ายทางอากาศ	

รายงานการศึกษา
โครงการปรับปรุงฝายวังตอง พร้อมระบบส่งน้ำ
บ้านวังทอง หมู่ที่ 4 ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

1. เรื่องเดิม

ฝายวังตอง เป็นโครงการชลประทานขนาดกลางที่กรมชลประทานก่อสร้างขึ้นเมื่อปี 2518 ลักษณะเป็นฝาย คสล. สันฝายแบบ Broad Crest ขนาดความยาวสันฝายประมาณ 30.00 เมตร สูง 1.80 เมตร สร้างขึ้นในลำน้ำแม่กวงเพื่อหดน้ำเข้าสู่ระบบส่งน้ำฝั่งซ้าย ส่งน้ำพื้นที่การเกษตรประมาณ 3,300 ไร่ นอกจากนี้ยังเก็บกักน้ำหน้าฝาย ใช้ผลิตน้ำประปาได้ และเป็นแหล่งน้ำสำคัญที่นิคมอุตสาหกรรมลำพูนสูบไปใช้ แต่ปัจจุบันประสบปัญหาเนื่องจากอาคารฝายวังตองเดิมมีระดับต่ำ จึงเก็บกักน้ำได้น้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ อีกประการหนึ่งคือฝายเดิมมีลักษณะเป็นฝายสันแข็งไม่สามารถระบายน้ำได้ดี จึงเป็นปัญหาในการบริหารจัดการน้ำ เมื่อมีพายุ/มรสุม พัดผ่านในเขตจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ที่บริมาณน้ำในลำน้ำแม่กวงมีมาก ก็จะกีดขวางทางน้ำและยกระดับน้ำทำให้น้ำเอ่อล้นตลิ่งเข้าท่วมที่อยู่อาศัย และพื้นที่การเกษตรของราษฎรได้รับความเสียหาย นอกจากนี้ในฤดูแล้งที่บริมาณน้ำในลำน้ำแม่กวงมีน้อย น้ำไม่ไหลล้นข้ามสันฝาย และเนื่องจากอาคารฝายเดิม ไม่สามารถระบายน้ำได้ น้ำที่ขังอยู่ทางด้านเหนือน้ำจึงเน่าเสีย ส่งผลกระทบกับความเป็นอยู่ของราษฎรสองฝั่งลำน้ำแม่กวง ด้วยสาเหตุดังกล่าว ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจึงได้ร้องขอหน่วยงานราชการให้พิจารณาแก้ไข

กรมชลประทาน โดยฝ่ายพิจารณาโครงการ ส่วนวิศวกรรม สำนักงานชลประทานที่ 1 ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการพิจารณาความเหมาะสมโครงการเบื้องต้น จึงได้ออกตรวจสอบพื้นที่และเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ร่วมกับเจ้าหน้าที่โครงการชลประทานลำพูน มาประกอบการพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งจัดทำรายงานการศึกษา

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

2.1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำในลำน้ำแม่กวงของฝายวังตอง ส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรในเขตตำบลเวียงยอง ตำบลป่าสัก ตำบลบ้านแป้น และตำบลหนองหนาม อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
2.2 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำในลำน้ำแม่กวงของฝายวังตอง ส่งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคของราษฎรสองฝั่งลำน้ำแม่กวง
2.3 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำในลำน้ำแม่กวงของฝายวังตอง ส่งน้ำสนับสนุนการดำเนินการของนิคมอุตสาหกรรมลำพูน
2.4 เพื่อบรรเทาการเกิดอุทกภัยในลุ่มน้ำแม่กวงบริเวณโครงการ
2.5 เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำเน่าเสียในลุ่มน้ำแม่กวงบริเวณโครงการ
2.6 เพื่อกักเก็บน้ำเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางน้ำตามวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ในพื้นที่
2.7 เพื่อให้ราษฎรในเขตพื้นที่โครงการ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีผลผลิตและรายได้ต่อปีเพิ่มขึ้น

3. สภาพทั่วไป

3.1 ที่ตั้งโครงการ

บ้านวังทอง หมู่ที่ 4 ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จุดที่ตั้งโครงการ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตัวเมืองลำพูน ซึ่งเป็นที่ตั้งชุมชนขนาดใหญ่ของนิคมอุตสาหกรรมลำพูน และเป็นพื้นที่การเกษตร อำเภอเมืองลำพูน จุดที่ตั้งโครงการ มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่างๆ ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอสารภี	จังหวัดเชียงใหม่
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอป่าซาง	จังหวัดลำพูน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านธิ	และอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอหางดง	และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

3.2 สภาพภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของโครงการเป็นที่ราบลุ่มฝั่งซ้าย (ฝั่งตะวันออก) ของแม่น้ำปิง ช่วงบริเวณตอนล่างของลุ่มน้ำแม่กวง ก่อนไหลลงสู่แม่น้ำปิง มีความลาดเทจากทางด้านทิศตะวันออกลงสู่ทิศตะวันตก ราษฎรได้ใช้พื้นที่ทำการเกษตรประกอบกับตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยตามแนวลำน้ำแม่กวงในเขตพื้นที่โครงการบริเวณตัวฝายทางฝั่งขวามีราษฎรจับจองพื้นที่เป็นร้านค้าและร้านอาหารยาวประมาณ 100 เมตร

3.3 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป ของจังหวัดลำพูน จัดอยู่ในเขตแบบมรสุมเขตร้อน (Tropical Monsoon Climate หรือ AW) ลักษณะภูมิอากาศจากข้อมูลสถานีตรวจอากาศจังหวัดลำพูน มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 26.10 องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 32.80 องศาเซลเซียส และเฉลี่ยต่ำสุด 20.70 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ทั้งปี ร้อยละ 71.00 ปริมาณฝนจากสถานีวัดน้ำฝนอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน สถานี 17012 ข้อมูลระหว่างปี 2495 ถึงปี 2557 บริมาณฝนตกเฉลี่ยทั้งปี 994.10 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ยทั้งปี 73.84 วัน และใช้อัตราการระเหยเฉลี่ยทั้งปี 1,448.84 มิลลิเมตร ที่บ้านหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

3.4 สภาพทางสังคม

ราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการประกอบด้วยราษฎรในเขตตำบลเวียงยอง ตำบลบ้าสัก ตำบลบ้านแป้น และตำบลหนองหนาม อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ประมาณ 250 ครัวเรือน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเมืองล้านนาที่อพยพมาจากเชียงแสน เชียงตุง และสิบสองปันนา เมื่อ 200 กว่าปีก่อน โดยสืบเชื้อสายมาจากชาวไทยลื้อ (เมืองยอง เมืองหลวย) ไทยขืน (เขิน) มีขนบธรรมเนียมประเพณีเช่นเดียวกับชาวล้านนาโดยทั่วไป นับถือศาสนาพุทธเป็นหลัก ประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยส่วนใหญ่จะปลูกข้าวในฤดูฝน ส่วนฤดูแล้งจะปลูกหอม กระเทียม มันฝรั่ง และบางส่วนทำสวนผลไม้ เช่น ลำไย หรือประกอบอาชีพรับจ้าง หรือทำธุรกิจส่วนตัวต่างๆ

พื้นที่การเกษตรของราษฎรบริเวณโครงการ

3.5 เส้นทางคมนาคม

เส้นทางคมนาคมจากสำนักงานชลประทานที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 (เชียงใหม่-ลำพูน -ลำปาง) ถึงบริเวณทางแยกเข้านิคมอุตสาหกรรมลำพูน เลี้ยวขวาไปตามถนนสาย ลพ. 1147 ประมาณ 1.50 กิโลเมตร ข้ามสะพานข้ามแม่น้ำกวง แล้วเลี้ยวซ้ายไปตามถนนเลียบน้ำแม่กวง ไปอีกประมาณ 1.00 กิโลเมตร ถึงจุดที่ตั้งหัวงานโครงการ บริเวณจุดที่ตั้งฝายวังตอง (เดิม) รวมระยะทางจากสำนักงานชลประทานที่ 1 ถึงจุดที่ตั้งหัวงาน เป็นระยะทางประมาณ 27.00 กิโลเมตร

4. ที่ตั้งหัวงาน สภาพลำน้ำ และการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่

4.1 ที่ตั้งหัวงาน

จุดที่ตั้งหัวงานโครงการ อยู่บริเวณฝายวังตอง (เดิม) ในเขตบ้านวังทอง หมู่ที่ 4 ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ที่พิกัด 47 QNA 026-553 (E 502666 N 2055391, Lat 18.58935 Lon 99.02527) ระวาง 4846-III แผนที่มาตราส่วน 1:50,000 ลำดับชุด L 7018 สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบริมลำน้ำแม่กวง ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย และดินเหนียว จุดที่ตั้งหัวงานไม่อยู่ในเขตป่า จัดเป็นพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้น 5

4.2 สภาพลำน้ำ

ลุ่มน้ำแม่กวง (06.07) เป็นลุ่มน้ำสาขาฝั่งซ้ายของลำน้ำปิง (06) ต้นน้ำเกิดจากลำห้วยสาขาต่าง ๆ จากดอยแม่โถในเขตตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ แล้วไหลลงมาทางทิศใต้ ผ่านอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เข้าเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วยลำน้ำสาขาที่สำคัญคือ ลำน้ำแม่คาว น้ำแม่ธิ แม่ตืบ แม่สาน น้ำแม่ออน น้ำแม่ปูคา น้ำแม่กวงมีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 2,700 ตารางกิโลเมตร มีความยาวลำน้ำประมาณ 115 กิโลเมตร บริเวณจุดที่พิจารณาปรับปรุงฝายวังตอง มีพื้นที่รับน้ำฝนประมาณ 1,480 ตารางกิโลเมตร มีความกว้างประมาณ 35.00 เมตร ลึกประมาณ 4.50 เมตร มีสภาพท้องน้ำเป็นดินตะกอน ปนทราย มีน้ำไหลตลอดทั้งปี

4.3 การพัฒนาแหล่งน้ำ ในเขตพื้นที่โครงการที่ผ่านมา

กรมชลประทานได้ก่อสร้างฝายวังตอง ขึ้นเมื่อปี 2518 โดยเป็นโครงการชลประทานขนาดกลาง อาคารหัวงานลักษณะฝาย คสล. สันฝายแบบ Broad Crest ขนาดความยาวสันฝายประมาณ 30.00 เมตร สูงประมาณ 1.80 เมตร (ปัจจุบันราษฎรได้เสริมสันฝายเพิ่มขึ้นประมาณ 0.60 เมตร) ทำหน้าที่ทดน้ำเข้าสู่ระบบส่งน้ำฝั่งซ้ายความยาวประมาณ 5,600 เมตร (ดาดคอนกรีตแล้วประมาณ 3,400 เมตร) ส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรประมาณ 3,300 ไร่ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ยกระดับน้ำในลำน้ำแม่กวงให้มีระดับสูงขึ้นเพื่อกักเก็บน้ำ โดยมีการใช้ประโยชน์คือ การสูบน้ำไปใช้ในพื้นที่การเกษตร ใช้ผลิตน้ำประปา และใช้ในนิคมอุตสาหกรรมลำพูน และเครือสหพัฒน์ ลำพูน

ฝายวังตอง (ชป.ปี 18) และระบบส่งน้ำช่วงที่ดาดคอนกรีตแล้ว

การสูบน้ำจากหน้าฝายวังทองของนิคมอุตสาหกรรมลำพูน

5. การศึกษาด้านวิศวกรรมโครงการ

5.1 การศึกษาปริมาณน้ำต้นทุน

เนื่องจากลำน้ำแม่กวง บริเวณที่ตั้งหัวงานโครงการไม่มีสถานีวัดน้ำท่าการประเมินปริมาณน้ำท่าต้นทุนไหลผ่านหัวงาน จึงต้องอาศัยข้อมูลปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยของสถานีที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับหัวงานมากที่สุด คือ สถานี P.5 (ลำน้ำแม่กวง) สะพานท่าสิงห์พิทักษ์ อ.เมือง จ.ลำพูน เป็นสถานีดัชนี เนื่องจากสภาพทางอุทกวิทยาคล้ายคลึงกัน โดยปริมาณน้ำท่าที่ไหลผ่านหัวงานเฉลี่ยรวมทั้งปี ประมาณ 648.93 ล้านลูกบาศก์เมตร

5.2 การศึกษาอุทกวิทยาของน้ำหลาก (Flood Runoff)

การวิเคราะห์ปริมาณน้ำนองสูงสุด (Peak Runoff) โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำนองสูงสุดฉับพลันรายปีเฉลี่ยกับพื้นที่รับน้ำฝน ซึ่งได้นำข้อมูลปริมาณน้ำนองสูงสุดแบบฉับพลันรายปี (Momentary Flood Peak) ของแต่ละสถานีในลุ่มน้ำมาหาค่าเฉลี่ย แล้วนำมาวิเคราะห์สมการถดถอยกับขนาดพื้นที่รับน้ำฝนของแต่ละสถานี เพื่อประยุกต์ใช้ในการหาค่าปริมาณน้ำนองสูงสุดเฉลี่ยที่จุดต่างๆ จากผลการศึกษาโครงการจัดทำแผนรวม การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ปี 2546 ได้สมการถดถอยดังนี้

ลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำปิง

$$Q_T = 0.25852\ A^{0.91108} \qquad (R^2 = 0.86333)$$

จุดที่ตั้งหัวงาน ฝายวังทอง W.A. ≈ 1,480 ตร.กม.

$$Q_T = 199.92 \text{ ลบ.ม./วินาที}$$

การประยุกต์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนปริมาณน้ำนองสูงสุด (Q_T/Q_2) และคาบความถี่ของการเกิด (T) และความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำนองสูงสุดรายปีเฉลี่ย (Q_2) และพื้นที่รับน้ำฝน (A) ไปคำนวณปริมาณน้ำนองสูงสุดที่คาบความถี่ของการเกิดต่างๆ สำหรับพื้นที่รับน้ำฝนของลุ่มน้ำปิงและลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงตามที่โครงการจัดทำแผนรวม (Integrated Plan) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง (สิงหาคม 2546) ได้ศึกษา แสดงผลไว้ในตาราง

อัตราส่วนปริมาณน้ำนองสูงสุด (Q_T/Q_2)							
2	5	10	20	25	50	100	200
0.938	1.270	1.489	1.700	1.766	1.972	2.176	2.380

จากตารางสามารถคำนวณ ปริมาณน้ำนองสูงสุดที่หัวงานของฝายวังตองที่รอบปีการเกิดซ้ำต่างๆ ได้ดังนี้

ปริมาณน้ำนองสูงสุดรอบ 25 ปี (Q 25 ปี) เท่ากับ 353.059 ลบ.ม./วินาที
ปริมาณน้ำนองสูงสุดรอบ 50 ปี (Q 50 ปี) เท่ากับ 394.242 ลบ.ม./วินาที
ปริมาณน้ำนองสูงสุดรอบ 100 ปี (Q 100 ปี) เท่ากับ 435.026 ลบ.ม./วินาที

(ข้อมูลของศูนย์อุทกวิทยาและบริหารน้ำ ภาคเหนือตอนบน สามารถวัดปริมาณน้ำนองสูงสุด ที่สถานี P.81 บริเวณ บ้านโป่ง ต.บวกค้าง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2554 วัดได้ 144.5 ลบ.ม. ต่อวินาที และที่สถานี P.5 บริเวณ สะพานท่าสิงห์พิพักษ์ ด้านท้ายน้ำของฝายวังตอง ต.ในเมือง อ.เมือง จ. ลำพูน เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2554 วัดได้ 193.20 ลบ.ม.ต่อวินาที)

5.3 ความต้องการใช้น้ำของโครงการ

ความต้องการใช้น้ำของโครงการแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร และความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค มีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร

ราษฎรที่อาศัยอยู่ในเขตบริเวณพื้นที่โครงการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยทำนาในช่วงฤดูฝน และปลูกพืชไร่อื่นๆ การประเมินความต้องการใช้น้ำของพืชคำนวณโดยสูตร Penman Monteith พบว่าปริมาณน้ำที่ต้องส่งเพิ่มเติมให้แก่พืชในช่วงฤดูฝน มีค่าประมาณ 813.13 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ หากมีการปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูแล้ง หลังจากที่ได้มีการดำเนินการโครงการแล้วจะต้องส่งน้ำให้พืชประมาณ 1,699.77 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ ซึ่งปริมาณน้ำจำนวนดังกล่าวได้คิดค่าประสิทธิภาพการชลประทาน (Irrigation Efficiency) ไว้แล้วประมาณ 56 %

5.3.2 ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

เกณฑ์กำหนดอัตราการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค สำหรับประชากรในชนบทและ ประชากรในเมือง (เขตเทศบาล) เท่ากับ 50 และ 100 ลิตรต่อคนต่อวัน ตามลำดับ

ผลการคำนวณสำหรับประชากรในเขตโครงการ จำนวน 1,500 คนจะใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคประมาณ 4,500 ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน

5.4 การศึกษาอัตราการระเหยและอัตราการรั่วซึม

อัตราการระเหยและอัตราการรั่วซึมที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ณ บริเวณพื้นที่โครงการ ยังไม่เคยมีการตรวจสอบข้อมูล จึงอาศัยข้อมูลอัตราการระเหยที่กรมอุตุนิยมวิทยาตรวจสอบโดยใช้ถาดวัดการระเหยแบบ Class A Pan ที่บ้านหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ค่าอัตราการระเหยเฉลี่ยประมาณ 1,448.84 มิลลิเมตรต่อปี สำหรับอัตราการรั่วซึม พิจารณาตามชนิดของดินซึ่งสภาพดินในเขตภาคเหนือใช้ 1.50 มิลลิเมตรต่อวัน

5.5 ศักยภาพการระบายน้ำของฝายวังตอง

5.5.1 สภาพการไหลผ่านฝายแม่ร่องน้อยเดิม

เมื่อพิจารณาสภาพน้ำหลากสูงสุดที่เกิดขึ้นในปี 2554 ประมาณ 193.20 ลบ.ม./วินาที กำหนดให้ ฝายยาว 30.00 เมตร ค่า C = 1.82 สามารถคำนวณหาระดับน้ำเหนือสันฝายวังตอง ได้จากสมการ

$$Q = CLH^{3/2}$$

$$193.20 = 1.82 \times 30 \times H^{3/2}$$

$$H = 2.622 \text{ ม.}$$

จากผลการคำนวณ พบว่าเมื่อมีน้ำหลาก ระดับน้ำจะเอ่อท่วมด้านหน้าฝายสูงกว่าระดับสันฝายประมาณ 2.32 ม. ซึ่งสูงกว่าระดับตลิ่งบางช่วง

5.5.2 การระบายน้ำผ่านฝาย และบานระบายน้ำ คำนวณได้จากสูตร $Q = CA(2gh)^{1/2}$ โดยกำหนดบานระบายขนาด 5.00 x 4.00 เมตร ใช้ C = 0.70 นำค่าต่าง ๆ มาแทนค่าในสมการได้

$Q = CA(2gh)^{0.5}$ ($A = 5.00 \times 3.80 = 19.00\ m^2$)

$Q = 0.70 \times 19.00 \times (2 \times 9.81 \times 3.80)^{1/2} = 114.84\ m^3/s$ ต่อบาน

ดังนั้นบานระบายของฝายวังตองจำนวน 3 บาน มีศักยภาพในการระบายน้ำได้สูงสุดประมาณ 344.52 ลบ.ม./วินาที (รวมกับศักยภาพการระบายของฝายสันแข็งด้านข้างบานระบายน้ำ 58.94 ลบ.ม./วินาที ซึ่งสามารถรองรับปริมาณน้ำที่รอบปีการเกิดซ้ำ 50 ปี ได้โดยปลอดภัย)

นอกจากนี้ การเปิดบานระบายของอาคาร ปตร. ช่วงที่เกิดน้ำหลาก จะสามารถระบายตะกอนที่ตกทับถมด้านหน้าอาคาร เป็นการเพิ่มศักยภาพการระบายน้ำของโครงการฯ และเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกักเพื่อใช้ในช่วงฤดูแล้งได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

6. การพิจารณาโครงการ

จากการตรวจสอบสภาพภูมิประเทศบริเวณที่ตั้งโครงการ ประกอบกับการพิจารณาแผนที่มาตราส่วน 1:50,000 ภาพถ่ายทางอากาศ และข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ รวมถึงผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ พบว่าราษฎรในเขตพื้นที่โครงการประสบปัญหาเนื่องจากอาคารฝายวังตองเดิมมีระดับต่ำ จึงเก็บกักน้ำได้น้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ อีกประการหนึ่งคือฝายเดิมมีลักษณะเป็นฝายสันแข็งไม่สามารถระบายน้ำได้ดี จึงเป็นปัญหาในการบริหารจัดการน้ำ เมื่อมีพายุ/มรสุม พัดผ่านในเขตจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ที่ปริมาณน้ำในลำน้ำแม่กวงมีมาก ก็จะกีดขวางทางน้ำและยกระดับน้ำทำให้น้ำเอ่อล้นตลิ่งเข้าท่วมที่อยู่อาศัย และพื้นที่การเกษตรของราษฎรได้รับความเสียหาย อีกทั้งในฤดูแล้งที่บริมาณน้ำในลำน้ำแม่กวงมีน้อย น้ำไม่ไหลล้นข้ามสันฝายและเนื่องจากอาคารฝายเดิม ไม่สามารถระบายน้ำได้ น้ำที่ขังอยู่ทางด้านเหนือน้ำจึงเน่าเสีย ส่งผลกระทบกับความเป็นอยู่ของราษฎรสองฝั่งลำน้ำแม่กวง จึงเห็นควรให้ดำเนินการก่อสร้างฝายวังตองใหม่ทดแทนฝายเดิม โดยมีลักษณะเป็นฝายหยัก พร้อมติดตั้งบานระบายน้ำช่วงกลางฝายเพื่อช่วยในการบริหารจัดการน้ำของลำน้ำแม่กวงได้ นอกจากนี้ระบบส่งน้ำของฝายวังตองบางส่วนยังมีลักษณะเป็นลำเหมืองดิน ที่มีการตกทับถมของตะกอน มีการพังทลายของตลิ่งคันเหมือง และมีวัชพืชขึ้นปกคลุม ไม่สามารถส่งน้ำได้ดี จึงเห็นควรให้ดำเนินการปรับปรุงระบบส่งน้ำที่ยังเป็นคลองดินเดิม ให้เป็นคลองดาดคอนกรีตด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระบบส่งน้ำฝั่งซ้าย ฝายวังตอง ช่วงที่ยังคงเป็นลำเหมืองดิน

โครงการปรับปรุงฝายวังตอง พร้อมระบบส่งน้ำ

- ที่ตั้งโครงการ บ้านวังทอง หมู่ที่ 4 ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
  ที่พิกัด 47 QNA 026-553 ระวาง 4846 III แผนที่ 1: 50,000
- ประเภทโครงการ ฝาย พร้อมบานระบายน้ำ
- พื้นที่รับน้ำฝนเหนือหัวงาน ประมาณ 1,480 ตร.กม.
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรวมทั้งปี 994.10 มม.
- จำนวนวันที่ฝนตกรวมทั้งปี 73.84 วัน
- อัตราการระเหยเฉลี่ยรวมทั้งปี 1,448.84 มม.
- ปริมาณน้ำไหลผ่านหัวงานเฉลี่ยรวมทั้งปี 648.93 ล้าน ลบ.ม.
- ปริมาณน้ำนองสูงสุด (Return Period 50 ปี) 394.242 ลบ.ม./วินาที
- อาคารหัวงาน ฝายคอนกรีต พร้อมบานระบายน้ำ ขนาด 5.00 x 4.00 เมตร จำนวน 3 บาน (รวมความยาวของฝายและประตูระบายน้ำ ประมาณ 35.00 เมตร)
- ก่อสร้างระบบส่งน้ำฝั่งซ้าย คลองดาดคอนกรีต ต่อจากแนวคลองส่งน้ำดาดคอนกรีตเดิม ที่พิกัด 47 QNA 014-528 ไปยังปลายแนวระบบส่งน้ำ ระยะทางประมาณ 2,200 เมตร โดยคลองส่งน้ำมีขนาดกันคลองกว้าง 0.70 เมตร ลึก 1.50 เมตร พร้อมก่อสร้างอาคารประกอบที่จำเป็นในคลองส่งน้ำ

7. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อดำเนินการก่อสร้างโครงการปรับปรุงฝายวังตอง พร้อมระบบส่งน้ำ แล้วเสร็จ ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับมีดังนี้

7.1 เพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำในลำน้ำแม่กวงของฝายวังตอง ส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรในเขตตำบลเวียงยอง ตำบลป่าสัก ตำบลบ้านแป้น และตำบลหนองหนาม อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ประมาณ 3,300 ไร่

7.2 เพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำในลำน้ำแม่กวงของฝายวังตอง ส่งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคของราษฎรสองฝั่งลำน้ำแม่กวง ราษฎรประมาณ 250 ครัวเรือน

7.3 เพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำในลำน้ำแม่กวงของฝายวังตอง ส่งน้ำสนับสนุนการดำเนินการของนิคมอุตสาหกรรมลำพูน

7.4 บรรเทาการเกิดอุทกภัยในลุ่มน้ำแม่กวงบริเวณโครงการ

7.5 บรรเทาปัญหาน้ำเน่าเสียในลุ่มน้ำแม่กวงบริเวณโครงการ

7.6 กักเก็บน้ำเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางน้ำตามวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ในพื้นที่

7.7 ราษฎรในเขตพื้นที่โครงการ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีผลผลิตและรายได้ต่อปีเพิ่มขึ้น

8. ราคาค่าก่อสร้างโดยประมาณ

ราคาค่าก่อสร้างโดยประมาณของโครงการปรับปรุงฝายวังตอง พร้อมระบบส่งน้ำ แยกออกตามกิจกรรมการก่อสร้างต่าง ๆ มีดังนี้

8.1 กิจกรรมเบื้องต้น และเผื่อเหลือเผื่อขาด	7.20	ล้านบาท
8.2 กิจกรรมอาคารฝาย พร้อมอาคารประกอบ	60.90	ล้านบาท
8.3 กิจกรรมปรับปรุงระบบส่งน้ำ	11.90	ล้านบาท
รวมราคาค่าก่อสร้างโดยประมาณ	80.00	**ล้านบาท**

9. ขอบเขตการสำรวจ

เพื่อให้มีรายละเอียดเพียงพอที่จะนำมาใช้ประกอบการพิจารณาออกแบบโครงการปรับปรุงฝายวังตอง พร้อมระบบส่งน้ำ ผลสำรวจที่จะนำมาใช้พิจารณามีขอบเขตการสำรวจ ดังนี้

9.1 สำรวจ Site Plan มาตราส่วน 1:200 ขนาด 100 x 100 เมตร บริเวณจุดที่ตั้งฝายวังตอง (เดิม) ในเขตบ้านวังทอง หมู่ที่ 4 ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ที่บริเวณพิกัด 47 QNA 026-553 ระวาง 4846 III ให้เส้นชั้นระดับความสูงทุก 1.00 เมตร พร้อมสำรวจรูปตัดตามขวางลำน้ำแม่กวงทุกๆ ระยะ 20 เมตร ในขอบเขต Site Plan ดังกล่าวด้วย

9.2 สำรวจ Site Plan มาตราส่วน 1:1,000 ของลำน้ำแม่กวงจากจุดที่ตั้งฝายวังตอง ไปทางด้านเหนือน้ำเป็นระยะทาง 300 เมตร และทางด้านท้ายน้ำเป็นระยะทาง 300 เมตร ให้เส้นระดับชั้นความสูงทุก 1.00 เมตร พร้อมสำรวจรูปตัดตามยาวของแนวศูนย์กลางลำน้ำแม่กวง แสดงระดับท้องลำน้ำ ระดับตลิ่งซ้ายและระดับตลิ่งขวา พร้อมทั้งสำรวจรูปตัดตามขวางของลำน้ำแม่กวง ทุกๆ ระยะ 100 เมตร โดยเก็บรายละเอียดจากแนวศูนย์กลางลำน้ำแม่กวง ออกไปฝั่งละ 50 เมตร ในขอบเขต Site Plan ดังกล่าวด้วย

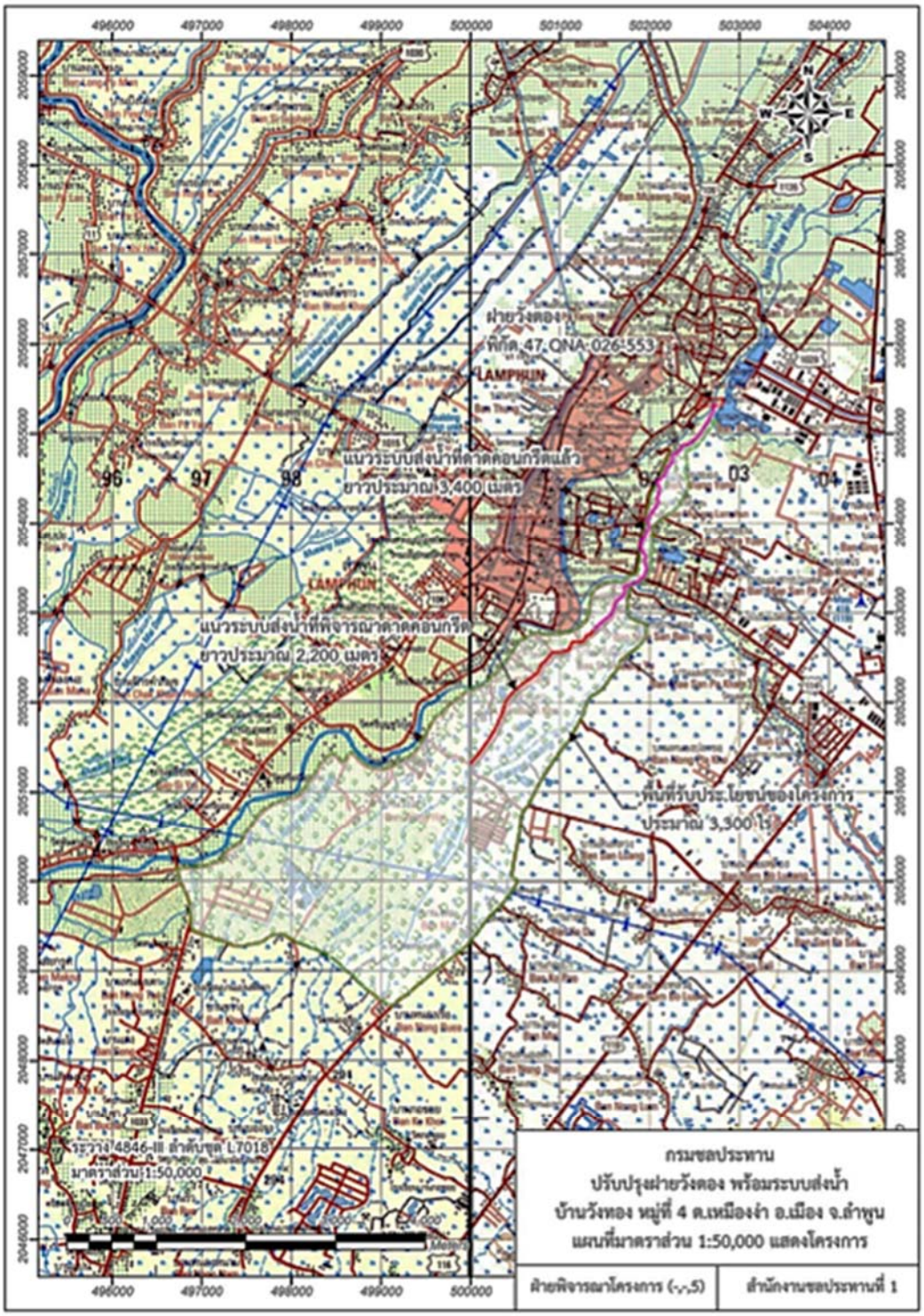
10. หมายเหตุ

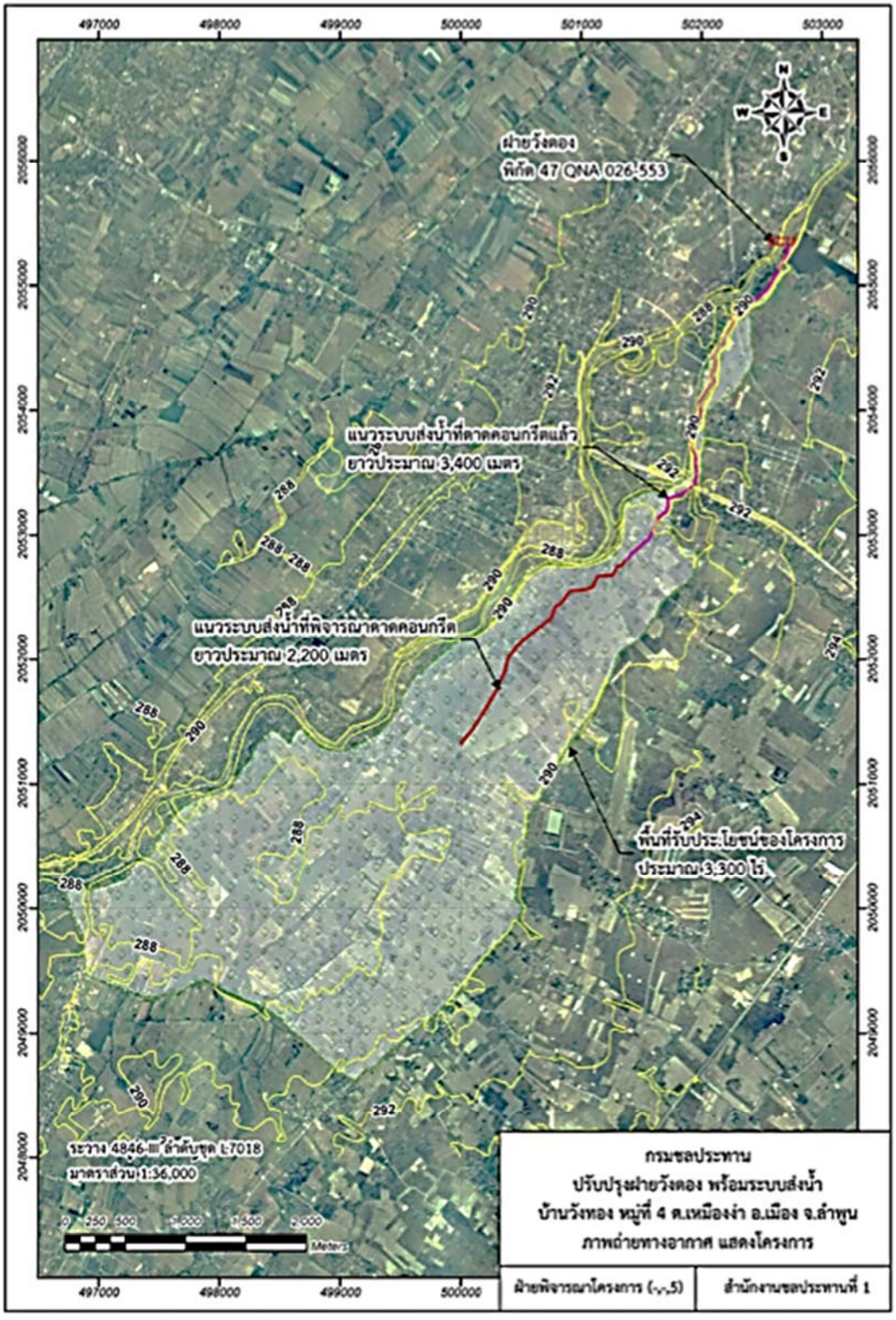
10.1 ผู้ที่สามารถติดต่อประสานงานได้ดี คือ

นายสุขแก้ว	อินทร์แสง	ประธานกลุ่มบริหารการใช้น้ำฝายวังตอง	โทร 081-2356140
นายกิติศักดิ์	ศรีวิชัย	เจ้าหน้าที่โครงการชลประทานลำพูน	โทร 098-7488296

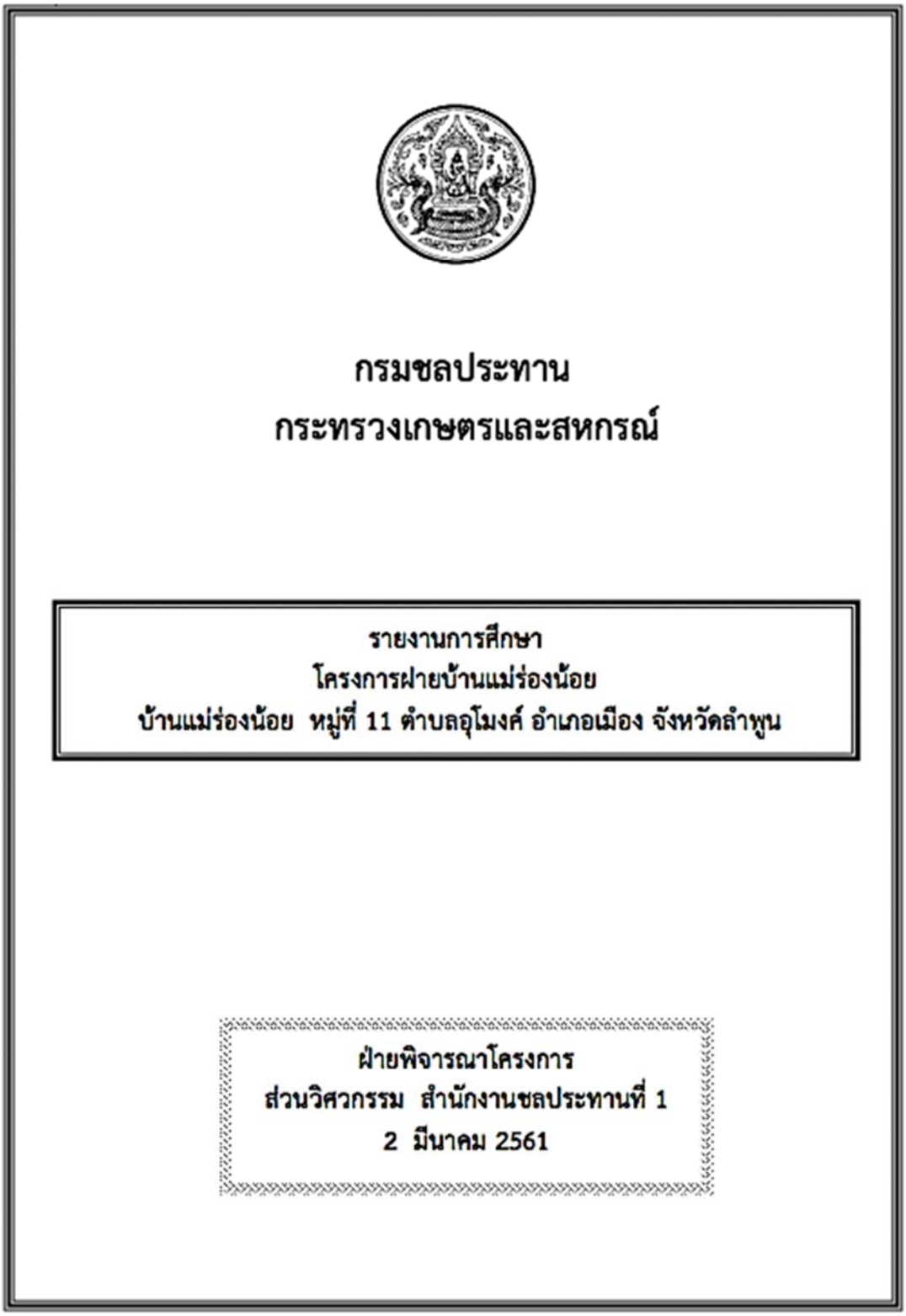
10.2 ข้อมูลที่ใช้พิจารณาประกอบในการจัดทำรายงานการศึกษา ได้จากการตรวจสอบสภาพภูมิประเทศจริงในพื้นที่โครงการ ประกอบกับการพิจารณาแผนที่มาตราส่วน 1:50,000 ลำดับชุด L7018 ของกรมแผนที่ทหาร ภาพถ่ายทางอากาศ และข้อมูลที่ได้รับจากการสอบถามราษฎรและกลุ่มผู้ใช้น้ำ

10.3 จุดที่ตั้งฝายทดน้ำ และแนวระบบส่งน้ำ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของสภาพภูมิประเทศ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของวิศวกรผู้ออกแบบ

ฝายวังตอง
พิกัด 47 QNA 026 553
LAMPHUN
แนวระบบส่งน้ำที่ดาดคอนกรีตแล้ว
ยาวประมาณ 3,400 เมตร
แนวระบบส่งน้ำที่พิจารณาดาดคอนกรีต
ยาวประมาณ 2,200 เมตร
พื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ
ประมาณ 3,300 ไร่
ระวาง 4846-III ลำดับชุด L7018
มาตราส่วน 1:50,000
กรมชลประทาน
ปรับปรุงฝายวังตอง พร้อมระบบส่งน้ำ
บ้านวังทอง หมู่ที่ 4 ต.เหมืองง่า อ.เมือง จ.ลำพูน
แผนที่มาตราส่วน 1:50,000 แสดงโครงการ
ฝ่ายพิจารณาโครงการ (-,-,5)
สำนักงานชลประทานที่ 1

ฝายวังดอง
พิกัด 47 QNA 026-553
แนวระบบส่งน้ำที่ดาดคอนกรีตแล้ว
ยาวประมาณ 3,400 เมตร
แนวระบบส่งน้ำที่พิจารณาดาดคอนกรีต
ยาวประมาณ 2,200 เมตร
พื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ
ประมาณ 3,300 ไร่
ระวาง 4846-III ลำดับชุด L7018
มาตราส่วน 1:36,000
กรมชลประทาน
ปรับปรุงฝายวังดอง พร้อมระบบส่งน้ำ
บ้านวังทอง หมู่ที่ 4 ต.เหมืองง่า อ.เมือง จ.ลำพูน
ภาพถ่ายทางอากาศ แสดงโครงการ
ฝ่ายพิจารณาโครงการ (-,-,5)
สำนักงานชลประทานที่ 1

วันที่ 2 มีนาคม 2561 สำนักงานชลประทานที่ 1 เชียงใหม่ ได้จัดทำรายงานการศึกษาโครงการปรับปรุงฝายบ้านแม่ร่องน้อย เสนอต่อจังหวัดลำพูน เทศบาลตำบลอุโมงค์ และคณะนักวิจัย

รายงานการศึกษา
โครงการฝายบ้านแม่ร่องน้อย
บ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ 11 ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

สารบัญ **หน้า**

	รายงานการศึกษาโครงการ	
1	เรื่องเดิม	1
2	วัตถุประสงค์ของโครงการ	1
3	สภาพทั่วไป	1
4	ที่ตั้งหัวงาน สภาพลำน้ำ และการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่	3
5	การศึกษาด้านวิศวกรรมโครงการ	4
6	การพิจารณาโครงการ	6
7	ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
8	ราคาก่อสร้างโดยประมาณ	7
9	ขอบเขตการสำรวจ	7
10	หมายเหตุ	8
	แผนที่ 1:25,000 แสดงที่ตั้งโครงการ	
	ภาพถ่ายทางอากาศ	

รายงานการศึกษา
โครงการฝายบ้านแม่ร่องน้อย
บ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ 11 ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

1. เรื่องเดิม

ฝายแม่ร่องน้อย เป็นฝายที่กรมชลประทานก่อสร้างขึ้นเมื่อปี 2543 ปัจจุบันถ่ายโอนให้เทศบาลตำบลอุโมงค์รับไปดูแลและบำรุงรักษาแล้วเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2546 มีลักษณะเป็นฝาย คสล. สันฝายแบบหยัก (Labyrinth Weir) ขนาดความยาวสันฝาย 25.00 เมตร สูง 1.80 เมตร สร้างขึ้นในลำน้ำแม่กวงเพื่อทดน้ำในให้มีระดับสูงขึ้น ราษฎรสามารถสูบน้ำไปใช้ในพื้นที่การเกษตร และใช้ผลิตน้ำประปาได้ แต่ราษฎรประสบปัญหาเนื่องจากอาคารฝายแม่ร่องน้อยเดิมมีระดับต่ำ จึงเก็บกักน้ำได้น้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ อีกประการหนึ่งคือฝายเดิมมีลักษณะเป็นฝายสันแข็งไม่สามารถระบายน้ำได้ดี จึงเป็นปัญหาในการบริหารจัดการน้ำ เมื่อมีพายุ/มรสุม พัดผ่านในเขตจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ที่ปริมาณน้ำในลำน้ำแม่กวงมีมาก ก็จะกีดขวางทางน้ำและยกระดับน้ำทำให้น้ำเอ่อล้นตลิ่งเข้าท่วมที่อยู่อาศัย และพื้นที่การเกษตรของราษฎรได้รับความเสียหาย นอกจากนี้ในฤดูแล้งที่ปริมาณน้ำในลำน้ำแม่กวงมีน้อย น้ำไม่ไหลล้นข้ามสันฝาย และเนื่องจากอาคารฝายเดิม ไม่สามารถระบายน้ำได้ น้ำที่ขังอยู่ทางด้านเหนือน้ำจึงเน่าเสีย ส่งผลกระทบกับความเป็นอยู่ของราษฎรสองฝั่งลำน้ำแม่กวง ด้วยสาเหตุดังกล่าว ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจึงได้ร้องขอหน่วยงานราชการให้พิจารณาแก้ไข

กรมชลประทาน โดยฝ่ายพิจารณาโครงการ ส่วนวิศวกรรม สำนักงานชลประทานที่ 1 ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการพิจารณาความเหมาะสมโครงการเบื้องต้น จึงได้ออกตรวจสอบพื้นที่และเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ร่วมกับเจ้าหน้าที่โครงการชลประทานลำพูน มาประกอบการพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งจัดทำรายงานการศึกษา

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

2.1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำในลำน้ำแม่กวงของฝายแม่ร่องน้อย ส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรในเขตตำบลอุโมงค์ ตำบลบ้านธิ และตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และตำบลขมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

2.2 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำในลำน้ำแม่กวงของฝายแม่ร่องน้อย ส่งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคของราษฎรสองฝั่งลำน้ำแม่กวง

2.3 เพื่อบรรเทาการเกิดอุทกภัยในลุ่มน้ำแม่กวงบริเวณโครงการ

2.4 เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำเน่าเสียในลุ่มน้ำแม่กวงบริเวณโครงการ

2.5 เพื่อกักเก็บน้ำเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางน้ำตามวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ในพื้นที่

2.6 เพื่อให้ราษฎรในเขตพื้นที่โครงการ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีผลผลิตและรายได้ต่อปีเพิ่มขึ้น

3. สภาพทั่วไป

3.1 ที่ตั้งโครงการ

บ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ 11 ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จุดที่ตั้งโครงการ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตัวเมืองลำพูน โดยอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอสารภี	จังหวัดเชียงใหม่
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านธิ	จังหวัดลำพูน

ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านธิ	และอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอหางดง	และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

3.3 สภาพภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของโครงการเป็นที่ราบลุ่มฝั่งซ้าย (ฝั่งตะวันออก) ของแม่น้ำปิง ช่วงบริเวณตอนล่างของลุ่มน้ำแม่กวง ก่อนไหลลงสู่แม่น้ำปิง มีความลาดเทจากทางด้านทิศตะวันออกลงสู่ทิศตะวันตก บริเวณด้านเหนือฝายประมาณ 50 เมตร มีลำเหมืองปิงห่าง ไหลเข้ามาบรรจบทางฝั่งขวา ราษฎรได้ใช้พื้นที่ทำการเกษตรประกอบกับตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยตามแนวลำน้ำแม่กวงในเขตพื้นที่โครงการ

3.4 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป ของจังหวัดลำพูน จัดอยู่ในเขตแบบมรสุมเขตร้อน (Tropical Monsoon Climate หรือ AW) ลักษณะภูมิอากาศจากข้อมูลสถานีตรวจอากาศจังหวัดลำพูน มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 26.10 องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 32.80 องศาเซลเซียส และเฉลี่ยต่ำสุด 20.70 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ทั้งปี ร้อยละ 71.00 ปริมาณฝนจากสถานีวัดน้ำฝนอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน สถานี 17012 ข้อมูลระหว่างปี 2495 ถึงปี 2557 ปริมาณฝนตกเฉลี่ยทั้งปี 994.10 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ยทั้งปี 73.84 วัน และใช้อัตราการระเหยเฉลี่ยทั้งปี 1,448.84 มิลลิเมตร ที่บ้านหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

3.5 สภาพทางสังคม

ราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการประกอบด้วยราษฎรในเขตตำบลอุโมงค์ ตำบลบ้านธิ และตำบลมะเขือแจ้บางส่วน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และตำบลขมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ 4,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเมืองล้านนาที่อพยพมาจากเชียงแสน เชียงตุง และสิบสองปันนา เมื่อ 200 กว่าปีก่อน โดยสืบเชื้อสายมาจากชาวไทยลื้อ (เมืองยอง เมืองหลวย) ไทยขึน (เขิน) มีขนบธรรมเนียมประเพณีเช่นเดียวกับชาวล้านนาโดยทั่วไป นับถือศาสนาพุทธเป็นหลัก ประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยส่วนใหญ่จะปลูกข้าวในฤดูฝน ส่วนฤดูแล้งจะปลูกหอม กระเทียม มันฝรั่ง และบางส่วนทำสวนผลไม้ เช่น ลำใย หรือประกอบอาชีพรับจ้าง หรือทำธุรกิจส่วนตัวต่างๆ

พื้นที่การเกษตรของราษฎรบริเวณโครงการ

3.6 เส้นทางคมนาคม

เส้นทางคมนาคมจากสำนักงานชลประทานที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 (เชียงใหม่-ลำพูน –ลำปาง) ถึงบริเวณแยกบ้านป่าเส้า เลี้ยวซ้ายไปตามถนนสาย ลพ.2001 ประมาณ 500 เมตร จุดที่ตั้งฝายอยู่บริเวณฝั่งขวาของสะพานข้ามแม่น้ำแม่กวง รวมระยะทางจาก สำนักงานชลประทานที่ 1 ถึงจุดที่ตั้งหัวงาน เป็นระยะทางประมาณ 19.00 กิโลเมตร

4. ที่ตั้งหัวงาน สภาพลำน้ำ และการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่

4.1 ที่ตั้งหัวงาน

จุดที่ตั้งหัวงานโครงการ อยู่บริเวณฝายแม่ร่องน้อย (เดิม) ในเขตบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ที่พิกัด 47 QNA 058-600 (E 505805 N 2060052, Lat 18.63147 Lon 99.05503) ระวาง 4846-III แผนที่มาตราส่วน 1:50,000 ลำดับชุด L 7018 สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบริมลำน้ำแม่กวง ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย และดินเหนียว จุดที่ตั้งหัวงานไม่อยู่ในเขตป่า จัดเป็นพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้น 5

4.2 สภาพลำน้ำ

ลุ่มน้ำแม่กวง (06.07) เป็นลุ่มน้ำสาขาฝั่งซ้ายของลำน้ำปิง (06) ต้นน้ำเกิดจากลำห้วยสาขาต่าง ๆ จากดอยแม่โถในเขตตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ แล้วไหลลงมาทางทิศใต้ ผ่านอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เข้าเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วยลำน้ำสาขาที่สำคัญคือ ลำน้ำแม่คาว น้ำแม่ธิ แม่ตืบ แม่สาน น้ำแม่ออน น้ำแม่ปูคา น้ำแม่กวงมีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 2,700 ตารางกิโลเมตร มีความยาวลำน้ำประมาณ 115 กิโลเมตร บริเวณจุดที่พิจารณาก่อสร้างประตูระบายน้ำ แม่ร่องน้อย มีพื้นที่รับน้ำฝนประมาณ 1,410 ตารางกิโลเมตร มีความกว้างประมาณ 35.00 เมตร ลึกประมาณ 2.50 - 3.50 เมตร มีสภาพท้องน้ำเป็นดินตะกอน ปนทราย มีน้ำไหลตลอดทั้งปี

4.3 การพัฒนาแหล่งน้ำ ในเขตพื้นที่โครงการที่ผ่านมา

กรมชลประทานได้ก่อสร้างฝายบ้านแม่ร่องน้อย เมื่อปี พ.ศ. 2543 ในลำน้ำแม่กวง ในเขตบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ 11 ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ที่พิกัด 47 QNA 058-600 ระวาง 4846-III ปัจจุบันถ่ายโอนให้เทศบาลตำบลอุโมงค์รับไปดูแลและบำรุงรักษาแล้วเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2546 มีลักษณะเป็นฝายคอนกรีตเสริมเหล็กแบบหยัก (Labyrinth Weir) ขนาดความยาวสันฝาย 25.00 เมตร สูง 1.80 เมตร ทำหน้าที่ยกระดับน้ำในลำน้ำแม่กวงให้มีระดับสูงขึ้นเพื่อกักเก็บน้ำ และราษฎรสามารถสูบน้ำไปใช้ในพื้นที่การเกษตรและใช้ผลิตน้ำประปา

ฝายแม่ร่องน้อย (ชป.ปี 43)

โรงสูบน้ำเพื่อการเกษตร และเพื่อการประปาที่ใช้น้ำจากการกักเก็บน้ำของฝายแม่ร่องน้อย

5. การศึกษาด้านวิศวกรรมโครงการ

5.1 การศึกษาปริมาณน้ำต้นทุน

เนื่องจากลำน้ำแม่กวง บริเวณที่ตั้งหัวงานโครงการไม่มีสถานีวัดน้ำท่าการประเมินปริมาณน้ำท่าต้นทุนไหลผ่านหัวงาน จึงต้องอาศัยข้อมูลปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยของสถานีที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับหัวงานมากที่สุด คือ สถานี P.5 (ลำน้ำแม่กวง) สะพานท่าสิงห์พิทักษ์ อ.เมือง จ.ลำพูน เป็นสถานีดัชนี เนื่องจากสภาพทางอุทกวิทยาคล้ายคลึงกัน โดยปริมาณน้ำท่าที่ไหลผ่านหัวงานเฉลี่ยรวมทั้งปี ประมาณ 648.93 ล้านลูกบาศก์เมตร

5.2 การศึกษาอุทกวิทยาของน้ำหลาก (Flood Runoff)

การวิเคราะห์ปริมาณน้ำนองสูงสุด (Peak Runoff) โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำนองสูงสุดฉับพลันรายปีเฉลี่ยกับพื้นที่รับน้ำฝน ซึ่งได้นำข้อมูลปริมาณน้ำนองสูงสุดแบบฉับพลันรายปี (Momentary Flood Peak) ของแต่ละสถานีในลุ่มน้ำมาหาค่าเฉลี่ย แล้วนำมาวิเคราะห์สมการถดถอยกับขนาดพื้นที่รับน้ำฝนของแต่ละสถานี เพื่อประยุกต์ใช้ในการหาค่าปริมาณน้ำนองสูงสุดเฉลี่ยที่จุดต่างๆ จากผลการศึกษา โครงการจัดทำแผนรวมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ปี 2546 ได้สมการถดถอยดังนี้

ลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำปิง

$Q_t = 0.25852\ A^{0.91108}$ $(R^2 = 0.86333)$

จุดที่ตั้งหัวงาน ฝายแม่ร่องน้อย W.A. $\approx$ 1,410 ตร.กม.

Q_t = 191.287 ลบ.ม./วินาที

การประยุกต์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนปริมาณน้ำนองสูงสุด (Q_T/Q_t) และคาบความถี่ของการเกิด (T) และความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำนองสูงสุดรายปีเฉลี่ย (Q_t) และพื้นที่รับน้ำฝน (A) ไปคำนวณปริมาณน้ำนองสูงสุดที่คาบความถี่ของการเกิดต่างๆ สำหรับพื้นที่รับน้ำฝนของลุ่มน้ำปิงและลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงตามที่โครงการจัดทำแผนรวม (Integrated Plan) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง (สิงหาคม 2546) ได้ศึกษา แสดงผลไว้ในตาราง

อัตราส่วนปริมาณน้ำนองสูงสุด (Q_T/Q_t)							
2	5	10	20	25	50	100	200
0.938	1.270	1.489	1.700	1.766	1.972	2.176	2.380

จากตารางสามารถคำนวณ บริมาณน้ำนองสูงสุดที่หัวงานของฝายแม่ร่องน้อยที่รอบปีการเกิดซ้ำต่างๆ ได้ดังนี้

ปริมาณน้ำนองสูงสุดรอบ 25 ปี (Q 25 ปี) เท่ากับ 337.812 ลบ.ม./วินาที
ปริมาณน้ำนองสูงสุดรอบ 50 ปี (Q 50 ปี) เท่ากับ 377.217 ลบ.ม./วินาที
ปริมาณน้ำนองสูงสุดรอบ 100 ปี (Q 100 ปี) เท่ากับ 416.240 ลบ.ม./วินาที

(ข้อมูลของศูนย์อุทกวิทยาและบริหารน้ำ ภาคเหนือตอนบน สามารถวัดปริมาณน้ำนองสูงสุด ที่สถานี P.81 บริเวณ บ้านโป่ง ต.บวกค้าง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2554 วัดได้ 144.5 ลบ.ม. ต่อวินาที และที่สถานี P.5 บริเวณ สะพานท่าสิงห์พิทักษ์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2554 วัดได้ 193.20 ลบ.ม.ต่อวินาที)

5.3 ความต้องการใช้น้ำของโครงการ

ความต้องการใช้น้ำของโครงการแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร และความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค มีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร

ราษฎรที่อาศัยอยู่ในเขตบริเวณพื้นที่โครงการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยทำนาในช่วงฤดูฝน และปลูกพืชไร่อื่น ๆ การประเมินความต้องการใช้น้ำของพืชคำนวณโดยสูตร Penman Monteith พบว่าปริมาณน้ำที่ต้องส่งเพิ่มเติมให้แก่พืชในช่วงฤดูฝน มีค่าประมาณ 813.13 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ หากมีการปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูแล้ง หลังจากที่ได้มีการดำเนินการโครงการแล้วจะต้องส่งน้ำให้พืชประมาณ 1,699.77 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ ซึ่งปริมาณน้ำจำนวนดังกล่าวได้คิดค่าประสิทธิภาพการชลประทาน (Irrigation Efficiency) ไว้แล้วประมาณ 56 %

5.3.2 ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

เกณฑ์กำหนดอัตราการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค สำหรับประชากรในชนบทและ ประชากรในเมือง (เขตเทศบาล) เท่ากับ 50 และ 100 ลิตรต่อคนต่อวัน ตามลำดับ

ผลการคำนวณสำหรับประชากรในเขตโครงการ จำนวน 4,000 คนจะใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคประมาณ 12,000 ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน

5.4 การศึกษาอัตราการระเหยและอัตราการรั่วซึม

อัตราการระเหยและอัตราการรั่วซึมที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ณ บริเวณพื้นที่โครงการ ยังไม่เคยมีการตรวจสอบข้อมูล จึงอาศัยข้อมูลอัตราการระเหยที่กรมอุตุนิยมวิทยาตรวจสอบโดยใช้ถาดวัดการระเหยแบบ Class A Pan ที่บ้านหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ค่าอัตราการระเหยเฉลี่ยประมาณ 1,448.84 มิลลิเมตรต่อปี สำหรับอัตราการรั่วซึม พิจารณาตามชนิดของดินซึ่งสภาพดินในเขตภาคเหนือใช้ 1.50 มิลลิเมตรต่อวัน

5.5 ศักยภาพการระบายน้ำของฝายแม่ร่องน้อย

5.5.1 สภาพการไหลผ่านฝายแม่ร่องน้อยเดิม

เมื่อพิจารณาสภาพน้ำหลากสูงสุดที่เกิดขึ้นในปี 2554 ประมาณ 193.20 ลบ.ม./วินาที กำหนดให้ ฝายยาว 25.00 เมตร (พิจารณาสันฝายเป็นแนวตรงเมื่อไหลแบบ Submerge) ค่า C = 1.82 สามารถคำนวณหาระดับน้ำเหนือสันฝายแม่ร่องน้อย ได้จากสมการ

$$Q = CLH^{3/2}$$

$$193.20 = 1.82 \times 25 \times H^{3/2}$$

$$H = 2.622 \text{ ม.}$$

จากผลการคำนวณ พบว่าเมื่อมีน้ำหลาก ระดับน้ำจะเอ่อท่วมด้านหน้าฝายสูงกว่าระดับสันฝายประมาณ 2.622 ม. ซึ่งสูงกว่าระดับตลิ่ง

5.5.2 การระบายน้ำผ่านฝาย และบานระบายน้ำ คำนวณได้จากสูตร $Q = CA(2gh)^{1/2}$ โดยกำหนดบานระบายขนาด 5.00 x 4.00 เมตร ใช้ C = 0.70 นำค่าต่าง ๆ มาแทนค่าในสมการได้

$Q = CA(2gh)^{0.5}$ ($A = 5.00 \times 3.60 = 18.00\ m^2$)

$Q = 0.70 \times 18.00 \times (2 \times 9.81 \times 3.60)^{1/2} = 105.89\ m^3/s$ ต่อบาน

ดังนั้นบานระบายของฝายแม่ร่องน้อยจำนวน 3 บาน มีศักยภาพในการระบายน้ำได้สูงสุดประมาณ 317.68 ลบ.ม./วินาที (รวมกับศักยภาพการระบายของฝายสันแข็งด้านข้างบานระบายน้ำ 57.14 ลบ.ม./วินาที ซึ่งสามารถรองรับปริมาณน้ำที่รอบปีการเกิดซ้ำ 50 ปี ได้โดยปลอดภัย)

นอกจากนี้ การเปิดบานระบายของอาคาร ปตร. ช่วงที่เกิดน้ำหลาก จะสามารถระบายตะกอนที่ตกทับถมด้านหน้าอาคาร เป็นการเพิ่มศักยภาพการระบายน้ำของโครงการ ฯ และเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกัก เพื่อใช้ในช่วงฤดูแล้งได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

6. การพิจารณาโครงการ

จากการตรวจสอบสภาพภูมิประเทศบริเวณที่ตั้งโครงการ ประกอบกับการพิจารณาแผนที่มาตราส่วน 1:50,000 ภาพถ่ายทางอากาศ และข้อมูลรายละเอียดต่างๆ รวมถึงผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ พบว่าราษฎรในเขตพื้นที่โครงการประสบปัญหาเนื่องจากอาคารฝายแม่ร่องน้อยเดิมมีระดับต่ำ จึงเก็บกักน้ำได้น้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ อีกประการหนึ่งคือฝายเดิมมีลักษณะเป็นฝายสันแข็งไม่สามารถระบายน้ำได้ดี จึงเป็นปัญหาในการบริหารจัดการน้ำ เมื่อมีพายุ/มรสุม พัดผ่านในเขตจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ที่บริมาณน้ำในลำน้ำแม่กวงมีมาก ก็จะกีดขวางทางน้ำและยกระดับน้ำทำให้น้ำเอ่อล้นตลิ่งเข้าท่วมที่อยู่อาศัย และพื้นที่การเกษตรของราษฎรได้รับความเสียหาย นอกจากนี้ในฤดูแล้งที่บริมาณน้ำในลำน้ำแม่กวงมีน้อย น้ำไม่ไหลลัดข้ามสันฝาย และเนื่องจากอาคารฝายเดิม ไม่สามารถระบายน้ำได้ น้ำที่ขังอยู่ทางด้านเหนือน้ำจึงเน่าเสีย ส่งผลกระทบกับความเป็นอยู่ของราษฎรสองฝั่งลำน้ำแม่กวง จึงเห็นควรให้ดำเนินการก่อสร้างฝายบ้านแม่ร่องน้อยใหม่ทดแทนฝายเดิม โดยมีลักษณะเป็นฝายหยัก พร้อมติดตั้งบานระบายน้ำช่วงกลางฝายเพื่อช่วยในการบริหารจัดการน้ำของลำน้ำแม่กวงได้ มีรายละเอียดดังนี้

โครงการฝายบ้านแม่ร่องน้อย

- ที่ตั้งโครงการ บ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ 11 ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
  ที่พิกัด 47 QNA 058-601 ระวาง 4846 III แผนที่ 1 : 50,000
- ประเภทโครงการ ฝาย พร้อมบานระบายน้ำ
- พื้นที่รับน้ำฝนเหนือหัวงาน ประมาณ 1,410 ตร.กม.
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรวมทั้งปี 994.10 มม.
- จำนวนวันที่ฝนตกรวมทั้งปี 73.84 วัน
- อัตราการระเหยเฉลี่ยรวมทั้งปี 1,448.84 มม.
- ปริมาณน้ำไหลผ่านหัวงานเฉลี่ยรวมทั้งปี 648.93 ล้าน ลบ.ม.
- ปริมาณน้ำนองสูงสุด (Return Period 50 ปี) 377.217 ลบ.ม./วินาที
- อาคารหัวงาน ฝายคอนกรีต พร้อมบานระบายน้ำ ขนาด 5.00 x 4.00 เมตร จำนวน 3 บาน (รวมความยาวของฝายและประตูระบายน้ำ ประมาณ 30.00 เมตร) พร้อมทั้งก่อสร้างอาคารป้องกันตลิ่งทั้งสองฝั่ง เพื่อป้องกันการกัดเซาะด้านเหนือน้ำ ระยะทางประมาณ 150 เมตร

7. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อดำเนินการก่อสร้างโครงการฝายบ้านแม่ร่องน้อย แล้วเสร็จ ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับมีดังนี้

7.1 เพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำในลำน้ำแม่กวงของฝายแม่ร่องน้อย ส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรในเขตตำบลอุโมงค์ ตำบลบ้านธิ และตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และตำบลขมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ 3,000 ไร่

7.2 เพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำในลำน้ำแม่กวงของฝายแม่ร่องน้อย ส่งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคของราษฎรสองฝั่งลำน้ำแม่กวง ราษฎรประมาณ 4,000 คน

7.3 บรรเทาการเกิดอุทกภัยในลุ่มน้ำแม่กวงบริเวณโครงการ

7.4 บรรเทาปัญหาน้ำเน่าเสียในลุ่มน้ำแม่กวงบริเวณโครงการ

7.5 กักเก็บน้ำเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางน้ำตามวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ในพื้นที่

7.6 ราษฎรในเขตพื้นที่โครงการ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีผลผลิตและรายได้ต่อปีเพิ่มขึ้น

8. ราคาค่าก่อสร้างโดยประมาณ

ราคาค่าก่อสร้างโดยประมาณของโครงการฝายบ้านแม่ร่องน้อย แยกออกตามกิจกรรมการก่อสร้างต่างๆ มีดังนี้

8.1 กิจกรรมเบื้องต้น และเผื่อเหลือเผื่อขาด	6.20	ล้านบาท
8.2 กิจกรรมอาคารฝาย พร้อมอาคารประกอบ	56.80	ล้านบาท
8.3 กิจกรรมอาคารป้องกันตลิ่ง	6.00	ล้านบาท
รวมราคาค่าก่อสร้างโดยประมาณ	**69.00**	**ล้านบาท**

9. ขอบเขตการสำรวจ

เพื่อให้มีรายละเอียดเพียงพอที่จะนำมาใช้ประกอบการพิจารณาออกแบบโครงการฝายบ้านแม่ร่องน้อย ผลสำรวจที่จะนำมาใช้พิจารณามีขอบเขตการสำรวจ ดังนี้

9.1 สำรวจ Site Plan มาตราส่วน 1:200 ขนาด 100 x 100 เมตร บริเวณจุดที่ตั้งฝายแม่ร่องน้อย (เดิม) ในเขตบ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ 11 ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ที่บริเวณพิกัด 47 QNA 058-601 ระวาง 4846 III ให้เส้นชั้นระดับความสูงทุก 1.00 เมตร พร้อมสำรวจรูปตัดตามขวางลำน้ำแม่กวงทุกๆ ระยะ 20 เมตร ในขอบเขต Site Plan ดังกล่าวด้วย

9.2 สำรวจ Site Plan มาตราส่วน 1:1,000 ของลำน้ำแม่กวงจากจุดที่ตั้งฝายแม่ร่องน้อย ไปทางด้านเหนือน้ำเป็นระยะทาง 300 เมตร และทางด้านท้ายน้ำเป็นระยะทาง 300 เมตร ให้เส้นระดับชั้นความสูงทุก 1.00 เมตร พร้อมสำรวจรูปตัดตามยาวของแนวศูนย์กลางลำน้ำแม่กวง แสดงระดับท้องลำน้ำ ระดับตลิ่งซ้ายและระดับตลิ่งขวา พร้อมทั้งสำรวจรูปตัดตามขวางของลำน้ำแม่กวง ทุกๆ ระยะ 100 เมตร โดยเก็บรายละเอียดจากแนวศูนย์กลางลำน้ำแม่กวง ออกไปฝั่งละ 50 เมตร ในขอบเขต Site Plan ดังกล่าวด้วย

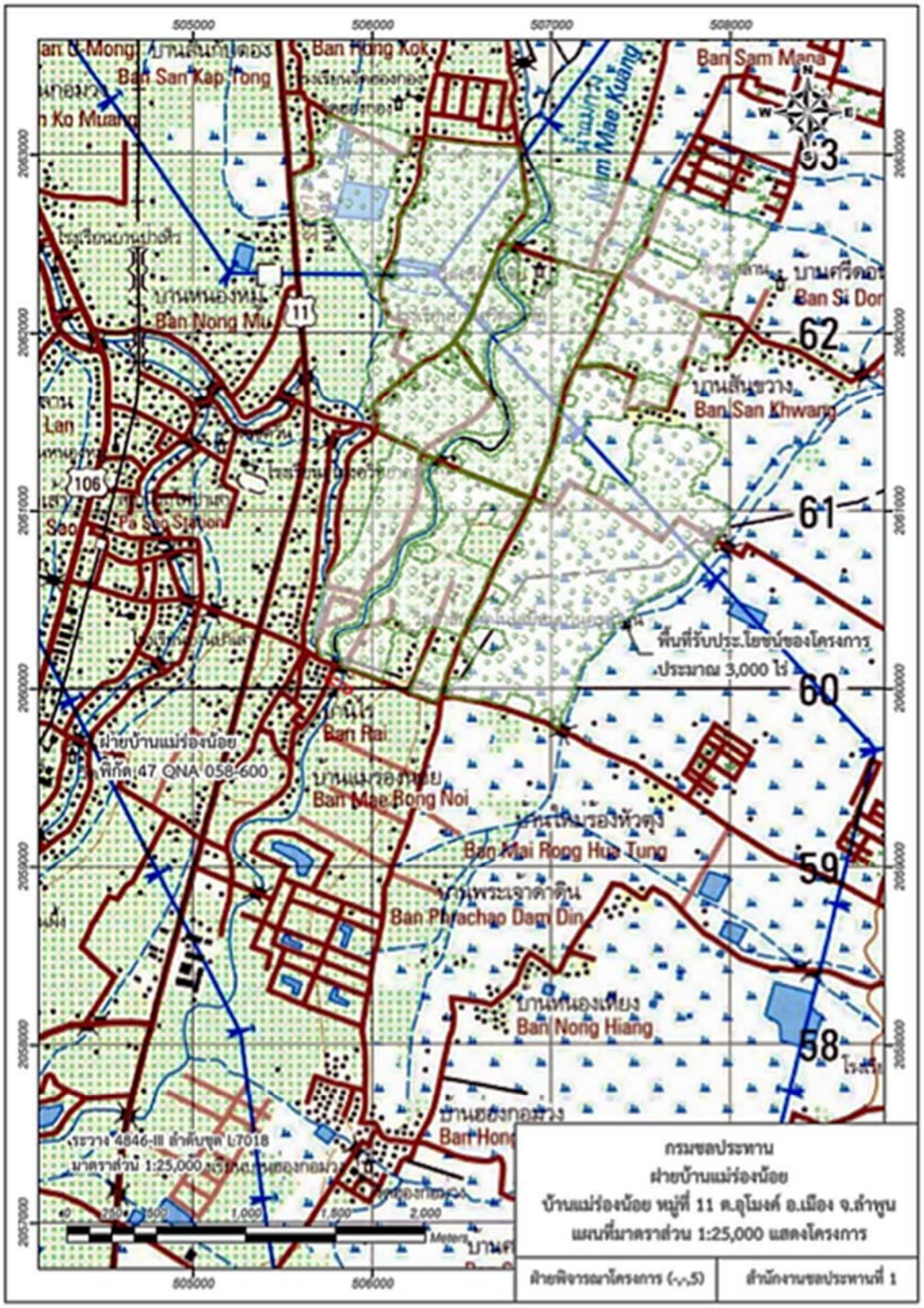
10. หมายเหตุ

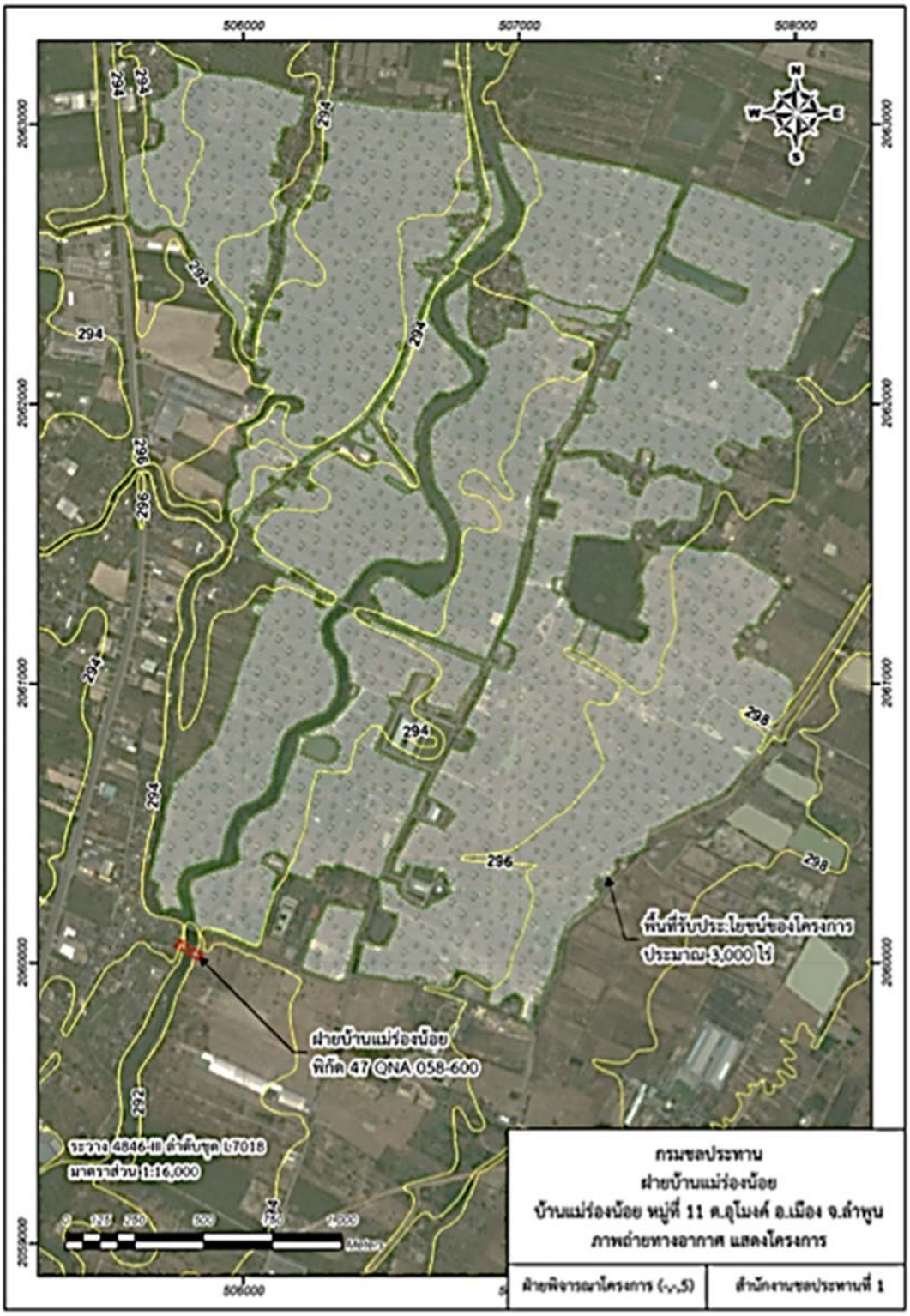
10.1 ผู้ที่สามารถติดต่อประสานงานได้ดี คือ

นายประยูร	บุญธรรม	ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายแม่ร่องน้อย	โทร 088-5477967
นายกิติศักดิ์	ศรีวิชัย	เจ้าหน้าที่โครงการชลประทานลำพูน	โทร 098-7488296

10.2 ข้อมูลที่ใช้พิจารณาประกอบในการจัดทำรายงานการศึกษา ได้จากการตรวจสอบสภาพภูมิประเทศจริงในพื้นที่โครงการ ประกอบกับการพิจารณาแผนที่มาตราส่วน 1:50,000 ลำดับชุด L7018 ของกรมแผนที่ทหาร ภาพถ่ายทางอากาศ และข้อมูลที่ได้รับจากการสอบถามราษฎรและกลุ่มผู้ใช้น้ำ

10.3 จุดที่ตั้งฝายทดน้ำและอาคารประกอบต่าง ๆ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของสภาพภูมิประเทศ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของวิศวกรผู้ออกแบบ

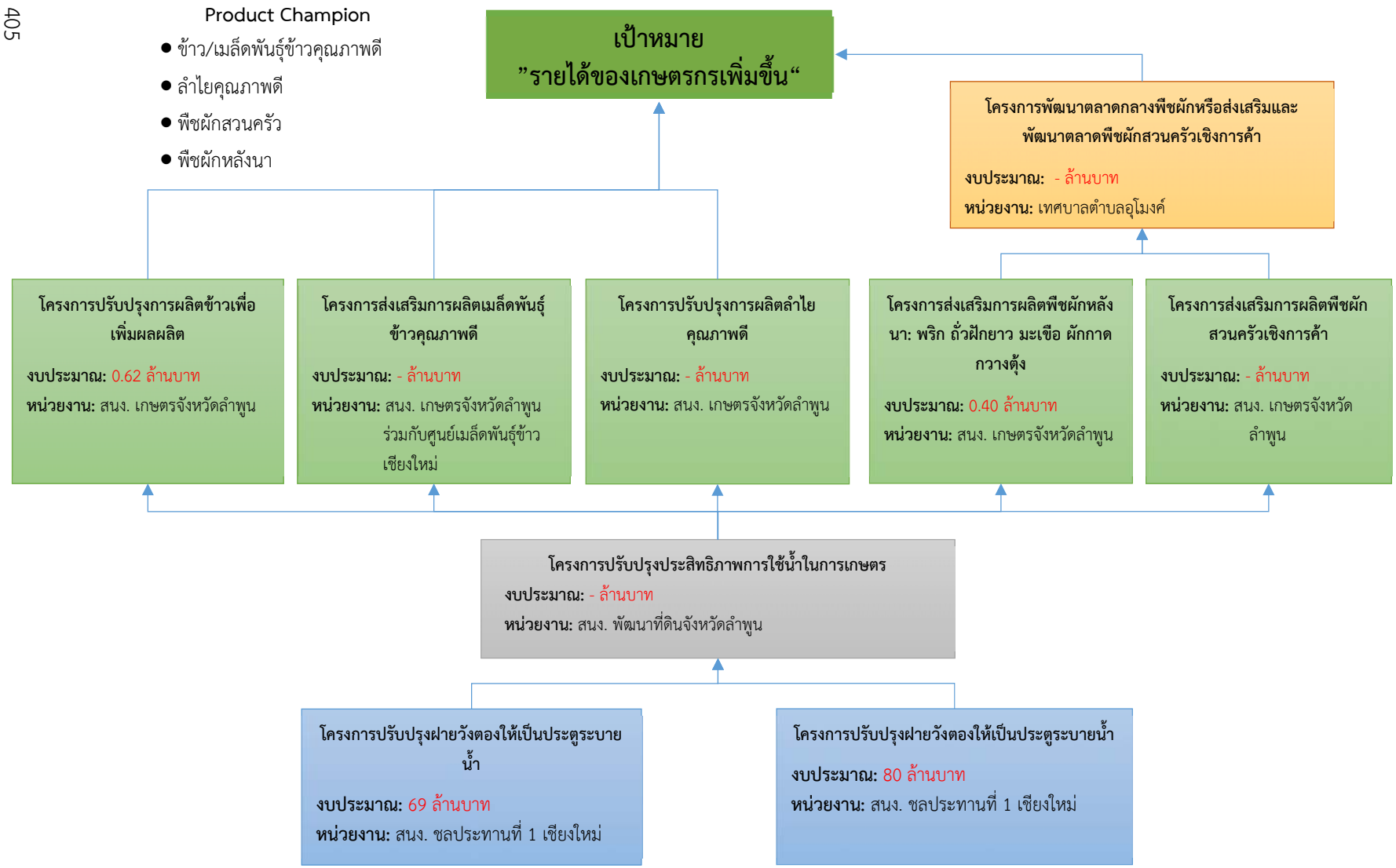

505000
506000
507000
508000
Ban Sam Mana
Ban Si Don
บ้านเสี้ยวงาม
Ban San Khwang
บ้านหนองหม้อ
Ban Nong Mu
บ้านแม่ร่องน้อย
Ban Mae Rong Noi
บ้านใหม่ร่องหัวทุ่ง
Ban Mai Rong Hua Tung
บ้านพระเจ้าดำดิน
Ban Phrachao Dam Din
บ้านหนองเหียง
Ban Nong Hiang
บ้านฮ่องกอสวาง
Ban Hong
พื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ
ประมาณ 3,000 ไร่
ฝายบ้านแม่ร่องน้อย
พิกัด 47 QNA 058 600
ระวาง 4846-III ลำดับชุด L7018
มาตราส่วน 1:25,000
กรมชลประทาน
ฝายบ้านแม่ร่องน้อย
บ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ 11 ต.ดุโมงค์ อ.เมือง จ.ลำพูน
แผนที่มาตราส่วน 1:25,000 แสดงโครงการ
ฝ่ายพิจารณาโครงการ (-,-,5)
สำนักงานชลประทานที่ 1

506000
507000
508000
2063000
2062000
2061000
2060000
2059000
294
296
298
N
W
E
S
พื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ
ประมาณ 3,000 ไร่
ฝายบ้านแม่ร่องน้อย
พิกัด 47 QNA 058-600
ระวาง 4846-III ลำดับชุด L7018
มาตราส่วน 1:16,000
กรมชลประทาน
ฝายบ้านแม่ร่องน้อย
บ้านแม่ร่องน้อย หมู่ที่ 11 ต.อุโมงค์ อ.เมือง จ.ลำพูน
ภาพถ่ายทางอากาศ แสดงโครงการ
ฝ่ายพิจารณาโครงการ (ง.5)
สำนักงานชลประทานที่ 1

0

ภาคผนวก ช.

แบบสรุปชุดโครงการวิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำกวงอย่างเป็นระบบ

Product Champion
● ข้าว/เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี
● ลำไยคุณภาพดี
● พืชผักสวนครัว
● พืชผักหลังนา
เป้าหมาย
”รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้น“
โครงการพัฒนาตลาดกลางพืชผักหรือส่งเสริมและพัฒนาตลาดพืชผักสวนครัวเชิงการค้า
งบประมาณ: - ล้านบาท
หน่วยงาน: เทศบาลตำบลอุโมงค์
โครงการปรับปรุงการผลิตข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิต
งบประมาณ: 0.62 ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. เกษตรจังหวัดลำพูน
โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี
งบประมาณ: - ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. เกษตรจังหวัดลำพูน ร่วมกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่
โครงการปรับปรุงการผลิตลำไยคุณภาพดี
งบประมาณ: - ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. เกษตรจังหวัดลำพูน
โครงการส่งเสริมการผลิตพืชผักหลังนา: พริก ถั่วฝักยาว มะเขือ ผักกาดกวางตุ้ง
งบประมาณ: 0.40 ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. เกษตรจังหวัดลำพูน
โครงการส่งเสริมการผลิตพืชผักสวนครัวเชิงการค้า
งบประมาณ: - ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. เกษตรจังหวัดลำพูน
โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้น้ำในการเกษตร
งบประมาณ: - ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. พัฒนาที่ดินจังหวัดลำพูน
โครงการปรับปรุงฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำ
งบประมาณ: 69 ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. ชลประทานที่ 1 เชียงใหม่
โครงการปรับปรุงฝายวังตองให้เป็นประตูระบายน้ำ
งบประมาณ: 80 ล้านบาท
หน่วยงาน: สนง. ชลประทานที่ 1 เชียงใหม่

ภาคผนวก ซ.

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

คณะนักวิจัยฯ จัดทำรายงานสรุปการดำเนินงาน แผนการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะโครงการวิจัยฯ เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2560

สรุปการดำเนินงาน แผนการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ

โครงการ

“การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน”

เอกสารนำเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข และอาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี
คณะนักวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

24 พฤศจิกายน 2560

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คณะนักวิจัยฯ จัดทำรายงานข้อเสนอแนะเพื่อการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนประจำปีงบประมาณ 2562 เสนอต่อผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดลำพูน ในวันที่ 27 พฤศจิกายน 2560

(ร่าง)

ข้อเสนอแนะเพื่อการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนประจำปีงบประมาณ 2562

จากการดำเนินงานโครงการ

"การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน"

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข อาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี

สงกรานต์ จันตีะคาด และกริญา งามสมสุข

คณะนักวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

27 พฤศจิกายน 2560

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบโครงการที่เกี่ยวข้องกับน้ำเพื่อการเกษตรในปีงบประมาณ 2562

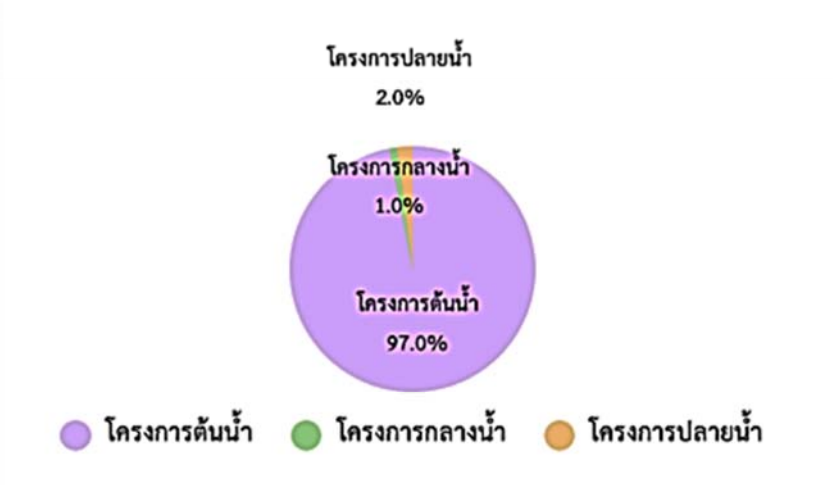
ในการดำเนินงานโครงการวิจัยฯ เพื่อบรรลุจุดประสงค์การสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัดให้มีลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่มากขึ้นนั้น คณะนักวิจัยมีข้อเสนอแนะในเชิงวิชาการผ่านการวิเคราะห์ร่างแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนประจำปีงบประมาณ 2562 เพื่อเสนอให้ฝ่ายยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด ได้พิจารณาประกอบในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2562

การเปรียบเทียบจำนวนโครงการทั้งหมดและโครงการที่เกี่ยวข้องกับน้ำเพื่อการเกษตรในปีงบประมาณ 2562

- จำนวนโครงการในงบประมาณปี 2562 ทั้งหมด 318 โครงการ
- รวมงบประมาณจำนวน 2,187,330,348 บาท
- **จังหวัดลำพูนได้เสนอโครงการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรทั้งสิ้น 99 โครงการหรือคิดเป็นร้อยละ 31 ของจำนวนโครงการในปีงบประมาณ 2562 และตั้งงบประมาณไว้ที่ 676,655,200 บาท**
- ในส่วนจำนวนโครงการที่ไม่เกี่ยวข้องกับน้ำเพื่อการเกษตรมีจำนวน 219 โครงการหรือคิดเป็นร้อยละ 69 ของจำนวนโครงการในปีงบประมาณ 2562

การเปรียบเทียบจำนวนโครงการที่เกี่ยวข้องกับน้ำเพื่อการเกษตรในปีงบประมาณ 2562 ในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า

- เมื่อวิเคราะห์ถึงจำนวนโครงการที่เกี่ยวข้องกับน้ำเพื่อการเกษตรในงบประมาณปี 2562 จะเห็นได้ว่า จากโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรทั้งหมด 99 โครงการ
- **เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง บำรุง ซ่อมแซมแหล่งน้ำถึง 96 โครงการ ซึ่งจัดอยู่ในกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ**ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)
- ในขณะที่โครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่สามารถต่อยอดกิจกรรม/โครงการต้นน้ำนั้น **มีเพียง 3 โครงการที่จะช่วยพัฒนาทักษะเกษตรกรและนำน้ำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด**
- **โดยตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า กิจกรรม/โครงการกลางน้ำ 1 โครงการ** คือ กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไย ภายใต้โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน
- และ**กิจกรรม/โครงการปลายน้ำ 2 โครงการ** คือ กิจกรรมยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเมืองเกษตรปลอดภัย ภายใต้โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน และโครงการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการท่องเที่ยวโดยชุมชน (เหมืองลี้มีรัก)

การเปรียบเทียบงบประมาณโครงการที่เกี่ยวข้องกับน้ำเพื่อการเกษตรในปีงบประมาณ 2562
ในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า

- งบประมาณ 632,834,900 บาทหรือคิดเป็นร้อยละ 92 ของงบประมาณโครงการที่ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรทั้งหมด ซึ่งเป็นงบประมาณสำหรับโครงการที่เกี่ยวข้องกับน้ำเพื่อการเกษตรในส่วนของกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ โดยเป็นโครงการในเรื่องของการก่อสร้าง บำรุง และซ่อมแซมแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- เมื่อพิจารณากิจกรรม/โครงการกลางน้ำ มีงบประมาณ 10,320,300 บาทหรือคิดเป็นร้อยละ 2 ของงบประมาณโครงการที่ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรทั้งหมด
- ในส่วนของกิจกรรม/โครงการปลายน้ำนั้น มีงบประมาณที่จัดสรรให้ในส่วนนี้ คือ 43,820,300 หรือคิดเป็นร้อยละ 6 ของงบประมาณโครงการที่ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรทั้งหมด

กล่าวโดยสรุปแล้ว งบประมาณหรือจำนวนโครงการโดยส่วนใหญ่นั้นมุ่งเน้นในส่วนของกิจกรรม/โครงการต้นน้ำเพียงอย่างเดียว แต่ในทางตรงข้ามกลับมีกิจกรรม/โครงการกลางน้ำและปลายน้ำที่มาต่อยอดกิจกรรม/โครงการต้นน้ำจำนวนน้อยและมีงบประมาณจัดสรรน้อยเมื่อเทียบกับกิจกรรม/โครงการต้นน้ำ ทำให้เกิดการบูรณาการและพัฒนาโครงการตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าได้ยากขึ้น

ข้อเสนอการปรับปรุงกิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดปี 2562 ให้มีการบูรณาการยิ่งขึ้น ตามกรอบแนวคิดการบูรณาการโครงการ

ผลจากการวิเคราะห์การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนเพื่อเสนอของบประมาณประจำปี 2562 ที่นำเสนอมาข้างต้น คณะนักวิจัยมีข้อเสนอให้จังหวัดลำพูนพิจารณาจัดทำเป็นโครงการบูรณาการเชิงพื้นที่ จำนวน 4 ชุดโครงการ ประกอบด้วย

1. **โครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรในพื้นที่ตำบลดงดำ อำเภอลี้**

แผนงานพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรที่จังหวัดลำพูนบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2560 ที่ได้จัดทำไว้แล้วในส่วนนี้ และผู้วิจัยพบว่าสามารถบูรณาการเข้าด้วยกันตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ในพื้นที่ตำบลดงดำ อำเภอลี้ ประกอบด้วย

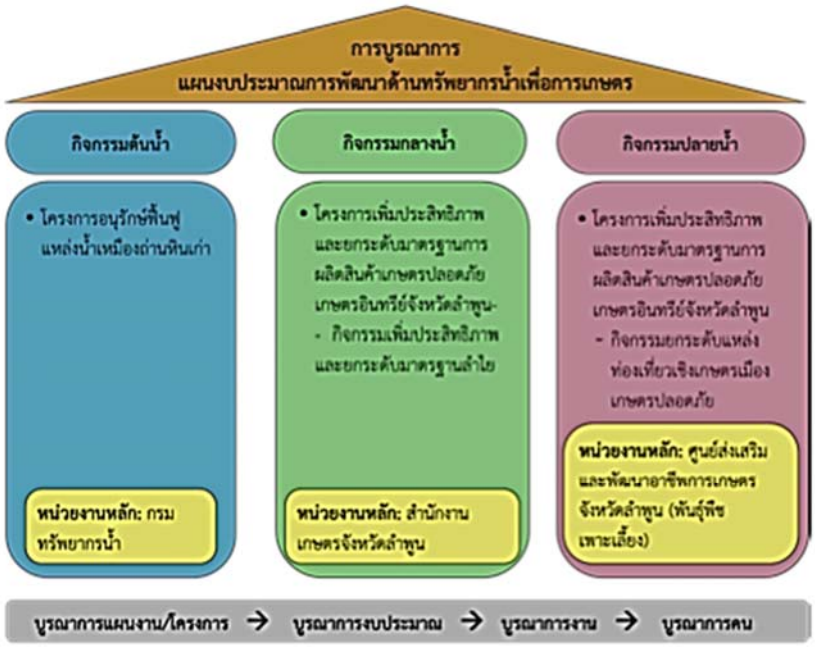
- **กิจกรรมต้นน้ำ คือ โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเหมืองถ่านหินเก่า ตำบลดงดำ อำเภอลี้**
- **กิจกรรมกลางน้ำที่สามารถเชื่อมโยงได้ คือ** โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน โดยมี**กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไยปลอดภัย**เป็นกิจกรรมย่อย **ข้อเสนอแนะ คือ ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในตำบลดงดำที่ได้รับน้ำจากโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเหมืองถ่านหินเก่าตำบลดงดำ** เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรของตำบลดงดำ อำเภอลี้ รวมทั้งหมด 9,688 ไร่ ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่นา พื้นที่ปลูกพืชไร่ พื้นที่ปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้นโดยเฉพาะลำไย และเพื่อให้เกิดการต่อยอดจากโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเหมืองถ่านหินเก่าในลักษณะต้นน้ำไปสู่กลางน้ำ
- **กิจกรรมปลายน้ำที่สามารถเชื่อมโยงได้ คือ** โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน โดยมีข้อเสนอแนะว่า **กิจกรรมยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลอดภัย ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในตำบลดงดำที่ได้รับน้ำจากโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเหมืองถ่านหินเก่าตำบลดงดำ**

โครงการทั้ง 3 โครงการนี้ควรจัดทำเป็น **"ชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำจากขุมเหมืองถ่านหินเก่าตำบลดงดำ อำเภอลี้แบบบูรณาการ"** โดยมีโครงการย่อย 3 โครงการ ประกอบด้วย (ดูรูปที่ 1 ประกอบ)

1.1) โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเหมืองถ่านหินเก่า ตำบลดงดำ อำเภอลี้ ที่รับผิดชอบโดยกรมทรัพยากรน้ำ

1.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไยปลอดภัยของเกษตรกรที่ได้รับน้ำจากเหมืองถ่านหินเก่า ตำบลดงดำ อำเภอลี้ รับผิดชอบโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน

1.3) โครงการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลอดภัยตำบลดงดำ รับผิดชอบโดยศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดลำพูน

รูปที่ 1 ส่วนประกอบของชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำจากขุมเหมืองถ่านหินเก่าตำบลดงดำ อำเภอสี่แบบบูรณาการ

2. **<u>โครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรในหมู่บ้านจำขี้มด ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน</u>**

แผนงานพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรที่จังหวัดลำพูนบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2560 ที่ได้จัดทำไว้แล้วในส่วนนี้ และผู้วิจัยพบว่าสามารถบูรณาการเข้าด้วยกันตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ในพื้นที่ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง ประกอบด้วย

- **กิจกรรมต้นน้ำ คือ โครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำ ในหมู่บ้านจำขี้มด ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน**
- **กิจกรรมกลางน้ำที่สามารถเชื่อมโยงได้ คือ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน โดยมีกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไย เป็นกิจกรรมย่อย** โครงการวิจัยเสนอว่า **ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในตำบลศรีบัวบานที่ได้รับน้ำจากโครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำในหมู่บ้านจำขี้มด เนื่องจากมีพื้นที่ทำการเกษตรของตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน รวมทั้งหมด 20,431 ไร่** ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่นาและพื้นที่ปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น และเพื่อให้เกิดการต่อยอดจากโครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำในลักษณะต้นน้ำไปสู่กลางน้ำ

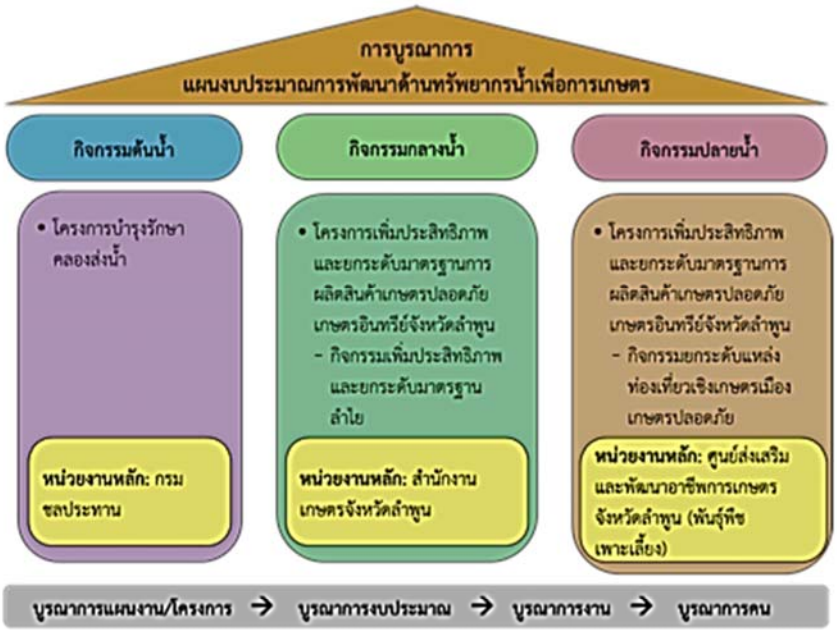
➢ ส่วนกิจกรรมปลายน้ำ ที่สามารถเชื่อมโยงได้ คือ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน โดยมีข้อเสนอแนะว่า **กิจกรรมยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลอดภัย ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในตำบลศรีบัวบานที่ได้รับน้ำจากโครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำในหมู่บ้านจำขี้มด**

โครงการทั้ง 3 โครงการนี้ควรจัดทำเป็น **"ชุดโครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำเพื่อการผลิตลำไยปลอดภัยและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในหมู่บ้านจำขี้มด ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน แบบบูรณาการ"** โดยมีโครงการย่อย 3 โครงการ ประกอบด้วย (ดูรูปที่ 2 ประกอบ)

2.1) โครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำหมู่บ้านจำขี้มด ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง ที่รับผิดชอบโดยกรมชลประทาน

2.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตลำไยปลอดภัย รับผิดชอบโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน

2.3) โครงการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลอดภัยของเกษตรกรที่ได้รับน้ำจากคลองส่งน้ำหมู่บ้านจำขี้มด รับผิดชอบโดยศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดลำพูน

รูปที่ 2 ส่วนประกอบของชุดโครงการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำเพื่อการผลิตลำไยปลอดภัยและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในหมู่บ้านจำขี้มด ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน แบบบูรณาการ

3. **โครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรในตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง ตำบลห่าคุ้ม อำเภอป่าซาง**

แผนงานพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรที่จังหวัดลำพูนบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2560 ที่ได้จัดทำไว้แล้วในส่วนนี้ และผู้วิจัยพบว่าสามารถบูรณาการเข้าด้วยกันตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ในพื้นที่ตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง ตำบลห่าคุ้ม อำเภอป่าซาง ประกอบด้วย

- **กิจกรรมต้นน้ำ คือ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 รูปแบบที่ 3 ในตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง ตำบลห่าคุ้ม อำเภอป่าซาง**
- **กิจกรรมกลางน้ำที่สามารถเชื่อมโยงได้ คือ** โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน โดยมี**กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไย** เป็นกิจกรรมย่อย ข้อเสนอแนะจากโครงการวิจัย คือ **ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในอำเภอป่าซางที่ได้รับน้ำจากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง** เนื่องจากมีพื้นที่ทำการเกษตรของอำเภอป่าซาง รวมทั้งหมด 110,066 ไร่ ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่นา พื้นที่ปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น และพื้นที่ปลูกพืชไร่
- ส่วน**กิจกรรมปลายน้ำ** ที่สามารถเชื่อมโยงได้ คือ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน ที่มีกิจกรรมย่อยเป็น**กิจกรรมยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลอดภัย** ซึ่งโครงการวิจัยเสนอว่า**ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในอำเภอป่าซางที่ได้รับน้ำจากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง**

โครงการทั้ง 3 โครงการนี้ควรจัดทำเป็น **"ชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรปลอดภัยตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง และตำบลห่าคุ้ม อำเภอป่าซางแบบบูรณาการ"** โดยมีโครงการย่อย 3 โครงการประกอบด้วย (ดูรูปที่ 3 ประกอบ)

3.1) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง และตำบลห่าคุ้ม อำเภอป่าซาง ที่รับผิดชอบโดยกรมชลประทาน

3.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตลำไยปลอดภัยของเกษตรกรในตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง และตำบลห่าคุ้ม อำเภอป่าซาง รับผิดชอบโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน

3.3) โครงการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลอดภัยของตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง ตำบลห่าคุ้ม อำเภอป่าซาง รับผิดชอบโดยศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดลำพูน

รูปที่ 3 ส่วนประกอบของชุดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรปลอดภัยตำบลน้ำดิบ ตำบลเจดีย์ ตำบลแม่แรง และตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซางแบบบูรณาการ

4. **<u>โครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรในหมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง</u>**

แผนงานพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรที่จังหวัดลำพูนบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2560 ที่ได้จัดทำไว้แล้วในส่วนนี้ และผู้วิจัยพบว่าสามารถบูรณาการเข้าด้วยกันตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ในพื้นที่หมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง ประกอบด้วย

- **กิจกรรมต้นน้ำ คือ โครงการประตูระบายน้ำดงมะปินหวาน หมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง**
- **กิจกรรมกลางน้ำ**ที่สามารถเชื่อมโยงได้ คือ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน มีกิจกรรมย่อยเป็นกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานลำไย **ข้อเสนอแนะ คือ ควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในตำบลศรีเตี้ยที่ได้รับน้ำจากโครงการประตูระบายน้ำดงมะปินหวาน** เนื่องจากมีพื้นที่ทำการเกษตรของตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง รวมทั้งหมด 10,938 ไร่ ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น และพื้นที่ปลูกพืชผัก
- สามารถเชื่อมกับ**กิจกรรมปลายน้ำ** ดังเช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์จังหวัดลำพูน ที่มีกิจกรรมยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

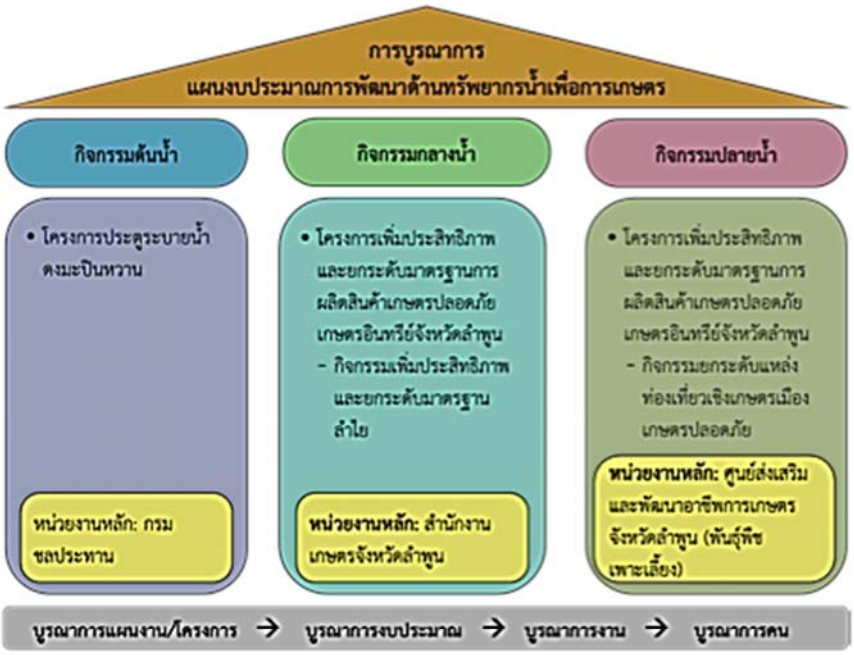
ปลอดภัย **ซึ่งควรเจาะจงไปที่เกษตรกรในตำบลศรีเตี้ยที่ได้รับน้ำจากโครงการประตูระบายน้ำดงมะปินหวาน**

โครงการทั้ง 3 โครงการนี้ควรจัดทำเป็น **"ชุดโครงการประตูระบายน้ำดงมะปินหวานเพื่อการเกษตรปลอดภัย หมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่งแบบบูรณาการ"** โดยมีโครงการย่อย 3 โครงการประกอบด้วย (ดูรูปที่ 4 ประกอบ)

4.1) โครงการโครงการประตูระบายน้ำดงมะปินหวาน หมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง ที่รับผิดชอบโดยกรมชลประทาน

4.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตลำไยและผักปลอดภัยของเกษตรกรในหมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง รับผิดชอบโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน

4.3) โครงการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลอดภัยของหมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง รับผิดชอบโดยศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดลำพูน

รูปที่ 4 ส่วนประกอบของชุดโครงการประตูระบายน้ำดงมะปินหวานเพื่อการเกษตรปลอดภัย หมู่บ้านดงมะปินหวาน ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่งแบบบูรณาการ

***** หมายเหตุ*****

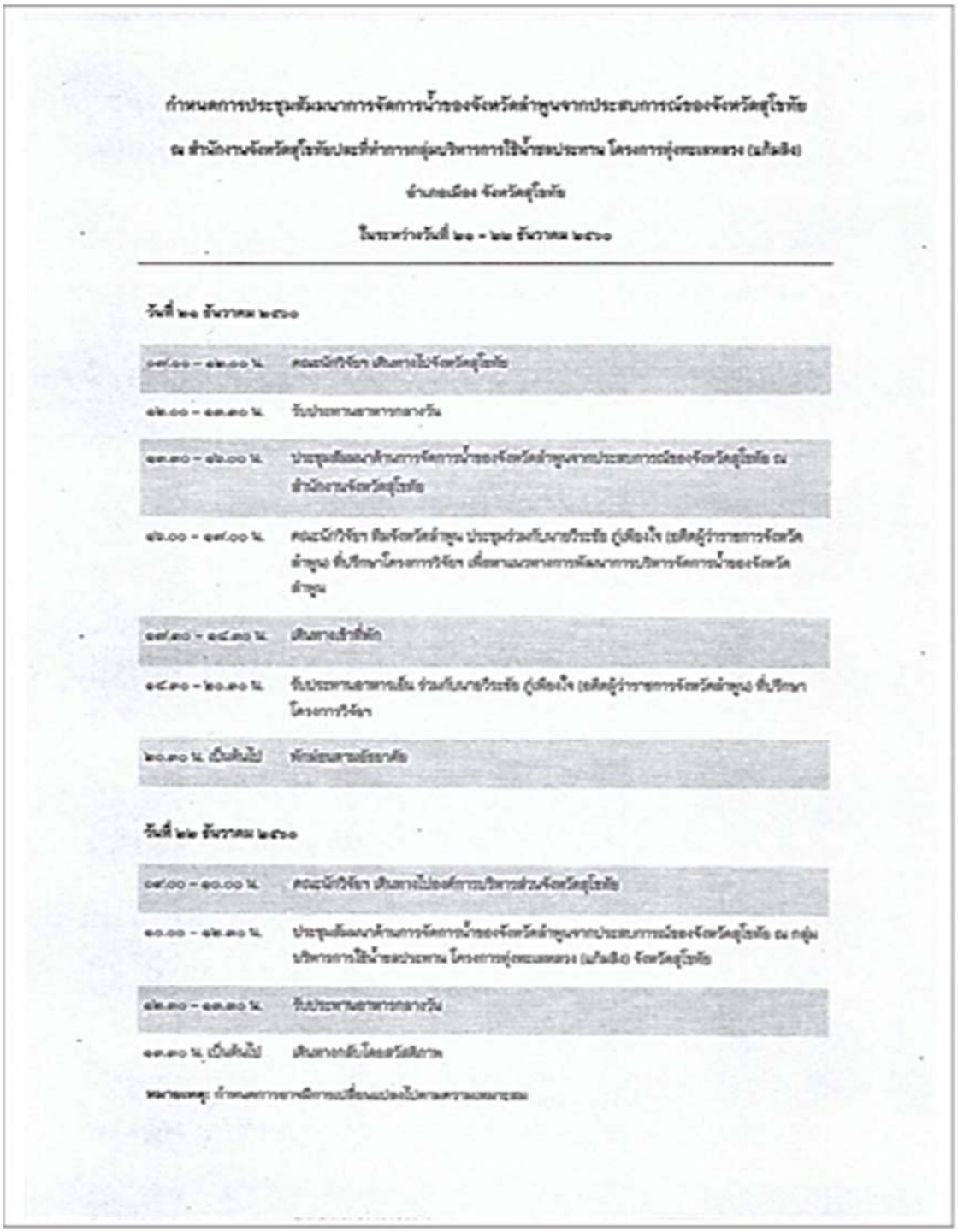
- ข้อเสนอแนะนี้ดำเนินการภายใต้จุดประสงค์ของโครงการวิจัยฯ **ซึ่งสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงบประมาณ** ที่ต้องการให้เกิดการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดอย่างบูรณาการในเชิงพื้นที่อย่างแท้จริง
- ข้อเสนอข้อเสนอการปรับปรุงกิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดปี 2562 ให้มีการบูรณาการยิ่งขึ้นทั้ง 4 ข้อเสนอข้างต้น **หากสำนักงานจังหวัดลำพูนสามารถจัดทำเป็นชุดโครงการได้ และเพิ่มรายละเอียดของพื้นที่กิจกรรม จะยิ่งทำให้สำนักงบประมาณเห็นความชัดเจนของลักษณะการบูรณาการเชิงพื้นที่มากขึ้น**
- **สำนักงบประมาณและ สกว.** มีความพยายามที่จะผลักดันให้ข้อเสนอการปรับปรุงกิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดปี 2562 ของคณะนักวิจัยนี้ **สามารถบรรลุการจัดสรรงบประมาณได้ทันที** หากเห็นว่ามีการบูรณาการเชิงพื้นที่อย่างแท้จริง
- **การดำเนินการปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนประจำปีงบประมาณ 2562 ตามข้อเสนอแนะข้างต้นนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจะต้องพิจารณาปรับโครงการให้เฉพาะเจาะจงไปยังพื้นที่ทั้ง 4 แห่งเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงานและทำให้เห็นการบูรณาการอย่างชัดเจน และอาจต้องมีการปรับงบประมาณให้เหมาะสมกับพื้นที่การดำเนินงานอีกด้วย แต่การดำเนินงานตามโครงการจริงยังคงสามารถดำเนินการร่วมกันหรือดำเนินการร่วมกับโครงการเดิมที่อาจมีพื้นที่ดำเนินการอื่นนอกเหนือจาก 4 พื้นที่ดังกล่าวข้างต้น**

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง

ภาคผนวก ฌ.

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน

คณะนักวิจัยฯ กำหนดการประชุมสัมมนาการจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนจากประสบการณ์ของจังหวัดสุโขทัย ในระหว่างวันที่ 21-22 ธันวาคม 2560 โดยมีหน่วยงานที่เข้าร่วมคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

กำหนดการประชุมสัมมนาการจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนจากประสบการณ์ของจังหวัดสุโขทัย

ณ สำนักงานจังหวัดสุโขทัย(ประธานที่ทำการกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน โครงการทุ่งหะแหลวง (แก้มลิง)

อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

ในระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

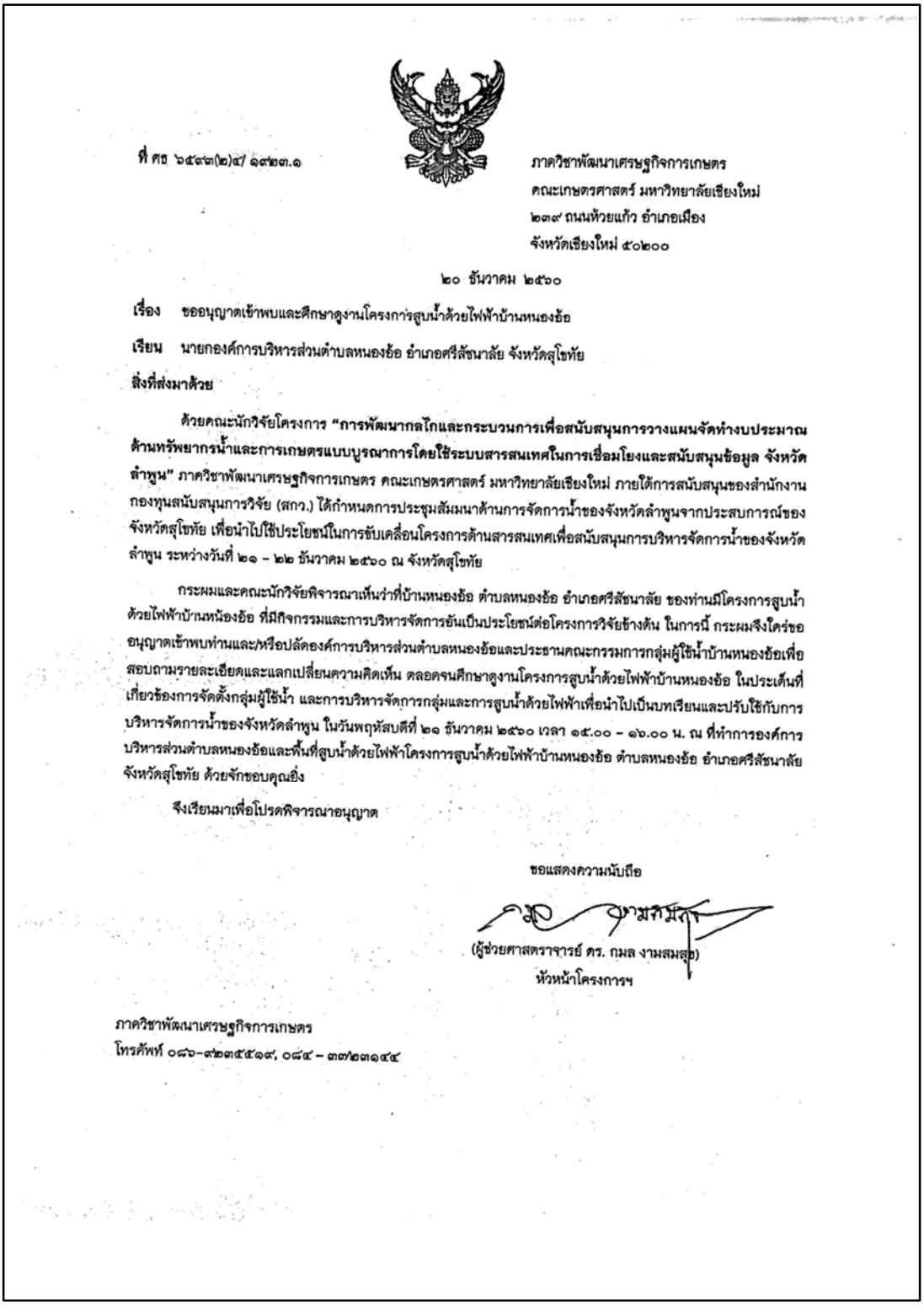
๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	คณะนักวิจัย เดินทางไปจังหวัดสุโขทัย
๑๒.๐๐ – ๑๓.๓๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๓๐ – ๑๖.๐๐ น.	ประชุมสัมมนาด้านการจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนจากประสบการณ์ของจังหวัดสุโขทัย ณ สำนักงานจังหวัดสุโขทัย
๑๖.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.	คณะนักวิจัย ทีมจังหวัดลำพูน ประชุมร่วมกับนายวิระชัย กู่เพื่องใจ (อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน) ที่ปรึกษาโครงการวิจัย เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน
๑๗.๓๐ – ๑๘.๓๐ น.	เดินทางเข้าที่พัก
๑๘.๓๐ – ๒๐.๓๐ น.	รับประทานอาหารเย็น ร่วมกับนายวิระชัย กู่เพื่องใจ (อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน) ที่ปรึกษาโครงการวิจัย
๒๐.๓๐ น. เป็นต้นไป	พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

๐๙.๐๐ – ๑๐.๐๐ น.	คณะนักวิจัย เดินทางไปองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
๑๐.๐๐ – ๑๒.๓๐ น.	ประชุมสัมมนาด้านการจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนจากประสบการณ์ของจังหวัดสุโขทัย ณ กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน โครงการทุ่งหะแหลวง (แก้มลิง) จังหวัดสุโขทัย
๑๒.๓๐ – ๑๓.๓๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๓๐ น. เป็นต้นไป	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

หมายเหตุ: กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม

การประชุมสัมมนาการจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนจากประสบการณ์ของจังหวัดสุโขทัย ในระหว่างวันที่ 21-22 ธันวาคม 2560 คณะนักวิจัยได้จัดทำหนังสือเลขที่ ศธ 6593(2)4/ 1923.1 ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2560 ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อ เพื่อขอเข้าพบและศึกษาดูงานโครงการสูบน้ำด้ายไฟฟ้าบ้านหนองอ้อ ในวันพฤหัสบดีที่ 21 ธันวาคม 2560

ที่ ศธ ๖๕๙๓(๒)๔/ ๑๙๒๓.๑

ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๓๙ ถนนห้วยแก้ว อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเข้าพบและศึกษาดูงานโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองอ้อ

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย

ด้วยคณะนักวิจัยโครงการ **"การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน"** ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้กำหนดการประชุมสัมมนาด้านการจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนจากประสบการณ์ของจังหวัดสุโขทัย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนโครงการด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน ระหว่างวันที่ ๒๑ – ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ จังหวัดสุโขทัย

กระผมและคณะนักวิจัยพิจารณาเห็นว่าที่บ้านหนองอ้อ ตำบลหนองอ้อ อำเภอศรีสัชนาลัย ของท่านมีโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองอ้อ ที่มีกิจกรรมและการบริหารจัดการอันเป็นประโยชน์ต่อโครงการวิจัยข้างต้น ในการนี้ กระผมจึงใคร่ขออนุญาตเข้าพบท่านและ/หรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อและประธานคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านหนองอ้อเพื่อสอบถามรายละเอียดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนศึกษาดูงานโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองอ้อ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ และการบริหารจัดการกลุ่มและการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเพื่อนำไปเป็นบทเรียนและปรับใช้กับการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๕.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อและพื้นที่สูบน้ำด้วยไฟฟ้าโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองอ้อ ตำบลหนองอ้อ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ด้วยจักขอบคุณยิ่ง

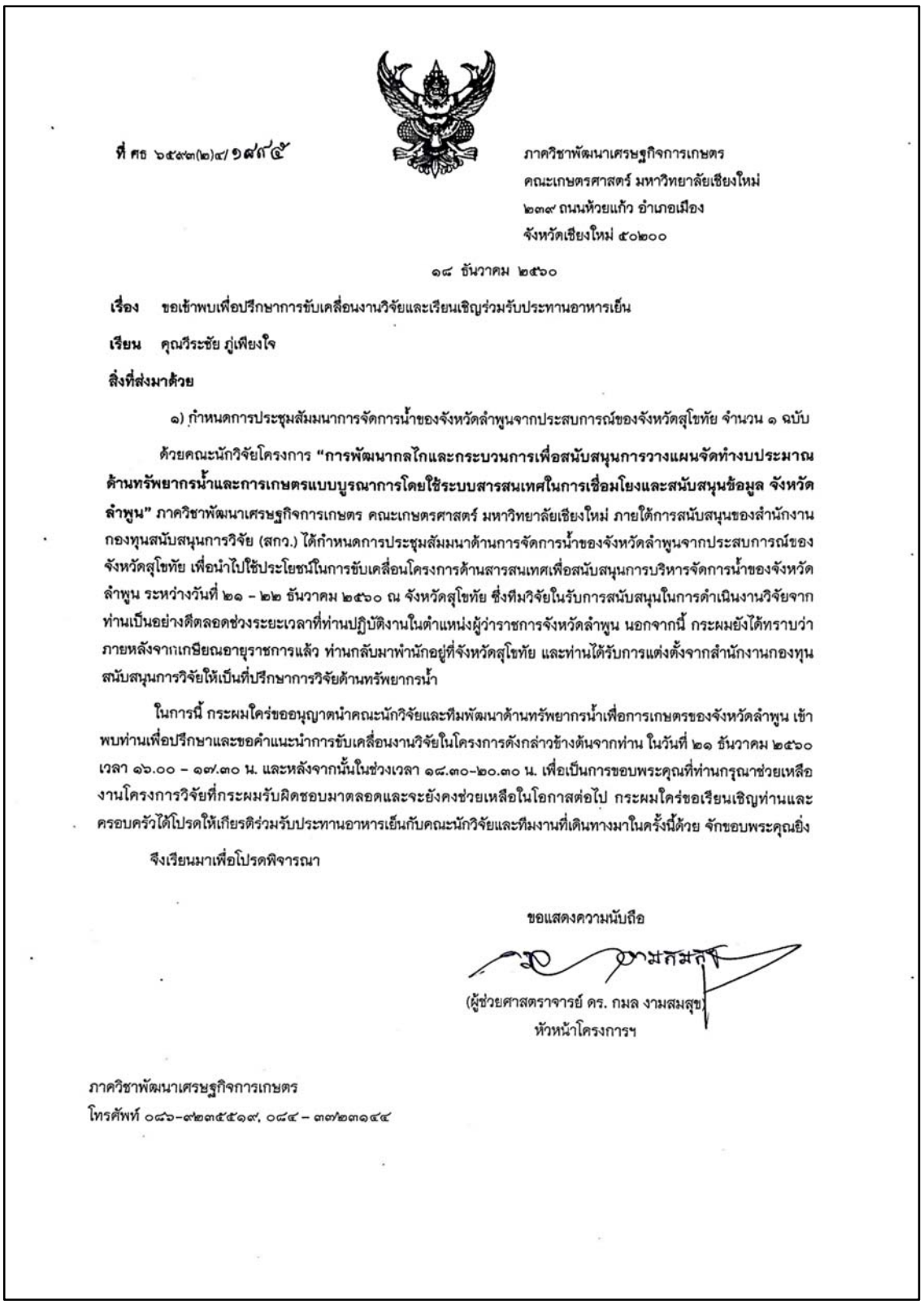
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมล งามสมสุข)
หัวหน้าโครงการฯ

ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร
โทรศัพท์ ๐๘๖-๙๒๓๕๕๑๙, ๐๘๔ – ๓๗๒๓๑๔๕

คณะนักวิจัยได้จัดทำหนังสือเลขที่ ศธ 6593(2)4/ 1895 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2560 ถึง นายวีระชัย ภู่เพียงใจ ที่ปรึกษาโครงการวิจัยฯ และอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน เพื่อขอเข้าพบเพื่อปรึกษาการขับเคลื่อนงานวิจัยและเรียนเชิญร่วมรับประทานอาหารเย็น ในวันพฤหัสบดีที่ 21 ธันวาคม 2560

ที่ ศธ ๖๕๙๓(๒)๔/๑๘๙๕

ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๓๙ ถนนห้วยแก้ว อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเข้าพบเพื่อปรึกษาการขับเคลื่อนงานวิจัยและเรียนเชิญร่วมรับประทานอาหารเย็น

เรียน คุณวีระชัย ภู่เพียงใจ

สิ่งที่ส่งมาด้วย

๑) กำหนดการประชุมสัมมนาการจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนจากประสบการณ์ของจังหวัดสุโขทัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยคณะนักวิจัยโครงการ **"การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน"** ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้กำหนดการประชุมสัมมนาด้านการจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนจากประสบการณ์ของจังหวัดสุโขทัย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนโครงการด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ จังหวัดสุโขทัย ซึ่งทีมวิจัยในรับการสนับสนุนในการดำเนินงานวิจัยจากท่านเป็นอย่างดีตลอดช่วงระยะเวลาที่ท่านปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน นอกจากนี้ กระผมยังได้ทราบว่าภายหลังจากเกษียณอายุราชการแล้ว ท่านกลับมาพำนักอยู่ที่จังหวัดสุโขทัย และท่านได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยให้เป็นที่ปรึกษาการวิจัยด้านทรัพยากรน้ำ

ในการนี้ กระผมใคร่ขออนุญาตนำคณะนักวิจัยและทีมพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดลำพูน เข้าพบท่านเพื่อปรึกษาและขอคำแนะนำการขับเคลื่อนงานวิจัยในโครงการดังกล่าวข้างต้นจากท่าน ในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๖.๐๐ - ๑๗.๓๐ น. และหลังจากนั้นในช่วงเวลา ๑๘.๓๐-๒๐.๓๐ น. เพื่อเป็นการขอบพระคุณที่ท่านกรุณาช่วยเหลืองานโครงการวิจัยที่กระผมรับผิดชอบมาตลอดและจะยังคงช่วยเหลือในโอกาสต่อไป กระผมใคร่ขอเรียนเชิญท่านและครอบครัวได้โปรดให้เกียรติร่วมรับประทานอาหารเย็นกับคณะนักวิจัยและทีมงานที่เดินทางมาในครั้งนี้ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

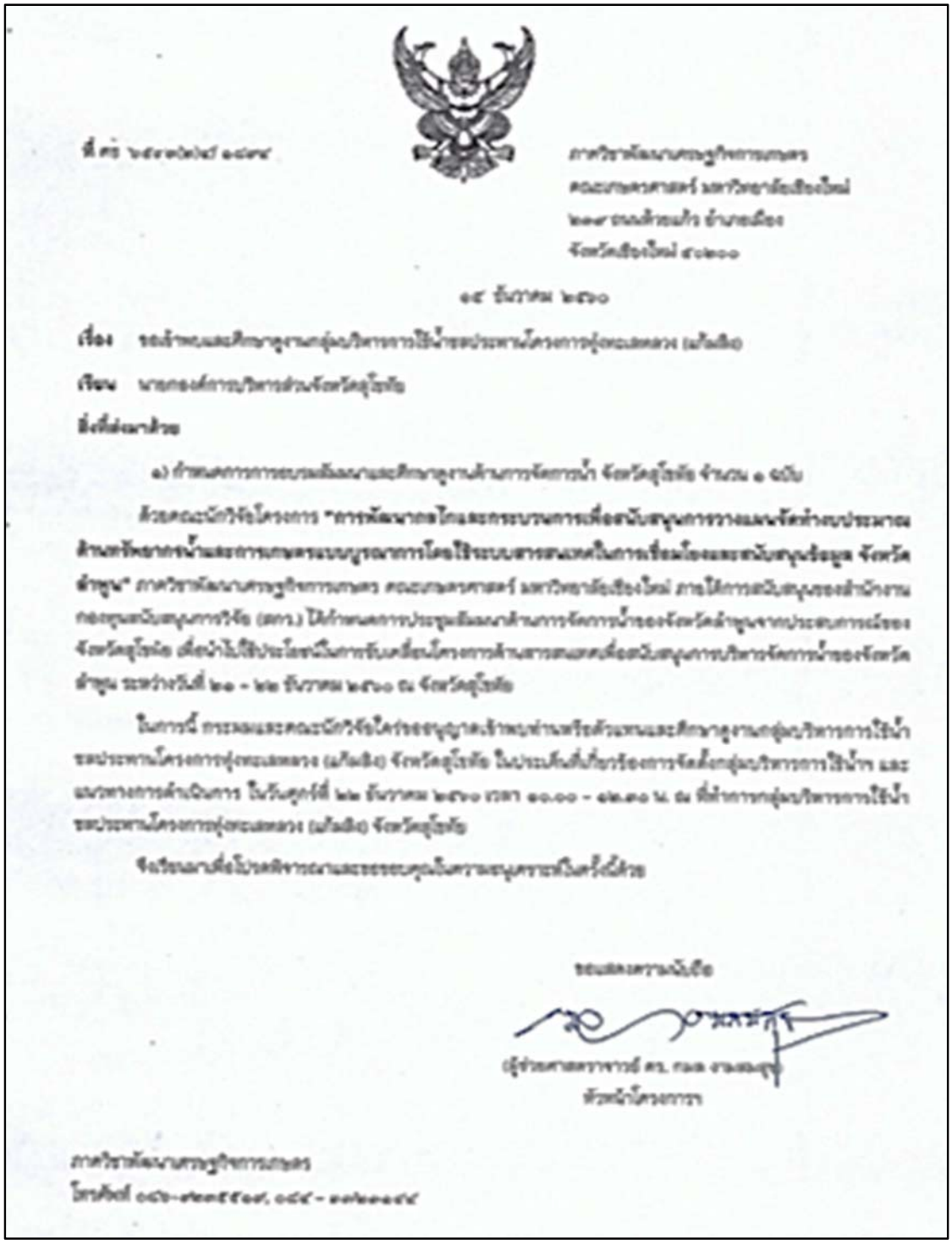
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมล งามสมสุข)
หัวหน้าโครงการฯ

ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร
โทรศัพท์ ๐๘๖-๙๒๓๕๕๑๙, ๐๘๔ - ๓๗๒๓๑๔๔

คณะนักวิจัยได้จัดทำหนังสือเลขที่ ศธ 6593(2)4/ 1894 ลงวันที่ 14 ธันวาคม 2560 เพื่อขอเข้าพบและศึกษาดูงานกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโครงการทุ่งทะเลหลวง (แก้มลิง) ในวันศุกร์ที่ 21 ธันวาคม 2560

ที่ ศธ ๖๕๙๓(๒)๔/ ๑๘๙๔

ภาควิชาพัฒนาศรษฐกิจการเกษตร
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๑๙ ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเข้าพบและศึกษาดูงานกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโครงการทุ่งทะเลหลวง (แก้มลิง)

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย

๑) กำหนดการการประชุมสัมมนาและศึกษาดูงานด้านการจัดการน้ำ จังหวัดสุโขทัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยคณะนักวิจัยโครงการ **"การพัฒนายุทธศาสตร์และกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน"** ภาควิชาพัฒนาศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้กำหนดการประชุมสัมมนาด้านการจัดการน้ำของจังหวัดลำพูนจากประสบการณ์ของจังหวัดสุโขทัย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนโครงการด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดลำพูน ระหว่างวันที่ ๒๐ – ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ จังหวัดสุโขทัย

ในการนี้ กระผมและคณะนักวิจัยโครงจึงขออนุญาตเข้าพบท่านหรือตัวแทนและศึกษาดูงานกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโครงการทุ่งทะเลหลวง (แก้มลิง) จังหวัดสุโขทัย ในประเด็นที่เกี่ยวข้องการจัดตั้งกลุ่มบริหารการใช้น้ำ และแนวทางการดำเนินการ ในวันศุกร์ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๒.๓๐ น. ณ ที่ทำการกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโครงการทุ่งทะเลหลวง (แก้มลิง) จังหวัดสุโขทัย

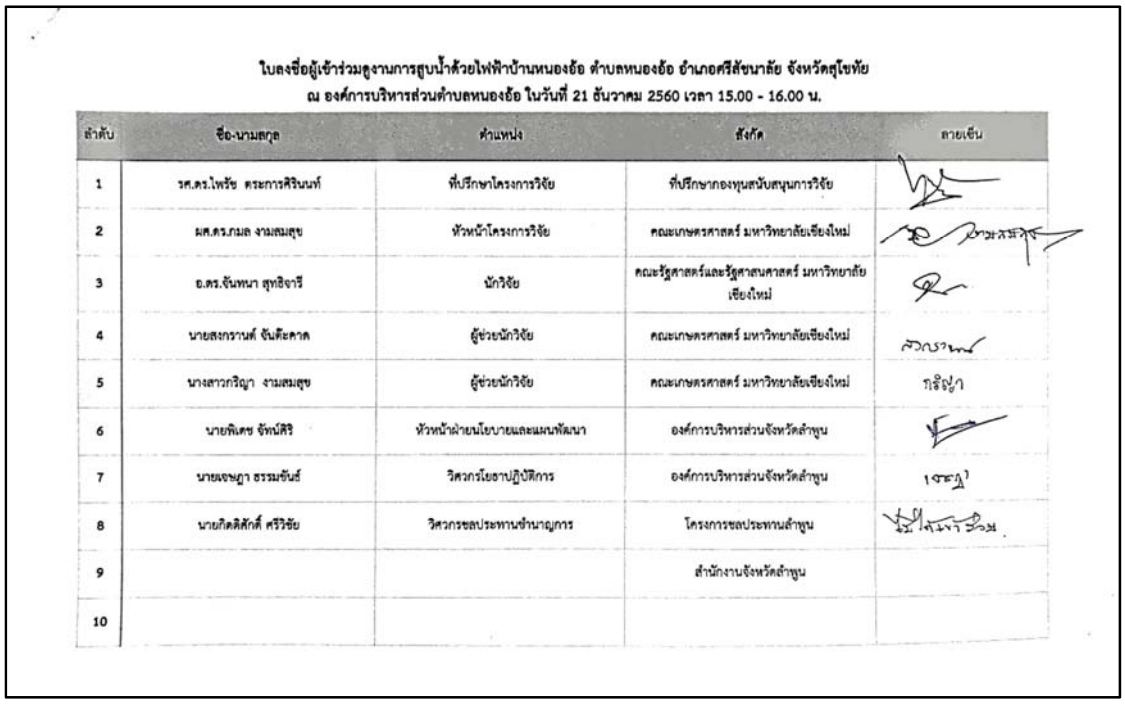
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มาในครั้งนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมล อามะมุธุ)
หัวหน้าโครงการฯ

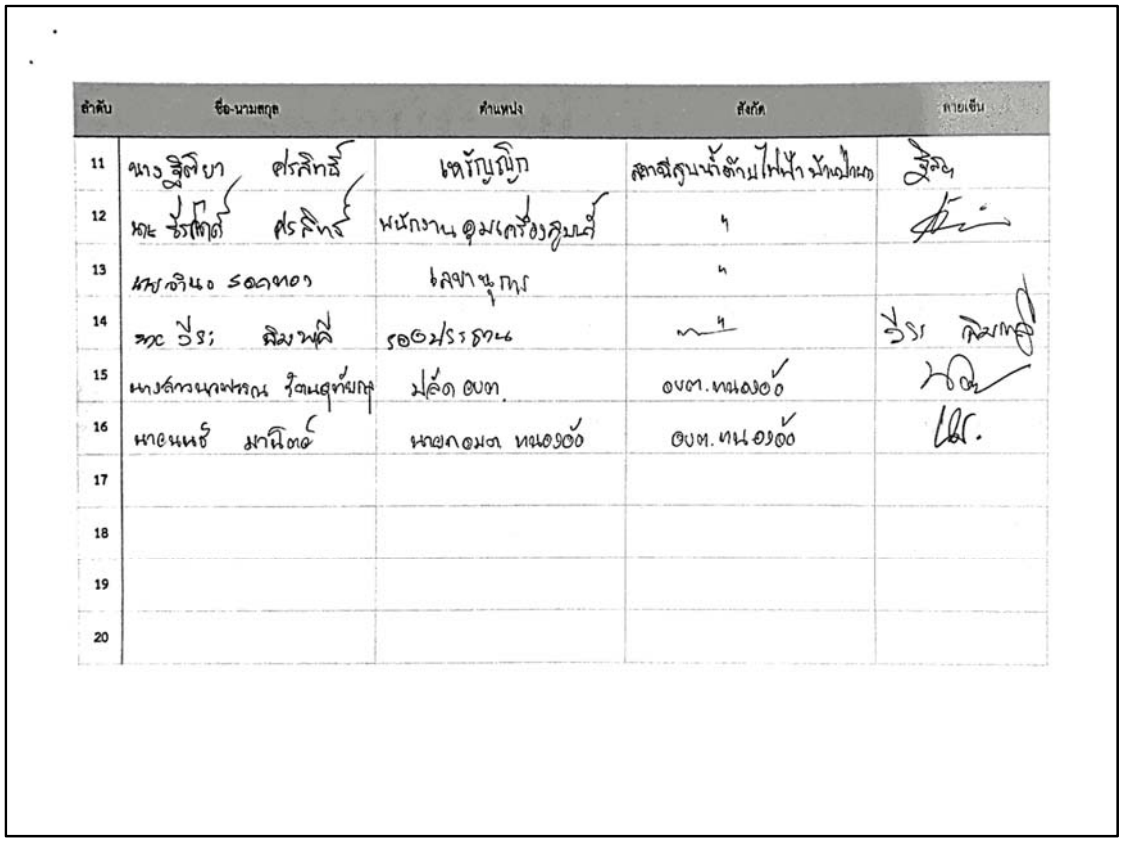
ภาควิชาพัฒนาศรษฐกิจการเกษตร
โทรศัพท์ ๐๕๖-๔๓๓๕๔๐๗, ๐๘๔ – ๓๐๒๓๓๔๙๔

รายชื่อผู้เข้าร่วมดูงานการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองอ้อ ตำบลหนองอ้อ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ในวันที่ 21 ธันวาคม 2560 ณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อ

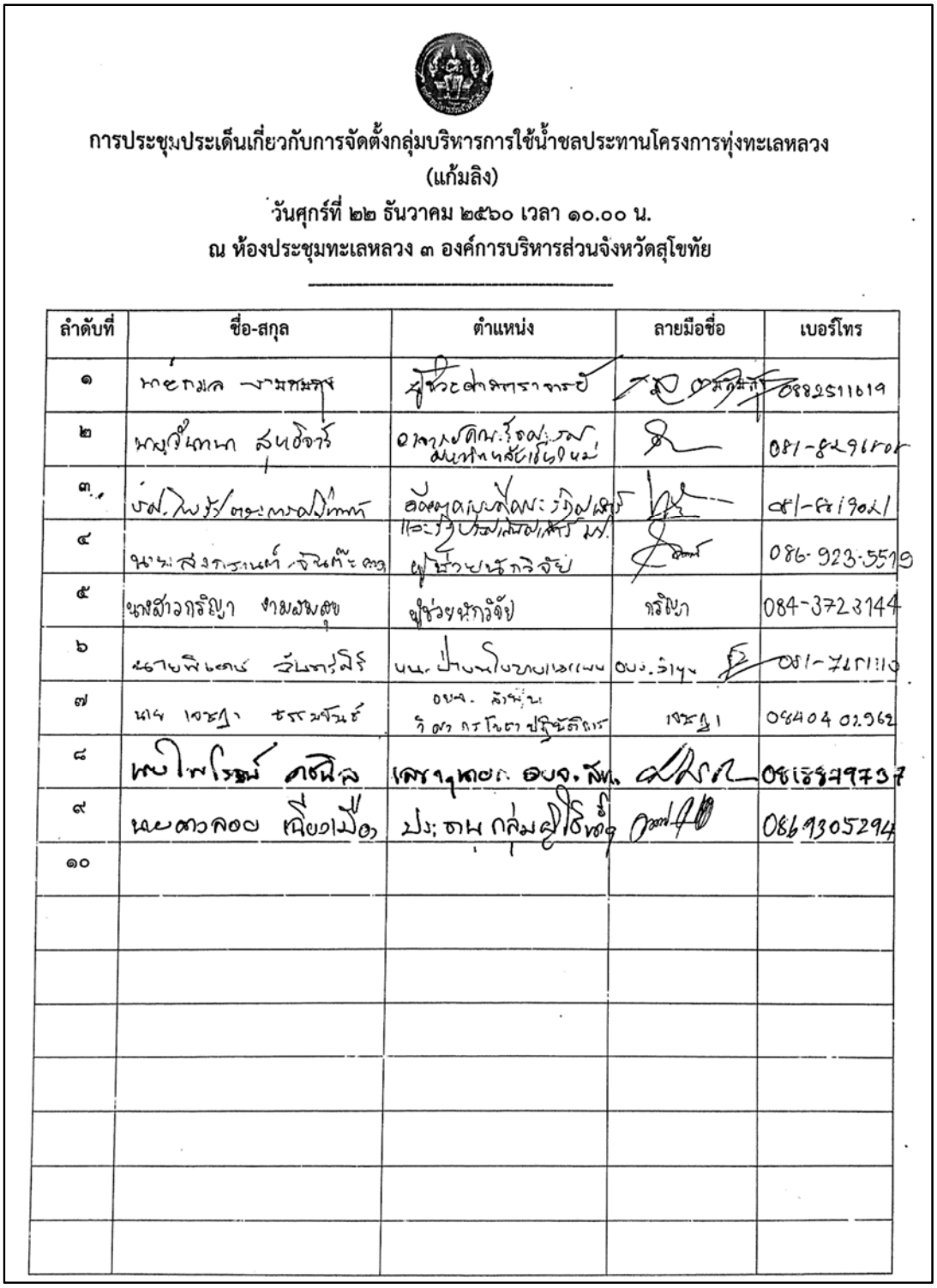
ใบลงชื่อผู้เข้าร่วมดูงานการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองอ้อ ตำบลหนองอ้อ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
ณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อ ในวันที่ 21 ธันวาคม 2560 เวลา 15.00 - 16.00 น.

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	สังกัด	ลายเซ็น
1	รศ.ดร.ไพรัช ตระการศิรินนท์	ที่ปรึกษาโครงการวิจัย	ที่ปรึกษากองทุนสนับสนุนการวิจัย	
2	ผศ.ดร.กมล งามสมสุข	หัวหน้าโครงการวิจัย	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	
3	อ.ดร.จันทนา สุทธิจารี	นักวิจัย	คณะรัฐศาสตร์และรัฐศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	
4	นายสงกรานต์ จันต๊ะคาด	ผู้ช่วยนักวิจัย	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	
5	นางสาวกริญา งามสมสุข	ผู้ช่วยนักวิจัย	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	
6	นายพิเศษ จักษ์สิริ	หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนพัฒนา	องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	
7	นายเอษฎา ธรรมชันธ์	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	
8	นายกิตติศักดิ์ ศรีวิชัย	วิศวกรชลประทานชำนาญการ	โครงการชลประทานลำพูน	
9			สำนักงานจังหวัดลำพูน	
10				

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	สังกัด	ลายเซ็น
11	นางสุวิทยา ศรสิทธิ์	เหรัญญิก	สหกรณ์สูบน้ำด้วยไฟฟ้า บ้านป่าแดง	
12	นาย ชัยวัฒน์ ศรสิทธิ์	พนักงานควบคุมเครื่องสูบน้ำ	"	
13	นายจรินธ รอดทอง	ไสยาพุกุมาร	"	
14	นาย ปิยะ ผิวพลี	รองประธาน	"	
15	นางสาวนาฟารณ ชัยนสุทธิยกุล	ปลัด อบต.	อบต.หนองอ้อ	
16	นายเนตร มานิตย์	นายก อบต หนองอ้อ	อบต.หนองอ้อ	
17				
18				
19				
20				

รายชื่อผู้เข้าร่วมศึกษาดูงานกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโครงการทุ่งทะเลหลวง (แก้มลิง) ในวันที่ 22 ธันวาคม 2560 ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

การประชุมประเด็นเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโครงการทุ่งทะเลหลวง
(แก้มลิง)
วันศุกร์ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๐.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมทะเลหลวง ๓ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ	เบอร์โทร
๑				
๒				
๓				
๔				
๕	นางสาวกรรญา งามสมัยสุข	ผู้ช่วยนักวิจัย	กรรญา	084-3723144
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				

คณะนักวิจัยมอบของที่ระลึกให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อในการดูงานการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองอ้อ ตำบลหนองอ้อ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองอ้อ ตำบลหนองอ้อ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

คณะนักวิจัยเข้าพบและปรึกษานายวีระชัย ภู่เพียงใจ ที่ปรึกษาโครงการวิจัยฯ และอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน เพื่อขับเคลื่อนงานวิจัย

คณะนักวิจัยเรียนเชิญนายวีระชัย ภู่เพียงใจ (ที่ปรึกษาโครงการวิจัยฯ และอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน) และภรรยา ร่วมรับประทานอาหารเย็น พร้อมผู้เข้าร่วมสัมมนาการจัดการน้ำฯ

คณะนักวิจัยมอบกระเช้าของฝากให้กับนายวีระชัย ภู่เพียงใจ (ที่ปรึกษาโครงการวิจัยฯ และอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน)

คณะนักวิจัยฯ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนศึกษาดูงานกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโครงการทุ่งทะเลหลวง (แก้มลิง)

คณะนักวิจัยฯ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนศึกษาดูงานกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโครงการทุ่งทะเลหลวง (แก้มลิง)

คณะนักวิจัยฯ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมอบของที่ระลึกให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อในการศึกษาดูงานกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโครงการทุ่งทะเลหลวง (แก้มลิง)